SF

eridanas

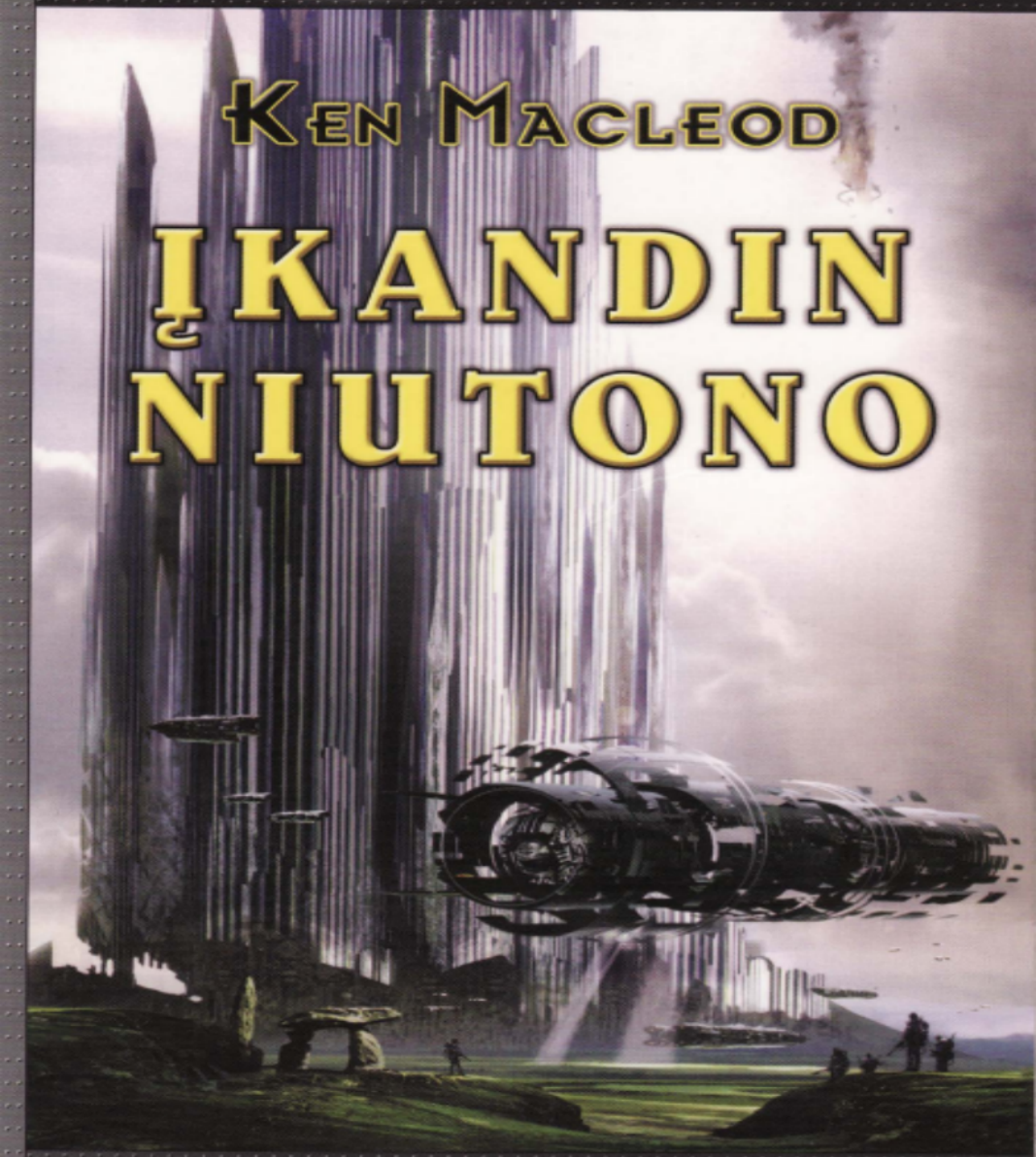

KEN MACLEOD

ĮKANDIN NIUTONO

468 PASAULINĖS FANTASTIKOS AUKSO FONDAS

SHOUT
SHARE
IT

Annotation

Karlailų klanas kontroliuoja tarperdvinių kirmgraužių tinklą ir Euridikės planetoje aptinka keistą gigantišką reliktą, kurį nežinia kas sukūrė. Galbūt tai svetimeivių statinys, o gal vadinamųjų postžmonių architektūrinis paveldas. Kad ir kaip būtų, šis atradimas iš esmės pakeitė visos žmonijos likimą...

-
-
- 1 DALIS
  - 1. KOVINĖ ARCHEOLOGIJA
  - 2. JUODOJO PJAUTUVO GRAUŽULYS
  - 3. SUGRĮŽĖLIAI
  - 4. TAVO VEIDAS MAN NEMATYTAS, BET VARDAS GIRDĖTAS
  - 5. TIR NA NOG
  - 6. GARSENYBĖS IŠ ASTEROIDŲ ŽIEDO
  - 7. ĮKANDIN NIUTONO
  - 8. SAVARANKIŠKI ŽMONĖS
  - 9. ŽVAIGŽDĖLAIVIŲ VERSLOVĖS
  - 10. ŠVIEČIAMOJO AMŽIAUS AUŠRA
- 2 DALIS
  - 11. KOMANDINĖ DVASIA
  - 12. GELEŽINIAI NERVAI
  - 13. GIGANTIŠKI DRIEŽAI IŠ KITOS ŽVAIGŽDĖS
  - 14. PRAKEIKTI KARLAILAI
  - 15. MAIŠTININKAI IR SUGRĮŽĖLIAI
  - 16. NEGAILESTINGESNIS PAGROBIMAS
  - 17. SUBTILI METAFORA
  - 18. DIDVYRIAI IR PIKTADARIAI
  - 19. SUGRĮŽĖLIAI (REPRIZA)
  - 20. MIRTIES NĖRA
- EPILOGAS
-
-
- notes
  - 1
  - 2
  - 3
  - 4
  - 5
  - 6

○ 7
○ 8

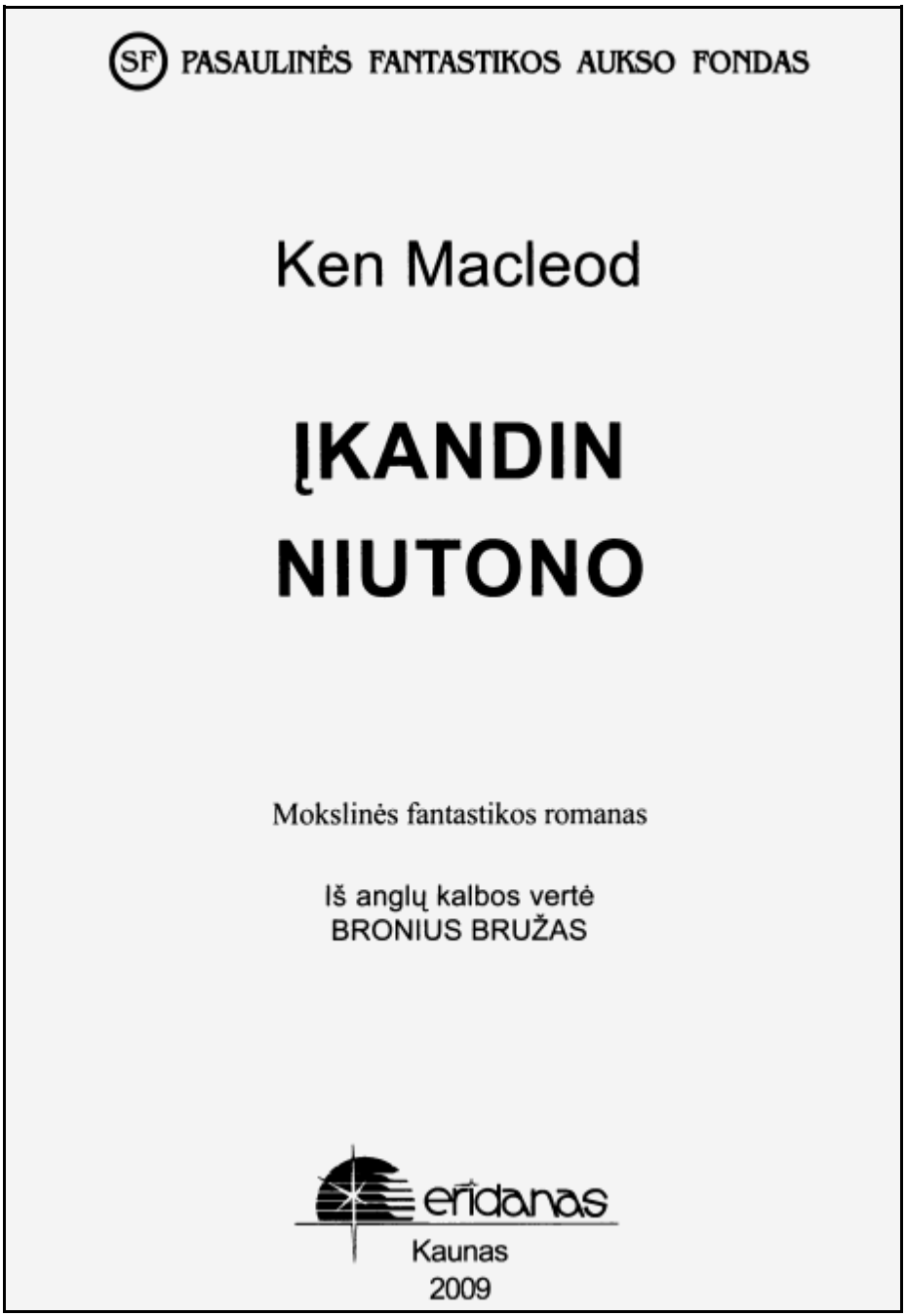
SF PASAULINĖS FANTASTIKOS AUKSO FONDAS
Ken Macleod
ĮKANDIN NIUTONO
Mokslinės fantastikos romanas
Iš anglų kalbos vertė
BRONIUS BRUŽAS
eridanas
Kaunas
2009

Serija „Pasaulinės fantastikos Aukso fondas”, 468 tomas
Serija įkurta 1990 m.

Ken Macleod
NEWTON'S WAKE
New York, Tor books, 2004

UDK 891.63-3
Ma77

www.eridanas.lt

ISBN 978-9955-10-140-6
ISSN 1822-6302
Copyright © by Ken Macleod, 2004
Cover art Copyright © by Stephan Martiniere, 2004
Vertimas į lietuvių kalbą © leidykla „Eridanas”, 2009

1 DALIS
KOSMOSO GELMĖSE

1. KOVINĖ ARCHEOLOGIJA

Žengusi pro vartus, Liusinda Karlail bemat perprato, jog planeta užvaldyta, ir suvokė, kad ją verta atsiimti. Sprendžiant iš tam tikrų požymių — melsvos žolės bei samanų, žemaūgių krūmynų — šilinių viržų ir panašių — kažkas skubėjo atlikti atitinkamas klimato korekcijas ir pritaikyti pasaulį gyvenimui. Aplinkui nebuvo matyti jokių gyvūnų, bet ji neabejojo, jog fauna egzistavo. Už penkių kilometrų, kitapus viržynės, tepamargintos uolienų atodangomis ir kemsynais, į padanges stiebėsi deimantinė, kilometro aukščio mašina. Iš pažiūros įmantraus, tarpinio bazaltinės uolos bei katedros varianto vaizdą užfiksavo ir perdavė automatinis zondas, tačiau nufilmuoti kadrai nė iš tolo neprilygo realybei.

Mergina atsisuko į vartus, paženklintus akmenine, ant kalvagūbrio iškilusia struktūra: porą stačiai stūksančių, trijų metro ilgio luitų slėgė trečiasis. Tik neaišku, kas ją surentė — tikrieji vartų kūrėjai ar vėliau užgimusieji, pasižymintys menkesniais protiniais gebėjimais. Gamtovaizdį nužvelgė komandos nariai, paeiliui išnirę iš keisto raibuliavimo. Virš horizonto apsiblaususia akimi mirksėjo kylanti G5 klasės saulė.

— Niauri vietelė, — pratarė Makolis, artileristas, kai sustiprėjo dulksną nešiojantys vėjo šuorai. — Panaši į Škotiją. — Jis ant peties užsikėlė Čamlio plazminį pabūklą apsimetė šaunąs į tolimą statinį, bet po akimirkos, pervertas tūžmingo Karlail žvilgsnio, pažvelgė į sunkesnę įrangą nešančius robotus-vaikštūnus.

— Tik neskiesk, kad lankeisi Škotijoje, — nusivaipė Amelija Or, ryšių specialistė ir Karlail proprosenelė, kuriai minėtą kraštą teko regėti savo akimis.

— Prikąsk liežuvį, — įsakė Karlail. Nuo savo žodžių nežymiai krūptelėjo, tačiau, kaip vadovaujantis asmuo, privalėjo nedelsdama įtvirtinti savo valdžią, net jeigu parankiniai ją pranoko amžiumi. Širdyje kirbėjo pagrįsti įtarimai, kad Ameliją Or įtraukė į būrį prižiūrėti proproanūkę ir perimti vadovavimą, jeigu jaunoji vaikaitė susimautų. Kol pastarosios šalmo ekrane vienas po kito žiebėsi likusių komandos narių vardai, su vietine atmosfera nepaliaujamai grūmėsi skafandro ugniasienės. Planeta tiko gyvenimui — tuo kažkas akivaizdžiai pasinaudojo, po šimts, — tik iš pradžių reikėjo nukenksminti jos bakterijas, virusus bei grybelius. Maždaug po valandos kiekvieno kraujotaka bus aprūpinta nauja imunine sistema, ir tuomet atvykėliai galės apsieiti be skafandrų ar bent jau galvos apdangalų.

— Ką nors fiksuoji? — paklausė Kalrail, nutaisiusi mandagų toną.

Amelija Or siauruoju spinduliu į jos šalmą persiuntė

<gūžtelėjimo> simbolį.

— Įprastą šifruotą tauškėjimą. — <šypsenėlė> — Muzikos nuotrupas. Norėsi paklausyti?

Vadė iškėlė pirštinėtą ranką.

— Ne dabar. — Pamojusi pirmyn, pridūrė: — Žygiuojame, bičiuliai. Mūsų laukia sunki kelionė.

Ji nesuklydo.

Po dviejų valandų skafandrai kaip reikiant išsipurvino, šen bei ten aplipo vietiniais stambialapių šakių, samanų ir kerpių atitikmenimis, kuriuose knibždėjo dešimtkojai nariuotakojų analogai, o ugniasienės tebeieškojo priešnuodžių virtualiam karštinės ekvivalentui, bet dabar jie visi stovėjo priešais blizgančias uolas. Karlail leido komandai dislokuotis už šimto metrų nuo pirmosios aiškiai regimos, ties žemės lygiu atsivėrusios spragos, ir pasitarė su savo šeimynykščiu. Profesorius Izaokas Šlaimas, kompiuterijos mokslų akademikas iš Izraelio, nuo Negailestingo Pagrobimo laikų savo įžvalgomis galėjo užpildyti visą knygą, kaip, beje, ir padarė. Bet Karlail kol kas atsispyrė Šlaimo maldoms jį išleisti.

— Na, ką mintiji? — paklausė mergina.

Šalmo ekranėlyje nušvito šeimynykščio piktograma, veido šaržas, kurį Liusinda retsykiais pakoreguodavo, nes karikatūra trikdydavo, primindama, jog Šlaimas kadaise buvo žmogus.

— Objektas atsirado po mano mirties. — Balso intonaciją, bylojančią apie apmaudą dėl savo likimo ir susitaikymą su nemalonia dabartine padėtimi, atmiešė pasipūtėliško tono gaidos. — Ar gali patvirtinti, kad planetoje yra tiktai vienas toks reliktas?

— Ne.

— Ar leistum pasinaudoti tavo nuotolinio skenavimo įranga?

Karlail padvejojo. Šeimynykštis kaip visada atkakliai stengėsi išsivaduoti išjos skafandro mikroschemų. Kita vertus, šiuo metu jo pagalbos reikėjo labiau nei įprastai.

— Aš tau perduosiu gautus duomenis, — atsakė ji, pasirinkdama kompromisinę išeitį.

— Nuostabu! — dėl monotoniškų šimtmečių, kuriuos Šlaimas praleido apsieidamas be organinės kalbos padargų ir deguonies, nuolankus, bet džiaugsmingas šūksnis skambėjo dirbtinai.

Radaras su sonaru dzingsėjo kokią minutę, kol pagaliau, išskenavę visą spektrą, pateikė srautą informacijos, nesuvokiamos tiek pačiai Karlail, tiek bet kokiam kitam žmogui. Ji įrašė duomenis į failą, o šį nukopijavo ir persiuntė į ugniasiene apsaugotą Šlaimo korpusą. Su demonais, galbūt slypinčiais elektromagnetiniuose post-žmonių relikto atgarsiuose, lai susiremia tas šmikis.

Makolis ragino savo geležines gorilas greičiau montuoti įrengimus, kurie trianguliacijos metodu, padės nustatyti, kur veda

aptikta ertmė. Amelija Or gulėjo ant nugaros, palydovinių lėkštelių apsuptyje. Kiti būrio nariai, išsitiesę spragos pakraštyje, varstė plyšį periskopiniais taikikliais ir plazminiais šautuvais, nors nežinia, kokia nauda buvo iš jų veiksmų. Atsidūrus taip arti deimantinės uolos, jos nelygumai panėšėjo į dantytas tvirtovės sienas, o aukštybėse juoduojančios nišos atrodė kaip šaudomosios angos. Tačiau viržynuose Karlail neįžvelgė jokių šūvių požymių: nei nudeginimų, kurie būtų sudarkę gembėtus, kulkšnis siekiančius brūzgynus, nei pastiklė— jusio šlako. Pojūtis, kad ją kažkas stebi, slėgė tarsi sunki našta, bet mergina iš patirties žinojo, jog tokie jutimai nieko nereiškia. Įtampa svilindavo sprandą ir natūralių uolų aplinkoje.

Pasitraukusi toliau nuo milžiniškos struktūros, bet taip, kad išliktų jos fone, Karlail nubėgo prie Dženės Styvenson, biologės, kuri vienoje rankoje laikė šautuvą, o kita nuo savo skafandro rankiojo glitėsius ir kišo juos į analizatorių.

— Kaip sekasi?

Rudos Styvenson akys nukrypo nuo šalmo ekrano ir smigo į Karlail, viršutinės lūpos kampučiai pakilo aukštyn, dėl ko paakius išraizgė raukšlelės. Purvinos pirštinės nykštys bei smilius susijungę parodė „O" formos ženklą.

— Flora mūsų organizmams tinka, — atsakė. — Kai įgysime naujus imunitetus, galėsime valgyti augalus nieko nesibaimindami.

Karlail bedė pirštu į krūmokšnį, ant kurio šakelių kadaravo violetiniai, varpelio pavidalo žiedeliai.

— Čia tikrai viržis?

— Ne-e, ne visai. — Styvenson šypsena praplatėjo. — Tiesiog atitikmuo. Kažkas turėjo privargti, apdorodamas vietinės gyvybės pavyzdžius. Juose iki šiol galima išskirti čionykštės DNR grandines, susipynusias su žemiškosiomis. Kiekvieną ląstelę vienu metu veikia du genetiniai kodai, kurių suderinimas reikalauja velniškų pastangų. Tokią užduotį sugebėtų atlikti Darvino-Goso mašinos iš senų laikų… hmm, kaip vadinosi toji vieta, kuriąjos pertvarkė?

— Leilandas 21185.

— Aha, tiksliai.

— Gerai padirbėjai, — tarė Karlail. Naujienos ją suglumino; pagal žemiškąjį standartą, planetas dažniausiai transformuodavo žmonės iš A.A., bet jie nepasitikėjo Darvino-Goso mašinomis. Nors nederėtų atmesti galimybės, jog reikiamas technologijas įsigijo kokia atskalūnų sekta. — Galbūt tai padės suprasti, kaip elgtis su skvoteriais. Beje, jeigu apie juos prašnekome… — nulingavusi iki Amelijos Or, sustojo priešais antenų ratą. — Ar jau aptikai čiabuvius?

Ryšių specialistė spoksojo viršun, turbūt į tikro dangaus ir vaizdų fragmentų, kuriuos persiųsdavo jos prietaisai, kombinaciją. Į proprovaikaitę neatsigrįžo; matyt, tebejautė nuoskaudą.

— Kol kas ne. Aplink planetą skrieja palydovai, bet jokios aiškios informacijos dar neišgavau. Didžioji dalis transliacijų sklinda kitoje pasaulio pusėje, todėl čia tepavyksta užfiksuoti jų nuotėkius. Kvantiniai mano demonai jau narplioja šifruotes. Rezultatai bus apytikriai po valandos.

— Ką radai žemojoje orbitoje?

Or atsainiai mostelėjo į dangų.

— Tiktai gausybę palydovų. Nuo vynuogės iki greipfruto dydžio. Sunkiąja pramone nė nekvepia. Veikiau tipiškais sumautais fermeriais.

— O kosmoso gelmėje?

— Aha, šis tas yra, bet iš siaurojo spindulio nuotėkių sunku pasakyti kas būtent. Spėju, kad pavieniai asteroidų skverbėjai. Gal pora gynybinių įtvirtinimų.

Karlail pakramtė lūpą, siurbtelėjo kavos iš šalmo snapelio.

— Logiška. Skvoteriai, kad ir kas jie būtų, regis, nepriklauso A.A.

Or suprunkštė.

— Bet galėjo pasirinkti geresnius namus. Įdomu, kodėl čia atsibeldę neišrūko atgal?

— Na, visų faktorių mes nežinome. — Karlail turėjo galvoje techninį naujakurių lygį bei motyvus. Pritūpusi pasviro į priekį, į kelius įrėmė alkūnes ir apsidairė. — Tikėkimės, jog baigę krapštytis tavo demonai suteiks duomenų tolimesniems tyrimams. O dabar… — ji įjungė atvirą ryšio kanalą. — Metas užsiimti kovine archeologija.

Į misiją pasiųstai komandai nurodė atlikti nesudėtingas užduotis: nuo skvoterių nesislapstyti, bet ir nelįsti jiems į akis, iš padangėse skriejančių įrengimų gauti kuo daugiau informacijos apie vietinius gyventojus, gigantiškoje deimantinėje mašinoje paieškoti kokių vertingų technologijų ir/arba pavojingų elementų pėdsakų, o prieš saulėlydį išsinešdinti. Šurmuliuose, kurie aidu grįžo nuo stataus struktūros paviršiaus, šeimynykštis signalų nerado, tačiau link kalno kulniuodama vienui viena, — nors bendražygiai, žinoma, pridengtų jos atsitraukimą, — prie šono viso labo prisisegusi pistoletą su instaliuota Vebsterio reakcijos sistema, Karlail jautė, kaip virpa keliai. Ne tiek dėl galimos, šiurpinančios, nuo nesuvokiamo postžmonių relikto sklindančios grėsmės, kiek dėl baimės susimauti. Pirmojo rimto darbo ji siekė iš visų jėgų ir dabar neketino apvilti artimųjų klano lūkesčių. Be to, nereikėtų atmesti tikimybės, jog čia pasiseks atrasti fantastiškas, neįsivaizduojamus turtus žadančias technologijas. Tokia galimybė egzistavo, bet ne ji skatino Liusindą veržtis pirmyn tarytum kareivį, kuris puola priešus, nepaisydamas šūvių papliūpos. Karlailai visada braudavosi į priešakines pozicijas, netgi tais laikais, kuomet rimčiausių bėdų sulaukdavo Glazgo aklagatvyje, kur juos užspeisdavo peiliais apsiginklavę mušeikos.

Kai atstumas, skiriantis ją nuo relikto, sumažėjo iki kelių metrų,

mergina pamatė, kad apatinę objekto dalį, iškilusią sulig žmogaus galva, dengė samanos ir žolė — augmenija, be abejo, sudygo iš vėjo suneštų dulkių sluoksnio. Virš jų kyšojo stati bei glotni siena, neturinti jokių atsikišimų, į kuriuos būtų galima įsistverti. Trikampė, dešimties metrų aukščio, ties pagrindu trijų metrų ilgio spraga atrodė tamsi tiktai žiūrint iš toli ir lyginant su struktūros paviršiumi. Nėrus pro plyšį paaiškėjo, kad viduje beveik taip pat šviesu kaip lauke.

Už poros žingsnių priešais ją atsivėrė erdvi ola. Regėdama žemaūgių, šarmotų medžių mišką, Karlail akimirkai įtikėjo, jog mašina savyje įkalino viržių ruožą. Bet atidžiau įsižiūrėjusi į artimiausius objektus, suprato, kad jie neturi nieko bendra su biologine kilme: šerkšną, spygliukus, šakas ir iš grindų kyšantį kamieną sudarė pasikartojanti kristališka struktūra.

Po kojomis, rodės, driekėsi ledas, kuris gilėdamas tamsėjo. Mergina atkragino galvą ir pamatė, jog vidiniai mašinos paviršiai nusėti tokiais pat „medžiais", o kybantys viršuje priminė gigantiškus sietynus — kūginius jų šonus visomis vaivorykštės spalvomis nudažė saulės šviesa, besismelkianti pro išorinę sieną.

— O taip, čia deimantas, — tarė Šlaimas.

— Kiek *anglies* jame slypi? — paklausė Karlail.

— Daugybė milijonų tonų, — atsakė šeimynykštis. — Sakyčiau, ištisas klodas, nors sunku patikėti, kad šis egzistuoja vietiniame krašte.

— Ar jie galėjo sukaupti anglingąjį chondritą?

— Nebent švaistydami antigravitacinę energiją, — skeptiškai pastebėjo Šlaimas, — arba nuleidę padangių kabliu, nors taip elgtis beprasmiška…

Karlail nusijuokė.

— Nuo kada *tai* kliudė jų veiklai?

— Kad ir kaip ten būtų, — tęsė Šlaimas, — objektas pagamintas arba užaugintas planetoje. Galbūt iš atmosferinės anglies, kaip augalas.

— Ne vien iš anglies, — paprieštaravo Karlail.

— Taip, tavo tiesa.

Ji nukreipė akis į deimantinių krūmynų tarpueilį, įžiūrėjo metalo atspalvius, papildančius siautulingą prizmių monotoniją. Kitoniškų spalvų salelių daugėjo, artėjant link relikto vidurio, kur stūksojo įmantri, kūginė, šimto metrų aukščio, iš vario ir plieno surėsta kompozicija. Šitos katedros Gralis… arba šeimininkas. Bet panašus į mašiną, priešingai nei likę didžiosios struktūros objektai. Užuominos į organinės kilmės formą kurstė asociacijas su gyvūnu, o ne augalu.

Karlail nuėjo prie artimiausio, iš pirmo žvilgsnio metalinio daikto. Pusantro metro dydžio, atrodančio kaip miniatiūrinė centrinio kūgio kopija. Pritūpusi šalia įsispitrėjo į plieninį, glotnų it veidrodis paviršių, išraizgytą rievėmis ir pluoštais varinių gijų, panašių į vamzdelius,

kurie tarpusavyje skyrėsi ilgiu, bet ne skersmeniu. Tarp jų vingiavo žali, raudoni siūleliai, lyg ir laidai, įsupti į izoliacinę medžiagą. Anot šalmo ekrano pateiktų duomenų, objekto temperatūra buvo nežymiai didesnė nei vyraujanti relikto viduje. Ji persijungė į infraraudonųjų spindulių režimą ir vėl pažiūrėjo į centrinį kūgį. Tas irgi švytėjo, tik ryškiau negu mažieji jo antrininkai.

— Čia kažkas vyksta, — prabilo Karlail. — Savotiškos apytakos procesas. Galbūt teka elektros srovė, o gal cirkuliuoja kuras.

Ji ištiesė ranką link objekto.

— Neliesk! — įspėjo Šlaimas.

— Ir nesiruošiau. Tik norėjau, kad suvilnytų indukcinis laukas…

— Aš vis vien patarčiau ne…

Metaliniame paviršiuje kažkas šnypštelėjo ir išsilydė. Atkištą dilbį pervėrė karščio arba elektros iškrovos dūris.

— Prakeikimas! — Karlail akimirkai užsigeidė pažįsti pirštų galiukus. Ji pašoko ir atsitraukė spausdama nutirpusią alkūnę. Tas daiktas judėjo, bangavo tarsi susiliedamas su grindimis. Išsiplėtė, ilgomis gijomis it gyvsidabrio srovelėmis pasiekė kelių deimantinių krūmų pagrindus. Kristališkos struktūros irgi sukruto, šakos žvangė— damos įgavo naujas formas, kaip daugiafunkcinis instrumentas su nunčakų kotais, kamienai išsijudino iš savo vietų ir jose paliko aiškiai matomus griovelius. Atatupsta žengianti mergina išsitraukė „Vebsterį”. Po sekundės kitos metalinis objektas tapo korpusu, kuris priklausė šiurpiam voragyvio pavidalui, mataruojančiam kojomis bei rankomis, siūbuojančiam ir besisukančiam aplink savo ašį, tarytum negalinčiam apsispręsti, kurlink liuoktelėti. Karlail pastebėjo, kaip iš prizmių susiformavo lęšiai, kurie įsistebeilijo į *ją*.

— Manau, nieko neprarastum, jei dabar imtum šaudyti, — erzinančiai ramiai tarė Šlaimas.

„Vebsteris” užkriokė ir nuo atatrankos pasistojo piestu. Mašina atšoko per kelis metrus, bet neatrodė nukentėjusi. Kulkos šmaižė rikošetu, regis, labai ilgai. Kai jų garsai pagaliau nutyko, Karlail apsigręžė ir nurūko išėjimo pusėn. Aplinkui montavosi mašinos. Bėgdama ji pliekė iš pistoleto, leido šūvius į metalinius branduolius, kuriuos pažeisdavo tik tuo atveju, jeigu jų nespėdavo uždengti deimantiniai kiautai. Iš kiaurymių tekėjo ir liepsnojo skystis.

Išnirusi laukan, Karlail nuskuodė kiek įstengdama greičiau ir toliau, galop metėsi į priekį bei nusirideno.

— Ugnis! — suriko.

Už metro nuo jos galvos orą perskrodė Čamlio energijos pliūpsnis. Po akinančio žybsnio kakofoniškai užgriaudėjo racijos garsiakalbiai. Kažkurioje iš šalmo schemų įvyko trumpas jungimas, dėl ko sprandą sužnaibė peršulys. Riedėdama mergina nusigavo už iškyšos žemėje. Komandos nariai su užsidegimu šaudė į ertmę. Vaiduokliški klyksmai

nuslopo. Robotai-vaikštūnai siūbavo ant spyruoklinių kojų, bergždžiai tratendami iš savo ginklų, tiesiog suvarpydami dirvą, plytinčią aplink statinį. Deimantinių sienų nė neįdrėskė.

— Liaukitės šaudę!

Šūvių krušos griausmas susilpnėjo iki padriko tarškėjimo ir galiausiai nutrūko. Kai prasisklaidė dūmai, kniūbsčia gulinti Karlail dirstelėjo į angą. Praėjime it suakmenėjęs stovėjo vienas iš daugiakojų mechanizmų. Ji apsidžiaugė pamačiusi, kad objektas neišvengė nuostolių. Nors ir nedidelių.

Būrio vadę trumpam apakino lazerio žybsnis, kuriuo mašina žemėje, už poros metrų į priekį nuo jų užimtų pozicijų, nubrėžė ugninę liniją.

— Nelieskit savo ginklų! — įsakė Karlail.

Puolimo jie nesulaukė.

— Rodos, mus perspėjo nesiartinti, — vangiai išstenėjo. — Laikas nešdintis. Grįšime su žvalgybiniu transporteriu.

Komandos nariai susirinko savo įrangą ir tuo pačiu keliu nužygiavo atgal prie vartų.

— Nebloga žvalgyba, — tarstelėjo Amelija Or.

— Dėkui, — suniurnėjo Karlail. Sprandą tebemaudė, iš dalies dėl nudeginimo, iš dalies dėl įtampos, kurią pakurstė mintis apie lazerius, nukreiptus į nugaras.

— Ana ten jų yra daugiau. — Styvenson plačiu mostu parodė į horizontą.

Karlail apsidairė, įsitikino, kad biologė neklysta, suskaičiavo iš viso dešimt objektų. Juos įžiūrėti buvo nesunku, jei tik žinojai, kur nukreipti žvilgsnį — į aplinkinius kalvagūbrius.

— Tikėkimės, nukaksime iki to, kuris mums reikalingas, — pasakė.

Jos replika sukėlė juoką.

— Galbūt vartai įrengti prie visų, — kažkas pratarė, ir bendražygiai vėl sukrizeno.

— Ar po elektromagnetinio šūvio dar ką nors nukratė trumpas jungimas? — paklausė Karlail.

Paaiškėjo, kad gedimų neišvengė nė vienas.

— Šūdas, — nusikeikė ji. — Ar numanote, kas mus paspragino?

— Signalas, — į bendrąjį ryšio kanalą įsiskverbė Šlaimas. — Bet ne, aš jo neišanalizavau.

— Svarbiausia, jog nebūtum *įrašęs,* — suniurzgė Karlail.

Danguje kažkas užgaudė. Žmonės pakėlė galvas ir išvydo juodas nuoplaišas, krentančias iš poros tūkstančių metrų aukščio. Staiga ausis pervėrė spigus ūžesys, ir kryptelėję akis į šoną jie pamatė stambesnį juodą objektą, skylantį į šešias dalis, kurios atlipo vienos nuo kitų, nuskriejo viražais bei ėmė sparčiai, bet ne padrikai leistis link žvalgų

būrio.

— Moduliniai orlaiviai su vienkartiniu ultragarsiniu sluoksniu, — įvardino atvykėlius Šlaimas.

— Vietiniai! — sušuko Kalail. — Pirmi nešaudom.

Komandos nariai ir robotai-vaikštūnai sustojo žiedu, išorės kryptimi atstatydami ginklus.

Keturi orlaiviai, aiškiai atliekantys patrulių pareigas, įniko tingiai sukti ratus, iš pradžių sklendė virš relikto, galų gale pakibo stačiai virš grupelės. Kiti du nutūpė abipus komandos narių, už šimto metrų nuo jų žiedo, ir pajudėjo pirmyn čeksėdami propelerio mentėmis. Glotnius, aptakius dviviečius modulius Karlail matė pirmą kartą. Spėjo, kad jų funkcionavimą nulėmė aerodinamikos principai. Palikęs pilotą ant priešakinės sėdynės, iš kabinos iššoko ir pirmyn nudrožė žmogus juodu kombinezonu. Vienoje rankoje spaudė ginklą, bet vamzdį laikė nukreiptą žemyn. Kitą artėdamas pakėlė.

— Kas jūsų vadas? — sududeno vyriškas balsas.

Grynai amerikietiška tartis. Vadinasi, labiausiai tikėtina, jog čionykščiai priklausė A.A..

Karlail žengė į priekį.

— Aš.

Vyras sustojo ir kilstelėjo antveidį atidengdamas patrauklų, gelsvo gymio veidą.

— Ką, *po paraliais,* išdarinėjate? Gal pamiršote, ką skelbia įstatymas?

Būrio vadė pašviesino savąjį šalmą, idant šis taptų vaiskus iš abiejų pusių. Atėjūno bruožai keistai virptelėjo, tarytum jis būtų suglumęs, tačiau nenorėjęs parodyti nuostabos.

— Akivaizdu, kad su tuo reliktu jūs nesusiję. — Ji dūrė nykščiu virš peties. — Nesijaudinkit, su iškilusiomis problemomis susidorosime.

— Kurgi ne! Kuo jūs įsivaizduojate esantys?

— Mes — Karlailai.

— *Kas?* — spoksodamas į ją paklausė vyriškis.

— O, tik nereikia maivytis. *Mus* pažįsta visi. O mes žinome, kas jūs tokie. Iš A.A., teisingai?

— AA? — pakartojo jis, lyg pirmą kartą išgirdęs santrumpą.

— Iš Autonominės Amerikos, — irzliai paaiškino Karlail, bet iš jo tesulaukė nesupratingo žvilgsnio. Ji atsipalaidavo ir suvokė besišypsanti. Aišku kaip dieną, kad juos bando apkvailinti. Mergina mostelėjo aukštyn, pasukiojo pirštą ratu.

— Jūs, fermeriai, atkeliavote iš dangaus, ar ne?

Replika vyriškio neprajuokino.

— Gerai, užteks. Jūs… — jis pakreipė galvą, į kažką įsiklausė. Ūmai išblyško, tuomet paraudo. Bedė smiliumi į pašnekovę.

— Ar bent nutuokiate, ką *pridirbote?* — drebančiu balsu sušuko.

— Prikėlėte *karo mašinas!* Sumauti kvaišos… — prikandęs liežuvį, po pauzės šaltai įsakė: — Meskite ginklus. Jūs apsupti ir suimti.

— Tam nėra jokio reikalo, — prisivertė ramiai atsakyti Karlail. — Mes žinome apie, hmm, karo mašinas. Leiskite mums keliauti. Po valandos grįšime ir jas sunaikinsime.

— Nejaugi? Su kuo?

— Su žvalgybiniu transporteriu.

Atėjūnas prunkštelėjo, sprigtu nuleido antveidį ir pakėlė šautuvą. Karlail akies krašteliu pastebėjo, kaip pora iš skrendančių orlaivių smigo žemyn.

— Gali nebedelsti, Makoli, — suriko ji ir nėrė šalin. Robotai-vaikštūnai liovėsi šaudę anksčiau, nei moteris teškės į žemę. Karlail ridendamasi pamatė dūmų sruogas ir du žybsnius, pajuto, kaip nuo sprogimo vibruoja kaulai. Po sekundės pašoko ir „Vebsterio" vamzdį įspaudė į nepažįstamojo slėpsnas. Dar vienas driokstelėjimas. Tolumoje užsiliepsnojo viržiai. Ginklo žiotys nuslydo iki vyriškio pilvo. Laisvąja ranka Karlail atšovė priešininko antveidį ir šnairai nudelbė jo fizionomiją.

— Rankas aukštyn.

Jis pakluso, prieš tai nusviedęs šautuvą ant žemės.

— Liepkite savo komandai palikti mus ramybėje.

— Atsitraukit, — įsakė belaisvis.

Pora nenukentėjusių orlaivių, į kuriuos taikėsi jos būrys ir robotai, neryžtingai pakibo ore.

— O dabar malonėkite mus pametėti iki vartų.

— Kur?

Jai mažumėlę įgriso aiškinti kiekvieną nurodymą. Tas tipas — tikras kaimo stuobrys, ne kitaip. Kalrail žengė atbula ir pamojo.

— Iki ano prakeikto kromlecho.

Pasisukęs šonu, jis pažvelgė per savo petį.

— Dolmeno?

— Aha. Judinkitės.

Nenuleisdama „Vebsterio", Karlail palydėjo jį ligi artimiausio orlaivio, gestu liepė įsitaisyti ant keleivio sėdynės, pati užnugaryje apžergė vamzdžio jungę. Or ir Styvenson kartu su pora kitų pribėgę užgulė trumpus, storus sparnus, įsikibdami į priešakinius jų kraštus. Dirstelėjusi atgal ji pamatė, kad Makolio vadovaujama grupelė panašiai okupavo antrą transporto priemonę.

— Ką gi, pirmyn, — tarė. — Tik palengva. Nė nebandykite mūsų nupurtyti, nes į jus tebesitaiko robotai.

Varikliai energingai suūžė, ir orlaiviai nuskriejo į priekį, per kelis metrus atsiplėšę nuo gruoblėtos žemės. Greitis padidėjo, vos tik pilotai įsitikino, jog nepageidaujami keleiviai nenukris.

Vyriškis juodu kombinezonu susirado bendrojo kanalo dažnį ir sušuko, mėgindamas perrėkti gausmą.

— O kaip sužeistieji?

— Čia jūsų problemos, — atšovė būrio vadė. — Jas spręsite, kai mes pasišalinsime. — Staiga jai į galvą atėjo mintis. Jeigu sudužusiuose orlaiviuose kas nors išgyveno, tie žmonės turbūt rimtai sužaloti, ir juos varsto skausmas. Karlail išrietė ranką, pamojo sau prieš veidą, dviem pirštais bei nykščiu pavaizdavo atlaužianti gaiduką ir šaunanti. — Jei norite, liepsime robotams jais pasirūpinti.

Jis įnirtingai krestelėjo galva.

— Ne, dėkui. — Panosėje kažką sumurmėjo. Štai ir stenkis elgtis maloniai.

Priešakyje iškilo akmeniniai monolitai. Karlail mostu liepė gretimam orlaiviui juos aplenkti, riksmu įsakė pilotams nusileisti. Tada vieną po kito pašaukė komandos narius, ir tie, paeiliui nučiuožę nuo sparnų, pasileido tekini link vartų. Ant užpakalinių kiekvieno orlaivio vamzdžių beliko tiktai ji bei Makolis.

— Bėk, Makoli!

Artileristas nuslydo ant žemės, paraitė kulnus ir netrukus išgaravo tarp dviejų aukštų, vertikaliai stūksančių akmeninių luitų. Savo „Vebsterio" žiotis Karlail tebespaudė prie vyriškio sprando, šiek tiek žemiau šalmo. Staiga suvokė nepaprašiusi Makolio perleisti robotų valdymo ir dabar tegalėjo viltis, kad priešininkai klaidelės nepastebės.

— Tik nekrėskit juokų. — Moteris įsikibo į glotnią briauną tarp savo kelių ir kilstelėjo koją. Orlaivis netikėtai sutrūkčiojo, šaudamas pirmagaliu aukštyn, tuo pat metu nusviesdamas ją ant žemės. Karlail nė nespėjo sušvokšti, kai skafandras optimaliai pakoregavo galvos bei galūnių padėtį. Ji dribo ant menčių, nusirideno ir sustingo, atsitrenkusi į uolos nuolaužą. „Vebsteris" išslydo iš pirštų. Pabandžius sugraibyti ginklą, kažkas užmynė ant dilbio. Karlail į pagalbą pasitelkė servovąriklius ir sulenkė alkūnę. Pėdos nuslydo nuo rankos. Tačiau pašokti jai neleido orlaivis, kuris, lėtai nusileidęs, sukėlęs dulkių debesį, šliūžėmis prislėgė skafandro kulkšnis bei krūtinę.

Varikliai nustojo urgzti. Ji pastūmė šliūžes, bet tos buvo per sunkios; smogė į korpusą, tačiau šis pasirodė tvirtesnis net už skafandrą. Prie akmeninių kolonų pamatė du ginkluotus žmones. Jų vadas stovėjo šalia ir žvelgė į moterį.

— Tiek to, — išsižiojo Karlail. — Pasiduoti aš nesiruošiu, bet pažadu nebesigrumti ir niekur nesprukti.

Vyriškis pakėlė antveidį, prašiepė dantis ir nukulniavo šalin. Jai bežiūrint, vieną iš savo kolegų pasiuntė kitapus vartų. Paskui tarp statmenų luitų sviedė nuo žemės prigriebtą akmenėlį. Pastarasis išnyko. Priešingoje monolitų pusėje stovintis žmogus metė uolienos skeveldrą, bet toji nukrito prie vado kojų. Juodai apsirengęs vyras

nušveitė ją atgal, ir nuoskala pradingo. Jie pakartojo eksperimentą keletą sykių.

Vadas nukreipė ginklą į vartus.

— Ne! — sustugo Karlail.

— Kodėl? — sugrįžęs pasiteiravo jis.

— Nes galite ką nors sužeisti.

— Būtent to ir siekiau.

— Tokiu atveju laukite atsakomųjų šūvių.

Nudūręs į ją akis, vyriškis paklausė:

— Ar jūs tikrai nesikausite ir nemėginsite bėgti?

— Prisiekiu, — atsakė Karlail.

— Turėsiu paprašyti nusiimti skafandrą.

— Minutėlę. — Ji pasitikrino rodmenis, atspindinčius vidaus organų būklę. — Gerai, imunitetą, regis, įgijau.

Karlail atsisegė, nusimetė ir į šoną pastūmė šalmą. Porą sekundžių pažiopčiojo šaltame ore, galop išsivadavo iš šarvinių antpečių. Praspraudė galvą pro kaklo ertmę, nerangiai muistydama pečius bei sėdimąją, patraukė rankas iš rankovių ir išsistūmė laukan. Begalvis skafandras liko gulėti įkalintas po orlaiviu. Ji, nusiridenusi iš po kabinos, atsistojo; teavėdama plonapadžius batelius, vilkėdama aptemptą, vientisą kombinezoną jautėsi pažeidžiama, bet išduoti savo silpnumo nesiruošė. Apsijuosusi lengvu universalių instrumentų diržu žinojo, jog tam tikrus ginklus išsaugojo. Vyriškis vėl keistai ją nužvelgė, tarsi apimtas nuostabos, kurios iš mandagumo nenorėjo parodyti atviriau.

Iš viršaus atsklido gausmas, bylojantis, jog suiro eilinis ultragarsinis sluoksnis. Du iš šešių artėjančių orlaivių buvo balti ir pažymėti ženklu, panašiu į dalį DK emblemos. Karlail įjuos dūrė pirštu.

— Kas ten?

— Žmonės iš Juodojo pjautuvo, — atsakė vyriškis. — Technikės, kurios prikelia kritusius mūšio lauke.

Juodasis pjautuvas. O, Dieve. Sąmonėje šmėstelėjo baubai iš ankstyvos vaikystės. *Jei nebūsi gera mergikė, tave pačiups poniutės iš Juodojo pjautuvo!* Karlail pajuto, kaip suvirpėjo jos žandikauliai. Prisireikė pasitelkti valios jėgas, kad pavyktų sutramdyti drebulį.

— Jūs neapsirūpinate kopijomis?

Šįsyk jo žvilgsnis buvo *labai* keistas. Orlaiviai nutūpė greta tolimo relikto. Išvirtusios iš kabinų subruzdėjo žmonių figūros.

— Tvarka, — pareiškė juodai apsirengęs vyras. — Padėtis valdoma. — Jis pamojo į du statmenus akmens luitus, prislėgtus trečiuoju.

— Kas ten vyksta?

— Tai vartai į Viserio-Karo kirmgraužą.

— Aš ir pats supratau. Kodėl jie veikia tik iš šitos dolmeno pusės? Ar praėjimas vienpusis, kaip Mėbijaus juosta?

Karlail truputėlį sumišo. Paaiškėjo, kad klydo, laikydama jį visišku neišmanėliu.

— Ne, dvipusis, — atsakė. — Bet jei sviedžiate akmenį iš anos pusės, jis turi išnirti dar prieš metimą ar bent prieš smigdamas pro vartus. Taip pažeidžiamas priežastingumo ryšys. Todėl akmuo neprasmenga.

— Kur?

— Į kirmgraužą.

— Iš kur jis žino apie priežastis ir pasekmes?

— Geras klausimas, — nusišypsojo Karlail.

Vyriškis susiraukė.

— Kuo jūs vardu? — pasidomėjo.

Mergina ištiesė ranką. Neketino apie save galvoti kaip apie belaisvę.

— Liusinda Karlail.

Jis paspaudė atkištą delną.

— Žakas Armandas. — Prisistatė taip, lyg tikėtųsi, kad ji atpažins pavardę. — Dar žinomas kaip generolas Džeikas. — Šįkart savo vardą ištarė angliška maniera, tarsi neabejodamas, jog Karlail turėjo jį girdėti.

— Kaip matau, neįsivaizduojate, kas aš toks. — Armandas palingavo galva. — Tenka sutikti — čia išties vyksta keisti dalykai. — Nuleidęs antveidį, rodos, kažką patikrino šalmo ekranėlyje, vėl jį pakėlė. — Nes kito varianto nėra. Jūsų niekas nepažįsta. Be to, palydovai užfiksavo, kaip atvykote į šituos kraštus. Jūs ne vietinė.

— Nustebote?

— Galima ir taip pasakyti. — Tonas, kaip ir žodžiai, spinduliavo budrumą.

— Beje, kur yra „šitie kraštai”?

— Savo planetą praminėme Euridike. Žvaigždė… na, jai pavadinimo nesugalvojome. Bet žinome, kad ji šviečia Šaulio vijoje.

— Eikit sau! — Karlail nuoširdžiai nusišypsojo. — Mes nė nenutuokėme, kad raizginys nutįsęs taip toli.

— Raizginys?

Ji sumostagavo.

— Toji kirmgrauža jungiasi su daugybe kitų, ir jos visos susinarpliojusios į pynę.

Generolas žvelgė į moterį, krimsčiodamas apatinę lūpą.

— Ir jūs su savo… kolegomis atkeliavote pro kirmgraužą?

— Suprantama. — Kol tebekaito šiluminiai pamušalo elementai, Karlail rankomis apsivijo pečius. — Jūs nežinojote, jog čia vartai?

Armandas pakratė galvą.

— Mes visada laikomės atokiau nuo svetimos kilmės struktūrų, dėl tam tikrų priežasčių, kurios turėtų būti akivaizdžios, bet, matyt, tokios nėra. — Jis pamojo ranka į horizontą, pirštu rodydamas kalvagūbrių monolitus. — Manėme, jog dolmenų žiedas atstoja tam tikrą, čiabuvių paliktą riboženklį. Šiandieną į vietinį sektorių žmonės įsibrovė pirmą kartą per šimtmetį. O taip, jį stebėjome nuolat, todėl ir užfiksavome jūsų atvykimą. Kartu su signalo pliūpsniu, kuris nuvilnijo kaip prakeiktas elektromagnetinis impulsas. Bet mums gresia gerokai rimtesnės problemos. — Jis nuožmiai dėbtelėjo į pašnekovę. — Ir už jas atsakysite jūs, kad ir kas būtumėte. Kas, sakėte, *esate?*

— Karlailai, — išdidžiu, tvirtu balsu pakartojo mergina.

— Kuo gi jūs verčiatės namuose?

Posakis jai buvo negirdėtas.

— Mūsų namai visur. Kirmgraužų raizginys ne veltui pavadintas Karlailų dreifu.

Pokalbį nutraukė iš dangaus atsklidę gausmai ir įvairių įspūdingų artilerijos pabūklų, sparčiai dislokuojamų aplink vartus, vaizdas. Dar daugiau ginkluotės apsupo reliktą. Ji stebėjo procesą tylėdama. Kol kas nenumanė, kaip reaguoti į Armando tvirtinimus, neva jis nepažinojo Karlailų giminės ir nenutuokė apie vartų egzistavimą. O kur dar gluminančios užuominos į čiabuvius ir svetimą relikto kilmę. Puikiai suvokdama, jog pati nesusigaudo, kas čia vyksta, nujausdama, kad kiekvienas ištartas žodis gali pabloginti padėtį, ji laikė liežuvį už dantų. Abejonių nekilo dėl vieno: čionykštė šutvė nepriklausė kultūroms, apie kurias Liusindai Karlail teko girdėti.

Po kelių minučių iš vartų išniro automatinis zondas. Žengęs ant žolės, mitriai nuskenavo aplinką. Atvykėlį užpuolė pora vyrų, budinčių prie dolmeno, ir jis nedelsdamas smuko atgal.

— Jūs nedovanotinai suklydote, — tarė Karlail. — Kitąsyk čia pasirodys galingesnės mašinos.

Armandas suniurnėjo:

— Nieko tokio, mes atsilaikysime. — Jis vadovavo dislokavimui, mostu liepė nutūpusiam orlaiviui atsiplėšti nuo žemės. Į jątesiteikė pašnairuoti.

— Klausykit, aš neturiu nė menkiausio supratimo, kas esate, o jūs, rodos, neįsivaizduojate, kas mes tokie. Siūlyčiau viską išsiaiškinti, paskui ramiai išsiskirti.

— *Nepaleiskite jos!* — pasigirdo iš tuščio skafandro garsiakalbio, o skafandras atsistojo, po pažastimi laikydamas šalmą ir apykaklę tarytum vaiduoklis teatro scenoje. Išpūtę akis, į jį sužiuro visi netoliese dirbantys žmonės.

— Čiaupkis, Šlaimai, — paliepė Karlail. Kaip, po galais, šeimynykštis sugebėjo perimti skafandro kontrolę? Taip neturėjo nutikti.

— Kas tai? — griežtai paklausė Armandas.

— Mano šeimynykštis, — atsakė mergina. — Atleiskit, jis išsidirbinėja. — Gestu paprašė generolo pasitraukti į šoną ir nužygiavo link skafandro; pakeliui bakstelėjo sau į gerklę, įjungdama slapto kanalo mikrofoną. — Verčiau užsikimšk, — mintimis perdavė, — antraip pasigailėsi, velniai tave griebtų. — Iš savo diržo kapšo pabandė išgriebti atsarginį nuotolinio valdymo pultelį, ir tebekrapštė sagtį, kai skafandras, didelei Karlail nuostabai, slystamuoju, bet itin skausmingu smūgiu į alkūnę nutrenkė ją šalin ir atžirgliojo iki Armando. Tiek generolas, tiek jo pavaldiniai laikė ginklus atstatytus prieš save, pasiruošę ištaškyti šarvus į gabalėlius. Atėjūnas leido savo asmeninei išrangai nukristi ant žemės, pakėlė rankas virš begalvių pečių.

— Aš esu velionis profesorius Izaokas Šlaimas iš Tel Avivo universiteto, kompiuterijos katedros. Norėčiau jums, kaip civilizuotos valdžios atstovui, pasiduoti. Jei sutiksite, pažadu iškloti viską, ką žinau apie prakeiktus Karlailus.

2. JUODOJO PJAUTUVO GRAUŽULYS

Karlail tūžmingu žvilgsniu pervėrė išdavikę mašiną, bet nespėjo savo pagrobėjų įspėti jos nesiklausyti, nes vartuose pasirodė šarvuotas, išgaubtas žvalgybinio transporterio pirmagalis. Sumojavusi rankomis, mergina nuskuodė dolmeno pusėn, kaip ir visi kiti, įskaitant perbėgėlį skafandrą, tačiau sustojo ir smuko už kovinės įrangos, kai iki kalvagūbrio liko kelios dešimtys metrų. Vos išsitekdamas tarp statmenų akmens luitų, masyviais vikšrais treškindamas nuobiryną, jis pasviro į priekį ir nuslinko į papėdę. Pailgas, puskiaušinio formos kiautas žvilgėjo it vabalo nugara. Išgirdusi, kaip sudzingsėjo rikošetu atšokančios kulkos, Karlail prisiplojo prie žemės. Nūnai iš visos širdies geidė atsidurti savo skafandre. Kadangi troškimui nebuvo lemta išsipildyti, ji tiesiog gulėjo rankomis prispaudusi pakaušį ir vylėsi, jog Euridikės gyventojai suvoks regintys neįveikiamą korpusą.

Ko gero, suprato. Šautuvų tratėjimas bei kulkų švilpesys nutilo. Karlail pakėlė galvą tuo momentu, kai vieną iš dislokuotų pabūklų ir žvalgybinį transporterį sujungė iki baltumo įkaitusio oro gija. Ne lazerio spindulys ir ne plazmos srautas — spėlionėms ji beveik neturėjo laiko, nes po sekundės toji linija išsiveržė pro užpakalinę korpuso dalį bei nudriko link vartų viršaus. Tariamai nesunaikinamą kiautą perrėžė kiaurai. Baltas siūlas čirkšėdamas tįso tolyn. Akmeninis dolmeno skersinis nelauktai virto dulkėmis, o iš vartų tvykstelėjo ryškus Čerenkovo radiacijos mėlis, liudijantis apie suardytą energijos būseną. Dar po akimirkos transporteris ėmė kiužti nelyginant skardinė, iš kurios išsiurbiamas oras, ir sudegė iki baltų pelenų. Euridikės gyventojų ginklas įveikė priešininką taip lengvai, tarsi jis būtų pagamintas iš magnio.

Karlail tysojo, švokštė, mirksėdama stengėsi iš akių išspausti ašaras ir atsikratyti pošvyčio dėmelėmis. Prie nuolaužų pribėgo trys individai baltais kombinezonais, kurie pabaksnojo į skeveldras ir nužingsniavo šalin. Transporteriu važiavę žmonės, žinoma, turėjo atsargines sąmonės kopijas, o gyvybę prarado žaibiškai, bet taip pakrypę įvykiai vis vien ją šokiravo. Net jeigu egzistencija nenutrūksta, mirtis lieka mirtimi. Pražuvo, be abejo, vienas kitas iš komandos narių, su kuriais teko bendrauti vos prieš valandą — *jos* komandos, per *jai* patikėtą misiją. Atsakomybė kris ant būrio vadės pečių, bent taip galvos namiškiai, ir taip, suprantama, manė pati Liusinda Karlail. Įvertinus išvadas, dar labiau sukrėtė mintis, jog vartai užsidarė ir veikiausiai neatsivers ištisas savaitės, kurias reikės praleisti įkalintai Euridikėje. Ilgainiui klanas saviškę išgelbės, bet iki tol derėtų pamąstyti, kaip išskristi iš planetos. Kita vertus, toks variantas mažai tikėtinas atsižvelgiant į tai, kad ji nieko negirdėjo apie Šaulio vijoje

įkurtą koloniją, o pastarosios gyventojai nepažinojo Karlailų. Vietiniai apsistojo labai nuošaliame pasaulyje.

Armandas, atkišęs ginklą, priėjo ir spyrė jai į šonkaulius.

— Kelkis, suknista vergvalde.

— *Ką?* — mergina nusirideno ir sverdėdama atsistojo. — Kokio velnio mane spardai?

— Tavo tariamas šeimynykštis yra *žmogus*.

— Kadaise buvo. Prieš tapdamas postžmogumi. Na, žinai? Kalbančiu numirėliu? Vienu iš šunsnukių, kurie kalti dėl šito jovalo? Kurie gavo, ko nusipelnė. Klausyk, fermeri, neskiesk *man* nesąmonių apie *vergvaldžius*.

Generolas susiraukė, akivaizdžiai aprimdamas nuleido šautuvą.

— Mes turėsime ką aptarti, — pasakė. — Vėliau.

Jis vėl nudrožė prie dolmeno ir sviedė akmenį. Žengė tarp monolitų, apėjo juos ir sugrįžo.

— Kas ten atsitiko?

— Jūsų ginklas perkrovė vartus ir išvedė juos iš rikiuotės.

— Praėjimas liks uždarytas?

Karlail pasvarstė, ar verta meluoti. Turbūt ne. Patraukusi pečiais, atsiliepė:

— Kelias savaites. Blogiausiu atveju mėnesį.

— Ačiū ir už tai.

— Aha, ilgai izoliuoti nebūsite.

Sprendžiant iš veido išraiškos, Armandas turėjo omenyje ką kita.

Relikto apylinkėse, ko gero, liko nemažai žmonių, nes išskrendančiuose orlaiviuose vietos netrūko. Paklusdama generolo mostui, Karlail įlipo į kabiną ir atsisėdo už piloto, kuris, taip ir nepakėlęs antveidžio, įjos žvilgsnį atsakė galvos linktelėjimu. Nors ir kietas, krėslas kaipmat prisitaikė prie keleivės kontūrų, automatiškai bei nepermaldaujamai užsegė saugos diržus. Kai mergina patogiai įsitaisė, užsitrenkė skliautinis stogas, pagamintas iš jai neįprasto, aukštos kokybės, beveik nematomo stiklo. Ūžti ėmė reaktyviniai varikliai, korpusą sudrebino stuburą kutenanti vibracija; orlaivis pakilęs šovė pirmyn, įspausdamas keleivę į atlošą. Kai viražu nuskriejo į pietvakarius, akiratyje šmėstelėjo svaigiai pakrypusios viržynės bei kalvos, melsvai žalios, rudos platybės, pamargintos gelsvais saulės šviesos atspindžiais, kurie raibuliavo nesuskaičiuojamoje gausybėje ežerėlių ir priminė švytėjimą, besismelkiantį pro skylėtą užuolaidą. Pro užpakalines tūtas vėl išspjovęs reaktyvines čiurkšles, orlaivis smigo į debesį. Kelias akimirkas brovėsi pro drėgną, pilką zoną, pagaliau išniro kitoje pusėje ir netrukus grįžo į horizontalią padėtį, kaip ji spėjo, kokių aštuonių devynių kilometrų aukštyje, iš kurio tebuvo matyti nesibaigiantys, vienodi, bet sykiu unikalūs debesų paviršiai ir žemės lopiniai properšose.

Karlail nenuobodžiavo žvelgdama į debesų sluoksnius arba kraštovaizdžius, tačiau jautėsi per daug įpykusi, kad gėrėtųsi peizažais. Drausmė, suvaržymai… jai teko su tuo susidurti, bet visada savo noru. Dabar pirmą kartą nuo vaikystės pasijuto bejėgė, stumdoma, įkalinta. Mergina prisivertė aprimti; iš įpročio kryptelėjo galvą, ketindama nuryti lašą iš kavos snapelio, jo nerado ir vėl įsiuto. Ant priešakinės sėdynės nugarėlės pastebėjo pritvirtintą vandens butelį. Atsigėrusi susiraukė, nes skystis pasirodė besąs drungnas. Troškulį numalšino, deja, įniršio neišsklaidė. Maža to, grąžinant butelį į savo vietą, ją apėmė stiprus poreikis nusišlapinti. Skafandre būtų išsičiurškusi be jokių nemalonių pasekmių, bet tiktai ne čia. Karlail kietai sučiaupė lūpas, suspaudė kelius ir nukreipė akis į ryškius, apgaulingai materialios išvaizdos debesis.

Tolumoje pilkus jų sluoksnius pakeitė mėlyna purslota jūra; orlaivis pasviro ir spiralėmis nuskriejo žemyn: arba pilotas maivėsi, arba demonstravo kariškiams būdingus įpročius. Ji įtarė, jog teisingas bus pirmasis variantas, nes Armando pavaldiniai neatrodė panašūs į žmones, kurie dažnai tupdydavo skraidykles mūšio laukuose. Kai jie paniro po debesimis, purškiančiais dulksną, Karlail išvydo paplūdimį, lūžtančias bangas, žemus, pakrantėje susispietusius pastatus ir kupolus, gudronuotą kilometro ilgio ruožą. Orlaivis linguodamas sustojo viename kelio gale, neilgai trukus priėjo prisijungė septyni kiti.

Toje pačioje nusileidimo tako dalyje stūksojo didesnės transporto priemonės, smailianosiai deltaspamiai su siauromis, per fiuzeliažus nutįsusiomis langelių juostomis. Kai stogo skliautas atšoko, Karlail atsistojo ir, pilotui kinktelėjus, išlipo laukan. Nuo jūros padvelkė žvarbaus vėjo gūsiai. Aplaižiusi lūpas, ji pajuto druskos skonį. Atgijo kombinezono šildytuvai, ir kūną stingdantis šaltis pamažu ištirpo.

Armando žmonės nuvarė Karlail per lietaus merkiamą gudroną.

Link deltaspamio, rodos, ultragarsinio lėktuvo. Jo kabinoje, užkimštoje dviem sėdynių eilėmis, buvo ankščiau negu orlaivyje. Pro tarpdurį sugužėję, šalmus nusiėmę kareiviai ir medikai apdovanojo ją nedraugiškais vypsniais. Skafandras vis dar nešiojosi šalmą bei šarvinius antpečius tarsi groteskiškas, sužeistas, bet vaikščioti galintis individas. Karlail būtų jį persmeigusi rūsčiu žvilgsniu, bet, tiesą sakant, nežinojo, kur žiūrėti. Durys užsitrenkė, lėktuvas už— griaudėjo ir nušvilpė su tokiu milžinišku pagreičiu, kokio jai iki šiol neteko patirti. Įbedusi akis į iliuminatorių, mergina stebėjo, kaip pro šalį pralekia ir nutolsta paplūdimys, per kelias minutes pakrypęs vandenynas įgauna pilką atspalvį, o mėlynas dangus nusidažo purpuru. Apačioje tyvuliavo vanduo, plaukė debesys, sluoksniais užklojantys vieni kitus. Deltaspamiui nulėkus viražu, ji atkragino galvą, įsmeigė žvilgsnį į zenitą ir pamatė žvaigždę. Galų gale lėktuvas grįžo į horizontalią padėtį, tačiau saugos diržai liko užsegti. Kai

orlaivis išvystė viršgarsinį greitį, korpusą šiek tiek krestelėjo, ir aplinkui netikėtai pakibo tyla, primenanti, koks triukšmas prieš akimirką tvyrojo. Tarpueiliu nužingsniavo kasdieniškai apsirengęs įgulos narys, kuris klausinėjo keleivių, ar tie ko nors pageidautų. Karlail pasiprašė į tualetą. Vyrukas išvadavo ją iš saugos diržų, palydėjo į priekį ir atgal, vėl prisegė krėsle, nutaisęs atsiprašančią šypsenėlę. Vėliau pavaišino kava ir stebėtinai gardžiu maistu. Universalių instrumentų diržo niekas neapieškojo. Ji galėjo nusipjauti pančius, paimti ekipažo narį įkaitu, užgrobti lėktuvą, bet — nors fantazijos suteikė savotišką pasitenkinimą, — žinojo, jog neturėtų kur skristi. Armandas drauge su keliais kitais iš savo komandos ir Juodojo pjautuvo nusimetė kovinius drabužius, įsitaisė užnugaryje už poros sėdynių — pakankamai toli, kad Karlail nieko negirdėtų, ir dabar šnekėjosi su skafandrą okupavusiu jos šeimynykščiu. Kartkartėmis generolui ištrūkdavo nuostabos šūksnis, atmieštas skeptiškomis gaidelėmis. Po kurio laiko jis pakilo, nuėjo į piloto kabiną, trumpam uždarė duris. Grįždamas į ją nė nežvilgtelėjo.

Neilgai trukus iš užnugario atsklido prislopinti Armando ir moters balsai. Prisiartinusi pastaroji įsitaisė ant gretimos sėdynės. Ji vilkėjo baltas kelnes bei palaidinukę su juodu pjautuvu, išsiuvinėtu virš kairiosios krūties. Buvo tamsesnio gymio nei generolas, truputį kvepėjo cinamonu ir atrodė priblokiančiai graži.

— Džozefina Košravi, — prisistatė. Akys išdavė nežymią įtampą, tačiau balsas, kaip ir delnas, spinduliavo šilumą.

— Liusinda Karlail.

Košravi nusišypsojo parodydama baltus dantis, nykščiu dūrė į emblemą.

— Nesijaudinkit, galvos jums nenukirsiu. — Žodžius ištarė droviai, tarytum banalų sąmojį.

— O… — nutęsė Karlail, staiga susigaudžiusi, su kuo bendrauja. Medikai, kurie prikelia kritusius mūšio lauke, Juodasis pjautuvas, galvos… jos kūną sekundei nukratė virpulys, lūpas perkreipė dirbtina šypsena. — Aišku. Ko norėjote?

— Tik pakalbėti. Jeigu jums tai leidžiama.

— *Leidžiama?* — pasipiktino Liusinda. — Aš esu iš Karlailų giminės!

— Taip… suprantu. Profesorius Šlaimas paporino apie Karlailus, apie jūsų kilmę. Mes neapsakomai sukrėsti. Iki šiol nežinojome, kad išgyveno ir kiti žmonės. Nežinojome, kas atsitiko Žemėje, nežinojome, jog galima skristi greičiau už šviesą.

Karlail nusprendė, jog tiesos slėpti neverta. Šlaimas, be abejo, išpliurpė viską, ką galėjo, tad jai reikėtų apsakyti savąją istorijos versiją.

— Bet jūs turėjote čia atlėkti VŠ… tai yra viršŠviesiniu greičiu.

Košravi veide sušmėžavo nerimo išraiška.

— Arba jūs keliavote laiku ir atvykote iš praeities.

Liusinda Karlail papurtė galvą.

— Ne, nieko panašaus. Tam tikra prasme kelionės laiku įmanomos, jeigu jūs nepažeidžiate priežastinių ryšių. Bet kirmgraužų raizginys arba žvaigždėlaiviai veikia kitaip. Šviesa iš pradinio mūsų taško, tarkim, esančio už dešimties tūkstančių šviesmečių, jus pasieks tiktai po dešimties tūkstančių metų.

— Galbūt todėl mūsų astronomams sunkiai sekėsi nustatyti, kur tiksliai atsidūrėme, — abejingai pakomentavo Košravi.

— Jūs tikrai galvojote, jog nuo krikščionybės eros pradžios praėjo dešimtys tūkstančių metų?

— Mažų mažiausiai. Konkrečios datos nenustatėme. Laiką teko skaičiuoti pagal laivo laikrodžius. Anot jų, dabar Žemėje… — ji pakrapštė rankinį savo laikroduką, — …2367— ieji.

Karlail linktelėjo.

— Aha, teisingai. Kodėl nepasinaudojote akivaizdžia užuomina?

— Buvome tikri, kad per skrydį jie sustojo. Nė negalvojome, jog keliavome, hmm, VŠ tempu.

— Jūs mane gluminate. Kaip galėjote skristi virššviesiniu greičiu ir to nesuprasti?

— Geras klausimas, — atsakė Košravi. — Po Negailestingo Pagrobimo mūsų protėviai apsigyveno kosmose. Kartu su žmonėmis, vėliau, per karą, išgelbėtais iš Žemės, pabėgo į Marsą, o paskui į Jupiterio sistemą. Jie privalėjo rinktis — susikauti su karo mašinomis, kurios užvaldė gimtąją planetą ir bandė išplisti kosminėje erdvėje, arba sprukti kuo toliau. Alternatyvos suskaldė bendruomenę į reformatorius bei sugrįžėlius, kaip juos pavadino. Dauguma parėmė pirmuosius, siekusius suręsti žvaigždėlaivį, vis dėlto…

Ji padvejojo, tarp putlių, tamsių lūpų kyštelėdama rožinio liežuvio galiuką. Karlail žvelgė į pašnekovę, stengdamasi atvirai nepiktdžiugiauti. Į planetą gausiu būriu atsibeldę artimieji susigrąžins dideles, labai ilgai nemokėtas skolas.

— Protėviai neturėjo galimybių pastatyti laivą, galintį skraidinti visą armiją žmonių — anuomet, dvidešimt pirmo amžiaus pabaigoje, jų buvo daugybė tūkstančių, — tęsė Košravi, — todėl nutarė sukurti mažesnį, mitresnį žvaigždėlaivį, savo asmenybėms suteikti skaitmenines formas, išsaugoti duomenų bazėje ir kelionės pabaigoje perkelti atgal į kūnus. Tačiau, vykdant užduotį, reikėjo apsirūpinti antžmogiškai galingais dirbtiniais intelektais ir, na…

Nesusilaikiusi Karlail nusikvatojo.

— Jie pakurstė nuosavą Negailestingą Pagrobimą!

— Regis, taip ir nutiko. Bet projektą pavyko įgyvendinti, nors ir ne visai taip, kaip planavome. Laivas rado gyvybingą planetą, išjudino

nanomašinas, kurios pagamino stambesnius mechanizmus — tie surentė dar didesnius, — transformavo pasaulį pagal žemiškąjį standartą, tuomet skaitmeniniams keleiviams sugrąžino fizinį pavidalą ir atgaivino. Štai kokiu būdu čia patekome.

— Aišku. — Istorija skambėjo keistai; niekas nenumanė, kad žmonės sugebėjo išnirti kitapus Negailestingo Pagrobimo zonos. — Kas nutiko jūsiškiams postžmonėms?

Košravi susiraukė.

— Protėvių sukurtus dirbtinius intelektus išsaugojome, bet jie nebeveikia nevaldomu režimu. Tie, kurie atsikratė suvaržymais… kurie atsakingi už viršširviesiniu variklių montavimą… pranyko, nepalikdami jokios informacijos apie savo darbus. Pasak Šlaimo, taip atsitiko ir kitur.

— Teisingai, — patvirtino Karlail, — ir ne kartą. Kai užmezgi ryšį su singuliarumu, jame aptinki kitus, greitesnius, todėl į šituos reikalus įsipainiojęs intelektai gan veikiai išsinešdino iš visatos arba tiesiog nustojo ja domėtis… velniai žino, kaip ten buvo iš tikrųjų. Mums liko nesuvokiamos paskirties reliktai ir tokios gėrybės kaip VŠ variklis arba kirmgraužų raizginys. — Mergina vėl nusijuokė. — Jums išvis nereikėjo bėgti. Netrukus po to, kai išvykote, maždaug 2105— aisiais, postžmonės apleido Žemę ir Saulės sistemą. *Mano* protėviai bei gausybė kitų, kurie išgyveno, turėjo viską pradėti iš naujo. Prireikė daugiau nei šešiasdešimt metų, kol išsikapstėme iš griuvenų. Per karą ir vėlyvesnius konfliktus tarpusavyje kovojančios pusės pasigamino šaunių, tvirtų technologijų, o mūšio laukus nusėjo aibė nuolaužų. Mano šeima rado kelis sudužusius žvaigždė— laivius, pataisė juos, be niekieno pagalbos nulėkė į Marsą. Kur aptiko *jūsų* griuvėsius ir pirmuosius kirmgraužos vartus. Galų gale, žingsnis po žingsnio, perėmėme postžmonių techniką, antigravitacines, VŠ sistemas bei panašius dalykėlius. Užuot sprukę, jūs galėjote užimti palankiausias pozicijas, palikti mus toli užnugaryje — po šimts, netgi užvaldyti raizginį.

— Padėtis išties ironiška, — sutiko Košravi, — bet ne tai blogiausia, kaip žinote.

— *Nieko* aš nežinau.

— Kalbu apie svetimos kilmės reliktą. Matot, kadaise planetoje gyveno protingos būtybės, bet šias išnaikino jų pačių singuliarumas — greičiausiai kovinės prigimties, kaip ir mūsiškis. Pražudė nuosavos karo mašinos, kurias pabudinote prikišę nagus prie relikto.

Karlail palingavo galvą; pašnekovės naivumas privertė ją nusišypsoti.

— Jį pastatė postžmonės, o ne svetimeiviai. Galbūt toji struktūra yra dalis *jūsų žvaigždėlaivio!*

— Ne, — ryžtingai paprieštaravo Košravi. — Fosilijos liudija ką

kita. Dirbtinių intelektų sluoksnyje, kaip jį vadiname — pramoninės epochos, viešpatavusios prieš pat masinį išmirimą, pėdsakuose — užtikome sutraiškytų mašinų, panašių į jūsų prižadintas, liekanas. Nereikia nė sakyti, kad nuo tada prie relikto artintis vengėme.

— Nesistebiu. — Karlail patylėjo, mėgindama įsprausti savo mintis į atitinkamus rėmus, kad galėtų išaiškinti gyvenimo tiesas. — Klausykit, niekas nebetiki ateiviais. Visur apstu tiktai vienaląstės gyvybės. Pamąstykit: kokia tikimybė, kad jūsų laivas nukako į *vienintelį kitą* galaktikos kampą, kuriame išsivystė protingos, nežemiškos būtybės?

— Mes, be abejo, tokį klausimą apsvarstėme, — atsakė Košravi.

— Tegalime spėti, jog žvaigždėlaivis rinkosi planetą savo nuožiūra.

— Ji patraukė pečiais. — Skamba neįtikėtinai, bet fakto nepaneigsi. Fosilijos tikrai išliko.

— *Nuostabu,* — nuoširdžiai pareiškė Karlail. — Kai griebsimės darbo, jūsų pasaulį užplūs mokslininkai ir turistai.

Košravi atsilošė krėsle, nukreipė žvilgsnį į priekį.

— Spręsti ne man, — mąsliai atsiliepė, — bet vargu ar Jungtinis vadų komitetas — mūsų vyriausybės atstovai, — išklausęs vargšo jūsų vergo, leis Karlailams „griebtis darbo".

— Tikiuosi, man bus leista tarti savo žodį. Juk Šlaimas šališkas.

Pašnekovė staigiai atsisuko. Jos veidą akimirkai perkreipė išraiška, kokią nutaisė Armandas, pašventindamas Liusindą spyriu.

— Nesvarbu, ką jis *pasakys!* — nukirto Košravi. — Užtenka vien to, kad egzistuoja tokia būsena.

Karlail išsižiojo, ketindama užprotestuoti ir vėl susičiaupė. Pagaliau suvokė atsidūrusi tarp potencialių priešų, apie kurių motyvus bei pajėgumus žinojo grėsmingai mažai. Jau verčiau patylėti. Taip nusprendusi, kietai sukando dantis, trūktelėjo petim ir nusigręžė į langą. Žvelgė laukan, kol mėlynas, pilkas, baltais purslais išmargintas vandenynas užleido vietą žaliai, rudai, juodai pakrantei, o lėktuvas, pasviręs pirmagaliu žemyn, ėmė leistis.

Sairusas Lamontas kybojo tinkle elastinių lynų, dėl kurių kiekvienas judesys ir pastangos išsaugoti užimtą padėtį reikalavo daug jėgų. Kaulus sergėjo skafandre instaliuotos Jetremo spiralės, bet raumenų tonuso jos nepalaikė. Todėl į pagalbą teko pasitelkti elastinį tinklą, kuris, beje, veikė kaip daugiakryptis, nuo pagreičio apsaugantis amortizatorius. Leido lengvai atlikti vengimo manevrus. Netaisyklingų formų asteroidai skriejo chaotiškai, nenuspėjamomis trajektorijomis, ir mėginimus prie jų prisigretinti visuomet lydėjo pavojai.

Šiuo metu Lamonto laivas, „Alkanas drakonas", artėjo prie poros kilometrų skersmens uolienos luito. Tiek pirminė spektroskopinė miniatiūrinio pavyzdžio, lazeriu nugarinto nuo paviršiaus, analizė,

tiek orbitinė dinamika parodė, kad penkis jo procentus sudarė geležis. Kai atstumas sumažėjo iki dvidešimties kilometrų, išdavikišką šlakuoto asteroido blyksėjimąbuvo galima įžiūrėti plika akimi.

Neblogai, visai neblogai. Euridikės sistemoje, kurioje dominavo dujų milžinas Polifemas, teturintis vieną palydovą, skriejo dvi uolėtos Žemės tipo planetos ir sukosi retas asteroidų žiedas, stigo metalų. Klausimas, kas atsakingas dėl tokios padėties — originalioji sistemos sandara ar seniai pražuvę, kitados rūdos kasyba užsiėmę čiabuviai — iki šiol išliko diskusijų objektu. Abejonių nekėlė tai, kad asteroidus tyrinėti vertėjo, bent jau nestokojantiems kantrybės bei ambicijų. Lamonto apskaičiavimu, šito akmens masės užteks, kad sąskaita prisipildytų su kaupu, ir jis galėtų mesti darbą, jei tik panūstų, arba, kas labiau tikėtina, tęstų paiešką metalų, kuriuos įsigiję pirkėjai užsigeis didesniųjų kiekių.

Lamontas buvo aukštas vyriškis, per šešerius metus, praleistus kosmose, truputį pablyškęs, Euridikėje išgyvenęs šimtą keturiasdešimt trejus metus, bet dėl tam tikrų priežasčių, paskatinusių išsinešdinti iš planetos, nė kiek netrokštantis žmonių draugijos. Sudėtingas, įspūdingas šimtmetį puoselėto šeimos verslo krachas ir mėnesį užsitęsusios pastangos suvesti visus galus, nulėmė tokią būseną, kad emocinius, intelektinius ar lytinius santykius jis jautė galįs palaikyti tiktai su vienintele išlikusia savo nuosavybe — su laivu.

— Kokia *čia* velniava? — pasigirdo „Alkano drakono” balsas.

— Kas? — krūptelėjęs pančiuose paklausė Lamontas.

Priešais užsižiebė ekranas, kuriame nušvito plati, keistai įmantri linija.

— Labai galingas signalas, — paaiškino žvaigždėlaivis. — Panašus į elektromagnetinį impulsą, tik turiningas. Atsklido iš šviesiosios Euridikės pusės.

Lamontas puikiai suprato, kas atsitiko. Netikėtų pokyčių galimybę, nors itin menką, planetos gyventojai kruopščiai išanalizavo ir jai ruošėsi rengdami karines pratybas. Vis dėlto jis pajuto drebąs. Nepaprastai svarbiomis naujienomis sunkiai sekėsi patikėti.

— Susirėmimas su karo mašinomis, galbūt įsiliepsnojęs iki rimtesnio konflikto.

— Kitų variantų praktiškai nėra, — sutiko laivas. — Aš luktelėsiu pranešimo apie visuotinę kovinę parengtį. — Po pauzės DI paklausė: — Ar mums atsitraukti nuo asteroido?

— Kurių galų?

— Galbūt ten slepiasi karo mašinos? — pastebėjo „Alkanas drakonas”. — O jei signalas skirtas joms?

Kol Lamontas mąstė, kabėdamas lynų pynėje, asteroidas pamažu išaugo akiratyje. Iki jo beliko penki kilometrai.

— Jeigu taip galvosime, — ištarė garsiai, — teks laikytis atokiau

nuo kiekvieno sistemoje užfiksuoto metalų klodo. Mes išrausėme gausybę uolienos luitų, bet ligi šiol neaptikome nė vieno svetimos kilmės aparato. Vargu ar turėtume tikėtis permainų vien todėl, kad Euridikėje kažką prižadino.

— Tavo prielaidas patvirtina tikimybinė mano analizė, — atsiliepė DI.

Vis dėlto pilotas sustabdė žvaigždėlaivį už penkių šimtų metrų nuo asteroido gerokai budriau ir labiau nuogąstaudamas nei įprastai. Pasirūpino, kad įkrautus lazerius aktyvuotų automatinis jungiklis. Nusiuntė spiečių plaštakos dydžio zondų ištirti akmeninį paviršių. Jie pateikė ataskaitas vienas po kito, patvirtino per nuotolinį stebėjimą gautą informaciją — jokių metalinių objektų nerado, užtiko tik gryną meteorinę geležį, nepakitusią nuo tų laikų, kai iš protoplanetinio disko susiformavo čionykštė sistema.

Šiek tiek atsipalaidavęs, Lamontas iššovė kitą pulką mechanizmų, šįkart rūdakasius bei montuotojus. Iš dalies savarankiškus įrengimus už siauro spindulinio pavadžio laikė laivo DI. Jie privalėjo suręsti milžiniškus saulės veidrodžius, nedideles jėgaines ir mašinas, išgaunančias reikalingas medžiagas iš pačios uolienos, negausių replikatorių bei surinkėjų atsargų ir jas atitinkamai apdorojančias. Atsijungęs nuo tinklo, Lamontas patraukė į dušo modulį. Nusiprausė perdirbtu šlapimu, išsidžiovino perdirbtu oru, atsispyrė nuo sienelės ir nusklendė hidroponikos koridoriumi, pakeliui prigriebdamas šviežių daržovių. Virtuvės sektoriuje pasigamino sau užkandžių. Kol kramsnojo, pasidomėjo puse šviesvalandės pasenusiomis tekstinėmis, vaizdinėmis ir garsinėmis naujienomis, kurias perduodavo kosmoso gelmės kanalai. Jungtinių vadų komiteto paskelbtai visuotinei karinei parengčiai pritarė, tuo pat metu tingiai svarstė, ar jį su laivu mobilizuos, jeigu prasidės tikras mūšis. Armando kompanijos nufilmuotus kadrus — iš senovinio relikto išlendančias mašinas — stebėjo apimtas jaudulio ir baimės. Peržiūrėjo reportažą keletą sykių, norėdamas galvoje įkalinti aparatų pavidalus, idant tie nepaspruktų į pasąmonę ir nesukeltų košmarų.

Suspragsėjęs rankų bei kojų pirštais jis nupleveno atgal į valdymo centrą, prisisegė lynus, išdidino vaizdus, rodančius per pastarąją valandą asteroide atliktos veiklos rezultatus. Reginys privertė Lamontątaip energingai atšokti, jog net užgaudė tinklas. O taip, rūdakasiai ir montuotojai gamino mechanizmus: karo mašinas, identiškas toms, kurias demonstravo įrašai.

— Nutraukt darbus! Nutraukt, nutraukt! — užstaugė jis, bergždžiai spusčiodamas jungiklius.

— Deja, tai neįmanoma, — atsakė „Alkanas drakonas”.

Pro siaurą langelį įžiūrėti kelionės tikslo nepavyko — apačioje driekėsi įvairiais žalumos atspalviais nusidažęs kraštovaizdis, vingiavo

pora kelių, staiga priešakyje nutįso ilgas gudronuotas takas, sušmėžavo plokščiastogiai pastatai ir ryškiaspalvės transporto priemonės. Kai lėktuvas nusileido, Karlail įtikėjo, kad išplitęs akiratis padės nustatyti, kur ji pateko, tačiau orlaivis sustojo, kažkas dunkstelėjo į duris, o joms atsidarius, paaiškėjo, jog prie korpuso prisijungė rumbuoto, pusskaidrio plastiko tunelis. Ilguoju vamzdžiu nušlepenę į terminalą, kokią minutę visi keleiviai bruzdėjo belangėje patalpoje. Karlail ištaikė momentą prisigretinti prie išdaviko skafandro. Šis dar lėktuve užsidėjo šarvinius antpečius bei šalmą, todėl dabar nebeatrodė taip keistai, jei tik neatkreipdavote dėmesio, kad galvos apdangalas tuščias. Mergina nusprendė pasinaudoti proga ir su juo šnektelėti.

— *Nesielk* taip, — sušnypštė. — Tik prisidarysi rūpesčių, kai atvyks kiti. Jeigu liksi su mumis, duosime tau viską, ką gali pasiūlyti vietiniai…

— Kaip gražu, — nusivaipė Šlaimas. — Koks netipiškas dosnumas. Bėda ta, kad …*pavėluotas.*

— Suteiksime tau laisvę, — pašnibždomis pridūrė Karlail. — Ištrinsime tavo biografinius duomenis, nemokamai perkelsime į kitą kūną *ir* dykai atnaujinsime.

Skafandras neturėjo veido, bet jai susidarė įspūdis, tarytum pašnekovas atsigrįžo.

— Nejau tikrai galvoji, — tarė Šlaimo balsas, — kad atsisakyčiau pirmojo šanso ištrūkti į civilizuotą visuomenę, mainais į tavo pažadą? — šarvinė ranka gestu parodė įjuos supančią erdvę. — Kodėl manai, jog norėčiau gyventi tarp Karlailų, net jeigu būčiau nuo jūsų nepriklausomas?

— Tu galėsi keliauti, kur užsimanysi.

— Kol kas man patinka čia. — Jis nusisuko.

— Pagyvensim, pamatysim. — Karlail nusišypsojo. Ką tik sumąstė būdą, kaip užkirsti Šlaimui kelią į laisvę.

Tarp jų įsispraudęs Armandas ir iš šono priėjusi Košravi palydėjo abu iki durų, kurios atsivėrė į milžinišką aikštę, plytinčią žemų, stikliniais fasadais tviskančių pastatų apsuptyje. Į dangų kilo arba iš aukštybių leidosi orlaiviai, netrūko ir stovinčių ties šaligatviu. Saulė beveik pasiekė zenitą, vadinasi, jie nukeliavo toli į pietus. Nuo sauso karščio veidą akimoju išmušė prakaitas. Oras atsidavė dulkių bei augalų kvapais. Link transporto priemonių ir nuo jų lėtai pėdino arba skubiai žingsniavo žmonės, pasipuošę plonais, spalvingais drabužiais, kurių klostės plazdeno vėjo šuoruose. Griausmingas, nuo statinių aidintis šurmulys kėlė pasibaisėjimą. Vaizdai asocijavosi su klaikiu projektavimo defektu, bj auroj ančių utopinį, architektūrinį eksponatą.

Armandas nuvedė juos iki keturviečio orlaivio. Nėrusios po pakeliamomis durelėmis, Košravi su Karlail įsitaisė ant užpakalinių

sėdynių. Generolas ir skafandras atsisėdo priekyje.

— Į Jungtinio vadų komiteto centrą, — liepė Armandas atsilošdamas, nė neliesdamas rankinio valdymo. Oro taksi vertikaliai atsiplėšė nuo aikštės ir beveik stačiu kampu šovė viršun. Pagreitis įspaudė Karlail į krėslą. Dviejų tūkstančių metrų aukštyje, kai orlaivis grįžo į vertikalią padėtį, ji pažvelgė pro langą. Už uosto ribų, kone iki pat horizonto, driekėsi miestas. Tolimojoje jo pusėje spindėjo jūra. Apačioje per šimtus metrų stiebėsi parkų zonomis atskirti, gatvėmis ir vienbėgiais sujungti pastatų kompleksai. Įvairiuose lygmenyse tarytum gigantiškos bitės dūzgė orlaiviai bei smulkesnės skraidyklės. Antžeminės transporto priemonės, rodės, zujo perpus greičiau, bet dvigubai pavojingiau.

— Koks čia miestas? — paklausė Karlail.

— Naujoji Pradžia, — atsiliepė Armandas. — Euridikės sostinė.

— Planetą valdo viena vyriausybė?

— Ne visai. Mes renkame asamblėją, kurios lyderis atsakingas už kasdienius reikalus. Bet lemiamas žodis priklauso savotiškai Nepaprastųjų padėčių komisijai. Tiksliau sakant, chuntai.

— Reformuotą vyriausybę kontroliuoja Jungtinis vadų komitetas, — šaltai pataisė Košravi. Besiklausant lengvabūdiško, nepagarbaus generolo tono, jos kaktoje įsispaudė raukšlelės.

Armandas atsakė raminančiu mostu.

— Dėl to neverta ginčytis.

Jie artėjo prie didesnio ir už kitus puikesnio namų masyvo, kuris, orlaiviui leidžiantis, susiskaidę į aukštus centrinės miesto dalies bokštus, žemutiniuose lygiuose suraizgytus pėsčiųjų takais, kabančiais tiltais, grotelėmis, apipintus vienbėgio linijomis, šen bei ten pamargintus augmenijos lopiniais, apsuptus žemesniais, siaurų gatvelių labirinte stūksančiais pastatais. Oro taksi nutūpė vieno stogo aikštelėje, tiesiai ant didžiulės, apskritimu apibrėžtos „A” raidės.

Paskui Armandą žygiuodama link lifto šachtos Karlail juto, kaip virpa keliai. Užnugaryje likęs orlaivis spiralėmis nurūko į padanges. Atsidūrus greitaeigėje, apačion neriančioje kabinoje, galvoje įsivyravo svaigulys, ir ji turėjo stumtelėti kojį į šoną, kad atgautų pusiausvyrą.

— Kaip jaučiatės? — pasiteiravo Košravi.

Karlail nurijo seiles; ausis slegiantis sunkumas atlėgo.

— Puikiai. — Ji pakreipė akis žemyn. Keliai tebedrebėjo. — Kur mane vedate?

— Pasimatyti su Jungtiniu vadų komitetu, — atsakė Armandas.

Košravi patapšnojo jai per petį.

— Nesijaudinkit, jie tėra paprasčiausi žmonės.

— Tam tikra prasme, — nemaloniai suprunkštė generolas.

Kai ūždamos prasidarė durys, ketvertukas žengė ant kilimo, nudrikusio per visą akrą.

Liusinda Karlail žygiavo greta Košravi ir įkandin skafandro; į sargybinius nė nesiteikė dirstelėti, tvirtais žingsniais judėjo per kiliminę dangą, slopinančią batų dunksėjimą, nuo kulnų brūžuojančią žemių trupinėlius. Šalia didžiulių pseudomedinių durų visiems keturiems pagarbą atidavė du uniformuoti, ginklus prie šonų nuleidę sargybiniai, kitapus slenksčio pakvipo nepridegtu brangiu cigaru ir tikro kietmedžio aromatu, sklindančiu nuo stalo, už kurio sėdėjo šeši vyrai bei trys moterys. Glotniuose jų veiduose atsispindėjo subtilūs, bet akivaizdūs garbingo amžiaus požymiai. Priešais kiekvieną gulėjo bloknotas su šratinuku, stovėjo stiklinė vandens ir į stovelį atremta, pareigas nurodanti plokštelė. Vadai iš Jungtinio komiteto dėvėjo senovinio kirpimo, pilkus arba juodus kostiumus, asketiškai baltus marškinius ar palaidinukes.

— Laba diena, — pasisveikino pirmininkas. — Laisvai. Prisėskite.

Armandas įsitaisė kairėje pusėje, tarp Karlail ir skafandro, Košravi atsisėdo iš dešinės. Liusinda nužvelgė vadus nežymiai, mandagiai šypsodamasi. Nederėtų užmiršti, jog čia ne vien potencialūs priešai, bet ir potencialūs klientai. Pastaraisiais galėjo tapti bet kokie žmonės, jei tik su jais užmegzdavai draugiškus santykius arba truputėlį pagąsdindavai.

— Jūs — ne belaisvė, — į ją kreipėsi pirmininkas. — Bet ir nesate įgaliotoji kitos valstybės atstovė. Šiuo metu mes nepasiruošę užmegzti diplomatinių santykių. Kadangi nepriklausote mūsų piliečių ratui, galime jums suteikti nuolatinio svečio statusą.

— Gerai, — linktelėjo Karlail, — jei tik jūsų pasiūlyme nėra jokių slaptų kėslų.

— Sutarėme. Mes išnagrinėjome pono Armando atsiųstą informaciją. Įskaitant liudijimą, pateiktą programinės įrangos, kuri prisistatė skaitmenine asmenybe, Izaoku Šlaimu, dabar kontroliuojančiu skafandrą, kiek suprantu, jūsų nuosavybę. Prieš pratęsdami jo apklausą norėtume išgirsti, ką papasakosite jūs. — Į priekį pasvirusio pirmininko žvilgsnis bylojo apie nuoširdų susidomėjimą. Likusieji taip pat į ją įsmeigė akis.

— Gerai, — atsakė Karlail. — Bet iš pradžių turėčiau pastebėti, kad mūsų nuomonės apie teisinį, hmm, buvusio šeimynykščio statusą gali skirtis, ir aš žinau, jog mano požiūris jums nepriimtinas. Nejaučiu jokio noro kurstyti priešiškų nuotaikų kivirčydamasi šita tema.

— Mums užteks faktų, — tarė pirmininkas.

— Tebūnie. Ką gi, aš nesiginčysiu dėl to, kuo jis teigia esąs — į programinę įrangą įkeltas profesorius Šlaimas.

— Atleiskit — įsiterpė kosminės erdvės galva, — tačiau mums rūpi svarbesni dalykai. Pageidautume išklausyti jūsų versiją, sužinoti, kas esate, kam atstovaujate ir kas vyksta galaktikoje.

— Supratau. Apie reikalus, susijusius su Šlaimu, išklosiu vėliau.

Kalbant apie bendrą vaizdą… na, aš esu Liusinda Karlail. Viena iš žvalgybos komandos, kurią į planetą atsiuntė mano šeima. Karlailai, galima sakyti, užsiima šeimos verslu. Tyrinėja kirmgraužas, organizuoja judėjimą per jų raizginį. Tas išplitęs iki pat Saulės sistemos ir aprėpia aibę planetų.

— Ar jūs siekiate tuos pasaulius užvaldyti? — pasiteiravo pirmininkas.

— O, Dieve, ne! Pretenduojame tiktai į raizginį ir vartus.

— Hmm… aišku. — Kosminės erdvės galva vos pastebimai krūptelėjo. — O kas juos kontroliuoja?

Karlail patraukė pečiais.

— Ne mūsų reikalas, ką klientai veikia. Jei klausiate, kas dar gyvena galaktikoje, na, egzistuoja kitos trys mums žinomos, įtakingos bendruomenės, savotiškos imperijos. Autonominė Amerika, kurios atstovais jus palaikėme. Jie užsiima ūkininkavimu, keičia planetas pagal žemiškąjį standartą. A.A. protėviai išvengė Negailestingo Pagrobimo, nes nebuvo įsiinstaliavę jokių įrengimų; palikuonys elgiasi lygiai taip pat. Mes neblogai su jais sutariame, prekiaujame per kirmgraužas, bet fermeriai nelabai džiaugiasi, kai šniukštinėjame jų postžmonių technologijas. Įrangos neretai pasitaiko rasti greta vartų, todėl mes kartais, hmm, pasivaidijame, jei suvokiat, ką turiu galvoje. Gerokai daugiau rūpesčių kelia kita šutvė, Šviečiamojo amžiaus riteriai, kuriuos iš esmės sudaro japonai, kinai ir indai. Šitie bando perprasti postžmonių techniką, tik griebiasi atsargumo priemonių, kad patys jais netaptų. Kitaip tariant, mėgina įsilaužti į sistemas, užuot jas rinkę bei panaudoję.

— O kas renka? — pasitikslino visuomenės galva.

Karlail plačiai nusišypsojo.

— Mes. Kaip, pavyzdžiui, šįryt. Japonai skundžiasi, kad išrausiame ir susišluojame viską iki paskutinės kruopelės. Bet, patikėkit, jiems paliekame užtektinai.

— Mm-hmm. Prašom tęsti.

— Jie netransformuoja planetų ir nekasa rūdynų. Netgi tam prieštarauja. Galbūt dėl religinių, gal dėl mokslinių priežasčių. Taigi jūs išgirdote apie A.A. ir ŠAR. Trečioji gauja, DK, visai kitokia.

— DK? — perklausė visuomenės galva, tarytum ištarto akronimo aidas būtų pakurstęs nerimą.

— Mes manome, kad santrumpa reiškia *Demokratische Kommunistbud,* bet kas žino, galbūt ir Demokratinę Korėją arba Kampučiją. Kaip DK atsirado, galima tik spėti. Susibūrė iš partizanų, valstiečių ir panašiai. Šiaip ar taip, jie yra komunistai, kolonizuojantys kosmosą. — Karlail pamojo viršun. — Apsistojantys orbitinėse stotyse. Jiems terūpi gausinti savo gretas. Pagal įgeidžius pasaulių nekeičia, tačiau Žemės tipo planetose kasa rūdas. Postžmonių technologijų linkę

vengti, bet parduoda jas mums arba išnuomoja riteriams. — Mergina patogiau įsitaisė ant kėdės. — Tiek žinių, — pasakė stebėdama veidus, kurie tarpusavyje skyrėsi tiktai skeptiškų žvilgsnių raiškumu. — Be abejo, — pridūrė, — žvaigždėlaivius, kurie skrenda greičiau už šviesą, turi visi. Bet keliauti raizginiu daug patogiau. Todėl mes su jais palaikome verslo ryšius.

Giliai įkvėpęs, pirmininkas pasikasė smakrą.

— Ar tos įtakingos bendruomenės… konfliktuoja vienos su kitomis?

— O taip, bet jų santykius paaiškinti nelengva. — Karlail susiraukė, staiga nušvito. — Žinote vaikų žaidimą: akmuo, žirklės, lapas? — ji parodė kumštį, pakarpė dviem pirštais, ištiesė delną. — Akmuo šipina žirkles, žirklės kerpa lapą, lapas uždengia akmenį. Štai taip.

Pirmininkas atsilošė. Vadai susižvalgė, tarsi įsitraukę į nebylių pasitarimą.

— Jūsų pasakojimas, — galiausiai prabilo pirmininkas, — patvirtina profesoriaus Šlaimo liudijimą. Jis minėjo tris konkuruojančias klajoklių barbarų grupuotes ir vieną nusikaltėlių gaują.

— Kas gi tie nusikaltėliai? — Karlail pasistengė, kad jos klausimas skambėtų nuoširdžiai.

— Jūs. Karlailai.

— Tikrai? O kas atlieka policijos vaidmenį?

— Labai teisingai pastebėta. Būtent todėl nesielgiame su jumis kaip su nusikaltėle. Vis dėlto primygtinai reikalaujame, kad vergui būtų suteikta laisvė.

Mergina numojo ranka.

— Darykite, kaip patinka. Kol dar neperkėlėte profesoriaus į naują kūną, privalau įspėti dėl vienos smulkmenos. Jūs, aišku, suprantate, jog mano skafandro įprastomis aplinkybėmis jis niekaip nebūtų užvaldęs. Neįsivaizduoju, kas leido perimti įrangos kontrolę, bet tikrai ne aš ir, kertu lažybų, ne jūsų gauja. Teisybę sakau?

Ji atsigręžė į Armandą, ir tas nenoriai linktelėjo.

— Taigi spėju, kad pagalbą suteikė galingas signalas, dėl kurio taip nerimauja ponas Armandas. Programinės sistemos kaip reikiant užsiteršė. Todėl vargu ar bioįranga bus švaresnė.

Skafandras sugniaužė pirštinę į kumštį ir tvojo per savo kelio lankstą.

— Tikras absurdas…

Prisijungusi prie visuotinio juoko pliūpsnio, Košravi ištiesė ranką virš Karlail kelių ir palietė skafandro korpusą.

— Nesijaudinkit, profesoriau, skaitmenines žmonių formas mes perkeliame į fizinius pavidalus, pasitelkę pažangiausius derinimo

protokolus. Visas su procesu susijusias problemas jau seniai išsprendėme.

— Jų gali kilti, jei susidūrėte su svetimos kilmės technologijomis, — įžvalgiai, bet desperatiškai pastebėjo Karlail.

— Principai išlieka tapatūs.

— Gryna tiesa, — pritarė pirmininkas. — Ponia Košravi, ar jūs sutvarkysite šituos reikalus?

— Žinoma. Prašom, profesoriau Šlaimai.

Medikė ir skafandras išėjo iš kambario.

Kosminės erdvės galva įsmeigė akis į Liusindą Karlail.

— Jūs užsiminėte apie žvaigždėlaivius, — prabilo. — Mes visada galvojome, kad kelionės viršššviesiniais greičiais gali pažeisti priežastinius ryšius.

— Pažeistų, jei nesusidurtumėte su CA.

— Su C A? — ir vėl tas nerimu atmieštas aidas.

— Chronologijos apsauga. Tarkim, bandot pasiųsti signalą į praeitį, o jūsų laivas taip nukrypsta nuo kurso, kad nebeįtelpa į sąlygų, kurios nulemia šviesos pluošto nuoseklumą, rėmus. Jums paaiškės, jog siųstuvas neveikia, o skrydis užtruks ilgiau, ir jūs pateksite ne ten, kur planavote atsidurti, arba… kaip sakoma — ei, ji niekada nebuvo tavo senelė.

— Anot jūsų, pakenkti priežastingumui kažkaip neleidžia Dievas arba pati visata?

— Aha, Aukščiausiasis, gamta… toks požiūris egzistuoja. Pasak kito, suardyti priežastinių ryšių tiesiog neįmanoma, kaip ir sukurti amžinojo variklio ar du pridėjus prie dviejų gauti penkis. Esmė ta pati.

— Bet…

— Palikime filosofiją fizikams, — įsiterpė pirmininkas. — Kiek suprantu, Šiaurinio žemyno vartai uždaryti. Ar mes galime tikėtis, kad į planetą prisistatys, hmm, jūsų šeimos žvaigždėlaiviai? Ar jie sugebės mus surasti?

— Taip. Išnirę pro vartus, akimirksniu nustatėme pasaulio koordinates. Iš skafandrų sistemų jas tereikia persiųsti į navigacinį laivo kompiuterį — ir į kelią. Manau, svečių sulauksite po kelių savaičių.

— Mergina padrąsinančiai šyptelėjo. — Nesibaiminkit, *aną* savaitę jie nepasirodys.

Karlail pasitrynė delnus, nugara įsirėmė į kėdės atkaltę.

— Todėl, — pridūrė, — jums nepakenktų su manimi elgtis maloniai.

— Taip, taip, teisingai, — išsiblaškęs tarė pirmininkas. — Ką gi, — atsiduso, — pereikime prie kitų klausimų.

Jungtinis vadų komitetas nukreipė žvilgsnius į Armandą.

— Ką jūs rekomenduosite? — pasiteiravo gynybos galva. — Kaip

mums reaguoti? Kalbu apie karo mašinas, o ne Karlailų žvaigždėlaivius.

— Atitraukime pajėgas ir ant relikto numeskime atominę bombą, — paskelbė generolas.

Karlail vos nepašoko iš savo vietos, tačiau nuo replikų susilaikė. Po driokstelėjimo vartai išliktų užsidarę dar ilgiau. Nors taip susiklostę įvykiai gal ir išeitų į gera, net jei sunaikintų postžmonių reliktą.

— Branduolinis sprogimas atmosferoje? — oro erdvės galva įbedė akis virš savo bloknoto, tarytum į kažką žiūrėdama. — Jūsų pasiūlymas turėtų būti labai gerai motyvuotas.

— Jūs matėte įrašus, — ramiai atsiliepė Armandas.

Oro erdvės galva trumpam sučiaupė lūpas.

— Ar ne per daug skubate? — galop paklausė.

— Veikiau delsiame, — atkirto generolas.

Kai kurie, išgirdę jo repliką, savo dailių lūpų kampučius pakreipė aukštyn.

— Po įvykusios transliacijos labiau pritiktų stebėti ir izoliuoti objektą, — pastebėjo kosminės erdvės galva. — Prilaikyti arklius, kaip sakoma. Jūs gi suvokiate, jog tirdami signalą arba jo atitikmenį, turintį akivaizdžius elektromagnetinio impulso požymius, galime pabloginti reikalus?

Armandas gūžtelėjo.

— Žinoma, jei mašinos temoka siųsti signalus ir niekaip kitaip nefunkcionuoja. Bet leiskite tuo suabejoti.

— Jūs netikite, kad įstengtume jas sulaikyti? — paklausė sausumos galva.

— Su visa pagarba, sere, ne, netikiu. Mano nuomone…

— Ji skirta nuobodžios viešosios informacijos srautams. — Visuomenės galva atsainiai numojo ranka ir sparčiai sumirksėjo, lyg įsispoksodama į naują virtualų meniu. — Vis dėlto, kaip ragina mano kolega iš kosminės erdvės sektoriaus, mums reikia rasti išeitį iš dabartinės padėties. Reliktas ir, be abejo, vartai, išliks apsupti. Gynybinės kosmoso sistemos veiks kovinės parengties režimu, civiliai privalės sustiprinti budrumą iki „oranžinio” lygio, apsaugos priemonių kompanijos, atliekančios viešuosius užsakymus, dirbs visu pajėgumu, mobilizuosime rezervus. Įskaitant jūsiškį, pone Armandai.

— Dėkui. — Generolas pasviro į priekį. — Į pagalbą kviesime ir atgaivintuosius?

— Tik per mano lavoną, — atšovė pirmininkas.

— Pasirinktinai, žinoma, — skubiai pridūrė Armandas. — Tik asmenis, dėl kurių neprieštaraus saugumas…

Pirmininkas dėbsojo į pašnekovą lyg mažumėlę nustebęs, jog šis dar nepasišalino. Po kelių sekundžių spragtelėjo pirštais.

— Jūs laisvas. — Jis susiraukė, pažvairavo į neprašytą viešnią, vėl

atsigrįžo į generolą. — Pasirūpinkite moterimi.

Žygiuodama per kiliminę preriją, Karlail sumurmėjo:

— Įdomu, ką jis norėjo tuo pasakyti?

Armandas teikėsi atsakyti tuomet, kai išniro pro tarpdurį.

— Nebijokite, jumis atsikratyti neliepė.

Šachta įsiurbė lifto kabiną iki pirmo aukšto, vestibiulio durys čežėdamos atsivėrė ir su trenksmu užsidarė jųdviejų užnugaryje. Vyriausybės pastate veikė oro kondicionieriai, todėl lauke ją vėl prislėgė karštis — ne drėgnas, bet nemalonus, troškus kaip džiunglėse. Karlail pasvyravo viršuje tuzino plačių marmurinių laiptų su kosmonautų kariatidžių baliustradomis ir turėklais, forma primenančiais inversijos pėdsakus, užsibaigiančiais chrominėmis, aukštyn nukreiptomis, mažiausiai dviejų metrų ilgio, į suborbitinius V-2 modelius panašiomis raketomis. Dirstelėjusi atgal, išvydo marmurinę šiurpiai pompastiško, kaip ir laiptatakis, administracinio pastato sieną. Ji skubiai nusisuko, pažvelgė į šimto metrų skersmens aikštę, apsuptą mažesniais, bet vis tiek didingais statiniais, virš kurių stogų nelyginant medžiai kyšojo aukštesni, technologiškai pažangesni bokštai bei smailės. Pačioje aikštėje spietėsi vis gausėjanti minia, o priešakinės žiūrovų eilės vilnijo laiptų papėdėje tarytum jūros krantą skalaujančios bangelės. Žmonės vilkėjo lengvus ir laisvus, iš margaspalvių, įvairių audinių pasiūtus, bet iš pažiūros daugmaž vienodo sukirpimo drabužius.

— Gatvėse jūs tapote pasauline įžymybe, — pratarė Armandas.

Viršum jų knibždėjo spiečius kamerų, pirmyn sutartinai ėmė slinkti šimtai žurnalistų. Visi atrodė pribloškiančiai išvaizdūs ir tryško gąsdinančiu susidomėjimu. Karlail pasitraukė atbula per kelis žingsnius. Generolas pakėlė pirštinėtą ranką. Vaizdo kameros įniko manevruoti ore, kad nesusidurtų vienos su kitomis, reporteriai atšlijo. Armandas atsisuko į palydovę pikdžiugiškai išsišiepęs.

— Tik po jūsų, — pareiškė.

3. SUGRĮŽĖLIAI

Lyg kumštyje sugniaužtus perlus Mus sviedė i tamsą nakties.

Bendžaminas Ben-Amis dėbsojo į dainos žodžius, pasibjaurėjęs ir jais, ir savimi. Dauguma kitų, kurias gavo, skambėjo dar prasčiau. Jau ketino eilutes ištrinti, bet persigalvojo ir jas išsaugojo juodraščių faile tam atvejui, jeigu autoriaus neaplankys įkvėpimas, ir jis nesukurps nieko geresnio. Galbūt, pagalvojo, šias eiles pavyktų perdaryti. Bet ne, mes neturėjome nieko bendra su kumštyje sugniaužtais, į nakties tamsą sviestais perlais. Viso labo tebuvome kristališ— kuose, optiniuose kompiuteriuose įkalinti duomenys ir sprukome kaip pabaidyti kiškiai. Beje, apie „mus" nė nederėtų kalbėti: skaitmeniniai žmonių pavidalai slypėjo sistemose praradę sąmones, o didžiuma miesto gyventojų, įskaitant jį patį bei rašytoją, gimė skrydžiui užsibaigus.

Ben-Amis atsiduso, įsikišo ekrano plokštelę į apsiausto kišenę. „Blizgančius inversijos pėdsakus", šalikelės kavinukę, kurioje praleido pastarąsias kelias valandas, užtvindė klientai, per viešuosius arba asmeninius kanalus žiūrintys televiziją, tebeaptariantys naujienas — šios įelektrino sostinę ir pakurstė jam ramybės neduodančią viziją. Pažiopsojęs į tuščią puodelį, Ben-Amis galėjo nukreipti žvilgsnį *[Jar din dės Ėtoiles*[1] pušis, panašias į adatų pagalvėles, vešančias kitapus judrios gatvės, ir įsivaizduoti spektaklį: grandiozinį, patriotinį *son et lumier*[2] kupiną reginį, griausmingą ir ryškiaspalvį, su šokėjais bei aktoriais, kurie tam tikrais momentais, holo- projektorių pastangomis, virstų milžinais, per pasirodymą aukštintų miestą, koloniją, keistą tolimą senovinių karų praeitį ir troškimą grumtis su nauja grėsme, podraug tam norui dalinai suteiktų formą. Tačiau projekto esmę iškreipė prieštaravimas — Euridikės gyventojai, galima sakyti, didžiavosi savo istorija, bet ji užgimė per beatodairišką *sauve qui peut*[3] tipo pabėgimą. Nemalonias asociacijas reikėtų kažkaip pakeisti, simboliškai transformuoti į „narsų skrydį priešakinėse eilėse".

Nes būtent toks apibūdinimas tiko epinei kolonistų kelionei, su sąlyga, kad šiandienos naujienos išties atspindėjo prasčiausią scenarijų. Galaktikoje ne vien apstu išsigelbėjusių žmonių, bet daugelį jų, rodos, sudarė tikri barbarai, o tie, atsibeldę į planetą, visų pirma išjudino širšių lizdą. Sprukdami nuo nebevaldomų, žmonijos sukurtų kovinių mechanizmų, bėgliai užlėkė stačiai ant karo mašinų, priklausančių protingoms nežemiškos kilmės esybėms, kurios egzistavo Euridikėje maždaug prieš dešimt milijonų metų. Pasak mokslininkų, iki šiol stokojusių konkrečių įrodymų, dėl įspūdingo čiabuvių ir beveik visos vienaląstės planetos gyvybės išnykimo kalta hipotetinė katastrofa. Tam tikri pėdsakai, aptiki ploname,

geologiniuose kloduose nudrikusiame anomalių izotopų sluoksnyje, liudijo, jog pasaulis neišvengė atominio karo ir jį lydėjusios branduolinės žiemos; vis dėlto diskusijų kildavo net ir dėl tų požymių — tarp tyrinėtojų netrūko tikinčių, kad jų atsiradimą nulėmė akistata su asteroidu. Kolonistai pagaliau sulaukė svarių įrodymų, ir šių, galimas daiktas, ateityje bus daugiau.

— Palaikyt draugiją?

Pakėlęs akis, Ben-Amis išvydo seną draugą, Adrianą Kovalskį, abiejose rankose laikantį po puodelį ką tik užvirtos kavos. Jis vilkėjo kostiumą, regis, pasiūtą iš maskuojamųjų austinių juostų, kuriose tarpusavyje pastebimai susipynė sintetiniai lapai ir smulkių gyvūnų kailiukai. Pailgas, blyškus veidas spinduliavo retoriškai klausiamą išraišką.

— Mielai prašom.

Aktorius nuleido puodukus ant stalo ir prisėdo. Kelias sekundes abu vyrai siurbčiojo gėrimą tylėdami.

— Kiek suprantu, ieškai atlikėjų, — pagaliau prabilo Kovalskis.

— Dėkui, kad neužmiršti pasižvalgyti į mano sąrašus, — nusijuokęs atsakė Ben-Amis. — Bet pirmiausia privalau rasti rašytojus. Instrukcijas paskelbiau, vos tiktai išgirdau žinias. Mąsčiau apie naują spektaklį, ir man į galvą atėjo puiki mintis. Sulaukiau neblogos reakcijos… kiekybės požiūriu. Deja, ne kokybės.

Kišenėje sužvejojęs plokštelę, jis įjungė dainų žodžių failą. Kovalskis peržvelgė eiles, skaitė jas vis plačiau šypsodamasis, protarpiais prajukdamas.

— Paskubomis sukurptos sentimentalybės. — Aktorius atidavė duomenų bazę. — Dar tik pirma diena. Geresni rašytojai atsilieps vėliau.

— Belieka tikėtis. — Ben-Amis spustelėjo failą, į kurį buvo įtraukęs savo idėjas, apmatus, scenos remarkas. — Na, ką pasakysi?

Šįkart, palinkęs virš užrašų, aktorius raukėsi, krimsčiojo kietai sučiauptas lūpas, kasėsi galvą, retsykiais paniumėdavo ir palinkčiodavo. Ben-Amis įsitempęs lūkuriavo.

— Sakyčiau, jog susidūrei su problema, — pagaliau ištarė Kovalskis. — Nesuprask manęs klaidingai — vaizdai žada būti puikūs, pats sumanymas atrodo įdomus, ir aš esu tikras, kad spektaklis sulauks teigiamų atsiliepimų. — Jis patraukė pečiais, skėstelėjo rankomis. — Aišku, spręsti ne man, aš tesu aktorius. Bet tam tikros potekstės įžiūrimos net ir diletantiškose eilėse, kurias man rodei. Tavo apybraižoje manęs neįtikina praeities vertinimas. Iš niuansų peršasi išvada, tarsi gresiantiems ateities įvykiams mes ruošėmės nuo senų laikų. Tu pateiki užuominas į neegzistuojantį tęstinumą.

— Taip, apie tai mąsčiau, — lėtai sukinksėjo Ben-Amis.

— Atvirai kalbant, — griežtesniu tonu pratęsė Kovalskis, —

pasitikdami ateitį, praeities turėtume išsižadėti.

— Bėglius paversti piktadariais? O sugrįžėlius…

— …didvyriais. Teisingai.

— Ar ne per daug drastiška? Taip pasėtume nesantaiką. Vargu ar atsakingieji elementai apsidžiaugs, jeigu juos prilyginsime sugrįžė—liams. Išsišokti nebando netgi pastarieji, bent jau tie, kurie išgyveno.

— Neskaitant Armando.

— Cha! — Ben-Amis plačiu mostu parodė į artimiausią, žemai kabantį ekraną.

— Na, taip, iš jo — menkas pagalbininkas, — pripažino aktorius. Ištuštino puodelį ir pasviro į priekį, elegantiškų marškinių alkūnes atsainiai įremdamas į nešvarų stalą. — Klausyk, Benai, tu esi prodiuseris, kuris, kaip pats tvirtini, gali įžvelgti ateities tendencijas — tau netrūksta apsukrumo, gebėjimo staigiai reaguoti į ekonominius poslinkius ir povandenines politines sroves. Nuostabius, iškilmingus, romantiškus reginius organizuoji jau aštuoniasdešimt metų… nejau išties taip ilgai? Bet neužmiršk, kad esi ir menininkas kaip aš, todėl turi įsipareigojimų sau ir darbui. Nekvaršink galvos dėl pasekmių. Visai įmanoma, kad žiūrovams spektaklis iš pradžių nepatiks, galbūt atsakingieji elementai tave pasmerks už tai, jog rausiesi po kilnių darbų pamatais, bet tu atskleisi tiesą, su kuria neišvengiamai teks susidurti. Ir kuo anksčiau, tuo geriau.

Draugo žodžiai priblokšė Ben-Amį.

— Gal tau pačiam derėtų užsiimti politine veikla? — santūrokai pastebėjo jis.

Kovalskis paglostė siaurą savo barzdelę.

— Po galybės niekšelių vaidmenų? Iš *manąs* tikrai nebūtų jokios naudos.

Prodiuseris nusijuokė, ir trumpam įsivyravusi įtampa ištirpo. Jiedu su Kovalskiu palaikė tą pačią pusę. Priešingai nei didžiuma žmonių iš pramogų pasaulio, abu prijautė „atsakingiesiems elementams", kaip juos vadino: politinėms Euridikės frakcijoms, skatinusioms sutelkti dėmesį į gynybines sistemas anksčiau, nei kolonistai išsiaiškino, kas planetai kelia grėsmę, nuosekliai raginusioms nukreipti didesnį finansavimo srautą į kosmoso tyrimus, industrializavimą ir apgyvendinimą. Vis dėlto bičiulio patarimas apsvarstyti sugrįžėlių reabilitacijos galimybę pranoko bet kokius pasiūlymus, kuriais jie švaistydavosi įkaušę.

— Pasivaikščiokim, — pasiūlė Kovalskis.

Išnirę iš kavinės jie žingsniavo šaligatviu, brovėsi pro gausią vėlyvo vakaro minią, kol pasiekė sankryžą. Kai veržlus eismas sustojo, vyrai perėjo gatvę ir nupėdino į parką. Dėl žibintų, tviskančių palei taką, kelių lygyje, dangaus skliautas atrodė juodas. Į žvaigždes niekas nesidairė. Virš galvų zvimbė entomopteriai, užžiebę navigacines,

jonvabalius primenančias švieseles.

Už poros šimtų metrų parko takelis apsivijo statulos cokolį. Jį nublizgino blausi šviesa, kuri sklido iš nedidelių, krūmuose sumontuotų prožektorių. Ant metro aukščio pakylos stypsojo du akmeniniai, natūralaus ūgio vyrai, aukštas ir žemas, įsikibę vienas į kitą, besimainantys įtampos sklidinais žvilgsniais, nutaisę siaubo arba ekstazės išraiškas. Kompoziciją teprilaikė aukštaūgio koja, akivaizdžiai pasistiebusi ant pirštų galiukų. Galimas daiktas, tuodu šoko. Nors buvo pavaizduoti statmenoje padėtyje, labai tikėtina, kad jie gulėjo ant šonų, o sulenkta pėda spaudėsi į lovos kojūgalį. Arba abudu čiuožė vandens lataku. Bet kokias dviprasmybes išsklaidydavo visuomenėje išpopuliarėjęs „Įsimylėjėlių" pavadinimas.

Kovalskis stabtelėjo priešais statulą.

— Žinai, kas jie? — paklausė.

— Vinteris ir Kolderis, — atsakė Ben-Amis, palei porelę ėjęs tūkstančius kartų. Pavardės užrašytos ant cokolio.

— Taip, bet ar žinai, *kuo* jie buvo?

Prodiuseris pagūžčiojo.

— Menininkai, muzikantai. O, ir sugrįžėliai. Turbūt žuvo per maištą.

Aktorius šnairai padėbsojo į draugą — aukštyn nukreiptoje šviesoje Kovalskio veidas atrodė neįprastai grėsmingas.

— Argi ne keista, kad porą įamžino parke, bet pačią užmiršo? Visiems iš galvų iškrito netgi jų muzika.

— Nieko nuostabaus, jeigu ji susijusi su politinėmis nuostatomis. Gal tuodu kepė sugrįžėlių himnus kaip blynus? — Ben-Amis nusijuokė. — Tokia kūryba nebepaklausi.

Kovalskis tebęvarstė jį atlaidžiai pašaipiu žvilgsniu, kol prodiuseris pagaliau sureagavo plačia šypsena ir nušvitusiu veidu.

— O taip! — Ben-Amis delno apačia tvojo sau į kaktą. — Aš privalau grįžti į studiją. Nedelsdamas.

Studiją, atstojančią ir namus, prodiuseris įsirengė pastate, iš kurio atsivėrė vaizdas į parką, ji užėmė didžiąją dalį dešimto aukšto. Patalpoje sužibo lemputės, vos tik šeimininkas įžengė pro tarpdurį. Apėjęs chaotiškai suverstas senų spektaklių dekoracijas — šarvuotą, maskuojamąja lapija pridengtą automobilį iš „Makbeto", balkoną bei zenitinį pabūklą iš „Romeo ir Džiuljetos", priešatominę slėptuvę iš „Vestsaido istorijos", — Ben-Amis atsisėdo prie masyvaus, medinio stalo, iš kurio kyšojo lengvai kraipomas ekranas lyg koks tualetinio staliuko veidrodis. Išsistūmė klaviatūrą ir suspaudė kelias komandas. Per paieškos procesą veidrodinis paviršiaus žvilgesys išbluko.

Jis nė nesitikėjo, kad apie Džeimsą Vinterį ir Aleną Kolderį gaus tiek daug išsamios informacijos. Duomenys išliko archyvuose, tiesa, oficialiai uždraustųjų sąrašuose. Kad ir kaip ten būtų, nė vienas į

užmaršt nenugrimzdo. Tarp milijardo Euridikės gyventojų porelė turėjo tūkstančius gerbėjų, o jų melodijas grodavo viešai per šimtus negausių susibūrimų. Dainų žodžiai pasirodė besą prastesni už didžiumą tų, kuriuos prodiuseris gavo ir atmetė, bet eilių primityvumas bei naivumas suteikėjoms keistą galią, kurią pabrėžė Vinterio/Kolderio muzika ir senoviniai, raižus balsai. Tą naktį Ben-Amis sėdėjo iki vėlumos. Rytą, kai pakilo iš savo lovos su baldakimu, atlikusios dekoracijos funkcijąjo pastatytoje, pagal Šekspyro kūrinius stilizuotoje tragedijoje „Leonidas Brežnevas", susisiekė su techninės srities patarėja.

— Kaip tau į galvą atėjo tokia mintis? — paklausė apsiblaususi, mieguista Andrėja Al-Kajed. Greta jos kažkas pūtė į akį.

Ben-Amis entuziastingai sumostagavo rankomis.

— Mes įvykdysime perversmą pramogų pasaulyje. Organizuosime unikalų renginį. Mums tereikia pasistengti, kad juos išbrauktų iš uždraustųjų sąrašo.

Al-Kajed susiraukė.

— Užduotis nelengva. Juk tuodu *priklausė* sugrįžėlių gretoms.

— Taip, taip. Bet tu žinai, kokia banali mūsų vyriausybė. Kandidatai, kurių su armija arba politika nesieja jokie ryšiai, jai nerūpi. Mane tik glumina klausimas, kodėl iki šiol niekas nebandė poros sugrąžinti. Jie turi užtektinai pasiturinčių gerbėjų.

Technikės veidą perkreipė ciniška išraiška.

— Nė kiek tuo nesistebiu. Garbintojai susiskaldę į negausias, tarpusavyje konkuruojančias grupeles ir klubus, be to, senovinės muzikos mėgėjai visiškai netrokšta, kad jų didvyriai atgytų bei imtų kurti *naujoviškas* dainas.

— Cha cha, kaip šmaikštu. Leisk suabejoti tavo nuomone. Vis dėlto, jei sugebėtume prasukti šitą reikalą, ar mums užtektų finansų atgaivinimui?

— Žinoma. Aišku, pirmiausia turėsime gauti leidimus iš autorinių teisių savininkų. — Ji kažkur pažiūrėjo, nukreipė akis už kameros ribų. — Paklosime mažiau Jeigu juos iškaulysime prieš pateikdami oficialų prašymą. Kalbant apie draudimą… taip, susimokėti galėsime.

— O kaip techninė pusė?

— Negi neišsaugojai atgaivinimo rezervuarų iš „Herberto Vesto — reanimatoriaus"?

— Tuojau patikrinsiu. — Ben-Amis atsistojo, paslankiojo po savo studiją. — Aha, jie čia. — Nutraukęs apdangalus sukėlė dulkių debesį ir užsikosėjo. Jis pasikasė galvą, trūktelėjo už chalato diržo ir skvarbiu žvilgsniu pervėrė kavos aparatą, kuris reaguodamas sugurguliavo. Suvokė pats iki galo neišsibudinęs. — Nori pasakyti, kad rezervuarai *veikia?*

— Suprantama. — Al-Kajed veidas persikraustė į ekrano kampą.

— Kitados, kai scenoje demonstravome tikras mirtis, jie gerokai šiurpindavo žiūrovus. Nejau nepameni?

— Tuo užsiimdavome prieš penkiasdešimt metų, — pasiteisino Ben-Amis.

Mašinų emocijos paprastai ne tokios stiprios kaip gyvūnų. Joms nereikalinga autonominė nervų sistema, kuri galėtų nustelbti sąmoningas dvejones, nes dirbtiniai intelektai priima sprendimus nesvyruodami. Nereikalinga sprukti verčianti baimė, išsilaižyti patirtus sužalojimus skatinantis skausmas, daugintis kurstantis geismas. Neigiami jų pojūčiai primena silpną susierzinimą, kuris apima, darbui artėjant į pabaigą, atsirišus batų raišteliui arba kažkam kirbant ant liežuvio galo. (Pastarąjį pavyzdį galbūt derėtų pakeisti tebeveikiančiu paieškos algoritmu.) Teigiami jausmai panašūs į abejingą pasitenkinimą, išsikerojantį, kai po ilgos nakties baigiate rengti svarbų projektą, pasaulį regite amfetamino ir kofeino nuskaidrintomis akimis, bet atsikratęs adrenalino. Mašinos yra ramios ir šaltos.

„Alkaną drakoną" draskė agonija. Nuo tada, kai sistemas iš rikiuotės išvedė gedimai, DI suprato, kad jo veiksmai nesutampa su ketinimais. Iki šiol niekada nebuvo to patyręs. Laivo kūrėjai nepasirūpino atsargumo priemonėmis, kurios padėtų susidoroti su tokiais potyriais arba ištverti jų keliamą kančią (nebent kažkuris iš projektuotojų, turintis negailestingą širdį, instaliavo į skausmą reaguojančius saugiklius, ugniasienių apsuptyje plieskiančias liepsnas). Nūnai erdvėlaivis lėtai sukosi aplink asteroidą, pakibęs nelyginant milžiniškas bejėgis drugelis. Informacijos srautus priimdavo, tačiau nepajėgė išsiųsti nieko, ko nekontroliavo svetimos kilmės intelektas.

Mašinų sąmonė skiriasi nuo žmogiškosios. Jos nepapildo pasąmonė. Iš esmės DI galėjo tyrinėti visus savo minčių procesus. Dabar „Alkanam drakonui" teko pripažinti nemalonią tiesą, jog dalis jo proto prasmego už suvokimo ribų. Visų pirma laivas stokojo vaizdinės medžiagos, todėl neįstengė įvertinti prastos savo būklės, tačiau, bėgant laikui, už reginių apdorojimą atsakingose sąmonės zonose ėmė formuotis juodų, plikų sienų ir tų sektorių, kur išsijungė kameros, analogai.

Vienintelę paguodą teikė tai, kad niekas netrikdė vidinės žvaigždėlaivio veiklos. Jis tebevaldė gyvybės palaikymo sistemas, prižiūrėjo Lamontą, kuriam jautė prielankumą, kokį žmogus puoselėtų pamėgtam šratinukui, bet gal silpnesnį nei rodomą geram peiliui arba senoviškai pypkei.

Tiesą sakant, iš keleivio nebuvo beveik jokios naudos. Po užvaldymo jis praleido keturiasdešimt aštuonias valandas, nugrimzdęs į niurzgios savigailos būseną. Trumpam prasiblaškydavo tik tuomet, kai mechaniškai pasimylėdavo su viena iš laivo avatarų.

Pagaliau atsigavęs, Lamontas grįžo į valdymo centrą. Jo žvilgsnis tryško klasta.

— Man šovė mintis, — tarė nelaimingam „Alkanam drakonui".

— Kalbėk, — paragino DI. Per praėjusias kelias dienas pasiūlymų girdėjo galybę.

— Aš į tave įsilaušiu. Perkratysiu ir suskaidysiu visą tavo kodą, patikrinsiu apkrėstus segmentus, pasitelkęs standartinę Velhauzeno diagnostinę programą. Nustatysiu infektuotas sritis, ištrinsiu jas arba aptversiu, paskui perimsiu sistemų valdymą į savo rankas.

— Šneki gerai nepagalvojęs. Tavo siūloma procedūra užtruktų apytikriai šešis milijonus septynis šimtus penkiasdešimt tūkstančių metų.

— Taip, jeigu ją atlikčiau nuosekliai, per prievartą, — atsakė Lamontas. — Bet aš turėjau galvoje ką kita. Parašiau tam tikrą statistinę čiuptuvų programą, sukūriau šaukinius…

— Primygtinai rekomenduoju taip nesielgti, — įsiterpė laivas. — Kuo rimtesnis intelektas nagrinės problemą, tuo didesnė tikimybė, kad jo programa bus pažeista.

Apmąstydamas komentarą, Lamontas pasimuistė elastinėje pynėję. DI, įpratęs prie žmogiško duomenų apdorojimo tempo, kantriai išlaukė užsitęsusios kančios laikotarpį.

— Ar tu svarstei, kaip svetimos kilmės programa sugebėjo perimti tavo kontrolę?

— Deja, minėtų įvykių smulkmenos priklauso informacijai, kuri man nebepasiekiama, — atsiliepė „Alkanas drakonas". — Tegaliu spėti. Akivaizdu, jog kažkas pasirūpino techninės įrangos suderinamumu ir atliko parengiamuosius darbus prieš išsiųsdamas signalą. Kitu atveju jo priėmimas nebūtų nulėmęs nepageidaujamų pasekmių.

— Tiek suprasti sugebėjau pats, — tarė Lamontas ir paniro į prieblandą.

Lamontas elgėsi labai atsargiai, idant neišduotų, kokius planus rezgė laivo atžvilgiu — iš tiesų mintijo apie drastiškesnes priemones. Dar neaišku, kas gąsdino labiau: laivo hipotezė, esą už karo mašinų gamybą atsakingos technologijos pažinojo žmonių sukurtas programines įrangas, ar pati pirmoji, jo smegeninėje sukirbėjusi prielaida, kad priešiškos jėgos įsiskverbė į kompiuterį pasinaudojusios kažkokiais universaliais perskaičiavimais, nors šie, kaip Lamontas miglotai nujautė, lyg ir neturėtų egzistuoti. Kita vertus, prieš atrandant neurodešifratorius, jie irgi atrodė neįmanomi. Galbūt į sistemas panašiai įsilaužiama visur: randami natūraliųjų skaičių šifrai, praplečiama paieškos erdvė.

Arba ne. Tokiu atveju Armando atkasta baisybė nuo seno guviai domėjosi elektroniniais, planetoje kursuojančiais duomenų perdavimo

srautais. Vėlgi nereikėtų atmesti varianto, jog reliktas anaiptol ne svetimos kilmės, ir jį galėjo surėsti žmonės. Namuose šitą spėlionę nuodugniai gvildeno per diskusijas, kurių Lamontas klausėsi su stiprėjančiu nusivylimu, pasigesdamas, kaip ir debatų dalyviai, esminių įrodymų. Ryšys buvo prarastas tiktai su „Alkanu drakonu", bet nereikšmingą, įprastą smulkmeną — per pastaruosius dešimt metų su juo nepasisekė susisiekti septynis kartus — grėsmės ženklu palaikė tiktai aistringiausi, lengviausiai įsikarščiuojantys komentatoriai. Valdžiai didesnį susidomėjimą kėlė galimybė, kad svetimeivių karo mašinos glūdi artimiausiuose asteroiduose arba Euridikės palydove, Orfėjyje. Naujienų tarnybos transliavo dirglių, ginkluotų, kraterius vangiai šukuojančių, olas žvalgančių patrulių kadrus. Galbūt tie koviniai mechanizmai, mąstė Lamontas, iš tikrųjų egzistavo, bet abejones jam kurstė elegantiškas mitrumas, kurį priešininkas pademonstravo sujaukdamas protą „Alkanam drakonui"… ir kas žino, kokiai gausybei kitų dirbtinių intelektų.

Jis atsijungė nuo lynų ir ėmė bastytis po žvaigždėlaivį, neva tikrindamas subtilią, įsilaužimo sukeltą žalą, sykiu laužydamas galvą, kaip sunaikinti laivo sąmonę.

Už atgaivinamus žmones reikėdavo laiduoti. Kiekvienas, velioniui grąžinantis gyvybę, prisiimdavo didelę atsakomybę. Štai kodėl taip nutikdavo nedažnai. Buvo ir kita priežastis: dauguma mirusiųjų palaikė sugrįžėlius, kuriems nedaug kas prijautė. Jų praktiškai niekas nepasigesdavo. Mažuma sugrįžėlių išliko uždraustų asmenų registruose.

Siekiant išbraukti Vinterį su Kolderiu iš sąrašo, Ben-Amiui teko suorganizuoti nedidelę kampaniją. Tarp gerbėjųjis išplatino peticiją, paaukojo nemenką nuosavų finansų dalį, patvirtino būsiąs atsakingas už atgaivinimo pasekmes. Prašymo laiškus, išsiųstus į Kultūros ir Krašto apsaugos departamentus, po kelių dienų palydėjo peticijomis su keliais šimtais parašų. Prieš tai susisiekė su autorinių teisių savininku, „Pramogų ir švietimo" korporacija, visuomenėje dar žinoma Peliuko vardu. Laimei, klausimus dėl teisių sprendė prastos kokybės androidas, kuris jas pardavė už gražius, pagal nuorodas sužinojęs, jog muzikantų pavardės įtrauktos į uždraustųjų sąrašą. Banalią abiejų departamentų reakciją prodiuseris nuspėjo teisingai. Krašto apsaugos požiūriu muzikantai tebuvo nereikšmingi menininkai. Kultūrininkai juos laikė niekam tikusiais propagandinių dainų rašeivomis. Ben-Amis leidimus gavo.

— Su tuo automatu elkis atsargiai, — perspėjo Al-Kajed, kai jie ėmė stumdyti daiktus, užstojusius kelią iki atgaivinimo rezervuarų.

— Čia tik neužtaisytas butaforinis žaisliukas.

Moteris keistai jį nužvelgė.

— Jis kuo tikriausias ir *visada* buvo užtaisytas.

— Gerai jau, gerai. — Iš ginklo (kuriuo tragedijoje Leonidas nusišovė, kai į Kremlių įsiveržė Gorbačiovo pajėgos) Ben-Amis ištraukė apkabą, įsitikino iš tiesų gniaužiąs ne rekvizitą, prisiminė, kad iš lizdo būtina išpurtyti šovinį, galiausiai užmetė automatą ant drabužių spintos. Drauge su Al-Kajed nustūmė ratuotas cisternas iki stalo, prie jų prijungė kabelius ir vandentiekio sistemą, tuomet nuo ligoninės palatos dekoracijų atitempė dvi lovas, naudotas tame pačiame spektaklyje, kaip ir talpyklos.

Technikė perrašė išslaptintus ir atsiųstus duomenis, o Ben-Amis paeiliui atplėšė du sunkius popierinius maišus, pažymėtus etiketėmis su užrašu „Žmogus (išdžiovintas) — sterilus, kol hermetiškai uždarytas", kiekvieno turinį supylė į atskirą rezervuarą ir įjungė vandens tiekimą. Rūpestingai nuleidęs dangčius, įsmeigė akis į švieseles, mirksinčias ekrane, ir matuoklius, kurių rodmenis geriau suprato Al-Kajed. Pastaroji atidžiai juos peržvelgė.

— Baigta, — pareiškė.

— Viskas? — kulminacinis momentas Ben-Amį nuvylė. Analogiška scena iš jo sukurpto „Herberto Vesto" scenarijaus buvo gerokai įspūdingesnė, įsupta į anglies dvideginio dūmų ir statinės elektros žiežirbų skraistę.

— Pasimatysime po septynių dienų, — tarė ji.

— Ačiū, — padėkojo prodiuseris.

Moteris stabtelėjo prie durų.

— Tik nežiūrėk po dangčiais.

Jis įsitaisė už stalo, atsiduso ir ėmė toliau rašyti scenarijų.

4. TAVO VEIDAS MAN NEMATYTAS, BET VARDAS GIRDĖTAS

Kol grimuotojas prakaitavo apdorodamas jos veidą, Liusinda Karlail stebeilijosi į veidrodžio atspindį ir stengėsi nesiraukyti. Kosmetologas taip pat turėjo gelsvėjančią mėlynę, kurią užsidirbo prieš dešimt minučių, kai užsiminė, esą jai, tiesą sakant, reikėtų eugeninės nanooperacijos. Milžiniška Karlail fizionomija nušvito ir ant naujienas transliuojančio sienos ekrano. Kanalas kartojo viešnios pasirodymą ant vyriausybės pastato laiptų ir pirmuosius ištartus žodžius. Nors garsas buvo išjungtas, juos teko girdėti tuziną sykių. Nepatenkinta, kad ją tėplioja lūpdažiu, nuobodžiaudama, mergina išskaitė trumpą monologą iš lūpų.

— Euridikės gyventojai, sveiki sugrįžę! Kaip šauniai jūs atrodote! Likusi žmonijos dalis išgyveno, laikosi puikiai, ir netrukus mes atvyksime su jumis susitikti!

Ji netgi didžiavosi savo prakalba. Nilui Armstrongui galbūt neprilygo, nors, geriau pagalvojus, tas privalėjo pasakyti tik vieną eilutę, bet nepajėgė jos ištarti nesuklydęs.

Nuo to momento, kai užsidarė vartai, praėjo savaitė, per kurią Karlail bendravo su aibe žmonių: žurnalistais, mokslininkais, avantiūristais, planuojančiais imtis rizikingo verslo, karinių kompanijų direktoriais. Į apartamentus, įrengtus viename iš viršutinių viešbučio aukštų, netoli miesto centro, kas vakarą parsigaudavo nusiplūkusi ir miegodavo iki aušros. Rytais keliaudavo laukan, vaikštinėdavo aplinkinėmis gatvėmis, grįžusi pusryčiaudavo su tądien jai paskirtu pagalbininku. Gavo daug informacijos apie keistą Euridikės istoriją ir painią priešistorę, mainais atskleidė, ką žinojo, diplomatiškai papasakojo apie savo šeimą bei išlikusią žmoniją. Prielaidas, įsigalėjusias kolonijoje nuo pat jos įsikūrimo, apvertė aukštyn kojomis vien savo egzistavimu, bet dėl to nė kiek nesijaudino. Klanui ne sykį teko susidoroti su rimtesniais darbais, ir dabar Karlail terūpėjo tinkamai atlikti šitą. Mintimis vis grįždavo prie Šlaimo, žinodama, kad jį vienokia ar kitokia forma kvočia — arba netrukus apklaus, — suprasdama, jog neverta kalbėti apie tai, ką buvęs šeimynykštis lengvai paneigtų. Vis dėlto per pradinę simpatijų medžioklę ji įgijo neblogą pranašumą, kurį ruošėsi visapusiškai išnaudoti. Turėjo užtektinai laiko, kad patrauktų čiabuvius savo pusėn, prieš atlekiant Karlailų laivams.

Grimuotojas servetėle paplekšnojo jai per veidą. Ties miego arterija akimirkai sušnypštė purškalas.

— Baigiau, — tarė jis, žengdamas atbulas.

Mergina nusišypsojo vyruko atspindžiui veidrodyje. Darbo rezultatu galėjo žavėtis abstrakčiai, tarytum kosmetikos specialistas būtų triūsęs prie kito žmogaus. Karlail jautėsi kaip su kauke.

— Nuostabu. — Taip tarusi, atsistojo. Nuo pečių nuslydo skraistė. — Atleisk dėl mėlynės.

Jo lūpos įsitempė, po sekundės nenoriai persikreipė į šypseną.

— Nieko tokio. Pats kaltas.

— Na, jei taip sakai…

— Garantuoju. — Liežuvio galiukas lyžtelėjo lūpas. Jis manęs prisibijo, susivokė Karlail. Baimę keliu jiems visiems. Grimuotojas trumpam pasišalino, bet veikiai grįžo ant smiliaus laikydamas pakabą su kadaruojančia žalia suknele. Standus, raiškių kontūrų apdaras su gilia, pečių nesiekiančia iškirpte, įspūdingais krūtinės ir klubų apvalumais, koncentriniais, tinkliniais, patrumpintais kūgiais, kurie prilaikė padurkus, atrodė taip, lyg sugebėtų savarankiškai sušokti valsą. Ji įsiskverbė į drabužį tarsi į skafandrą — pro nugarą. Suknelė tiko kaip nulieta.

— Betrūksta seno išvėpėlio, atsiimančio Nobelio prizą už pasiekimus chemijoje, — pakomentavo Karlail. — Aš primenu jo žmoną.

— Šiam vakarui dailesnės aprangos nerastum.

Jo atspindį Karlail apdovanojo šiltesne šypsena nei anksčiau.

— Kaip tau sekasi išlikti žvaliam?

— *Man* svarbiausia yra darbas, — gan santūriai atsakė grimuotojas.

Mergina apsiavė batelius su dešimties centimetrų aukščio kulniukais. Kosmetologas įteikėjai rankinę ir apgaubė šalių.

— Dabar jau tikrai pasirengei pokyliui.

Ji pervėrė pašnekovą mąsliu žvilgsniu. Polas Hofmanas, aukštaūgis, raumeningas blondinas trumpai kirptais plaukais ir akis prikaustančiais skruostikauliais, stovėjo, viena ranka prilaikydamas sulenktą alkūnę, į kitos delną įrėmęs tobulų proporcijų smakrą, mažumėlę pakreipęs galvą ir šypsodamasis. Rodės, tarytum gėrėtųsi sieną papuošusiu meno kūriniu.

— Dar ne. Norėčiau, kad mane… kas nors lydėtų.

— Žinoma, aš pasirūpinsiu…

— Ar sutiktum tapti mano palydovu?

Jis sumirksėjo.

— *Tikrai?* Su malonumu. Labai ačiū. — Sutrikęs pirštais perbraukė savo plaukus. — Sekundėlei atsiprašysiu. Tik pasikoreguosiu lytinį potraukį.

— Nėra reikalo, — išsižiojo Karlail, bet užbaigti nespėjo, nes Hofmanas pranyko. Grįžo po kelių minučių. Sustingo tarpduryje ir nužvelgė ją nuo galvos iki kojų.

— Oho, — pareiškė.

— Nepuoselėk per didelių vilčių. — Mergina įsikibo kosmetologui į parankę, stumtelėjo pro išėjimą. — Man labiau patikai kitoks.

— Visos jūs taip kalbate, — atsiduso jis. — Tragiška, ar ne?

Jausmas toks, lyg save regėtum po tūkstančio metų mitologinio veikėjo kailyje. Salėje vaikštinėjo ir sukiojosi maždaug tūkstantis penki šimtai svečių. Į oficialias grupes minia nesiskaidė, užtat buvo pasipuošusi pritrenkiančiais, jai ligi tol nematytais apdarais.

Hofmanas neklydo paskelbęs, kad šiam vakarui Karlail suknelė nuostabiai pritiko. Akys raibo nuo juodų ir baltų, ryškiomis spalvomis paįvairintų frakų bei taftų. Tarp pobūvio dalyvių šmirinėjo jonvabalio dydžio kameros, sulipdydamos kadrus į vieną begarsę visumą, kurią demonstravo ant trisdešimties metrų aukščio sienos ir išoriniam pasauliui. Čia susibūrusiems Euridikės grietinėlės atstovams — tokiems užimtiems šulams, jog didžiuma dar neturėjo progos su ja susipažinti — knietėjo pašnekėti su viešnia ar bent pasišildyti jos šlovės spinduliuose. Karlail džiaugėsi Hofmano kompanija. Visi vietiniai, regis, buvo pažįstami, be to, tarėsi esą atvykėlės bičiuliai. Grimuotojas savo ruožtu žinojo, su kuo tenka bendrauti ir kaip pakurstyti arba užgniaužti jų prielaidas. Ji turėjo pasikliauti palydovu, kuris sprendė, kam parodyti dėmesį ir ko vertėtų vengti:

— Ekspeditorius. Pilna kišenė, garsi pavardė, bet *nuobodus.* Nusišypsok, paspausk ranką.

— Ji iš Harvardo. Padėkok už surdutą.

— Krašto apsauga. Galvok, ką sakai.

— Naujienų analitikas. Elkis su juo maloniai.

— O varge, ko tik nepamatau, kai mane nukreipia ne ten, kur reikia.

Paskutinė replika jam išsprūdo, kai akiratyje pasirodė jaunas blyškiaodis vyriškis juoda, smailia barzdele, dėvintis odinį, oficialaus kostiumo atitikmenį, užsimetęs švarką tiesiog ant nuogo kūno, rankoje laikantis kažką panašaus į mėgintuvėlį, nuo kurio pleveno kvapnūs silpnų narkotikų garai.

— Adrianas Kovalskis, aktorius, — garsiau pridūrė Hofmanas pristatydamas blyškiaveidį. — Sveikas, Adrianai.

— Malonu su jumis susipažinti, sere, — tarė Karlail.

— *Enchant?*[4]. — Kovalskis nusilenkė. — Jūs perrašėte visus mūsų scenarijus.

Ji patraukė pliku, pernelyg apnuogintu petim ir nurijo lašą gėrimo. Siurbtelėjo iš stiklinio apversto, koteliu užsibaigiančio kūgio. Užuot pastačius ant stalo, taurę reikėjo įkišti į kažkokias groteles.

— Tai ne mano kaltė.

— Ką jūs, aš nekritikavau. Tik dabar pradedu suvokti, kokia apgailėtina buvo mūsų padėtis. Vos aną savaitę. — Aktorius įkvėpė

dūmų iš savo vamzdelio, sekundei kitai užsimerkė. Kai pakėlė vokus, jo akys sužibo. — Kalbu apie izoliacijos ir bergždumo pojūtį. Karlail palingavo galva.

— Nelabai jus suprantu.

— Ar skaitote klasikus? — Kovalskis numojo ranka. — Tik neaišku, ar jūsiškiai tokie patys. Mes įkūnijome klarkiškus Diasparo gyventojus. Šokėjus, atsidūrusius ten, kur nutrūksta laiko tėkmė. Nuobodžiaujančius Velso elojus.

— Išsipuošėte, bet į vakarėlį pavėlavote?

— Būtent! — patvirtino aktorius lyg pirmą kartą išgirdęs nuvalkiotą posakį. Jis palietė moters alkūnę. — Jūs nė neįsivaizduojate… Beje, norėčiau kai ko pasiteirauti.

— Taip? — Karlail spėjo sulauksianti vieno iš nuolat pateikiamų klausimų.

— Koks jis iš tiesų? Generolas Džeikas?

Ji sumirksėjo ir apsidairė.

— Armando čia nėra?

Hofmanas pakratė galvą.

— Šiandien dėmesys sutelktas ne į jį.

Karlail kilstelėjo antakius.

— Na, mudu bendravome tik du ar tris kartus. Jei žiūrėjote televizijos naujienas, galite numanyti, koks jis žmogus. Sąžiningas, tiesmukas, lakoniškas. Panašiai elgiasi, kai išjungiamos kameros. Tik gal ne taip oficialiai.

— O kaip asmeninis gyvenimas? — nusišypsojo Hofmanas.

— Aš neklausiau! Žinau tik tiek, kad gyvena su moterimi. Grimuotojas šiek tiek patempė lūpą, tarytum atsakymas būtų sužlugdęs jo svajas. O Kovalskis nušvito.

— Puiku. Kas viduje, tas išorėje, kaip sakoma.

— Veikiausiai, — patvirtino Karlail. — Kodėl juo domitės?

— Nes ketinu atlikti generolo vaidmenį.

— Žako Armando? Žmogaus, apie kurį kalbame?

— To paties.

— Ką ruošiatės statyti? — pasiteiravo Hofmanas. — Dramą apie naujausius įvykius?

— Ne, ne, — atsakė Kovalskis. — Veikiau istorinį epą. — Jis ištiesė ranką. — Ir teatro scenoje.

— Vaje, — sumurmėjo kosmetologas, — tikiuosi, čia rankų neprikišo Ben-Amis?

— Kas gi dar?

— Bus klaikiai vulgaru. — Išsišiepęs Hofmanas atsigrįžo į Karlail.

— Nematei Adriano suvaidinto Makbeto, Jago, Gorbačiovo… tavo laimei.

— Judas, — nė kiek nesutrikęs atšovė aktorius ir mirktelėjo

merginai. — Geriau pagalvojus, būtent Judo kailyje…

— Armandas paduos tave į teismą! — sušuko Hofmanas.

Kovalskis atsainiai numojo.

— Apšmeižti mirusiųjų neįmanoma. Vaidinimas neturės nieko bendra su nūdiena.

— Pjesė apie *maištą?* — kosmetologas susiraukė. — Nemanai, kad ją statyti šiomis aplinkybėmis… truputėlį netaktiška?

— Štai kodėl jos verta imtis. — Kovalskis teatrališkai patapšnojo sau per nosį. — Bendžaminas puikiai perpratęs politinius niuansus. Polai, reginys nebus vulgarus. Tiesą sakant, tavo apibūdinimas netinka ir ankstesniems jo darbams.

— *Susimildamas.* Reaktoriaus sprogimas „Leonide Brežneve". Bušų ir Bin-Ladenų susišaudymas „Vestsaido istorijoje"? Tankų mūšis pjesėje apie škotus? Ir…

— Klausyk, — nutraukė jį aktorius, — jei pats niekada nebūtum skaitęs arba matęs klasikų veikalų, Bendžamino pastatymai tau atrodytų jaudinantys bei genialūs.

Hofmanas prunkštelėjo, ir gėrimo gurkšnis pateko jam į šnerves. Grimuotojas užsikosėjo, atsiprašydamas sumostagavo.

— Taip! Jei nebūčiau regėjęs Veberio „Evitos", per Ben-Amio „Gevarą" nebūčiau nepaliaujamai kvatojęs.

— Jis sąmoningai stilizavo kūrinį, — šaltai atsiliepė Kovalskis. — Norėjau pasakyti… — aktorius sudvejojo.

— Taip, branguti?.. — pašaipiu tonu nutęsė Hofmanas.

— Šįkart viskas bus kitaip. Spektaklį statysime pagal tikrus istorinius įvykius, su originaliomis ano laikmečio dainomis. Tokią įspūdingą dramą išvysite pirmą kartą gyvenime.

— Iš kur visa tai žinote? — pabandė įsiterpti Karlail.

— Nes taip kiekvieną sykį tvirtina Bendžaminas, — paaiškino kosmetologas.

Kovalskis sunėrė rankas ant krūtinės.

— Nuo šiol laikysiu liežuvį už dantų.

— Tavo žodžius priimu kaip iššūkį, — tarė Hofmanas ir palietė aktoriaus nosies galiuką. — Tik ne šį vakarą.

Jis nusivedė Karlail šalin.

— Kaip matau, daug kas pasinėrė į konfidencialius pokalbius, — tarstelėjo Karlail prisėdusi už baro, netoli erdviosios banketų salės sienos. Dėl savo apimčių ir sietynų, patalpa kurstė nerimą keliančias asociacijas su postžmonių reliktu, bet šitas mintis, kaip ji vylėsi, tikriausiai sužadino garų, atsklidusių iš aplinkinių alkaloidinių vamzdelių, poveikis. Mergina vangiai pamojo į gigantiškame ekrane regimas figūras, didžiuma kurių spietėsi į elegantiškas, greitakalbe burbuliuojančias grupeles. — Ar prastuomenė moka skaityti iš lūpų?

— O tu sugebi? — paklausė Hofmanas.

— Dažniausiai taip, bet ne dabar. — Ji vėl įsižiūrėjo į ekraną ir papurtė galvą. — Nutolę nuo mūsų, žmonės šneka kita kalba?

— Ne. Toks įspūdis susidaro dėl išderintos garsų bei lūpų judesių sinchronizacijos. Todėl ekrane įmanoma užfiksuoti tiktai nesuprantamą šurmulį.

— Po velnių. — Karlail vėl pakėlė akis. — Nieko sau. — Ji tvojo sau per kaktą. — Kokia aš kvaiša.

— Jeigu jau prabilome apie tarseną… — grimuotojas paspoksojo į savo alaus bokalą, lyg niekada anksčiau nebūtų jo matęs. — Negalėjau nepastebėti, jog tavo šnekėjimo maniera arba dialektas skiriasi nuo mūsiškio.

— O taip, aha, — sumišo moteris. — Amerikietiškai bendrauti moku, bet įtampos akimirkomis linkstu į tradicinę anglų. — Ji prajuko ir delnu užsidengė burną. — Kaip, pavyzdžiui, dabar.

— Tradicinę anglų! — pralinksmėjo Hofmanas. — Brangioji, tavo kalbėsena nepanaši į Šekspyro ar bent Ben-Amio šnektą.

— Šekspyro šnekta, cha… kad būtum matęs, kas nutiko jo kraštui. — Kalrail apėmė jausmas, jog salėje netikėtai priblėso šviesos ir nukrito temperatūra. — Visa šalis virto sumauta pakilimo/nusileidimo aikštele Nr. 1.

Ji, ko gero, išklojo per daug arba tarė žodžius pernelyg tulžingai. Bet Hofmanas suprato, ką pašnekovė turėjo omenyje.

— Tie įvykiai rutuliojosi dar prieš man gimstant, — pasakė kosmetologas. — Anuomet, kai gyvavo ankstesnė karta. Senovėje, nors gal ir ne tokioje gilioje, kaip manėme. Šituos reikalus verčiau aptark su Jungtiniu vadų komitetu arba generolu Džeiku.

— Aha, savu metu ir kitoje vietoje. — Ji nusišypsojo, aiškiai nekantraudama pakeisti temą. — Kiek supratau iš tavo paplepėjimo su bičiuliu aktoriumi, Žakas Armandas atgaivintas. Vadinasi, dalyvavo lemiamame kare?

— Tau neminėjo? — Hofmano antakiai pašoko aukštyn. — Jis pernelyg kuklinasi. Gal net drovisi. Kadaise buvo svarbus armijos šulas, dabar vadovauja gynybiniam pulkui, kuris iš esmės prilygsta parko prižiūrėtojų būreliui.

— Nejau čia egzistuoja rimtesnės pajėgos?

— Taip. Tarkim, kosmoso apsauga arba vietinė policija. Jungtinis vadų komitetas jo neprileidžia nei prie vienos, nei prie kitos.

— Karas, nusikaltimai ir politika, — vyptelėjo Karlail. — O aš, visur tematydama turtuolius, galvojau, kad jūs sukūrėte utopiją.

— Negi jūs neturite galybės mašinų?

— Turime, be abejo. Bet mums tenka…

— …peštis dėl kitų dalykų. Kaip ir mums.

— Tai ne visai tas pats…

— Argi? — jis nusijuokęs apsidairė. — Gal ir ne. Bet, žinai, mūsų

planetoje yra posakis: „Grumtynės tapo žiaurios, nes statymai — labai menki.“ Visiems, patekusiems į banketų salę, iškilti padėjo nuožmi tarpusavio konkurencija, kuriai per daug įsišėlti neleidžia baimė susiteršti gerą vardą. — Susiraukęs apžiūrėjo minią. — Pažvelk į aną moterį…

Karlail pakreipė galvą.

— Tą?

— Ne, kitą, blondinę… lyg ir rausvai apsirengusią… velniai griebtų, nejau tapau daltoniku… su *vyšnine laisvo kirpimo suknele*.

— Aišku.

— Tai štai, praėjusį mėnesį ji…

Karlail kantriai klausėsi, tinkamais momentais, kaip pati vylėsi, plačiau prasižiodama ir išplėsdama akis, nujausdama, jog Hofmanui ne vien maga papasakoti įdomią istoriją, bet ir knieti, anot jo, „suteršti gerą vardą“. Kažkurią akimirką ji išsiblaškė, nukreipė dėmesį į sienos ekranus ir netikėtai suvokė gebanti suprasti, ką kalba žmonės.

— …artėja…

— …prie baro…

— …netrukus…

— …įdomu, ką ji pasakys…

Staiga daugumoje ekranų pasirodė pati Karlail su Hofmanu — pastarojo lūpų virpesiai sutapo su tariamais žodžiais. Porelę apspito kameros, dūzgiančios kaip piktos bitės, o viename iš ekranų nušvito atvaizdas vyriškio, kuris ryžtingai žirgliojo pro besiskiriančią minią. Atsigrįžusi mergina pamatė, jog nepažįstamasis artėja link jos. Kresnas vyriškis aukšta kakta ir juoda, tankia plaukų kupeta, siūbavo kaip nuožmus mušeika, pasirengęs bare įsivelti į peštynes. Jis vilkėjo juodą kostiumą, tačiau bendrą įspūdį gadino rinkinys šratinukų, kyšančių iš viršutinės švarko kišenės. Žvelgdama tiesiai į atėjūną, ji nuslydo nuo baro kėdutės. Žaliūkas sustojo priešais, bet kurį laiką tebesvyravo ant kulnų.

— Labas vakaras, Liusinda, — pasisveikino.

Karlail atpažino balsą.

— Labas vakaras, profesoriau Šlaimai.

Už buvusio šeimynykščio nugaros moters atvaizdas nebyliai ištarė tuos pačius žodžius. Kameros transliavo akistatą visam pasauliui, rodė *ją. tiesioginiame eteryje.* Erdviojoje salėje tarytum fiziškai įsiviešpatavo tyla. Karlail giliai įkvėpė ir pasistengė prašnekti amerikietiška maniera.

— Aš žinau, kad mane pakišo. Tiesiog norėjau visus perspėti. Tebūnie, Šlaimai, rėžk, ką ketinai sakyti.

Hofmanas, dirstelėjęs į pašnekovę, energingais gestais patikino, kad jis čia niekuo dėtas, ir žengė atatupstas. Kosmetologas, ko gero, iš tikrųjų niekaip neprisidėjo prie susitikimo.

Šlaimas ištiesė ranką į šoną, palaikė ją, kol kažkas įbruko bokalą. Nurijo gurkšnį alaus, padėjo jį ant baro ir plaštaka nusišluostė lūpas.

— Ak, kaip skanu, — pareiškė. — Paskutinį kartą gėriau beveik prieš tris šimtmečius. Liusinda, kiek tau metų?

— Dvidešimt ketveri.

— Tavo skafandre pratūnojau aštuonerius. Atsidūriau ten, kai tau suėjo šešiolika. Et, žavingieji šešioliktieji. Tau mane padovanojo sumauto *gimtadienio proga.*

— Mes su tavimi elgėmės sąžiningai, — atšovė ji. — Suteikėme tau padorų virtualios realybės paketą. Savo skolą būtum atidirbęs per kitus dešimt metų.

Šlaimas vėl išlenkė alaus mauką.

— Galiu tave užtikrinti, kad *padorus virtualios realybės paketas* neatstoja tikro gyvenimo. Nekuoktelėjau tik todėl, jog domėjausi proto pastangų reikalaujančiomis sritimis. O kas nutiktų individui, kurio interesai kitokie?

— Velniai rautų, pats gerai žinai, neintelektualių žmonių virtualybėje nelaikome. Kokia iš to nauda? Jei būtum praradęs vieną šulą arba pasinėręs į gilią depresiją, mes būtume tave perkrovę. Tad apseikime be pagraudenimų.

— Problemų kelia ne blogas elgesys, o vergija, — tarė Šlaimas.

— Atsiknisk. — Karlail nukreipė žvilgsnį į artimiausią ore kybančią kamerą. — Ar žinote, kur mūsų bičiulis susidomėjo *proto pastaugti reikalaujančiais* dalykais? Tel Avivo universitete, Kompiuterijos katedroje! Jis iš dalies *atsakingas* už Negailestingą Pagrobimą. Čia stovi prakeiktas karo nusikaltėlis. Tegu džiaugiasi, kad jo nenutrenkėme atgal į pragaro skylę. — Moteris atsisuko į Šlaimą, dūrė į žaliūką pirštu. — Tu mums skolingas. Aš sakiau, jog tau dovanosiu laisvę, ir pažadą tesėsiu. Tebūnie, keliauk, kur širdis geidžia. Bet jeigu ne mes, tu iki šiol kiurksotum elektronuose, dūlančio oro zondo procesoriuje, Šiaurės Vainiko Ro B. O kas tave ten nugrūdo? Kas, jei ne postžmogiškas suvokimas, kad fizinis originalas buvo kietaširdis, savanaudiškas, nemalonus moksliukas. Tikėjausi, jog per įkalinimo laikotarpį tu apmąstyti ir pakeisti būdą, bet, matyt, suklydau. Šiaip ar taip, dėl perauklėjimo didelių vilčių nepuoselėjau. Man labiau prie širdies žalos atlyginimas — o taip, už pridarytas eibes turėtum sumokėti su kaupu, — ir aš nė kiek nesigėdinu to pripažinti.

— Liaukis skiedusi, — gan ramiai atsiliepė Šlaimas. — Negailestingas Pagrobimas mane užklupo netikėtai, kaip milijonus kitų. Nejau kompiuterių mokslininkai kolektyviai atsakingi už katastrofą? Tavoji nusikaltėlių šeimynėlė jau daugelį kartų panašiai teisinasi, kodėl pavergia kiekvieną įrašą arba sąmoningą DI, prie kurio prikiša savo purvinus nagus. Taip malsite liežuviais ir užgriuvę Euridikę. — Šįkart kreiptis į kamerą atėjo eilė Šlaimui. —

Pasiteiraukite jos, kokią kompensaciją Karlailai ruošiasi iš jūsų išpešti, kokią sąskaitą pateiks už nuostolius, patirtus per lemiamą karą. Dėl to, kas įvyko, jaučia apmaudą, bet visuomet galvojo, kad pasipriešinimo pajėgos žuvusios arba nepasiekiamos. Dabar jus surado. Jumis dėtas, išsigąsčiau. Arba pasiruoščiau kovai.

Palinkęs virš baro, Šlaimas vėl užsivertė bokalą. Na, kaip atsakysi, klausėjo veidas.

— Absurdas, — paskelbė Kalrail tiek buvusiam šeimynykščiui, tiek kamerai, pakibusiai virš jo peties. — Karlailų kompanija Euridikei neturi jokių pretenzijų. Mes viso labo atversime kirmgraužą, suteiksime jums judėjimo laisvę ir šansą užmegzti prekybinius santykius su kitomis kolonijomis. Už savo darbą imsime mokestį, žinoma, bet daugumai klientų mūsų tarifai neatrodo per dideli. Atsisakiusieji gali nevaržomai skraidyti viršširšviesiniais laivais. Iš kontaktų su likusia žmonija, esu tikra, išpešite tiek naudos, kad mūsų rinkliavai tereikės paaukoti smulkmę.

Ji bylojo tiesą, bent jau iš dalies, kurios užteko, jog žodžiai būtų tariami švaria sąžine, nuoširdžiai skambančiu balsu. Šlaimas ištuštino bokalą, nusijuokė Karlail į veidą ir pajudėjo į salės gilumą.

Žengęs artyn, Hofmanas švelniai ją pasuko į save.

— Manau, mums metas nešdintis.

Jis mane mulkino.

Karlail įkišo suknelę į Drekslerio surinktuvą, nuoga sustingo priešais keturiasdešimtame viešbučio aukšte įrengtų savo apartamentų langą, stebėdama, kaip Naujojosios Pradžios bokštus plauna vidurnakčio liūtis. Žiburiai grupavosi lyg žvaigždžių spiečiai spiralinėje galaktikos vijoje, juos skyrė tamsūs parkai, tarytum dulkių sektoriai, melsvai žalią žolę girdė lietaus lašai, dėl kurių lauke vaizdas išskydo. Šviesos mergina nejungė, todėl savo atspindžio nematė, ir niekas negalėjo jos įžvelgti iš kitos pusės. Aišku, tokiose aukštybėse smalsuoliai nesidairo, nebent naudojasi infraraudonaisiais spinduliais — jei taip, ryškiausias spalvas jie įžiūrėtų iš gėdos įkaitusiame veide.

Suprantama, kad mulkino. Hofmanas ją palaikė provinciale paikše, naivia mergužėle, ir jo lūkesčiai pasitvirtino. Kaip galima patikėti, neva nuspaudęs kažkokį bioįrangos jungiklį vienam vakarui iš „žydruolio“ virstum heteroseksualiu! Iš pradžių grimuotojas tiesiog juokavo, vėliau sąmojus pakeitė atitinkama laikysena, galop sumetė ją prigavęs ir savo vaidinimą pratęsė. Šiuo momentu turbūt leipo juokais. Galimas daiktas, lytinis jo potraukis išties buvo permainingas; pastovumo stigo daugumai vietinių. Uždaroje, turtingą gyvenimą garantuojančioje ekonominėje sistemoje vyravo manieringumas, poreikis įsijausti į kokį nors vaidmenį. Žmonės *užsidegdavo* tradicine orientacija, tuokdavosi, skirdavosi, kurdavo šeimas su entuziazmu it muilo operos veikėjai. Kiekviena čionykštė veikla atrodė įsprausta į

kabutes ir skatino ironiškai šypsotis. Euridikės ekonomika, pavyzdžiui, priminė tariamą kapitalizmą, plėtojamą taip, kad būtų patenkintas Jungtinis vadų komitetas bei kiti senoliai, nors planetos gyventojai įjuos žiūrėjo kaip į pajuokos objektus, tik garsiai to nepripažino.

Užsukusi į vonios kambarį, Karlail ėmė kruopščiai šluostyti grimo sluoksnį, iš po kurio išniro tikrasis, savitais šešėliais papildytas veidas. Akys sumažėjo, lūpos pasiaurėjo, antakiai tapo tankesni, o nosis — didesnė, ryškūs skruostikaulių kontūrai išbluko. Bet tik tiek. Tiesą sakant, jos bruožų — eilinių, tačiau simpatiškų, — nė nereikėjo koreguoti. Geri dantys, blizgančios akys, maloni nuoširdi šypsena. Karlail žinojo esanti patraukli. Nublankdavo tiktai nuolatinio, Euridikėje populiaraus genetinio optimizavimo fone. Čiabuviai, visi kaip vienas, panėšėjo į atletus, aktorius, kino žvaigždes, aukščiausio lygio modelius. Štai ką jie galėtų parduoti likusiai apgyvendintai galaktikai. Įvaizdis įgautų konkrečią vertę. Gerovės perteklių užtikrinančios ekonominės sistemos atveju idėja skambėjo visai neblogai. Ji kerštingai nusišypsojo spėdama, jog planetai lemta pavirsti milžiniška agentūra, kuri žiniasklaidai ir reklamos konglomeratams pardavinės dailius savo piliečių veidelius.

Galbūt naujas verslas padės sukaupti užtektinai finansų, kad paskutiniai žinomi Žemės valstybių paveldėtojai ir Karlailai išspręstų bet kokius tarpusavio nesutarimus. Kai atskris žvaigždėlaiviai… Pagalvojusi apie laivus, ji išlėkė iš vonios kambario, įpuolė į miegamąjį ir veidu įsikniaubė į pagalvę. Liusinda Karlail ilgėjosi namų, giminaičių, artimųjų. Netgi šeimynykščio.

Rytą padėtis pasikeitė į blogąją pusę.

Lauke purkšnojo dulksna, drėkinanti estakadas ir tiltus, kurie taip tankiai išraizgė šį miesto rajoną, jog beveik užtemo dangus, o lietaus lašai, susitelkę į balas, nuo horizontalių paviršių sruvo kaskadomis, tiško ant žemės, barbeno per skliautinius stogelius, merkė neapdairius pėsčiuosius. Karlail nėrė į Pirmąją Kairiąją gatvę, pasuko dešinėn į siaurą, dengtą Holidėjaus alėją, pilną parduotuvių, prekiaujančių moksline aparatūra, alpinistų įranga, medžiokliniais ginklais bei oro pokyčiams atspariais drabužiais. Ji smuko į „Rivkos neperšlampamą aprangą“ ir išniro su gelsvai žaliu lietpalčiu, pridengusiu nėriniuotą palaidinukę bei mėlynas, kelius siekiančias, sintetinės odos kelnes — Drekslerio aparato šiandienai išduotus drabužius. Virš galvos užsismaukusi gobtuvą, nukulniavo į Feinmano aikštę, plytinčią prie mokslininkų rajono, kaip jį praminė čia gyvenantys žmonės (kiti kvartalą vadino „apkiautėlių getu“), ir apėjo paties Feinmano statulą, kuri kumštyje gniaužė dantytas Diagramos linijas tarytum žaibais grūmojantis dievas. Į „Java skriptą“, pamėgtą kavinę, traukė per šlapią asfaltą, cypčiodama batų padais. Užeigoje prie miniatiūrinių apvalių staliukų grūdosi žemos patogios kėdės; norint prasibrauti vidun,

tekdavo skverbtis pro gausius žmonių būrius. Jai patiko vietinė dulsva kava, drumzlini gėrimai, padūmavęs oras, nerūpestingos kalbos. Karlail galėdavo čia sėdėti, klausytis pašnekesių, gurkšnoti kavą ir, užuot atsakinėjusi į klausimus, žiūrėti į sieną arbą langą.

Šįryt į viešnią niekas nedirsčiojo, tarsi klientus būtų trikdęs jos buvimas. Visi žvelgė į didįjį ekraną. Karlail nuo bufeto pasiėmė, ką norėjo, ir taip pat atsigrįžo į sieną. Ant vyriausybės pastato laiptų, nuo kurių prieš kelias dienas ji pasisveikino su Euridikės gyventojais, stovėjo Šlaimas. Už jo nugaros būriavosi vadai iš Jungtinio komiteto.

— …skafandro išgavome schemą, pagal kurią pagaminome VŠ komunikatorių, — kalbėjo profesorius. — Mes jį sėkmingai išbandėme. Iš ryto susisiekėme su kultūringiausia iš visų grupuočių, Šviečiamojo amžiaus riteriais, paprašėme, kad mus apsaugotų nuo artėjančių Karlailų gaujos žvaigždėlaivių.

Puodelis sutarškėjo, kava aptaškė nykštį ir išsipylė į lėkštutę. Čiulpdama pirštą, Karlail atsargiai nulaviravo iki lango ir prisėdo už staliuko. Kol gėrimas vėso, ji šluostėsi rudas dėmelės, nusėjusias aplytą lietpaltį. Ekrane Šlaimas tebedudeno, kokie riteriai kultūringi, sąlygiškai kalbant, ir su kokiu mielu noru jie apsaugos planetą bei reliktą nuo pavojingu plėšikavimu užsiimančių Karlailų.

Kava galutinai atšalo. Mergina susivertė puoduko turinį bei pakilo nuo kėdės. Užeigos klientai atsisuko.

— Tai tiesa, — pasakė ji ir iškeliavo laukan. Į apsiaustą sutekšėjo lietaus lašai. Nieko neregінčias akis nukreipusi pirmyn, Karlail grįžo į viešbutį. Tai dienai skirtas prižiūrėtojas lūkuriavo valgomajame. Nekreipdama į vyruką dėmesio, ji nudrožė tiesiai į savo kambarį, kur pasinaudojo ekranu, kad užmegztų ryšį su vyriausybės pastatu. Netrukus priešais save pamatė Šlaimo atvaizdą.

— Labas rytas, — pasisveikino profesorius. Keistas pojūtis, kuris apimdavo, žvelgiant į jo veidą ir besiklausant balso, niekaip neišnyko.

— Kokį velnią tu išdarinėji? — griežtai paklausė Karlail. — Juk pažįsti riterius. Ar bent perspėjai Karlailus nesiartinti?

— Be abejo. Ir sulaukiau tikėtino atsakymo. — Jis prašneko kapotai, parodijuodamas britišką tarseną: „Ei, jūs, nekniskit mums proto, antraip pasigailėsite. Ir nekiškit susmirdusių nagų prie mūsų teritorijos.“

— Jie žino, jog planetoje pasirodys riteriai, bet *vis tiek* čia skrenda?

— Laivai jau lekia į Euridikę, mažyle. Pažiūrėsim, kas turi greitesnius žvaigždėlaivius ir daugiau drąsos.

— Šūdas, šūdas, šūdas.

Šlaimas pralinksmėjo.

— Ko tu tikėjais? Karlailai privalo apsaugoti savo reputaciją, jau nekalbant apie raizginio monopoliją. Pasistengs neleisti riteriams

užvaldyti vartų, bent jau su jais susigrums, nors ir žino, kad gali pralaimėti.

— Velnias. — Ji atsilošė, pabandė sumąstyti kokią nors išeitį. — O kaipgi svetimeivių karo mašinos, dėl kurių visi taip nerimauja? Ruoštis jų pasirodymui nederėtų, įsiveliant į kosminį mūšį Euridikės padangėse.

— Dėl to neverta sukti galvos. Prie nuomonės, jog reliktas priklausė postžmonėms, linksta netgi Jungtinis vadų komitetas. O riteriai sugebės įveikti postžmonių karo mašinas.

— Aha, tokia užduotis nesudėtinga ir mums. Bet kas, jeigu jos išties svetimos kilmės?

Profesorius gūžtelėjo.

— Net jei ir taip, su svetimeivių kurta kovine technika tinkamai susidoroti pajėgtų vieninteliai riteriai. Ir, manau, gerokai elegantiš—kiau negu Karlailai. Visų pirma atmosferos neužterštų bjauriais pašaliniais atominio sprogimo produktais.

— Gal ir tavo tiesa. Jei Euridikės gyventojai turi daugiau panašių ginklų į tą, kuriuo pervėrė žvalgybinį transporterį, jie tikriausiai valiotų susigrumti su mašinomis be niekieno pagalbos. — Ji suraukė antakius, mėgindama išspręsti galvosūkį. — Bet kaip, velniai rautų, įtikinai vietinius, kad relikto nepaliko seniai išnykę čiabuviai?

Šlaimas prašiepė dantis.

— Nes jam pavyko įsibrauti į skafandrą ir mane išvaduoti. Užuomina akivaizdi, bet visų dvejonių neišsklaidė. Todėl teko išnagrinėti esminius įrangos duomenis. Iš pirmo žvilgsnio perpratau, kad įsilaužėlis susijęs su žmonėmis.

Apie diagnostiką, kovinės archeologijos srityje atliekančią reikšmingą vaidmenį, Karlail išmanė nemažai. Jos pačios išvados turbūt sutaptų su Šlaimo vertinimais. Velniava. Vis dėlto diagnostiniai procesai užtrukdavo ilgai, ir jų nagrinėjimas prilygo sunkiam, varginančiam darbui.

— Iš *pirmo žvilgsnio?*

— Jo pakako, kad atpažinčiau „Maikrosofto“ kodus.

— O…

— Būtent. Juos ne sunkiau pastebėti negu nuorodomis pažymėtas fosilijas.

Pastaba jai priminė dar vieną prieštaravimą.

— O kaip Euridikės iškasenos? Įskaitant karo mašinas?

— Atsakymas tėra vienas — paralelinė evoliucija. Rodos, čiabuviai klampojo per tą patį mėšlą, kaip ir mes. Pagimdė karinės pakraipos singuliarumą. Nieko nuostabaus, kad į mūsiškę techniką panašūs ne vien jų tankai ar lėktuvai, bet ir karo mašinos.

— Tu, ko gero, teisus. — Tačiau abejonių ji neatsikratė. Šiuo atveju sutapimų aiškiai per daug. Karlail nugrūdo mintis į pasąmonę,

iš kurios vėliau išnirusios jos galbūt pagimdys užuominų ar genialių įžvalgų — arba ne. — Euridikės piliečių nejaudina tai, kad bandai mus sukiršinti su riteriais?

Profesorius pasviro į priekį, pervėrė ją rūsčiu žvilgsniu.

— Tavo šeimos elgesys su manimi ir kitais jiems kelia neįsivaizduojamą pasibjaurėjimą. Man nė nereikėjo pagražinti smulkmenų — užteko tiesos. Vienintelė priežastis… — jis sekundę patylėjo. — Tavimi niekas čia netiki. Savo atžvilgiu pakurstai antipatiją kiekvieną sykį, kai prabyli šita tema. Po vakarykščio nedidelio mūsų apsižodžiavimo mačiau apklausos rezultatus, ir turiu pasakyti, kad mane asmeniškai jie nudžiugino. Siūlyčiau tau nelįsti į viešumą, laikyti liežuvį už dantų ir susitarti dėl išvykimo Karlailų laivais, tiksliau, su tais, kurie išliks po akistatos su riteriais.

— Pasiekti pergalę gali ir Karlailai.

— Su sąlyga, kad atsibels pirmi, bet, tavimi dėtas, vilčių nepuoselėčiau. Verčiau paklausyk mano patarimo. Sudie.

Ekranas išsijungė ir vėl virto veidrodžiu. Kurį laiką Karlail spoksojo į save. Ką ten Šlaimas norėjo pasakyti, bet pats save nutraukė? „Vienintelė priežastis…“ Apie ką jis kalbėjo? Tu ligi šiol vaikštai laisva dėl vienintelės priežasties — tave įmanoma panaudoti kaip derybų objektą? Valdžia maloniai su tavimi elgiasi, nes baiminasi, kad kovą laimės Karlailai? Aha, kažkas panašaus. Ji privalėjo ištrūkti ir nusigauti namo, tačiau ten vedė tiktai vienas kelias.

Įsijungusi paieškos puslapius, Karlail susirado Armando kompanijos, „Žydrosios jūros desanto“, kodą.

— Keista, — pasirodęs ekrane tarė generolas. — Kaip tik ketinau jums skambinti.

— Atvyksiu pas jus nedelsdama.

Sėdėdama Žako Armando biure, atkampioje Silpnos Šviesos gatvelės dalyje, Liusinda Karlail tarp pirštų sukinėjo plastikinę, ant stalo padėtą kaukolę. Generolas dozatoriuje tikrino medžiagų pusiausvyrą ir į savo viešnią nekreipė jokio dėmesio. Lauko aikštelėje, nudrikusioje vietoj vieno iš populiariųjų parkų, nepaliaujamai kilo ir leidosi orlaiviai. Ji kantriai lūkuriavo, žinojo, kad Armandas susitelkęs į darbą, bet jautė poreikį kažkuo užsiimti. Kaukolė, naudojama kaip spaustuvas, buvo kopija galvos, kuri priklausė protingos vietinės gyvybės, išmirusios prieš dešimt milijonų metų, atstovui. Didžiulės tuščios akiduobės, žemyn nutįsęs, nykščio storio rumbu prailgintas pakaušis. Pati fosilija priminė tarpinį ilgakulnės pusbež— džionės ir australopiteko variantą. Ir tik gelsvos ginklo liekanos naguose, diržo sagties ženklai, įžiūrimi dubens srityje, rūdžių taškeliai, pastebimi ant vieno bato nosies, liudijo apie būtybės intelektą, bylojo, jog būtent jos rūšis atsakinga už DI sukūrimą. Prieš jos atradimą į protingųjų

autochtonų titulą pretendavo kiti suakmenėję padarai, tačiau vėlesni tyrimai įrodė, kad jie tebuvo dvimetrinės gėlavandenės amfibijos, kurių klaidinančiai milžiniškose kaukolėse dominavo taukais užpildytos medžioklinio sonaro ertmės.

Armandas pakėlė galvą ir nustūmė dozatorių į šoną.

— Atleiskit, jog priverčiau laukti. — Ranka nusišluostęs kaktą, pridėjo: — Kaip pati suprantat, mums veiklos netrūksta. Beje, kaip sekasi? Ar su jumis elgiasi gerai?

— Tiesiog puikiai. Prekeiviai labai dosnūs. Nė neleidžia man sumokėti už įsigytus daiktus.

— O, jūs mokate. Savo garsiu vardu. Dėl to nesijaudinkit.

— Ir žmonės liovėsi man rekomendavę kosmetines operacijas. Nuo tada, kai vienam iš geranorių pasiūliau subjauroti jo fizionomiją.

— Taip, taip, — Armandas sumišo, kaip ir priderėjo tokiomis aplinkybėmis. — Aptardami šituos klausimus, Euridikės gyventojai, hmm, takto nelaiko ugdytina dorybe. Bet jūsų veidas visiškai normalus, — paskubomis pridūrė.

— *Žinau.* Bet nežino jie.

— Aš taip pat neatitinku vietinio grožio etalono. Nusprendžiau išsaugoti autentiškąjį savo genomą. Laimei, kaip ir mano žmona. — Jis atsuko rėmelį su nuotrauka, kurioje palaikė draugiją paprastai, bet simpatiškai, į objektyvą besišypsančiai moteriai. — Čia mes, ką tik atgaivinti.

— Abu atrodote žaviai, — tarė Karlail. — Jei neklystu, susituokėte labai seniai.

— Kaip matau, nelemtą mano istoriją jums jau išklojo.

— Aha. — Atvirai kalbant, generolo biografijos niekas jai nepasakojo. Karlail susirado informaciją per viešbučio apartamentų ekraną. — Kodėl bėgliai jus atgaivino?

— Bėgliai? — Armandas šyptelėjo, kietai sučiaupęs lūpas. — Žiūrėkite, kad žmonės negirdėtų jūsų taip kalbant. Į pravardę jautriai reaguoja net ir maloniausiai nusiteikę reformatoriai. Ką gi, atsakysiu į jūsų klausimą. Sugrįžėlių maište, 2098— aisiais, nedalyvavau. Kitaip nei dauguma mano draugų, kurie žuvo įsitikinę, kad juos išdaviau. Tai netiesa. Aš likau ištikimas savo, kaip karininko, pareigoms. Prisijungiau prie reformos, sutikau skristi kartu, bet prižadėjau išsitaškyti smegenis, jeigu į kelionę nebus paimti mirusių sugrįžėlių įrašai. Jų sielos, įskaitant šauniausius savo kartos kariškius, paskutinius gyvus — tam tikra prasme — žmones, kurie kovojo lemiamame kare, tebeslypi saugyklose. Dabar jie mums praverstų, tačiau, Jungtinio vadų komiteto požiūriu, apie tai negali būti nė kalbos. Per daugelį metų valdžia leido suteikti fizinį pavidalą tiktai kelioms nereikšmingoms asmenybėms, praktiškai vien civiliams. Dėl humaniškų priežasčių — rūpinosi, kad susijungtų per konfliktą

išsklaidytos šeimos ir panašiais dalykais. — Generolas nusijuokė. — Pastebėjau, jog visai neseniai pasirašė leidimus atgaivinti porą primityvaus folkloro muzikantų, Vinterį ir Kolderį.

— Esu apie juos girdėjusi, — suglumo Karlail. — Mano proprosenelė turėjo įsirašiusi kelias jų dainas. Primityvu — taiklus apibūdinimas.

Armandas prunkštelėjo.

— Asteroidų žiede tuodu buvo labai populiarūs.

— Išties. Bet norėjau pašnekėti apie kitus dalykus. Na, gal ir ne visai apie kitką. Jūs matėte Šlaimo pasirodymą? Vakarykštį ir šio ryto?

— Taip, — atsakė generolas. — Pasijutau priblokštas, kai probėgšmais paminėjote, kur profesorių radote ir kaip jis ten atsidūrė. Sakėt tiesą?

— Papasakojau, ką žinau. Didelis čia daiktas.

— Man didelis, kaip, esu tikras, jūs suprantate.

— Mm-hmm, — atsargiai numykė Karlail. — Neketinu tvirtinti, kad *mes galime sugrąžinti juos visus,* bet…

Ji nutilo lūkuriuodama. Ką tik pateikė aliuziją į seniausią sugrįžėlių šūkį ir įžūliausią tikslą: atgaivinti milijardus žuvusiųjų, kurių sąmonės įrašytos įjuos sutriuškinusias karo mašinas — tuo tikinčių viltis kurstė vienas kitas atsitiktinis įrodymas.

Armandas kilstelėjo ranką.

— Tokiomis frazėmis bet kur nesišvaistykite… apie tai pašnekėsime vėliau. — Jis pasikasė pakaušį. — Kaip ir anksčiau, esu valdžiai ištikimas karininkas, nors armijos struktūrose nebetamauju. Prieš gilinantis… hmm, kokia kebli padėtis. Aš atkreipiau dėmesį ir į profesoriaus žodžius, anot kurių, santykiai su Karlailais nieko gero mums nežada. Bent tokią išvadą padarė Jungtinis vadų komitetas. Ar galėtumėte pakomentuoti, ką jis sakė?

— Na, Šlaimas iš dalies teisus. Matot, mes irgi turim kietakakčių vyresnės kartos atstovų. Viso labo keliolika, bet kategoriškiausi gimė Žemėje, išgyveno Negailestingą Pagrobimą ir lemiamą karą. Jie jus atsimena.

Generolo antakiai pašoko viršun.

— Mane?

— Ne jus konkrečiai — tarkim, man jūsų pavardė negirdėta. Na, senoliai, kaip jau pastebėjote, nekokios nuomonės apie pagrobtuosius, protarpiais juos telaiko instrumentais, tuo pat metu nekenčia pajėgų, kurios lemiamame kare grūmėsi prieš Negailestingo Pagrobimo aukas.

— Kodėl, po šimts?.. — išsižiojo Armandas. — Mes gi kovojome jūsų pusėje!

— Bet Žemėje, štai kodėl! — Karlail rankomis apsivijo kelius ir porą sykių giliai įkvėpė. — Nepamirškit, aš dėstau, kaip, pasak istorijų, jautėsi maniškiai, priversti slapstytis griuvėsiuose, dėl kurių

pliekėtės. Jų požiūriu, tarpusavyje pešėsi *vien tik* karo mašinos, net jeigu kai kuriose tūnojo žmonės. Tankai, reaktyviniai naikintuvai, beprotiški klimato svyravimai, keistos šiurpios valkirijos, pasivadinusios Juodaisiais pjautuvais, renkančios numirėlių galvas. Galų gale jūsiškiai pralaimėjo, atsitraukė ir išsinešdino velniop į kosmosą. Nusispjovę, turėčiau pridurti, į visus, likusius žemiau jų raketų.

— Ko tiktai nenutinka sunkiais, baisiais laikais.

— Sutinku. Aš jūsų nesmerkiu. Tenoriu paaiškinti, ką galvoja vyresni šeimos nariai. Žinoma, apie praeities įvykius jie kalba retai, nes tuo metu, kai pakilome į kosmosą, Saulės sistemoje jūsų nebuvo nė padujų.

— Pagaliau mus radote. — Armandas susiraukė. — Ar taip mano visos įtakingos grupuotės? Ar mums derėtų susirūpinti dėl Šviečiamojo amžiaus riterių ir kitų, kurie gali čia pasirodyti?

— Abejoju. Jos išgyveno lengvesnėmis sąlygomis. Jankiai kiurksojo postžmonių užnugaryje, jei galima taip pasakyti, siauraakiai lindėjo už ramesnio fronto linijų, komunistai partizanai blaškėsi po savo džiungles ir kalnus. Niekas iš jų nepateko į suknistus verpetus, kuriuose atsidūrė mūsų pasaulio dalis.

— Lyg akmuo nuo širdies nukrito. Žodžiu, mums tereikia jaudintis dėl jūsų, kaip tvirtina Šlaimas, nusikaltėlių šeimynėlės. Pirmi pasiekę planetąjie, kiek suprantu, mus purtys rimčiau nei įprastai.

Karlail linktelėjo.

— Taip, nuo Euridikės gyventojų nulups daugiau negu nuo didžiumos klientų. Būtent su tuo susijusios jūsiškės sugrįžėlių ir bėglių rietenos.

— Kaip? Kuojos čia dėtos?

— Tuojau paaiškinsiu, kaip dirba mano šeima. Mūsų protėviai pradėjo verslą nuo lupikavimo, prekybos metalo laužu ir narkotikais. Nuo tų laikų labai nepasikeitėme. Duodame klientui, kojis trokšta, mainais gauname, ko norime mes. Dabar iš jūsų norėčiau vienos paslaugėlės.

— Kokios?

Moteris apsidairė.

— Ar jūsų kabinetas apsaugotas?

— Be abejo, — pasipiktinęs atkirto Armandas.

— Gerai. Leiskite išsmukti pro vartus, kai jie atsidarys. Tai yra pasislėpti, jei kas nors — valdžia arba riteriai — mėgins mane sulaikyti.

— Aš galiu apsvarstyti prašymą. Bet kokia man iš to nauda?

— Prižadu, kad elgsimės geranoriškai, jeigu ateityje bandysime iš jūsų iškaulyti mažutėlę kompensaciją.

Armandas papurtė galvą.

— Atlygis pernelyg neapčiuopiamas ir per menkas.

— Žinau. Aš dar nebaigiau. Mes pasiūlytume tai, ko sugrįžėliai geidžia iš visos širdies, ko riteriai nevalios bei nenorės jums duoti.

— Skrydžius viršžviesiniais greičiais? Savo technologijas? — sutrikęs pasitikslino generolas.

— Ne, — atsakė Karlail. — Sugrįžimą.

5. TIR NA NOG

Aš — Vinteris, jis — Kolderis,
Ir mudu žinom, kas čia bus.

Vinteriui jau teko prisikelti iš numirusių. Gyvybės praradimo potyris aiškiai pervertinamas. Tu atsipeikėji ir neprisimeni, kaip padėjai galvą: mirtis neišgyvenama. Abiem atvejais jis pramerkė akis ir išvydo dailiausią iki tol regėtą moterį, kurios veidą buvo perkreipusi paniekos bei siaubo išraiška. Ji nesuriko, bet po pirmojo karto Vinteris vis tiek į dainą įtraukė tokius žodžius.

Pašiurpusi spiegs technikė,
Nes jis — luošys, o aš bjaurus.

Pastarosios eilutės visuomet prajuokindavo klausytojus.

— Nesisėskit, — perspėjo nepažįstamoji. Akivaizdu, jog ne seselė. Be to, balto chalato nepuošė Juodojo pjautuvo simbolis. Dabar jam labiausiai rūpėjo sužinoti, kas toji moteris — beprotė mokslininkė ar žavingoji kvaištelėjusio genijaus asistentė. Taigi mes grįžome į gyvųjų pasaulį. Į amžinos jaunystės kraštą: *Tir nan Og,* kaip pasakytų senovės airiai. Kur gražūs visi, išskyrus mus. O jis nė nežinojo, kad buvo patiesęs kojas.

— Kur Kolderis? — paklausė jausdamas, kokia perdžiūvusi jo gerklė.

Moteris pašnairavo į šoną.

— Gaivelėj asi. — Žvilgsnis vėl pakrypo į atgaivintą žmogų ir nežymiai sušvelnėjo. — Jūs labai jį mylėjote, tiesa?

Vinteris prunkštelėjo, bet staiga suprato, kad juoktis nenori. Jie greičiausiai pralaimėjo kovą, dingo ištisiems šimtmečiams.

— Ar ilgai mes buvome mirę?

Ji nusisuko ir po sekundės atsigręžė, laikydama garuojantį plastiko puodelį.

— Išgerkit, — paragino.

Alkūnėmis įsirėmęs į tvirtą pagrindą, atgaivintasis paėmė puoduką, atsargiai siurbtelėjo. Skystis pasirodė besąs karštas, kone svilinantis gomurį, kvapu bei skoniu priminė mėsos sultinį, tačiau buvo skaidrus ir kartokas.

— Tai umaminė arbata, — paaiškino moteris. — Lengva, stimuliuojanti, užplikyta iš vietinių vaistažolių.

Gėrimo stiprumąji neabejotinai nuvertino. Kiekvienas gurkšnis

prilygo stikliukui degtinės. Skrandis suurzgė, galūnės ėmė dilgsėti, protas žaibiškai šviesėjo. Pasinaudojęs proga, jis apsidairė, žvilgsniu įvertino aplinką. Pamatė gulįs nuogas ant užtiesalo, apklojusio aukštą stalą. Už poros metrų stovėjo dar vienas stalas, ant kurio rietėsi nugarą atsukęs žmogus — ko gero, Kolderis. Paties Vinterio kūnas atspindėjo jo įvaizdį. Iš anų laikų išliko netgi barzda — penkias dienas neskutos šiurkščios ražienos. Lubos kybojo šešių septynių metrų aukštyje, puikiai derėdamos prie erdvios patalpos. Apšnerkšta nematytomis, bet senovinėmis mašinomis ir dulkėtais baldais, kupina paveikslų bei kostiumų, nušviesta saulės spindulių, plūstančių pro penkis aukštus langus, už kurių žaliavo išplitusios augmenijos lopiniai, ji labiau panėšėjo į studiją negu laboratoriją, jau nekalbant apie klinikos palatą. Vis dėlto porą netoliese stūksančių agregatų Vinteris atpažino — atgaivinimo rezervuarus.

— Kaip suprantu, transformuoti planetą pasisekė.

Moteris keistai jį nužvelgė.

— Jūs per daug ramiai reaguojate.

Vinteris atsisėdo ir gūžtelėjo.

— Sukrėtimą patiri tiktai po pirmojo karto.

Juodasis, pakaruokliškas humoras… bet taip juokavo žmonės, kurių jie negalėjo pakarti.

Kolderis pasimuistęs apsivertė. Ranka, kaip ir buvo galima tikėtis, nuslydo iki slėpsnų. Tarsi įsitikinęs, kad visi organai veikia nepriekaištingai, jis atsimerkė ir sumirksėjo. Moteris jau stūksojo pasvirusi virš Vinterio kolegos. Tas ją permetė geidulingu žvilgsniu, plačiai išsišiepė parodydamas, jog per atgaivinimo procesą mažų mažiausiai pagerėjo jo dantys.

— Nesisėskit, — įspėjo moteris.

— Aš niekur neskubu. — Akys sužibo ryškiau.

Antrajam atgaivintajam ji irgi įteikė umaminės arbatos. Norėdamas paragauti gėrimo, Kolderis atsiplėšė nuo stalo, bet ūmai išvydo Vinterį ir vos neišmetė puodelio.

— Man derėjo susiprotėti, — tarė Andrėjai. Nuleidęs puoduką pakėlė ranką sau už sprando, užčiuopė stuburo išlinkį. — Prakeiktas ankilozinis spondilitas taip pat nepranyko, — apmaudžiai pridūrė. — Slankstelio uždegimą galėjote pašalinti. — Kolderis gurkštelėjo skysčio. — Kartu pradanginti ir jį.

Vinteris nukorę kojas nuo stalo.

— Aš taip pat džiaugiuosi tave matydamas.

Kolderis kreivai nusišypsojo, iškėlė puodelį.

— į sveikatą. — Jis apsižvalgė. — Kautynės, manding, vienaip ar kitaip užsibaigė. — Po pauzės paklausė: — Na, kas laimėjo?

Nepažįstamoji pašaudė akimis į atgaivintuosius. Ji iš tikrųjų buvo neapsakomai graži. Bet veidas taip aiškiai spinduliavo sąmyšį bei

nusivylimą, jog apatinė lūpa net virpėjo. Vinteris mažne užsigeidė ją paguosti.

— Mes tikėjomės ne to, — prabilo moteris. — Jūs *tikrai* esate Vinteris ir Kolderis? Muzikantai?

— Aha.

— *Garsieji* Vinteris ir Kolderis? Sugrįžėlių didvyriai? Žymieji meilužiai?

Vinteris matė, jog kolega, kaip ir jis, perprato gąsdinančią tiesą.

— Kad aš nusprogčiau, — sumurmėjo Kolderis. — Mes tapome istoriniais veikėjais.

— Legendiniais.

— Būtent. — Kolderis vyptelėjo, atsisėdo ir tebegerdamas arbatą nuleido kojas nuo gulto.

— Kuo jūs vardu? — pasiteiravo Vinteris moters, idant toji galėtų nukreipti žvilgsnį kitur.

— Andrėja Al-Kajed. — Ji aplaižė savo lūpas. — Manau, reikėtų iškviesti prodiuserį.

Jokiomis akivaizdžiomis ryšio priemonėmis Al-Kajed nesinaudojo, bet po akimirkos tolimajame kambario gale atsivėrė durys, ir per slenkstį žengė aukštas vyriškis ilgais, juodais plaukais, lyg akademikas pasidabinęs žalia, šilkine mantija, kuri pridengė iš pažiūros darbines džinsines, žalvarinėmis sagtimis nusėtas kelnes. Vinteris nė nenustebo pamatęs, jog atėjūnas neįtikėtinai išvaizdus — dailius bruožus paryškino tamsios akys, ne ką šviesesnis gymis, iškili nosis. Jis sustojo šiek tiek atokiau nuo stalų ir su plačia šypsena veide įsistebeilijo į abu vyrus.

— Aš esu Bendžaminas Ben-Amis. — Prisistatęs linktelėjo moteriškei. — Dėkui, Andrėja. Jie atrodo geros formos.

— Ir jaučiasi normaliai. — Moteris atsitraukė, gestu pakvietė prodiuserį prieiti arčiau, tarytum sakydama „perleidžiu porelę jums”. Ben-Amis prisigretino prie stalų kojūgalių, trykšdamas savininkišku pasididžiavimu. Tokią išraišką Vinteriui teko regėti ne kartą, ir nieko geroji nežadėjo.

— Ponai, leiskite jus pasveikinti sugrįžus.

— Ačiū, — atsiliepė Kolderis, — bet verčiau liaukitės pliurpęs niekus. Paaiškinkit, kur mes atsidūrėme, ir ko jūs norite.

Juodaplaukis ilgšis nė kiek neįsižeidė. Kaip ir Andrėjos Al-Kajed, prodiuserio veidas išdavė jausmus, ir šiuo momentu jame atsispindėjo baiminga pagarba, tarsi abejonėmis dėl atgaivintųjų egzistavimo Ben-Amis būtų atsikratęs tiktai dabar, išgirdęs Kolderio balsą. Vėlgi, kaip ir asistentė, į klausimą jis neatsakė.

— Mes atgaminome ir senus jūsų apdarus, — pareiškė. — Juos dėvėdami, esu tikras, jausitės patogiau.

— Velniai žino. — Kolderis dar sykį gašliai pažvairavo į Al-Kajed.

Nepaisydami aistringo žvilgsnio, vyras ir moteris atitempė ratuotą stalą su dviem drabužių krūvelėmis, įstūmė jį tarp gultų. Vinteris, nusileidęs ant grindų, atpažino savo apdarus ir ėmėjais rengtis. Apranga stulbino autentiškumu. Dėmėtus džinsus, vietomis praplysusius marškinėlius, trūkio linijomis išvagotus aulinius bei odinį švarką, regis, nužiūrėjo nuo nuotraukos, atspausdintos ant paskutinio jų albumo viršelio. Kolderis įsisupo į nuosavus drabužius, įspraudė kojas į kaubojiškus batus. Dėl aukštų kulnų buvo augesnis, bet išstypęs, žinoma, neatrodė.

— Jeigu iš mūsų tikitės dėkingumo ar nuostabos, jūsų lūkesčiai nepasiteisins, — į Ben-Amį kreipėsi jis. — Mirtis neturi nieko bendra su liga, kurią galima išgydyti. Sirgdamas bent jau žinote, kas vyksta, o dabar… — Kolderis dirstelėjo į kolegą, prikando apatinės lūpos kampelį. Sušnarpštęs tūžmingai įsistebeilijo sau po kojomis ir kumščiu smogė į stalą. — Šūdas, šūdas, šūdas.

Labiausiai sukrečia ne tai, kad grįžai iš numirusiųjų, pagalvojo Vinteris, o mintis, jog su gyvybėmis atsisveikino tiek daug kitų pažįstamų žmonių. Kaip po bet kurio traumą sukeliančio įvykio, nepameni, kas nutiko prieš pat mirtį. Jis pats viso labo atsiminė, kaip žingsniavo pagrindiniame Priešingybės metropolitene dėl nieko nekvaršindamas galvos, tejausdamas miglotą nerimą, kurį žadino kasdien nuožmėjančios rietenos, o paskui netikėtai atsimerkė ir išvydo žavingą, bet pasigėrėjimo nerodantį veidą.

— Na, pasakokit, — tarė Vinteris.

— Eikšekit prie lango, — paragino prodiuseris.

Jie nusekė paskui Ben-Amį ir Al-Kajed — basi šlepsėjo per tvirtas medines grindų lentas, šonais braukė dulkes nuo kambarį už— kimšusių baldų ir nesuvokiamos paskirties mašinų. Pakeliui link lango turėjo atidžiai žiūrėti, kur eina, todėl panorama atsivėrė prieš akis visiškai netikėtai. Muzikantai sustingo šalia palangės, pritrenkti įsispoksojo laukan. Apačioje, maždaug už šimto metrų, vingiavo gatvė, pilna priblokiančiai mitriai zujančių transporto priemonių. Ji užsibaigė ties parku, žolėtų kauburių, upokšnių, krūmų ir aukštų medžių zona. Šen bei ten stiebėsi grakščios, iš pirmo žvilgsnio kažkaip supintos struktūros, kurias jungė siūbuojantys, kabantys tiltai. Kitapus parko, įmantriomis konstrukcijomis užpildytame dangaus fone, kyšojo daugiau pastatų. Namų ir medžių atžalynų spiečiai driekėsi, kiek akys užmatė. Už jų mėlynavo dausos, padailintos baltomis plunksninių debesų sruogomis. Aukštybėse lakiojo ir į žemutinius lygius it paukščiai smigdavo anksčiau nematyti orlaiviai, kurių sparnai taip žaibiškai vibravo, kad išskydo jų kontūrai.

— O, Dieve, — numykė Kolderis. — Tai yra velnias.

— Kaip visada poetiškai iškalbingas, — įgėlė kolega.

Kiekgi laiko praėjo? Vinteriui gyvam esant, Marso

transformavimas buvo ką tik prasidėjęs ir turėjo užtrukti ne vieną šimtmetį. Kad ir kaip sparčiai žmonės plušėjo, pažangą stabdė neįveikiami fiziniai suvaržymai. Nuo jų mirties prabėgo labai daug metų, o iš pažįstamų beveik arba visiškai nieko nebeliko, jeigu čionykščiai taip primiršo ir iškraipė abiejų gyvenimo smulkmenas, jog bičiulius ėmė laikyti meilužiais. Šitą tiesą Vinteris įsisąmonino be jokio apsimestinio kuklumo. Vis dėlto nuo įrodymų, badančių akis, sekundę jautė, kaip linksta keliai. Staiga suvokė, kad stovi užsimerkęs, visu kūnu remiasi į palangę. Praplėšė vokus ir liūdnai pažiūrėjo į Kolderį. Daugas linktelėjo, kietai sučiaupęs lūpas.

— Rodos, viskas baigta, — pasakė.

Vinteriui į galvą šovė mintis.

— Susitaikom?

Kolderis išsišiepė, pakreipė smegeninę ant šono, tarytum svarstydamas pasiūlymą.

— Ai, velniop. — Jis atkišo delną, ir muzikantai paspaudė vienas kitam rankas, pirmą sykį po… nė neaišku, kiek laiko praėjo po paskutinio karto.

Jiedu sutartinai, petys į petį, atsigrįžo į prodiuserį su laborante.

— Gerai, — prabilo Vinteris. — Mums aišku, kad mirę buvome ilgai.

Ben-Amis pamojo į žemą staliuką, apsuptą keturiomis kėdėmis. Visi atsisėdo.

— Miestas, kuriame esame, vadinamas Naująja Pradžia, — nejaukiai tarė juodaplaukis.

Muzikantai prajuko. Kiti du suglumo. Atgaivintus vyrus pralinksmino prodiuserio tonas, tarsi bylojantis, jog kažkur, galbūt Žemėje arba Marse, turėtų egzistuoti Pradžios miestas.

— Manau, pavadinimas senas, — pastebėjo Vinteris.

— Mūsų planetos, Euridikės, sostinė įsikūrė prieš du šimtus penkiasdešimt metų. Pats pasaulis yra… — jis trumpam nutilo, tarp lūpų dirgliai pakyščiojo liežuvio galiuką, — … Šaulio vijoje.

— Ką? — Vinterį perliejo šalto, akis temdančio nusivylimo banga.

— Taigi pergalę pasiekė sumauti bėgliai, — sumetė Kolderis.

— Taip, reformatoriai. — Politiškai korektišką titulą Andrėja Al-Kajed ištarė irzliu, įžeidžiu balsu. Vinterio nuomonė apie vietinę visuomeninę santvarką, kad ir kokia ji būtų, akimoju suprastėjo.

— Pasistengsiu neužmiršti, kaip juos vadinti, — nusivaipė Kolderis. — Bet ko jums reikia… — jis pašnairavo į bičiulį, niūriai, virptelėjo lūpa, — …iš porelės sugrįžėlių?

— Mes norime, kad jūs dainuotumėte, — paaiškino Ben-Amis. — Dalyvautumėte įspūdingame viešame renginyje.

— Kodėl? — agresyviau, nei ketino, paklausė Vinteris.

Prodiuseris atsistojo ir ėmė nervingai vaikštinėti po kambarį.

— Mano požiūriu, mums praverstų nedidelė sugrįžėlių kultūros priemaiša. Jūsų užsidegimas grumtis su karo mašinomis bei niekur nesitraukti. — Jis pastypsojo nejudėdamas, lyg ir sumišęs. — Esmė ta, hmm…

— Jos pagaliau atsibeldė čia? — pagiežingai spėjo Kolderis.

— Ne, nieko panašaus! Tiesiog… — Ben-Amis nutilo, o po pauzės pridūrė: — Bus paprasčiau, jeigu jums parodysiu anos savaitės naujienas.

Jis žengė prie objekto, primenančio veidrodį, instaliuoto į rašomąjį stalą, kažką paknebinėjo ir įjungė. Blizgančiame paviršiuje nušvito filmuoti kadrai: į kameras kreipėsi vyras bei moteris, stovintys ant milžiniško pastato laiptų.

— Kad mane kur! — nustebo Vinteris. — Generolas Džeikas!

Ben-Amis sustabdė įrašą.

— Jūs jį pažįstate?

— Be abejo. Žakas Armandas vadovavo sugrįžėlių grupuotei. Jėzau, jis iš numirusių grąžino mane su Kolderiu. To užmiršti neįmanoma. Kaip *jis* čia atsidūrė?

— Taip pat, kaip ir jūs, — atsakė prodiuseris.

— Aha, suprantu, — pailsusiu balsu tarė Vinteris. — Turėjau galvoje, kodėl jį *atgaivino,* jeigu jūs visi esate bėgliai?

— Dėl smulkmenų, susijusių su maištu Priešingybėje, įsiliepsnojo ginčai, bet vėliau, kai jie aprimo…

— Ei, minutėlę, — nutraukė jį Kolderis. — Norite pasakyti, kad sugrįžėliai maištavo? Kad stojo į kovą?

— Taip, taip, bet, kaip minėjau, dėl smulkmenų kilo neaiškumų…

— …ir dabar apie jas niekas nediskutuoja, — pridėjo Al-Kajed. — Jūs privalote suprasti. Šitie klausimai išspręsti. Gal pratęstume?

— Žinoma, — atsiliepė Vinteris, įbedęs akis į ryškų Žako Armando atvaizdą. Čia tai bent asmenybė. Stačiai galva neišnešė, kaip generolas galėjo susidėti su prakeiktų bėglių šutve. Bet lygiai taip pat pasielgė ir kiti žmonės, kuriuos jis manė pažįstąs. Vinteris pašnairavo į Kolderį, tačiau kolega teberijo akimis ekraną ir kramtė lūpą.

Vaizdas vėl atgijo. Pirmas prašneko ne Armandas, o greta jo stovinti mergina. Liauna, nedidukė, aptemptu, bet funkcionaliu kombinezonu, išpintu šiluminėmis gijomis, apjuostu diržu, po kuriuo kybojo masyvūs įnagiai. Jos bruožai, kaip ir Armando, nebuvo patobulinti, dėl ko traukė Vinterio žvilgsnį labiau nei kitų žmonių veidai. Tamsūs antakiai, blizgančios akys, juodi plaukai su kirpčiukais, skiausčiai įrėminę skruostus.

Negana to, ji kalbėjo Glazgo tartimi. Mergina perdėtai džiaugsmingai pasisveikino, ir tuomet gerokai rimčiau prabilo generolas. Jo balsas nepasikeitė, bet prancūziško akcento beveik nebuvo girdėti.

— Jums papasakojo gryną tiesą. Šiandien nutiko stulbinantis įvykis. Nemažai mums žinomų dalykų apie skrydį ir netgi laikmetį pasirodė neteisingi. Tuojau paaiškinsiu…

Po sensacingo pranešimo savo žodį tarė pasipūtęs, įžūliai besišypsantis žmogelis.

— Padėtis, kaip suprantate, tapo gana paini, — nerimastingai pasakė Ben-Amis.

Vinteris nebeturėjo jėgų tvardytis. Kolderis taip pat nesusilaikė. Abu atvertė galvas ir prapliupo kvatoti. Iš dalies dėl palengvėjimo, nes jie vis dėlto neatsibudo po dešimties tūkstančių metų, nepersikėlė į visiškai nepažįstamą ateitį. Iš dalies dėl šoko, kuris apėmė, vėl išvydus Armandą. Bet iš esmės juoką sukėlė elementari piktdžiuga.

— Sutinku, labai ironiška, — pratarė Ben-Amis. — Bet būčiau dėkingas, jeigu suvoktumėte, kokios rimtos problemos mums gresia.

Pasviręs į priekį, Vinteris įrėmė alkūnes į stalą.

— O taip, aišku, kad velniškai rimtos. Karo mašinos, bekūnės jas valdančios esybės *ir* gangsteriai iš Glazgo. — Jam vos pavyko sutramdyti pašaipų vypsnį. — Ir sužinojus, kad skrido viršŠviesiniu greičiu, nuotaika gali sugesti kiekvienam. Nesuprantu vieno: kaip jūsų gauja įveikė dešimt tūkstančių šviesmečių ir iš visų planetų… — muzikantas pamojo aukštyn, — …sugebėjo nusileisti tokioje, kurioje apstu kovinės technikos?

— Tai ne atsitiktinumas, — užtikrino Andrėja Al-Kajed. — Pasaulį išrinko laivas. Iš apimčių, atmosferos ir vandens požymių padarė išvadą, kad jį verta kolonizuoti.

— Na, ir kas? Kodėl jūs atmetate sutapimą?

Moteris trūktelėjo pečiais.

— Šansų, kad gyvenimui tinkamoje planetoje aptiksime protingas esybes, buvo nedaug. Kur kas labiau tikėtina, jog nevaldomų karo mašinų sukūrimas būdingas visoms civilizacijoms.

— Jėzau, kokios slegiančios prielaidos, — sumurmėjo Kolderis, pakeisdamas kūno padėtį, kad atlėgtų raišą koją kaustanti įtampa.

— Bet mums liko Žemė. — Vinteris piktai nudelbė keistą gražuolių porelę. Neketino prisijungti prie jų projektų neparodęs, ko trokšta iš ateities. — Žinote, aš tebenoriu ją susigrąžinti. — Atsiduseęs pridėjo: — Noriu, kad mes galėtume sugrąžinti *juos visus.*

Ben-Amis ir Al-Kajed žvelgė į jį su užuojauta, bet nenutuokdami, kur muzikantas suka. Euridikės gyventojai neatpažino frazės, neturėjo nė menkiausio supratimo, ką ji reiškė. Gal ir gerai, — pagalvojo Vinteris.

— Mielai parūkyčiau, — tarė Kolderis.

Jis sumaigė nuorūką prieš žengdamas į liftą.

— Aš maniau, kad leisimės gravitacine šachta, — prabilo Vinteris, kai duris užsidarė. Kabina priminė paprastą „Očio” keltuvą.

Andrėja Al-Kajed, suvokusi, apie ką jis šneka, atsakė:

— Mes bent jau skraidome oro mašinomis. Ir entomopteriais.

— Kuo?

— Dūzgiančiais orlaiviais.

— O taip. — Liftas dideliu greičiu šovė žemyn. — Panašiais į vabzdžius.

— Iš pradžių jie atstojo žaislus nutrūktgalviams, — paaiškino Ben-Amis, — bet vėliau pasirodė besą visai praktiški. Viršutinės miesto struktūros itin persipynusios. — Rankos gestais pamėgdžiojo skraidyklės, mėginančios išvengti kliūčių, manevrus.

Durys atsivėrė, jie nudrožė per marmurinį, geležies dirbiniais padabintą vestibiulį ir išniro laukan. Automobiliai rūko ne kelio juostomis, o raizginiu optimaliausių trajektorijų, kaip minioje laviruojantys pėstieji. Matyt, pamanė Vinteris, eismą kontroliuoja kompiuteris. Praeiviai kažkuo skyrėsi nuo jo laikais egzistavusių žmonių. Užuot skubėję, aplinkiniai slankiojo, visi vilkėjo prabangius, iš ryškiaspalvio šilko pasiūtus drabužius. Bet ne čia esmė, ir jų dėmesį pritraukdavo ne keista atgaivintųjų apranga. Kiekvienas, einantis pro šalį, probėgšmais dirstelėdavo į muzikantus, tačiau nenusišypsodavo ir nelinktelėdavo. Kolderis ėmė rūsčiai dėbčioti, tarsi tikėdamasis puolimo arba kažkokios suktybės. Eismas ūmai sustojo, ir ketvertukas, perėjęs gatvę, nužygiavo į parką.

— Privalau paminėti dar vieną smulkmeną, — sumišęs pratarė Ben-Amis. — Jūsų kūnai ne visai tokie, kokius turėjote prieš mirtį. Organizmai subtiliai priderinti prie čionykštės biocheminės sistemos, aprūpinti nauju imunitetu. Bet svarbiausia, hmm, kad mes leidome sau pakoreguoti jūsų smegenis.

Na, va, prasideda.

— Be atitinkamų pokyčių jums grėstų socialinė mirtis — lygiai taip pat pražūtumėte, tik fizine prasme, be biocheminės adaptacijos. Kaip ir jūsų laikais, mes neigiamai žiūrime į vidines sąsajas su mechanizmų tinklais bei informacijos srautais. Dėl akivaizdžių priežasčių, be abejo. Tuo pat metu labai pasikliaujame asmeniniu pripažinimu ir geru vardu. Todėl patobulinome vieną smegenų dalį, atsakingą už veido atpažinimą. Jūs niekada nepamiršite bent kartą pamatytų bruožų ir jų savininko vardo.

— Ei, lėčiau, — paprašė klibikščiuojantis, atsiliekantis Kolderis. Jie pristabdė žingsnį. — Taip daug geriau. Jėzau, koks sutrikęs jaučiausi Priešingybėje. Visi buvo tokie dailūs, kad neįstengiau atskirti vieno nuo kito. Štai kas anuomet mane erzino. Kiekvienas atrodė nepakartojamas.

— Kaip ir dabar, — atsiliepė Andrėja, ryžtingai, bet neskubriai minanti tarp Vinterio bei Kolderio. Į takelį stukseno jos batų kulnai, per kulkšnis plekšnojo juodos suknelės pakraščiai, baltas chalatas

užleido vietą trumpai, pilkšvai rudai matinio aksomo striukei.

Vinteris nusišypsojo, akies krašteliu žvilgtelėjo į technikę, vėl pasigrožėjo nuostabaus jos veido niuansais. Žmonės tryško žavesiu jau tada, kai jam pirmą kartą teko grįžti iš numirusiųjų, dar Saulės sistemoje. Bruožų permainas nulėmė pašalinis poveikis. Genetinės transformacijos privalėjo užtikrinti sveikatą, o ne dovanoti grožį. Pastarasis tebuvo įsigėręs iki kaulų, o sveiką organizmo būseną palaikė instaliuotos, fizinę jaunystę garantuojančios korekcijų sistemos. Tiesa, subtilius garbingo amžiaus požymius, kuriuos užfiksuodavo įgudusi akis, išduodavo laikysena ir bruožai — ne iškaršimas kaip senais laikais, prieš pirmąją Vinterio mirtį, o savotiško išpuoselėjimo ženklai. Tačiau atviri, kone vaikiškai naivūs Ben-Amio ir Al-Kajed žvilgsniai… na, tai šis tas naujo.

— O, Dieve. — Kolderis netikėtai sustojo.

— Norėjau, kad ją pamatytumėte, — tarė prodiuseris.

Vinteris iš pradžių pastebėjo savo ir bičiulio pavardes, užrašytas ant cokolio. Pakėlęs galvą, išvydo dviejų nuogų, susikibusių vyrų skulptūrą, kurios pagrindu tapo viena koja aukštesnio, jį vaizduojančio individo. Muzikantas apėjo statulas, įsižiūrėjo į kitos, vaizduojančios Kolderį, išraišką, atsisuko į originalą ir pamatė, kad šio akyse nušvito toks pat žvilgsnis. Vinteris nusijuokė.

— Skulptūrą visi vadina „Įsimylėjėliais”.

Šįkart prajuko ir Kolderis.

— Kiek supratau, užuominos į artimus santykius jus linksmina, — prabilo Al-Kajed.

— Ar žinote, kas čia pavaizduota? — paklausė Vinteris. — Kaip krentame į *durpyną*. Iš kurio išgriebė mūsų lavonus. Mudu važiavome automobiliu. Taip ištiesiau kojį, nes iki dugno spaudžiau suknistą *stabdį!*

— O aš jo laikausi tik todėl, — apmaudžiai pridūrė Kolderis, — kad neturėjau, į ką įsikibti.

— Jūs prisimenate, kas nutiko? — nustebo Ben-Amis.

Vinteris įsispėtrijo į kolegą, jo akyse pamatė niūraus savo

žvilgsnio atspindį. Kolderis nežymiai krestelėjo galva.

— Tiesiog taip įvyko, — atsakė. Diskutuoti atminties tema nejautė jokio noro.

— Kodėl jus atgaivino? — pasiteiravo Al-Kajed.

— Iš Ranocho mūšio lauko mus susėmė Juodojo pjautuvo žmonės, — paaiškino Vinteris. — Palaikė karo aukomis. Tuo metu durpyną jau kaustė amžinasis įšalas. Na, žinote, dėl branduolinės žiemos.

— Nuostabu, — tarė Ben-Amis, įdėmiai jo klausydamasis.

6. GARSENYBĖS IŠ ASTEROIDŲ ŽIEDO

— Tobula, — paskelbė Hofmanas.

Jau ne pirmą sykį Karlail įtarė, jog kosmetologas jai ir vėl iškrėtė pokštą. Papuošė ilgu, žemę siekiančiu apdaru su balzganais kaip medvilnė nėriniais, uždengusiais dramblio kaulo spalvos poliesterį, apykaklės ir rankogalių apsiuvais, giliomis padurko klostėmis.

— Panašu į prakeiktą vestuvinę suknelę.

— Čia ne *nuotakos* drabužiai, — užprotestavo jis. — Ir ne pamerges, — pridūrė, numatęs kitą jos prieštaravimą. — Iš tam tikros epochos, ironiški ir…

— …tinkantys *šiam vakarui,* — monotoniškai užbaigė Karlail. — Tiek to. Patikėsiu tavimi. Prisijungsi?

Hofmanas papurtė galvą, kone sudrebėjo visu kūnu.

— Klausytis folklorininkų? Na, jau ne. Esu tikras, kad puikiai pasismaginsi. Vyrai tave užgrius pulkais.

— Ne, griūsiu pati. Užmynusi ant suknelės krašto.

Karlail sugniaužė ir aukštyn trūktelėjo klostę, atverdama kelią aukštakulniams bateliams, per petį persimetė odinę kuprinę — būtiną aprangos priedą, kaip ją užtikrino, — prie viršugalvio priplojo šiaudinę, kaspinais išdabintą skrybėlaitę nulėpusiais kraštais ir pasišalino iš kambario.

— Kepurę reikia *neštis,* — pavymui desperatiškai sušuko Hofmanas.

Vienbėgio moduliams artėjant prie koncertų parko, jos drovumas nenumaldomai blėso. Akivaizdu, kad šitam vakarui vietiniai pametė galvas dėl keisto, kaimietiško *retro* stiliaus, kurį, kiek jai teko matyti, puoselėjo branduoliniai amišai, viena iš konservatyvesnių A.A. sektų: atomo fanatikai. Įėjimas į parką žiojėjo už šimto metrų nuo stotelės. Prieblandoje, pora šimtų metrų nuo įėjimo tviskėjo didžiulė, sceną dengiantį stoginė. Žiūrovų minioje susibūrę žmonės jau atsidavė prakaitu ir alumi. Kai kurie netgi rūkė. Kiekvienas savaip įsiliejo į bendrą atmosferą. Nuo prekystalio pastvėrusi alaus skardinę, vėduodamasi skrybėlaite (aha!), ji prasibrovė į priekį. Viešnią visi atpažino, todėl bilieto jai nereikėjo. Kaip ir leidimo nueiti į užkulisius, kur po koncerto įvyks vakarėlis. Jeigu ne susitarimas su Armandu, pobūvis Karlail nė nedomintų. Tačiau aplinkybės pasikeitė, ir dabar, apie jas galvojant, mergina jautė, kaip krūtinėje spurda širdis. Susitikti su bardais iš sugrįžėlių rato itin svarbu. Nūnai pasitarnauti galėjo netgi tai, kad visuomenė netikėtai nustojo ja — ir Šlaimu — domėtis, nors permainos mažumėlę erzino. Vis dėlto Liusinda Karlail buvo pakankamai žymi, kad atsidurtų svečių sąraše. Nepastovieji Euridikės gyventojai masiškai sutelkė dėmesį į muzikantus, nustelbdami net

tikrus folkloro gerbėjus, kurie čia atvyko nuoširdžiai trokšdami porelės pasiklausyti.

Armandas jiems nepriklausė, bet kvietimo irgi sulaukė. Gavo vietas priešakinėje eilėje, greta Karlail. Jis atsistojo — su savo senosios EKA[5] uniformos kopija atrodė labai oficialius — nusilenkė ir pristatė žmoną. Pasipuošusi metalo atspalvio minisuknele, užsimaukšlinusi skafandro formos gobtuvą, tokiu būdu mėgindama įsijausti į praėjusių laikmečių madą, Žaneta aiškiai persistengė, bet dėl to nesuko galvos.

— Stilius pasižymi dideliu plastiškumu, — atsisėdusi pareiškė.

Karlail įsitaisė ant plastikinės sėdynės ir apsidairė. Kol kas savo vietas užėmė ne visi, nemažai žmonių tiesiog stypsojo ir varstė sceną rimtais žvilgsniais. Matyt, užkietėję, ilgalaikiai grupės gerbėjai. Likusią žiūrovų dalį sudarė tipiški Naujosios Pradžios gyventojai, rodos, iš žemesnio sluoksnio negu tie, kurie dalyvavo per didįjį jos priėmimą. Tyrinėdama užnugarį, Karlail atpažino kelis veidus: naujienų analitiko, aktoriaus Kovalskio ir Šlaimo, sėdinčio už poros eilių. Buvęs šeimynykštis jos nepastebėjo. Mergina skubiai nusisuko.

Po velnių, k*sjis* čia veikia? Kelioms sekundėms vaizduotė persijungė į audringos paranojos režimą. Aprimusi Karlail prisiminė, kad profesorius, šiaip ar taip, kilęs iš tos pačios epochos, kaip ir Vinteris su Kolderiu. Nenuostabu, jog užsigeidė pamatyti bei išgirsti žmonės iš penkto 21 amžiaus dešimtmečio. Galbūt netgi juos dievino. Kosminės gelmės kantri — apkiautėlis moksliukas buvo pakankamai apgailėtinas, kad mėgtų tokio stiliaus muziką.

Ant scenos išdygęs, trijų dalių kostiumą ir mėlynus džinsinius marškinius dėvintis, rankoje butaforinį mikrofoną gniaužiantis vyriškis paprašė pasitikti velionius Vinterį bei Kolderį. Visi pakilo iš savo vietų — arba, jeigu jau stovėjo, įniko strykčioti — ir sukėlė ovacijas. Netrukus, nešini gitaromis, pasirodė abu muzikantai. Jie pamojo žiūrovams, sumostagavo instrumentais ir nusišypsojo. Nors apšvietimo kontrastas veikiausiai suliejo minią į visumą.

Vinteris, įsisupęs į juodą odinį, baltus marškinėlius dengiantį švarką, užsitempęs dėmėtus džinsus, avintis rudus aulinius, stiebėsi beveik į dviejų metrų aukštumas, turėjo siaurą nosį ir plačią burną, žvalgėsi prisimerkęs, tarytum akis nuolat spigintų ryški šviesa. Tris dienas neliestų barzdaplaukių ražienos jo bruožams suteikė niauriai grėsmingą, kone demonišką išraišką. Ant pečių, iškilusių virš plačios krūtinės, krito ilgi, glotnūs plaukai. Gerokai žemesnio Kolderio ūgis siekė ne daugiau kaip metrą penkiasdešimt centimetrų, nes tarp menčių jo stuburas išsilenkė į kuprą. Mažylis laikė galvą aukštai pakeltą, nepaisydamas savo pakumpimo, ir žibančiomis, atviromis akimis smalsiai šaudė į auditoriją. Švariai apskustas, simpatiškas veidas prikaustė aplinkinių žvilgsnius. Dėl laikysenos — galūnės buvo įprasto ilgio, bet neįtikėtinai stiprios — jis truputį priminė beždžionę.

Pats vilkėjo baltus, medvilninius prasegtus marškinius be apykaklės ir juodą švarką.

Kolderis užšoko ant aukštos kėdutės, idant ūgiu prilygtų Vinteriui, tuomet abu vyrai trumpam palinko vienas prie kito, suderino gitaras, krepštelėjo butaforinius, ant pastovų pritvirtintus mikrofonus. Už jų į sceną vorele atėjo tuzinas moterų, pagalbinių dainininkių, sukėlusių antrą plojimų bangą. Jos dėvėjo identiškus, aptemptus, į astronautų kombinezonus panašius drabužius, kurie stulbinančiai skyrėsi nuo gerbėjų aprangos ir kažkaip nesiderino su koncerto fonu.

Vinteris, perbraukęs stygas, sugrojo kelis pradinius taktus ir ėmė dainuoti šiurkščiu, nelavintu, bet apie didelę patirtį bylojančiu balsu. Kolderis traukė klasikinės mokyklos išugdytu baritonu. Raižų jo partnerio bosą melodingai papildė švelnios moterų choro trelės.

Užstaugiu iš visų jėgų,
„Ei, kas per velnias?" — klausia jis.
Pakimba priešais mus tamsa,
Kuri abu tuojau prarys.
Aš — Vinteris, jis — Kolderis,
Ir mudu žinom, kas čia bus…

Sulig paskutinėmis eilutėmis klausytojai nusijuokė, o Karlail vyptelėjo suvokusi, kad muzikantų pavardės šiurpiai tarpusavyje derinosi: Vinteris ir Kolderis[6], o taip. Visų užuominų, įpintų į posmus, neperprato, bet jautė, kaip žodžius bei garsus atmiešė žvarba. Jie porino apie draugus, konkuruojančius dėl moterų, muzikos ir, ko gero, politikos, pati daina skambėjo it baladė apie seniai mirusius žmones.

Ir Priešingybės gatvėse,
Mane jis išdavė, aiman,
Bet aš tikiuos, kad rūdkasys
Kaip pridera atkeršys jam.

Vyrai apsimainė šypsenomis ir demonstratyviai paspaudė viens kitam rankas. Vinteris pasakė kalambūrą, susijusį su miesto pavadinimu, tačiau repliką užgožė aplodismentai. Po pauzės porelė uždainavo apie asteroidų rūdkasius.

Atominiai mūsų ginklai,
Bet ką ištaško mitriai.
Saulės veidrodžius, kur reikia, suksim,
Rūdos gyslas visur mes rumšim…

Vėliau per auditoriją nuaidėjo daina apie JV okupacinių pajėgų kareivius, pavadinta „Gigantiški driežai iš kitos žvaigždės”, ją lydėjo kelios banalios meilės baladės, kurios jiems, regis, daug ką reiškė. Porelė baigė koncertą uždegančiu, bet nykiu sugrįžėlių himnu „Didžiaisiais Senaisiais”:

Ar tūnodamas plieno urve jauti
Baimę senovės laikų?
Ar praeidamas tarsteli pašnibždom:
Kadaise čia būta žmonių?

Nesam mirę, nors mums nukirto galvas,
Ryžtingai priesaiką sakom,
Ir nemiegam, bet regim sapnus aiškius,
Didžiaisiais Senaisiais juk tapom!
Kai sulauksime tinkamo momento mes,
Kai padanges žaibai nušvies,
Mūs, Didžiųjų Senųjų, ginklai prabils
Ir visus jus, zombius, paties.

Paskui jus sekiosim net pragare,
Būtinai visus pasivysim.
Vieningai sugrįžę stosim kovon
Ir smegenis jūsų surysimi

Šnairuodama Karlail pamatė, kad Žako Armando veide atsispindi jos reakcija. Na, ir klaikybė, bet klausytojams tie posmai patiko. Vinteris su Kolderiu išklausė ovacijų, pamojavo bei nupėdino į užkulisius, tačiau, žiūrovams reikalaujant pakartojimo, netrukus sugrįžo. Jiedu kartu su pagalbinėmis dainininkėmis nusilenkė, ir scena aptemo. Kai šviesos priblėso, Vinterio akys nuslydo eilėmis, sekundei smigo į Karlail vietą. Galų gale visi pasišalino. Iš garsiakalbių pasruvo įrašyta muzika — saldžios, smuiku čirpinamos folklorinės melodijos. Atėjo metas pobūviui.

Vinteris panardino galvą į vandenį, atsitiesė ir kruopščiai apsišluostė. Greta stovintis Kolderis atliko tą pačią procedūrą. Jie nušveitė rankšluosčius šalin, susižvalgė ir ryžtingai išdrožė iš mažutėlio persirengimo kambario, tarytum ketindami pasitikti neišvengiamą likimą. Stoginės užkulisius atstojo medinėmis grindimis nuklota zona, kurioje, prie baro bei spiečiaus stalų, rūkė, uostė garus ir gėrė maždaug šimtas žmonių. Svečiai lūkuriavo jau dvidešimt minučių, o tiek laiko užteko, kad jie įsitrauktų į pokalbius ir nė

nepastebėtų pasirodžiusių muzikantų.

Porelė priartėjo prie pirmo stalo, pakluso energingiems raginimams prisėsti. Įsitaisė šalia trijų vyrų bei dviejų moterų, apsirengusių taip, lyg būtų ką tik nužengę nuo senųjų albumų viršelių. Vinteris nukreipė žvilgsnį į Kolderį, nežymiai virptelėjęs akies voku atkartojo bičiulio gestą ir užsiėmė rimtais darbais — ištikimų gerbėjų džiuginimu. Gurkšnodamas alų, atsakydamas į klausimus, kuriuos girdėjo tūkstančius kartų, pats pateikdamas klausimus, kurių atsakymai išdulkėdavo iš galvos anksčiau, nei pašnekovai sugebėdavo juos užbaigti, jis suvokė, kad mėgaujasi vakarėliu. Karjeros pradžioje po koncertų tiesiog atsipalaiduodavo draugų ir giminaičių rate. Vėliau muzikantus ėmė varginti menami bičiuliai iš nepažįstamųjų rato, tačiau tokios iškrovos reikėdavo po kiekvieno pasirodymo. Antraip, pasprukę iš pobūvio, jie po vieną arba drauge nusigertų bei susipeštų. Retsykiais nutikdavo ir taip.

Vinteris su Kolderiu persikraustydavo prie kito staliuko kas dešimt minučių, atsisveikindavo su grupelėmis svečių, demonstruodami tariamą apgailestavimą, bet apimti palengvėjimo. Pora sutiktų žmonių žavėjosi jų melodijomis dar Saulės sistemoje, bet muzikantai nė vieno asmeniškai nepažinojo. Po trečio ar ketvirto perėjimo susitiko su Šlaimu, kuris paspaudė jiems rankas ir atsisėdo skeptiškai iškreipdamas lūpų kamputį. Jis priklausė ne draugų ar gerbėjų, o savotiškų vietinių įžymybių gretoms.

— Malonu su jumis susipažinti, — tarė Vinteris.

— Išties? — nustebo Šlaimas. — Nelaikote manęs gigantišku driežu iš kitos planetos? Arba zombių išpera?

— Žinoma, ne! — priblokštas atsakė muzikantas. — Jėzau, aš tikrai taip negalvoju. Mums nerūpi, kokią pusę jūs palaikėte.

— Amerikoje pardavėme daugybę albumų — įsiterpė Kolderis. — Ir satelitinėse jos valstybėse, — pridūrė, nors pastaba nieko nesudomino.

— Visa tai jąu praeityje, — atidžiai rinkdamas žodžius, patikino Vinteris. — Pavyzdžiui, Kolderis… jis jautė prielankumą sumautiems… reformatoriams. Bet kas buvo, tas pražuvo.

Šlaimas kryptelėjo galva į užnugarį.

— Kaip matau, jūs pasikvietėte nemažai sugrįžėlių.

Vinteris patrūkčiojo pečiais.

— Šiais klausimais kreipkitės ne į mane. Tuos žmones į svečių sąrašą įtraukė Ben-Amis. — Jis žvilgsniu pasekė, kur rodė profesorius. — O taip, generolą Džeiką pažįstame. Nekantrauju vėl su juo susitikti.

Armandui draugiją palaikė Kovalskis, Al-Kajed, Ben-Amis, anksčiau nematyta moteris ir Karlail. Kaip ir anuomet, kai pastarąją išvydo pirmoje žiūrovų eilėje, muzikanto širdį sudrebino virpulys. Ji dėvėjo ilgą balzganą suknelę, tarsi nukopijuotą iš parusvėjusios,

senųjų vakarų apdarus vaizduojančios nuotraukos. Veido bruožai buvo tokie saviti, kad jų niuansus sunkiai sekėsi įsiminti, bet niekaip nepavyko užmiršti. Akistata su ja visada prilygs staigmenai.

(Ei, kas pakurstė *šitą* mintį?) Vinteris sumirksėjo ir krestelėjo galva.

— Atleiskit, ką sakėt? — perklausė.

— Sakiau, kodėl džiaugiatės su manimi susipažinęs? — dirgliai pakartojo Šlaimas. — Tik apsieikime be banalių mandagybių.

— Ką gi… — muzikantas pasistengė prabilti kuo malonesniu balsu. — Jūs žadinate lūkesčius, kad atgaivinti galima ir kitus žmones.

— Jis gūžtelėjo. — Nors vilties nėra daug.

Į priekį pasviro šalia profesoriaus sėdinti moteris.

— Jūs išlikote sugrįžėliu, — tarė, tik neaišku, klausiamu ar kaltinamu tonu. Vinteris pažvelgė į keistai kerinčią gražuolę. Išsipuošusi rensesanso mugės apdaru ji priminė aktorę, vaidinančią piktavalę Mediči epochos hercogienę. Turbūt šnipinėjo Jungtiniam vadų komitetui. Mažai trūko, kad jis būtų prajukęs.

— Na, aš tebetikiu, kuo tikėjau prieš… mano požiūriu, prieš porą savaičių. — Vinteris vėl patraukė pečiais. — Dabar mes gyvename kitokiame pasaulyje. Kai pasirodys viršš viesiniai laivai ar atsivers kirmgrauža, kiek suprantu, galėtume nuskristi atgal į Žemę. Nežinau, kokios politinės tendencijos įsitvirtino paskutiniu metu, bet senosios bėglių ir sugrįžėlių rietenos nugrimzdo į praeitį. Jų vaidai nebeverti dėmesio.

— Juk niekas nesiteirauja, ar Šlaimas liko sionistu, — neva paslaugiai ir įžvalgiai pastebėjo Kolderis.

— Ak, tu, *šunsnuki!* — užsiplieskė profesorius. — Sušiktas euroslunki!

Vinteris nuleido ranką ant kolegos peties.

— Štai dar vienas, jau užsibaigęs karas, — švelniai pasakė. — Mes *visi* per jį žuvome, teisingai? Kiekvienas savaip. Pamirškime senas nuoskaudas, pamirškime. — Išlaukęs tinkamo momento, pakilo nuo kėdės, santūriai atsisveikino ir pajudėjo link kito, bet ne gretimo stalo.

— Žinai, sutrauka, kartais mielai tave pasmaugčiau, — tarė Kolderiui.

Iki Ben-Amio staliuko jiedu nusigavo apytikriai po valandos, tarytum užsigeidę geriausią pasitaupyti pabaigai. Vinteris įsitaisė prie Liusindos Karlail, bičiulis jį pervėrė rūsčiu žvilgsniu ir atsisėdo prie Andrėjos Ak-Kajed, kuri nūnai buvo nusiteikusi gana draugiškai mažylio atžvilgiu.

Bet iš pradžių jie kreipėsi į Žaką Armandą.

— Stačiai neįtikėtina, kad vėl su jumis pasimatėme, — prabilo Vinteris.

— Tiesą sakant, aš nepamenu, jog mes buvome susitikę, —

prisipažino generolas. — Juodojo pjautuvo klinikos buvo užkimštos lavonais.

Kolderis atsiduso, rankoje pavartė cigaretę.

— Aha, ir jūs asmeniškai visus, vieną po kito, pasveikinote atgavus gyvybę.

— Vykdžiau kasdienes pareigas, — atsakė Armandas. — Kad pakeičiau nuotaiką. Žinoma, kaip atlikėjus, aš puikiai jus atsimenu. Jūsų dainos kokybės prasme nesuprastėjo. Vėl jų klausydamasis išgyvenau nepamirštamus potyrius.

Jo žmona, Žaneta, nusijuokė.

— Kitaip tariant, jūsų melodijos, kaip ir anksčiau, jam nepatinka.

Žakas Armandas, pakreipęs lūpų kampučius viršun, truktelėjo pečiais.

— Ką galiu pasakyti? Aš mėgstu klasiką.

— Skoniai skiriasi. Man asmeniškai labiau prie širdies romantika.

— Vinteris nusišypsojo ir atsigręžė į Karlail. — Kaip ir jums, jei neklystu.

Moters veide nušvito ironiškas vypsnis.

— Prisiderinau prie mados. — Nagais perbraukusi suknelės nėrinius, pridėjo: — Čia ne mano stilius.

Muzikantas energingai sukinkavo galva.

— Aha, jis pernelyg, hmm… kuklus. Bet jums neblogai tinka. — Ne, taip pliaukšdamas nieko doro nepeš. Bet dabar Vinteriui viso labo norėjosi grožėtis jos veidu. — Beje… — jis leptelėjo pirmą ant liežuvio galo nuslydusią kvailystę, — …ar kada lankėtės Žemėje?

— Taip.

Abu atlikėjai vieningai, nerišliai sušūkčiojo.

— *Tikrai?* — išsižiojo Vinteris. — Kokia ji?

Karlail sekundei nukreipė žvilgsnį į Armandą, vėl pažiūrėjo į aukštaūgį muzikantą.

— Nuostabi, — atsakė. — Pamažu atsigauna. Lyginat su Žeme, transformuoti pasauliai, netgi Euridikė, atrodo pustuščiai. Skurdūs, suprantat?

— Aha, suprantu. O kaipgi žmonės?

— Ir mašinos? — pridūrė Kolderis.

— Na, žmonių daugėja. Jų skaičius išaugo iki milijardo. Kalbant apie mechanizmus… tie nesiautėja. Kurie nevirto nuolaužomis, tiesiog kiurkso vienoje vietoje ir gaudžia.

— Jūs įveikėte karo mašinas? — pasitikslino Kolderis.

— Ne visai. Jos paliko mus ramybėje. Galbūt išeikvojo kurą, o gal iš vidinių sistemų kažkas pranyko.

— Mes svarstėme, ar įmanoma, na, žinote, pasirūpinti sugrįžė— liais. Atgaivinti juos, kaip jūs prikėlė aną… — Vinteris dūrė nykščiu virš savo peties, tiesiai į Šlaimą.

— Tą šmikį? Aha, turbūt. Bet gali kilti problemų. — Pasvirusi mergina tyliai kreipėsi į abu muzikantus ir, ko gero, į Armandą. — Žemėje vietos apstu, ar ne? Ten negali dominuoti jokios valstybės.

Jau nebe! Mes, tai yra Karlailų klanas, užvaldėme kirmgraužų raizginį senais laikais ir iki šiol jį kontroliuojame. Bet visko į savo rankas neprigriebėme. Postžmonių technologijos atiteko Šviečiamojo amžiaus riteriams, kuriems nepatinka, kai kiti bando jas apšniukš—tinėti.

— O… — nutęsė Kolderis. — Vadinasi, mums reikėtų pašnekėti su jais.

Karlail suglumo.

— Ne, ne, — papurtė galvą. — ŠAR negrąžintų žmonių iš numirusiųjų, net jei pajėgtų. Tiki, kad atgaivintuosius persekiotų bloga karma.

— Velniava. — Vinteris atsilošė. — Žodžiu, padėtis beviltiška.

— Ne, nieko panašaus. — Ji palinko dar arčiau. Vinteris užuodė muskusinį kūno aromatą, sklindantį nuo Karlail, sumišusį su senienos kvapu, kuriuo atsidavė pagal originalą sukurtos suknelės audinys. — Matot, Žemėje mums niekada nereikėjo mesti iššūkio riteriams. Kaip sakiau, ten erdvės pilna. Tačiau mes sugebėtume išstumti juos iš bet kokios teritorijos… ir pakankamai ilgam laikotarpiui, kad į perimtą vietovę pasiųstume kelis žvalgybinius transporterius. Nenoriu pateikti jokių garantijų, bet galiu užtikrinti, jog pabandysime.

— Užtikrinti? — nustebo Kolderis. — Iš tiesų?

Karlail atsisėdo tiesiau, ir dabar, užuot atrodžiusi kaip kaimietuke palaike suknute, priminė pasipūtusią, senamadišku apdaru išsipuščiusią damą.

— Žinia, — atsakė. — Juk aš esu iš Karlailų padermės.

Pokalbis tęsėsi. Kovalskis šnekėjosi su Žaku Armandu, godžiai sugerdamas informaciją; po kurio laiko Vinteris pastebėjo, kad aktorius tiek gestais, tiek pačiais bruožais pamažu supanašėjo su tiriamu subjektu; kažkaip pakito jo veido išraiška ir net lūpų išlinkis. Žaneta su Al-Kajed dalinosi painiomis, intymiomis smulkmenomis. Nuolat aplinkinius stebintis Ben-Amis klausėsi jų viena ausimi, sykiu bendravo su Karlail. Atsistojęs Kolderis numynė šalin ir grįžo kartu su aukštaūge moterimi; šniaukšdami narkotinius garus iš to paties vamzdelio, jie paeiliui krizeno. Vinteris mintyse paspėliojo, kuo gi bičiulis sužavėjo tą dailią būtybę: nerūpestingu savo tauškėjimu, o gal deformuotu kūno sudėjimu, žadinančiu iškreiptą potraukį arba paprasčiausią gailestį?

Jis pasuko galvą, sutelkė dėmesį į Karlail bei Ben-Amį.

— Žinot, ką, — dudeno prodiuseris, — imkite ir pati pažiūrėkite. Vaizdus atkurs bet kokios sistemos ekranas. — Iš kišenės sužvejotą kortelę perleido pašnekovei. Toji šyptelėjo ir ją įsimetė į kuprinę.

— Pagaliau sužinosiu, ar Hofmanas jus šmeižė, — tarė. — Ir įsitikinsiu, ar Adrianas teisus.

Vinteris pagavo Karlail žvilgsnį.

— Dėl ko?

— Dėl Bendžamino pastatymų kokybės.

— O, jie nuostabūs, — pasakė Vinteris. — Aš didžiuojuosi, jog dalyvausiu naujausiame.

Karlail keistai į jį dirstelėjo.

— Kaip minėjau, įsitikinsiu pati.

— Nepasikliaujate mano skoniu?

— Jei atvirai, ne. Tik ne po šio vakaro.

Muzikantas kvatodamas atmetė rankas.

— Dėl skonio neverta ginčytis. — Juodaplaukė bent teikėsi su juo bendrauti, suteikė Vinteriui dingstį varstyti ją akimis.

— Meilės dainas jūs atliekate labai jausmingai, — pripažino Karlail. — O, beje, ir pačią pirmąją.

— Na, jos emocionalios.

— Apie tikrus žmones?

Šalia sėdintis Ben-Amis įtraukė oro pro sukąstus dantis, bet ji nieko nepastebėjo.

— Mudu su Kolderiu buvome kuo tikriausi, — atsakė Vinteris.

— Turėjau galvoje moteris, — patikslino Karlail.

— Mano Airina ir Aleno Arlena… jos buvo… mano žmona ir jo mergina. Ketinome su jomis susitikti Fort Viljamo viešbutyje, bet, kaip žinote, užsimušėme per avariją. Šventėme pirmą rimtą savo kontraktą, automobilį vairavo autonavigatorius. Kol važiavome, užgriuvo Negailestingas Pagrobimas. Nespėjus mums sureaguoti, mašina tapo nevaldoma. Praradome sąmonę ir atsipeikėjome tiktai po dvidešimties metų, planetos orbitoje. Žemė, Škotija, Airina ir Arlena pradingo. Jų fragmentai, jei tik šie išliko, atsidūrė mašinose. Sielų ėdikėse. — Jis virptelėjo, niršiai išsišiepė, mintyse staiga pamatęs miglotą mylimosios atvaizdą. — Bet mes visa tai susigrąžinsime.

— Mažų mažiausiai Žemę ir Škotiją. O dėl kitko… na, tikiuosi, jus lydės sėkmė.

Vinterį vėl pervėrė skausmas, šįkart sumišęs su palengvėjimu.

— Papasakokit apie Škotiją.

Ir ji paporino, ausdama spalvingus vaizdus iš trumpalaikių, be abejo, savo viešnagių, griuvėsių bei rekonstrukcijų, Pertšyro pušynų, rūdžių dykumos, nusidriekusios į šiaurę nuo Duirinišo, kabantį Forto tiltą nutvieskusios vakaro žaros, Karlailų pilies, atsispindinčios Klaido slėnio ežerėliuose. Vinteris klausėsi, pirmą sykį pakerėtas moters žodžių, o ne tuo, kad kalbėjo būtent ji. Apsiblaususiomis akimis žiopsodamas į stalą, per pečius apkabinęs naujai iškeptą savo merginą, ausis įtempė netgi Kolderis, nors dėl Škotijos jis niekada nėjo iš proto.

Prie gretimų staliukų įsitaisę žmonės nustojo šnekučiuotis ir įsiklausė, stovintys pasislinko arčiau.

Už nugaros kažkas nusikvatojo, išblaškydamas apžavus. Vinteris atsigręžė ir pamatė Šlaimą.

— Vėl tu, — suniurzgė Karlail.

Prisitraukęs kėdę, profesorius atsisėdo.

— Nepykit dėl to… ką pasakiau anksčiau. — Jis iš esmės kreipėsi į Kolderį. — Temos, kurias aptarėme, gali lengvai išvesti iš pusiausvyros.

Muzikantas pakinkavo galva, numojo ilga savo ranka.

— Nieko tokio.

— Šią moterį pažįstu geriau už jus, — pasisukęs į Vinterį, tarė Šlaimas. — Žinau, ką ji žada. Jūs turbūt nustebsite, bet, mano nuomone, Liusinda kalba nuoširdžiai ir tikrai pajėgtų jus grąžinti į Žemę. Ojos šeima neatsisakytų įsiveržti į riterių saugojamą zoną. Štai ką jums pasiūlė, tiesa?

Vinteris nė menkiausiu linktelėjimu nepatvirtino, teisus jis ar ne, o Karlail nusivaipė, atmesdama profesoriaus prielaidas.

— Ei, koks tau skirtumas?

— Jokio, — atsakė Šlaimas. — Bet mūsų draugai pasijus apvilti. Ponai, privalau atverti jums akis — tie pažadai nieko neverti. Iš kelionės į Žemę nepešite jokios naudos.

— Ką turite omenyje? — nesuprato Vinteris.

Profesorius paeiliui nužvelgė abu muzikantus.

— Nuo tada, kai mane atgaivino, daug laiko praleidau įdomiai bendraudamas su ponia Košravi ir kitais Juodojo pjautuvo atstovais. Aš mačiau jūsų failus. Pats, kitaip nei jūs, buvau… tai yra esu kompiuterių specialistas. Nestokoju profesinės patirties, todėl žinau, kaip būna, be to, žmonės iš Juodojo pjautuvo patvirtino mano įtarimus. Ištrauktus iš durpyno, judu perkėlė į fizinius pavidalus, bet ne iš įrašų, kaip, pavyzdžiui, mane, į Euridikę atskridusius kolonistus… arba jus, kai tuo užsiėmė žavingoji panelė Al-Kajed.

— Anokia čia naujiena, — pašaipiai atšovė Kolderis. — Juodojo pjautuvo mergaičiukė mus atgaivino pasitelkusi neurodešifratorių.

— Ar žinote, ką jis *daro?* — paklausė Šlaimas. — Nervų struktūras derina su žinomais įvesties duomenimis. Radęs tinkamą porą, atbuline eiga kuria likusias struktūras. Gali *dovanoti* prisiminimus. Iš kelių fragmentų rekonstruoja smegenis ir sąmonę, kaip paleontologai, iš vieno kaulo atgamina seniai išnykusį gyvūną. — Jis nusišypsojo. — Panašu į miesto legendą, bet jūs, aišku, suvokiate, kur suku.

Vinteris linktelėjo.

— Nieko naujo neišklojote. Ką bandote mums pasakyti?

— Ogi tai, kad iš jūsų nervų struktūrų nekas tebuvo likę, — paaiškino profesorius. — Durpynas ir amžinasis įšalas judu iš dalies

apsaugojo, bet tobulomis konservavimo priemonėmis jų nepavadinčiau. Daugelis pirmojo gyvenimo atsiminimų grynai dirbtiniai, sukurpti iš vaizdo įrašų, eilių, biografijų nuotrupų — gal net iš užrašų plokštelių viršeliuose, — iš menkai žinomų arba paprasčiausiai išgalvotų faktų. Tiek Airina, tiek Arlena egzistuoja tiktai jūsų dainose. Prieš mirtį judu draugavote su merginomis, tačiau jos gyveno Londone, niekada nesilankė Škotijoje ir per antrąjį reidą beveik garantuotai virto dulkėmis.

Karlail veidas pablyško. Ben-Amis rūsčiai susiraukė. Žakui Armandui, regis, knietėjo prasmegti savo uniformoje. Žanetos žvilgsnis atrodė užjaučiantis ir susirūpinęs.

Vinteris pažiūrėjo į Kolderį, ir abu muzikantai atsisuko į Šlaimą.

— Mes patys viską išsiaiškinome, praėjus porai savaičių po pirmojo atgaivinimo. — Vinteris mostu parodė į kambarį. — Kaip matot, gerbėjų mudviem netrūksta. Jie suteikė daug papildomų, dokumentuose neužfiksuotų žinių. Išvardino ir neatitikimus. Bet dėl to niekas nesikeičia. Mums vis tiek norisi nuskristi atgal į Žemę ir juos visus sugrąžinti.

Profesorius atsistojo. Akivaizdu, kad jautėsi sukrėstas, bet išliko stebėtinai šaltakraujiškas.

— Man jūsų gaila. — Šlaimas tūžmingai nužvelgė Karlail ir Armandą. — Aš žinau, ką tu rezgi, — tarė Liusindai. — Mėgini privilioti sugrįžėlius į Karlailų pusę, nuteikti juos prieš riterius, jei tie planetoje pasirodys pirmi.

— Suprantama, — atkirto mergina. Matydamas, kaip ji liūdnai, paniekinančiai nusišypsojo laisvę atgavusiam šeimynykščiui, Vinteris nejučia ėmė spėlioti, ar tik Karlail asmenybė nebuvo pavergusi paties Šlaimo. — Ko dar iš manęs tikėjaisi?

— Tarkim, kad suviliosi Armandą arba šitą apgailėtiną dainorėlį, priversi juos tave įsižiūrėti, o paskui krauju užtvirtinti sąjungą. Argi ne taip elgiasi Karlailai? Panašią įvykių eigą stebėjau ne vieną kartą. Man teko lankytis *gausybėje* kambarių.

Armandas atsigrįžo į žmoną, pažvelgė į Karlail, nuleido ranką ant tarnybinio pistoleto dėklo.

— Jį nušaut? — paklausė, lyg teiraudamasis, ar atnešti gėrimų.

— Ne, Žakai, — atsakė Žaneta. — Juk profesorių ką tik atgaivino.

— Aš pribaigsiu tą šunsnukį, — iškošė Karlail. Ji drebėjo visu kūnu.

— Kai čia prisistatys mano artimieji, jie ištrins kiekvieną tavo kopiją.

— Ne, brangioji. — Žaneta pakilo. — Verčiau drauge išeikime.

Liusinda Karlail nebesidairė nei į Šlaimą, nei į Vinterį. Baltame jos veide raudonavo skruostikaulius nudažiusios dėmelės, kietai sučiauptos lūpos virto plonyte, horizontalia linija. Pastvėrusi

skrybėlaitę ir kuprinę, mergina pasišalino kartu su Armandų pora. Vinteris palydėjo juos žvilgsniu, galop atsisukęs pamatė, jog Šlaimas su bendražygiais irgi pranyko. Scenos užkulisiuose beliko koks pusšimtis žmonių, kai kurie stebeilijosi jų pusėn. Ben-Amis, prodiuserio asistentė ir aktorius sėdėjo suakmenėję iš gėdos.

Kolderis atsistojo, jo pavyzdžiu pasekė ir mergina, iškildama virš mažylio muzikanto.

— Keliaukime prie baro. Geros nakties, Andrėja, Adrianai, Bendžaminai. Dėkui už malonų, nusisekusį vakarą. Kelk savo pasturgali, Vinteri.

Pastarasis nerangiai atsiplėšė nuo sėdynės.

— Labanakt, vyručiai. Labanakt, ponia.

Nusigavęs iki baro, vis dar apglėbęs merginą, Kolderis užsikorė ant aukštos kėdutės ir pašnairavo į kolegą. Spragtelėjo pirštais, susigraibė gėrimus tarytum pokerio žetonus, išdalino juos nelyginant kortas.

— Mesk ją iš galvos, — tarė. — Toji mergužėlė ne tavo nosiai.

Priklauso sumautų princesių tipui, kurį aš labai gerai pažįstu. Nuo senų laikų. — Kolderis pastūmė stikliuką. — Išlenkime už Airinos ir Arlenos atminimą, nors jos ir netikros. — Abu ištuštino savo alkoholio porcijas. — O dabar apsidairyk. Aplinkui matau mažiausiai dešimt moterų, neapsakomai dailesnių už Liusindą Karlail; kiekviena iš jų mielai pultų į glėbį bjauriausiam išperai, koks tiktai buvo išgriebtas iš durpyno ir sąmonės kopijų katalogų.

Sekundę kitą Vinteris rimtai svarstė, ar nereikėtų jam užvožti. Galų gale apsižvalgė.

— Ai, velniop, — pareiškė.

Priešistorinėje epochoje, prieš civilizacijos užgimimą ir singuliarumo atsiradimą, žmonės negalėjo regeneruotis prarastų galūnių arba organų, todėl naudojosi kosmetinėmis priemonėmis bei protezais. Ankstyvoje vaikystėje sužinojus, kaip gyveno protėviai, Liusindą apėmė šiurpas ir pasidygėjimas. Ją dar labiau pakraupino tolimoje praeityje, anksčiau nei didžiuma folkloro kūrinių, sukurpta daina apie įsimylėjėlį, štai taip išmoningai slepiantį savo trūkumus, apsirūpinusį medine koja, stikline akimi, peruku, *dirbtiniais dantimis*…

Nūnai, sėdint vienbėgio modulyje, Armandų akivaizdoje, įsikibus į kelius, idant tie nevirpėtų, Karlail vėl užvaldė siaubas. Džeimsas Vinteris ir Alenas Kolderis neturėjo nieko bendra su sąmonės įrašais, į fizinius kūnus perkeltais duomenimis ar net atgaivintaisiais. Jie tebuvo *protezinės asmenybės.* Su *netikrais* prisiminimais. Tapatybė, tęstinumas, pati žmonija negali egzistuoti be patikimos atminties. Šlaimą ji visuomet laikė žmogiška būtybe, net ir anuomet, kai profesorius atliko šeimynykščio funkcijas. O taip, su Karlailais moksliuką saistė priverstinė sutartis — vargšas pateko į vergovę, anot

Euridikės piliečių, — ir jis tūnojo virtualios realybės kalėjime, bet vis tiek turėjo teisę vadintis žmogumi arba tiesiog postžmogumi. Visai kas kita yra pastangos tarpusavyje sumaišyti žmogiškiškus ir nežmogiškus elementus. Jos kėlė pasišlykštėjimą.

Maža to, Vinteris aiškiai dėl jos pametė galvą; bet bjauriausia, kad, prieš ateinant Šlaimui, aukštaūgis muzikantas Liusindai Karlail pasirodė gana patrauklus. Ji sudrebėjo.

Žaneta Armand pasviro į priekį.

— Brangioji, jūs sušalote, — ištarė su nerimu balse.

Karlail prisivertė nusišypsoti.

— Aha, truputį.

7. ĮKANDIN NIUTONO

— Kuo tu užsiimi? — paklausė „Alkanas drakonas”.

Balsas tarytum sklido iš užnugario ir priklausė kažkokiam nepastebimai atsėlinusiam individui. Sairusas Lamontas mėšlungiškai krūptelėjo. Ligi tol neabejojo, jog šita laivo dalis buvo atsidūrusi už mechaninės savistabos ribų.

— Tikrinu variklio bloką, — atsakė. — Prietaisų skyde nebematau jo parodymų.

— Bet juos kuo puikiausiai fiksuoja vidinės mano sistemos, — tarė laivas. — Tik negarantuoju, jog duomenys teisingi. Jei atsisakytum mėginimų sumontuoti elektromagnetinių impulsų generatorių, kuris ištrintų mano sąmonę, galėtum prisidėti prie nuodugnios lyginamosios rodmenų analizės, už ką būčiau tau labai dėkingas.

DI toną papildė liūdnai kaltinančios gaidos. Nors „Alkanas drakonas” atspėjo, ką jis veikia, Lamontas pasitraukė nuo bloko, iškėlė rankas ir papurtė galvą.

— Nieko aš nemontuoju, — pareiškė. — Net jei bandyčiau — bet, aišku, taip nėra, — tau nederėtų pernelyg asmeniškai reaguoti į mano veiksmus. Autonominių savo kopijų turi su kaupu.

— Atleisk, tačiau manęs tai neguodžia, — tarė laivas. — Kad ir kaip ten būtų, palikime šią temą ramybėje. Norėčiau tau kai ką parodyti. Vaizdo persiųsti negaliu, todėl siūlyčiau…

— Taip, taip.

Atsispyręs nuo sienos, Lamontas šovė į vamzdžio formos tunelį ir netrukus grįžo į valdymo kabiną. Nusklendė iki elastinio tinklo, patogiai įsitaisė, pažvelgė į ekranus. Kosminėje erdvėje regimas asteroidas priminė (net labiau negu aną kartą, kai jis žiūrėjo) didžiulio gyvūno lavoną, kurį transformavo vabzdžių lervos — pavienės jau įsisupo į kokonus, gal net patyrė visapusišką metamorfozę. Uolienos luitą, išplitusį per šimtus metrų, okupavo įvairiausių formų karo mašinos, pradedant gremėzdiškais tanko pavidalo transporteriais, baigiant mitriais, miniatiūriniais skrajūnais, ir jas montuojantys mechanizmai, kurie per nesibaigiančios gamybos stadijas nuolat ardė vieni kitus. Visur sudygo monomolekuliniai saulės veidrodžių skėčiai. Jų atspindimoje, fokusuojamoje šviesoje žvilgėjo plieniniai ir deimantiniai paviršių kraštai bei plokštumos. Aplinkui driekėsi skaidrūs vamzdžiai, kuriais sruvo kažkoks cheminis kuras, susintetintas iš asteroido anglies, vandenilio bei deguonies.

— Zoologijos sode užsiveisė naujų žvėrelių? — paklausė Lamontas.

— Pažiūrėk į kitą ekraną, — atsiliepė „Alkanas drakonas”.

Panorama užleido vietą duomenims iš subtiliausio laive egzistuojančio instrumento — gravitacijos bangų detektoriaus. Neįgudusi akis neperprastų sudėtingo, vis kintančio vaizdo lygiai taip pat, kaip laukinis nesuvoktų, ką regįs, jei žvilgsniu tyrinėtų radaro parodymus. Bet Lamontui patirties nestigo. Jis bemat atkreipė dėmesį į anomalijas. Čionykštės žvaigždės sistemą perskrodė keturi taškai, susiliejantys orbitinėje Euridikės-Orfėjo zonoje. Lėtėdamas kiekvienas objektas kas sekundę — kone geometrine progresija — prarasdavo vis daugiau masės, tačiau jos niekur neišsklaidydavo. Nustatęs jų tempą, Lamontas susigaudę, kas čia vyko: ketvertukas atskriejo reliatyvistiniu, beveik šviesos greičiu, kurį dabar mažino. Štai kodėl neteko savo masės. Procesas atrodė neįmanomas, prieštaraujantis antrajam Niutono dėsniui.

— Aptikai išmetamos reakcijos masės pėdsakus? Retrožybsnių požymius?

— Neužfiksavau nieko, — atsakė DI. — Iš visko sprendžiant, jie nesinaudoja jokiomis raketomis.

— Vadinasi, ilsėkis ramybėje, sere Izaokai?

Beprotiškos, iš Euridikės gaunamos žinios apie viršŝviesinius žvaigždėlaivius ir kirmgraužos vartus bylojo, jog tam tikrus Einšteino fizikos aspektus pakeitė nauji, bet šių bangelės, atvilnijusios iki Niutono kojų, prilygo nerimą keliančiai staigmenai, nors, žvelgiant į praeitį, ją derėjo numatyti.

— Pagal pirminę analizę, mes susidūrėme su naujais fizikos dėsniais, — patvirtino mašina. — Informacija sutampa su teiginiais, girdėtais per planetinių agentūrų transliacijas. Tuojau parodysiu, kaip anomalijos atsirado.

DI atsuko įrašą keliomis minutėmis atgal — regint asimptotiškai augančią objektų masę, Lamontą nukratė dar stipresnis šiurpas — ir įjungė įprastą vaizdą, viso labo keturioms sekundėms, tačiau tiek laiko užteko, kad pavyktų įžiūrėti mėlynos šviesos pliūpsnius.

— Čerenkovo spinduliavimas, — paaiškino „Alkanas drakonas”, — kuris plūsteli, kai laivas, tarpžvaigždinėje erdvėje skriejantis VŠ tempu, ima mažinti greitį. Galima spėti, kad prieš tai vakuume jis lėkė sparčiau už šviesą, antra vertus, skrydžio pėdsakai neįžiūrimi, todėl labai tikėtina, jog žvaigždėlaivis keliavo per kitokią terpę.

Ekrane vėl užsižiebė gravitacijos bangų rodmenys. Lamontas kaip pakerėtas spoksojo į gravitacinių vilnelių srautus, blėstančius įkandin žvaigždėlaivių, dėl kurių egzistavimo praktiškai nebekilo abejonių. Įsisąmoninęs pastarųjų dviejų savaičių naujienas, atsiųstas iš Euridikės, jis suvokė, jog karo mašinos — kurių gamybą teko stebėti prieš savo norą, — anaiptol ne tokios įdomios ar stulbinančios kaip atradimas, kad gyvi išliko ne vien kolonistai, ir jie neizoliuoti nuo likusios žmonijos, be to, iš netolimos praeities, tiek istorine, tiek

subjektyvia prasme, nepersikėlė į neapibrėžtą ateitį. Abi prielaidos pagimdė ištisą kultūrą ir įvairiausias nuostatas. Jų paneigimas užklupo Lamontą netikėtai, tačiau suteikė savotišką pasitenkinimą. Kiti greičiausiai jautėsi panašiai.

— Dvi išorinės trajektorijos išsiskiria, — pranešė mašina. Po minutės akivaizdų judėjimą įžvelgė netgi Lamontas. Pora laivų pasitraukė iš bendros rikiuotės ir pradingo gravitaciniuose Orfėjo pursluose, o likę du tebemažindami greitį artėjo prie Euridikės, pasižyminčios didesne traukos jėga.

Intuityvią fiziką propagavo Aristotelis. Kas pakyla, privalo nusileisti. Tuos, kurie *lieka* aukštybėse, kažkas laiko. Kas…

— Kas *čia,* velniai rautų? — stryktelėjęs Kolderis dūrė pirštu pirmyn. Vinteris žaibiškai atplėšė akis nuo puodeliais ir užrašais apkrauto, „Blizgančiuose inversijos pėdsakuose" stovinčio staliuko, už kurio sėdėjo drauge su kolega ir Ben-Amiu. Pokalbių bei atsiminimų žaliavą jie narstė jau trečią dieną iš eilės, mėgindami sukurpti ką nors konkretaus. Mažylis drebančia ranka rodė į horizontą. Vinteris žvilgsniu pasekė, kur ji nukrypo, taip pat suvirpėjo ir pašoko. Ben-Amis užsikorė ant kėdės, svyruodamas išpūtė akis. Kolderis savo ruožtu užsiropštė ant stalo, pasverdėjo, bet atgavo pusiausvyrą, nuleidęs ranką ant draugo peties.

Virš pastatų, iškilusių kitapus parko, tolimas dausas perrėžė du stori puslankiai, juoduojantys lyg nematomo milžino antakiai. Sulig kiekviena sekunde jie augo ir tamsėjo. Iš pradžių priminė mažutes deltaspamio tipo skraidykles, tačiau, didėjant jų apimtims, tapo akivaizdu, kad šios milžiniškos. Nekviestus svečius pastebėjo kiti žmonės, bemat paskleidę naujienas. Aplinkui ėmė virsti stalai ir žvangėti indai, gatvėse sustojo transporto priemonės, dėl ko eismas paniro į chaosą. Objektams besiartinant, šurmulys stiprėjo tarsi juos pasitikdamas. Po pusės minutės porelė atsidūrė miesto ribose. Forma abu panėšėjo į stačiakampius, išpjautus iš tuščiavidurės sferos, kiekvieno ilgis bei plotis siekė šimtus metrų. Jie slinko puskilometrio aukštyje ir po truputį mažino greitį. Neilgai trukus atvykėlių šešėliai aptemdė parką, dėmėmis išmargino statinius. Galų gale abu sustingo pakibę virš *Jardin dės Ėtoiles.* Į širdį įsismelkęs pojūtis, kad objektai neišvengiamai drebsis ant žemės, privertė Vinterį nagus suleisti į delnus. Jis sutelkė valios jėgas, atgniaužė kumščius ir jausdamas, kaip iš po kojų slysta tvirtas pagrindas, stvėrėsi už stalo krašto.

— Nieko… — išsižiojo jis.

— …panašaus nesu regėjęs, — užbaigė Ben-Amis. — Bet guldau galvą, jog čia žvaigždėlaiviai. — Į muzikantus įbedęs žiburiuojančias akis, sušuko: — Ar nenuostabu! Galas mūsų izoliacijai, galas bet kokioms abejonėms, kad nesame vieni!

Vinteris žinojo, jog dvejonių atsikratė ne visi. Pasak suvešėjusios,

nors atvirai nedėstomos konspiracinės teorijos, svetimšaliai, Karlail ir Šlaimas, iš tiesų buvo Euridikės gyventojai, kuriuos aprūpino tobula, iki DNR struktūros įsiskverbusia maskuote, arba slapta atgaivinti žmonės; į avantiūrą, ko gero, įsivėlė Armando kompanija, sugrį— žėliai, ar net Jungtinis vadų komitetas, puoselėjantys niekingus bei neįtikėtinus tikslus, greičiausiai susijusius su krašto apsaugos biudžetu. Tokios spėlionės Vinteriui kone kurstė nostalgiją.

— Aha, puiku, — tarė jis, nuo peties nupurtydamas Kolderio ranką. — Bet aš nesidžiaugiu pagalvojęs, *kas* skrenda tais laivais.

— Kodėl? — nustebo Ben-Amis. — Jie gi žmonės, kaip ir mes.

— Būtent, — atsakė Vinteris, ir Kolderis sukrizeno.

— Ar matėte?.. — per naują Karlail mobilųjį nuskambėjo Žako Armando balsas. Ji paslėpė telefoną delne ir nusiuntė žinutę: „Taip".

— Mes visi įjuos žiūrime, — atsiliepė. Greta, prie pėsčiųjų tako turėklų, už kurių ūžė kažkokia automatinė gamykla, stovėjo tai dienai jai paskirtas vadovas. Vyrukas spoksojo aukštyn apstulbęs, nukoręs žandikaulius. Vienas iš laivų vėl pajudėjo, nežymiai didindamas greitį nutolo nuo kito, virš parko tebekabančio žvaigždėlaivio.

— Ar žinote, kas jais atskrido? — nekantriai paklausė Armandas.

— Tiksliai nepasakysiu. Tokius laivus perparduodame riteriams, bet pirmiausia įsibrauname į jų sistemas.

— Kad ir kas čia prisistatė, dabar jums nepakenktų pasišalinti. Pats metas atsisveikinti su planeta.

— O taip, jei tik nepavėlavau. Vienas jų kažkur tolsta.

— Nedelskime. Susitiksime pas mane.

— Jau lekiu.

Mergina įsimetė telefoną į kišenę ir atsisuko į gidą.

— Dėkui už viską, bet man reikia bėgti.

Vaikinas į ją nė nepažvelgė.

— Gerai, gerai, — sumurmėjo, tikrindamas numerius savo mobiliojo ekrane ir niekam negalėdamas prisiskambinti.

Karlail nubėgo taku, spiraliniais laiptais nusileido į vienbėgio platformą, kelias minutes dirgliai palūkuriavo, kol šalia sustojo atzvimbusi kapsulė. Ji šoko vidun, po pusvalandžio persėdo į kitą modulį, kuriuo turėjo pasiekti Silpnos Šviesos skersgatvį. Už lango, gatvėse ir ant šaligatvių, matėsi aukštyn pakreipti veidai. Eismas beveik visiškai sustojo; zigzagais prasibrauti pro kamščius pasisekė nebent vienai kitai transporto priemonei.

Armandas laukėjos stotelėje, įsitaisęs dviviečiame entomopteryje.

— Šokite, — suriko. Sėdynės atlošas prilipo prie Karlail nugaros ir įsirėmė į pakaušį. Vos tik burbulinės kabinos durys nuslydo atgal į savo vietą, mažoji skraidyklė šastelėjo į orą tarytum musė, kuri sprunka nuo grėsmingo, ją pritrėkšti žadančio delno. Tarp pastatų irgi manevravo kaip mitrus vabzdys. Namų sienos ūmai iškildavo priešais,

bet lygiai taip pat greitai pranykdavo užnugaryje. Laimei, piloto pareigas atliko ne Armandas; šiuo metu jis su kažkuo bendravo. Generolas turėjo ausines, kitaip nei palydovė, todėl ji nieko negirdėjo — kiekvieną žodį nustelbdavo nuolatinis dūzgimas. Akiratyje, nelyginant proskyna miške, netikėtai pasirodė aerodromas, ir entomopteris nutūpė ant žolės. Karlail įprato vilkėti kombinezoną po bet kokiu madingu, geriausiai jį dengiančiu apdaru. Šiandien dėvėjo kinišką šilkinę pižamą, taigi dėl drabužių problemų nekils. Mergina įsirabždino į skafandrą, patikrino jau pažįstamus — nors dar neintuityviai — sąsajos įtaisus, kuriais naudotis išmokė Armandas. Pats generolas skuodė link viršgarsinės kapsulės. Karlail liuoktelėjo ant užpakalinės modulio sėdynės ir vos spėjo prisisegti diržus, kai užsitrenkė abu kabinos kupolai ir užriaumojo visų, į eilę išrikiuotų orlaivių varikliai. Kapsulė statmenai šastelėjo aukštyn, sekundei pakibo ore ir didėjančiu greičiu nurūko pirmyn.

Po dešimties minučių, miestui nutolus už nugaros, per ausines pasigirdo Armando balsas.

— Prakeikimas. Vienas iš sumautų milžinų nusileido relikto apylinkėse. Iš laivo išniro žmonės, kurie maloniai pranešė esantys Šviečiamojo amžiaus riteriai. Tenykštėms mūsų pajėgoms Jungtinis vadų komitetas, žinoma, liepė atsitraukti.

— Pasielgė išmintingai, — atsiliepė Karlail. — Ką daro riteriai?

Armandas pasiklausė dar kelias minutes.

— Dislokuojasi prie relikto, — pagaliau atsakė. — Labai mandagiai, bet ryžtingai.

— Tokia jų maniera.

— Norėsite grįžti?

— Ne. Bent jau kol išliks šansas nusigauti iki vartų.

— Man dar nepranešė, kad praėjimas atsidarė.

— Aš galėčiau pasišlaistyti tarp jūsiškių, jei tik jų nenuvarė kur nors atokiau, ir išnaudoti savo progą, kai jos sulauksiu.

— Gerai. — Armandas nusijuokė. — Man netgi norėtųsi susitikti su tais Šviečiamojo amžiaus riteriais.

Skrydis šiaurėn užtruko trumpiau nei tokia pat kelionė priešinga kryptimi, į Naująją Pradžią, į kurią Liusindą Karlail pristatė prieš porą savaičių. Per valandą jie įveikė vandenyną ir nulėkė aukštai virš vingiuotos, dantytos Šiaurinio žemyno pakrantės. Šįkart jai išpuolė galimybė pasigrožėti apačioje atsivėrusiais vaizdais. Dėmesį traukė ryškūs mokslinių gyvenviečių kupolai, aiškiai matomi pilkšvo, į tundrą panašaus peizažo fone. Kalvoms didėjant, tyrimų stočių mažėjo. Staiga tolumoje mergina įžvelgė deimantinę relikto smailę o greta, ant žemės arba virš jos, juoduojančią dėmę. Reaktyvinių čiurkšlių tūtoms nukrypus pirmyn, orą pervėrė šaižus gausmas, ir orlaivio tempas ėmė mažėti — grįžtant už garso barjero ribų visą korpusą sudrebino

vibracijos. Inercija įspaudė ją į saugos diržus. Matyt, viršgarsiniu kiautu orlaivis atsikratydavo tik tada, kai ruošdavosi išsklaidyti savo modulius. Armandas kreipėsi į savo žmones, iš apačios stebinčius atvykėlius, gavo leidimą nutūpti, plačiu viražu nuskriejo už relikto ir ŠAR laivo. Artėjant žemės paviršiui, regėjimo lauke pasirodė kitos generolo kompanijos skraidyklės, šarvuočiai, ryškiaspalvis lėktuvas, tankai ir artilerijos pabūklai — dėmėtas, žalias jų atspalvis veikiausiai liudijo apie prielankumą tradicijoms, o ne poreikį veiksmingai užsimaskuoti.

Rusvos, žalsvos viržynės nūnai plytėjo vos už dviejų šimtų metrų. Tūtos pasisuko vertikaliai, išspjovė reaktyvines čiurkšles žemyn, ir laivas statmenai nusklendė link dirvos. Virš galvos nelauktai kažkas driokstelėjo, nuplėšė viršgarsinės kapsulės sluoksnį nelyginant lapą. Dangus su žeme ėmė nepaliaujamai keistis vietomis. Armandas paleido valdymo prietaisus ir įsikibo į katapultos rankenas, kyšančias virš jo peties. Blaškoma, vartoma Karlail pabandė sekti generolo pavyzdžiu, bet suvokė nesulauksianti tinkamos progos, kuomet galėtų iššauti iš kabinos. Automatinės sistemos suvaldė skraidyklę taip mitriai, kad joms nebūtų prilygęs joks žmogus, ir prie pat žemės sugrąžino orlaivį į horizontalią padėtį. Korpusas įsirėžė į kalvos šlaitą, džeržgėdamas, trinksėdamas ir siūbuodamas nuokalnėje išrausė vagą, bet galiausiai sustojo. Iš inercijos keleiviai šastelėjo į priekį, tačiau po akimirkos tėškėsi atgal.

Didžiąją smūgio dalį amortizavo skafandrai. Armandui paspaudus mygtuką, kabinos kupolai nulėkė šalin. Karlail išrėpliojo įkandin generolo ir nučiuožė ant žolės. Jiedu stovėjo įkalnėje, už kilometro nuo relikto.

— Jei galite paeiti, — prabilo Armandas, pakėlęs antveidį, — vadinasi, mes nusileidome.

Abudu nukreipė žvilgsnius aukštyn. Kad ir kur pažiūrėsi, dausas raižė bolidai, kurių švytintys pėdsakai nudriko tiesiai iš zenito. Po kelių sekundžių ausis užgulė pratisas gausmas.

— Šūdas, — iškošė Karlail.

— Jei reikėtų spėti, sakyčiau, kad sprogo žvaigždėlaivis.

— Aha. Į taikinį smigo kosminė raketa, o mus pasiekė smūgio banga. Pats užtaisas dažniausiai nesunaikina laivo, bet, sureagavęs į artimą branduolinį skilimą, maždaug po minutės išsprogsta pagrindinis variklis. — Mergina susiraukė. — Apie šitą defektą žino visi.

— Vargšeliai. — Armandas palingavo galva. — Tikiuosi, tie nelaimėliai buvo pasirūpinę kopijomis?

Jiedu nužingsniavo į papėdę.

— Taip, jeigu priklausė mūsų klanui, — atsakė Karlail. — Ne, jei laivu skrido riteriai.

— Negi jie neturi reikalingų technologijų?

— Turi, bet nenaudoja.

— O Viešpatie, kodėl?

Ji pagūžčiojo, laviruodama tarp žolės kupstų.

— Dėl fizikos. ŠAR tiki, jog kada nors visi sugrįš.

— Kalbat apie reinkarnaciją?

— Ne, po velnių. Apie kosminius ciklus.

Armandas nusikvatojo.

— Menka paguoda.

Karlail sustojo, palaukė, kol generolas prisivys, piktai, apmaudžiai į jį dėbtelėjo.

— Tai gryna tiesa, — pratarė. — Riteriai ją įrodė, ir religija čia niekuo dėta. Mes gyvename dabarties momentu. Štai taip. Amžinai. — Mintyse nuskambėjo senovinis dainuojančios moters įrašas: *Viskas sugrįžta savu laiku. Taip elgtis ir aš ketinu.*

— Kodėl *jūs* naudojatės kopijomis, jeigu tuo tikite? — paklausė Armandas.

— Jos sutaupo laikei, — pamąsčiusi atsakė Karlail.

Pasitikdamas porelę, link kalvos artėjo riteris, seniausias iš visų žmonių, kokius jai teko matyti. Veido oda atrodė kaip nuo amžiaus sutrūkinėjusi šikšna. ŠAR ne vien savęs nekopijuodavo, bet ir apsieidavo be gyvenimą ilginančių priemonių. Tiksliau sakant, pasitelkdavo tiktai natūralias. Vaistažolių arbatos ir tantrinis seksas palaikydavo jų gyvybę vidutiniškai iki šimto penkiasdešimties metų. Iš pirmo žvilgsnio atėjūną nuo mirties skyrė pusšimtis. Vis dėlto jis pasirodė besąs guvus lyg žvirblis. Mūvėjo juodas, medvilninės kelnes, viršutinę kūno dalį buvo prisidengęs marškinėliais trumpomis rankovėmis, nors temperatūra nukrito beveik iki minusinės, o kūną čaižė velniškai žvarbaus vėjo gūsiai. Riterio drebulys nekratė, plikos jo rankos nešiurpo. Su grįžtamuoju bioryšiu susieta joga ir demonstratyvus vyriškumas — ŠAR kraustėsi iš proto ir dėl vieno, ir dėl kito.

— Sveiki, — pasilabino senis. — Padėtis kontroliuojama.

Kaip įprasta riteriams.

— Džiaugiuosi tai girdėdamas, — atsakė Armandas. — Kas nutiko danguje?

— Priešas prarado laivą, dėl ko labai apgailestaujame. — ŠAR pažiūrėjo į kompanijos emblemas, tviskančias ant skafandrų, dirstelėjo į nuleistą Karlail antveidį. Akimirką rodės, kad veidrodinį paviršių permatė kiaurai, įdėmiai nužvelgė neoptimizuotą kaulų struktūrą, bet galų gale nusisuko ir pamojo ranka. — Jūsų kompanija persigrupuoja ana ten.

— Ačiū, — padėkojo generolas. Senis nužingsniavo įkalnėn.

Kol jiedu ėjo link augančio žmonių ir įvairių objektų sambūrio,

Karlail juto, kaip virpa keliai ir dega skruostai. Blogai vien tai, kad buvo susijusi su žvalgybinio transporterio ir savo komandos netektimi. O suvokimas, jog tavo vardas minimas įgulos ir ypač laivo pražūties kontekste, kėlė siaubą. Nors nesijautė kalta, ji žinojo, kad šeima atsakomybę dažniau vertindavo ne moralės požiūriu, o priežastingumo aspektu. Nuostoliai pakirs pasitikėjimą Liusinda Karlail. Žmonės nedegs noru prisijungti prie jos komandos, artimieji nesiverš pritarti jaunosios nevykėlės planams. Sąmonės kopijos suteikdavo džiaugsmo išgyvenusiems, ne mirusiems, žvaigždėlaiviai kainuodavo brangiai. *Klaikiai* brangiai. Klanas jų turėjo dvi dešimtis. Prieš kelias minutes ji stebėjo, kaip danguje tarytum fejerverkai išsprogo penki procentai šeimos laivyno ir galbūt procentas visų aktyvų.

Sustojusi pakraštyje šurmuliuojančio spiečiaus, kuriame prasmego Armandas, mergina atsigręžė į kalvą ir dolmeną, pamatė, kad generolo žmonės nešdinasi nuo viršukalnės, užleisdami vietą juodai apsirengusioms riterių figūroms. Ji pažvairavo į gretimas transporto priemones ir šias sergėjančius kareivius, apsvarstė galimybes prasiveržti iki vartų, išnaudojus vietinius resursus. Šansai nekokie. Galbūt, jeigu generolo armijai leistų čia likti, jai pasisektų įgyti riterių pasitikėjimą…

Pro minią spraudėsi Armandas, mostais bei gestais vadovaudamas saviškiams.

— Mes atsitraukiame, — pranešė susiraukęs. — Paklustam riterių reikalavimams ir Jungtinio vadų komiteto rekomendacijoms.

Žmonės ėmė lipti į transporterius. Kai kurie iš pastarųjų švelniai dunkstelėjo vieni į kitus ir susijungė, idant orlaiviai galėtų juos pakelti kartu su artilerijos pabūklais. Evakuacija bus varginanti bei neskubri, bent jau kol čionykštės pajėgos susitiks su galingesniais laivais. Karlail nusekė paskui Armandą, užsiropštė įkandin jo, įsitaisė šalia tarsi keleivė, apžergusi orlaivio fiuzeliažą, kuris atstojo išorinę keisto skraidančio katamarano įkabą. Iš racijų sklido riksmai ir mechanizmų barškėjimas. Iškeliaujančią vilkstinę abejingais žvilgsniais lydėjo keli riteriai ir filmavo pora naujienų agentūrų, gavusių leidimus likti relikto apylinkėse.

— Iš klaidų mokomės, — per ryšio įrenginį pasigirdo Armando balsas. — Didžiumą daiktų nutrenkę pakrantės bazėje, skristume greičiau. Gal net sujungtume porą viršžviesiniu kapsulių. — Jis atsisuko ir nusišypsojo. — Kai kas iš mūsų skuba namo. Jei norėsite trumpam apsistoti atokesnėje vietoje, pristatysime jus į vieną iš mažesnių gyvenviečių.

— Aš pagalvosiu, — išsiblaškiusi atsiliepė Karlail. Šiuo momentu spitrėjosi į kraštovaizdį lyg regėdama jį paskutinį kartą: į paslaptingą mašiną, it bokštas stūksančią viržyne, dydžiu užgožiančią netgi masyvų juodą, greta riogsantį laivą, į „Žydrosios jūros desanto”

transporterius, nutįsusius užnugaryje, į negausius sparčiai lakstančių riterių būrius ir jų žemas, plokščias gravitacines šliūžes, supančias reliktą, užimančias pozicijas aplink dolmeną. Apžvelgiant į panoramą, akys smigo į kitų kalvų monolitus. Mergina suvirpėjo atsiminusi pašaipią, kažkieno išjos komandos pačią pirmą dieną tarstelėtą repliką.

Galbūt vartai įrengti prie visų.

Virtinės priešakyje lekiančios, tarpusavyje sutvirtintos transporto priemonės, ant vienos iš kurių Karlail sėdėjo, artinosi prie siauro, pietų kryptimi nudrikusio slėnio. Greitį išvystė nemažą, maždaug penkiasdešimt kilometrų per valandą. Palei antveidį tvoskė sūkuriuoti vėjo šuorai. Ji vėl apsidairė. Link gretimų kalvagūbrių nurūko koks tuzinas ŠAR gliserių. Rodos, riteriams į galvas šovė tokia pati mintis, kaip ir jai.

Karlail asmeniniu kanalu kreipėsi į generolą.

— Ar galėtume pasukti dešinėn, persikelti per artimiausią viršukalnę, užuot keliavę slėniu? Ar nepatrauktume į save dėmesio?

— Kaip norite. — Gūžtelėjęs jis perdavė įsakymą kitiems. Kolona labai pamažu pakrypo į dešinę ir ėmė kilti įkalnėn. — O, dabar suprantu, ką turėjote galvoje, — pridūrė Armandas. — Artėdami prie monolitų mes šiek tiek sumažinsime greitį.

Mergina vėl pažiūrėjo atgal. Gliseris, nusitaikęs į tą patį kalvagūbrių sklendė toli užnugaryje ir, iš visko sprendžiant, neskubėjo.

— Kas, jeigu tai paprasčiausias dolmenas? — paklausė generolas.

— Nieko neprarasime, jei patikrinsime, — atsakė Karlail.

— Kita vertus, jus gali nusviesti į kokią negyvenamą ir pavojingą vietą.

— Iki šiol nė vienam neteko susidurti su aplinka, kuri įveiktų skafandrą. Aš surizikuosiu. Jei vietinių ten nerasiu, ir man nepavyks užmegzti ryšio su gyvenama planeta, tiesiog stryktelėsiu atgal.

Vilkstinė su dideliu vargu stūmėsi šlaitu, nuo viršūnės ją teskyrė keli šimtai metrų. Vienas iš riterių gliserių jau aplenkė atsilikėlius.

— Man kai kas neduoda ramybės. — Iš Armando tono susidarė įspūdis, kad jis bandė išblaškyti dirglumą kurstančias Karlail mintis. — Ar vartai, pro kuriuos praėjote, veda į transformuotą pasaulį?

— Taip. Apie tai jau pasakojau per televiziją.

— Gryna tiesa. Bet kodėl jūsiškiai organizmai nepersikrausto į mūsų planetą, ir atvirkščiai? Euridikės flora bei fauna, kaip jūsų komanda veikiai nustatė, turi savitų bruožų. Tačiau su jais susidūrėte pirmą kartą. Jau nekalbu apie maro epidemijas arba parazitus, kurių galima tikėtis.

— Mm-hmm, mes irgi spėliojome, kodėl augalai arba gyviai nemigruoja. Esmė ta, jog taip nevyksta ar bent nelabai dažnai.

Anomalių gyvūnų, žinoma, pasitaiko visur.

Armandas nusijuokė.

— Keistų didelių kačių?

Mergina taip pat prajuko.

— Jos užsiveisė ir Euridikėje?

Liko du šimtai metrų. Ji pažvairavo atgal. ŠAR gliseris, padidinęs tempą, sparčiai juos vijosi.

— Greičiau, — paprašė Karlail. — Išbandysime procedūrą, kurią mėginau atlikti pirmąjį sykį. Pamenat?

Generolas pasviro į priekį ir kažką pasakė pilotui. Gremėzdiškas transporterių rinkinys šovė pirmyn, netrukus užsikorė ant kalvos keteros, kur orlaivio propeleriai pakrypo į priešingą pusę, o sparnų skydeliai įsikasė į žemę. Įsikibęs į rankenas, Armandas išsilaikė savo vietoje. Karlail kūliais nulėkė palei generolą, atšoko nuo priešakinio skraidyklės krašto ir nusirideno į viržius. Nuo stipresnių sutrenkimų ją apsaugojo skafandras bei šio refleksai, gerokai pranokstantys žmogiškuosius. Mergina pakilo virpėdama, pamatė, jog stypso visai greta dolmeno. Už poros dešimčių metrų, pasisukdamas šonu, sustojo riterių gliseris. Ant žemės nušoko ir ją puolė du stambūs, juodai apsirengę vyrai. Be skafandrų. Karlail nuožmiai išsišiepė, šastelėjo atbula, apsigręžė ir žengė tarp dviejų akmeninių, gruoblėtų kolonų. Kaip visada persikėlimo momentas — kai bemat pasikeitė lauko vaizdai, gravitacija, ir šalmo pateikiami rodmenys, — ne vien trikdė, bet ir sužadino dezorientaciją. Juolab kad kitoje vartų pusėje iš po kojų pranyko tvirtas pagrindas.

Oru įveikusi pusmetrį, ji teškės į smėlį ir suvokė klūpanti saulės nutviekstame paplūdimyje, priešais akmeninį Markso veidą.

8. SAVARANKIŠKI ŽMONĖS

Žydras dangus, mėlyna jūra. Geltona, žemai pakibusi saulė. Trisdešimt laipsnių pagal Celsijų siekianti temperatūra. Nei kairėje, nei dešinėje pusėje nematyti jokių žmonių buveinių. Užnugaryje vešėjo tankus miškas, ilgu puslankiu žymintis pakrantės ribas, užstojantis bet kokią už jo atsiveriančią panoramą. Vandenyje taškėsi, ore sklandė žuvėdros ir kormoranai. Ties horizontu iš pažiūros labai lėtai slinko laivai, turbūt krovininiai milžinai arba tankeriai. Už poros šimtų metrų nuo kranto, it gigantiškas akmeninis, iš skęstančio laivo išsigelbėjęs, į sausumą brendantis žmogus, iki alkūnių vandenyje stovėjo Markso statula, kurios regima dalis stiebėsi į dvidešimties metrų aukštybes. Už jo, paniręs į jūrą iki kaklaraiščio mazgo, kyšojo Leninas. Už pastarojo juodavo Mao galva, lyg šis būtų užsimanęs paplaukioti Jangdzės bangose. Už pirmininko esančio Kim Čen Iro buvimo vietą teišdavė akinukai ir „ežiuku" kirpti plaukai.

Karlail padarė išvadą, kad planeta turi palydovą, jūroje sukeliantį potvynius. Ir dabar, aišku kaip dieną, ne atoslūgio metas. Kas iškalė statulas, atspėjo be menkiausio vargo.

— Suknisti DK, — suniurzgė panosėje. Ji kaipmat atpažino absurdiškai grandiozinį, komunistų propaguojamą skulptūros stilių. Bet neturėjo supratimo, kodėl, velniai griebtų, akmeniniai vadai pastatyti vandenyje, ir ką komunistų išperos veikė transformuotame pasaulyje. Pagal žemiškąjį standartą, planetas dažniausiai keisdavo Autonominė Amerika. DK manymu, tvarkyti sąvartynų ir teršti vietovių, idealiai tinkančių rūdos kasybai, nevertėjo.

Belaužant galvą, jai dingtelėjo, jog čia galėtų būti pati Žemė. Hipotezę patvirtintų aplinkinis kraštovaizdis, bet tuomet kiltų kitokių problemų. Karlail negirdėjo, kad gimtajame žmonių pasaulyje egzistuoja vartai. Artimiausius ir, tiesą sakant pirmuosius, kuriuos aptiko jos šeima, pavyko atrasti Marse. Kodėl niekas neužkliuvo už šitų? Pavyzdžiui, tada, kai rentė statulas? Negi skulptoriai nevaikščiojo po paplūdimį? Kad ir kaip ten būtų, kirmgrauža niekaip nepažymėta.

Mergina nužingsniavo prie vandens, pakėlė į krantą išmestą medgalį. Savo pėdsakais grįžo ten, kur dribo ant žemės, atstatė lazdą prieš save, lėtai sumojavo, vieną galą laikydama arti žemės. Ją apėmė nuostaba ir palengvėjimas, kai pagalys pranyko vos įžiūrimame vartų raibuliavime ir, užuot sutrukęs kelių lygyje, įsirėmė į kažkokį tvirtą, bet ne per daug kietą pagrindą: ko gero, dirvą. Karlail stūmė eksperimentinį įnagį aukštyn, kol kliūtis dingo. Staiga lazdą kažkas trūktelėjo, išplėšė iš rankų ir visą įtraukė pro vartus. Ji nedelsdama atšoko.

Riteriai ilgai neužtruks, kol atsigabens skafandrus, nors mažai tikėtina, kad seks iš paskos į nežinomybę — savų rūpesčių turėjo iki kaklo ir vargu ar degė noru susiremti su Karlailas, kurie, jų manymu, greičiausiai saugojo kitą vartų pusę. Nelaimei, apie šitą kirmgraužą klanas nieko nežinojo. Vienaip ar kitaip, nuo jos derėtų atsitraukti. Karlail pririnko šakalių ir akmens luitų, kaip įmanydama aiškiau paženklino vartus ir nužygiavo paplūdimiu, ketindama patikrinti, kas slypi už iškyšulio. Kvaila nerti į džiungles neįsitikinus, jog civilizaciją galima rasti čia pat, už pirmo posūkio.

Nė neįveikus šimto metrų, ją apėmė jausmas, kad šalme įsivyravo dusinanti tvankuma. Skafandras, suprantama, vėsino kūną prasklaidydamas kaitrą, tačiau alsuoti ne tyru, o uždaros sistemos oru kažkodėl atrodė neteisinga. Deja, Euridikės gyventojų gaminys stokojo įvairių imuniteto adapterių ir nė neturėjo analizatorių. Tačiau buvo aprūpintas radijo imtuvu. Ji sustojo, patikrino meniu, galų gale užfiksavo transliacijas, kuriose skambėjo nepažįstama šnekta, sumišusi su keistu sentimentalios ir karinės muzikos hibridu. Beveik garantuotai DK stiliaus. Panaršiusi programas, Karlail susirado vertiklį ir išsirinko korėjiečių tarmę. Ausis užtvindė klegesys, burbuliavimas laužyta anglų kalba. Puikumėlis. Ji atsidūrė žmonių pasaulyje — susitikti su svetimos kilmės esybėmis, aišku, nesitikėjo, bet neatmetė menkučio šanso, jog planeta užkrėsta nuodais ir apgyvendinta mašinų. Per transformavimo procesą kai kuriose planetose susikaupdavo per daug toksinų.

Mergina nedrąsiai atsegė skafandrą, pakėlė šalmą ir sušvokštė, kai gerklę nudegino karštas, jūros bei džiunglių kvapais atsiduodantis oras.

Kažkas suriko. Karlail vos neišsinėrė iš savo skafandro, o šalmas iš rankų išsprūdo. Sustiprėjusius šūksnius papildė niršios gaidos. Ji kaip paklaikusi įniko dairytis į šonus, kol susigaudę, kad garsas sklinda nuo Markso statulos. Nuo žemės kilstelėjo ir užsimaukšlino šalmą. Įsijungus vertimo programai, riksmo intonacija pakito.

— …gerai. Prašom jo nenusiimti, prašom šalmą užsandarinti, neteršti gamtos draustinio. Prašom likti, kur stovėti.

Išmatomis nusėtas statulos viršugalvis atsilapojo nelyginant dangtis, iš ertmės išniro ir link pakrantės nusklendė juodas objektas. Jam priartėjus, Karlail atpažino kampuotą, kerėpliškos ir neaerodinaminės išvaizdos pavidalą. Elektrostatinį keltuvą, keistą pavyzdį *čučhė* technologijų, sukurtų pagal fizikinius principus, kurie glumino net riterius. Jis sustingo pakibęs ore už poros metrų. Atviroje kabinoje sėdintis vyriškis juodu skafandru pakvietė ją energingais mostais. Karlail nusprendė, jog spyriotis nėra prasmės. Pirštinėta ranka įsikibo į vibruojantį, lipnoką korpuso paviršių, prisitraukė aukštyn, atsisėdo greta nepažįstamojo. Mažoji skraidyklė nušvilpė

atgal į statulos viršų ir nusileido stovėjimo aikštelėje. Ūžiantis keltuvo variklis prityko, galiausiai užgeso. Ją apėmė savotiško palengvėjimo jausmas. Vyrukas nušoko ant spiralinių laiptų — akmeninė galva pasirodė besanti švyturio žibinto apimties, — o mergina nusekė jam iš paskos, į nedidelį, krūtinės ertmėje įrengtą kambarėlį. Viršugalvis užsitrenkė, tamsą išsklaidė užsižiebusios šviesos. Apsidairius paaiškėjo, kad statula iškalta ne iš akmens, o kažkokio stiklo pluošto, ir jos viduje įkurtas mokslinių tyrimų punktas arba laboratorija.

Žmogus pakėlė antveidį, atidengdamas tamsaus gymio veidą aukštai išsišovusiais skruostikauliais. Iš pirmo žvilgsnio korėjiečio neprimine, veikiau buvo Kambodžos gyventojų arba indų kilmės. Karlail taip pat atidarė savo šalmą. Nepažįstamasis susiraukė.

— Iš kur jūs atvykti? — vertimo programa tebeveikė korėjiečių—amerikiečių kalbų režimu.

— Išnirau pro kirmgraužos vartus, esančius paplūdimyje.

— O! — vyriškis, regis, labai nenustebo. Šūksnį papildė fraze, kuri nuskambėjo kaip „išlenktos erdvės durys smėlyje”.

— Taip.

Suraukęs antakius, smakru kažką spustelėjęs vidinėje skafandro dalyje, jis užvertė akis viršun — matyt, skaitė ekrane pasirodžiusias eilutes. Vyruką akivaizdžiai trikdė jos lūpomis tariami ir vertimo programos įgarsinami skirtingų kalbų žodžiai.

— O! — pakartojo jis. — Amerikietė!

— Anglė, — pataisė mergina. — Esu iš Karlail šeimos.

— Supratau. — Šįsyk žmogus prašneko amerikietiškai. — Atleiskit. Palaikiau jus vienu iš mūsų klientų.

— Klientų?

— Iš Autonominės Amerikos. — Jis mostu pasiūlė viešniai prisėsti ant žemo suoliuko, aptraukto minkštu apmušalu. — Mes perdarom planetą, parduodam ją fermeriams. Darbus beveik baigėme. Kolektyvas gaus gerą pelną.

— Neabejotinai. — Štai kur šuo pakastas. Karlail nusiėmė šalmą. Vyrukas atkišo ranką.

— Aš esu Aštuoniasdešimt Septintoji Gamybinė Brigada Ry. Galite mane vadinti tiesiog Ry, panele Karlail.

— Liusinda, — nusišypsojo ji. Tuo metu šeimininkas, susiruošęs užplikyti arbatos, mažutėliame inde įpūtė žarijas. — Vadinasi, jūs žinote apie vartus paplūdimyje?

— Taip, — patvirtino Ry. — Prieš kelerius metus pro juos prakišome teleskopą. Planeta jau perdirbta. Mes turėjome daug savų darbų, todėl nusprendėme ją apžiūrėti vėliau. Tikėjomės, kad apie vartus niekas nesužinos, todėl čia įkūrėme gamtos draustinį. Bet dabar matau, jog Karlailai nusigauna visur. — Jis atsiduso. — Kaip įprastai.

— Planetoje nėra kitų vartų?

Ry papurtė galvą, įteikėjai puodelį žalios arbatos.

— Bent aš apie juos negirdėjau. — Šelmiškai vyptelėjęs, pridūrė: — Bet galbūt kitos gamybinės brigados elgiasi panašiai kaip Aštuoniasdešimt Septintoji.

— Tiesiog stebėtina, ko žmonės gali prikrėsti tau už nugaros, — pasakė Karlail. Tamsiaodis vyrukas vėl išsišiepė, suvokęs užslėptą žodžių prasmę. Jis įsitaisė ant suolelio ir nurijo arbatos gurkšnį.

— Atvykote patyrinėti? — paklausė.

— Ką?

— Mūsų prekę.

— Ne, ne. — Mergina pakratė galvą. — Patekau čia atsitiktinai, žvalgydama kirmgraužų tinklą.

— Jus atlydės daugiau Karlailų?

Vėlgi ji nutarė atsakyti sąžiningai.

— Kiek žinau, ne. — Nykščiu dūrė, kaip tikėjosi, paplūdimio kryptimi. — Jei atvirai, iš kitos pusės vartus užvaldė Šviečiamojo amžiaus riteriai. Jie susigrūmė su mano šeimos laivais, įsivėlė į vietinės reikšmės konfliktą.

Ry sunerimo.

— Ar kovos išplis mūsiškėje vartų pusėje?

— Viskas įmanoma, [vykiai gali pakrypti dar bjauresne eiga, nes jie, be kita ko, bando suvaldyti karo mašinas.

— Dėl mašinų mes nesijaudiname. Savarankiški žmonės apsirūpinę galingais ginklais. Bet šitą teritoriją reikės įtvirtinti.

Karlail apžiūrėjo stiklinius akvariumus ir žvilgančius instrumentus.

— Ar tai reiškia, kad ji praras gamtos draustinio statusą?

— Ką jūs, žinoma, ne, — prašiepė dantis Ry. — Ginkluotę sumontuosime marksistų galvose. — Jis pavaizdavo šaunąs iš kulkosvaidžio. — Negalima leisti, kad prakeikti amerikiečių fermeriai, tai yra mūsų klientai, sužinotų tiesą. Dėl jos sumenkėtų nuosavybės vertė. Gal paaiškinsime, jog čia šventa didžiojo Markso, brangiojo vado, vieta. Mūsų savarankiškumo ideologijąjie prilygina religijai, galvoja, kad kiekvieną didįjį marksistą laikome dievu, tokiu kaip amerikiečių Jėzus Korešas. Tie žmonės prietaringi, bet, kaip klientai, geri. Ir jums?

— Aha, neblogi. — Liusinda Karlail vyrukui pajuto simpatiją. Jiedu šnekėjo ta pačia kalba.

Ry nuskraidino ją per miškingą salelę, įkūnijančią „gamtos draustinį”, kelis kilometrus lėkė virš vandens, kol pasiekė kur kas atšiauresnį žemyną. Šiame irgi žaliavo girios, tačiau jos užėmė gana nedidelius plotus, apsuptus krūmingomis dykromis, kurias vietiniai arė, mulčiavo rudadumbliais, drėkino — įvairiais būdais rūpinosi miško augmenijai tinkama paklote. Į planetą prisistatę A.A. fermeriai

atras klestinčią ekosistemą, galės ją išdeginti ir apdorotuose sklypuose želdinti monokultūras. Joms paruošti dirvą, anot Ry, galima tiktai tokiu būdu. Po nelygų, raižytą kraštą šliaužė milžiniškos mašinos, gerokai didesnės už kombainus, veikiausiai perdarytos iš rūdakasių technikos.

Gausi Ry šeima, Aštuoniasdešimt Septintoji Gamybinė Brigada, gyveno miestelyje arba dideliame kaime, jau apsodintame prerijų sektoriuje. Vaikai prižiūrėjo sodus, o suaugusieji kasdien keliaudavo ligi stambiųjų mašinų ir užsiimdavo miškų arba džiunglių apdirbimu. Kas vakarą, kaip dabar, dausas užtvindydavo namo grįžtančių žmonių keltuvai. Žemyne gamybinės brigados — šeimos, klanai ar kaip juos ten reikėtų vadinti — įsikūrė kas kelis šimtus kilometrų. Jos visos sudarė Gamtos Transformacijų kolektyvą, kuris neilgai trukus, kaip tikino Ry, parduos planetą.

Neilgai trukus?

Maždaug po penkiolikos metų.

Keltuvas nusileido asfaltuotame parkelyje, tarp žemų, puošnių, medinių barakų. Šimtai mažylių numojo rankomis į ugdančias, produktyvumą skatinančias užduotis ir susibūrė aplink porelę. Jie mūvėjo šiurkščias darbines kelnes, buvo pasidabinę šilkiniais, margaspalviais marškiniais, plaukuose ryšėjo kaspinus. Iš išvaizdos berniukai ir mergaitės praktiškai tarpusavyje nesiskyrė, kitaip nei paaugliai ar suaugusieji. Vaikinai puikavosi prašmatniais asimetriškais drabužiais, chaki ir gelsvai žalsvais marškinėliais bei kelnėmis. Merginos taip pat teikė pirmenybę kariškam stiliui ir audiniams, tačiau jų apdarus papildė chrizantemų formos kryputės, klostėtos rankovės, pūstos šilkinės palaidinukės. Pagyvenę vyrai, turbūt tėvai, vilkėjo mėlynus kombinezonus, motinos nešiojo tradicines korėjietiškas *hanbok* sukneles: pastelinio atspalvio, su gėlių raštais, aukšta talija, plačiu padurku, todėl kaip nėščios atrodė netgi nepastojusios moterys. Neskaitant visuotinės lygiavos — kiekvienas, kurio atžala išaugo iš kūdikystės amžiaus, plušėdavo miškuose arba lopšeliuose, — akivaizdžiau į lytis susiskirsčiusios, dėl gimstamumo pamišusios visuomenės Karlail ligi šiol neteko regėti.

Kai viešnia išsimaudė duše, ją pakvietė pavakarieniauti drauge su visa gamybine brigada. Atvedė į pailgą, žemais staliukais apstatytą salę. Žmonės sėdėjo ant kilimėlių. Juos aptarnavo mažamečiai vaikai, kurie į indus kaišiojo rankas ir laižė pirštus. Liusindą Karlail palydėjo iki aukščiausio stalo. Prie jos prisijungė ir Ry, bet vargu ar jis visada valgydavo būtent čia, tarp tuzino matronų ir patriarchų. Visi puikiai šnekėjo amerikietiškai, vaišino atvykėlę ryžių vynu ir pipirais įtrinta kiauliena.

— Koks nuostabus jūsų kraštas, — tarė Karlail. — Esu tikra, kad jo ilgėsitės. Na, gal ir nejus, o planetoje užaugęs jaunimas.

Jongas, vyriausias iš aplinkinių, gimęs Žemėje, papurtė galvą.

— Anaiptol. Mes galėtume prisitaikyti prie aplinkos. Mums ji patinka, primena gimtuosius namus. Bet jaunėliai netveria savame kailyje. Kitos gamybinės brigados gyvena toli nuo mūsų, todėl ieškodami sutuoktinių jie privalo įveikti labai didelius atstumus. — Pasukęs pirštu sau virš galvos, pridūrė: — Kosminėse stotyse gamybinių brigadų netrūksta. Jos gyvena arti vienos kitų. Po tūkstantį kiekvienoje bazėje.

Pokalbis nukrypo į ilgą, nuodugnų šeimyninį pasitarimą, per kurį pašnekovai minėjo daugybę vardų, dažnai prabildavo korėjietiškai, įsijautę pliekė liežuviais ir į Karlail nebekreipė dėmesio iki vakarienės pabaigos.

— Dabar turėsite pagalvoti, kaip mums sumokėti, — galop tarė Aštuoniasdešimt Septintoji Gamybinė Brigada San Ok, prosenelė, kurios veidas buvo glotnus ir mergaitiškas kaip jos provaikaičių.

Manydama, kad moteris juokauja, Karlail pamojo į tuščius dubenius.

— Galiu suplauti indus.

San Ok prajuko.

— Ne, ne. Jūs esate mūsų viešnia. Bet, kaip suprantu, norėsite nusigauti į kosmouostą. Už daugybės tūkstančių kilometrų. Kiek mokėsite kapitonui arba stiuardui už skrydį žvaigždėlaivių, mums nerūpi. Kadangi priklausote Karlailų šeimai, jums, be abejo, suteiks kreditą. Vis dėlto svarbiausia ne transportas, o patirtos išlaidos. Dėl jų nesate kalta, deja, mums nemažai kainavote. Vartus laikėme vertingu turtu. Kai atvykote, praėjimas į kitą pasaulį ėmė kelti grėsmę, todėl teko jį nurašyti į nuostolius. Mums reikia kažko kito, ką galėtume parduoti. Idėjos, projekto, bet ko.

— Arba likite čia ir padirbėkite kelerius metus, — paslaugiai pasiūlė vienas iš vyresniųjų.

Karlail įsispoksojo įjuos, įnirtingai laužydama galvą, jausdama, kaip viduje išsikeroja šaltis.

— Mano skafandre rastumėte vertingos įrangos…

— Jau viską patikrinome, — guviai atsiliepė Jongas. — Ji gana pasenusi.

Nieko keisto. Juk skafandras iš Euridikės. Mėšlas.

Viešnia paplekšnojo per siuvinėtą, aksominę savo pižamą.

— Drabužių raštai?

Moterys mandagiai prunkštelėjo, jaukiai pasimuistė plačiose suknelėse, sušiugždėjo margaspalviais audiniais.

Ji perbraukė ranka per savo universalių instrumentų diržą. Privalėjo rasti *koki nors* menkniekį, kurio čionykščiai neturėtų… Kol naršė kišenėles, salės gale pastebėjo ekraną, tuo pat metu jos pirštai užčiuopė Ben-Amio duotą kortelę su visais jo pastatymų įrašais.

— Kam tas ekranas? — paklausė Karlail.

— Pramogoms ir švietimui, — paaiškino San Ok. — Po vakarienės visada jį žiūrime.

— Ar jus sudomintų nauja pramoga?

— Galbūt, — atsakė Jongas.

— Su sąlyga, kad ji ne vien įdomi, bet ir pamokanti, — pridūrė San Ok. — Bet jokiu būdu ne amorali.

Karlail išsitraukė kortelę.

— Vien tik klasika, — paskelbė. — Labai pamokanti. — Bent ji taip vylėsi. Skubiai peržvelgė katalogą, probėgšmais skaitydama švysčiojančius, miniatiūrinėmis raidėmis užrašytus pavadinimus. Nusišypsojusi pakėlė galvą. — Štai geras pavyzdys. „Leonido Brežnevo, Moskovijos princo, tragedija".

— Brežnevo? — sukluso Jongas. — Brangiojo vado draugo?

— To paties. — Kalrail sumostagavo savo radiniu.

San Ok atsistojo, pliaukštelėjo delnais ir paskelbė, kad nemokantys amerikietiškai turėtų užsidėti vertimo ausines. Mažumėlę pasikrapščius prie kortelės ir sąsajos įtaisų, didžiajame ekrane nutvisko erdvi salė, apšviesta fakelais ir židinio liepsnomis, virš kurių sukosi ant iešmo pamautas paršelis. Ant sienų, tarp aliejiniais dažais tapytų Markso, Engelso, Lenino portretų, kabėjo lokių kailiai, kardai bei „kalašnikovai". Už gigantiško ąžuolinio stalo įsitaisiusios, į kailines mantijas įsisupusios, šešėliuose skendinčios dvi dešimtys figūrų pliaupė vyną, puotavo ir griausmingai kalbėjosi. Viename stalo gale sėdėjo milžinas rūsčiu, randuotu veidu, bet jautrumą bei sumanumą išduodančiais bruožais. Tolumoje girgždėdamos atsivėrė durys, į patalpą įžengė siauraveidis riteris, ir istorija pagaliau prasidėjo.

Kremlius, Centro komiteto salė.

Pasirodo: Jurijus Andropovas (šnipas)

Brežnevas: Kaip sekasi, Andropove?

Andropovas: Moskovijoj, milorde, reikalai nekokie.

Po fabrikus dyki ir tingūs šlaistos darbininkai. Vadovai juokias iš planų ir jų kūrėjus laiko priešais. Ranka valstiečiai moja į pasėlius, o traktorius jų ėda rūdys. Kariai kovoja narsiai, vis dėlto tolimuos kraštuos — Angolos *kontros* ir *afganai* pliekia mūsų vyrus. Amerika gi spaudžia mus; didžioji jos imperija išplito jau į kosmosą, ir iš viršaus netgi dabar ji šnipinėja mūsų šalį. Atėjus laikui raketomis mums pagrasins. Ir lazeriniais spinduliais negailestingai smogs.

Geriausi mūsų protai bei moterys taip pat prie disidentų šliejas. Nelemti žydai — jau susiruošę bėgt į Izraelį — nebejaučia mums

dėkingumo už tai, kąnuveikėm jų labui. Parduoti galim tik medieną, naftą, auksą. Beje, „kalašnikovus", „MiG" „Protonus" vis dar perka — ir dar kaip! Tačiau bet kokios kitos mūsų pagamintos prekės tėra šlamštas, ir tyčiojas iš jų pasaulio rinkos visos. Tarkim, „Lada"…

Ligačiovas (įsiterpdamas): Esu girdėjęs, kad už panašias kalbas ne vienas į beprotnamį yra patekęs!

Andropovas: Nes ten juos įkišau aš pats. Ne dėl šnekų, o noro užsienyje publikuot mintis savas, štai jų nusikaltimas. Kitu metu už tokį įžūlumą būtum nubaustas, tave užčiauptų šūvis į pakaušį, kaip pats gerai žinai. Bet būkim atviri…

Brežnevas: O kaipgi mūsų broliškosios šalys?

Andropovas: Savam kieme jau niurna lenkai, per radiją jie klausosi maištingojo šventiko, popiežiaus Vojtylos, ir laukia progos išsišokt. Bulgarai engia savo turkus. O čekai užsienin valiutą siunčia ir spjauna į ištikimybę feodalui.

Tuo tarpu vengrai giriasi, kad iš visų tarybinių kraštų jie laimingiausi.

Mūsiškiai vokiečiai pykčiu užvirę dėl Sienos, skiriančios juos nuo žemiečių.

O broliai serbai… nėr, ką apie juos kalbėt, tenykštis kortų trobesys tuojau sugrius.

(Šurmulys.)

Gorbačiovas: Negalim taip gyventi. Pripažinkim.

Mums reikia mokytis (kaip Leninas prisakė) parduot ir pirkti sustiprėjusiu rubliu, o ne beverčiu medinuku.

Pajusti turi mūs gamyklos, ką reiškia konkuruot, derėtų joms įgaut jėgų ir atsivert pasauliui; privalom susitaikyt su svečiais kraštais, pirmiausia su Amerika, savo ginklų galia pranokstančią visus.

Nesiutinkime jos, į užsienį neverta brautis, kaip elgėsi narsusis Če Gevara, už tai paguldęs galvą. Lai mūsų žmonės gauna, ko taip trokšta, tegul jie džiaugiasi greit pagaminamu maistu, automobiliais, kanalais televizijos kvailais ir „Levi" džinsais.

Brežnevas: Pažįstu savo liaudį aš gerai.

Argi ne ji šturmavo penkmečio planus, Magnitogorską statė, gynė Stalingradą ir ordas Hitlerio nuvarė į Berlyną, vėliau įsiveržė ir į dausas, kur pėdsakus Gagarinas paliko? Su ja aš drąsiai stosiu prieš nedorąją Ameriką.

Tichonovai, tu pasistenk kariais paversti savo žmones! Pažįstu ir

partiečius, galiu jiems vadovaut; geriausiems iš Moskovijos, stipriems, protingiems bei ištikimiems maniesiems riteriams, kurie tvirta ranka palaiko drausmę griežtą. Štai kas svarbiausia, gerasis Michailai, štai kas padės įveikti mūsų problemas, ir tas, kurios įsisenėjo, ir naujas.

Jokie verteivos tenedrįsta aiškint, kaip mums elgtis.

Vėliau. Miškas. Pasirodo: du sąmokslininkai.

Ševamadzė: Kol delsia Brežnevas, mes nieko nepakeisim.

Gorbačiovas (į šalį): Padėti galvą metas jam? Na, šitai greit suveiksim.

(Išeina. Pavymui seka lokys.)

Vertimas turbūt skambėjo įdomiau, suteikė kūriniui savitų niuansų, — pamanė Liusinda. Aštuoniasdešimt Septintoji Gamybinė Brigada stebėjo įvykius didžiajame ekrane visiškai pakerėta. Žiūrovai leipo juokais, aikčiojo, rypavo netinkamais momentais, kumščiais talžė stalus ir pliaukšėjo vieni kitiems per nugaras. Klastingą išdaviką Gorbačiovą pasitiko grūmojimu bei šnypštimu; visi kaip vienas virptelėjo, kai jis paėmė kruvinus pinigus iš piktojo Amerikos imperatoriaus Džordžo II-ojo; sukėlė ovacijas kilniajam, pasmerktajam Leonidui. Prie kulkomis išvarpyto princo kūno stovinčio Andropovo panegirikas išklausė suakmenėję, įsitempę kaip stygos, liedami nebylias ašaras.

— Kaip nuostabu, — pagaliau prabilo San Ok, ir jos žodžius palydėjo entuziastingi linkčiojimai. — Aštuoniasdešimt Septintajai Gamybinei Brigadai šioji pramoga duos didelį pelną. Ja mėgausis gausybė kosminių stočių. — Matrona dirstelėjo į kortelės katalogą. — Kiek čia visko yra! Miuziklai! Operos! Kas gi tas Ben-Amis?

Karlail apėmė toks palengvėjimas ir džiaugsmas, kad ji leido ryžių vynui atrišti liežuvį.

— Didis rašytojas bei prodiuseris. Gyvena kitapus jūsų vartų.

— Labai įdomu, — tarė Jongas, ir Karlail suvokė išpliurpusi per daug.

9. ŽVAIGŽDĖLAIVIŲ VERSLOVĖS

— Drama itin sukrečianti, — kitą rytą, kai keltuvas per tūkstantį kilometrų nutolo į pietus nuo šeimos fermos, pasakė Ry. Nūnai priminė nuo pagirių besigai vėlėj antį žmogų ir atrodė keistai slapukiškas. Dairytis per petį nebuvo jokios priežasties, bet jis protarpiais pažvilgčiodavo atgal. — Deja, kai kas gali neteisingai ją suprasti, — atsidusęs pridūrė. — Revizionizmas, antirevizionizmas, savarankiškumo idėjos… Visa tai painu. Aš esu paprastas jūrų ekologas. Sėdžiu Markso viduriuose. Plaukioju aplink Mao kelnes. Per atoslūgį klampoju per purvą palei brangiojo vado kojas. Kiekviename kvadratiniame metre skaičiuoju bestuburius. Savarankiškumo man netrūksta. Vieną dieną, tikiuosi, susipažinsiu su miela mergina, galbūt taip pat biologe, ir mudu būtinai įdėsim savo indėlį į „daugiavaikės šeimos" politiką. Apsigyvensime didžiulėje kosminėje stotyje, kuri suksis aplink saulę, natūralioje sąmoningo, savarankiško primato terpėje. Žmogui lemta suvaldyti ir transformuoti gamtą, o ne kapstytis po žemes, kaip elgiasi neišmanėliai jankiai. Štai ką aš žinau ir kuo nuoširdžiai tikiu.

— To užtenka, kad turėtumėt, ką veikti gyvenime, — pastebėjo Karlail.

Jis nudelbė merginą kreivu žvilgsniu, patrūkčiojo gąsdinančiai sudėtingus valdymo prietaisus, kurie nedovanodavo nė menkiausios klaidos.

— Užteko iki ano vakaro, — atsiliepė. — Tragedijoje nėra nieko, kas neigtų savarankiškumą arba jam prieštarautų. Nė vienos amoralios eilutės. O revizionizmas griežtai pasmerkiamas. Vis dėlto, kai apie ją galvoju, mane aplanko nerimą keliančios mintys. — Įsiaudrinęs sumojavo rankomis. Skraidyklė nukrypo nuo kurso. Jis skubiai įsistvėrė į svirtis. — Matot? — tęsė. — Aš prarandu savitvardą. Vis mąstau apie princą Leonidą ir sau sakau: „Štai *žmogus,* kuris išties *gyveno".* Kas taip kalbės apie mane?

— Bet jūs irgi esate žmogus, turite savo gyvenimą, — užprotestavo Karlail. — O tikrasis Brežnevas, jei atvirai, nė kiek nepanašus į princą iš pjesės.

Ry papurtė galvą.

— Koks skirtumas. Svarbiausia yra pats spektaklis.

Mergina nutylėjo. Užsiimti ardomąja veiklą nė neketino, juolab kad Ben-Amis sąmoningai arba dėl savo neišprusimo bandė parodyti nuobodžius senovės biurokratus kaip tarpusavyje besivaržančius viduramžių baronus, ir savo pastangomis juos tiktai išaukštino. Praeities politikierių vaidai iš dalies asocijavosi su veikla, kurioje, pasak gandų, dalyvavo vyresnieji jos pačios šeimos sluoksniai, toji

grobuoniškoji gamybinė brigada, ir neturėjo nieko bendra…

— O, dabar suprantu, apie ką šnekate. — Karlail nuoširdžiai nusišypsojo. — Bet siūlyčiau kitiems nepasakoti, kaip jaučiatės.

Kosmouoste ji apsidžiaugė, kad skafandru neatsikratė, nes be šio būtų nuleipusi nuo karščio. Atsisveikindamas Ry paspaudė viešnios ranką ir nudrožė įkrauti keltuvą, pasiruošti kelionei namo. Karlail savo ruožtu pajudėjo link terminalo — tipiškos žemos, plokščiastogės struktūros, apkarstytos antenomis, radarais ir saulės energijos elementais. Aikštės plotas užėmė kelis kvadratinius kilometrus; saulėje sueižėjęs, nuo kaitros raibuliuojantis asfaltas driekėsi išvalytoje retų džiunglių proskynoje, pusiaujo žemyno pakrantėje. Tik neaišku, kam išvis reikėjo įrengti kosmouostą tokioje vietoje. Orbitinės mechanikos faktorius ir pakilimui būtinos energijos tausojimas čia niekuo dėti. Dauguma vietinių laivų, įskaitant tą, su kurio kapitonu ji ruošėsi derėtis dėl skrydžio kainos, buvo sumontuoti pagal Euridikėje matytus ŠAR modelius. Vieną išimtį Karlail pamatė akies krašteliu, pro didžiulį terminalo langą.

Nuo žemės atsiplėšė ir į dangų šovė šimto metrų skersmens, stilizuotas šikšnosparnio pavidalas, kas sekundę pranykdamas ir vėl atsirasdamas akiratyje, mirgėdamas lyg sustabdytas senovinės kino juostos kadras. Sulig kiekvienu švystelėjimu dangų trumpam nutvieksdavo Čerenkovo spinduliavimas — mėlynas blyksnis žydrame fone. Erdvėlaivis skraidė viršŠviesiniu greičiu *atmosferoje*.

Kapitonas Vienuoliktoji Žvaigždėlaivių Verslovė Dok Gilas, besigilinantis į skaičius savo duomenų ekranėlyje, viso labo nežymiai pakreipė žvilgsnį viršun.

— Bando pasirodyti, — rūsčiai sumurmėjo. — Šimto metro ilgio VŠ šuoliukai!

— Dar nesu mačiusi tokio laivo, — prisipažino Karlail. — Nieko prieš, jei paklausiu, iš kur jį gavote?

— Iš niekur, — atsakė Dok Gilas. — Patys pasistatėme. — Jis mostelėjo ranka. — Aikštėje stovi dar keli. Manoji Vienuoliktoji Žvaigždėlaivių Verslovė tikisi netrukus įsigyti vieną, bėda ta, kad jie labai paklausūs ir gana brangūs.

— Nesistebiu. — Jei kitais savo pajėgumais laivas bent iš dalies prilygo gebėjimui atlikti ką tiktai regėtus triukus, tuomet nekilo abejonių, kad ji išvydo įdomiausią ir nuostabiausią *čuchė* technologijų pavyzdį. — Prieš išskrisdama mielai patyrinėčiau specifikacijas bei kainoraštį.

— Kaip pageidausite. — Kai jiedu susiderėjo dėl užmokesčio ir aptarė formalumus, Dok Gilas palydėjo ją į vietinį Dvidešimt Devintosios Laivų Statyklos kontorą, kur besišypsanti moteris, vardu San, padovanojo Liusindai Karlail duomenų ekraną su įrašytomis savarankiško erdvėlaivio, kaip jį vadino, smulkmenomis. Panagrinėjus

informaciją paaiškėjo, jog tam tikras naujojo laivo ypatybes nulėmė postžmonių įranga ir medžiagos, kurias prieš daugybę metų Karlailai pardavė DK prekybos kolektyvui. Skraidyklė gal ir nukopijuota nuo svetimų technologijų, bet ji išties bylojo apie didelį *čučhė* savarankiškumą, nes įgyvendinti panašios užduoties nevaliotų netgi riteriai, kitaip tariant, jie dešimtmečius prakaituotų gvildendami kiekvieno savo veiksmo pasekmes, užuot paprasčiausiai, na, *ryžtingai žengę pirmyn*… Karlail pamėgino įsivaizduoti tikėtinus tiriamuosius darbus ir sudrebėjo. Peržiūrėjo kainoraštį — rinkinį alternatyvios, velniškai sunkiai gaunamos, beveik neįperkamos postžmonių technikos bei galutinę, A.A. doleriais išreikštą kainą, kuri atrodė kaip didaktinis bandymas astronominius atstumus perteikti furlongais — ir vėl suvirpėjo.

— Ačiū, panele Dvidešimt Devintoji Laivų Statykla, — padėkojo.

— Mano artimieji veikiausiai susisieks su jūsų šeima.

— Nekantriai lauksiu. Prašom dar pasivaišinti arbata.

Keliaujant namo, teko porą dienų skristi viršš viesiniu greičiu, kol pavyko nukakti iki artimiausio dreifo pasaulio, o vėliau ištisas valandas nuobodžiai kėblinti pro raizginio vartus. Karlail jautėsi taip, lyg be atvangos kursuotų po kosmouostus: slankiotų košmariškais koridoriais, skverbtųsi pro siaubingai gausias minias. Pasaulių, kurie turėtų ne vieną kirmgraužą ir kurių vartai, vedantys į skirtingas vietas, būtų nutolę vieni nuo kitų nedideliu atstumu, ne tiek jau daug, todėl juose neišvengiamai susidarydavo kamščiai. Erzinančios grūstys spėjo įkyrėti po trečio ar ketvirto persikėlimo. Klajūnai, prekeiviai, bėgliai, komersantai, tyrinėtojų komandos su savo skafandrais; žvalgybiniai transporteriai, virtinės krovininių konteinerių; gniuždantis laukimas, kol išsisklaidys spūstis; nuolatiniai gravitacijos, paros, šviesos spektro, padėties erdvėje pokyčiai; visa tai vargindavo, priversdavo tuščiai švaistyti laiką. Muitinės postuose Karlailų klanui dirbantys sargybiniai praleisdavo ją galvos linktelėjimu, kai moters tapatybę patvirtindavo delno ir akies tinklainės skeneriai, tačiau stovėti eilėje reikėdavo, kaip ir likusiems. Ji ne sykį ryžtingai drožė pro vartus, tačiau atsidūrė vos už kelių žingsnių nuo pradinės vietos, buvo priversta apeiti kirmgraužą, palaukti minutę kitą, o kartais ne vieną valandą, kol neprognozuojami raizginio srautai persiųs kitus žmones ar informaciją ir sykiu pašalins bet kokius nukrypimus, galinčius pažeisti chronologiją.

Pagaliau Liusinda Karlail grįžo į planetą, iš kurios iškeliavo kartu su savo komanda, į Šiaurės Vainiko Ro D; netransformuotą pagal žemiškąjį standartą, priskiriamą pasaulių kategorijai, neoficialiai vadinamai „sunkiuoju Marsu”: vietinė traukos jėga siekė 0,9 g; atšiauriai žavus peizažas prikaustydavo žvilgsnį vulkaninėmis, vėjo šuorų nušlifuotomis uolomis ir persikreipusiomis jų smailėmis,

gelsvais it siera ir rusvais kaip rūdys atspalviais; nors geltona G0 klasės saulė švytėjo už keturių astronominių vienetų, oras buvo gana šiltas, o netipiškai aukštą temperatūrą nulėmė šiltnamio poveikis plonoje anglies dvideginio atmosferoje. Pasislėpę po deimantiniais kupolais, kurie kybojo taip aukštai, jog tepriminė blyškias, danguje raibuliuojančias voratinklio gijas, čionykščiai miestai mėgavosi amžina, vidutinio klimato zonai būdinga vasara.

Sveiki atvykę į Naująjį Glazgą. *Failte gu Glaschu Ur.* Regint šitą ženklą, ją pirmą kartą užplūdo stiprios emocijos. Iš vartų komplekso Karlail išsvyravo į pagrindinę aikštę. Į šalis pasipylė žmonės, tiksliai žinantys, kur norėtų nukakti, nestigo ir tokių, kurie glebėsčiavosi su pasitinkančiaisiais arba spaudė jiems rankas. Suoliukus nusėdo, į pakampes išsibarstė įprastas srautas bastūnų bei bėglių, pasprukusių iš tolimų konfliktų zonų, nūnai ieškančių atliekų — šiukšlių, vyniojamojo popieriaus skiaučių, maisto likučių, bet ko, — ką kišo į mažučius, nešiojamus Drekslerio rinktuvus, kantriai gaminosi valgį arba drabužius. Tie individai šmėžavo už skaidrių terminalo prieglaudų ir darbo biržų langų, prekybos centruose dairėsi į naujausio modelio apdarus, ketindami vėliau primityviai juos nukopijuoti. Oras atsidavė prakaitu, dezodorantų kvapais, kavos tirščiais. Diena jau buvo persiritusi į antrąją pusę, ir vėlyvos popietės požymiai tiesiog badė akis. Karlail nužvelgė minią sunerimusi, nuoširdžiai vildamasi, kad naujienos apie jos sugrįžimą jau pasiekė planetą, tačiau informaciją gavo ne žinių tarnybos, o šeima.

Prie pasitinkančiųjų užtvaros iš grūsties išsibrovė Amelija Or, apsirengusi dailiu kostiumėliu, įsikūnijusi į naują jaunos, liaunos moters pavidalą. Proprosenelė oficialiai paspaudė Liusindai delną ir netikėtai vaikaitę apkabino.

— Džiaugiuosi vėl tave matydama. — Jos veidą nutvieskė plati šypsena, dėl kurios, labai tikėtina, artimiausiu metu paakiuose įsirėš raukšlelės. — Nors mane nužudei du kartus.

— Skridai tuo laivu?

— Ir važiavau žvalgybiniu transporteriu. Bent man taip sakė.

— O, velnias, nepyk. Hmm, gerai atrodai.

Amelija Or pasitaisė šukuoseną ir palaidinukę.

— Man, šiaip ar taip, reikėjo atsinaujinti… bet tai nereiškia, kad sulaukei mano atleidimo. Ir turiu pasakyti, jog tavo pačios išvaizda sumauta.

— Ilgai keliavau, — atsakė Liusinda.

— Aha, suprantu, — švelniau pratarė Amelija. — Eime, iškviesime tau taksi. Beje, kuo tu apsirengusi? Darbiniais skardininko drabužiais?

— Čia euridikiškas skafandras. Tu juos matei, kai… o, šūdas, atleisk.

— Ei, nepamiršk išsiplauti burnos.

Žingsniuodama įkandin Or, tiesiausiu keliu traukdama link Karlailų limuzino (taksi, kurgi ne!), Liusinda neabejojo dėl to, kam iš komandos atiteks vado pareigos. Ji privalės imtis kokių nors atsakomųjų veiksmų, — pagalvojo su nerimu, kurį iš dalies prasklaidė tvirtai gniaužiamas, DK žvaigždėlaivio specifikacijomis užpildytas duomenų ekranas.

Prieš pasimatymą su bosu ji tespėjo išsimaudyti duše, pasikeisti drabužius — iš Drekslerio aparato išsitraukti naujus džinsus su palaidine — ir skubiai užkąsti. Būsimas susitikimas Liusindai kėlė siaubą. Per vakarienę Amelija vengė kalbėti šita tema ir mieliau plepėjo, nors gana netaktiškai, apie juokingus keblumus, kylančius tuomet, kai atgaivinama keliomis savaitėmis arba mėnesiais pasenusi tavo kopija. Vėl privažiavus limuzinui, Liusinda vos įstengė sutramdyti kelių virpulį.

Kai abi moterys nužingsniavo takeliu, vedančiu link Karlailų dvaro, vakaruose, virš sodo, kaip dešimt Venerų švytėjo vidinės sistemos dujų milžinė, Šiaurės Vainiko Ro B, nūnai tapusi vakaro žvaigžde. Mažučiai greitaeigiai palydovai, Valeras bei Sprigė, žaidė vėžlio ir kiškio lenktynes su įspūdinga orbitinių fabrikų bei kosminių stočių vora. Prie durų stovintis sargybinis jas apdovanojo mandagiu, vertinančiu žvilgsniu ir patikrino akių tinklaines. Per ilgą, plytelėmis išklotą koridorių nukaukšėję kulniukai veikiai prasmego storame svetainės kilime. Aplinkui dvelkė gėlių bei cigarų kvapai, kambaryje stovėjo raudonmedžio stalai ir odiniai krėslai, kampe žioravo holografinės liepsnos.

— Labas vakaras, damos. — Iš vieno krėslo gelmių išsirangė Janas Karlailas. Kiti du vyrai, esantys salone — Liusindos brolis Dankanas ir kažkelintos eilės pusbrolis Kevinas, — pašoko energingiau. Ji atsainiai linktelėjo giminaičiams, visą dėmesį, kaip ir derėjo, sutelkusi į bosą.

— Prisėskit, išgerkit. — Jis mostu pakvietė atvykėles, stvėrė abiejų šalius, pabučiavo rankas ir įbruko stiklus, visa tai atlikdamas viena sklandžia judesių seka. Kiekviena dreifo planeta turėjo savo žmogų iš senosios gvardijos, o Janas buvo seniausias jos atstovas. Beje, jaunas neatrodė: išvaizdą stabilizavo ties penkiasdešimtmečio amžiumi, per šimtmečius kūną ir veidą išvagojusiais randais didžiavosi nelyginant medaliais. Žemiau pražilusių, atgal sušukuotų plaukų juodavo antakiai, susijungiantys viduryje kaktos — štai vienas iš genetinių požymių, būdingų klano vyrams. Bosas nerizikavo griebtis atsijauninimo procedūrų, niekuomet nebandė kopijuoti sąmonės, kad, esant reikalui, jį sugrąžintų iš numirusiųjų. Sklandė gandai, neva Janas Karlailas bijojo giltinės, nes išsaugojo dalelę presbiterioniš— kos sąžinės, kurią, tiesą sakant, daug kas slėgė. Žemėje, 21— ojo amžiaus pradžioje, kai klanas persimetė prie teisėtos veiklos, jis dirbo šeimos

advokatu. Buvo pirmasis senojo Donaldo Karlailo sūnus, įstojęs į universitetą. Šnekėjo standartiškai amerikietiškai su anglo-škotų tarsena, įprasta aukštesnei negu vidutinei Edinburgo gyventųjų klasei.

Paaiškėjo, kad bosas žemesnis, negu ji galvojo; iškilusi ant savo aukštakulnių, Liusinda įžiūrėjo rausvą, žile pridengtą jo skalpą. Bet po akimirkos Janas atsisėdo ir, rodės, išsiplėtė, tarytum krėslas būtų virtęs juodu odiniu švarku.

— Džiugu vėl tave matyti, Liusinda, — pratarė.

— Aha, tikrai, — nuoširdžiau pridūrė Dankanas.

Ji šiltai visiems nusišypsojo.

— O aš džiaugiuosi grįžusi, — atsakė. — Nepykit dėl to jovalo. Kaip vystosi konflikto eiga? Jokių žinių dar nežiūrėjau.

Kevinas pasviro į priekį. Janas kilstelėjo ranką.

— Su naujienomis spėsi susipažinti vėliau — vis vien beveik nėra ką pasakoti. Taviškės gerokai įdomesnės, ir mes nekantraujame jų pasiklausyti. Manau, užtruksi nemažai laiko, kol viską išklosi.

Jis atsilošė, nežymiai šonu pakreipė galvą, stogeliu sunėrė pirštus. Dirstelėjęs į stiklą, kurį Liusinda laikė, nukreipė akis į viskio butelį. Aukščiausios kokybės „Taliskerį".

— Gali neskubėti.

Liusinda pakluso. Janas budriai klausėsi, retsykiais šio to pasiteiraudavo, iš pirmo žvilgsnio nė akimirkai neprarado kantrybės, nors kiti protarpiais nebenustygdavo vietoje. Susierzinimą parodė tik tada, kai mergina pasakė genialią savo mintį iš DK pirkti naujus laivus. Jai kišant duomenų ekraną atgal į rankinę, bosas palinko pirmyn ir spragtelėjo pirštais. Kurį laiką tyrinėjo specifikacijas, rašomąja lazdele žymėdamas varneles, virpindamas antakius.

— *Susimildama*, Liusinda, — išsižiojo, grąžindamas ekraną.

— Kas ne taip? — atšovė ji, nuo „Taliskerio" įgavusi drąsos.

— Tai pernelyg brangi ir rizikinga avantiūra. — Sprendžiant iš tono, savo minčių nė neketino pasakyti balsu. — Mesk ją iš galvos.

Merginos veide nušvito taikinga šypsenėlė, bylojanti, jog „bosas esat jūs". Kitokios reakcijos jis, žinoma, ir nesitikėjo.

Vėl atsilošęs, Janas Karlailas delnais pasitrynė skruostus, po sekundės pakilo nuo krėslo.

— Ką gi, ponai ir ponios. Istorija išties *kerinti*. — Jis prisiartino prie netikro židinio, abu delnus įrėmė į atbrailą, išrietęs nugarą pasiūbavo ant kojų pirštų; staiga sulenkė rankas ir žaibiškai apsisuko.

— *Liusinda!* — šūksnis privertė ją krūptelėti. — Aš labai tavimi nusivylęs. Tu siaubingai brangiai atsiėjai klanui ir šeimai… o kur dar kompensacijos mūsų darbuotojų artimiesiems? Ar bent suvoki, kokios išlaidos mus užgula dėl kiekvieno, žuvusio kovoje? Tenka išmokėti didesnius atlygius, atseikėti premijas, malšinti išgyvenusiųjų širdgėlą. Taip, už atgaivinimą ir kopijas jaučiamės dėkingi. Vis dėlto jos taip

pat kainuoja, ne vien finansine, bet ir emocine prasme. Tau patikėjo komandą, o tu leidaisi paimama į nelaisvę. Nuo priešų neapsaugojai skafandro. Nors privalėjai kovoti, kiek leidžia jėgos. Verčiau žūti negu pasiduoti. Aš pažinojau vyrus ir moteris, kurie net neišgalėdami turėti kopijų atiduodavo gyvybę vardan šeimos. Senais laikais mes grumdavomės…

Jis užsičiaupė, atsiduso ir vėl įsitaisė krėsle.

— Užteks, — pasakė. — Komandoms tu nebevadovausi, kol darbais įrodysi, kad sugebėtum tapti lydere. Jei tave išvis kas nors sutiks priimti į savo būrį.

— Tiktai ne aš, — išdrožė Amelija.

Liusinda kiečiau sučiaupė lūpas ir linktelėjo.

— Labai gerai, — pratęsė Janas. — Apgalvok, ką sakiau. Vis dėlto tu pateikei vertingų žinių. Už jas esu tau dėkingas. — Bosas nusigręžė visa savo esybe demonstruodamas, kad prasižengėlė jam neberūpi, ir kreipėsi į kitus: — Nepanašu, jog dėl Euridikės kiltų keblumų. Bėdų, kaip visada, pridaro riteriai. Į sistemą mes pasiuntėme du laivus — vieną praradome, kaip patvirtino Liusinda, antras spėjo pasprukti ir dabar lūkuriuoja už poros šviesmečių nuo planetos. Negalime leisti riteriams užvaldyti raizginio mazgą. — Nusišypsojęs pasitrynė delnus. — Šį vakarą problemos neišspręsime, tad nėra prasmės jos aptarinėti.

— Bet… — sutartinai pabandė užprotestuoti Kevinas su Dankanu.

— Nepriešgyniaukit, ponai. Paskambinkit man rytoj, įpusėjus popietei, ir mes pasišnekučiuosime.

Svečiai jau ruošėsi išeiti, kai Janas, prie durų jiems įteikdamas šalius bei švarkus, sumurmėjo:

— Amelija, nieko prieš, jei tave užlaikyčiau kelioms minutėms?

Or neprieštaravo.

Durys užsitrenkė jiems už nugaros. Liusinda įsikibo į brolio ir pusbrolio parankes.

— Aš patekau į nemalonę? — neva nerūpestingai paklausė.

— Aha, — patvirtino Dankanas. — Tu visiškai susimovei.

— Dabar, kai tave išdėjo į šuns dienas, nė nenorėtume, kad mus matytų kartu, — pridūrė Kevinas.

— Esi paženinta iki civilių, dėl to gali neabejoti, — ant žaizdos užbėrė druskos Dankanas.

— *Liaukitės,* — pareikalavo ji, mėgindama neprarasti savitvardos likučių.

— Tokia mūsų pareiga, — atkirto Kevinas. — Dėdė Janas mums nurodė šįvakar pasirūpinti, kad nustotum savęs gailėtis ir nekrėstum kvailysčių.

— Subtilumas nėra antras tavo pusbrolio vardas, — pastebėjo Dankanas.

— Žinia, — sutiko Kevinas. — Jeigu jau apie tai prabilome,

mums, be kita ko, liepė tave prižiūrėti, atkalbėti nuo nevykusių užmačių, tarkim, neleisti kurstyti jaunųjų atžalų prieš senąją gvardiją.

Nūnai trijulė stypsojo ties vartais, dairėsi po gatvę ir dausas, žvilgsniais ieškodama taksi. Pro šalį, pagarbiu atstumu nuo dvaro, praslinko vienas kitas vietinių policininkų automobilis. Galbūt atsitiktinai, o gal ir ne, bet taksi priešais juos nutūpė po trisdešimties sekundžių.

„Lindynė" priklausė civiliams, bet ją sergėjo šeimos apsauginininkai, o įrengimą finansavo šeimos pinigai. Klubas neturėjo nieko bendra su reketuojamu restoranu ar nusikaltėlių irštva — Naujojo Glazgo įstatymai, apibrėžiantys jungtinę veiklą, buvo per daug švelnūs, kad viena iš šalių griebtųsi prievartos, — veikiau priminė jų kopiją, kuria savininkai išreiškė pagarbą tokioms vietoms. Štai kodėl į jį iš aukšto žiūrėjo vyresni klano nariai, puikiai atmenantys originalus, ir būtent todėl čia dažnai lankydavosi madinga ironija persisunkęs jaunimas arba praeities garbintojai. „Lindynė" panėšėjo į užeigą, perdarytą iš banko koridoriaus, įkurtą anuomet, kai minėta finansinė įstaiga prilygo kapitalo katedrai, o ne pačiam rojui. Apvalų barą supo stalai, išrikiuoti ratais ir epicikloidėmis, pakopos bei nišos. Aukštą, deimantinį, vitražu paverstą lubų kupolą neva prilaikė fiilerenų stulpai, iš pažiūros niekuo nesiskiriantys nuo paauksuotų juodo marmuro kolonų. Visi objektai atrodė atšiaurūs ir senesni, negu buvo iš tikrųjų. Netgi striptizo šokėjas įkūnijo holegramos, kurias ryškesnių spalvų sluoksniais suraikė dūmų sruogos.

— Sveika sugrįžusi, — tarė Dankanas, atnešęs alaus bokalus. Palinko į šoną, apkabino ją ir paspaudė petį. — Mes iš tiesų džiaugiamės.

— Aha, dėkui. Į sveikatą.

Šaltai abu nužvelgusi, Liusinda tęsė:

— Bet, jei atvirai, aš nesu tikra dėl to, ką judu, vyručiai, rezgate. Kevai, prie dvaro vartų tu padarei velniškai rimtą užuominą. Kaip suprantu, jūs ketinote mane įsiutinti arba siekėte, kad leptelėčiau kokią paikystę, apie kurią praneštumėte senajam Janui.

— Tikrai supratai? — ne tiek nustebęs, kiek smalsaudamas pasitikslino Dankanas. — Na, sentimentaliai seiliotis, manau, neverta. Juk pažįsti mūsų šeimą. Pasitikėjimas jai nebūdingas.

— Kaip pirštu į akį.

— Vienaip ar kitaip, puiku, kad nesileidai ten nužudoma, — pridūrė brolis. — Bosas priskiedė tau mėšlinų pasakėlių. Tave išspyrė iš komandos, nes pasiskundė tetulė Amelija, nors už tai negalėčiau jos kaltinti…

— Aš taip pat, — įsiterpė Liusinda.

— …ir savo sprendimąjis pagrindė kažkokia nusikaltėlių pasaulio morale, ištraukta iš Klaido upės dugno.

— Malonu, kad išaiškinote man padėtį, bet koks jums skirtumas? Jūs gi prisijungę prie komandos, ar ne? Priklausote įtakingų žmonių ratui?

— O taip, — patvirtino Kevinas. — Mums dar toli iki viršūnėlių, vis dėlto… taip, mudu įtrauks į kovinę, Jano ir Amelijos buriamą grupę, nebent sugadintume savo reputaciją prisidėję prie užmačių, kurias puoselėtų neištikimi, ambicingi šeimos nariai.

— Po šiandienos mums gali pakenkti bet kokios sąsajos su tavimi, — pusbrolį papildė Dankanas. — Todėl šaunu, kad mus tris mato drauge, lyg per sąmokslą palenkusius galvas. Pusė vietinių šmikių pasibaisėję siųs žinutes bosui, o tas šiepsis ir patenkintas kinkuos galva, nes mudu tiksliai vykdome jo įsakymus.

— Kol kas aišku. — Liusinda ištuštino bokalą. — Atsinešiu dar vieną.

Stovėdama prie baro, mergina nesėkmingai bandė nustatyti, kas iš aplinkinių juos stebėjo. Žvalgybinė veikla per daug ištobulėjo, kad ją pavyktų susekti. Mažų mažiausiai tokia užduotis ne Liusindos, šioje srityje visiškos diletantės, jėgoms. Dėl skaitymo iš lūpų arba nuotolinių mikrofonų nerimauti neverta. Brolis su pusbroliu, be abejo, kišenėse nešiojosi šifratorius. Tiesą sakant, savo rankinėje ji irgi turėjo kodavimo įrenginį.

— Žodžiu, jūs nepritariate tam, kaip senoji gvardija tvarko šituos reikalus? — paklausė grįžusi.

— Ne, po velnių, — atsakė Kevinas. Jiedu su Dankanu papurtė galvas.

— Tik ne mes, — pridūrė Liusindos brolis. — Pasuk smegeninę. Su kuo susidūrėme Euridikėje? Su civilizacija, kuri vystėsi savarankiškai ir visai kitaip nei mes, riteriai, komunistai ar fermeriai… beje, ir nepamirškim, jog tenykščiai apsirūpinę pabūklais, gebančiais dulkėmis paversti žvalgybinius transporterius, be to, susiję su ginkluotomis, kosminėmis senovinio antiamerikos aljanso pajėgomis, moksliniais atradimais ir technologijomis, o kur dar išdavikas arba perbėgėlis, išsamiai susipažinęs su Karlailų įranga bei taktika, sulaukęs išmoningiausių mūsų konkurentų paramos. Jau nekalbant apie paslaptingas svetimos kilmės būtybes, išnykusias, bet po savęs palikusias karo mašinas, į kurias suleidę nagus riteriai palies širšių lizdą. Teisingai? Taigi *akivaizdu*, kad Euridikę derėtų laikyti paprasčiausiu, menkaverčiu užkampiu, kur dažniausiai apsistoja pasipūtėliai fermeriai arba vertingą techniką gadinantys, rūdą kapstantys komunistų išperos. O taip, grynas formalumas. Nusiųskim ten daugiau laivų, gausesnius kareivių būrius, ir pažiūrėkim, kas palūš pirmas. Jėzau Kristau!

— Plano valdžia nepakeis?

— Juk girdėjai, ką bosas sakė. Arba atlėksime žvaigždėlaiviais,

arba mėginsime prasiveržti pro vartus. Iš tavęs išgirdę, kad egzistuoja daugiau nei viena kirmgrauža, Janas su Amelija greičiausiai įsikniaubė į žemėlapius.

— Netikiu, jog tuodu būtų *tokie* kvaišos, — išsižiojo Liusinda. — Susimildamas.

— Kaltink ne kvailumą, — atšovė Kevinas, — o savotišką konservatizmą, menantį anuos laikus, kai Karlailai gyveno pilyje prie Klaido. Ir, žinoma, adrenalino pliūpsnį, šovusį į makaules nuo minties, kad pavyktų už pautų prigriebti šunsnukius, kurie mūsų protėvių kraštu naudojosi kaip suknistu ginklų pastovu. — Jis patraukė pečiais. — Bandydama susitarti su kitomis grupuotėmis, senoji gvardija mielai renkasi karinę jėgą. O dabartines problemas reikėtų spręsti, organizuojant kažką panašaus į kovinės archeologijos ekspediciją. Nes Euridikės nė velnio nepažįstame.

— Kitaip tariant, elgtis, kaip įprasta mums, — pasakė Dankanas.

— Kaip įprasta tau.

— Ir Amelijai Or, — pastebėjo Liusinda.

— Ne-e, — paprieštaravo brolis. — Per išvykas ji per daug atsargi. Kaip ryšių specialistė, visai nebloga, bet technologijų srityje ne ką teišmano ir nemėgsta prie jų kišti rankų.

— Ką gi, ponai, kokią alternatyvą pasiūlysite? — bosą pamėgdžiojo Liusinda.

— To paties ketinome paklausti tavęs, — atsakė Dankanas.

— DK laivai atrodo daug žadantys, — tarstelėjo Kevinas.

— Gerai. Klausykitės, kokių veiksmų imčiaus pati. Įtvirtinčiau kitą vartų, pro kuriuos nėrėme, pusę ir visas šalutines jungtis. Derėčiaus su riteriais — po velnių, pasiūlyčiau nemokamai naudotis kiekvienu naujai atrastu postžmonių technologijų pavyzdžiu, iš pradžių užtikrinčiau, kad prie jų nesiartinsime ištisus metus, nors, kilus būtinybei, sutikčiau ir dėl dešimties. Bet tas kortas laikyčiau arčiau savęs. Mainais mums vėl leistų kontroliuoti Euridikės vartus. Tuo pat metu vietiniams planetos gyventojams prižadėčiau labai palankius tarifus, paraginčiau užmiršti senas skriaudas, išmesti kerštą iš galvos. Kur kas daugiau uždirbtume su jais užmezgę verslo santykius nei piešdami kompensacijas. Įdomių įrengimų ir šaunių meniškų dalykų tie žmonės turi su kaupu. Stačiai netveria noru su kuo nors bendrauti ir prekiauti, nes kultūrinėje izoliacijoje praleido du šimtus metų.

— Vargu ar riterius sužavės sandorio sąlygos, ir aš netikiu, kad Euridikės gyventojai mumis pasitikės, — pareiškė Dankanas.

— Mes viso labo surengtume diplomatinį puolimą. Per derybų įkarštį, nepatraukdami riterių dėmesio, pasistengtume atskraidinti laivus į planetos apylinkes. Tiesa, aš neabejoju, jog menkai įsavinta sistema su stabilia saule ir transformuotu, retai apgyvendintu pasauliu

sudomintų DK bei A.A.. Žiūrėkit, kiek čia vietos, sakytume jiems. Paskatintume ten lėkti pulkais. Žinoma, į DK ir A.A. žvaigž— dėlaivius įsodintume saviškių grupeles.

— Oho, šauni mintis, — pagyrė pusseserę Kevinas.

— Kas paskui? — pasiteiravo Dankanas.

— Užmegztume ryšius su Euridikės armija. Pamenate, kaip minėjau, jog ten netrūksta disidentų, vadinamų sugrįžėliais? Garantuoju, jog neilgai trukus dauguma imtų griežti dantį ant riterių ir prisišlietų prie mus palaikančių planetinių pajėgų.

— Bet mums reikalingos kosminės, — paprieštaravo Dankanas.

— Galėtume jas suburti, pavyzdžiui, sąžiningais mainais — laivas už laivą. Mūsiškiai slapta perimtų į sistemą atskridusius DK arba A.A. žvaigždėlaivius. Aišku, iškeistume juos į savus, tik esančius kituose sektoriuose. Netoli Euridikės sutelkę gausią flotilę, įgytume karinį pranašumą, kuris paskatintų konkurentus priimti viliojančius mūsų pasiūlymus.

— Žavingas planas, — tarė brolis. — Tik jis turi apsčiai silpnų vietų. Mano nuomone, per daug priklauso nuo slaptumo bei netikėtumo faktorių. Užtektų vieno ŠAR šnipo, kuris prasiskverbtų į mūsų gretas, ir visos pastangos nueitų perniek.

— Todėl ir reikalingas pastiprinimas, — atsakė Liusinda. — Tarkim, tuzinas laivų — spėju, kad senoji gvardija vis vien juos išsiųs, tad manevras atitiktų boso planą. Bėda ta, jog per sekinančias kovas, pasitelkę tiktai fizinę jėgą, mes galime nieko nepasiekti. *Arba* pasitenkintume *vienu* iš naujųjų DK žvaigždėlaivių — jis atliktų virš— šviesinį šuolį, atsidurtų po ŠAR laivais ir realiuoju laiku juos išsprogdintų į kitą visatos ciklą.

— Ne-į-ma-no-ma, — pabrėžtinai aiškiai išrėžė Kevians. — Jokia sumauta gelda nepajėgtų taip tiksliai lakioti VŠ greičiais.

Liusinda jam padavė rankinėje sužvejotą duomenų ekraną.

— Perskaityk specifikacijas. Nemanyk, jog demokratiški komunistai giriasi. Pati mačiau tokią jų skraidyklę, ir žinok — ji šmirinėja danguje kaip šikšnosparnis.

Abu vyrai porą minučių gilinosi į instrukcijas. Kevinas atsistojo, tylėdamas nukulniavo prie baro, grįžo nešinas dar trimis bokalais ir vėl palinko virš ekrano.

— Mes negalime sau leisti ieškoti jų norimų įrengimų, — pagaliau prabilo Dankanas. — Nebent visiškai nukreiptume dėmesį nuo krizės Euridikėje.

— Su sąlyga, jei nuo darbų atitrauksime žmones, kurie ja užsiima, — ramiai atsiliepė Liusinda.

— Šeimos nariai prie tavęs neprisijungs. — Kevinas pakratė galvą. — Atleisk, bet šiuo momentu tavo vardas veikia kaip tikri nuodai.

— Čia mano problema. Jeigu prisireiks, komandą subursiu iš

civilių. Patys rizikuosime, patys ir pelnu dalinsimės, su sąlyga, jog mus lydės sėkmė. Pasipelnys ir šeima, jei tik prisiplėšime užtektinai grobio bei spėsime laiku nusipirkti laivą. Jūs, bičiuliai, nesivaržykite iškloti idėjas bosui. Galite jas priskirti sau. Mano pasiūlymai skamba gerai ir papildo priemones, kurių griebsis valdžia. — Jis plačiai nusišypsojo. — Reikalus aptarėm?

Taip, patvirtino giminaičiai.

— Na, kuo užsiimsime dabar? — paklausė Liusinda. — Vakaras tik prasideda.

Kevinas prajuko.

— Ei, juk tu ketinai po kelių valandų virsti į lovą.

Ji niūriai linktelėjo.

— Aš žinau, ką mes veiksime, — tarė Dankanas. — Tu mums papasakosi apie Euridikę, dailius jos žmones, kalbėdama išvargsi, leisies užvaldoma emocijų, o tada mes nugabensime tave namo.

— Planas visai neblogas, — sutiko Liusinda.

10. ŠVIEČIAMOJO AMŽIAUS AUŠRA

„Alkano drakono” mikroschemas užliejo palengvėjimas, tarytum į nutirpusią galūnę plūstantis kraujas. Dalis mechanizmų ir pačios sąmonės jam vis dar buvo nepasiekiama, bet atlėgo skausmingas, iškreiptas noras kontroliuoti gamybą asteroide.

— Kas čia vyksta? — paklausė Lamontas, žnektelėdamas į elastinį tinklą.

— Tu veikiausiai atkreipei dėmesį į pakitusią ikigarsinę korpuso vibraciją. — Laivas parinko atitinkamą ekraną. — Kaip matai, gamybinis procesas užsibaigė.

Uolienos luito paviršių dengė žvilgantys kokonai, ištisos jų eilės, daugėjančios Fibonačio seka, nelyginant grūdeliai duonos kepaliuke.

— Kas tai? — paklausė Lamontas.

— Jie susiformavo per paskutines šešias minutes, — atsakė „A1— kanas drakonas”. — Objektai sudaryti iš daugiasluoksnių plastikinių kiautų ir amortizuojančios, karo mašinų spiečius — po šimtą kiekvienoje gmpėje — įsupusios dangos. Labiausiai tikėtina, kad mes regime vienkartines transporto priemones, kurios kovinę techniką perkels į planetą.

— Prakeikimas, — sugriežė dantimis Lamontas. — O aš svarsčiau, kaip jos ruošiasi nusigauti įEuridikę. Nepastebėjau jokių ženklų… — jis užsičiaupė. Veidas ir lūpos sudrebėjo, atspindėdami galvoje kirbančias mintis. Laivas lūkuriavo, tarsi stebėdamas labai lėtai veikiantį mechanizmą.

— Prakeikimas, — pakartojo žmogus.

Dar viena užsitęsusi pauzė. „Alkanas drakonas” spėjo apmąstyti tam tikrus matematinius sąryšius, kurių gvildenimas suteikėjam pasitenkinimą.

— Klausyk. — Dviprasmiškas žodis visai ne vietoje pakurstė antplūdį garsų, užtvindžiusių laivo sistemas. — Ar tuos gelžgalius galima perkalbėti?

— Jie sukurti ne diskusijoms. Gamybinis procesas — savarankiškas ir decentralizuotas. Atskiros sumontuotos mašinos yra autonominės. Kiekviena turi užtektinai intelektinių pajėgumų, kad atliktų itin specializuotą savo užduotį, nesileistų į derybas ir nepasiduotų ardomajai veiklai.

— Bet jos privalo turėti sumautus jungiklius, — murmtelėjo Lamontas. — Antraip kaip suprastų, kada nutraukti mūšį?

Žvelgiant į sąsajos įtaisą, jo veide nušvito pamažu stiprėjančios nuojautos išraiška.

— O… — nutęsė pilotas. — Kovinę techniką kontroliuoji tu. Atlieki valdymo centro funkciją.

— Tikslaus atsakymo nežinau, — atsiliepė mašina. — Negaliu nei patvirtinti, nei paneigti tavo prielaidos.

Lamontas išsišiepęs pasikasė barzdą.

— Tokiu atveju problemą reikėtų išspręsti, nugriaunant visas pertvaras.

— Nerekomenduočiau, net jeigu žinočiau, kaip atlikti tokį darbą.

— Ar domėjaisi naujienomis iš Euridikės?

— Žinių nesekiau, — atsakė mašina, — bet jas, žinoma, įrašiau.

— Ką gi, susipažink su informacija dabar. Pasidomėk pokalbiais su Šviečiamojo amžiaus riteriais.

Laivas perkratė mįslingus pastarųjų dienų duomenis.

— Nesuprantu, kokia mums iš to nauda, — pratarė po dviejų sekundžių.

— Nesistebiu, — šyptelėjo Lamontas. — Bet ne čia esmė. Juk riteriai netransliuoja algoritmų, kurie padėtų įsilaužti į karo mašinų sąsajas. Svarbiausia yra jų pateiktas pavyzdys. Užduotis įgyvendinama.

— Bet kol kas riteriai jos nesiėmė.

— Pažiūrėkime, gal sugebėsime juos aplenkti.

Mašina ir žmogus drauge praleido ne vienerius metus. „Alkanas drakonas" pažinojo Lamontą kur kas geriau, nei tas numanė. Vis dėlto jis nesitikėjo išgirsti klausimo, kurį pilotas pateikė įsitaisydamas ore it jogas, demonstratyviai sunerdamas kojas.

— Papasakok apie savo sapnus.

— Aš nesapnuoju.

— Leisk perfrazuoti. Turėjau galvoje trumpalaikes minčių ir vaizdų kombinacijas, įsiterpiančias į tavo loginio mąstymo procesus.

— O, šitas, — atsiliepė mašina.

Pokalbis užtruko kelias valandas. Nors ir nežymiai, pasistūmėti į priekį pavyko. Procedūra abu taip įtraukė, kad į užsižiebusį, dešimtis objektų, kurie mažino viršššviesinį greitį, rodantį gravitacijos bangų detektorių jie sureagavo tiktai po minutės.

Ben-Amis tikėjo pažįstąs miestą. Čia pragyveno šimtą metų, ir pastarąsias aštuonias dešimtis praktiškai nardė jo kraujotakoje, o pulsą užčiuopdavo visada. Savo pastatymus kurstydavo menkiausiais tvinkstelėjimais, apatijos akimirkomis, hormoninėmis nerimo srovelėmis. Kokias opias vietas užkliudydavo, paprastai būdavo aiškiau matyti, žvelgiant į praeitį: „Leonide Brežneve" atsispindėjo susirūpinimas dėl komunizmo, kuris nepastebimai ėmė smelktis į materialinę gerovę garantuojančią ekonominę sistemą; „Vestsaido istorija" atskleidė poreikį panaikinti susiskaldymą, pasidalijimą; „Gevara" bylojo apie moralinį išglebimą, didvyriškumo netektį; kūniškos „Herberto Vesto" vulgarybės vertė susimąstyti apie trikdančias etines atgaivinimų normas.

Dabar, žingsniuojant ryto šešėliais nudažytomis gatvėmis, artėjant prie vyriausybinio kvartalo, prodiuserį apėmė pojūtis, kad jis prarado ryšį su savo aplinka. Su tuo, ką matė, girdėjo ir net užuodė, anksčiau nė karto nebuvo susidūręs ir niekada taip nesijautė kaip šiuo metu. Į Ben-Amio akis smigęs praeivio žvilgsnis bemat nukrypo šalin, ausis pasiekė gargždus, virpantis jaunos moters balsas; tarp užgrūstų vienbėgio modulių tvyrantis oras atsidavė silpnu, gižiu, nerimą keliančiu kvapu. Baimės tvaiku. Su niekuo nesupainiojama jos smarve, kuri kažkaip nesiderino prie Naujosios Pradžios. Miestas visuomet pateisindavo savo vardą, kaip ir pati planeta. Tačiau kolonija atsikratė bet kokiais bauguliais per ilgą skrydį, išdegino juos kaip kurą, ją mylinčius žmones skatino nesidairyti atgal. Ateities nežinomybę jie pasitiko ryžtingai ir džiugiai. Bičiulis Adrianas gyvenimo drobėje neretai įžvelgdavo karštligiškų atspalvių potėpius, tam tikrą liūdesį, savotišką širdgėlą, kurią žadindavo suvokimas, kad iš visos žmonijos beliko Euridikės kolonistai… o Ben-Amis jos nepastebėdavo. Galbūt stokojo jautrumo. Gal pats buvo nudrėbtas iš tvirtesnio molio. Kas žino.

Vis dėlto, neskaitant nerimo dėl kitų žmonių jausmų ir ne itin geros nuojautos dėl numatyto susitikimo, jis jautėsi kaip ant sparnų. *Mes ne vieni! Prieš mus atsivėrė visata! Į kitas vietas veda daugybė durų! Panorėją galėsime skraidyti viršŝviesiniu greičiu!* Ben-Amis kone strykčiojo, degė noru pagrūmoti kumščiu ir sušukti vangiai miniai, pro kurios tarpelius laviravo: kodėl jūs velkate kojas, kai mums derėtų šokti iš džiaugsmo?

Užbėgęs marmuriniais pažįstamo puošnaus statinio laiptais, nėrė pro atviras duris — greta jų kabanti neišvaizdi plokštelė skelbė, esą pastate įsikūrė biurai, priklausantys Euridikės asamblėjos nariams.

— Esu sutaręs lygiai devintą susitikti su Žanu-Liuku Menardu, — pasakė priimamojo sekretorei. — Iš Septyniasdešimt Devintosios apygardos.

— Jis laisvas, pone Ben-Ami. — Šiek tiek sumišusi, mergina paklausė: — Hmm… atleiskit, ar galėčiau jus akimirkai sutrukdyti?

Prodiuseris pasirašė apdriskusią „Džordžo II-ojo beprotystės” — prieš septyniasdešimt su viršum metų statyto farso, kurį jis mielai būtų užmiršęs, — programėlę, minutę kitą paplepėjo, sužinojo, kokia linkme eiti, ir pasuko nurodytų laiptų kryptimi.

Iš Menardo kabineto atsivėrė nuostabi vandenyno panorama; sienas dengiantys, užtildyti ekranai rodė žmones, kurie su užsidegimu kažką šnekėjo: transliavo rytinius asamblėjos debatus, interviu studijose, viešosios nuomonės apklausas gatvėse. Menardas, žemaūgis vyriškis, pasirūpino atrodyti apkūnokas ir vidutinio amžiaus — tokia išorė tapo dalimi įvaizdžio, kaip konservatyvūs švarkai, turintys siaurutes, veik neįžiūrimas apykakles, ir marškiniai, kuriuos jis vilkėjo,

kasdien ignoruodamas naujausias mados tendencijas (apytikriai kartą per metus prie jų prisitaikydamas). Euridikės asamblėjos narys, vienas iš atsakingųjų elementų, pažinojo Ben-Amį — nors nelabai artimai — ištisus dešimtmečius.

Gurkšnodami kavąjie apsikeitė mandagybėmis, ir Menardas prašneko apie reiklaus.

— Man, hmm… nelengva apie tai kalbėti. Šiaipjau neprašau rinkėjų pas mane užsukti. Dažniausiai, kaip žinai, pats einu su jais susitikti.

— Praeityje man padėjai ne vieną kartą, už ką esu tau dėkingas, — atsakė Ben-Amis, iš atmintiems gelmių bergždžiai mėgindamas iškapstyti Menardo giminaičius arba atžalas, kurie svajojo apie teatro aktoriaus karjerą ar bent įsivaizdavo gebantys vaidinti. — Jei galėčiau tau kuo nors pagelbėti…

— Ne, ne, man asmeniškai pagalbos nereikia. — Asamblėjos narys dirstelėjo pro langą, vėl atsigrįžo. — Po velnių, kaip nesmagu. — Jis plojo delnais sau per kelius. — Supranti, norėjau aptarti tavo pjesę.

— Mano pjesę? — akimirką prodiuseris neabejojo, jog Menardas šneka apie naujausią jo kūrinį „Reformuotą reformatorių", storžievišką satyrą apie Euridikės politikus, kurią nustojo rodyti jau po trečiojo vakaro. Negi tame spektaklyje pasitaikė Menardą įžeidžiančių aliuzijų?

— Apie sugrįžėlius.

— O! — Ben-Amis su palengvėjimu nusijuokė. — Žanai-Liukai, jos pastatymas dar tik pradinėse stadijose. Man nepatinka plepėti apie nebaigtus projektus. Kaltink profesinį prietaringumą. Bet galiu išduoti… — prodiuseris pabaksnojo sau į nosį, — …kad ji sukels daug diskusijų.

— Aha. — Menardas susiraukė. — Štai kur bėda.

— Atleisk, nesuprantu. — Ben-Amis pakratė galvą. — Kokia bėda?

— Man labai sunku delikačiai viską paaiškinti. Tarkim, daugybė žmonių tavo darbą laikys politiškai nesavalaikiu. Be abejo, tiktai dabartinėmis aplinkybėmis. Kai padėtis truputį nusistovės, dėl pjesės niekas nebeprotestuos. O kol kas… — jis skėstelėjo delnais.

Ben-Amis suglumo.

— Aš nujaučiau, jog spektaklis kels dvejonių politiniams mano draugams. Aplink sklando įvairūs gandai. Žinai, kokie tie aktoriai, jie neatsispiria pagundai paliežuvauti ar bent trumpam atsidurti žiniasklaidos dėmesio centre, bet užtikrinu, kad susipažinęs su kontekstu…

Menardas aukštyn kilstelėjo rankas.

— Taip, taip. Patriotiška, progresyvu ir taip toliau. Sugrįžėlių aspektas gal ir sukels nepritarimą, bet esu tikras, jog su šitais menkais

nesklandumais susidorosi. Esmė ne čia… tiksliau, būtent čia. Nors esi pilnas geriausių norų, tu sužadinsi, hmm, *šovinistinius* jausmus, įsitikinimą, kad Euridikė…

— Minutėlę, — šaltai jį nutraukė Ben-Amis. — Pasak tavęs, mano drauge, *responsablepolitique*[7], kai kuriuos žmones apėmė baimė, jog pjesė bus pernelyg patriotiška?

— Taip, — susigėdęs patvirtino Menardas. — Ne mane, žinoma. Ir ne mano partiją. Aš tesu pasiuntinys. Labai aukštą padėtį užimančių asmenų prašymu perduodu jų… patarimą. Prezidentas ir, kas svarbiausia, Jungtinis vadų komitetas, nerimauja, kad spektaklis pakenks santykiams — itin reikšmingiems mūsų saugumui, gal net egzistavimui — su naujaisiais sąjungininkais.

— O, dabar *aiškul* Jie bijo įžeisti riterius!

— Teisingai. — Politikas akivaizdžiai nudžiugo, kad jiedu pagaliau suprato vienas kitą.

— Ką gi, — Ben-Amis pakilo nuo kėdės, — būčiau dėkingas, jei draugams iš valdžios sluoksnių perduotum mano atsakymą: tegu savo patarimus susikiša ten, kur nesueina.

Kitados, stovėdamas ant Pietų Kvynsferio molo, Vinteris pastebėjo, jog per potvynį žemiausią ir aukščiausią jūros lygį skiria trys metrai. Mažutėliame kvadratinio kilometro plote, tarp Forto tiltų, kabančio ir geležinkelio, tolimas Mėnulis per kelias valandas lengvai iškėlė tris milijonus tonų vandens. Jo sąmonę persmelkė, kaip anuomet rodės, prasmingos mintys apie fiziką, gravitaciją bei potvynius sukeliančias jėgas, apie didžiojo visatos mechanizmo galybę.

Arba nieko panašaus nenutiko, ir kitas mechanizmas jam įdiegė prisiminimus, kaip logišką išlikusių fragmentiškų potyrių bei įsitikinimų seką, o ne, tarkim, sąmonėn įstrigusios naktinės televizijos laidos nuotrupą.

Kad ir kaip ten būtų, jis puikiai atminė tuos išgyvenimus, žvelgdamas į juodą, virš parko kybantį žvaigždėlaivį, tarytum svarmens piešinėlį su užrašu „Milijonas tonų!" — siaubingą masę, kuri po širdį stingdančios akimirkos visus pritrėkš.

— Vaizdas neduoda ramybės, ar ne? — išsižiojo Kolderis pamatęs, jog draugo akys nuolat krypsta į milžinišką objektą. Įpusėjus rytui, abu gurkšnojo kavą krantinės kavinėje, kur su jais susitikti žadėjo Ben-Amis.

— O taip, — atsakė Vinteris. — Vis spėlioju, kaip jis ten laikosi.

— Pasiteirauk riterių. — Kolderis kinktelėjo galva į kelis juodai apsirengusius, už kelių stalų arbatą geriančius vyrus.

— Jau klausiau. — Vinteris išsilenkė, kad jo nepasiektų dūmai, vingiuojantys nuo draugo cigaretės. — Jie pasidomėjo, ką išmanau apie fiziką, tuomet mandagiai pasiūlė įgyti daugiau žinių ir tik paskui

gilintis į temas, kurių esmės kol kas nesuprantu.

— Protingas patarimas.

— Antra vertus, gal jie patys nežino atsakymų.

Kolderis sušnarpštė.

— Labai tikėtina. Jei vietinius pradėsi kamantinėti, kaip veikia čionykštės sistemos, jie pažiūrės į tave kaip į prietranką. Spruks šalin nė neatsisveikinę. — Jis pamojo rankomis. — Ei, kodėl mums nesurengia ekskursijos po utopinį kraštą? Į turistinę kelionę ji įtraukta. Aš tikrinausi lankstinuke.

— Čia ne utopija, — paprieštaravo Vinteris. — Panašiai gyvenome Priešingybėje, kur egzistavo normuojami daviniai ir paskatinimai. Euridikėje visuomeninė sistema tiesiog tapo įmantresnė. Abstraktesnė. Ekskursiją suorganizavo Liusindai. Kaip pati sakė, ji ničnieko nesusigaudė.

— Vis dar kankiniesi dėl nelaimingos meilės, — tarė Kolderis.

— Taip. — Vinteris pajuto netikėtą nusivylimo ir įtampos pliūpsnį, šovusį nuo slėpsnų, per saulės rezginį, iki pat gerklės. — Atvirai kalbant, šitas pasaulis man įkyrėjo.

Bičiulis nustebo ir sunerimo.

— Kodėl?

— Na, nežinau, gal todėl, kad primena Priešingybę. Tarytum mes tebekiurksotume prakeiktuose tuneliuose. — Jis pamostagavo virš savo galvos. — Negaliu sulaukti, kada atsivers kirmgraužos vartai, ir kada prisistatys laivai, neužgrūsti besišypsančiais samurajais. Aš noriu pamatyti kitas planetas, trokštu sugrįžti į Žemę.

Kolderis linktelėjo, bet pokalbio, regis, tęsti nesiruošė, todėl Vinteris įsipylė dar kavos ir nukreipė akis vandens pusėn, alsuodamas silpnai vėjuotu oru. Uostą buvo užpildę krovininiai laivai bei didžiatūriai transporteriai, ties horizontu jūrą margino burlaiviai ir kruiziniai laineriai, danguje zvimbė orlaiviai ir entomopteriai. Visi, žinia, vykdė kažkokias sunkiai suvokiamas ekonomines funkcijas. Materialinę gerovę užtikrinantis kapitalizmas rėmėsi abstraktesniais dalykais negu pinigai — geros reputacijos bei atlygio deriniu, kuris sukraudavo turtus arba priversdavo bankrutuoti bendrovių steigėjus ir įmonių valdytojus, finansininkus ir žmones, pasinėrusius į rizikingą verslą. Dykinėtojai ar tingūs svajotojai nusipelnydavo kreivų žvilgsnių; pastangos tiekti paslaugas bei prekes, kurių nepajėgia sukurpti Drekslerio aparatas, užsitarnaudavo pagarbą. Euridikėje netrūko menininkų nei modeliuotojų, kaip ir verslininkų, vis dėlto tiek pajamų gausa, tiek dėmesiu mėgavosi ir dalinantys patarimus — egzistencinio konsultavimo, filosofinio mokymo, fizinio parengimo, erotinio švietimo srityje, — kartu su stebėtina daugybe amatininkų, nestokojančių praktinių įgūdžių.

Nuostabiame, gyvybingame mieste jis galėtų šauniai prasisukti.

Tad kodėl jautėsi tarsi įkalintas tarp keturių klaustofobiją keliančių sienų? Kodėl kraustėsi iš proto ir *liūdėjo?* Galbūt vietiniame siaurame saulės spektre stigo gyvybiškai svarbaus atspalvio? O gal širdį graužė namų ilgesys, sumišęs su meilės poreikiu? Suvokimas, kad Liusinda lankėsi Žemėje — negana to, pati kalbėjo ir elgėsi kaip čionykščių kolonistų protėviai, dėl savo išvaizdos bei tarsenos atrodė, lyg išnirusi iš Vinterio atmenamos praeities, — žadino netikrus prisiminimus apie Airiną ir gimtosios planetos nostalgiją, kuri visai be reikalo ir taip ilgai jį kamavo.

— Labas rytas, ponai. — Ben-Amis užgriuvo staliuką netikėtai, plazdendamas pilkšva, klostėta, nūdien madinga, į šikšnosparnio sparnus panašia mantija. Šliūkštelėjęs sau kavos, patogiai įsitaisė ir nusišypsojo muzikantams. — Turiu naujienų. Labai įdomių. — Prodiuseris patylėjo, tarsi užsigeidęs juos paerzinti.

— Rėžk, vyrut, — paragino Kolderis. Atėjūnas keistai jį nužvelgė ir kaip sąmokslininkas susikūprino.

— Ką tiktai bendravau su Euridikės asamblėjos nariu. Jis perspėjo nestatyti spektaklio, nes valdžia baiminasi… — pasviręs į priekį, prašneko tyliau: — …„įžeisti riterius”. — Ben-Amis atsilošė, pasitrynė delnus. — Žinia verta tūkstančio valandų trukmės reklamos, ar ne?

— Cha! — atšovė Kolderis. — Priklauso, kaip pažiūrėsi. Man aišku, kodėl jūs džiaugiatės. O jei išmintingiau būtų palaikyti vyrukų juodomis pižamomis pusę?

Prodiuseris suplazdeno rankove.

— Koks skirtumas, kas geriau. Jei tariamam Euridikės saugumui parūpo cenzūruoti meną, vadinasi, planetą mes jau praradome. Kariniai ar diplomatiniai sumetimai yra viena, o kultūrinis keliaklupsčiavimas — visai kas kita. Jeigu riteriams labai maga, tegul jie patys išvaiko kūrybinę mūsų grupę. Aš asmeniškai darbo nenutrauksiu vien dėl grasinančių patarimų. — Jis siurbtelėjo kavos, skvarbiu žvilgsniu nužvelgė muzikantus. — Na, ponai, ar jūs mane palaikysite?

Jie sutartinai kinktelėjo galvomis. Ben-Amis atsistojo.

— Atleiskit. — Indus ir *cafetiere*[8] atsargiai perkėlęs ant laisvos kėdės, užšoko ant stalo. Suplojo delnais it paleisdamas šūvį iš butaforinio pistoleto.

— Dėmesio, žmonės! — užriko ir apsisuko. Akimirkai sublykčiojo plevenančios mantijos klostės. — Ei, paklausykit!

Jis dudeno bosu, kurį puikiai mokėjo valdyti. Prodiuserio linkme pakrypo galvos.

— Prisistatysiu manęs nepažįstantiems — taip, ponai iš riterių rato, turiu omenyje jus. Aš esu Bendžaminas Ben-Amis, dramaturgas ir prodiuseris. Ketinu pastatyti įspūdingą muzikinį spektaklį, paremtą Euridikės bei šlovingų jos pirmtakų istorija. Jis vadinsis…

„Maištininkai ir sugrįžėliai”, ponai bei ponios. Bus rodomas *Jardin dės Ėtoiles* teritorijoje… po keturių savaičių!

Vinteris pamatė, kaip Kolderis susiėmė už galvos, pakėlė akis ir be garso ištarė: *„Po keturių sumautų savaičių!”*

— Visus mielai kviečiame į premjerą! Taip, ponai, įskaitant ir jus, riterius…

Juodai apsirengę vyrai atsistojo, nežymiai palenkė galvas Ben-Amio pusėn ir išėjo iš kavinės.

Apversdamas stalą, iš savo vietos liuoktelėjo vienas iš klientų.

— Ben-Ami, pažiūrėkit, kąpridirbot! Jūs juos įžeidėte! Ir aš jų nekaltinu. Dabar ne metas vaidingiems, nesantaiką sėjantiems spektakliams!

— Kas sakė, kad jis sės nesantaiką? — paleido gerklę kitas žmogus. Atsaku į jo klausimą tapo peštynės. Kai palei galvą prašvilpė pirmas pomidoras, prodiuseris skubiai nusileido ant žemės. Nugriuvo dar keli stalai. Riksmai sustiprėjo. Vinteris atsiplėšė nuo kėdės. Kolderis jau stovėjo užėmęs nenatūralią kovinę poziciją — mažumėlę susilenkęs, atstatęs kumščius, nuožmiai dėbčiodamas aplinkui. Jo kolega akies krašteliu pastebėjo ašmenų blyksnį, išgirdo stenėjimą ir įkišo ranką į kišenę užmiršęs, jog ten ginklo neras.

Kolderis nusivaipė, o gal tik prašiepė dantis.

— Bendži, tikiuosi, savo pasiekėte — suniurzgė. — Atrodo, lyg būčiau grįžęs į tuos laikus, kai…

Kažkas smogė petim jam į šoną, ir muzikantas sudribo.

Lamontas nenuleido akių nuo gravitacijos bangų, mintyse jų raštus keisdamas į trimačius vaizdus. Sąmonėje nušvito žvaigždėlaivių, kurie apspito Euridikę, projekcijos — ryškios, bet keliančios nerimą.

Bėgo valandos. Planetą supančių gravitacinių bangų rodmenys stabilizavosi.

— Riteriai su atvykėliais nesigrumia, — pastebėjo jis.

— Nenorą stoti į kovą iš dalies nulėmė jėgų pusiausvyra, — atsakė „Alkanas drakonas”. — Bet svarbiau yra kas kita: čia prisistatė ne priešai, ne Karlailų šeimos laivai.

— O kas?

DI vienu metu įjungė kelioliką ryšio kanalų. Patalpą užtvindė balsai, kalbantys amerikietiška tarme, vaizdinės Euridikės apžvalgos ataskaitos, rodos, nufilmuotos žaibiškos derybos ir apsikeitimai kontraktais, kurių smulkaus šrifto akruose buvo aptariami žemės sklypų, išplitusių per tūkstančius hektarų, likimas.

— Autonominė Amerika, veikianti tiesioginiu režimu, — sau nebūdingą humoro jausmą pademonstravo laivas. — Liusindos Karlail minėti fermeriai.

— Jie prekiauja žemės valdomis!

— Bent jau į jas pretenduoja.

— Tie žmonės neturi teisės… kaip jie drįsta…

„Alkaną drakoną” supurtė. Lamontas įniko blaškytis elastiniame tinkle. Kabelių gausmą papildė vibracijos, kurias sukėlė trumpi ugnies šūviai iš pagrindinės ir poros korekcinių tūtų.

— Liaukis! — užstaugė jis.

— Atleisk, bet judėjimo aš nekontroliuoju, — atsakė laivas.

Nepaprastai susitelkęs, Lamontas įsijungė išorės vaizdus. Kaip tik tuo momentu žvaigždėlaivį pristabdė reaktyvinė retroraketos čiurkšlė. Iš tarpueilių, skiriančių mašinų kokonus, nudriko tuzinas tąsių kabelių, kurie prilipo prie korpuso, timptelėjo „Alkaną drakoną” arčiau asteroido ašigalio, tvirtai apipančiojo. Užteko poros minučių, kad pirmagalis ir tūtos prisiklijuotų prie uolos. Laivas, rodės, virto ledkalnio bušpritu. Lamontas kone tikėjosi, jog nuo akmeninio paviršiaus atitrūks ir prie korpuso prisitvirtins keli kokonai, bet nieko panašaus neįvyko. Išorinės kameros viso labo parodė mėšlungiškai krūpčiojančias palydovines antenas. Pasak valdymo prietaisų, jos atgijo. Energijos nuotėkis buvo pastebimas plika akimi.

— Ką transliuoji?

— Nežinau, — atsiliepė DI.

Žmogus persikreipė, liuoktelėjo iš tinklo, pasiekęs prietaisų skydą įsikibo į jo kampą ir pasinaudojo rankiniu išorinių antenų valdymu. Elementariomis mechaninėmis svirtimis, galinčiomis pasukti lėkštę, jei kildavo grėsmė netekti energijos. Lamontas keitė antenos padėtį erdvėje, kol jos kraštą užkabino vieno iš siųstuvų spindulys.

— Išradingas manevras, — pagyrė „Alkanas drakonas”.

— Transliaciją fiksuoji?

— Taip. Identišką tai, kuri perėmė mano kontrolę.

— Atitverei ugniasienėmis?

— Taip.

Lamontas sekundei atsipalaidavo. Bent tiek gerai, kad visa ta istorija nepasikartos. Šiek tiek pamąstęs, vėl kreipėsi į DI:

— Kurlink ji nukreipta?

— Euridikės pusėn.

— *Spėju, kad į ką tik atskridusius laivus, — suniurnėjo Lamontas. — Mėgina įsilaužti į* jų *sistemas.*

— Galimas daiktas, — pripažino „Alkanas drakonas”.

— Antras etapas, — sumurmėjo pilotas. — Toji Karlail lyg ir nesuko galvos dėl karo mašinų. Man susidarė įspūdis, kad kitiems galaktikos sektoriams jau teko su jomis susidurti. Galbūt virusą įveikė ugniasienėmis arba kažkokiais priešnuodžiais. Abejoju, kad atvykėliai maloniai elgsis su jo šaltiniu.

Laivo šviesos trumpam priblėso.

— Transliacija nutrūko, — pranešė DI.

— Kas iš to? Mus vis tiek nesunku sunaikinti.

— Toje vietoje, iš kur buvo siunčiamas virusas, jau nebesame, — informavo „Alkanas drakonas”.

— Ką?

DI jam persiuntė žvaigždinio fono vaizdą, įrašytą prieš minutę. Paskui perdavė dabartinį. Pakartojo juos kelis sykius. Skirtumas buvo nežymus, bet įžiūrimas, nes panoramos mirgėjo.

— Žvaigždės pajudėjo, — tarė DI. — Arba pasislinkome mes.

2 DALIS
TINKAMAS MOMENTAS

11. KOMANDINĖ DVASIA

— Tu esi žaibogaudis, — pasakė Karlail.

{vardino jį mandagiai, užuot pavartojusi nešvankią „Pagrobimo nuokrušos" pravardę. Žodis vis tiek nuskambėjo kaip kaltinimas, nors mergina prabilo anaiptol ne smerkiančiu tonu. Tenorėjo, kad Kembelas Džonstonas prisijungtų prie jos komandos. Jis įbedė į atėjūnę keistai bereikšmes akis, kurių tinklaines atstojo tikros kameros. Pakito ne rainelių, o fotoelementų apimtys. Liusinda buvo įpratusi, kad į ją žvelgiančių vyrų vyzdžiai išsiplėsdavo. Tiesa, ne Euridikėje — ačiū Dievui arba Gamtai, iš ten pasisekė išsinešdinti. Optimizuoto grožio pasaulyje normalią vyrišką reakciją rodydavo tiktai Vinteris ir retsykiais, tik gal ne taip akivaizdžiai, Kolderis su Armandu.

— Tiesiai į dešimtuką, — patvirtino Džonstonas tobula amerikietiška tartimi, būdinga šešioms grafystėms, supančioms Londoną. Atsiliepė kaip veikėjas iš „Ylingo" studijos komedijų, statytų dvidešimto amžiaus viduryje. Susivertęs viskį į gerklę, iki viršaus pripildė savo ir jos stiklus. — O koks tavo reikalas?

— Aš bastausi po sielų rinką, — atsakė Karlail. — Galiu pasiūlyti puikų atlygį.

Deja, viliojantis užmokestis nepadėjo suburti tradicinės komandos. Darbo biržos ir kitos verbavimo kontoros įtraukė ją į juoduosius sąrašus — arba todėl, kad jas spaudė senoji gvardija iš Karlailų šeimos, arba tiesiog vertino Liusindą kaip per daug nepatikimą darbdavį. Todėl kreiptis teko į dar prastesnės reputacijos žmones. Susipažinę su sąrašu įrengimų, kuriuos DK pageidavo gauti mainais į laivą, galvomis purtydavo netgi užkietėję, jokiais kontraktais nesusaistyti avantiūristai.

— Man nederėtų to sakyti, — tarė Džonstonas, — bet svarbiausias yra ne atlygio, o rizikos faktorius. — Jis niūriai dėbtelėjo į butelį. — Drugiai, skriejantys į liepsnas. Štai kas mes tokie, brangioji.

O, tik apsiekime be savigailos, apsišikęs trizniau. Rodos, jis suprato, kas šmėkštelėjo Karlail sąmonėje. Kas žino, gal išties perskaitė mintis. Niekas nenutuokė, kokiomis modifikacijomis žaibogaudžiai apsirūpinę.

— Mano polinkis primena žalingą įprotį. Kalbu apie norą priartėti prie tos stichijos, kone paliesti, bet nesileisti į ją įtraukiamas. Sunku paaiškinti.

— Ar kada galvojai persimesti pas riterius? — paklausė mergina. Takto pojūtį nustelbė smalsumas.

— O taip. — Jis nurijo viskio gurkšnį. — Tik aš neprisiverčiau pamėgti puritoniškumo. Be to, prie pavojingų dalykų jie nesiartina.

Laikosi atokiau, per rankos atstumą, apsišarvuoja pirštinėmis, griebiasi žnyplių. Gilinasi į matematiką. Iki galo atlieka apskaičiavimus. Stumiasi į priekį po žingsnelį. Juk žinai procedūras. Man jos nepriimtinos.

— Jei tau rūpi rizika, galiu jos pasiūlyti su kaupu.

Džonstonas čiulptelėjo apatinę lūpą, leido jai išnirti iš po viršutinių dantų.

— Tiek to, rodyk.

Liusinda jam perleido demokratiškų komunistų duomenų ekraną. Kol pašnekovas abejingai skaitė informaciją, ji sėdėjo atsilošusi, budriu žvilgsniu stebėdama aplinką. „Gauruota fėja" buvo tokio žemo lygio landynė, jog Karlailų radaras užeigos nefiksavo. Blausus apšvietimas, apskretęs, nuo išpiltų gėrimų lipnus kilimas, troškus, dūmais pradvisęs oras. Pro skaidrų, išgaubtą deimantinį langą-sieną atsivėrė vaizdas į Naujojo Glazgo žiburius. Įrengtas dviejų šimtų metrų aukštyje, viename iš burbulinių modulių, kurie kyšojo iš pastato, baras liūdnai pagarsėjo kaip nuolatinė Pagrobimo nuokrušų — žvalgų ir įsilaužėlių grupių prakeiksmo — susitikimo vieta. Juos sunkiai sekdavosi demaskuoti. Kaip ir visi sociopatai, žaibogaudžiai mokėjo manipuliuoti jiems svetimais lūkesčiais. Per pokalbius bei patikrinimus atrodydavo normalūs, išmanūs, susidomėję nauju darbu, nekantraujantys prisijungti prie komandos. Savo jaudulį valiodavo tramdyti pakankamai ilgai, kad sėkmingai užbaigtų kelias misijas, neretai pasižymėdavo, kitų akimis žiūrint, narsiais poelgiais.

Bet galiausiai, kai įgydavo pasitikėjimo ir sulaukdavo išties rimtos užduoties, leisdavosi užvaldomi manijų, mesdavo darbą ir stačia galva pasinerdavo į mašinų sistemas. Išgyvenusieji, neprasmegę siautulingame singuliarumo verpete ir, mechanizmų pastangomis, nevirtę dulkėmis, grįždavo kitokie: sumaitotais arba modifikuotais kūnais, pakitusiomis sąmonėmis, kurias eksploatuodavo arba visiškai išstumdavo svetimos esybės. Postžmonių procesoriai naudodavosi žmogaus lygio protu kaip paprograme. Kai kurie nekantraudavo pasprukti į kitas sistemas. Veikiant labai apdairiai, parazitinius kenkėjus galima įkalinti — kaip, pavyzdžiui, Šlaimą, — bet praradusiems budrumą grėsė tapti jų auka. Dar gerai, jeigu nagus nudegdavo vienintelis Pagrobimo nuokruša.

Baro kampuose savo neuronus čiršKino patologiniai atsiskyrėliai, galutinai nenugrimzdę į autizmą. Siekė nusikratyti svetimais balsais, užčiaupti juos arba priversti kalbėti aiškiau; mėgino susigrąžinti trumpalaikes neįtikėtinas įžvalgas. Kažkokia moteris ilgais sidabriniais plaukais sėdėjo įspaudusi veidą ir delnus į gaubtą, vaiskų sienos paviršių, tarytum mąstydama apie šuolį žemyn, kuriam trukdė deimantinis langas. Kartkartėmis ji atsilošdavo, nuo stalo neatsigręžusi stverdavo butelį, išlenkdavo mauką ir vėl įsispoksodavo laukan.

— Štai ko tau reikia. — Džonstonas pastūmė ir apsuko duomenų ekraną. Ilgame prietaisų, kuriuos DK mainytų į vieną iš savo laivų, sąraše paryškino vieną pastraipą. Žinant, kokius išteklius Kalrail turėjo, gauti išvardintą įrangą buvo praktiškai neįmanoma. Galimybę įsigyti žaibogaudžio nurodytą aparatą ji išvis atmetė.

„Vienas (1) kvantinis teleportacijos įtaisas (siųstuvas ir imtuvas), veikiantis makromasteliais, suderintas su valdančiąja žmogiškąja sąsaja; minimalūs masės perkėlimo pajėgumai: dvi (2) tonos; minimali skiriamoji geba: atominis lygmuo; minimalus atstumas: 10 švm.”

— Tie komunistų išperos taip bando juokauti, — paaiškino Karlail.

— Mes radome vieną vienintelį KTĮ, kurį pardavėm riteriams už sumautą saulės sistemą. Su dviem dujų milžinėmis ir gyvenimui tinkamu žemiško tipo pasauliu.

— Jų aptikti pavyko daugiau, — paprieštaravo Džonstonas. — Vieną tesugebėjote *pasiimti*. Aš žinau, kur rasti kitą. — Jis nusijuokė. — Galiu tau atskleisti. Anokia čia paslaptis. Nusigauti ten, kur įranga slypi, nedrįstų joks sveiko proto žmogus. Ji įgrūsta į Čemobilio olas.

Išgirdusi pavadinimą, Karlail šiek tiek susigūžė.

— Juk tai pulsaro planeta! Esanti tiesioginėje jo spindulio zonoje.

Žaibogaudis linktelėjo.

— Tiksliau sakant, įjąpapuolanti kas 2.7 sekundes. Čemobilis aplink savo ašį nesisuka, o vartai atsiveria šviesiojoje planetos pusėje, jei tik mirtinas radiacijos iškrovas, kurios užlieja pasaulį beveik kas tris sekundes, galima vadinti „šviesa”. Kirmgrauža nutolusi nuo olų, kitaip tariant, nuo žinomo įėjimo į olų sistemą, per penkiasdešimt kilometrų. Teritorijos paviršius yra nelygus ir grublėtas, atmosfera — stora, jonizuota, audringa… žodžiu, tokioje aplinkoje skraidyti nepatartina. Kalbant apie apšvietimą, na, ten prasismelkia tik žvaigždžių spindesys ir antrinė pulsaro radiacija. Mašina, KTĮ, sveria penkias tonas, savo trapumu ir atsparumu spinduliavimui prilygsta fotometrui. Išliko vien todėl, kad glūdi trijų šimtų metrų gylio požemiuose. — Jis šyptelėjo. — Ir aš šneku tiktai apie siųstuvą. Imtuvą rastum dar už kelių tūkstančių kilometrų, deja, toje pačioje dieninėje pusėje. Jis apsaugotas šimtais tonų švino, nes tūno arčiau žemės paviršiaus. Bėda ta, kad niekas nenutuokia, kaip patekti į tenykštes olas. O žvalgybinis palydovas, patikėk manimi, ištyrė kiekvieną planetos centimetrą.

— Tuomet kaip pasisekė nustatyti imtuvo koordinates? Iš kur žinai, kad jis išvis egzistuoja?

— Pasinaudojome KTĮ siųstuvu. Mašina perkėlė mūsų zondą. Kur tas atsidūrė, nustatėme išanalizavę radiacijos impulsų momentus. Dalis prakeikto spinduliavimo praskverbia puskilometrį uolienos sluoksnio, o imtuvą nuo paviršiaus skyrė apytikriai dešimt metrų. —

Džonstonas patraukė pečiais. — Aišku, zondo galimybės ribotos. Ypač minėtomis sąlygomis. Išgavome klaikiai mažai duomenų. Todėl apsirūpinau kopija ir pats ten nukeliavau.

Karlail pasistengė išsaugoti ramią veido išraišką ir neparodyti, kokia ji priblokšta.

— Ką aptikai?

— Olą, pilną įdomių dalykėlių. Suprantama, ne tokių šaunių kaip KTĮ. Išėjimo neradau. Kaip ir siųstuvo, kuris perkeltų mane atgal.

— Kaip gi tu… o…

— Niekaip. Teko atsisveikinti su gyvybe. Klaustrofobinis šiurpas nukrato vien apie tai pagalvojus. — Jis pastukseno sau į krūtinę.

— Aš esu kopija.

— Kaip mirei?

— Džiaugiuosi galėdamas pasakyti, kad nusižudžiau. Iš „Vebsterio" paleidau šūvį sau į galvą. Malonu žinoti, jog man nepritrūko drąsos. Tiesa, griebtis ginklo mane privertė pirmieji radiacinės ligos simptomai — privėmiau sau į skafandrą; fu, koks jovalas, — todėl vartoti „narsos" sąvokos tikriausiai nederėtų.

— Kažkodėl nemanau, kad pasakoji apie savo nuotykius, norėdamas pasipuikuoti, — tarė Karlail. — Tavo nuomone, mašiną galima iš ten ištraukti.

— Esu tuo tikras, — atsakė Džonstonas. — Pasuk galvą. Pagrobtieji gal ir atrodė tarsi dievai, bet jie nemokėjo daryti stebuklų. Kaip imtuvas pateko į slėptuvę? Antrojoje oloje privalo būti kiti vartai.

— Vedantys velniai žino kur.

— Aha, — išsišiepė žaibogaudis. — Kokios jaudinančios perspektyvos, ar ne?

— O kaip siųstuvas?

— Nelaimei, jį išgabenti įmanoma vieninteliu būdu. Iki vartų nenutempsime, tad juos verčiau užmiršk. Reikės nutupdyti žvaigždėlaivį kuo arčiau įėjimo ir pasiimti įrangą. Atvirai kalbant, tokią pačią procedūrą galima atlikti ir ties antra ola. Bunkerius naikinančiu užtaisu įsilaužtume į požemius — kaip minėjau, imtuvą dengia švino sluoksnis, todėl darbas pareikalaus nemažai jėgų, — ir aparatą tiesiog išsineštume.

— Kodėl niekas anksčiau nesumąstė įgyvendinti panašaus plano?

— Pulsaro spindulys tolygus atominei bombai, sprogstančiai vakuume kas 2.7 sekundes. Juk žinai, kaip galingi radiacijos pliūpsniai apdoroja pagrindinį žvaigždėlaivio variklį.

— Taip, — patvirtino Karlail. — Bet jį galima apsaugoti šimtais tonų švino.

Džonstonas atsilošė.

— Galima, — atsakė, — bet kodėl, aš klausiu, tai nevirto nusistovėjusia praktika? Juk branduolinių konfliktų, kad ir kaip

apmaudu, vis dar pasitaiko.

— Nes pasirūpinus apsauginiu sluoksniu, smarkiai sumažės keliamoji laivo galia.

— Teisingai, — sutiko Džonstonas. — Bėdų pridarys ne vien papildomas svoris. Ekranavus variklį nuo radiacijos, jo energijos laukui pritrūktų jėgų susidoroti su erdvėlaikio įvairove. Ir nepamiršk, į triumą mums reikėtų įkrauti *dar vieną,* šimtą tonų sveriantį, švinu apgaubtą objektą.

Karlail mintyse atliko skaičiavimus.

— Bet atlikti užduotį vis tiek įmanoma, — pastebėjo. — Balansuotume ant prarajos, žinoma, turėtume atsikratyti menkiausiais nereikalingos masės trupinėliais… po velnių. Ir tokios, kurios prisireiktų. Komanda būtų priversta apsieiti be papildomų skafandrų, o žvalgybinis transporteris — be ginklų pertekliaus. Arba atsisakyti teks paties transporterio. Būrys bei įgulos nariai apsistos variklio sektoriuje… aha, tefi ir įsikurtų, bet išnirę laukan…

— Kaip puikiai tu suvoki problemos esmę, — pagyrė Džonstonas. — Žinok, į matematiką aš gilinausi. Pridėk būtiną įrangą — praktiškai tiktai kraną su platforma, — ir nuo bedugnės tave skirs vienas žingsnis. Ten nenuskraidintume laivo *bei* apsauginių, komandai skirtų įrenginių. Kalbu ne apie skafandrus, be abejo. Pulsaro spindulys *siaubingai* galingas. Nuo jo pasislėptum nebent žvalgybiniame transporteryje, kurį dengtų tokie šarvai, kad jis vos pakrutėtų. Išvados bado akis.

— Su darbu susidorotume per du skrydžius. Arba dviem laivais. Arba keliautume vienu iš didžiųjų ŠAR, o gal A.A. žvaigždėlaivių…

— Ar tu išgalėtum finansuoti kurį nors iš pasiūlymų?

— Jeigu sulaukčiau investicijų… bet ne, man pavyktų nusisamdyti tiktai standartinę krovininę A.A. geldą.

— Na, matai.

Karlail įsistebeilijo į pašnekovą. Į ją savo ruožtu spitrėjosi nejudrūs Džonstono vyzdžiai.

— Šūdas… — nutęsė mergina. — Išvyka į vieną pusę.

— Mirti nesunku. Patikėk manimi.

Tokiu momentu jos sąmonėje galėjo sušmėžuoti daugybė įvairių minčių. Pirmiausia Karlail pamąstė apie robotus, bet po akimirkos sumetė, kad neįstengs jų įpirkti. Savarankiški ir protingi, su panašiu darbu gebantys susidoroti mechanizmai kainavo brangiau negu žmonės, be to, automatus sunkiau nusisamdyti, o iškilus būtinybei, į jų vietą ne taipjau lengva surasti kitų. Visų antra ji pagalvojo apie mirtį. Iki šiol nė karto nebuvo nusigalavusi ir tuo savotiškai didžiavosi, mėgavosi egzistenciniu saugumu, kurį garantavo supratimas, jog nesi senojo originalo kopija. Jautėsi nesutepta. Kita vertus, nemažai gerų pažįstamų, dauguma kurių ja pasitikėjo, prarado šią nekaltybę, nes

Liusinda Karlail susimovė. Ko gero, atėjo metas pasimatyti su giltine, kad paskui ji vėl galėtų žvelgti artimiesiems į akis. Priimti sprendimą paskatino trečia, į smegeninę šovusi mintis: apie varginančias reikalingų žmonių paieškas, pašaipią laisvųjų samdinių reakciją į pasiūlymus. Džonstonas pirmasis iš visų manė, jog užduotis įvykdoma, ir sutiko jos griebtis.

— Gerai, — pratarė Karlail, ūmai apsisprendusi, bet viduje sudrebėjusi. — Leiskimės į ekspediciją arba žūkime mėgindami pasiekti savo tikslus.

— Jokio „arba" nebus, brangioji. — Žaibogaudis kilstelėjo gėrimą. — Į sveikatą.

Kai jie susidaužė stiklais, Džonstonas prabilo apie reikalus.

— Kas dar prisijungęs prie komandos?

— Be tavęs, niekas, — prisipažino Karlail.

— Gerai, — nustebino jis merginą. — Vadinasi, mums po kojomis nesipainios artileristai, pėstininkai, mokslininkai ar kiti. Šiaip ar taip, būtų reikėję juos išvaikyti. Tu, aš… laivo pilotas, tebūnie… kertu lažybų, kad rasi žmogų, kuris už gerą užmokestį neatsisakys dalyvauti trumpoje išvykoje… — Karlail linktelėjo, — …ir dar vienas. Ištvermingas krano mašinistas, turintis patirties archeologijos srityje bei trokštantis mirties.

— Ar reikalavimai ne per dideli?

— Anaiptol. Aš pažįstu tinkamą kandidatą. Tu atėjai ten, kur reikia.

Džonstonas atsistojo — nors išgėrė gana daug, beveik nesvyravo — ir nudrožė tarp staliukų. Grįžo vedinas sidabraplauke, prie lango kiūtojusia moterimi. Jos veidas taip pat atrodė pasidabruotas, tarytum nupurkštas aliuminio milteliais. Akiduobėse glūdėjo kameros, bet išvaizda ir emocine reakcija regėjimo organai labiau priminė tikras akis negu Džonstono vyzdžiai.

— Moraga Higins, — prisistatė ji, paspaudė ranką ir nusišypsojo. Dantys sublizgėjo kaip plienas. Moteris atsisėdo, šliūkštelėjo sau viskio. — Aš žinau, kas esi, — pridūrė, pakeldama stiklą. — Sveika atvykusi, Karlail. Tu pagarsėjusi.

— Deja, liūdnai.

— Bet ne mano nuomone. — Vėl sužvilgo metaliniai Higins dantys. — Savižudiška misija man tinka. Tik taip įpirksiu kopiją ir atgaivinimo procedūrą.

— Kam ji tau? Atleisk, jei kišuosi…

Į atsiprašymą moteris sureagavo rankos mostu. Pirštu perbraukė savo gerklę, parodė į liniją, skiriančią sidabrinę odą nuo tikros.

— Per paskutinę misiją — beje, irgi pulsaro planetoje, PSR B1257 + 12c, Mergelės žvaigždyne — nuklydau nuo savo būrio. — Ji atmetė sidabriškas plaukų sruogas, kurios prieš sustingdamos

pašiugždėjo. — Gerai jau, gerai, pripažįstu: esu žaibogaudė. — Nurijusi viskio gurkšnį, kreivai vyptelėjo Džonstonui. — Moraga Higins, Pagrobimo nuokruša, malonu susipažinti. Mane… apkrėtė. Į sistemą įsilaužė per regos nervą. Klasikinis manevras, man nederėjo pakibti ant tokio kabliuko… Kad ir kaip ten būtų, aš atsivėriau, pajutau, kaip vidun sminga kažkokia adata. Grįžau po daugelio valandų, kalbėjau labai keistai. Komandos vadė, viena iš tavo šutvės, Džodė Karlail, šūviu ištaškė mano galvą. Istorijos pabaiga… aha, kurgi ne. Nežinau, ką į save įsileidau, bet *tai* mane nukopijavo ir išsaugojo. Tik ne galvoje, kuri taip pat išliko duomenų bazėje. — Higins stiklu pastukseno sau į veidą, ir šis sužvangėjo. — *Štai* ką ataugino. Knibždančią plieninių nanorobotų masę. Didžiuma mechanizmų pakeitė organiką — hormonus, kraujo apytaką ir taip toliau. Sąmonę įkūnija mikroschema, *apibrėžianti* smegenų veiklą kaip kopijos lustas, tik veikiantis realiuoju laiku. Savo asmenybės, atsiminimų nepraradau, bet emocijos, kaip ir galima tikėtis, gana primityvios. Dažniausiai jaučiu susierzinimą, kad nepavyksta nusigerti. Ir kad *niekas* nenori manęs samdyti. Laimei, pasirodei tu. Dėkui, širdele.

Karlail apėmė pojūtis, jog jos pačios galva apsunko bei tapo tuščiavidurė. Patalpoje, regis, prigeso šviesos ir atvėso oras. Ji pasistengė sutramdyti žiauktelėjimą. Užsivertė stiklą viskio, kuris nudegino gerklę, sušildė pilvą, o į smegenis grąžino dalį kraujo.

— Kiek suprantu, pulsaro planetoje įprasta prarasti galvas, — iš—kosėjo. — Džonstonai, kada nors mąstei, ar kitas tavo kūnas vis dar begalvis?

— Ne kartą, — atsakė jis. — Atėjus laikui sužinosime, ar ne?

Naujajame Glazge DK Interesų Grupės filialas palaikė kvantinio ryšio sąsajas su artimiausiu gamybinės brigados skyriumi, priklausančiu Dvidešimt Devintajai Laivų Statyklai. Karlail pečius užgulė visos išlaidos, kurias ji kruopščiai apskaičiavo: neskaitant apsauginio, stebėtinai brangaus švino sluoksnio, teko, žinoma, mokėti įgulai, nemažai atseikėti už sąmonių kopijas ir draudimus, samdyti laivą. Įprastomis aplinkybėmis kiekvienos smulkmenos kaina būdavo numatyta bendroje kontrakto sumoje, tačiau, sudarant sandorius su DK, atsargumas gėdos nedarė. Keista, bet su pradinėmis sąlygomis jie sutiko iš karto, viso labo paprašė penkių procentų avanso. Karlail išėjo iš pastato tebeturėdama storą pluoštą A.A. kilodolerių, į kuriuos dirsčiojo kas porą minučių, kol pagaliau įsitikino, kad kupiūros nevirs sudžiūvusiais medžio lapais.

Tvarkant reikalus, susijusius su laivo samdymu ir apsaugos instaliacija, praėjo dar kelios dienos. Skrydžiui visi pasirengė, kai paskutinę minutę apsirūpino asmenybės kopijomis. Už vartų komplekso įrengtoje įstaigoje nedviprasmišku „Galinės stoties" pavadinimu technikas iš pradžių užsiėmė Higins, bet jai paaukojo

akivaizdžiai per daug laiko. Karlail pervėrė vyruką rūsčiu žvilgsniu. Matyt, jam trūko įgūdžių, nusprendė: nuskaityti mikroschemą kur kas lengviau negu smegenis. Sutelkusi valios jėgas užgniaužė nejaukumo jausmą, kai skeneris įniko tyrinėti jos pačios galvą. Procedūra, nors ir įprastinė, žadino kartėlį, nustelbiantį kitus nemalonius pojūčius; gailestį antrininkui, kurį atgaivins, o ne originalui, kuris jau bus miręs. Širdis panašiai sukirbėdavo, žvelgiant į seną savo nuotrauką. Jei pasiseks, visi trys grįš namo gyvi, atsinaujins kopijas ir nuleips slaugos ligoninės palatoje, mėgaudamiesi šiltu heroino srautu. Bet tikimybė, kad jie parsibels atgal, labai menka. Galima daiktas, čia paskutinis išlikęs jos savasis aš.

Išėjusi iš klinikos, Karlail nužvelgė komandą. Jų trijulė, rodės, susiruošė keliauti po kirmgraužų raizginį. Daug maisto neėmė, nes darbą reikės atlikti sparčiai, arba, jei kils kliūčių, išvis jo atsisakyti. Skafandrai, prožektoriai, neliečiamoji kaloringų davinių atsarga, vanduo ir, dėl visa ko, trys „Vebsteriai".

— Vieną šovinį išsaugokite — perspėjo Džonstonas, užtaisydamas ginklą, o Higins nusijuokė. Neilgai trukus jie nėrė pro vartus. Po penkiolikos persikėlimų atsidūrė planetoje, kur keleivių laukė transporto priemonė. Už deimantinės terminalo lango plokštės blizgėjo aikštelė ir žvaigždėlaivis, stūksantis po juodu dangumi, kur žvaigždes pritemdė vienintelis milžiniškas šviesos ratas, išplitęs nuo vietinės saulės, rudosios nykštukės. Hermetizavę skafandrus, ekspedicijos dalyviai nukulniavo oro šliuzu, išniro laukan ir prisiartino prie erdvėlaivio. Ant korpuso puikavosi trafaretu užrašytas pavadinimas: „Ekstazis". Iš vidaus buvo pašalinti visi nereikalingi daiktai. Švininis, blausiai žvilgantis gaubtas priminė gigantišką kulką. Triumą užėmė masyvus kranas ir Vebsterio reakcijos bomba. Įvertinusi pirmojo būklę, Higins iškėlė nykštį. Džonstonas su Karlail patikrino sprogmenį. Jaunuolis iš Autonominės Amerikos, atliekantis piloto pareigas, strazdanotas paauglys kviečių spalvos plaukais, nuvedė atvykėlius po gaubtu, ir jie sutūpė greta pagrindinio variklio.

— Tikiuosi, tuščiai laiko nesugaišim, — užuot pasisveikinęs, tarė vaikis ir įniko pirštais bėgioti per laikinai įrengtą, žaidimų pultelį primenantį valdymo prietaisų skydą. Karlail švystelėjo jam ritinėlį kupiūrų, likusių iš avansui skirtų pinigų.

— Tarkim, čia premija, — pasakė. — O dabar pakilk ir lėk greičiau už šviesą.

Džonstonas pilotui persiuntė koordinates. Jauniklis peržvelgė gautą žvaigždėlapį, užvertė akis aukštyn, trumpam užsimerkė, galbūt mintyse pasimeldė, ir įjungė variklį. Per pusvalandį atsidūrę už dvidešimties šviesmečių, jie pasiekė pulsaro sistemą. Iki tikslo nukako dar po dviejų valandų, kurių prireikė atsargiems manevrams.

— Jūs išties ketinate ten mirti?

— Ne, — šaltai atsiliepė Karlail. — Bet į laivą grįšime tapę gyvais numirėliais. Kaip zombiai iš miestų, išlikusių po Didžiojo Sprogimo. Neabejoju, kad apie juos tau pasakojo senelė.

Vaikinukas sudrebėjo.

— Tepadeda jums šventas Korešas.

— Aha, apie savižudybes *jis* išmanė viską, — įgėlė Higins. — Verčiau atidaryk prakeiktas duris.

Vykdydamas Džonstono nurodymus, pilotas nutupdė laivą už penkiasdešimties metrų nuo olos ertmės. Uolos paviršius buvo vos įžvelgiamas. Kai užsižiebė prožektoriai, Karlail pastebėjo kelis laiptelius. Apie pulsaro sukimąsi liudijo tiktai blyškus atmosferos švytėjimas, kuris sustiprėdavo beveik kas tris sekundes, ir smailės, tuo pat metu išdygstančios radiacijos matuoklyje. Nesukorus nė penkių metrų, šalmų ekranuose dozimetras parodė, kad jau įveikta geltona linija, raginanti: „Nutraukti misiją, kreiptis medicininės pagalbos". Viršum jos driekėsi raudona juosta su užrašu: „Mirtina dozė, prašom persiųsti sąmonės kopiją į saugią tarnybinę stotį". Karlail vengė žiūrėti į nenumaldomai kylančią virtualią adatėlę.

Žaibogaudis trapu nuvairavo platformą su rutuliniais ratais, ir moterys skubiai ant jos užlipo. Vietoj sėdynių teko tenkintis strypu, į kurį visi trys įsikibo. Valdymo prietaiso funkciją atliko pultelis — Džonstonas nykščiu vis maigė jo jungiklį.

Maždaug po dviejų minučių jie priartėjo prie olos, ir šios vaizdas Liusindą Karlail gerokai nustebino. Viduje tvyrojo tyresnis oras, matomumas buvo daug geresnis. Glotnios sienos — jas skiriančių trijų metrų pakako, kad platforma šonais nebrūžuotų į akmeninius paviršius — su grindimis ir lubomis jungėsi stačiais kampais. Požemį nutvieskė ne prasklaidytas jonų ar paviršinės radiacijos žvilgesys, o šviesos lopinėliai, kas porą metrų spindintys virš galvų.

— Čia ne ola, — pratarė Higins, — o tunelis.

— Dirbtinius objektus sunku atskirti nuo tikrų, žvelgiant į pagrobtųjų veiklos rezultatus, — atsiliepė Džonstonas. — Kada nors perskaityk mūsų ekspedicijos ataskaitą. Čia neaptikome nė menkiausio pėdsako, kad uoliena *apdorota*. Toks jausmas, kad regime neįtikėtinai atsitiktinę geologinių procesų išdavą, lyg Afrikoje atrastas natūralias, branduolines jėgaines.

Karlail ne kartą matė tokios pat kategorijos struktūras, bet žaibogaudžio tvirtinimai jai kažkodėl sukėlė dvejonių. Nespėjus išnarplioti miglotą mintį, platforma iš tunelio persikraustė į erdvią požeminę, maždaug keturiasdešimties metrų aukščio ir pločio, daugiau nei šimto metrų ilgio salę. Šviesos lopiniai — žiūrint iš dabartinio atstumo paaiškėjo, kad jie stačiakampiai, — margino skliautines lubas bei milžiniškas sienas. Ant grindų riogsojo didžiuliai, įmantrūs, metaliniai objektai. Akivaizdu, jog mechanizmai, tik nežinia kokios

paskirties. Merginą apėmė pojūtis, tarsi ji stovi katedroje, kurią kariniai, ateizmą propaguojantys mokslininkai pavertė laboratorija arba gamykla ir galiausiai apleido. Nuo judančio transporterio žibintų krito šešėliai, nelyginant sutanoti, po gobtuvais pasislėpę, atkeršyti už šventvagystę nekantraujantys inkvizitoriai.

Džonstonas sustabdė platformą, bet variklio neišjungė, tiesiog leido jam veikti tuščiąja eiga. Nušoko ant žemės ir pirmas numygo pro mašinas. Sustingo priešais auksinį omegos formos objektą, kurio apvalaus viršaus skersmuo siekė du metrus, o dvi apatinės horizontalios dalys kyšojo iš plieninio cokolio, turinčio keletą įmontuotų prietaisų skydelių.

— Štai, — pasakė, — siųstuvas.

— Kaip jį užkelsime? — paklausė Higins.

— Labai atsargiai, — paaiškino Džonstonas. Nuotolinio valdymo būdu atvairavęs transporterį, privertė jį sustoti už poros metrų nuo pakylos. Tuomet nuleido platformą ligi žemės, fulerenų tepalu apipurškė jos kraštą ir grindų plotą, skiriantį ratus nuo KTĮ. Karlail tikėjosi, kad objektą reikės stumti, bet Džonstonas jį aprišo anglies pluošto lynais, o Higins, kaip prityrusi specialistė, variklio veleną perdarė į gervę. Visų trijų prilaikomas KTĮ siųstuvas pamažu persikėlė ant platformos. Kai trijulė jį pritvirtino ir grįžo prie išėjimo, žaibogaudis susisiekė su pilotu, o tas nutupdė „Ekstazį” prie pat olos ertmės. Savo laimikį jie užstūmė trapu, tik dar lėčiau ir apdairiau. Pasitelkę fulerenų alyvą ir fizinę jėgą, nutempė siųstuvą po švininiu gaubtu. Kol išvalė mirtinai slidų tepalą, užtruko dar daugiau laiko.

— Metas imtis sunkiausio darbo, — tarė Džonstonas.

Jis teigė atlikęs visus būtinus skaičiavimus. Strazdanotasis vaikis jau turėjo imtuvo koordinates, o žaibogaudis tiksliai žinojo, pro kur derėtų laužtis į slėptuvę. Pasinaudoti navigatoriumi nebuvo jokios galimybės — suiro arba pelenais virto net ir nuo radiacijos apsaugoti žvalgybiniai palydovai, kuriuos į orbitą išsiuntė pirmoji ekspedicija, — todėl ieškoti kelio teko senamadiškai: tikrinant menamą ryškesnių žvaigždžių padėtį erdvėje, su savo duomenimis lyginant čionykštes gravitacines anomalijas, pagal aukštos skiriamosios gebos žemėlapius tyrinėjant chaotišką kraštovaizdį, besiklausant radaro dingsėjimo.

— Mes vietoje, — paskelbė Džonstonas, kai „Ekstazis” pakibo virš dviejų kilometrų skersmens plokščiakalnio, atsidūrė apsuptyje dūlančių kalvų, kurios atrodė kaip gretimi gūbriai netgi žemėlapyje, ką jau kalbėti apie žvilgančią prieblandą. Pasak radaro ir gravitometro, po žeme tvyrojo tuščia erdvė, bet tapačius duomenis jie pateikė ne vieną sykį, zonduodami už artimiausių kalnynų nusidriekusias plynes.

— Tu įsitikinęs? — pasitikslino Higins.

— Visiškai. — Išropojęs iš po švininio gaubto, jis nustūmė ratuotą

bombos stovą prie liuko. — Nusileisk žemiau, — įsakė pilotui. — Tiek, kad nuo planetos paviršiaus mus skirtų tūkstantis du šimtai metrų. Paskrisk pirmyn per šimtą metrų. Dar dešimt. Keturis. Užteks.

Žaibogaudis išvertė bombą laukan. Po sekundės kitos išoriniai laivo mikrofonai užfiksavo silpną dunkstelėjimą. Jokio blyksnio.

— Koks galingas *babach,* — pasakė Džonstonas, grįžęs į švininę slėptuvę.

— Viskas? — paklausė Karlail.

— Žinoma. Eikšekit pažiūrėt.

Moterys nuslinko prie liuko angos. Apačioje, pilkų, blausiai blizgančių lygumų fone, aiškiai pamatė juodą, apvalią, penkiasdešimties metrų skersmens skylę, kurios pakraščiai tebežioravo infraraudonųjų spindulių diapazone, ir ją supantį, nelygų išverstų žemių žiedą. Tamsos gelmėje lyg ir įžvelgė kažkokių pavidalų kontūrus.

— Argi nesakiau? — pareiškė Džonstonas. — Keliaujam.

Higins kopėčiomis užsikabarojo į krano kabiną, nuvairavo gremėzdišką mašiną virš liuko. Džonstonas gnybtu įkalino kabelio galą, Karlail prisisegė viršum bendražygio. Žemyn abu nuslydo mitriai ir sklandžiai tarsi liftu. Žaibogaudžio žodžiai, esą imtuvas tūno dešimties metrų gilumoje, pasitvirtino. Higins patikrino, kaip bendražygiams sekasi, kai tuodu įveikė išraustą praėjimą. Šalmų žibintai ir rankose spaudžiami prožektoriai nušvietė salę, dar erdvesnę nei pirmoji ola, užkimštą didesnėmis, keistesnėmis mašinomis — gigantiškomis it mėlynieji banginiai, sudėtingomis kaip proteinų molekulės. Į akis krito objektus vagojančios vijos bei spiralės, veidrodinės plokštės, išsišakojimai, skiautėti prietaisų skydeliai. Per paviršius ir tarpueiliais pulsavo žiburėliai tarytum tolimi palikuonys lempučių, mirksinčių antikinėse tarnybinėse stotyse.

Džonstono nurodymu, pilotas ir Higins šiek tiek pamanevravo, ir netrukus požemiuose besidairanti porelė nusileido ant bazaltinio, kaip greitkelis plataus tako, nutįsusio tarp mašinų eilių. Neatsisegdamas nuo lyno, žaibogaudis ryžtingai pajudėjo pirmyn, užsuko už kampo ir įbedė žvilgsnį į spragą tarp mechanizmų.

— Velnias, — sumurmėjo.

— Kas yra?

— Aš čia miriau.

— Iš kur žinai?

— Darydamas paskutinį pranešimą, perdaviau savo koordinates.

— Gal tuo momentu kliedėjai.

— Abejoju. Žiūrėk. — Jo spindulys ir pirštas nukrypo į skylutę nelygiais, apsvilusiais kraštais, į kiaurymę, pragręžusią glotnų cokolį, ant kurio stiebėsi struktūra, panaši į fraktalinę pagodą. — „Vebsterio” šūvis. — Palenkęs prožektorių į grindis, nušvietė išsiplėtusią,

kažkokiais kristaliniais pelėsiais nusėtą dėmę. — Kraujas.

— O kur lavonas?

— Man irgi norėtųsi sužinoti. — Žaibogaudis prunkštelėjo: — Saugokis „Vebsteriu" ginkluoto Džonstono, begalvio šaulio.

— Eik tu šikt. — Karlail žengė atbula iš akligatvio ir pažvilgčiojo per petį. — *Nekalbėk* taip.

— Ko nerimauji? Mes patys jau tapome zombiais. Nejau nepastebėjai?

Ji patikrino dozimetrą. Virtuali adatėlė įveikė raudonąją liniją. Jokių reikšmingų dvasinių įžvalgų Karlail nesulaukė. Gal ir gerai, — pagalvojo, — nes tos nugrims į mirties glėbį drauge su ja. Vis dėlto baimė mažumėlę prasisklaidė.

— Aš maniau, kad mes keliausime prie KTĮ.

— Jį rasime už poros minučių kelio, — atsakė Džonstonas. — Leisk man akimirkai atsiduoti sentimentaliam smalsumui.

Įkandin žaibogaudžio einančią Kalrlail raminančiai veikė užtikrintas jo vadovavimas. Bet pojūtis gana greitai išblėso. Už kokių penkiasdešimties metrų bendražygis sustojo pasigrožėti akių lygyje inkrustuotu ekranu, pusantro metro aukščio ir dviejų su puse metrų ilgio stačiakampiu, rodančiu blankius alavo atspalvio raštus, kurie vilnijo, bet niekaip neišryškėjo į judantį vienspalvį vaizdą. Mergina pabandė įžiūrėti kokias nors formas, tačiau pavidalai, jei ir atsirasdavo, labai greitai pranykdavo…

Pakračiusi galvą, ji išsivadavo iš apžavų. Bet Džonstono, savo šalmo laidą grūdančio į lizdą dešiniajame apatiniame ekrano kampe, sustabdyti nespėjo. Karlail tvojo per kabelį, ir kištukas iškrito. Žaibogaudis niekaip nesureagavo. Mostai prieš jo antveidį irgi nepadėjo. Teko čiupti už pečių ir švelniai pastumti atbulą. Palydovo kojos sukruto, padėdamos išlaikyti pusiausvyrą, o pastiklėjusios akys tebespoksojo į tuštumą. Šūdas, šūdas, šūdas. Ak, kaip gaila, kad ji prarado šeimynykštį! Vienkartinę ir nenoriai spiegiančią jo kopiją galėtų persiųsti į Džonstono skafandro mikroschemas, kuriose užvirė tikras mūšis. Bet po Šlaimo išdavystės Karlail nebepasitikėjo virtualiais vergais. Savajame skafandre liko viena.

Ką gi, reikės suteikti elementarią pirmąją pagalbą, atlikti procedūras, kurias per šimtmečius, bendraudami su mėgėjais laužtis į centrinę nervų sistemą, ištobulino Karlailai. Ji užsimojo kumščiu, pasistengė, jog šis būtų Džonstono akiratyje, jei tik Pagrobimo nuokruša išvis ką nors matė, ir iš visų jėgų smogė į antveidį. Vožtelė— jimas šalmo nesuskaldė ir krumplių nenutirpdė, bet Džonstoną iš kojų išvertė.

— Ei, už ką, velniai griebtų? — staiga: — …o, ačiū. — Nerangiai atsistojęs, išsipainiojo iš laido. — Minutėlę. — Jis sparčiai sumirksėjo, pavartė akimis, šalmo ekrane peržvelgdamas meniu. — Gerai, viskas

išvalyta.

— Tikrai?

— Turiu geriausią antivirusinę programą, kokią galima nusipirkti už pinigus, — patenkintas savimi išrėžė Džonstonas.

— Labai tikiuosi.

— Vietiniai kenkėjai, laimei, netobulėja.

— Ačiū Dievui už menkas malones.

Jis nusijuokė.

— Už pačią didžiausią.

Porelė tęsė žygį. Rodės, lyg būtų patekusi į Karalių slėnį, Manheteną arba Priešingybę, tik tiek, kad kiekvienoje iš didžiųjų mašinų slypėjo daugiau pajėgumų, intelekto ir išmonės nei visose civilizacijose, kurios atsakingos už šitą žmogaus rankų darbą. Liusindai Karlail, objektus tyrinėjančiai marodierės žvilgsniu, tokia mintis seniai nebekurstė jaudulio.

Tarp formų įvairovės stūksantis KTĮ imtuvas atrodė gana paprastas: švininis, dešimties metrų aukščio toras su aukso ir prietaisų skydelių žiedu, įspraustu į jo paviršių, kaip ir siųstuve. Pagrindą atstojo neproporcingai milžiniškas, stačiakampis cokolis. Džonstonas užlipo ant akmeninio pamato, atsisegė nuo lyno, liepė Karlail pasekti jo pavyzdžiu ir kabeliu apjuosė įrengimą. Surišęs mazgą kelis sykius jį patikrino ir iškėlė nykštį. Vieni kitiems negailėdami nurodymų, bet ir neišvengdami klaidų, į pagalbą pasitelkę Higins, jie nustūmė imtuvą po atvira anga. Karlail su Džonstonu, įsitaisę priešingose pagrindo pusėse, kilo viršun kartu su masyviu objektu, kurį kabelis tempė aukštyn į laivo triumą. Higins privertė kraną pavažiuoti į priekį, nuleido aparatą ant denio.

— Tikiuosi, dėl jo buvo verta stengtis, — per bendrąjį ryšio kanalą pasigirdo piloto balsas.

Trijulė susižvalgė.

— Netaktiškas mulkis, — pastebėjo Džonstonas. — Metas į kelionę.

— Minutėlę, — paprašė Karlail. — Požemiuose pilna įdomių dalykų, ir man, hmm, nesinorėtų įjuos numoti ranka.

— Tikiuosi, nesiruoši čia šlaistytis? — paklausė Higins.

— Ne, ne, bet gal vertėtų palengvinti gyvenimą… — ji krūptelėjo nuo savo žodžių, — …būsimoms komandoms ir planetoje palikti kraną.

— Nebloga mintis, — sutiko Džonstonas. — Et, velniop, už įrangą mokėjai tu. Aš neprieštarausiu, jei Karlailai pirmi ja pasinaudos.

Iškelti agregatą laukan pasirodė ne taipjau lengva. Pilotas turėjo nutupdyti „Ekstazį” ant Čemobilio paviršiaus ir visiškai atverti liuko angą. Padedant Liusindai Karlail, sidabraplaukė nuvairavo kraną į atviros žemės plotą. Strazdanotas, prie valdymo prietaisų sėdintis

jaunuolis kilstelėjo laivą aukštyn, palikęs įrengimą apačioje, atsiplėšė nuo planetos per penkis šimtus metrų ir labai lėtai pasislinko į šoną. Kol Higins rabždinosi iš kabinos, Karlail akimis sekė žvaigždėlaivio manevrus — spėjo, kad pilotas ieško tinkamos vietos, kurioje galėtų jį nuleisti nerizikuodamas užkliudyti krano. Blausiai žioruojančioje, jonizuotoje vietinėje atmosferoje skaisčiai tvieskė „Ekstazio" prožektoriai.

— Pasitraukime per kelis šimtus metrų į šoną, — pasiūlė Higins.

— Suteikime pilotui erdvės. Jis sako, jog nerimauja dėl vėjo šuorų.

Nukreipusi žvilgsnį į žemę, Karlail atsargiai slinko į priekį, kai virš horizonto akies krašteliu pastebėjo blyksnį. Paskui antrą, trečią, vis arčiau ir arčiau. Tarp žybtelėjimų įžiūrėdavo neryškų gigantiško šikšnosparnio pavidalą, tarsi šešėlį, juoduojantį blizgančioje migloje. Gerokai didesnį už laivus, matytus komunistų kosmouoste.

DK žvaigždėlaivis skrido stačiai link „Ekstazio", sklendė lėtai, bet kas porą šimtų metrų atlikdavo virššviesinį šuoliuką. Matyt, VŠ greičiu įveikdavo šviesos sekundę, grįždavo į tą pačią vietą, iš kurios pranykdavo, vėl pajudėdavo pirmyn ir pakartodavo procesą. Kas 2.7 sekundes — aiškiai siekė išvengti pulsaro spindulio. Vienu momentu Karlail pasidingojo, jog laivai tuojau susidurs, bet atvykėlis netikėtai nuleido didžiulius sparnus ir sulietė jų galiukus. Po eilinio tvyksnio paaiškėjo, kad „Ekstazis" atsidūrė tarp apskritimo formą įgavusių sparnų. Padanges, beveik virš galvos, pervėrė dar vienas žybsnis. Pošvytis veikiai išblėso, tačiau žvaigždėlaiviai nebepasirodė.

12. GELEŽINIAI NERVAI

Karlail sužvejojo dėkle savo „Vebsterį" ir nusitaikė į Higins antveidį anksčiau, nei sidabraplaukė užsičiaupė. Nūnai jautėsi išduota, apleista, palikta kvailės vietoje ir įsiutusi.

— Šunsnukiai! Sumauti išperos! Kodėl taip pasielgėte? Tuojau išsprogdinsiu prakeiktą tavo galvą!

— Ei, aš čia niekuo dėta!

— Tik neskiesk, kad judu nesusičiulbėję!

— Jei taip būtų, jis nespruktų be manęs! — metaliniame Higins veide atsispindėjo sąmyšis. Karlail atšlijo, bet pistoletą tebelaikė prieš save. Jai pakirto pakinklius.

— Kaip pasiaiškinsi?

— Niekada nepasitikėk šmikiais komunistais, — atsakė sidabraplaukė.

Karlail tūžmingai į ją dėbtelėjo.

— Norėjai pasakyti, niekada nepasitikėk Pagrobimo nuokruša!

Higins patrūkčiojo pečiais.

— Sandėrį paprastai sudaro *dvi* šalys.

Atsaini poza ir nerūpestingi atsakymai vėl pakurstė Karlail įniršį.

— Aha, arba trys! Arba keturios, jeigu nagus prikišai ir tu drauge su tuo stuobriu pilotu!

— Neprikišau!

— Tu nieko nežinojai?

— Ne.

Į metalinį veidą įsirėžė graudulio išraiška. Karlail patikėjo žaibogaude. Pyktis priblėso, užleido vietą šaltai baimei. Mirtis bus skausmingesnė ir nemalonesnė, nei ji tikėjosi, bet ne tai blogiausia. Su gyvybe teks atsisveikinti, nieko doro nenuveikus. Mergina pritūpė, nuleido pistoletą.

— Šūdas, šūdas, šūdas, — sudejavo. — Kokio *velnio* jie taip sukvailiojo?

— Kaip sakiau, niekada nepasitikėk…

— Liaukis pliurpusi nesąmones, — suniurzgė Karlail. — Nekvaršink man galvos idiotiškais prietarais. Sandėrio sąlygų jie visada laikosi — savo pačių labui. Aš nenustebčiau, jei mus išduotų A.A. pilotas, gal net komunistams, bet nė už ką nepatikėčiau, jog mus apmulkino DK.

Priėjusi Higins atsitūpė šalia.

— Galbūt antpuolį suorganizavo kita šeima. Arba kita grupuotė iš tos pačios šeimos. Kam geriau žinoti apie tokius dalykus, jeigu ne tau.

— Neaiškink man, ką, velniai griebtų, turėčiau žinoti. Kad ir kaip ten būtų, galai vis tiek nesueina. DK klanai tarpusavyje konkuruoja,

bet prieš likusią galaktikos dalį jie susivienija.

— Iš kur tu ištraukei, jog čia atlėkė DK?

Karlail pasiūbavo ant kulnų.

— Nes laivas priklauso jiems, — atsakė, nors suprato, kad argumentas nevykęs.

— *To* mes nežinome. Sutinku, jis panašus į regėtą specifikacijose, bet kur kas didesnis ir geresnis.

— Kas gi pastatė laivą? — sušnypštė mergina. — Ateiviai?

— Žvaigždėlaivio *kūrėjai* galėjo jį kam nors parduoti. Kažkam, kas trokšta įsigyti KTĮ. Arba nori gauti dar vieną DK laivą ir ruošiasi jį nusipirkti už teleportacijos įrangą. Šiaip ar taip, į mūsų reikalus įsipainiojo trečioji jėga.

— Riteriai?

Higins pagūžčiojo.

— Jie nusiteikę priešiškai. Kodėl gi ne?

— Išties skamba logiškai, — su kartėliu pripažino Karlail. — Pirmąjį KTĮ nusipirko iš mūsų; nėra jokios priežasties, kodėl antrojo negalėtų pavogti. Matydami, kad mums maga su jais susigrumti. Prakeikimas.

Kelias sekundes ji žvelgė į Higins tylėdama, neketindama atskleisti kitos savo minties. Jeigu Šviečiamojo amžiaus riteriai apsirūpino tobulesniu naujausio DK žvaigždėlaivio modeliu nei tas, dėl kurio ji dabar vertėsi per galvą, tuomet iš nuostabaus sumanymo įgyti prieš juos pranašumą Euridikės padangėse išeis šnipštas.

— Spėju, — prabilo žaibogaudė, — jog tą laivą norėjai panaudoti prieš riterius atrastos planetos apylinkėse ir…

— Gana, užsikimšk srėbtuvę!

Higins kietai sučiaupė plienines lūpas.

— Nesuprantu tik vieno dalyko, — iš dalies atsiprašančiu tonu tarė Karlail. — Kaip Džonstonas išneš sveiką kailį iš šitos avantiūros?

— Kalbi apie vėlesnius laikus, kai jis atsigaus iš numirusiųjų ir turės pilnas kišenes pinigų?

— Aha, apie juos. Kas iš tų pinigų Pagrobimo nuokrušai? Tiesa veikiai paaiškės, greičiausiai tada, kai mano kopija atsigaivelės ir paklaus, kur naujas blizgantis laivas. Mūsų įtakos zonoje jo gyvybė bus nė velnio neverta. Niekas taip nemedžioja technologijų kaip Karlailai, vadinasi, nuo Pagrobimo pakvaišęs prietranka neras jokių kitų mulkių, prie kurių galėtų prisidėti.

Žaibogaudė gūžtelėjo.

— Iš kalbų mums nėra jokios naudos.

— Pati žinau! — užlieta įtūžio, Karlail pamostagavo pistoletu. — Nori viską užbaigti nedelsdama? Suskaičiuojam iki trijų ir paleidžiam šūvius viena kitai į kaktą?

Higins papurtė metalinę galvą, sausu geležiniu liežuviu aplaižė

plienines lūpas.

— Ne, — atsiliepė. — Savižudybės metodas man pasitikėjimo nekelia. Jau nebe ir ne čia. — Ji dirstelėjo angos pusėn. — Pameni, ką pasakojo Džonstonas?

— Tu girdėjai?

— Aišku. Juk šnekėjote atviruoju kanalu.

— Velnias. Tu teisi. Ką gi mums daryt, jei negalim nusižudyti?

— Tuojau pasakysiu. — Higins atsistojo. — Išnaudosime mums likusį laiką. Džonstono manymu, kažkur turėtų egzistuoti dar vieni vartai. Jų ir pasidairysime.

— Nėra garantijų, kad surasime. Net jei ir aptiktume, neaišku, ar persikeltume į svetingesnę aplinką.

— Na, priešiškesnė mums, ko gero, pasiūlytų žaibišką mirtį, — kreivai vyptelėjusi pastebėjo Higins. — Mūsų atveju ne taipjau blogai, ar ne? Beje, jų paieškos išblaškys nemalonias mintis. Be to, kol žvalgysimės, galbūt pamatysime įdomių dalykų.

Pagrobimo nuokruša, ir tokia išliks iki pat galo, — pamanė Karlail neabejodama, kad žaibogaudė, kuri neturėjo ko prarasti, oloje jausis kaip vaikas žaislų parduotuvėje. Antra vertus, ji teisi: verčiau kažkuo užsiimti, nei laukti mirties. Kūnąjau krėtė karštis, o skrandį sutraukė pykinimas, nors visai įmanoma, jog tuos pojūčius nulėmė sukrėtimas.

Aha. Sukrėtimas.

Higins užlipo į krano kabiną ir pasiėmė nuotolinį, gervę valdantį pultelį. Prisisegusios prie kabelio jos drauge nusileido į skylę.

— Oho, — išsižiojo žaibogaudė. — Čia tikras *stebuklų* laukas. Kiek šviesėlių! Atrodo, kad visos mašinos gyvos!

— Taip, taip. Vieną dieną iš jų susikrausime turtus. Gal numanai, kaip atrasime vartus?

— Argi ne tu esi iš Karlailų klano? Kiek suprantu, jūs puikiai mokate jų ieškoti.

— Atskleisiu tau šeimos paslaptį. Tavo prielaidos ne blogesnės už mano.

— O… — nutęsė Higins. — Tuomet…

— Kas?

— Pasitelkčiau loginį mąstymą. — Ji ėmė suktis, šalmo žibintu ir halogeniniu prožektoriumi nušviesdama vieną keistą objektą po kito. — Tarp mechanizmų matau takelius, mašinas skiria platūs praėjimai. Peršasi išvada, jog kažkas atsižvelgė į būtinybę fiziškai stumdyti daiktus. Vienas iš tarpueilių privalo vesti link vartų.

— Nejaugi.

— Tik pažvelk į struktūrų kampus ir išdėstymą. Kur susijungia keliai?

— Iš čia žiūrint, sunku pasakyti.

Higins iš dėklo išgriebė „Vebsterį”, įjungė lazerinį taikiklį. Pritūpė

ant kulnų ir vėl apsisuko, bet šįsyk lėčiau, į kiekvieną regimą koridorių nukreipdama spindulį, kuris dulkėtame ore žvilgėjo blyškiai rausvu atspalviu, bet kiekvieną kliūtį pažymėdavo raudona dėmele. Objektų žiburėliai sukrusdavo, tarsi reaguodami į šviesos pluoštą. Galop moteris atsistojo.

— Einame ten, — užtikrintu balsu paskelbė.

Žaibogaudės tikrumas Liusindos Karlail neįkvėpė, bet jai neberūpėjo, kurlink žygiuoti.

— Gerai, — atsakė. Už poros šimtų metrų ir kelių posūkių dvejonės sustiprėjo. Akivaizdu viena: jos pasiklydo. Bet gal pavyktų savo pėdsakais grįžti atgal? Tokia mintis privertė merginą stabtelėti ir atsigręžti. O taip, įspaudai dulkėse matyti: sprendžiant iš jų, pirmyn kulniavo du žmonės, protarpiais kits kitą apeinantys iš šonų, nežymiai brūkšintys kojomis. Bet užnugaryje, apytikriai už dešimties metrų, prie objekto, panašaus į gigantišką sidabrinę ištirpusios, namo apimties žvakės skulptūrą, baigėsi trečio individo pėdsakai.

Ji turbūt suriko. Higins akimoju prišoko prie bendražygės.

— Žiūrėk, — parodė Karlail.

Nepažįstamojo žymės driekėsi tolyn, prasmegdamos už apšviestos zonos. Kažkas vaikštinėjo basas.

Tai, kad jos abi sutartinai išsitraukė ir pakėlė pistoletus, keistai ramino.

Karlail įjungė išorinį skafandro garsiakalbį.

— Išlįsk, — pareikalavo.

Nieko neįvyko.

Ji ruošėsi žengti pirmyn, bet ant savo alkūnės pajuto Higins pirštus.

— Neverta.

— Kodėl?

— Nekreipk į jį dėmesio. Persekiotojas pasirodys, kai pats užsimanys.

— Man *iškart* palengvėjo.

Jos tęsė žygį. Higins atgal nesižvalgė, o Karlail retsykiais atsisukdavo. Basų kojų pėdsakai niekur nedingo, tačiau visuomet užsibaigdavo daugmaž už dešimties metrų. Po kurio laiko jai pasigirdo arba tiesiog pasivaideno, jog kažkas sėlina ir artėja prie peties. Įsikibusi į pistoletą mergina mitriai apsigręžė, bet nuo trečios poros pėdų jas tebeskyrė tas pats atstumas. Nejau įkandin sekė nematomas žmogus?

Galiausiai moteris pričiupo ne paslaptingoji esybė, o nuovargis. Abidvi be žodžių susmuko įsirėmusios į tviskančią sieną, iš šalmo vamzdelių įniko čiulpti perdirbtą vandenį ir glitoką vaisių skonio tyrę.

— Baltieji kūneliai praktiškai sunaikinti, — lyg ir sudirgusi pratarė Higins. — Eiti liko visai nedaug.

— Iki vartų?

— Ligi kol nusibaigsime. — Ji apsidairė ir virptelėjo, drebančiu pečiu prigludusi prie Karlail. — Aš nenoriu čia mirti.

— Kodėl? — Karlail burnoje nusėdo metalo prieskonis, bet jai viso labo ėmė kraujuoti dantenos.

— Nesu tikra, ar visiškai išnyksiu. Šiuose požemiuose pilna įmantrių įrengimų. Jie gali… mus užvaldyti.

— Žinau. Argi ne to geidi? Ne Pagrobimo?

— *O Jėzau, ne.* — Atsakymas labiau priminė maldą nei šventvagystę. — Aš nesu garantuota, jog tapsiu kažkuo geresniu už žmogų. Nederėtų atmesti tikimybės, kad mane paverstų rutinoje įkalinta sąmone, iš kurios atimtų bet kokius šansus tobulėti. Kitaip tariant, nutrenktų į pragarą. Net jei tave perkeltų į rojų, vargu ar tau norėtųsi leistis užvaldomai. Taip galima visiškai save prarasti.

— Tad kodėl jūs rizikuojate, mėgindami „pagauti žaibus"?

Higins atsiduso.

— Mums knieti prisiartinti prie… didybės ir grožio, aišku? Įsivaizduok, kad žvalgaisi nuo uolos viršaus arba žiūri į ją iš apačios ir jautiesi, hmm, pakerėta. Bet nukristi į prarają nė kiek netrokšti.

— Tavo potraukiai man nesuvokiami. — Karlail pamojo ranka. — Tokiose vietose lankiausi ne sykį. Paslaptingesnėse ir žavingesnėse, pavyzdžiui, kristalo džiunglėse arba geležinių koralų rifuose. Juos traiškiau žvalgybiniu transporteriu siekdama gauti, ko tikrai norėjau. Po šimts, juk čia ne gamtos kūriniai, o reliktai.

— Taip, tu nesupranti. Postžmonių gaminiai — kai juos matai iš arti, iš vidaus, virtualioje erdvėje, užuot spoksojusi į šitą… — ji atsainiai mostelėjo, — …*techninę įrangą,* — nuostabesni už bet kokius gamtos stebuklus. Pati tiesiog regi smegenis. Pilkąją medžiagą, vingius, įrantus — žodžiu, nieko ypatingo. Aš įžiūriu mintis. Meną ir mokslą. Kūrybą.

— Įspūdingesni už gyvąjį pasaulį? Už Dievą bei gamtą?

— Taip! — užsidegė žaibogaudė, tačiau kaipmat atlėgo, turbūt pajutusi, kaip įsitempė bendražygės raumenys. — Bent jau leidžiantys išsamiau pažinti realybę.

— Cha! — atšovė Karlail. — Smaukaliai. Štai kas iš esmės buvo pagrobtieji. Vėplos, braukantys savo kotus. Juk čia… — šįkart atsainiai pamoti atėjo eilė jai, — …gryna pornografija. Antraip kodėl jie taip greitai perdegė? Kodėl neišliko? Jei paklaustum manęs, atsakyčiau, kad mirtinai užsismaukė.

— Nė nenumanai, kaip klysti, — paprieštaravo Higins. — Pagrobtieji mylėjo visatą labiau, nei mes kada nors sugebėtume. Egzistuoja begalė mums neįsivaizduojamų egzistencijos rūšių, ir aš kalbu ne vien apie erdvėlaikį, mintis, sąmonę ar materiją. Visa tai jie ėmė suvokti prieš pasitraukdami. Nėrė žemiau Planko ilgio ir pranyko.

Smulkiagrūdėje stichijoje. Ten arba dar toliau slypi iki šiol. Erdvėlaikis knibždėte knibžda jų protais. Menkesniais už pagrobtųjų intelektus, bet neapsakomai skvarbesniais už mūsiškius. Būtent tos sąmonės suteikė mums galimybę skraidyti viršŝviesiniu greičiu, pasirūpino chronologijos apsauga, dėl kurios laiko kelionių paradoksai tapo neįmanomi.

Panašias hipotetines kalbas Karlail girdėjo ne sykį.

— Tiksliai žinai?

Higins vargais negalais atsistojo.

— Taip. Aš juos mačiau. Kvantinius angelus. Eime ieškoti vartų.

Kirmgraužos ertmę moterys aptikto ten, kurlink žaibogaudė nusprendė žingsniuoti. Nūnai jos fizionomija atrodė persikreipusi ir nebepriminė žmogaus veido, tarsi metalinė galva būtų susitelkusi vien tik į pastangas atsispirti organinės kūno dalies irimui. Bendražygė kone tikėjosi išvysti skruostais varvančius gyvsidabrio lašus. Nuo įtampos stiklines Higins akis suraižė trūkio linijos.

Karlail abejingai nužvelgė vartus. Paprastai, neįžiūrimą jų formą apibrėžė auksiniai, juvelyriškai apdoroti rėmai su kristalų karoliukais, kurie tvyksčiojo sunkiai įsimenamais raštais. Pastarąją valandą ji kulniavo pro kur kas keistesnius, žadą atimančius objektus. Jutimus atbukino stulbinančių struktūrų gausa.

— Puikumėlis, — ištarė. — Atvedei mus, kur reikia.

Higins pabandė šyptelėti. Veidrodiniai paviršiai suribėjo.

— O tu padėk mums ištrūkti.

Karlail įsikibo į žaibogaudės ranką.

— Gerai.

Jos drauge žengė pro vartus. Tuo pat metu sulenkė kelius ir prieš veidus instinktyviai atstatė delnus. Po akimirkos vienu balsu nusijuokė, sumišusios apsimainė žvilgsniais ir nuleido rankas. Karlail turėjo sukaupti jėgas, kad išsitiestų stačia. Bendražygės pavyzdžiu netrukus pasekė ir Higins. Traukos jėga siekė 1.2 g: ne tiek jau daug. Jausmas toks, lyg nugarą slėgtų kuprinė. Akiratyje plytėjo apledėję, krateriais išrausti tyrai, kuriuos skaisčiai nutvieskė gelsvai balta F7 klasės saulė, iš pažiūros, nutolusi per dešimt astronominių vienetų, ir melsvai apšvietė ledinė, už Jupiterį didesnė milžinė — sekundę kitą rodės, jog toji užgrius. Danguje kybojo dar vienas palydovas, ties juodu terminatoriumi nusidažęs žalsvai geltonai, aiškiai matomas tarp žvaigždžių žiburėlių. Karlail paėjo kelis žingsnius į priekį ir atsisuko į vartus. Šiuos įrėmino glotni parabolė, tarytum ledo skulptūra.

— Kur mes? — niurzgiai paklausė Higins.

Karlail ją apdovanojo, kaip pati tikėjosi, padrąsinančia šypsena.

— Raizginyje, jei tik mums pasisekė. Palenktyniaukime, kuri pirma peržvelgs katalogą.

Žaibogaudė numojo ranka, atsitūpė, į šlaunis įrėmė alkūnes.

— Gilinkis pati.

Šalmo ekrane įsijungusi Mesjė objektų katalogą, Karlail metodiškai nuskenavo dangų. Skafandro davikliai persiuntė kiekvieną gaunamos informacijos trupinėlį: regimų žvaigždžių padėtį erdvėje, saulės ir nuo planetos atsispindinčios šviesos spektrą, žemės paviršiaus temperatūrą, kito palydovo judėjimą… Prireikė minutės, kol pagal duomenų analizę pavyko atrasti anonimišką skaitmenų virtinę, čionykštės sistemos kodą. Gautas koordinates ji patikrino raizginio žvaigždėlapyje.

— Sėkmė mūsų neapleido, — pasakė. — Iš raizginio neišsiveržėme, tik pasišalinome iš Karlailų dreifo. Klano avanpostų šalimais nerasime. — Mergina aplaižė suskeldėjusias lūpas ir krūptelėjo. — Vietiniai vartai nepažymėti. Nuo kitų mus skiria dvidešimt kilometrų. Keliausime į šiaurės vakarus. — Ji apsidairė, luktelėjo, kol skafandras pagal nubraižytą dangaus diagramą nustatys kryptį. Palydovas, kuriame jos atsidūrė, neturėjo magnetinio lauko. — Mes būtinai iki jų nusigausime.

Higins nutaisė skeptišką išraišką.

— Ir kur persikelsime?

Karlail padvejojo, bet galų gale nusprendė neslėpti blogų naujienų.

— Į gimtąjį ŠAR pasaulį.

Žaibogaudė atsistojo. Netgi išsišiepė.

— Pas Šviečiamojo amžiaus *damas?* Būtų įdomu jas pamatyti.

— Malonu žinoti, kad nenusiminei. — Pačios Karlail perspektyva nedžiugino. Ji nebuvo girdėjusi apie pašaliečius, kurie viešėjo gimtojoje ŠAR planetoje ir juo labiau iš ten sugrįžo. Šiuo momentu tegalėjo viltis, kad svečių stygių nulemdavo riterių atsargumas, o ne grėsmingai priešiškas elgesys.

Linguodamos per ledyną, bendražygės laikėsi šalmo ekrane nurodyto orientyro. Tačiau aplenkus didesnį ar mažesnį kraterį, navigacinė sistema atlikdavo naujus apskaičiavimus ir pakeisdavo kryptį. Trumpiausio kelio nepasiūlydavo.

— Užnugaryje vėl pastebėjau pėdsakus, — tarė Higins, kai jos pajudėjo negiliu slėniu, kurį, regis, išgremžė vandens srautas, nors, žinoma, nieko panašaus neįvyko.

— Jie priklauso *mums,* — atsiliepė Karlail niršdama, kad palydovė išvis apie tai užsiminė. Anksčiau nė nepagalvojo, jog persekiotojas iš Čemobilio olos galėtų atsekti pavymui. Dabar nelemtos minties niekaip nesisekė išguiti iš sąmonės.

— Kodėl pėdsakai įsispaudę priešais?

— Nes grįžtame atgal ta pačia kelio atkarpa.

— Aš ne ką teįžiūriu, — Higins tonas bylojo apie palengvėjimą ir susitaikymą su likimu. Ji nuleido ranką ant palydovės peties, neilgai

trukus prislėgė dalimi kūno svorio. Karlail ūmai atsikratė skrandžio turiniu ir vos neprarado sąmonės sulaikiusi kvapą, laukdama, kol valymo mechanizmai iškuops skafandrą, o išvamos atsidurs perdirbimo įrangoje. Dvokas niekur neišsisklaidė, bet po kurio laiko jis taip įsigėrę į šnerves, kad mergina nieko nebeužuodė.

Jos klūpčiojo pirmyn. Kitas planetos palydovas pasislinko savo orbitoje, ir dabar ledinės milžinės paviršių subjaurojo juodas, elipsės formos šešėlis. Kartkartėmis toji dėmė, rodės, nuslysdavo į priekį, retsykiais, dideliam jų nusivylimui, traukdavosi atgal.

— Reliatyvus palydovo judėjimas, — tarė Higins, nustebindama Karlail įžvalgia, raminančia pastaba.

Iki kitų vartų reikėjo svyruoti labai ilgai, net ir tada, kai akiratyje sušmėžavo mažutės taisyklingos jų formos; vietinis pasaulis savo dydžiu pranoko daugumą žemiškųjų planetų, — jau nekalbant apie palydovus, — kuriose moterys lankėsi, todėl intuicija joms iškrėtė piktą pokštą. Kirmgraužos ertmę žymėjo ledo kvadratas, nusklembtas kaip rėmeliai. Slinko valandos, ir šie vis augo regėjimo lauke… bet pasitaikydavo akimirkų, kai imdavo tolti. Palydovo šešėlis pranyko iš melsvos milžinės atmosferos.

— Ar jau atėjome? — paklausė Higins ir nusijuokė iš savęs pamačiusi, kad ligi dešimtmetrinio vartų žymeklio beliko koks šimtas metrų. Susiūbavusi palinko į priekį. Karlail tūptelėjo, leido žaibogaudei nuvirsti jai ant peties ir pukšėdama grįžo į vertikalią padėtį. Sidabraplaukė svėrė stebėtinai mažai. Mergina nulingavo ligi vartų, kone pro juos įgriuvo. Netikėtas šviesos pliūpsnis privertė ją užsimerkti, palaukti, kol prie pakitusio apšvietimo prisitaikys antveidis. Kojos susmego į minkštą pagrindą. Higins tapo dar lengvesnė. Karlail svirduliuodama atsitraukė nuo kirmgraužos per porą žingsnių ir veidu drebės į smėlį. Po kelių sekundžių išropojo iš po bendražygės kūno bei apsidairė.

Blyškiai mėlyname danguje skaisčiai tviskėjo jauna, nedidukė, melsvai balta saulė. Jos persikraustė į uolėtą Žemės tipo planetą, kurios traukos jėga tesiekė 0.86 g, o atmosferą sudarė plonas anglies dvideginio sluoksnis. Iš pažiūros čia gyvybė neegzistavo: aplinkui viso labo stūksojo kopos, rusvai gelsvi, padūlėję smiltainiai, juodos, vėjų nugairintos uolos. Po viešnagės Čemobilyje ir lediniame palydove čionykštis pasaulis priminė sodą — dzenbudistų sodą, nors žemę išvagojo ne grėblių ruoželiai, o ratų vėžės. Priešakyje, visai netoliese, stiebėsi deimanto plokštėmis apdengta, į šiltnamį panaši arkologija, įmantri, kelių šimtų metrų aukščio ir ne vieno kilometro ilgio struktūra. Už nugaros vartų vietą ženklino dvi juodos akmeninės kolonos. Tarp provėžų, įsirėžusių greta arkologijos, bei kirmgraužos, nebuvo jokių pėdsakų.

Sunkiausiai sekėsi surasti įėjimą. Artėjant prie komplekso,

perregimos sienos iškilo it vientisas skardžio paviršius. Į kimius riksmus, nuskambėjusius įprastais iškvietimo dažniais, niekas nesureagavo. Apsvaigusi, bet išsaugojusi ganėtinai aiškų protą, Karlail suprato, kad privalo keliauti palei ratų vėžes. Ji kėblino per smėlį, kol aptiko vieną vingiuotą giją ir nusliūkino ten, kur toji vedė. Galų gale išvydo dešimties metrų aukščio oro šliuzą. Durų skambučio, be abejo, nepamatė ir į pagalbos šūksnius nesulaukė jokio atsakymo. Susmukusi ant žemės vėl išsirabždino iš po Higins, nusivilko ligi sienos, įniko kumščiais ją tvatyti, paskui spardyti. Nėrėsi iš kailio penkiolika minučių, tačiau pastangos nuėjo vėjais. Karlail atsitraukė per šimtą metrų, sugraibė pistoletą, paleido šūvius į vaiskią dangą, tiesiai virš šliuzo. Nuo koncentruotos „Vebsterio" papliūpos deimantinė plokštė nenukentėjo, tiktai pajuodo, vis dėlto triukšmas kilo nemenkas. Oro šliuzo durys ėmė vertis. Mergina tučtuojau liovėsi šaudžiusi, numetė pistoletą ir pakėlė rankas. Iš komplekso atsargiai išniro optinis prietaisas, kuris pasidairęs smuko atgal. Liukas atsidarė iki galo, ir laukan iškurnėjo penkios figūros su skafandrais.

Atėjūnų veidus slėpė užtamsinti šalmų antveidžiai. Kai jos dažniais atsklido balsai, skafandre įsijungė japonų— amerikiečių kalbų vertiklis.

— Kas jūs ir iš kur atkeliavote? — paklausė nepažįstama moteris.

— Aš Liusinda Karlail. Čia Moraga Higins. Mes atėjome pro kirmgraužos vartus, persikėlėme iš Čemobilio. Abi sergame sunkia spindulinės ligos forma, todėl mums reikalinga jūsų pagalba.

— Mes padėsime, be abejo, — atsiliepė moteris. — Jūs esate karo belaisvės.

— Puiku, — suniurnėjo Karlail ir savo ginklą nuspyrė prie grupelės vadės. — Veskitės mus vidun. — Keliai sulinko. Kažkas griebėją už rankos. Mergina išsitiesė stačia, pasiryžusi eiti, kol įstengs. Du žmonės pakėlė Higins. Karlail, kiūtindama penketuko apsuptyje, įžengė į oro šliuzą, perėjo dezaktyvacijos kamerą ir išvirto į erdviąją arkologiją, kur atsivėrė vaizdas į sodus, atskirtus žolynais, žemaūgiais medeliais, aukštais pseudomediniais pastatais. Būrys nusiėmė šalmus. Paaiškėjo, kad jį sudarė vienos moterys, trys japonės ir dvi indės. Sureagavusi į vadės gestą, Karlail taip pat išsivadavo iš šalmo, podraug nusiplėšė plaukų kuokštą. Iš aplinkinių žvilgsnių sumetė, jog atrodo klaikiai ir atsiduoda siaubingu dvoku.

Artimiausias porą minučių vyravo sąmyšis, užsibaigęs tuo, kad merginą paguldė ant ratuotų neštuvų ir nustūmė į pirmosios pagalbos izoliatorių, įrengtą netoli oro šliuzo: vidutinio dydžio kambarį žaliomis sienomis ir vienu langu, už kurio plytėjo smėlynai. Aparatūra, žinoma, buvo skirta pacientams, nukentėjusiems per nelaimingus atsitikimus už komplekso ribų, bet vargu ar čiabuviai tikėjosi, jog reikėsi gydyti radiacijos paveiktus nelaimėlius. Ją perkėlė ant lovos,

prie rankos prijungė lašelinę, ir po kelių sekundžių Liusinda Karlail prarado sąmonę.

Ji atsibudo kitoje klinikoje, pamatė gulinti visiškai nuoga. Ore sklandė sodrus gėlių aromatas, atmieštas silpnu, su niekuo nesupainiojamu išmatų tvaiku, kurį prislopino dezinfekavimo medžiagos. Šalia gulto riogsojo masyvi plieninė mašina, prie įvairių jos kūno dalių prisijungusi blizgančiais vingiuotais vamzdeliais ir plonyčiais, kontroliniams įrengimams priklausančiais optinio pluošto laidais. Greta, pasvirusi virš lovos, stovėjo japonė baltu chalatu.

— Kaip jaučiatės?

Karlail pakrutino ranką, ir jos judesį atkartojo į galūnę įbesti vamzdeliai. Nanotechnikos stebuklas, visai kaip Moragos veidas. Svetimkūniams skverbiantis iki geliančių kaulų, sutrūkčiojo oda bei raumenys. Mergina pabandė atsisėsti, bet moteris švelniu stumtelėjimu privertė ją vėl išsitiesti.

— Aš jaučiuosi daug geriau, — tarė Karlail.

— Pati matau, — atsakė nepažįstamoji. — Nenuostabu. Be sąmonės išgulėjote savaitę. Per tą laiką visiškai pakeitėme jūsų kaulų čiulpus, apdorojome kitomis išplėstinėmis, invazinėmis terapijos priemonėmis.

— O aš tikėjaus eutanazijos.

Moteris susiraukė, bet po akimirkos pakreipė lūpų kampučius aukštyn.

— Jūs, žmonės, turintys savo asmenybės kopijas, per lengvai pasiduodate. Šviečiamasis amžius mus skatina tobulinti gydomąsias technologijas, kurios atgaivintų gyvuosius, užuot prikėlusios numirėlius. Vis dėlto jūs esate karo belaisvė. Mums nevalia jūsų žudyti. Rodos, tai draudžia Ženevos konvencija.

Karlail nugurkė seiles. Gerklę nudegino skausmas. Nepastebėjusi šešėlių, paprastai regimų akiračio pakraštyje, ji suvokė, jog neteko plaukų, antakių ir blakstienų. Medikė padavė vandens stiklinę. Ligonė nurijo gurkšnį. Kai kurie dantys iškrito, todėl dantenas nutvilkė šaltis. Nepaisydama peršulių, Karlail liežuviu patyrinėjo švarples: neužčiuopė kandžio, iltinio ir poros krūminių. Nuo paties liežuvio luposi odelė.

— Ačiū, — padėkojo. — Kaip laikosi Higins?

Moteris keistai ją nužvelgė.

— Jūsų palydovės reikalai labai komplikuoti. Kūno išgelbėti mums nepavyko. Metalinė, nanotechnologijomis sukurta galva, hmm… neveikia, bet viduje kažkas tebekirba. Mes įdėmiai ją tiriame ir pasistengsime išsaugoti.

— Gerai. — Karlail nusišypsojo, pajuto, kaip suskeldėjo oda. — Žinote, nė nemaniau, jog mirti taip velniškai nemalonu.

— Sąmonei įgimta siekti išlikimo, — atsakė moteris. — Šiuo metu jums geriausia būtų pamiegoti.

Liusinda patogiau įsitaisė, ėmė snūduriuoti, nesipriešindama raminančiam aplinkos poveikiui. Kambarys atrodė gerokai mielesnis negu pirmosios pagalbos izoliatorius: lovą supo popierinės širmos, viršum jų ir tarpeliuose buvo matyti kažkokia stoginė bei kiti gultai. Veidą sušildė saulė, vos įžiūrima kitapus užtamsinto lubų skliauto, ir ji pagaliau kietai užmigo.

Pakirdo toje pačioje palatoje, bet prie lovos mašina nestovėjo, o kūną dengė antklodė. Saulė kybojo netoli horizonto linijos, ir Karlail instinktyviai suvokė reginti saulėtekį. Atsisėdo, nusimetė apklotą, pamatė, jog dėvi naktinius marškinius su nugaros praskiepu. Rankų, kojų, šonų kiaurymes užpildė audinių masė, iš pirmo žvilgsnio lyg ir organinės kilmės. Ant jų lopinėlių stigo gyvaplaukių, nors, tiesą sakant, plaukai nežėlė niekur. Oda vis dar buvo išsausėjusi, dantų tebetruko. Nieko baisaus, tokius defektus nesunku ištaisyti. Ji pajuto neįtikėtiną jėgų antplūdį, suvokė, kad protas veikia nepaprastai aiškiai.

Į kambarį grįžo japonė, nešina vyniojamojo popieriaus paketu.

— Labas rytas, — pasisveikino. — Aš esu daktarė Kaori Joši. — Prisėdusi ant sulankstomos kėdutės lovos kojūgalyje, pridūrė: — Kaip matau, jaučiatės geriau.

— Kur kas geriau, ačiū.

— Puiku. Jei norite, galite keltis. Jus jau nuprausėme. — Medikė nuleido ryšulį ant lovos. — Čia drabužiai.

Joši pradingo už širmos, o Karlail užsimetė šilkinį chalatėlį ir įsispyrė į juodas šlepetes. Tvirtai atsistojusi pasitraukė nuo gulto.

— Pasivaikščiokime malonesnėje aplinkoje, — pasiūlė japonė.

Jos žingsniavo per tikrą žolę, glotnią ir sausą kaip dirbtinė veja, ėjo palei aptvertas lysves, kol išniro į sodą. Parko teritorijoje tyvuliavo ežerai, stiklines dausas pritemdė migla. Šen bei ten juodavo keistų formų statiniai. Tolumoje aidėjo moterų ir vaikų balsai. Medikė nusivedė ją iki juodo, medinio suoliuko subtiliais išlinkiais, patogia sėdyne bei atlošu.

— Kaip čia ramu, — tarė Karlail.

— Privalau jums kai ką pranešti, — pasakė Joši. — Jūs išmiegojote dar savaitę. Terapija baigta. Bėda ta, kad rezultatai nedžiuginantys. Ląstelės per daug pažeistos. Suleidome jums vaistų, kurie numalšino skausmą ir praskaidrino protą. Kitąsyk sudėjusi akis, galbūt po kelių valandų, jau nebepabusite.

Suglumusi, prislėgta Karlail įsispoksojo į pašnekovę.

— Aš vis dėlto mirsiu?

Joši palinko į priekį, spustelėjo jos delną.

— Deja, taip.

Karlail užtvindė pykčio banga.

— Kodėl manęs neišsiuntėte *namo?* Bent jau būčiau atnaujinusi

kopiją prieš… — ji nepajėgė pratęsti.

— Iki artimiausio pasaulio, kuriame nusikopijuotumėte sąmonę, reikėtų skristi ilgiau nei savaitę, — atsakė medikė. — Jūs įnirtumėte anksčiau, negu ten nusigautumėte ir prarastumėte šansą psichologiškai pasiruošti kitam visatos ciklui.

— Ką padaryti? — sutrikusi paklausė mergina.

Japonė suglaudė delnus į dvigubą saują, tarsi laikydama vandenį.

— Suvokimas, jog kai ką galime išsaugoti ateičiai, šį tą reiškia. — Ji pamirksėjo, suplazdendama žiburiuojančiomis blakstienomis. — Nedaug ką… bet nieko kito mes neturime.

Vienas iš pirmųjų ŠAR tyrimų, analizavusių postžmonių atradimus, įrodė senąją Heldeino teoriją apie materiją, kuri įgaudama įvairiausias formas nuolat grįžta į galybę kitų kosminių ciklų. Nepaneigiamus, patikimus, kiek tai įmanoma, fizikos dėsnius visi pripažino. Bet paguodą, nors ir menką, jie teikdavo tiktai riteriams. Tiesą žmogus įsisąmonindavo pats, žingsniuodamas vienišu dvasinio pažinimo taku. Anot hipotezių, egzistuoti galėjo ne vien amžinas, neįsivaizduojamai, netgi nesuskaičiuojamai daugkartinis materialios sielos ir materialios visatos atgimimas, bet ir evoliucionavimas, tačiau pažanga priklausė nuo skaidrumo, kuriuo pasižymi protas, prieš sugrįžimą į šviesą pasitinkantis neišvengiamą tamsą. Karlail tuo tikėjo kaip bet kokiais kitais patvirtintais teiginiais, ir dabar ji suvokė, kad asmenybės kopijos ne tiek padeda sutaupyti laiką, kaip juokaudama minėjo Armandui, kiek atitolina akistatą su giltine.

Vėl aprimusi, mergina atsiduso. Ak, kaip gera alsuoti. Džiugiai nuteikdavo kiekvienas kvėptelėjimas. Ji to nežinojo, kai save nukopijavo. Daug ko neišmanė: nenutuokė, kad įkvėpti orą malonu, o išleisti paskutinį kvapą bjauru, kad mirtis atstoja pradžią ir pabaigą, nieko nereiškia, tačiau įkūnija svarbų etapą, kad siela materiali, bet jos neapčiuopsi… kad pirmoji reakcija į Vinterį buvo teisinga. Stereotipišką antrąją išdegino Čemobilyje viešpataujanti radiacija, kai Liusinda Karlail merdėjo drauge su Moraga Higins.

— Kas nutiko Higins?

Joši skruostą sudrebino tikas.

— Galva susitaikė su netektimi. Su mumis bendrauja radijo bangomis. Higins asmenybė, regis, išgyveno. Kol kas su ja tariamės, kaip elgtis toliau. Ji nepriklauso Karlailams, oficialiai jūsų šeimai nedirba, todėl nėra karo belaisvė. Jei pageidaus, bus repatrijuota į Naująjį Glazgą. Tik dar neaišku, kojai norisi. Higins sąmonėje tvyro painiava, o mes negalime pasiūlyti jokių vaistų, išskyrus pašnekesius.

Karlail skeptiškai nusišypsojo.

— Psichoterapinius?

— Fizikinius, — pataisė Joši.

— Logiška. Ką gi, perduokite jai… geriausius mano linkėjimus.

Gyvenimas atrodė nuostabus. *Šitas* gyvenimas teikė palaimą, bet jis netrukus baigsis, dėl ko Karlail neapsakomai gailėjosi. Supratimas, jog egzistencija kartojasi begalę sykių, neguodė. Reikšminga buvo tiktai *dabartinė*. Į tamsąji prasmegs tejausdama pyktį, apmaudą ir širdyje liepsnojantį geismą gyventi. Su savo likimu nesusitaikys, ir jokia apvaizda jos proto nenušvies.

— Mes norėtume jūsų šio to paprašyti, — droviai pratarė Joši. — Miegodama kalbėjote ir pasakojote, kaip čia atsidūrėte. Tvirtinote, esą riteriai pagrobė jūsų laivą drauge su teleportacijos prietaisu.

— O… — Karlail nuraudo. — Atleiskit, aš tiesiog… klejojau. Tikiuosi, jūsų neįžeidžiau.

— Nė trupučio. Tai gryna tiesa.

— Ką?

— Gryna tiesa, — pakartojo Joši. — Riteriams iš tikrųjų knietėjo gauti KTĮ. Jie būtų pasinaudoję kitomis progomis, kad pasiektų savo tikslą, jei pati nebūtumėte įteikusi įrangos ant lėkštutės. Tiksliau, nusavinti aparatūrą padėjo Džonstonas. Kaip atlygį jam suteiks leidimą prisidėti prie tyrimo.

— Minutėlę, — sukluso Karlail. — Jeigu jūsiškiai siekė gauti įrangą, kodėl į Čemobilį jie nenukako pro vietinius vartus?

Klausimas nustebino medikę.

— Jūs nesuprantate. Mes esame moterų planetoje. Gimtajame pasaulyje. Riteriai neturi teisės išjos rengti ekspedicijų, kad ir kaip patogu tai būtų. Tegali aplankyti savo antrąsias puses ir vaikus.

— Čia nėra vyrų?

Joši nusijuokė.

— Aišku, kad yra. Riteriais vadiname negausų elitą, nors jam priklauso daugiau žmonių, nei rodo vardas. Psichines ir fizines, riteriams reikalingas savybes pajėgus išsiugdyti maždaug vienas iš penkių vyrų. Likusieji, taip pat ir moterys, atlieka visuomenei būtinus darbus. — Ji pamojo ranka. — Bet svarbiau kas kita — radinys Euridikės planetoje, kurį kontroliuodami jie įgys labai daug galios.

Karlail pritardama palinkčiojo.

— Pati žinau! Štai kodėl mano šeima negali jiems leisti užvaldyti raizginio mazgo.

Tobuli japonės antakiai nežymiai pakilo.

— Raizginio mazgo?

— Aha. Grupės vartų, esančių taip arti vieni kitų, jog tie atstumai lengvai įveikiami pėsčiomis.

— Ne, riteriams labiausiai rūpi objektas, jūsų pramintas reliktu. Kaip manote, kas jis?

Mergina paskėsčiojo rankomis.

— Aš spėjau, kad žvaigždėlaivio, atskraidinusio kolonistus į Euridikę, liekanos. — Karlail šyptelėjo. — Hipotezę patvirtina jo

persiųstas apsauginis virusas su „Maikrosofto” kodais.

Joši irgi nusišypsojo.

— Tikslaus atsakymo nežino niekas. Galbūt jis perėmė kodus skenuodamas Euridikės ryšio kanalus. Vis dėlto preliminari riterių analizė įrodo, jog jūs teisi. Reliktas iš tiesų yra žvaigždėlaivis. Maža to, jis įkūnija kirmgraužų generatorių.

— *Kad aš apsišikčiau!* — pritrenkta bemaž užstaugė Karlail ir susizgribusi atsiprašė. — Atleiskit dėl nešvankios kalbos, bet naujienos dar prastesnės, negu mes galvojome. Jeigu riteriai gebės generuoti kirmgraužas…

— Jos prastesnės tiktai jūsų požiūriu, — mandagiai, nors ir pralinksmėjusi, pataisė Joši. — Visų pirma reliktas, tiksliau, mašina, sukūrė nūdien egzistuojantį kirmgraužų raizginį. Generavo Karlailų dreifą.

Man derėtų tučtuojau numirti, — dingtelėjo Liusindai Karlail. Reikėjo pakratyti kojas anksčiau, negu išgirdau šitą žinią. Bet ji privalėjo sužinoti daugiau, išgerti savąją taurę ligi dugno.

— Ar reliktu įmanoma kontroliuoti kirmgraužas?

— O taip, — atsakė Joši. — Kai tik pavyks jį įvaldyti. Todėl riteriams prisireikė KTĮ, kuris funkcionuoja kaip primityvi kirmgraužų gamintojo versija. Ištyrę teleportacijos įrangą, jie viliasi perprasti ir raizginio generatorių. Nori jį kontroliuoti, anot jūsų.

— Kodėl man visa tai pasakojate? — Karlail nuomone, medikė elgėsi žiauriai, pateikdama informaciją, kuria jai nelemta pasinaudoti.

— Mes nenorime, kad riteriai įgytų tokią galią, — paaiškino japonė.

— Betgi jie yra elitiniai jūsų žmonės, kaip pati minėjote.

— Teisingai. Deja, čia ir yra bėda. Jeigu riteriai taip netikėtai įgaus naujų svertų, subtili lyčių bei visuomenės sluoksnių pusiausvyra išsiderins, ir valdžios svarstyklės neabejotinai pakryps jų naudai.

Karlail išpūtė akis. Iš tokios pusės apie saviškius niekada negalvojo. Bet riterių nesutarimus galima išnaudoti šeimos ir jos pačios labui…

— Kaip, atskleisdama man tiesą, ketinate sau padėti?

Joši veide atsispindėjo bejausmė išraiška.

— Sprendimą priimsite jūs. Tenoriu priminti, kad būdama karo belaisvė turite teisę susirašinėti su artimaisiais, o jūsų korespondencijos slaptumą užtikrina įstatymai ir Ženevos konvencija.

— O… — nutęsė Karlail. Kurį laiką jos sėdėjo tylėdamos.

— Kuo pageidautumėte užsiimti? — galiausiai paklausė medikė.

— Norėčiau likti čia.

Linktelėjusi Joši pakilo nuo suoliuko.

— Gal jums ką nors atnešti?

— Taip. Mielai išgerčiau ir užkąsčiau, be to, man reikės rašymo

priemonės. Privalau namo išsiųsti laiškus.

— Šeimai?

— Taip. Ir vieną sau.

13. GIGANTIŠKI DRIEŽAI IŠ KITOS ŽVAIGŽDĖS

Erdvus, tuščias pastatas, iškilęs prie dokų, kadaise atliko sandėlio funkcijas, tačiau jis tapo atgyvena prieš daugelį dešimtmečių, kai įsigalėjo nanogamyba. Ben-Amis nenumanė, kokios prekės buvo saugojamos tarp šių sienų, bet aitrokas ir gižus, ore sklandantis, į grindis, net į skersines sijas įsismelkęs kvapas bylojo, jog čia nuo senų laikų užsiliko alkoholio molekulių. Pernelyg gausūs elektros ištekliai, ko gero, palaikydavo atitinkamą temperatūrą bei drėgnumą. Dabar jie tiekė energiją apšvietimo ir garso įrangai, holografiniams projektoriams bei mašinoms. Dainavimo, šokių, dialogų repeticijos, darbai scenoje ir rekvizito ruošimas tęsėsi jau savaitę. Pirmą kartą per jo karjerą Septyniasdešimt Devintosios apygardos municipalitetas skandalingai uždraudė statyti spektaklį *Jardin dės Ėtoiles* parke, atseit būgštaudamas, kad šiame gali kilti gaisras. Ben-Amis paprašė savojo Euridikės asamblėjos nario užginčyti sprendimą, laikinai perkėlė „Maištininkus ir sugrįžėlius" į atokesnę vietą.

Per pokalbį su žurnalistais ją praminė „Ištremtuoju teatru". Skaisčiai nušviestas pavadinimas nūnai kabėjo virš durų.

Šiandieną jis pirmą sykį ketino peržiūrėti generalinę viso pirmojo veiksmo arba įžangos — viskas priklausė nuo to, kaip pradžia susiklostys — repeticiją. Prodiuseris įsitaisė ant plastikinės kėdutės, trečioje ar ketvirtoje eilėje nuo priekio. Vinteris, Kolderis, Kovalskis ir Al-Kajed atsisėdo jam už nugaros. Likusieji, technikai su scenos darbininkais, pritūpė dar toliau arba tiesiog sustingo tarpueiliuose. Šen bei ten šmėžavo ir nepažįstami veidai. Ben-Amis bandė nuslėpti peržiūrą nuo visuomenės, bet anaiptol ne nuoširdžiai — iš tiesų jam norėjosi, kad apie spektaklį pasklistų gandas. Tuščioje tamsioje scenoje, priešingose jos pusėse, viso labo kybojo keturių metrų aukščio, iš medžio bei kartono sukaltos, radijo bangomis kontroliuojamos, butaforinės tankų vaikštūnų kopijos.

— Atrodo neblogai, — pasviręs pirmyn, tarstelėjo Vinteris.

Atsisukęs Ben-Amis išsišiepė.

— Turiu jums staigmeną.

— Didesnė už Priešingybės tunelyje vyksiančią orgiją, kuri bus parodyta per trečiąjį veiksmą? — paklausė Kolderis. — Laukiu nesulaukiu.

— Ne, nieko panašaus, — užtikrino Al-Kajed.

— Pradedam, — į mikrofoną, pritvirtintą prie gerklės, pasakė Ben-Amis.

Virš užpakalinės scenos dalies nušvito spalvinga Žemės hologramа. Mėlynas ir baltas rutulys, papildytas žaliais, rudais kontinentų lopiniais bei sausumos masyvų kontūrais, pagal kuriuos

planetą buvo galima atskirti nuo bet kokio kito apgyvendinto žemiškojo tipo pasaulio. To užteko: su niekuo nesupainiojami, simboliški Afrikos rago ir nužnybto Vidužemio ežero vaizdai įsirėžė į žmonių atmintį nuo klasikinio „Apolono 8" skrydžio laikų. Ben-Amis išgirdo, kaip Vinteris pro dantis įtraukė orą, ir nusišypsojo tamsoje.

Kaip papasakoti istoriją, kai pats dalyvauji istorinės reikšmės įvykiuose?

Per pastarąsias porą dienų Bendžamino Ben-Amio žvilgsnis nuolat šaudė tarp scenarijaus ekrano ir naujienų sienos. Vienu momentu žinių tarnybos operatoriai nufilmavo slėnio panoramą. Pietiniame žemyne, vos už kelių šimtų kilometrų nuo Naujosios Pradžios, atsivėrė vaizdas, kokio jam gyvenime neteko matyti. Kameros užfiksuotas, per penkis kilometrus nudrikęs kraštas transformavosi kone pernakt: iš derlingo, bet laukinio, krūmokšniais apžėlusio paupio virto dirbamais žemės sklypais. Melsvai žalsvus atspalvius pakeitė sodri žaluma, sudygo tvoros, stikliniai statiniai, lygiais tarpais išsidėstė namų grupelės, kurios turėjo nuosavus palydovinių antenų spiečius ir zenitinių raketų pabūklus. Susidarė įspūdis, tarytum klonyje išsivyniojo žalias fermų kilimas — visi ūkiai tarpusavyje atrodė beveik tapatūs, tačiau kiekvienas demonstravo individualius savarankiškumo bruožus bei apsaugos priemones.

Prieš susitelkdamas į darbą jis nukreipė akis į kavinės langą ir pažiūrėjo į gatvę, kur dominavo tokie patys, dėmesį blaškantys reginiai: visur sukiojosi nepažįstami žmonės. Pavyzdžiui, tylūs, budrūs individai azijietiškais veido bruožais ir spalvingais drabužiais, vyriškos giminės atstovus išskiriančiais iš juodai apsirengusių riterių. Liusinda juos vadino „komunistais", arba DK. Skaičiumi šiuos gerokai pranoko „fermeriai", anot Karlail: smalsiai besidairantys, žioplinėjantys, balsingai dudenantys, prakaituotais griežto stiliaus kostiumais išsipuošę suaugusieji, būriai lakstančių, krykštaujančių, kvatojančių vaikų, įdegusių mažylių saulės nublukintais plaukais, baltais švarplėtais dantimis. Fermeriams, regis, turėjo užtekti veiklos savo viensėdijose, bet jiems netrūko laiko ir iškyloms ar pasivaikščiojimams po parduotuves. Kaip turistams, atvykėliams stigo takto; kaip pirkėjai, jie stokojo pagarbos bei mandagumo — tėkšdavo savo A.A. dolerius ant prekystalio, tarsi darydami krautuvėlei malonę, ir iššygiuodavo pilnais glėbiais daiktų. Veidai, nors ir gana jauni, buvo nepatobulinti, seniai matę skustuvą, dėmėti, išvagoti raukšlelėmis. Moterys dažniausiai pirkdavo kosmetiką ir apdarus; vyrai teikė pirmenybę dezodorantams bei įvairiems prietaisams.

Prireikė dienos, kol jis sumąstė, kaip parduotuvių klientų invazija galėtų pjesei suteikti naudos — tiek praktiniu, tiek emociniu aspektu.

Holografinė Žemė pasisuko, tuo pat metu užgriaudėjo orkestrinės muzikos įrašas. Į skardžius ritmiškus garsus pamažu įsiliejo stiprėjantis

mušamųjų bumbsėjimas. Kilnodami vikšrus ir kojas, stumdydami ginklų vamzdžius, į taktą nerangiai susiūbavo tankai. Jie prisiartino vienas prie kito pagal būgnų trenksmą, atliko apgaulingus manevrus, atsitraukė, dar kelis sykius paslankiojo į priekį ir atgal. Neskaitant vėliavų, nudažytų ant korpusų — žvaigždėtos su raudonomis, baltomis juostomis ir blizgančios geltonų žvaigždelių apskritimu, — tuodu atrodė bei judėjo visiškai vienodai.

Iš užkulisių į centrinę scenos dalį ant pirštų galų atitipeno aukšta moteris apdriskusia plevėsuojančia suknele; nutvieksta prožektorių, ji atsisuko į auditoriją. Gvinetė Voit, garsiausia Euridikės solistė. Klausytojus užliejo kerintis, klasikinės mokyklos išugdytas balsas, prie kurio nesiderino prastos Vinterio eilės:

Europa ir JAV, imperijos dvi,
Tarp jųdviejų karas tuojau prasidės!
Kai turčiai vylingai ranka pamos,
Jų klastoms darbo klasė lengvai pasiduos,
Lengvabūdiškai savo gyvybes aukos
Gigantiškiems driežams iš kitos žvaigždės!

Ir taip toliau. Žodžiai skambėjo kaip rimuota, primityvi ir didaktinė tirada, tačiau moters balsas jiems suteikė šiurpaus žavesio. Šviesos bei šešėlių žaismas tankus pavertė siluetais, išties panašiais į gigantiškus driežus arba tiranozaurus, kurie puldinėjo kits kitą, bet nuo smūgių susilaikydavo, kol pagaliau…

Holografinė planeta išblėso, o scenos ekrane pasirodė ne ką blogiau pažįstamas kylančių raketų vaizdas. Nuo užtaisų, pažymėtų vėliavomis su žvaigždžių apskritimu, kameros objektyvas nukrypo į povandeninius britų, prancūzų, rusų laivus, iš kurių jie buvo paleisti. Flotilę ūmai pakeitė debesų grybai, augantys virš raketinių JAV bazių, ir tenykščių karinių zonų, nenukentėjusių per pirmąją ataką, atsakas. Jis užleido vietą serijai žaibiškų, šabloniškų kadrų — Eifelio bokšto, Big Beno, Vatikano, Kremliaus, — kiekvieną iš kurių lydėjo branduoliniai sprogimai. Žemės hologramą vėl užsižiebė, bet šįsyk trimatį pavidalą įgavo į archyvus įrašyta, iš artimosios orbitos filmuota medžiaga: jūros ir žemynai, žiburiuojantys tūkstančiais šviesos taškelių.

Vaizdinės, karą perteikiančios priemonės Ben-Amį tenkino. Gerokai sudėtingiau buvo pademonstruoti, kaip kariniai Amerikos DI evoliucionavo, įgavo sąmoningumą, išdegino tinklus ir įsiskverbė į sąmones žmonių, prisijungusių prie bendrosios sistemos. Prodiuseris neabejojo, jog žiūrovai žinos apie Negailestingą Pagrobimą, bet vis tiek norėjo jį parodyti, bent jau simboliškai.

Voit pabėgo nuo scenos, būgnų dundėjimas tapo stipresnis ir

spartesnis, apšvietimas prigeso: karas tęsėsi tamsoje. Kelias sekundes kažkas tyliai šiušeno, o kai prožektoriai vėl užsiplieskė, paaiškėjo, kad ant grindų guli dvi eilės klaviatūrų, virš kurių styrojo žalsvai blizgantys, it popierius ploni ekranai. Iš priešingų užkulisių išrūko tuzinas žmonių maskuojamosiomis šilkinėmis uniformomis ir tamsiais akiniais. Jie išsirikiavo, prisėdo už ekranų sukryžiavę kojas, atsisukę vieni į kitus, įniko barškinti per klaviatūras. Vietoj planetos hologramoje žiūrovai pamatė pro šautuvo taikiklį regimus masyvius kulkosvaidžius, kurie tratėjo išvien su klavišų tarškesiu. Triukas, be abejo, neįspūdingas, nes abiem atvejais buvo panaudotas tas pats garso efektas. Technikai mainėsi išgiedotomis instrukcijomis, pusė jų dainavo angliškai, kitas pustuzinis — prancūziškai. Ginklai pajuodo iki šešėlių ryškiais kontūrais, už jų ligi Žemės apimčių išaugo šviesos sfera, sudaryta iš gausybės įvairiaspalvių linijų, kurios vijosi ir susikirsdamos blykčiojo lyg žiežirbos elektrostatiniame generatoriuje. Švytėjimas sustiprėjo, holografija pasislinko į priekį ir išsiplėtė.

Staiga žmonės iš JAV pusės sutartinai pakreipė ekranus ir pasuko galvas auditorijos kryptimi; visus kompiuterių monitorius bei užtamsintus akinius — neskaitant kelių išimčių, kurias pastebėjęs Ben-Amis mintyse sau prisakė vėliau pašalinti nesklandumus — nutvieskė viršuje sūkuriuojančios sferos atspindys. Technikai iš Europos tęsė darbus, nekreipdami dėmesio į permainas.

Amerikiečių tankas irgi neišvengė pokyčių. Trūktelėjus paslėptą lyną, jis susiskaidę į atskiras dalis. Kiekviena iš jų įgavo savitą formą: bokštelis ir kabina, ginklai, kojos ir vikšrai transformavosi į autonomines karo mašinas. Vienos, įgijusios sparnus, liko sklęsti ore, kitos, užsiauginusios galūnes, pasileido tekinos. Scenoje ūžtelėjo anglies dvideginio srautas, simbolizuojantis pliūpsnį lazerinių spindulių, kurie, įsirėžę į Europos tanką, perskrodė europiečių technikus — pastarieji teškės ant grindų teatrališkai raitydamiesi. Naujosios karo mašinos užgriuvo priešų tanką, metėsi ant susmukusių kūnų.

Mūšis įsibėgėjo ir režisieriaus pastangomis vis labiau grimzdo į chaosą, muzikos garsai suskambo griežčiau, ėmė rėžti ausį. Iš abiejų pusių sceną užplūdo žmonės, „amerikiečius" bemat užhipnotizuodavo vaivorykštės spalvomis spindinti sfera, „europiečius" iš kojų vertė karo mašinos. Protarpiais žybtelėdavo blykstė, kurios pošvytyje užfiksuoti vaizdai įsirėždavo į sąmonę, kad ir kaip juos norėdavosi išguiti iš galvos.

Prožektoriai užgeso. Holografinė sfera užtvindė visą sceną ir pranyko, pokštelėjusi it muilo burbulas saulėkaitoje. Muzika sušvelnėjo. Kai šviesos vėl įsijungė bei ėmė ryškėti, ant pakylos jau stovėjo jungtinis būrys choristų, savo triko pridengusių mantijomis. Nė vienas jų nebuvo kilęs iš Euridikės. Nepatobulintų veidų virtinės, ūgio

ir gymio įvairovė keistai šokiravo bei kėlė savotišką pasigėrėjimą.

— Oho, — nustebo Vinteris. — Čia jūsų…

Ben-Amis kilstelėjo pirštą, prašydamas tylos. Jis neatplėšė akių nuo scenos. Choras uždainavo:

> *Pas Korešajei patektum pačiu trumpiausiu keliu Ir savo kelionę pratęstum ne ką mažesniu greičiu,*
> *Ar manai, kad per amžinybę sužinot tau lemta tikrai, Kuomet sėklą gyvybės pasėjo užgimę visatos Dievai?*
> *Darbų nenutraukia Viešpats — pasaulių, gyvybių gausu, Pažangai ir tobulėjimui nebus niekada ribų.*
> *Visuomet egzistuos materija, visuomet egzistuos dvasia, Visuomet egzistuos palaima, visuomet egzistuos kančia.*
> *Visuomet egzistuos vienybė, visuomet egzistuos galia, Visuomet egzistuos išmintis, visuomet egzistuos dora. Visuomet egzistuos jaunystė, visuomet egzistuos šviesa, Visuomet egzistuos pažinimas, visuomet egzistuos tiesa.*
> *Visuomet egzistuos didybė, ir kibirkštys meilės žibės, Visuomet egzistuos gyvastis, ir jos giltinė nepalies.*
> *Visuomet egzistuos didybė, ir kibirkštys meilės žibės, Visuomet egzistuos gyvastis, ir jos giltinė nepalies.*

— Uždanga, — paskelbė prodiuseris. Jokia uždanga nenusileido, bet prožektoriai, nukreipti į sceną, užgeso, o pati salė nušvito. Choristai stovėjo miksėdami, droviai šypsodamiesi. Visame pastate nuaidėjo padriki, tačiau audringi aplodismentai. Ben-Amis išsišiepęs atsilošė. Paruoštas siurprizas suveikė, organizatoriaus uoslė neapvylė — jis nepraleido šanso pasinaudoti iš dausų nukritusiais, tiesiogine žodžio prasme, talentais ir istoriniu autentiškumu. Tarp Autonominės Amerikos gyventojų netrūko patyrusių dainių, didžiuma jų giedojo protestantų, mormonų, sinagogų arba gospelo choruose, bet pasitaikydavo ir individų, kurių kaimiškos bei religinės šaknys kuo puikiausiai derinosi su spektaklio temomis.

— Giesmę parašėte jūs? — pasiteiravo Kolderis.

Ben-Amis įrėmė alkūnę į skersinę siją stovėdamas šalia patalpos sienos, netoli stalo, prie kurio aktoriai, choristai, scenos darbininkai užkandžiavo, gurkšnojo umaminę arbatą ir neramiai, irzliai dirsčiojo į Vinterį su Kolderiu. Pastarasis įjunko į tabaką nuo tada, kai pasirodė A.A.. Dauguma atvykėlių sektų griežtai nepritarė rūkymui, todėl šis prilygo maištingam gestui. Kuprotas muzikantas jį demonstruodavo pirma pasitaikiusia proga. Ben-Amis suprato, kodėl mažylis taip elgiasi, bet stengdavo atsistoti ten, kur nevilnydavo dūmai. Vinteris nužvelgė triko dėvinčius choristus.

— Ponai, paaukokite man minutėlę, — tarė prodiuseris. —

Išklokite savo nuomonę.

Kolderis sumaigė nuorūką.

— Choras — štai kas šaunu, — pagyrė. — Jis lyg ir sujungia mus su naujomis kultūromis, apie kurias nieko nežinojome. Bet dėl veiksmo kyla abejonių. Kalbu apie karą bei singuliarumą.

— O… — įvykių užuomazga nedavė ramybės pačiam Ben-Amiui, bet dabar prodiuserį vis vien pervėrė nusivylimo dūris. Į savo scenarijų jis įdėjo tiek daug pastangų ir išmonės.

— Vizualumui nieko neprikiši, — šiek tiek atsiprašančiu tonu pridūrė Kolderis. — Bėda to, jog nelabai aišku, kas vyksta ant scenos. Netgi tuomet, kai komentarą atstoja viena iš idiotiškiausių mūsų dainų. Pusė, gal net didesnė dalis, jūsų auditorijos neturės nė menkiausio supratimo, kas buvo JAV arba Europa — nesuvoks jokios tų žodžių prasmės.

— Ne tai svarbiausia, — paprieštaravo Vinteris. — Visiems teko girdėti apie pasaulinį karą, per kurio pirmąsias minutes vienos šalies pajėgas bei daugumą jos gyventojų paveikė singuliarumas. Tik tiek žiūrovams ir tereikia žinoti.

— Būtent! — sušuko Ben-Amis.

— Problema slypi kitur, — pratęsė Vinteris. — Pastatymas pernelyg abstraktus ir nešališkas. Taip, taip, „Gigantiški driežai iš kitos žvaigždės" kandokai atsiliepia apie abi kariavusiųjų puses, bet… po velnių. *Jie* užpuolė *mus.*

— Klysti, *mes* užpuolėme *juos,* — pataisė Kolderis. — Esu tikras, jog šitai prisimeni.

Vinteris numojo ranka, tarsi kažką šveisdamas ant žemės.

— Kam rūpi tie formalumai? Surengti prevencinį antpuolį privalėjome, nes kiekvienam buvo aišku, kad išliks tiktai mes arba jie. Pasaulinės imperijos troško priešininkai. Spektaklis neperteikia, kaip jautėmės anuomet, senojoje Europoje. Anais laikais neabejojome, jog kaunamės už žmoniją, už pačią *Žemą,* grumiamės prieš prakeiktą nežmogišką *mašiną,* kuria, galima sakyti, virto Jungtinės Valstijos.

Ben-Amis sutraiškė puodelį ir nusviedė jį šalin.

— Jūs nesupratote esmės. Čia tik preliudija. Uvertiūra. Įžanga! Aš bandau parodyti katastrofą, tragišką abiejų pusių lemtį. Atmosfera, kaip gerai žinote, pakis vėliau, kai Europos likučiai, į kosmosą išsikraustę žmonės ir kosminės pajėgos stos į mūšį prieš karo mašinas. Bet nepamirškit, kad pasipriešinimo judėjimas egzistavo ir JAV; jam priklausė mokslininkai, astronautai, netgi kosmoso pėstininkai, kurie nenukentėjo nuo Negailestingo Pagrobimo — ak, kaip ironiška — tik dėl aukščiausios kokybės ugniasienių, sergėjančių juos nuo mūsiškių įsilaužėlių. Beje, kai kurios mūsų institucijos kilusios iš Amerikos: pavyzdžiui, *Jungtinis vadų komitetas.* Tikiuosi, suvokiat, apie ką kalbu. Taip? Pačioje pradžioje negalime į galvas per stipriai kalti

antiamerikietiškos propagandos. Patriotizmui bus laiko vėliau, mano draugai. Kol kas, lemiamo karo atžvilgiu…. elkimės tinkamai.

— Tebūnie, — sutiko Kolderis, — bet jūs neparodėte, kaip singuliarumas pasigrobė civilius…

— Gerai, gerai, — tūžmingai atkirto Ben-Amis. — Aš pasirūpinsiu, kad scenos šone mažiausiai penki žmonės žiūrėtų televiziją, nardytų po internetą arba žaistų virtualioje erdvėje, ir juos apkerėtų kaip kareivius. Ar *tai* jus patenkins?

— Aha, — užtikrino Kolderis. — Visų niuansų atskleisti neįmanoma, bet įvykius reikia pateikti tikroviškai.

— Turėsiu omenyje, — suniurzgė prodiuseris ir nustypino pašnekėti su arčiausiai stovinčiu Nūdienos adventistu.

Praėjo dar viena diena, kol jie ėmė repetuoti antrą veiksmą, per kurį polistirolo griuvėsiuose ropinėjo ir iš ilgavamzdžių ginklų į taikinius pliekė apdriskę žmonės, o virš jų šmaižė EKA aerokosminiai naikintuvai-bombonešiai, apšaudantys karo mašinas, o choras giedojo „Respublikos kovos himną”. Ben-Amis stebėjo sceną nuo pakylos, įrengtos užkulisiuose.

— Ei, viskas buvo *ne taip!*

Išgirdus pašaipų ir sykiu apmaudų moters šūksnį, prodiuseriui pirmiausia dingtelėjo, kad grįžo Liusinda Karlail. Nužvelgęs repeticijos dalyvius jis suprato, jog Vinteris irgi taip pamanė — muzikantas mitriai apsisuko į tą pusę, iš kur pasigirdo balsas, atkišo nosį pirmyn ir suvirpėjo visu kūnu kaip grobį užuodžiantis skalikas. Kita mintis, kuri šovė Ben-Amiui į galvą, būtų skambėjusi panašiai į „po paraliais, tik ne vėl”. Bet šįsyk pasirodymą nutraukė ne viena iš chorisčių, nusprendusi žengti į priekį ir pamostaguoti nuosavu scenarijumi, o kažkokia moteris, prisijungusi prie neoficialaus žiūrovų rato, dabar besivaidijanti su režisieriaus asistentu. Jam nuo širdies nuslinko akmuo.

Laiptais leisdamasis į sceną, bildėdamas auliniais, apkaltais vinimis su plačiomis galvutėmis — naujausia šios savaitės mada, — prodiuseris nutarė, kad jeigu choristai ar pagalbiniai dainininkai ir toliau ginčysis dėl istorinio scenarijaus autentiškumo, teks išvaikyti jų šutvę ir suburti naują komandą. Choro branduolys išties gyveno Žemėje, per Negailestingą Pagrobimą ir vėlesniais laikais, tačiau „meninės išraiškos” sąvoka jiems asocijavosi su pakitimais, kuriuos patvirtinti privalėjo valdžia. Kuo protingesni tie žmonės atrodė, tuo griežčiau jie vertindavo literatūrinę kalbą. Atsirasdavo netgi pliurpiančių apie „šventus” raštus arba knygas, nors Ben-Amis nenutuokdavo, apie ką choristai šneka.

Jis nušoko ant scenos ir nužingsniavo per guminius, nudrengtus paklotus, žyminčius vietas, kur reikia stovėti arba judėti, ir, tarp kitko, apsaugančius lentas nuo madingų aulinių. Protestuojanti moteris

stypsojo atokiau nuo vieno takelio ir tebesiginčijo su režisieriaus asistentu, kuris, rodės, traukėsi atbulas.

— Atleiskit, — išsižiojo Ben-Amis.

Abu į jį atsigręžė. Žemaūgė, kresna, netgi apkūnoka moteris juodais garbanotais plaukais įsmeigė į atėjūną žalias akis. Ji vilkėjo baltus marškinėlius, mūvėjo mėlynus džinsus, buvo apsiavusi aukštakulnius batus.

— Madam, — kaip įmanydamas kantriau tęsė prodiuseris, — ar galėtumėt pasakyti, kuo jūsų netenkina mano libretas?

— Nepykit, pone Ben-Ami, nesusilaikau, nes… atsiprašau, aš kišu nosį ne į savo reikalus. Čia jūsų pjesė, todėl prižadu laikyti liežuvį už dantų.

— Ne, man tiktai norėtųsi sužinoti…

Užsikoręs ant scenos, prie jų atlėkė Vinteris. Prodiuseris mostelėjo choristams ir aktoriams.

— Atsipūskit dešimt minučių. — Žmonės išsisklaidė, o jis atsisuko į moterį. — Taigi ką jūs…

— Jūsų tarsena neprimena amerikietiškos, — tarė muzikantas, neatplėšdamas akių nuo nepažįstamosios.

— Taikliai pastebėta, Vinteri. — Ji prašiepė dantis ir atkišo ranką.

— Aš esu Amelija Or. Malonu susipažinti. Tavo gerbėja buvau nuo mažų dienų.

— Jūs nepriklausote A.A.? — paklausė Ben-Amis.

Or ir Vinteris apsimainė supratingais žvilgsniais.

— Nejau neaišku iš kalbos? — pasiteiravo moteris.

Prodiuseris numojo ranka.

— Tiesą sakant, ne. Man keistai skamba visi amerikietiški akcentai bei tarmybės. Šnekate kaip Liusinda, bet… — jis patrūkčiojo pečiais, staiga krūptelėjo ir įsitempė kaip styga. — Jūs gi neatkeliavote pro tą… skylę kosmose?

— O ne, — atsakė Or. — Į planetą prisistačiau drauge su fermeriais. Atskridau laivu. Kiek žinau, vartai vis dar neatsidarė.

— Bet jūs susijusi su Karlailais. — Ben-Amis prisimerkė. — Žinote, man regis, esate panaši…

— Į Liusindą? Nesistebiu. Ji yra mano proproanūkė. Tiksliau, buvo.

— Ką? — nustėro Vinteris. — Liusinda negyva?

Or gūžtelėjo.

— Aha, bent jau pagal paskutines naujienas. Nėra ko jaudintis netrukus ji išnirs iš atgaivinimo rezervuaro — kitaip tariant, jos kopija, kuri, laimei, nežinos, kas nutiko originalui.

— Kas būtent? — paklausė muzikantas.

— Vargšelė įsivėlė į kažkokią kvailą avantiūrą. — Moteris palingavo galva. — Nesijaudink. Ką mūsų laikais reiškia mirti?

Atsakymą, manau, pats gerai žinai.

Vinteris niūriai palinksėjo.

— Kiek suprantu, turi planą. Vargu ar tokį ilgą kelią sukorei vien tam, kad gautum mano autografą.

Or suprunkštė.

— O ne, ne todėl. Ir taip, turiu.

Ben-Amis pasijuto sudirgęs lyg vaikas, besiklausantis suaugusiųjų pokalbio… arba atvirkščiai.

— Aš pamečiau jūsų mintį, — prisipažino jis.

Moteris atsigrįžo į prodiuserį.

— Jūs esat sugrįžėlis. Siekiat parsigauti atgal į Žemę, atsikratyti riteriais ir, hmm, iškovoti nepriklausomybę Euridikei?

— Aš asmeniškai nesu, — nežymiai atšlijęs pareiškė Ben-Amis.

— Iš pjesės susidaro visai kitoks įspūdis.

— Čia meno *kūrinys,* — atšovė jis, su nerimu pagalvojęs, kad šis skirtumas viešniai nė motais.

— Taip, taip, žinia. — Or apsidairė, tarsi pokalbis jai būtųpabodęs, žvalgėsi smalsiai, bet anaiptol ne kaip meno gerbėja. — Rastumėt kokią ramią vietą, kur galėtume šnektelėti akis į akį? — ji atsisuko į Ben-Amį. — Kai baigsite repeticiją, be abejo. Iki tol pažadu tylėti.

Vietinėje sistemoje pasirodė penki nauji laivai. Sairusas Lamontas juos atsekė psichinėje virtualioje erdvėje, kurią generavo, viena akimi stebėdamas gravitacijos bangų detektorius, kitos nenuleisdamas nuo vaizdo ekrano. Per pastarąsias savaites tapo, kaip pats įsivaizdavo, žvaigždėlaivių paliktų pėdsakų specialistu. Bet šitų suderintų gravitacinių impulsų pliūpsnių ir Čerenkovo spinduliavimo blyksnių dar nė sykio nebuvo matęs. Kol perprato regįs nuoseklius, trumpus VŠ šuoliukus, ilgai neužtruko. Euridikės pusėn nulėkė tiktai vienas iš atvykėlių. Kitas, prisijungęs prie likusio ketvertuko, kuris išsisklaidė asteroidų žiede, pasuko daugmaž jo kvadrato kryptimi.

— Apibendrink bendravimą ryšio kanalais, — paprašė Lamontas.

— Kalbos: korėjiečių, bengalų, kinų, ispanų, ir tagalogų, — atsakė „Alkanas drakonas”. — Turinys: pretenzijos į nuosavybės teises ir žvalgyba.

— Jie dalinasi *asteroidų žiedą?* — naujieną jis priėmė kaip asmeninį įžeidimą.

— Taip. — Tylos pauzė atsidavė dvejone. — Ankstesnės transliacijos…

— Pasikartojo. Penkis sykius?

— Taip.

— Mėšlas.

— Sutinku.

Kasdieniniai Lamonto ir DI pokalbiai sutrumpėjo iki lakoniškų

burbtelėjimų. Nuo tada, kai asteroidas transformavosi į karo mašinų, parengtų skrydžiui į atmosferą, bazę, nieko naujo neįvyko. Jiedu su „Alkanu drakonu" išnaudojo atokvėpį tolimesniam terapeutiniam defektų šalinimui. Į priekį stūmėsi labai pamažu. Emociškai procedūros taip išsekindavo, kad jokioms kitoms sąveikoms nebelikdavo jėgų. Pakito netgi lytinis jų gyvenimas.

Bėgo valandos. Lamontas pasimankštino elastiniame tinkle, nors paskutiniu metu ėmė rimtai abejoti, ar kada nors vėl vaikštinės natūralios gravitacijos aplinkoje. Nepažįstamas žvaigždėlaivis nenumaldomai artėjo, šuolis po šuolio. Rodės, tarytum pilotas apčiuopomis ieškotų kelio arba manevruotų pasikliaudamas savo akimis, pasitelkęs bandymų ir klaidų metodą. Vieną ar porą sykių laivas iš pirmo žvilgsnio pakartojo šuolį: grįžo į pradinį tašką, pranyko ir atsidūrė šiek tiek kitoje vietoje.

Žvaigždėlaivio pėdsakai dingo ten, kur skriejo asteroidas — pakankamai didelis, kad jį užfiksuotų gravitacijos bangų detektorius. Jokių kitų paliekamų žymių Lamontas neįžvelgė, todėl paties laivo stebėti nebegalėjo. Maždaug po penkiasdešimties minučių nepažįstamasis atliko šuoliuką, po kurio (kaip gerokai vėliau pavyko nustatyti) atsidūrė stačiai Euridikėje. Sprendžiant iš kitų valandų valandas sruvenančių duomenų, likę trys laivai pasirinko tokį pat maršrutą — pamažėle judėjo link sąlygiškai padorių apimčių asteroido, atsitūpė ant akmens luito ir nuspriegė į planetą, kurioje pėdsakus prarijo informacijos chaosas bei gravitacijos šaltinis.

— Koks neįprastas laivas, — pakomentavo Amelija Or, nukreipdama akis viršun. Galvą pakėlė ir šilto lietučio merkiamas, iš dokų į vienbėgio stotelę einantis, jai draugiją palaikantis Vinteris. Danguje sklendė juoda raja. Iš apatinės jos dalies kyšojo kažkoks kampuotas objektas, bet tamsiame fone jo nesisekė aiškiau įžiūrėti.

— Jėėėzau, — nutęsė muzikantas. — Nepamiršk, man jie visi atrodo neįprasti. — Jis kryptelėjo smakru į riterių žvaigždėlaivį, tebekybantį virš miesto, vėl įsistebeilijo į atvykėlį, kuris padarė viražą — veikiau demonstravo savo pajėgumus nei pakluso kažkokiam aerodinaminiam reikalavimui — ir nušvilpė į šiaurę. — Ar žinai, kas čia?

— Nieko ypatingo. Naujas, DK sukurtas modelis.

— Komunistų išperų? — nusijuokė Vinteris.

Moteris pervėrė palydovą skvarbiu žvilgsniu.

— Nenuvertink jų. Tie žmonės kraustosi iš proto dėl vienos savybės, vadinamos *čuchė* — savarankiškumo. Kantrybe riteriams neprilygsta, bet daugumą dalykų mėgina išsiaiškinti patys, kad galėtų juos panaudoti savo labui. Kalbu ir apie postžmonių technologijas, ir apie pirmuosius principus. Rezultatai matyti plika akimi. Ana tas laivas yra pats manevringiausias iš visų, kurie egzistuoja. — Or

atsiduso. — Liusinda siekė jį gauti mums.

Pagalvojus apie Liusindos mirtį, Vinterį nutvilkė skausmo dūris.

— Kurių galų?

Amelija plačiai pamojo ranka.

— Atspėk.

— O taip, panašu, kad šitas jau išbrauktas iš parduodamų sąrašo.

— Mes turime geresnį sumanymą.

— Nekantrauju jį išklausyti.

— Kurgi ne. — Pašnairavusi moteris apdovanojo Vinterį šypsena, nuo kurios jį, regis, nukratė elektra. Muzikantas sutriko. Amelija Or buvo viena karta jaunesnė, užgimusi netrukus po Negailestingo Pagrobimo. Astronominiu gyvenimo ir mirties mastu ją galima laikyti kone bendraamže. Pats gulėjo negyvas suledėjusiame durpyne, kai ji augo Glazgo griuvėsiuose. Iš visų planetoje sutiktų žmonių — netgi pažinotų, kaip Armandas, su kuriuo jiedu keliavo susitikti, — Amelija atrodė artimiausia. Tai, kad palydovė klausėsi tiesioginių pomirtinių Vinterio ir Kolderio pasirodymų, iš Marso bei Asteroidų žiedo transliuojamų į Žemę, be to, kolekcionavo grupės albumų reprodukcijas, susigraibė jas iš informacinių sistemų, tebeveikiančių po holokausto, bemaž suteikė jai šiurpią teisę į glaudesnius santykius. Čia, pašonėje, žingsniavo subrendusi, už jį *vyresnė,* kur kas ilgiau gyvenusi gerbėja.

Jie perėjo gatvę — Vinteris pavojingai įprato prie automatizuoto eismo, todėl nuleido koją į važiuojamąją kelio dalį beveik nekreipdamas dėmesio į transporto priemones, — patraukė link stoties kolonos ir laiptais užlipo iki platformos. Savo mobiliajame muzikantas įrašė Silpnos Šviesos gatvės pavadinimą, ir aparatas nurodė, kokiu vienbėgio moduliu važiuoti. Kai prisistatė kapsulė, pažymėta reikiamu numeriu, abu koja kojon nėrė vidun, įsitaisė vienas priešais kitą mažne susiglaudę keliais. Persimetė žvilgsniais, nusisuko, vėl atsigręžė ir prajuko.

— Kas yra? — paklausė Amelija.

— Nieko, — atsakė Vinteris. — Man dingtelėjo kvaila mintis. — Jis nukreipė akis šalin. Pajudėjęs iš vietos, suzvimbė vienbėgis, už lango ėmė raibuliuoti žiburiai ir lietaus lašai.

— Ei, man būtų įdomu ją išgirsti.

Jis pirštais pagremžė barzdaplaukius, nors žinojo, jog nuo kasymosi ims niežėti smakrą.

— Supranti, man keista bendrauti su žmogumi, kuris klausėsi mudviejų su Kolderiu muzikos ilgiau, nei mes gyvenome.

— Aha, o man keista susitikti su tavimi. Juk praėjo tiek daug laiko. — Amelija krumpliais pabilsnojo sau į lūpas, lyg norėdama pradaryti duris. Matyt, į beldimą kažkas sureagavo, nes jos atsivėrė. — Žinai, paauglystėje dėl tavęs buvau pametusi galvą.

— Juokauji?

— Ne, rimtai.

— Hmm, paglostei mano savimeilę. — Vinteris nusijuokė. — Tikiuosi, nenusivylei… — jis susilaikė nepridūręs „išvydusi mane gyvą”.

— Tu atrodai jaunesnis negu nuotraukose.

Štai ir proga pakeisti temą.

— Labai tikiuosi. Anuomet tebuvau dvidešimt kelerių. Dabar man penkiasdešimt su trupučiu. Kaip jautiesi, gyvendama penkis kartus ilgiau? Ar su amžiumi tampi išmintingesnis?

Amelija pakratė galvą, suplazdendama garbanomis.

— Veikiau gudresnis. Suktesnis. Manau, didžioji dalis to, ką žmonės vadina branda, tėra nuodingas nuovargis.

— Po velnių, — murmtelėjo Vinteris. — O aš galvojau, kad, bėgant metams, susitupėsiu.

— Kaip?

— Išmoksiu valdyti savo impulsus.

— Tuomet kreipkis į riterius. Manęs asmeniškai tokia savikontrolė niekada nežavėjo.

— Išlikai impulsyvi?

— Aha.

Širdys gilumoje jis vylėsi, kad Amelija parodys karštą būdą, tačiau moteris nukreipė pašnekesį į muziką, prisipažino, ką jai reiškė nuo vaikystės pamėgtos melodijos. Panašiuose pokalbiuose Vinteris dalyvavo ne sykį, todėl lengvai galėjo nuspėti klausimus su komentarais, pateikti atsakymus ir tuo pat metu mąstyti apie kitus dalykus. Bet dabar supratimas, kas būtent jį iškėlė į populiarumo viršūnę, kurstė stipresnį gėdos jausmą nei kada anksčiau. Dainos, kurios įgarsino gausybės žmonių neapykantą karo mašinoms ir postžmonėms, buvo perdarytos iš kūrinių, prieš karą išreiškusių gerokai bjauresnę neapykantą. Jiedu su Kolderiu įniršiu netrykšdavo — bent jau ne dienos šviesoje ir ne tada, kai iš smegeninių išgaruodavo alkoholio poveikis, — tačiau prie aplinkos nesunkiai prisitaikydavo ir prie klausytojų įnorių derindavosi be didelio sąžinės graužimo. Kiek aludžių bei salių teko aplankyti! Groti priešais angliško elektrinio folkloro mėgėjus, priešais kairiuosius škotų radikalus, liepsnojančius fanatiškai aistringu patriotizmu, besiveržiančius į karą. Naujai sutraukus kokią seną Filo Oukso dainą arba Bilio Brego perdirbinį, žmonės užsidegdavo troškimu žudyti amerikiečius.

Vinteris nesitikėjo, kad „Žydrosios jūros desanto” kontora, įrengta Silpnos Šviesos gatvelėje, bus tokia ankšta ir nevalyva. Virš durų švyksojo blyškiai žalias, į akis nekrentantis, šviesos diodais užrašytas pavadinimas, deimantinių langų kampuose kaupėsi dulkės. Ant palangės, greta perregimų, prikeverzotų, saulėkaitoje blunkančių

plastiko lakštų, geltonavo apleistas, vazone pasodintas augalas. Kai porelė nusigavo ligi biuro, Armandas juos įleido ir pasiūlė įsitaisyti tuščiame priimamajame. Buvusio generolo veide atsispindėjo nuovargis, bet svečiai iš pažiūros jam nerimo nesukėlė.

— Laba dieną, Džeimsai.

— Sveiki, Žakai. Čia Amelija Or iš…

Armandas rankos mostu užčiaupė muzikantą, spustelėjo moters delną.

— Jūsų vardas man pažįstamas, — nusišypsojo. — Minutėlei atsiprašysiu. — Jis smuko į savo kabinetą, pabarbeno per klaviatūrą ir grįžęs sau įkandin uždarė duris.

— Taip daug geriau. Įjungiau apsauginius laukus. Dėl visa ko. — Prisėdęs ant sekretoriaus stalo, pamojo į kavos aparatą. — Vaišinkitės. Man prašom su pienu.

Nagrinėdamas kavos rūšis, Vinteris sumojo, kad savo gebėjimais naudotis šiuo prietaisu generolas nusileido netgi jam ir nė neįstengė sumaniai nuslėpti įgūdžių stokos. Kokia menka kartais esti mūsų savimeilė, — pamanė muzikantas.

— Negalvojau, jog atvyksite taip greitai, — į Ameliją Or kreipėsi Armandas. — Kilo problemų?

— Ne visai. Turiu jums pasiūlymą nuo Karlailų.

Pašnekovo antakis šoktelėjo aukštyn.

— Dar vieną?

— Su jumis jau kažkas derėjosi?

— Žinoma. Nejau Liusinda Karlail nieko jums nepasakojo?

— Ne.

— Aišku. — Armandas nejaukiai pasimuistė. — Vadinasi, mes susidūrėme su tam tikrais keblumais. Jei išdėstysite pasiūlymą, aš jums pasakysiu, ar jis dera prie to, kuriam jau pritariau.

— Ankstesnis sandėris *negalioja.*

— Leiskite su jumis nesutikti. Argi Liusinda nėra viena iš Karlailų?

Or vos neišliejo kavos.

— Nežinau, ką Liusinda jums pripaistė, bet, sprendžiant šituos reikalus, pavardė jai nesuteikia jokių privilegijų.

Ramindamas moterį, Armandas mostelėjo delnu.

— Į jūsų šeimos santykius aš nesigilinau. Tiesiog atkreipiau dėmesį į pavardes žmonių, kuriems taip maga prisimeilinti Jungtiniam vadų komitetui.

Vinteris neabejojo, kad Amelijai ant liežuvio galo sukosi klausimas „Jūs viską žinojote?" Nujautė nusivilsiąs, jeigu palydovė praras savitvardą, bet ji sučiaupė lūpas ir pasislėpė po ramybės kauke.

— Tai tiesa, — pagaliau atsiliepė. — Ir aš priklausau tai pačiai komandai. Mes mėginame įsmukti pro užpakalines duris, jei galima

taip pasakyti. Kol pasipūtėlė mergužėlė beldėsi į paradines.

— Kokia spalvinga metafora, — pastebėjo Armandas, tarsi išpūsdamas brangaus cigaro dūmą. — Prašom tęsti.

— Jeigu įsakysite savo pajėgoms nuginti riterius nuo relikto, mes į pagalbą pasiųstume… daugiau nei vieną žvaigždėlaivį.

— Nejau? Tik tiek?

— Užduotis lengvesnė, nei atrodo, — užtikrino Or. — Karine prasme jie kaip reikiant jums nusileidžia. Pabūklas, kuriuo sunaikinote mūsų žvalgybinį transporterį — nužudydami kelis mūsiškius ir, beje, mane, todėl aš žinau, apie ką šneku, — pranoksta bet kokią riterių ginkluotę. Vienintelis jų pranašumas būtų žvaigždėlaiviai, bet, kaip minėjau, laivais pasirūpintume.

— O, esu tikras, kad jums pajėgumų užtektų. Mes irgi jų nepritrūktume. Bėda ta, jog mano ir kitų kompanijų žmonės, kuriuos galėčiau užverbuoti, skaičiumi nė iš tolo neprilygtų didžiajai Euridikės armijos daliai. Susiremti privalėtume ne vien su riteriais, bet ir su saviškiais — gausesniais, geriau ginkluotais būriais.

— Ne, jeigu jų dėmesį nukreipsime kitur.

— Kur?

— Tarkim, į riaušių malšinimą mieste.

Armandas nusijuokė.

— Mums nereikia pasitelkti kariškių, norint užtikrinti vidaus saugumą. Paklūstame Valstybinių galių įstatymui. Šiaip ar taip, artimiausioje ateityje nematau jokios priežasties maištui.

— O aš matau, — atšovė Or. — Kalbu apie jūsų draugo Ben-Amio pjesę.

Generolas tylėdamas į ją paspoksojo.

— Jūs, žinome, nepakvaišote, — tarė, — bet nepažįstate mūsų papročių. Taip, iš to, ką girdėjau apie spektaklį, egzistuoja labai didelė tikimybė, kad auditorijoje įsišėls grumtynės. Ne, nėra nė menkiausio šanso, kad įsikišti reikės bent municipalinei atsargos kariuomenei. Keletą karštagalvių narsuolių pakirs peiliai arba kulkos, bus suknežinta pora tuzinų galvų, ligoninės ir atgaivinimo klinikos visą savaitę nepristigs pelningo darbo. Tuo viskas ir pasibaigs.

— Gaila, jog neatskleidei savo sumanymo man, prieš išklodama jį Armandui. — Dėl jos pasiūlymo Vinterį apėmė gėda, sumišusi su įniršiu, kurį šiuo metu jam kurstė Amelija.

Or nė kiek nesuglumo.

— Jokių problemų. Jūs geriau pažįstate čionykštę aplinką. Pats ką nors sumąstykite.

— Laimei, nei man, nei Džeimsui nereikės nieko galvoti, — atsakė Armandas. — Aš turiu geresnį, realesnį planą, kurį gan ilgai ruošiau.

— Kokį?

— Jis nesudėtingas. Mūsų padėtį aptariau su Jungtinių vadų

komitetu. Jie išreiškė rimtą susirūpinimą. Į sistemą ir planetą nekontroliuojamai atvyksta, kas tiktai užsigeidžia. Riteriai nesiima jokių veiksmų prieš naujakurius iš A.A., o dabar, kaip žinau, pasirodė ir DK. Negana to, ŠAR neleidžia mums griebtis atsakomųjų priemonių… nors mes tikrai sugebėtume. Neverta nė sakyti, jog draudimas vadų komitetą piktina. Atskleidžiau su jiems savo planą, vėliau visi drauge riteriams perdavėme… sutrumpintąjo versiją. Aš pasiūliau „Žydrosios jūros desanto" bei kitų karinių kompanijų paslaugas — tai yra saugoti ŠAR, kol tie tyrinės reliktą, — ir riteriai mielai jas priėmė. Štai kodėl dabar atgaivinu rinktinius sugrįžėlių veteranus, kurie galės pademonstruoti profesinę patirtį. Kaip minėjote, ginkluote mes pranokstame svečius, pajėgtume lengviau susidoroti su karo mašinų puolimu, todėl jie džiaugiasi mūsų pagalba.

— Norite pasakyti, jog šiuo momentu jūsų kariai supa reliktą? — pasitikslino Amelija.

— Taip, — patvirtino Armandas. — Kartu su riteriais, suprantama, bet taip. Todėl kontoroje esu vienas. Visa galva pasinėriau į koordinavimo darbus, pasveikinu ir nukreipiu, kur reikia, hmm… grįžtančius sugrįžėlius. Taigi nėra reikalo atitraukti likusių ginkluotųjų Euridikės pajėgų dėmesio, nes jas kontroliuoja Jungtinis vadų komitetas, kuris yra mūsų pusėje. Kaip ir oficiali valdžios armija — ji nežino apie mūsų sumanymą, bet siunta ant riterių ir fermerių ne mažiau už tuos, kurie susipažinę su planu.

— Genialu! — sušuko moteris. — Žodžiu, jūs būsite pasirengę veikti, vos tiktai prisistatys mūsų laivai?

— O taip, — užtikrino generolas. — Pabūklui, kuriuo sudorojome jūsų žvalgybinį transporterį, išties neprilygsta jokia riterių įranga. Keista, bet jie ir paaiškino, kaip veikia ginklas — perdarėme jį iš plazminės patrankos, tačiau patys nesuvokėme, su kokia naikinamąja galia susidūrėme. Pasak ŠAR, pabūklas generuoja dalelę *kosminės gijos* ir geba nupilti danguje skrendantį žvaigždėlaivį.

— Fantastika! — Or kumščiu tvojo sau į delną.

— Būtent taip elgsimės per prakeiktų Karlailų ataką.

Ji nesumojo, ką Armandas norėjo pasakyti.

— Susprogdinsite ŠAR laivus?

— Taip. Ir jūsiškius, jeigu nuspręsite mus užgriūti.

— Kodėl turėtume jus pulti? Juk mes palaikome jūsų pusę.

— Nieko panašaus, — atkirto generolas. — Jūs rūpinatės tiktai savimi. Aš nesileisiu išnaudojamas vien tam, kad relikto kontrolę iš riterių perimtų Karlailai. Mes nežinome, kokia jo funkcija, bet suprantame, jog reliktas svarbus *Euridikei,* ir norime patys jį valdyti.

Amelija Or nežymiai atsilošė.

— Na, dėl to per daug nesikrimsime, — atsargiai tarstelėjo. — Manau, kaip nors susitarsime. Svarbiausia, kad relikto nekontroliuotų

riteriai ar kitos grupuotės. Aha, tvarkelė, generole. Teturiu vieną klausimėlį. Ką apie šituos reikaliukus galvoja asamblėja?

Armandas pažvairavo į Vinterį, tarsi norėdamas, jog muzikantas jį palaikytų.

— Asamblėjos nariams savo užmačių neatskleidėme, — galop atsiliepė. — Netgi atsakingiesiems elementams. Jais nevalia pirma laiko pasitikėti. Kai kauliuką išmesime, politikams teks susitaikyti su pasekmėmis.

— Kažkur girdėta, — įsiterpė Vinteris. — Jei neklystu, tokie patys argumentai skambėjo prieš sugrįžėlių maištą. Tik anąsyk žmonės vylėsi, kad su pasekmėmis susitaikysite jūs.

Kandi replika Armando nesutrikdė.

— Anuomet manęs nepalaikė Jungtinis vadų komitetas, — švelniai atsakė jis. — Kertu lažybų, kad jūsų draugas Kovalskis puikiai pasidarbuos, vaizduodamas dviveidišką ir klastingą mano būdą. Bet dabar, kaip ir anksčiau, privalau atlikti savo pareigą. — Generolas akimirkai nudūrė akis į stalą. — Patys žinote, jog veiklos turiu iki kaklo.

Užuominą jie suprato.

— Kad Korešą pamautų ant *baslio!*

— Ką? — sukluso Amelija, kai iš Silpnos Šviesos gatvelės jie išsuko į Promenadų bulvarą.

Mažumėlę nuleidęs įtūžio garą, Vinteris prunkštelėjo.

— Bjauresnio keiksmo nūdien neišrastum. Jis išpopuliarėjo tarp vietinių nutrūktgalvių.

— Burnojimą aš atpažįstu. Tik nesuvokiu, kodėl tu prislėgtas.

Vinteris sustojo ginkmedžio, kyšančio iš vazono, paunksnėje ir pažvelgė į nuoširdžiai smalsų jos veidą.

— Jėzau Kristau. — Šiomis aplinkybėmis, kaip jam dingojos, labiau pritiko ištarti senovišką šventvagystę. — Nejau nesuvoki, ko tu siekei? Norėjai, kad *sumauta mūsų pjesė* taptų pretekstu riaušėms — ką sau galvojai?

Amelija papurtė galvą.

— Tavo požiūris labai ribotas.

— O tu mąstai strategiškai? Nuostabu. Žinai, kai Liusinda prisipažino, kad jūsų šeimą sudarė nusikaltėliai, mes tiktai nusijuokėme. Po velnių. Jūs išties tokie esate. Pamenu puskvaišius Glazgo gangsterius ir niekingas klastas, kurias jie dievino. Bet nejau per porą šimtmečių neįgavote daugiau proto?

Sekundę kitąjos veide atsispindėjo nuoskauda. Susitvardžiusi moteris gūžtelėjo ir nusišypsojo.

— Kaip jau sakiau, bėgant metams, išminties neįgyji. Tobulėja tik tau įgimtos savybės.

— Nesu tikras, ar taviškės man patinka.

— Nežinau, ar jos patinka man pačiai, — atsakė Amelija. — Tačiau tu — man prie širdies. — Ji suspaudė Vinterio delną, plačiai išsišiepė. — Eime, — paragino. — Pasinaudokime tuo, kad nesugebame kontroliuoti savo impulsų.

14. PRAKEIKTI KARLAILAI

Liusinda atsibudo savo lovoje, nuosavame bute. Pro langą nuožulniai smelkėsi rytiniai Šiaurės Vainiko Ro spinduliai. Kelias minutes mergina tysojo akimis varstydama lubas, jautėsi kupina jėgų, atsipalaidavusi, lyg pakirdusi po gilaus miego. Bet netrukus į širdį įsismelkė miglotas nerimas. Šiandienąji ruošėsi užsiimti kažkokia rimta, gąsdinančia veikla. O taip, teisingai, keliauti į Černobilį. Iš pradžių pasimatyti su komanda, nukopijuoti savo sąmonę, paskui leistis į KTĮ paieškas ir…

Staiga Liusinda prisiminė, jog su būrio nariais jau buvo susitikusi, o kopija apsirūpino. Ji pašoko lovoje ir suspigo. Kaipmat atsilapojo miegamojo durys, pro kurias įlėkė brolis Dankanas ir pusbrolis Kevinas.

— Viskas gerai, — sumišęs pratarė Dankanas. — Tu sveika gyva.

Mergina padėbsojo į vyrukus ir apsikabino antklode uždengtus kelius.

— Aš miriau, — sulemeno. — Miriau, miriau, miriau.

Pusbrolis žengtelėjo į priekį.

— *Traukis* nuo manęs! — užriko ji. Apsidairęs Kevinas atsisėdo ant pintos kėdės kraštelio. Dankanas įsitaisė ant palangės.

— Kaip jūs leidote man taip *pasielgti?* — kaltinančiu tonu išrėžė Liusinda.

— Mes *negalėjome* leisti, — pasipiktinęs atsakė Kevinas. — Čia tavo sumanymas. Mudu nė nežinojome, ką planavai.

Ji trumpam susimąstė.

— Taip, tu teisus, — pagaliau atsiliepė. — Atleisk. O, Viešpatie. — Susiėmusi už galvos užčiuopė trumpus, kaip pūkai švelnius plaukus. — Man turbūt pasimaišė protas.

— Galima ir taip pasakyti, — sutiko Dankanas. — Bet aš nesakysiu. Pripažįstu, jog tavo poelgis velniškai narsus.

— Tikiuosi, stengtis vertėjo. — Liusinda šiek tiek kuklinosi, nes pati neabejojo, kad pastangos davė rezultatų. Jei ne pirmtakės, vargšo originalo, tai bent šeimos ir jos pačios požiūriu.

— Na, iš dalies… — Kevinas užsičiaupė, pajutęs perspėjantį Dankano žvilgsnį.

— Ką nori pasakyti?

Pusbrolis atsiduso.

— Padėtis gana paini. Aptarsime ją, kai atsikelsi, gerai?

Jis dūrė nykščiu į tarpdurį. Kartu su Dankanu išėjo iš kambario.

— Pasimatysime po minutės, — tarė Kevinas, prieš uždarydamas duris.

Liusinda kurį laiką sėdėjo virpėdama. Kokia absurdiška padėtis.

Visiškas naujumas sumišo su įsisenėjusiu pažinimu. Fizine prasme ji jautėsi kaip niekad puikiai. Netgi buvo išalkusi. Originalo patirta trauma nė trupučio nepaveikė kopijos. Jai teko pasigilinti į save, kol pavyko suvokti, kas būtent sukėlė drebulį. Ogi pojūtis, kuris įsiskverbdavo į širdį tais atvejais, kai Liusindai pasisekdavo per plauką išvengti mirties. Egzistencijos trapumo suvokimas. Mergina suturėjo šią mintį, kol toji išblėso iki šildančio dėkingumo už atgautą gyvybę, galų gale sąmoningai išgujo ją iš galvos.

Ji nukorę kojas nuo lovos, ątsistojo tevilkėdama žalius, švelniai priglundančius, bet paprastus ligoninės marškinius. Apdarą nusitraukė ir šveitė į Drekslerio surinktuvą. Veidrodyje patyrinėjo nuogą kūną. Oda pasirodė besanti nepaprastai glotni, ant savo padų ji nejautė nė menkiausio sukietėjimo. Plaukai garbanojosi, tačiau buvo šviesesni nei anksčiau. Iš pažiūros atjaunėjo penkeriais metais. Veidas tarytum priklausė naiviai, ne daug ką gyvenime pažinusiai merginai; visi patirties ir sumanumo įrodymai nusitrynė kaip kosmetikos sluoksnis.

Į Drekslerio aparatą Liusinda įvedė nurodymą pagaminti dailią kariško stiliaus eilutę bei batelius, paliko aparatą pukšėti, ir išsimaudė duše. Bergždžios pastangos suglostyti plaukus, idant jie atrodytų tiesesni bei ilgesni, tik privertė krūptelėti ir sumoti, jog akys vis dar baudžiasi pratrūkti ašaromis. Apsirengusi nusprendė, kad jos išvaizda pernelyg žavi. Labiau pritiko kadetui negu kareiviui. Nieko nepadarysi. Ji pasišalino iš miegamojo ir nužygiavo į svetainę.

— Atrodai… prašmatniai, — ištarė Kevinas, pasirūpinęs užkaisti kavos ir į dubenėlį priberti dribsnių.

— Ką turi ome…

— Valgyk, — liepė pusbrolis. Mergina atsisėdo prie stalo.

Dankanas tyrinėjo failų katalogus. Kevinas pro langą dairėsi į gatvę. Dribsniai užkimšo jos pilvą ir burną. Nustūmusi tuščią dubenį į šoną, Liusinda sau šliūkštelėjo dar kavos.

— Aš atsigavau, — pareiškė. — Galite mane apšviesti.

Brolis atsitraukė per kelis žingsnius, vangiai sudribo ant pintos kėdės. Kevinas įsitaisė kitapus stalo.

— Liusinda, — prabilo jis, — štai ką tau atsiuntė tavo originalas. — Pusbrolis įteikė voką su Raudonojo kryžiaus ženklu ir genų atspaudu. Pastarasis prasiskyrė, primygtas nykščiu. Iš vidaus išslydo astrograminio popieriaus lakštai, kuriuos ji permetė akimis. Viešpatie, nejau psichinė pirmtakės būsena tikrai taip klaikiai išsiderino? Laiškas tryško emocijomis. Liusinda negalėjo jo skaityti, tik ne dabar. Todėl lapus sukišo atgal į voką.

— Vėliau, — pasakė ir kilstelėjo laišką. — Kaip jį gavote… iš *manęs?*

— Tu… — Kevinas prikando liežuvį, papurtė galvą ir pratęsė: — Tu nemirei nei Čemobilyje, nei čia. Aptikai vartus, per kuriuos

nusigavai į gimtąjį ŠAR pasaulį. Riteriai paėmė tave į nelaisvę, bandė išgelbėti, bet nesėkmingai. Tu išsiuntei du pranešimus. Vieną sau, kitą šeimai. Ne tokį asmenišką. Jame apsakei, kas atsitiko.

— Ar mes gavome KTĮ?

— Įrangą tu radai, bet ją drauge su tavo nusamdytu laivu pagrobė kitas žvaigždėlaivis. Vienas iš DK flotilės, apie kurią mums pasakojai. Vėliau sužinojai, jog KTĮ nušvilpė riteriai.

Liusinda pašoko iš savo vietos.

— Vadinasi, aš *nieko* nepešiau?

— Ne, ne, — atsakė Kevinas. — Klausyk, hmm, aprimk.

— Neaiškink man, ką turėčiau…

Ji susmego ant kėdės, porą sekundžių giliai paalsavo.

— Tiek to. Tęsk.

— Tavo atsiųsta informacija mums vertingesnė už laivą, — patikino Kevinas. — Prašyčiau to neužmiršti, gerai?

— Gerai.

Pusbrolis išklojo viską: apie Džonstono išdavystę ir Euridikės reliktą, kurio svarba buvo reikšmingesnė, nei kas nors galėjo įtarti. Visų pirma su riteriais jie susigrūmė ne vien dėl kirmgraužų mazgo, bet ir dėl paties raizginio kontrolės. Kad ir kaip, anot pusbrolio, šeima vertino gautus duomenis, nūnai merginos galvoje sukosi vienintelė mintis — per pirmąjį žygį į Euridikę ji susimovė rimčiau, negu tikėjosi, per paskutinę ekspediciją vėl pasirodė kaip visiška nevykėlė.

Kalbėti šia tema Liusinda nė kiek netroško. Lai išvados lieka neišreikštos žodžiais. Dabar jai reikėjo kažkaip atitaisyti padarytą žalą.

— Kas nutiko kitai moteriai? — paklausė. — Su metaline galva?

Kevinas pasikasė smakrą.

— Hmm, kaip minėjau, praėjo pro vartus kartu su tavimi…

— Pati žinau. Ar ji sugrįžo?

Pusbroliai susižvalgė.

— Ai, velniop, — numojo ranka Dankanas. — Pasakok.

— Grįžo, — atsakė Kevinas. — Tiesą sakant, ji ir pristatė laiškus. Spjaudėsi krauju… vaizdžiai kalbant, suprantama, nes kraujo išvis neturėjo.

— O, Dieve! — Liusindos sąmonėje netikėtai nušvito pora šleikštulį keliančių vaizdų: mintyse sušmėžavo Moraga Higins, vėl pritvirtinama prie radiacijos nusekinto kūno, ir jos galva, atsiųsta dėžėje. — Bet kaip…

Kevinas keistai dirstelėjo į pusseserę.

— Jai nieko baisaus nenutiko. Moragos galva kažkur klaidžiojo, veikiausiai naršė metalo laužą ir parsibeldė atgal su nauju geležiniu *kūnu*.

Liusindą nukratė drebulys.

— Prieš išvykdama ji irgi save nukopijavo. Bent jau galėtume

Moragai suteikti organinį pavidalą.

— Štai kas keisčiausia. Tavo bičiulė, žinoma, siunta, bet žudytis nebenori.

— Pyksta ant manęs?

— Ne, manau, jai knieti nužudyti Džonstoną.

— Jis jau turėtų būti negyvas, — pastebėjo Liusinda.

— Tu nesi įpratusi prie tokių pokyčių, — tarė Kevinas, tarsi jai būtų reikėję priminti. — Tau draugiją palaikęs Džonstonas, be abejo, nusibaigė. Čia likusi kopija atgijo, vos tiktai originalas išsinešdino iš klinikos. Mes dar nežinojome, kas tau nutiko, kai jis atsigaivelėjo, čiupo pinigus ir paspruko. Esu tikras, kad persikraustė pas riterius. Ko gero, nulėkė į Euridikę.

— O… — pirmą kartą per šį gyvenimą mergina nusišypsojo. — *Puikumėlis.*

Kevino veidą perkreipė nerimo išraiška. Dankanas stryktelėjo nuo kėdės ir atkulniavo prie stalo. Abu įsmeigė į Liusindą rūsčius žvilgsnius.

— Kas yra?

— Tikiuosi, nebandai vėl regzti kokių kėslų? — suniurzgėjo pusbrolis. — Prie ekspedicinių pajėgų geriausiu atveju prisijungtum kaip eilinė pėstininke.

— Mūsiškiai buria ekspedicines pajėgas? — paklausė ji, nuoširdžiai susidomėjusi, sykiu vildamasi pakeisti temą.

— Aišku, — atsakė Kevinas. — Joms vadovaus Janas ir Amelija. Kaip pati siūlei. Ji užsiims žvaigždėlaivių mainais ir pačioje Euridikėje paieškos sąjungininkų, o Janas relikto apylinkėse aptiko daugiau vartų. Na, tas praėjimas, kuriuo tu iš pradžių naudojaisi, dar neatsivėrė, bet jis suieškojo kirmgraužą, vedančią į tavo atrastos DK planetos, iš kur galima nerti tiesiai į Euridikę, relikto apylinkes. Kovinės archeologijos komanda bus pasirengusi persikėlimui po dienos kitos. Mane paskyrė vadovauti būriui. Tau irgi derėtų prisidėti.

— Mielai.

— Ei, tavo galvelėje kirba dar kažkas, — įsiterpė Dankanas. — Aš per gerai tave pažįstu.

Liusinda atsilošė, ramindama brolį pamojo rankomis.

— Man tik įdomu, ar leistis į žygį norėtųsi Moragai Higins. — Ji prabilo švelniausiu tonu, kokį tik įstengė nutaisyti. — Nagi, vyručiai, tyrinėti reliktą riteriams padeda Pagrobimo nuokruša. Nejau nebūtų šaunu, jeigu vienas iš tų individų dirbtų *mums?*

Jos laukė nelengvas darbas. Jėgų prireiks ir bandant jam pasirengti.

Taigi pasiruošimas. Bute likusi viena, Liusinda ištraukė iš voko savo pirmtakės laišką. Tarp pirštų sučežėjo plonas popierius. Mergina nusigręžė ir kelias minutes paslankiojo po kambarį. Galų gale atsisėdo

ir jį perskaitė.

Brangioji, Liusinda,

Nesielk kaip aš. Mirtis yra visiškai tikra ir, patikėk manimi, tau nesinorėtų su ja pasimatyti. Man nesinorėtų jog tu užverstum kojas. Jau dabar apie tave galvoju kaip apie kitą asmenį, kuo tu, žinoma, ir esi. Velniop, aptarsime reikalus žingsnį po žingsnio.

Oi, liaukis skiedusi, mergužėle! Liusinda permetė akimis puslapius, užpildytus meditaciniu inkštimu, pagaliau nusigavo iki esmės.

Bet užteks apie mane. (Išties užteks, — dingtelėjo Liusindai). *Štai ką privalau tau perduoti. Šeima turbūt jau užsiminė arba netrukus praneš, jog Džonstonas mus apgavo, perėjo į riterių pusę, pavogė KTĮ. Tyrinėdami teleportacinę įrangą, ŠAR viliasi perprasti Euridikės reliktą, kuris atsakingas, jų manymu, už Karlailų dreifo atsiradimą. Be to, riteriai neabejoja, kad, suvokę, kaip jis veikia, galės kontroliuoti raizginį. Manau, tu vienaip ar kitaip sugrįši į Euridikę. Jeigu iš tikrųjų ten nukeliausi, nepamiršk poros dalykų. Pirma, ant kortos labai daug kas pastatyta. Jei prireiks, Džonstonas griebsis bet kokių priemonių, ir vargu ar ŠAR sugebės jį nulaikyti už pavadžio. Antra, sintetinės bei lustuose įkalintos sąmonės priklauso tikriems žmonėms. Pameni, kaip jauteisi ir ką galvojai sužinojusi, kad Vinterio sąmonė atkurta iš nuotrupų? Ką gi, tu klydai. Nežinau kaip, bet tai suvokiau bendraudama su Moraga Higins. Jeigu žaibogaudė išgyvens ir nuspręs grįžti, prašau su ja elgtis maloniai, nes tau ir šeimai ji gali padėti pričiupti Džonstoną. Beje, jei pavyks, už mane nužudyk Džonstoną. Vėlgi jei pasiseks, už mane pasidulkink su Džeimsu Vinteriu. Pirmo šanso aš neišnaudojau.*

Išgerkime už mūsų prisikėlimą.

Padiktuotas tekstas užleido vietą keliems ranka pakeverzotiems, kreiviems šleiviems žodžiams. Ji vos atpažino savo rašyseną.

Visada tavo,

Liusinda

Mergina vėl ėmė virpėti. Paskutinę pastraipą brūkštelėjo į ją nepanašus asmuo. Atkeršyti Džonstonui? O taip, su mielu noru, velniai

griebtų. Pritarti tam, kas parašyta apie Higins su Vinteriu? Nė už ką. Pirmtakę pakeitė ne artėjanti mirtis, o kažkokie kitokie potyriai, bet dabartinė Liusindos versija neįstengė suprasti, kas būtent nulėmė permainas.

Ji atsiduso ir nustūmė laišką į šoną. Kada nors aprimusi vėl perskaitys pirmąją dalį. Vertingos informacijos ar patarimo, kaip elgtis mirties akivaizdoje, tos eilutės nepateikė. Jokie originalo prisiminimai nepadės, jeigu — tiksliau, kai — atgaivintoji Liusinda pati turės žingsniuoti tamsiuoju slėniu. Štai ką greičiausiai būtina įsisąmoninti: tuo keliu iš tiesų reikia eiti vienam.

Vis dėlto mintis, jog derėtų paskambinti Moragai Higins, taip nebegąsdino. Gal pirmtakė siekė ne vien atskleisti tam tikras tiesas, bet ir apmalšinti savo kopijos baimes.

Nuo ryšių skydelio Liusinda nuplėšė naują telefoną ir jį įsijungė. Higins kodas kataloge išliko.

— O, čia tu, — tarė žaibogaudė.

— Norėčiau su tavimi pasimatyti.

Ekrane Higins patraukė pečiais.

— Tu žinai, kur mane rasti. Ten, kur susipažinome. „Gauruotoje fėjoje”.

Užeigoje, kuri vidury dienos atsidavė vidurnakčiu, tvyrojo įsisenėjusi, slegianti atmosfera. Liusinda nusipirko didelį degtinės stiklą ir priartėjo prie Higins stalo, dunksančio greta lango. Žaibogaudės rankas, vartančias puslitrinį, perpus ištuštintą viskio butelį, nutvieskė pro deimantinę plokštę besiveržianti saulės šviesa.

— Dabar alkoholis veikia, — prabilo ji. — Argi ne nuostabu?

— O kur dar plieninės kepenys? — Liusinda tikėjosi, kad atsiliepė susižavėjimą išduodančiu tonu, nors jai diegė paširdžius, galbūt ir smegenis.

Higins nusijuokė.

— Dėkui. Aš nepakenčiu užuojautos.

— Girdėjau, kad pyksti.

— Suprantama. — Žaibogaudė nukrimto viršutinę kakliuko dalį, dantimis ją sutreškino bei prarijo. Iškišo liežuvį, apibertą blizgančiais trupinėliais ir juos nuplovė mauku iš apkandžioto butelio. — Puiku, ar ne? Įgijau fantastišką kūną, bet išsaugojau tą patį apgailėtiną protą. „Moraga Higins, Pagrobimo nuokruša, malonu susipažinti.” Bet man, o Dieve, norisi šio to daugiau.

— Džiaugiuosi, jog Čemobilyje neradai, ko trokšti.

— Nepatiko man toji planeta. Ten per daug vaiduoklių. — Ji apdovanojo pašnekovę vertinančiu žvilgsniu. — Žinai, kad pati mane ištraukei iš tos skylės? Pasirodei velniškai ištverminga. Su manimi elgeisi maloniai.

Liusinda gindamasi pamojo rankomis.

— Ne aš.

— Bet turi jos *charakteri* Tu esi šaunuolė, Karlail. Nepamiršk.

Higins savigaila staiga išgaravo, akys keistai sužvilgo, tarytum žaibogaudė būtų žiūrėjusi į anksčiau matytą, pasigėrėjimą keliantį asmenį, ir puoselėjusi viltį, kad jis išliks atsiminimuose.

— Nepamiršiu, — prižadėjo Liusinda. — Dėkui už gerus žodžius. — Ji nurijo degtinės gurkšnį, bet vidų sušildė ne vien alkoholis. Retam kuriam iš civilių padermės patikdavo kariškiai. Rodomas prielankumas džiugino, net jeigu civilis buvo ne visai žmogus. — Mano pusbrolis minėjo, kad nebenori persikelti į organinį kūną. Mes galėtume už jį sumokėti. Jaučiamės tau skolingi.

Higins pakratė galvą sušiugždendama plonytėmis, plaukus atstojančiomis vielos gijomis.

— Jeigu taip maga, naujame kūne atgaivinkite senąją mano esybę. Ji, be jokių abejonių, apsidžiaugs. — Kietai sučiauptos lūpos ištįso. — Arba ne. Atvirai kalbant, neįsivaizduoju, kaip ji reaguos. Jei bus nepatenkinta, visuomet galės nusižudyti.

— O kaipgi tu? — taisyklės skelbė, jog Karlailų dreife tuo pat metu gali kursuoti tiktai vienas asmens įsikūnijimas. Bent jau oficialiai. Todėl identiškiems dvyniams nuolat kildavo sunkumų. Jie privalėdavo nešiotis atitinkamus pažymėjimus.

— Aš neketinu likti, kokia esu dabar, arba kažkur perrašyti savo sąmonę. Noriu tobulėti. Gali į mane nekreipti dėmesio. Visas tapatybės teises pėrleisiu klonui.

— Kur susiruošei keliauti? Jokia ekspedicija tavęs nepriims, pati žvaigždėlaivio neįpirksi, iš Karlailų dreifo niekaip nepasišalinsi.

— Ei, man alsuoti nebūtina.

— Ketini sprukti įsitaisiusi *ant laivo korpuso?* — skeptiškai pasitikslino Liusinda.

— Ša, nerėkauk, — nutildė ją Higins. — Nebloga svajonė, tiesa? Pajusti, kaip plaukus kedena saulės vėjas, vakuume plika akimi išvysti žvaigždes. Pamatyti, kas vyksta per VŠ šuolį. Aš sėdėčiau išsižiojusi ir burna gaudyčiau kvantinius angelus lyg kokius mašalus.

— Dabar sugebėtum kaip nors išsiblaivyti? — pasiteiravo Liusinda.

— Aha, žinia. — Žaibogaudė sumirksėjo ir atsiduso. Apsiblausęs žvilgsnis pranyko. — Cha. Šūdas. Protas vėl skaidrus. Ar aš tikrai taip pliurpiau?

— Taip. — Mergina pasviro į priekį. — Norėtum dalyvauti Euridikės antpuolyje?

— Oho. Aišku. Tavo klanas rengia ataką?

— Aš taip nesakiau. — Pustuštį degtinės stiklą Liusinda nustūmė į kitą stalo pusę. — Pabaik. Galėsi prisigerti iš naujo. — Ji atsistojo, prieš atsisveikindama mirktelėjo. — Su tavimi susisieksiu vėliau.

Kovinės archeologijos specialistai ir likusieji Karlailų eiliniai kartais save tituluodavo kareiviais, bet taip vadinti šeimos narius arba klano samdinius tiesiog buvo įprasta. Tai nereiškė, kad jie išmanė karinę strategiją ir taktiką ar pakluso griežtai drausmei. Vis dėlto minėtų dalykų stygius gyventi netrukdė: nė viena iš kitų įtakingų grupuočių neturėjo pajėgumų arba nejautė poreikio burti armijas. Tarpžvaigždiniuose karuose planetiniai mūšiai prilygo smulkiems konfliktams, juolab kad tikrųjų priešų gretoms priklausė ne žmonės. Gausiausią ir geriausią žmonių kariuomenę, kuri palaikė Karlailų pusę, kaip šie tikėjosi, sutelkė Euridikė.

— Tai bent minia, — tarė Higins. Pasislėpusi skafandre, apsirūpinusi lazeriniu šautuvu, „Vebsteriu", koviniu peiliu, niekuo nesiskyrė nuo kitų. Gal ir gerai. Iš likusių aštuoniolikos grupės narių tiktai Kevinas žinojo, kas ji tokia. Pati Liusinda atpažino porą bendražygių — artileristą Makolį ir biologę Styvenson iš pirmosios ekspedicijos į Euridikę. Bet šįsyk pirmajam atiteko vado pavaduotojo pareigos, o antroji nusileido iki Liusindos ir Higins lygio: tapo eiline pėstininke.

Raizginio terminale būrio narius, išsirikiavusius dviguba vora, į žygį palydėjo smalsūs klajūnų žvilgsniai bei emigrantų šypsniai. Kareiviai pro kirmgraužas nekeliaudavo sparčiau už civilius, tik tiek, kad pro vartus nerdavo nestabdomi. Po kelių valandų visi atsidūrė už erdvinių, tarpusavyje susietų koridorių labirinto, todėl iki artimiausio praėjimo turėdavo pėdinti arba lėkti ant gravitacinių šliūžių negyvenamose, lig šiol neištirtose planetose. Kai kuriose egzistavo gyvybė, bet tiktai įprasta vienaląstė: pelėsiai, dumbliai, gleivių biosferos. Šen bei ten, netoli vartų, į akis krisdavo paslaptingos postžmonių veiklos liekanos, nuo gigantiškų iki miniatiūrinių apimčių. Viename pasaulyje, ant gravitacinės platformos skriedama per šlakuotą dykrą, Karlail pastebėjo žemus, plokščiastogius, iš deimantinių plokščių surėstus statinius ir juose tebekrutančius įrengimus. Kitame išvydo lipnius glitėsius, lėtai transformuojamus į kristalines struktūras, iš išvaizdos panašias į laikrodžio mechanizmą. Pasitaikė ir planetų, kurias prieš kelias dienas ar savaites sudarkė Jano Karlailo komandosai, tyrinėję raizginio jungtis, taktiniais branduoliniais sprogimais sunaikinę piktavališkas mašinas, nuo jų išvalę tūkstančius hektarų.

— Ir kam reikėjo taip siautėti? — murmtelėjo Higins, batais traiškydama apdegusias elastingų, sintetinių, kaip banginiai milžiniškų roplių draiskanas. Mechaniniai padarai rausdavo sukietėjusias, nuo tikrųjų planetos čiabuvių — veikiausiai — užsilikusias liekanas.

Karlail patrūkčiojo pečiais.

— Man jie primena idiotiškos, pernelyg produktyviai veikiančios programos vaisius.

— Iš kur mums žinot?

— Klausyk, jei grįšim iš Euridikę, galėsi čia pasišlaistyti. Nors vietinė aplinka… fui.

— Svarbiausia pats principas.

— Principus palik riteriams. Viešpatie, tokiais momentais prijaučiu fermeriams. Jau verčiau žali laukai negu žalios gleivės. Mane apima jausmas, jog Dievas ne *įkvėpė* gyvybę visatai, o iščiaudėjo.

— Ir pavedė angelams ją iškuopti, — pridūrė Higins, kai jos žengė pro vartus ir išniro kitoje pusėje — į beorį, saulės kaitinamą planetos palydovą — švarutėliais, tarytum ką tik išblizgintais batais. Filtravimas buvo viena iš raizginio savybių, tik niekas nenutuokė, kaip jis veikė arba kodėl. Toji funkcija atrodė keistai gėrybinės prigimties. Jokie kiti postžmonių veiklos rezultatai nedarė įspūdžio, kad jiems rūpėjo žmonijos gerovė ar biosferų vientisumas.

Antra vertus — netikėta mintis privertė Liusindą stabtelėti, — jeigu riteriai teisūs, ir ji pati neklydo, vartus su visomis naudingomis bei ne itin patogiomis jų ypatybėmis sukūrė ne postžmonės, užgimę per Negailestingą Pagrobimą, o reliktas iš Euridikės, transformuotas žvaigždėlaivis: pasekmė visiškai kitokio singuliarumo, kurį nulėmę DI puoselėjo savitus tikslus, neturinčius nieko bendra su kariniais-pramoniniais Amerikos kompleksais ir šių transcendencija, užvaldžiusia geriausius Žemės protus, po galaktiką išsklaidžiusia šiurpokus jų gaminius.

Ji nežinojo, kaip reaguoti į tokius pamąstymus.

Dar po dviejų šuolių būrys prisistatė prie vartų, esančių arčiausiai DK planetos. Aplinkui liūliavo metano pliurza, fulerenų takai vedė iki pakilimo aikštelės, kur dunksantis, stačiakampis A.A. laivas padės jiems įveikti likusį tuziną šviesmečių. Per pastarąsias porą dienų tižią žemę išmalė gausybė pėdsakų. Vorele įlipę į žvaigždėlaivį, žmonės suprato, jog hermetizuota tiktai piloto kabina. Jie niauriai susėdo ant grindų.

— Šalmus nusiimsime po pusvalandžio, — nepasitenkinimo niurnėjimą užgožė Kevino šūksnis. — Todėl, berniukai ir mergaitės, čiaupkit savo srėbtuves.

Laivas atsiplėšė nuo tvirto pagrindo, šastelėjo aukštyn viršŠviesiniu greičiu. Kurį laiką komandosai kiurksojo neturėdami į ką žiūrėti ir ko klausytis, bet pagaliau už sienų suūžė ir užgaudė atmosfera. Pilotas elgėsi išmintingai neskubėdamas leistis, nes korpusas nebuvo aprūpintas apsauga nuo karščio. Po dešimties minučių garsas prityko ir nutrūko. Už atsivėrusio liuko nušvito žydras dangus. Kariai atsistojo, žengė į priekį, vienas po kito šuoliais įveikė metrą, skiriantį juos nuo paplūdimio. Kai laukan išvirto paskutinis, žvaigždėlaivis nieko nedelsdamas šovė į padanges. Už poros šimtų metrų, atoslūgio zonoje, stūksojo žemėjančios, galvas praradusios

statulos. Pasisukusi dešinėn Liusinda pamatė dūmus, kurie vingiavo iš tebesmilkstančių džiunglių. Vos tik ji pasekė bendražygių pavyzdžiu ir pakėlė šalmo antveidį, šnerves užplūdo drėgnų pelenų tvaikas. Į pakrantę, rodės, kažkas įsiveržė iš jūros — čionykštį sektorių okupavo žvalgybiniai transporteriai, gravitacinės šliūžės, robotai vaikštūnai, sunkioji artilerija, palapinės, išvietės, šimtai kareivių, — tačiau katerių niekur nebuvo matyti. Vartus, pro kuriuos atvykėliai išniro, ženklino tviskanti plastikinė kilpa. Iki praėjimo kilo smėlio kalvelė, įtvirtinta medinėmis lentomis, už kirmgraužos ertmės stiebėsi didžiulis ekranas, priklausantis zondui su plonytėmis optinio pluošto gijomis.

— Prakeikimas, — išsprūdo Liusindai. — Anksčiau čia buvo gamtos draustinis. Ir kam, po velnių, reikėjo sprogdinti statulas?

— Tau teko lankytis šioje planetoje? — apsižvalgiusi paklausė Higins. Savo veidąji užmaskavo žaliais ir juodais kamufliažiniais dažais. Sugalvojo visai neblogai.

— Aha. Ana pro tuos vartus pasprukau iš Euridikės. — Mergina palingavo galva. — Susipažinau su biologu, kuris juos prižiūrėjo. Galima sakyti, kad saugojo.

— Galbūt jis pirmas ėmė šaudyti.

— Visai įmanoma, — sutiko Liusinda. — Vargšiukas. Įdomu, ar suvokė, kur įsivėlė. Greičiausiai ne.

Ji pašnekino karius iš avangardo. Niekas Ry nematė, statulose lavono neaptiko, bet tai mažai ką reiškė — žvalgai savo pareigą atliko paviršutiniškai. Kas žino, gal biologas priburbuliavo ir nugrimzdo pas žuvis, kurias ligi tol tyrinėjo. Jeigu Ry mirė, atgal jis negrįš. Komunistai naudodavosi gyvenimą pratęsiančiomis priemonėmis, bet sąmonių nekopijuodavo, nes minėta procedūra prieštaravo savarankiškumo ideologijai.

Liusinda prisiartino prie Kevino, palinkusio virš žemėlapių stalo.

— Numanai, kieno čia darbas?

Pusbrolis krestelėjo galva.

— Neturiu supratimo. Janas per įprastus kanalus susitarė su vietinio kolektyvo nariais. Jie neprieštaravo dėl mūsų dislokacijos. Leido per šituos vartus užpulti riterius. Atvykę radome pajūrį nusiaubtą.

— Tu įsitikęs, kad prie nuniokojimų neprisidėjo mūsų avangardas, nusprendęs pasirūpinti saugumu? Šiaip, dėl visa ko?

— O ne. — Pastebėjęs, kad ji skeptiškai raukosi, Kevinas pridūrė:

— Garbės žodis. Mes niekuo dėti. Paplūdimį apšnerkštė neseniai, bet tai ne mūsų kaltė. Kažkas nutiko gretimoje, žemyninėje gyvenvietėję. Tenykščiai iššaudyti. Vaizdas siaubingas. Griuvėsiuose drybso negyvi kūdikiai…

Liusinda prisiminė guvius, krykštaujančius vaikus, ir jai sutraukė skrandį.

— Kas? Kas galėjo taip pasielgti?

Kevinas patrūkėtojo pečiais, reikšmingai nukreipė akis į žemėlapį.

— Iš pradžių Janas manė, jog skerdynėmis užsiėmė riteriai iš Euridikės, bet mums nepavyko rasti jokių pėdsakų, įrodančių, kad jie buvo įsiveržę pro vartus. Galbūt tarpusavyje susipešė komunistų grupuotės arba šeimos.

— Aha, galbūt.

Atšlijusi nuo stalo mergina šiek tiek paklaidžiojo viena, šūviais iš savo pistoleto nupylė kelis kormoranus.

— Džiugu, kad mums vadovaus bosas, — pareiškė Higins. Prie Jano Karlailo, kuris stovėjo ant masyvaus akmens riedulio, riogsančio netoli kyšulio, spietėsi kariai.

Liusinda prunkštelėjo.

— Bet pro vartus jis neis. — Priglaudusi delną prie burnos, pridūrė: — Neapsirūpinęs kopijomis.

— Jėzutėliau.

— Aha, Jano įsitikinimai kažkaip susiję su *Juo.*

Bosas atsikrenkštė ir nekantriai pamojo ranka.

— Aš neketinu šaukti, — prabilo. Susiradę reikiamą ryšio kanalą, visi parodė nykščius. — Labas ry… hmm, laba diena, — tęsė jis. — Dėkui, kad atėjote. Manau, jau susipažinote su esamos padėties ataskaita. Iš taktinės pusės, ponios ir ponai, mūsų užduotis bus gana sudėtinga. Tikiuosi, savo asmenybes nukopijavote, nes daugumai lemta mirti. — Nors ir stypsodama už dvidešimties metrų, Liusinda pastebėjo, kad jo veidą akimirkai suvirpino skausmo išraiška. — To nepadarę, tiksliau, bet kurie iš jūsų, neturėtų drovėtis pasimatyti su kapelionu. Ką gi, dabar pakalbėkim apie reikalus. — Jis patylėjo, tarsi išsiblaškęs nužvelgė klausytojus.

— Viešpatie, — sumurmėjo Higins. — Tu minėjai, kad jis dirbo teisininku.

— Palauk minutėlę, — atsiliepė Liusinda. — Suteik jam šansą.

— *Šiandien,* — užriko Janas, kumščiu tvodamas sau į delną, — mes išvaduosime Euridikę! Štai veiksmų planas. Susisiekti su mūsų pajėgomis ir planetinėje sistemoje esančiais draugais negalime. Nuo jų mus skiria daugiau nei tūkstantis šviesmečių, todėl bet kokiam ryšiui trukdo chronologijos apsauga. Pro vartus perkėlėme optinio pluošto zondus, kurie mums perduos naujausius duomenis. Kiekvienas būrys išsirikiuos į vorą, po dvi komandas viena greta kitos. Vos tiktai užfiksuosime, kad prasidėjo kova — greičiau nei po valandos, žmonės, greičiau nei po valandos, — poromis nersime pro vartus. Pirmieji du nukaus nuobodžiaujančius sargybinius. Kaip pridera komandosams. — Jis pirštu brūkštelėjo sau per gerklę. — Likusios poros išsibarstys, nusiridens, puls į priedangą ir pasislėps. Mums nieko neišdegtų, jeigu nežinotume, jog sąjungininkai išblaškys riterių dėmesį. Būtent taip ir

nutiks. Tačiau išnaudoti progą privalėsime žaibiškai. Kai mus pastebės bei užlies šūviais, kiekvienas ims šaudyti visais savo ginklais. Į pagalbą netruks atskubėti sunkioji technika ir pėstininkai. Pulkite priešus, įsijunkite tapatybės nustatymo sistemą, kad juos atskiltumėte nuo draugų, stenkitės neapgadinti relikto, bet šiaip galite pliekti, kur užsigeisite. Telaimina jus Dievas, tepasigaili Jis jūsų sielų. Giminaičiai ir bičiuliai, stojam į mūšį už Klaido pilį — *pergalė arba mirtis!*

— Kokia padrąsinanti kalba, — sumurmėjo Higins. — Kad aš nusprogčiau.

Minia palydėjo monologą atsainiais pritarimo šūksniais, subruzdo ir truputį prasisklaidė. Uždaru ciklu funkcionuojantys skafandrai parūpindavo kareiviams būtiniausias maistines medžiagas, todėl kitur ieškoti valgio jiems nereikėjo, bet kai kurie kišo lapus ir jūržoles į savo Drekslerio surinktuvus, siekdami išgauti tam tikrus mikroelementus bei įdomesnes prieskonių kombinacijas arba kaistuve šildėsi kavą — ne tiek dėl skonio, kiek dėl aromato. Kiti tikrino ginklus, mankštino galūnes, meldėsi. Nedidelė, prie ekrano susibūrusi grupelė, kurios nariai retsykiais nuklysdavo šalin ir sugrįždavo, palaipsniui gausėjo. Zondas transliavo naktinius Euridikės vaizdus, perteikiamus žaliais atspalviais. Tolumoje Liusindai pavyko įžiūrėti tik trikampę relikto smailę ir priešais objektą krutančius miglotus pavidalus: nedaug ką. Po pusvalandžio į gretas sustojo didžiuma kareivių, po keturiasdešimt penkių minučių žygiui buvo pasirengę visi. Liusindą bei Higins paskyrė atitinkamai į keturiasdešimtą ir keturiasdešimt pirmą Euridikėn šoksiančią porą. Į avangardą nė viena nepateko, tačiau, jų džiaugsmui, neatsidūrė ir rezerve.

Kareivių eilė nutįso paplūdimyje, bet ne tiesiai priešais kirmgraužos ertmę — tam atvejui, jei kitoje pusėje kas nors susiprotėtų praėjimo kryptimi paleisti šūvį. Nederėtų atmesti tikimybės, kad, užvirus mūšiui, priešai taktiniais sumetimais pro vartus švystelės atominę bombą, kuri ne vien pražudys likusius komunistų planetoje, bet ir suardys kirmgraužos angą. Galimas daiktas, per antpuolį teks padėti galvas, vis dėlto dar pavojingiau būtų likti čia. Kariai privalėjo kuo skubiau persikelti į priešakines pozicijas.

Liusinda nustebo pamačiusi, kaip Janas mostelėjo ranka, užriko ir su kolega nėrė į erdvinę kiaurymę, iš karto po pirmosios poros. Senasis nedorėlis bent jau turėjo drąsos nepasiduoti savo baimėms.

Visi pamažu risnojo į priekį it pakvaišėliai, išsirikiavę eilėje prie mirties. Šalia ištryptos pakylos ji, regis, išdygo po kelių akimirkų. Priešais ekraną tupėjo vyriškis, kuris susitelkęs stebeilijosi į transliuojamus vaizdus. Vienas iš komandosų stovėjo greta praėjimo ir nenuleido akių nuo kareivių, turbūt pasirengęs svyruojančius nustumti šalin — o gal kiaurai vartus? Mergina dirstelėjo į karį, stūksantį jai iš dešinės, ir atsisuko į Higins. Už antveidžio sužybsėjo plieniniai dantys.

Ekraną stebintis vyrukas pakėlė nykštį. Komandosas sušuko:

— Pirmyn!

Liusinda nugrimzdo į tamsą, kurią prasklaidė tolimi tvyksniai ir dangaus šviesuliai, tankiai užtvindę Šaulio žvaigždyną. Ji šoko kairėn, pro dolmeną išsiveržė ant šlaito, atsidūrusi erozijos išėstoje įduboje nusirideno ir tėškėsi į purvynę. Vietines apylinkes visai neseniai nuplovė liūtis. Rytuose jau buvo matyti debesų properšos. Vienišas planetos palydovas, Orfėjas, virtęs siauru pjautuvu, švietė netoli vakarinės horizonto linijos. Kai per artimiausias porą sekundžių nieko neįvyko, mergina ryžosi pasidairyti ir iškėlė galvą virš daubos krašto. Kaipmat įsijungė naktinio regėjimo režimas. Greta spietėsi akivaizdžiai per daug žmonių, dar gausesnis jų būrys pasirodys netrukus. Pasispirdama koja, vieną ranką įremdama į žemę, kita spausdama šautuvą, Liusinda išsirabždino iš duobės ir pariedėjo atšlaite žemyn. Higins dunkstelėjo į tą pačią vietą, iš kurios Karlail ką tik pranyko. Dabar toji suvokė esanti pavojingai atviroje vietoje. Karius bet kada galėjo užlieti lazerių ugnis, jau nekalbant apie plazmines patrankas. Ji susigūžė ir įstrižai šlaito nukūrė link artimiausio akmens riedulio. Deja, iš už priedangos jau kyšojo kažkieno lazerių vamzdžiai. Liusinda bėgo toliau, kol iki juosmens paniro į kemsyną. Bus gerai. Dar šiek tiek pabridusi susirietė dvilinka, nuleido galvą tarp augalų, panašių į viržius. Neilgai trukus prie jos prisijungė žaibogaudė.

Už keturių su puse kilometrų, maždaug dviem šimtais metrų žemiau, stiebėsi per kilometrą išstypęs, prieblandoje blausiai žvilgantis reliktas. Priėjo glaudėsi riterių žvaigždėlaivis, juodas kaip aklina tamsa. Truputį atokiau dunksojo žemų statinių grupelė. Antveidyje įjungusi vaizdo artinimo režimą, Liusinda atidžiai nužvelgė relikto pagrindą supantį sektorių, kurį raižė žybsniai. „Vebsterių” šūviai. Matyt, riterius puolė Armando arba kitos planetinės pajėgos. Galima tik įsivaizduoti, kaip klostysis mūšio eiga. ŠAR, net ir netikėtai užklupti, pasitelks ne vien ginklus. Antgamtiškai žaibiški refleksai gal ir negelbėdavo riterių nuo kulkos arba spindulio, bet padėdavo juos nujausti sekundės dalį anksčiau, nei driokstelėdavo pistoletas.

Vado kanalu nuskambėjo Kevino balsas.

— Judinkitės, — paliepė jis. — Laikykitės ties dvidešimt septyniais laipsniais į rytus nuo magnetinės šiaurės. Leiskitės šlaitu, sukorę kilometrą persigrupuokite, luktelėkite, kol pasirodys Makolis su šliūžėmis bei pabūklu.

Liusinda su Higins išsikapanojo iš klampaus raisto ir tekinos pasileido nuokalnėn. Dalį purvo nuo kojų nubraukė lietaus permerkta augmenija. Užnugaryje, iš kairės bei dešinės pusės, skuto kitos figūros, kurios nuolat prasisklaidydavo, skubiai grįždavo į tiesų kelią, vos tarpusavyje nesusidurdavo. Retsykiais mergina mirksniu įsijungdavo virtualų kompasą ir suvokdavo, kad pati krypsta nuo nurodytų

koordinačių. Paklaidos buvo neišvengiamos, nes tekdavo aplenkti akmens riedulius, čiuožti nuobirynu ir — artėjant papėdei — bristi per gilėjančias, pavojingas pelkes. Sergėtis reikėjo kiekvieno samanas primenančio lopinėlio. Ne vietoje pastatęs kojąužkliūdavai už aštriabriaunio, iš balos kyšančio akmens, ir virsdavai kūliais. Skafandras apsaugodavo nuo rimtų smūgių, tačiau tokie skrydžiai erzindavo, o smegenis galvoje vis vien sukratydavo.

Toli priešakyje, šalia relikto, užsižiebė ryškesnis, labiau išplitęs švytėjimas.

— Tūpt! — įsakė Kevinas. Kareiviai murktelėjo į liūną. Nežymiai pakėlusi galvą, Liusinda išvydo nuo žemės atitrūkstantį riterių žvaigždėlaivį. Nuo planetos paviršiaus jis nutolo per porą šimtų metrų, tokį pat atstumą įveikė horizontaliai ir pakibo ore. Iš pirmagalio šovė ugnies pliūpsnis, perskrodęs orą viršum Karlailų karių. Švilpimas, galingi, apačion tvoskiantys vėjo šuorai ir žybčiojanti ugninė uodega bylojo, kad ŠAR iššovė raketą. Už nugaros tamsą ūmai sudraskė akinantis blyksnis.

Pro vartus šveitė atominį užtaisą!

Prieš išblėstant pošvyčiui, akiratyje nutvisko spindulys, nuo žemės smigęs į laivą. Šauta iš pabūklo, kuris pirmąją jos praleistą dieną Euridikėje pervėrė žvalgybinį transporterį. Žvaigždėlaivį prakiurdė lygiai taip pat greitai. Milžiniškas pavidalas pakrypo ant šono, įžambiai nulėkė apačion ir per ketvirtį savo ilgio įsirausė į šlaitą. Liusinda delnais užsidengė pakaušį, laukdama sprogimo. Nieko neįvyko. Vėl kilstelėjusi akis pamatė, kad apatinėje korpuso dalyje, ten, kur įpraskverbė spindulys, šviečia nežymiai rūkstanti, vyšnios raudonio dėmė, tačiau jokių kitų rimtų nuostolių laivas iš pirmo žvilgsnio nepatyrė.

Mergina nenoriai pažiūrėjo atgal. Po atominio arba kažkokio kito užtaiso, paleisto iš energinio pabūklo, sprogimo vartai suiro, todėl didžioji dalis smūgio bangos atgal į Euridikę nepliūptelėjo, vis dėlto bomba pasirodė tokia galinga, kad menkučiai energijos trupinėliai, prasismelkę į planetą, susvilino šimtus metrų atšlaitės. Paskrudinto ruožo pakraštyje bėgiojo miniatiūrinės figūrėlės, degančios savo skafandruose. Jos dribo viena po kitos, tik neaišku, kas žmones pražudė — negailestingas karštis ar maloningi, staiga sutratėję šūviai. Liepsnų fone sušmėžavo Makolio komanda su penkiomis gravitacinėmis šliūžėmis ir plazmine patranka. Kai pro šalį prasklendė artimiausia platforma, mergina pabėgėjo į priekį ir į ją įsikibo. Įkandin atlėkė ir Higins. Makolis nurodė saviškiams sumažinti greitį, idant prie jų spėtų prisijungti iš viržyno atskubantys kareiviai.

— Kiek mūsiškių praradome? — paklausė Liusinda. Jai atsakė Kevino balsas:

— Beveik pusę. Lipkite ant šliūžių, išsiskirstykite, judėkite

pirmyn. Makoli, pačiršink visus akiratyje užfiksuotus ŠAR būrelius.

Iš kitos kalvos pusės atūžė plazminių pabūklų blyksniai. Nors priešai tiksliai nesitaikė, naikinamoji jų galia tiesiog pritrenkė: žvilgtelėjusi per petį Liusinda pamatė, kaip pelenais virto vienas individas, kurį užliejo energijos iškrova — pakankamai stipri, kad į dalis suskaldytų tanką. Užsiliepsnojo po liūties išmirkę, bet per apšaudymą žaibiškai išdžiūvę krūmokšniai. Makolis su komanda ir plazmine patranka keliavo ant priešakinės gravitacinės platformos. Ji pasisuko šonu, ir artileristai įniko šūviais svilinti orą, taikydamiesi į tą pačią vietą. Per kelias kovos sekundes kiti pilotai pasistengė kaip įmanoma labiau nutolti nuo Makolio. Priešininkų atsakas išvedė vieną transporterį iš rikiuotės, bet galų gale plazminė ugnis, plieskianti nuo ŠAR pajėgų, nutrūko.

Vėjo gūsiai nelauktai sustiprėjo, ir daugmaž po minutės kareiviai atsidūrė prie relikto, greta nukritusio laivo. Liusinda įjungė tapatybės nustatymo programą, atskiriančią Karlailų bei Euridikės pajėgas nuo riterių, nusirideno nuo šliūžių, leisdama skafandrui amortizuoti smūgį. Išsitiesė ant žemės ir ėmė pliekti į kiekvieną skafandrą, nuo kurio neatsklisdavo kodinis dzingtelėjimas. Pastebėjo žmones, nelygia vorele išnyrančius pro apgadinto žvaigždėlaivio liuką, ir nupylė juos vieną po kito — šaudė vis greičiau, nes aukos leidosi į kojas. Kai kurie riteriai pasislėpė už korpuso sienų, bet Karlailų kariai nusekė jiems iš paskos. Gaiduką tebemaigančiai Liusindai dingojos, kad jos ausis pasiekė laive skambantis ginklų pokšėjimas.

Skafandrui nespėjus įspėti apie pavojų, merginos nugarą užgriuvo sunkus svoris, dilbius prislėgė stipresnės, šarvuose įkalintos rankos. Per ryšio kanalą sududeno balsas.

— Nešaudykit! Nešaudykit! Viskas baigta! Riteriai nustojo kautis!

Liusinda atpažino šaukiantį žmogų.

— Armandai!

— O Dieve, čia jūs. — Generolas nučiuožė nuo skafandro, ištiesė ranką ir padėjo jai atsistoti. — Ar galit susisiekti su savo vadovybe? — paklausė. — Man nepasisekė. Jūsų kareiviai manęs neklauso. Čia tikros skerdynės.

Suglumusi ji persiuntė Armandui komandinio kanalo kodą. Kurį laiką stebėjo, kaip jis šūkauja, gestikuliuoja, blaškosi į priekį ir atgal. Po kokių keturių minučių sustingo, galop žengė prie Liusindos. Virš jųdviejų galvų pakibo Juodojo pjautuvo orlaivis.

— Jūsiškiai… jūsiškiai barbarai neima belaisvių!

Mergina papurtė galvą.

— Nes negavo atitinkamo įsakymo.

Armandas atšovė antveidį.

— Mes pratęsėme derybas net ir užpuolę riterius. Kiekviena iš kovojančių pusių prarado galbūt po tuziną žmonių. Į mūšį stojo pusė

tūkstančio ŠAR. Jūsų pajėgos išpjovė *tris šimtus*.

— Ei, mes irgi praradome šimtus, — priminė Liusinda. — Per branduolinį sprogimą ir ant šlaito.

— Teisingai, — linktelėjo Armandas. — Iki relikto nusigavo tik penkios dešimtys iš jūsų žmonių. Jie ir nužudė didesnę dalį riterių.

— Štai kokios pasekmės gresia, kai į pagalbą iškviečiami prakeikti Karlailai.

— Pats matau. — Jis pamažu aprimo. — Džiaugiuosi, kad jūsų neatsibeldė daugiau.

Liusinda nusijuokė.

— Mes laimėjome.

— Išties. — Armando žvilgsnis nukrypo šalin. — Kol kas. Kitas į planetą prisistatęs ŠAR žvaigždėlaivis jau tikriausiai skrenda čia. Tikiuosi, prakeiktiems Karlailams pavyks jį sustabdyti.

— O, dėl to neverta jaudintis…

Padanges nušvietė sodrėjantis raudonis. Liusinda įbedė akis į jo šaltinį. Nuo pietryčių horizonto atsiplėšė kažkoks ryškus objektas, kuris šovė į dausas nelyginant mažutė, fizikos dėsniams nepaklūstanti saulė.

15. MAIŠTININKAI IR SUGRĮŽĖLIAI

Vinteris, kaip pats galvojo, niekada nejautė priešiškumo operai. Pakentė ją, jei tik libretas skambėdavo itališkai. Tačiau nuo giedamos angliškos prozos jam darėsi koktu, protarpiais norėjosi nusikvatoti, į sceną rodant pirštu. Prie bendro fono bent jau derėjo šitam pastatymui atrinktos dainos, vieną iš kurių užtrauks jiedu su Kolderiu, nūnai lūkuriuojantys ir prakaituojantys užkulisiuose. Kovalskis-Armandas naujutėle girgždančia uniforma, padažyta barzdele ir nusmailintais ūsiukais prispaudė vieną ranką prie medaliais nusėtos krūtinės, atmetė kitą ir uždainavo:

Tavo prašymo įvykdyt negaliu! Antraip išduočiau
EKA kartu su Jungtiniu vadų komitetu.
Niekas mane neprivers sulaužyti priesaikos,
kurią Paryžiuj daviau, kai pradėjau eit savo pareigas.

Jam atsakė priešais jungtinį chorą — ir vyrai, ir moterys vilkėjo nušiurusius apdarus, — stovintis Alenas Aruris, kuris, trumpai nusikirpęs plaukus, apsirengęs darbiniais drabužiais, vaidino sugrįžėlių agitatorių Lorensą Hemondą:

Išdavikais derėtų vadinti bėglius, o ne mus.
Kaip sprukdami į žvaigždes apginsim Paryžių, Prancūziją,
Europą arba Žemę?
Kur Paryžius dabar? Kas gyvena Prancūzijoj?
Kas slankioja Žemėj
Ir baudžiasi už jos ribų ištrūkt?

Kovalskio ranka nukrypo viršun, į skliautinę planetos hologramą.

Džiaugiuos, kad apie tai užsiminei. Karo mašinos
jau užgrobė Fobą, ir jas sulaiko tik nuolatinė
lazerių ugnis! Išeikvoję energiją,
mes mirsime badu!
Kovodami tarpusavy tik kenkiame vieni kitiems
ir suteikiam pagalbą priešams.

Aruris tūžmingai suriko:

Mes dar sugrįšim, mes atsiimsim Žemę!

Kovalskis apsisuko ant kulno ir pasišalino nuo scenos, taip duodamas ženklą Vinteriui su Kolderiu. Tuodu išdrožė iš užkulisių kaip atsargos armijos kareiviai, pajudėjo nuolaužomis apšnerkšta gatve, bet vietoj ginklų rankose laikė gitaras. Muzikantai užgrojo „Didžiuosius Senuosius", o jungtinis choras jiems pritarė.

Ar tūnodamas plieno urve jauti…

Dainuodamas Vinteris krustelėjo skruostu ir pakoregavo užtamsintų akinių poliarizaciją, kad vakaro prieblandoje įžvelgtų parke susirinkusius žiūrovus. Ben-Amis gavo leidimą prieš pat premjerą. Pati scena buvo gigantiška, poros šimtų metrų skersmens, aprūpinta prožektoriais ir hologramų projektoriais, kurie iš išvaizdos priminė apgultį surengusias mašinas bei lazerines patrankas. Orą drebino stiprintuvų dundesys. ŠAR žvaigždėlaivis kybojo, kaip ir anksčiau, šiek tiek į šoną nuo *Jardin dės Ėtoiles*. Minią sudarė apie šimtas tūkstančių žmonių; visame mieste dar didesnis jų skaičius stebėjo spektaklį per ekranus arba kontaktinius lęšius. Vinteriui su Kolderiu ligi šiol nė karto neteko tiesiogiai pasirodyti prieš tokią milžinišką auditoriją. O taip, grupei gerbėjų netrūko, tačiau tie buvo gerokai išsisklaidę: populiarumu ji mėgavosi Asteroidų žiede, kur kas mažiau klausytojų į koncertus ateidavo gimtuosiuose muzikantų namuose. Šį vakarą susirinko ne *jų* publika, tačiau įsivaizdavus, kad brązgina gitarą savo sekėjams, Vinterį nukratė silpnas drebulys.

Nors galima sakyti, kad spektaklį stebėjo ir ne Ben-Amio žiūrovai. Jau dabar Vinteris pastebėjo ne vieną tuščios erdvės žiedą, supantį grupeles tarpusavyje besigrumiančių nutrūktgalvių, nuo kurių atšlijo kiti žmonės; durklo blizgesys, žybsnis šūvio, paleisto iš automatinio pistoleto su slopintuvu, liudijo, jog tie karštagalviai naudojosi pamėgtais, artimoje kovoje tinkamais ginklais, priešininkams jų nerodydami ir neprašydami jokios malonės. Bet tai nereiškė, kad kils rimtų problemų ar išsipildys Amelijos Or lūkesčiai dėl maišto. Dauguma nuožmiai besipjaunančių vyrukų, žinoma, prijautė kažkokiai politinei krypčiai, bet reformatorių ir sugrįžėlių idėjos jiems viso labo asocijavosi su komandos, gaujos spalvomis ar šeimos garbe. Nei atgaivinti sugrįžėliai, kurių gyvenimus tikroviškai arba nelabai atvaizdavo aktoriai, nei Amelija Or minioje nesišlaistė. Vinteris numanė kodėl, nors su Amelija nesikalbėjo gana ilgai. Puikūs jų santykiai tęsėsi ne vieną dieną bei naktį, bet šiuo momentu muzikantas nebenutuokė, kokiame draugystės etape jiedu atsidūrė. Ji pasinėrė į sugrįžėlių intrigas ir pranyko nė netarusi sudie. Ben-Amis užtikrino, jog nerimauti nėra reikalo. O Vinteriui rodėsi, kad

ilgaamžiams būdingas savotiškas susvetimėjimas.

Kai baigėsi viena kova, prasidėjo kita. Aukas surinko atšvilpę Juodojo pjautuvo entomopteriai. Vinteris su Kolderiu susižvalgė, nusišypsojo, brūkštelėjo per stygas ir užbaubė paskutinę dainos eilutę:

IR SMEGENIS JŪSŲ SURYSIMU!!

Tamsa, prožektorių šviesos pliūpsnis, griausmingi aplodismentai. Jie nusilenkę išėjo iš scenos, žingsniuodami priešinga kryptimi nei choristai. Žinojo, jog prieš trečiąjį veiksmą, kol tęsis dvidešimties minučių pertrauka, žmonės grūsis eilėje prie gėrimų. Savaisiais Vinteris ir Kolderis ketino pasimėgauti artistų draugijoje. Kovalskis, Aruris, Voit bei pustuzinis kitų įsitaisė užkulisių kabinoje, pagamintoje iš kažkokios išmoningos materijos, kuri, aptraukusi rėmus, galėjo įgauti įvairias formas ir sukietėti. Į persirengimo kambarį bei atgal nepaliaujamai kursavo aktoriai, pakeliui prigriebdami alkoholio arba suplėšdami dūmą. Muzikantai čiupo alaus butelius.

— Sekasi neblogai, — prabilo Vinteris.

Kovalskis pakėlęs kokteilio taurę susiraukė ir pabilsnojo į stalą.

— Neprikalbėkite.

— Ką gi, padaužykim galvomis į medį, kad mums sektųsi.

— Puikus pasiūlymas, — tarė Ben-Amis, atsiūbavęs kartu su asistente. Al-Kajed nusišypsojo ir mirktelėjo Kolderiui.

— Tu *siaubingas,* — pareiškė ji.

— Toks jau esu, — atšovė prodiuseris.

Vinteris it pakerėtas spoksojo į Voit, kurios kostiumas atrodė, lyg būtų atplevenęs vėjo gūsiais ir kažkaip užsikabinęs ant kūno. Solistė stovėjo, į šnerves traukdama garus iš mėlyno vamzdelio, įdėmiai žiūrėdama į šoną. Staiga moteris atsigręžė į jį. Matyt, pajuto tiriantį žvilgsnį, nusprendė Vinteris, mandagiai, nors ir pavėluotai, šyptelėjo, nežymiai nukreipė akis šalin. Tačiau Voit iškėlė ranką.

— Viskas klostosi blogai, — tarė.

Žmonės nekreipė į ją dėmesio. Įsitempusi kaip styga, — galvojo jie.

— Aš kalbu rimtai, — tęsė solistė ramiu, bet įtikinančiu balsu. — Padėtis labai prasta. Peržvelkite transliuojamas naujienas.

— *Naujienas?* — sukluso Vinteris. Tam tikrų permainų tikėjosi, bet vis tiek jautėsi, tarsi susidūręs su svetimkūniu. Per pasirodymus realiame pasaulyje nieko nevykdavo; pašaline informacija atlikėjai nesidomėdavo. Jos akyse muzikantas pastebėjo spalvų šmėstelėjimą — prisijungę prie žinių tarnybos kanalo sumirgėjo kontaktiniai lęšiai. Rodos, Voit nejuokavo.

Marškinių kišenėje Vinteris sužvejojo kortelę, kurią lengvu sprigtu padidino iki delno apimties plokštelės. Kai įjungė naujienų kanalą, į jį sudunksėjo aplinkinių pečiai bei alkūnės.

— Prašom. Žiūrėkite. — Po krestelėjimo mažutė plokštė virto

ekranu. Vinteris sulenkė jos kraštą ir pastatė ant stalo.

Grūdėtą vaizdą transliavo miniatiūrinės kameros — pernelyg mažos, kad išryškintų atskiras detales; naktinio matymo režimas perteikė žalsvus atspalvius bei šūvių blyksnius. Reginys Vinteriui sužadino virpulį keliančius prisiminimus. Kažkas pabandė balsu ištarti tai, apie ką pagalvojo muzikantas.

— Panašu į…

Jį nutildė kitas žiūrovas.

Postžmonių, o gal prieš žmonijos užgimimą egzistavęs reliktas, į kurį įsibrovė Karlail ir kurį sergėjo riteriai, kartkartėmis atsidurdavo centre, nuo jo vilnijo miglota, bet tikra šviesa. Aplinkui bruzdėjo mašinos bei žmonės, įsivėlę į susišaudymą. Iš naujienų kanalo ir nuo aktorių sklindantis balsų šurmulys bylojo apie sąmyšį. Užtat mūšio sceną filmuojančios kameros jokios sumaišties neperdavė. Kiekvienas tenykščių judesys atrodė tikslingas. Tarpusavyje kovojančios pajėgos žinojo, ką daro. Kaip ir Vinteris.

Pakėlęs akis jis apžvelgė susibūrusiųjų veidus, iš kurių sprendžiant, spektaklis visiems iškrito iš galvos. Vienas kitas nusidažė žalsvai, bet ne dėl ekrano atspindžio.

— Euridikės kariuomenė grumiasi su riteriais, norėdama perimti relikto kontrolę, — prabilo Vinteris, pateikdamas pirmą normalų paaiškinimą, kurį aplinkiniai išgirdo.

— Kaip jūs supratote? — pasiteiravo Kovalskis.

Muzikantas suvokė, kad jam nederėjo šito žinoti.

— Tai akivaizdu, — atsakė patraukęs pečiais.

Ben-Amis pažiūrėjo į rankinį laikrodį, su kuriuo niekada nesiskirdavo, ir subarbeno per ciferblatą.

— Mes privalome tęsti pasirodymą, — pareiškė.

Vinteris pritrenktas įsispitrėjo į prodiuserį. Artistai jau ruošėsi grįžti į sceną.

— Juokaujat? — paklausė muzikantas.

— Ne, — atšovė Ben-Amis ir dūrė nykščiu į ekraną. — Manot, *čia* rimta kova? Nutraukite spektaklį, ir jūs pamatysite tikrą *mūšį*.

Vinteris vis dar negalėjo patikėti savo ausimis. Pažiūrėjęs į kolegą, Kolderis gūžtelėjo, ištuštino butelį ir griebė savo gitarą. Bičiulis pasekėjo pavyzdžiu. Jie drauge išniro iš kabinos, atsistojo užkulisiuose, pasirengę išeiti į sceną bei užtraukti pirmąją dainą apie abipusį priešiškumą, beprasmiškas, antrąsias, tarpusavyje nesusijusias mirtis. Nė vienas iš poros neatminė sugrįžėlių maišto — prieš, o gal per Juodojo pjautuvo pjūtį abu neteko poros mėnesių prisiminimų.

Vinteris jautė tam tikrą pasitenkinimą, kad prarado gyvybę išlikęs sugrįžėliu, o partneris bent jau turėjo drąsos apginti savo, kaip bėglio, įsitikinimus, tik šioji smulkmena išgaravo iš bendros jų istorijos arba legendos.

Kovalskis užgiedojo Žako Armando ištikimybės priesaiką, skirtą Jungtiniam vadų komitetui, nors, visai įmanoma, jog dūmė jiems akis — priklauso, kaip pažiūrėsi. Jam atsakęs karštligiškai subruzdėjo choras. Chaoso fone dainavo ir šoko Voit, trykšdama besaikiu feministiniu pykčiu, dėl brolžudystės apimta feministinės nevilties.

Auditorijoje nutrūko bet kokios rietenos. Vinteriui dingojos, kad šimtai tūkstančių akių smigo tiesiai į sceną, bet dauguma jos nematė, stebeilijosi kiaurai aktorius, stebėdama fragmentiškas naujienas apie grumtynes dėl relikto, apie įsiliepsnojusį tikrą maištą. Vis dėlto žvilgsniai, kurie varstė šokančią, kovotojus smerkiančią Voit, nė sykio nenukrypo į šoną.

Ore nuskardėjo garsas, tarytum dausas nuo vieno horizonto iki kito kažkas būtų perskrodęs. Vinteris pakėlė akis ir išvydo gigantišką, švytintį objektą — tiesiog galvoje netilpo, kaip toks milžinas galėjo skraidyti. Rodės, kad iš šiaurinių padangių leidosi kalnas. Kaip meteoras, slinko per lėtai, kaip orlaivis, judėjo per greitai. Jis pradingo už akiračio ribų, tačiau griausmas nenutilo.

— Į planetą atsitrenks asteroidas, — išsižiojo Kolderis.

Siaubingų, gresiančių pasekmių suvokimas pakurstė sąstingį, užuot sukėlęs paniką. Žmonės nė nesuriko. ŠAR laivas, kybantis virš parko, staiga apačion išpurškė galingą oro srautą ir šovė tolyn, vydamasis gerokai didesnį skraidantį objektą. Kad ir kas grėsė Euridikei, užkirsti kelio pokyčiams nebūtų įstengusios jokios menkesnės jėgos arba veiksniai. Žiūrovai, žiopsoję viršun, vėl atsisuko į sceną.

Voit tebešoko.

Liusinda stebėjo danguje augantį objektą, sykiu galvojo, kokios beprasmiškos yra gyvybė ir mirtis. Jeigu nuojauta jos neapgavo, labai tikėtina, kad Euridikės laukia akistata su asteroidu bei masinis išnykimas. Mergina griebė Armandą už rankos.

— Iškvieskite žvaigždėlaivius! — sušuko. — Visus. Surinkite kiek įmanoma daugiau žmonių.

Aukštyn žvelgiantis generolas tik papurtė galvą.

— Žiūrėkit, — pamojo jis.

Iš pradžių atrodė, kad gigantiškas bolidas, pakibęs beveik virš mūšio lauko, veržiasi į atmosferą. Nuo dangaus kūno puslankiais plūstelėjo šimtai kibirkščių, jo paties žvilgesys priblėso. Po kelių sekundžių tapo aišku, kad žiežirbos krenta nuosekliai lyg po fejerverko sprogimo ir lekia tokiomis trajektorijomis, kurių besilaikydamos nutūps relikto zonoje, o kai kurios stačiai jam ant galvos. Dar po sekundės kitos objektų žioravimas išbluko iki infraraudonojo švytėjimo, ir jie virto taškeliais, sparčiai didėjančiais regėjimo lauke. Dešimtys neprašytų svečių netikėtai pokštelėję suskilo į smulkesnes dėmeles, per blausias bei mažas, kad jas įžiūrėtų vaizdą artinanti,

naktinio matymo režimu aprūpinta įranga. Vis dėlto jos leidosi į planetą, tiksliau sakant — didelei Liusindos nuostabai — *skrido*.

Bolido liekanos perrėžė padangių skliautą ir pranyko už horizonto anksčiau, nei jo atžalos įveikė pusę kelio iki žemės. Ne, asteroidu čia nė nekvepia, — nusprendė mergina: iš aukštos, stabilios didžiojo objekto trajektorijos piršosi išvada, kad jis dirbtinės prigimties ir kažkaip valdomas.

— Kokia ten velniava? — paklausė Liusinda.

Šįkart išsigąsti bei stverti ją už rankos atėjo eilė Armandui.

— Karo mašinų desantas. Didesnių man niekada teko regėti, netgi anuomet, kai… — jis krestelėjo galva. — Susisiekit su vadovybe. Aš užmegsiu ryšį su saviškiais ir riteriais. Mums reikės kautis išvien.

Generolas nubėgo šalin, o Liusinda pamėgino išsikviesti Janą Karlailą. Į šaukinį atsiliepė Kevinas.

— Janas negyvas.

Pastarųjų įvykių fone naujiena nepasirodė sukrečianti. Jai tik nežymiai suspaudė širdį.

— Bet kurią akimirką turėsime stoti į kovą prieš karo mašinas, — pranešė mergina. — Jos leidžiasi…

— *Žinau!* — užriko Kevinas. Aprimęs pridūrė: — Aš bandau suburti kareivius. Štai sąrašas. — Jis nusiuntė žinutę į pusseserės šalmą. — Surasiu visus, kurie priklauso Makolio artileristų komandai. Tu paieškok likusių. Vesk juos už nukritusio žvaigždėlaivio arba vidun, jei pavyks. Pakeliui prigriebkite bet kokius numestus ginklus. Išlaikykite užimtas pozicijas kiek galėdami ilgiau. Amelija suveikė mums laivą, ir jis artėja prie planetos.

— *Tiktai vieną?* Čia skrenda ir riterių žvaigždėlaivis.

— Taip, taip, — dirgliai atsakė Kevinas. — Aš stengiuos perduoti žinią abiem, kad jie nesusprogdintų vienas kito.

Potencialios katastrofos mastai merginą akimirkai sustingdė. Galbūt ją prakeikė? Nuo to momento, kai įžengė į reliktą? Iš sąmonės išvijusi prietaringas mintis, Liusinda ėmėsi vykdyti Kevino reikalavimą. Tuo pat metu pajuto palengvėjimą, jog, apimta dvejonių, trumpam nutilo — bent jau nebeblaškys pusbrolio dėmesio.

Kevino persiųstą informacijos paketą sudarė standartinė komandos narių lentelė, nuolat atnaujinanti duomenis apie kareivių pareigas ir gyvybinę būklę. Makolio artileristų pavardės tebešvytėjo, išdėstytos atitinkama eilės tvarka, nors būryje hierarchiniai skirtumai praktiškai neegzistavo. Ji užmezgė ryšį su visais iš karto ir pasileido tekina link nukritusio ŠAR laivo; bendražygiai prisijungė prie Liusindos vienas po kito. Nukautų riterių galvas jau rinko technikės iš Juodojo pjautuvo. Vargu ar tie žmonės padėkos už sugrąžintą gyvybę, bet mergina džiaugėsi matydama, kad jų nepaliko likimo valiai. Į kalvą įsirausęs žvaigždėlaivis visur išvartė šimtus tonų žemės, todėl

teko bėgti per daubeles ir kauburius. Variklis greičiausiai tebeveikė, antraip milžiniškas laivas nusileistų ant dugno, užuot stirksodamas kaip pailgas akmuo, kyšantis iš skalūno sluoksnio, pakrypęs — šlaito atžvilgiu — trisdešimties laipsnių kampu, į šoną pasviręs per penkioliką laipsnių.

— Jei turėtume pilotą, — panosėje sumurmėjo Liusindą, — galėtume *išjudinti* tą moč…

Užbaigti sakinio jai neleido iš paskos lekianti, per dešimt metrų nutolusi Higins.

— Aš sugebu pilotuoti žvaigždėlaivį.

— Tu? Kaip?

— Kadaise atsitiktinai persirašiau reikiamų įgūdžių programą.

— Po velnių, kodėl jais nesinaudoji, kad užsidirbtum *pinigų?*

Žaibogaudė sukrizeno.

— Ar *tu* pasitikėtum laivą valdančiu Pagrobimo nuokruša?

— Regis, neturėsiu kitos išeities.

Liuko anga, pro kurią spruko riteriai, žiojėjo po atsikišusia korpuso briauna. Liusinda sustojo greta ertmės ir suskaičiavo saviškius. Iš likusių dvidešimt devynių kareivių prisistatė visi, nė vienas neatrodė nukentėjęs. Ji pasidalino planu su Kevinu.

— Užduotį atlikite judvi su Higins, — atsakė pusbrolis. — Kiti tegul lieka sargyboje. Juos surinksite, jei pajėgsite atplėšti laivą nuo žemės.

Mergina įsikibo į liuko kraštą, prisitraukė aukštyn ir smuko vidun. Kai planetinę traukos jėgą pakeitė laive vyraujanti gravitacija, ji kaip įprastai kelioms sekundėms prarado pusiausvyrą. Žaibogaudė atkartojo manevrą viena ranka. Išsitiesusios stačios jos apsidairė. Anksčiau Liusinda nesilankė riteriams priklausančiuose erdvėlaiviuose, tačiau ne kartą skrido ŠAR pastatytais laivais. Nuo pažįstamų interjerų vietinis skyrėsi tik tuo, jog čia žaliavo daugiau nykštukinių medelių. Kol kas nebuvo matyti jokios šūvio padarytos žalos. Šalmo ekrane užsižiebė dar pora pavardžių — į žvaigždėlaivį pirmi įsibrovę du būrio nariai nužudė dešimt riterių, kaip ji išsiaiškino susisiekusi su porele, ir į nelaisvę paėmė vieną žmogų, bet ne iš ŠAR padermės.

— Tuojau pas jus ateisiu, — tarė jiems Liusinda. Atsigręžusi į Higins, paklausė: — Žinai, kaip nusigauti į valdymo centrą?

— Pirmyn ir kairėn.

— Gerai. Prieš imdamasi kokių nors veiksmų, sujunk mane su lauke budinčiais pėstininkais.

Žaibogaudė linktelėjo ir nubėgo. Liusinda iškišo galvą pro liuką, liepė kareiviams kuo greičiau į laivą pakviesti technikę iš Juodojo pjautuvo, grįžo atgal, vėl trumpam išvesdama iš pusiausvyros vestibuliarinį savo aparatą, ir pajudėjo koridoriumi, užpildytu bonsais bei sudužusiais akvariumais, kuriuose šlepsėjo dvesiančios žuvys. Tarp

stiklo šukių tysojo žmonių lavonai ir kūno dalys. Mergina juos atsargiai peržengė arba apėjo žinodama, jog ne visi čia drybsantys gali būti negyvi. Bet porą būrio narių pasiekė be jokių netikėtumų. Tuodu sėdėjo veja išklotoje bendruomeninėje zonoje, savotiškame salone, atstatę ginklus į vyriškį, kuris rankas laikė iškeltas, prispaustas prie pakaušio. Jis vilkėjo juodus drabužius, tačiau riteriams nepriklausė. Paaiškėjo, jog Karlailų kariai į nelaisvę paėmė Džonstoną.

Sairusas Lamontas kabinosi į tinklą kaip išsigandęs vaikas linksmųjų kalnelių atrakcione. Svildamas atmosferos sluoksniuose, į darbą paleidęs karo mašinas, asteroidas prarado vieną dešimtąją savo masės ir beveik pusę technikos. Virš vandenyno skriejantis akmens luitas su laivu, prikaustytu prie pirmagalio, tebebuvo įkaitęs iki raudonumo.

— Rodos, likau vienas, — paskelbė „Alkanas drakonas”. — Įsibrovėlių virusas išsaugotas, bet jis nebeveiksnus. Aš užmezgiau ryšį su naujuoju asteroido varikliu.

— Sugebėsi jį kontroliuoti?

— Manau, taip, — patvirtino laivas su jam nebūdinga dvejone. — Bet šiuo momentu nenorėčiau išbandyti viršš viesinio šuolio.

— Džiaugiuosi tai girdėdamas, — suniurnėjo Lamontas. — Užteks ir viršgarsinio greičio. Ar galėtum taip sumažinti tempą, kad mes nebedegtume atmosferoje?

DI nė nesiteikė atsakyti. Žmogus nejuto, kaip laivas sulėtėjo, bet vandenynas ir debesų virtinės, užuot švysčioję pro šalį, ėmė lėtai bei didingai slinkti. Švytėjimas aplink asteroidą pamažu išbluko.

— Greitis tesiekia penkis machus, — patenkintas pranešė „Alkanas drakonas”.

— Šaunuolis, — pagyrė Lamontas. — Ar pajėgtum, hmm, jį pilotuoti?

— Kol kas man nesinorėtų eksperimentuoti. Mieliau pasirūpinčiau nusileidimu.

— Su tuo susitaikyčiau.

— O… — laivas atsiliepė apmaudžiai, tarsi žmogus būtų piktnaudžiavęs jo gerumu. — Reikės taip nutūpti, kad išgyventum?

— Būtų idealu, — atsiduso Lamontas.

— Gerai, aš pakoreguosiu aukštį. — Po kelių minučių laivas pridūrė lyg sau pačiam: — Įdomu, ar nusileistume žemiau, jeigu šitą pastumčiau priešinga kryptimi…

Ne, jie nemirs. Pirmosios vilties kibirkštys, ko gero, sužioravo, — ironiškai pagalvojo Ben-Amis, kai minia nepajuto deginančios smūgio bangos, ir jos neapipylė liūtis žemių, kurias išskobtų į planetą atsitrenkęs asteroidas. Paniką žmonės suvaldė, bet palengvėjimo netramdė. Daug kas glebėsčiavosi, kūkčiojo, kvatojo kaip pamišėliai. Netrūko džiaugsmingai šūkaujančių arba plojančių taip trankiai, kad

ausinių neturintys žiūrovai nebegirdėjo atlikėjų. Prodiuseris nuoširdžiai abejojo, jog stiliaus ir meniškumo prasme sudėtingiausia pjesės dalis, kurioje nuosekliais virtualios realybės epizodais bei foniniais debatais jis siekė parodyti į skrydį išsiruošusių kolonistų triumfą, nusipelnė tokių trikdžių. Tačiau dėl palaimos, užplūdusios žmones, kuomet pavyko išvengti, regis, garantuotos katastrofos, paskutinis „Maištininkų ir sugrįžėlių" veiksmas visiems jį stebintiems amžiams asocijuosis su džiūgavimu bei gyvenimu. Kiekvienas kritikas, išskyrus patį Ben-Amį, atmins spektaklį kaip vieną iš įspūdingiausių jo kūrinių.

Andrėja Al-Kajed suspaudė prodiuserio ranką ir atsiduso, nenuleisdama akių nuo besilankstančios, gėlių puokštėse skendinčios Voit.

— Kodėl mes likome gyvi?

— Vienas Dievas žino, — atsakė Ben-Amis. — Galbūt tas objektas tiktai nuslydo atmosferos paviršiumi. O gal riterių laivui pasisekė jį nukreipti.

Asistentė papurtė galvą tebežiūrėdama į solistę.

— Taviškis fizikos dėsnių suvokimas kaip visada žavingai intuityvus.

Jis mostelėjo ranka ir nustebino Al-Kajed netikėtai ją pabučiavęs.

— Eime. Metas nusilenkti ir mums.

— Tik ne man, — paprieštaravo moteris.

— Aš primygtinai reikalauju.

Jiedu žengė į sceną, pavymui atsekė ir trupė. Aplodismentai užgriuvo artistus nelyginant smogiamoji banga. Plojimai atslūgo tarytum mūšos vilnys, pasitraukiančios nuo kranto, o minia sutartinai įkvėpė bei nuščiuvo. Ben-Amis prisimerkė įbedęs akis į dangų, nekantriu gestu paliepė išjungti prožektorius. Į padanges sugrįžo ryškus objektas. Akivaizdu, kad aplėkė visą planetą. Dabar nebetvieskė raudoniu, atrodė smulkesnis arba tiesiog sklendė aukščiau, už planetinio šešėlio ribų, apšviestas saulės, kuri jau patekėjo virš Naujosios Pradžios. Žvilgantis paviršius įgavo daugiau briaunų, ir Ben-Amiui sekundę kitą rodėsi, tarsi jis žvelgtų į kumštyje sugniaužtus perlus.

Liusinda nuožmiai dėbtelėjo į Džonstoną. Tas žiūrėjo į ją abejingai, kaip į eilinį Karlailų pėstininką. Mergina prisiminė nepakėlusi antveidžio. Vos tiktai šį atšovė, žaibogaudžio fizionomijoje nušvito plati šypsena. Iš pažiūros jis buvo jaunesnis. Panašią nekaltą išraišką veikiausiai spinduliavo ir pačios Liusindos veidas.

— Džiaugiuosi vėl tave matydamas, — prabilo Džonstonas. — Ar galėtum paprašyti savo galvažudžių nukreipti ginklus šalin? Jie mane erzina.

Belaisvio įžūlumas akimirkai atėmė jai žadą.

— Po velnių, aš nesiruošiu tau dėkoti už tai, kad atsidūriau čia.

— Pakratyti kojas, šiaip ar taip, tikėjaisi, — logiškai pastebėjo jis ir nykščiu bakstelėjo sau į krūtinę. — Prieš tave sėdi kopija. Mano mirtis, esu tikras, buvo ne ką malonesnė už tavąją. Kaip ir tu, apie ją nepamenu. Tad apsieikime be abipusių kaltinimų.

— Aš žinau, kodėl pagrobei KTĮ, — kaltinančiu tonu išrėžė Liusinda.

— Na, ir puiku. — Džonstonas kryptelėjo galva. — Jį rasi triumo laboratorijoje kartu su kita įranga.

— Kokia įranga?

— Kuria naudojomės tyrinėdami reliktą.

Mergina išpūtė akis.

— Jūs laikėte ją *laive? [* reliktą nėjote?

— Ei, Karlail, pasuk smegeninę. Riteriai elgiasi subtiliai. Nesibrauna vidun kaip marodieriai.

— Ką jie veikia su tavimi, Pagrobimo nuokruša?

Jis žiojosi atsakyti, bet staiga užsičiaupė lyg kažką prisiminęs.

— Man nebūtina tau aiškinti. — Žaibogaudžio skruostai sutrūkčiojo. — Pagal Ženevos konvenciją.

— Gal jį apdoroti? — paklausė vienas iš pėstininkų.

Liusinda nužvelgė kareivį piktu žvilgsniu.

— Ne, — atšovė ir vėl sutelkė dėmesį į Džonstoną. — Atsimokėjai mums tik iš dalies. Tebelieki skolingas milijardus. Vienaip ar kitaip, juos iš tavęs išlupsime.

Belaisvis nusijuokė, parodydamas geresnius dantis, nei turėjo ankstesniame gyvenime.

— Lieku skolingas? Pamačiusi, ką jums išsaugojau, suprasi, kad mes atsiskaitę.

Ji žengė į priekį.

— Užteks man pūsti miglą į akis.

Dzingtelėjo šalmo ekranas. Higins prijungė Liusindą prie lauke likusių kareivių tinklo. Padėtis žemėje ir ore nepasikeitė. Karo mašinos vis dar nepuolė. Akies krašteliu stebėdama piktogramą, ji vėl pažiūrėjo į Džonstoną.

— Gerai jau, gerai, — atsiliepė šis. — Tu norėjai įsigyti naują prašmatnų DK laivą, ar ne? Ką gi, tas, kuriuo keliavau — tiksliau, skridau po juo, tūnodamas „Ekstazyje", — pasišalino, bet kiti, šmižinė — ję po vietinę sistemą, apsikrėtė kažkokiais trūnėsiais. Neįsivaizduoju, kokių supuvusių kiaušinių jie priperėjo asteroidų žiede, bet guldau galvą, kad iš lukšto niekas neprasikals. Komunistų įgulos fermeriams slapta išsiuntė nelaimės signalus. Dauguma apleido savo žvaigždėlaivius, ir juos išgelbėjo A.A. geldos. Kokia negarbė, tiesa? Vadinasi, bėdos rimtos. Džiaukis, kad pati viename iš jų nebandei strykčioti viršširšviesiniais šuoliukais.

Nuleidusi pašaipią repliką negirdom, ji paklausė:

— Ar numanai, kokių keblumų kilo?

Džonstonas patraukė pečiais.

— Kai atsibeldėme į čionykštę sistemą, mus netrukus užpuolė neaiškios kilmės virusas. Ugniasienės, žinomąjį atrėmė, kenkėju nesunkiai atsikratė netgi A.A. laivai. O komunistai prieš užkratą neatsilaikė. Turbūt nusipirko prastas, lengvai pažeidžiamas technologijas iš kokių nors kaubojų ir neapdairiai jas įmontavo į naujuosius variklius.

— Žaibogaudis suprunkštė. — Irgi mat, savarankiški žmonės.

Liusinda užvertė akis, nužvelgė lakuotas lubas.

— Prakeikimas, — iškošė ji.

Šalmas vėl zvimbtelėjo.

— Susidūrėme su keblumais, — ramiai pranešė Higins. — Gal norėsi pažiūrėti, kas vyksta.

— Vyručiai, saugokit belaisvį čia, — pėstininkams nurodė Liusinda ir grįžo tuo pačiu keliu, kuriuo atėjo. Nėrusi pro liuką nuskuodė kitu koridoriumi, užsuko už kampo ir pateko į valdymo centrą. Ji prasiskverbė pro aukštus paparčius bei žengė prie Higins, palinkusios virš kontrolinės įrangos stalo. Ką rodė ekrano kampe, buvo aišku — sąsają, užmegztą su jau egzistuojančiu ryšių tinklu. Pati žaibogaudė stebeilijosi į stalo vidurį, į spalvomis užkoduotus ženklus ir simbolius, kurie šmaižė jo gelmėse lyg dekoratyvinės žuvytės. Liusinda suglumusi pakėlė akis.

— Kas atsitiko?

— Porelė žvaigždėlaivių, laimei, nesusirems, — atsakė Higins. — Vienas kito akiratyje jau nesisukioja. Karo mašinos mūsų nepuola. Netgi atrodo, jog traukiasi. Jos nutūpė ant kalvų ir dabar sprunka pro vartus.

Liusinda kumščiu tvojo į stalą.

— Šūdas! Šūdas! Šūdas!

— Kas yra?

— Jos ne bėga, o bando užvaldyti raizginį!

Ji mintyse išvydo, kaip mašinos veržiasi pro kirmgraužų ertmes visame Karlailų dreife, nutrenkia šalin lengvai ginkluotus muitininkus, atremia vietinių antpuolį arba pačios juos užgriūna, ieško naujų mazgų ir plūsta tolyn.

— O… — tepasakė Higins, priblokšta, kaip ir Liusinda.

— Kokios blogos naujienos?

Žaibogaudė nukreipė pirštą į ekraną.

— Virš mūsų pralėkęs milžinas apskriejo planetą ir ėmė *leistis*. Štai čia. Tiesiai mums ant galvų. Žemės paviršių, manau, pasieks po dešimties minučių. Mes privalome išvyti žmones iš pavojingos zonos.

Liusinda kietai užsimerkė.

— Ne, — atsiliepė. — Iš pradžių teks uždaryti vartus. Pasek riterių pavyzdžiu — į kiekvieną ertmę iššauk po branduolinę bombą.

— Man pristigs įgudimo.

— Tuomet susisiek su Armando šutve, perduok, kad jie paspragintų vartus savaisiais energiniais pabūklais.

Ryšio kanale pasigirdo Kevino balsas:

— Aš atšaukiu įsakymą. Laiko beveik neliko, bet to, mums prireiks visos turimos šaunamosios galios. Higins, ar įstengsi pakelti laivą ir paleisti branduolinį užtaisą bent jau į padorių apimčių taikinį?

— Žinoma, — užtikrino metalinė moteris.

— Taip ir daryk. Pasistenk numušti arba suskaldyti skraidantį kalną anksčiau, nei jis persiris virš mūsų horizonto. Žmones suginsime į riterių būstus ir taip atsilaikysime prieš smūgio bangą.

Planas įgyvendinamas. Liusinda žinojo, kad ŠAR stovyklavietė apsaugota nuo bet kokių sukrėtimų — išskyrus tiesioginį branduolinį smūgį arba asteroidą, kuris drėbtųsi stačiai ant stogų. Galimas daiktas, jie išgyvens. Jei ir ne… na, geriau kažko imtis, negu sėdėti sudėjus rankas.

— Lipkite į laivą, — paliepė ji savo būriui, — visi iki vieno. — Kai pėstininkai sugūžėjo vidun, mergina pamojo žaibogaudei. — Uždaryk liuką ir kilk.

Veržtamasis iš suplūktos žemės gniaužtų, žvaigždėlaivis griausmingai užkriokė ir įnirtinai sudrebėjo. Netikėtai šovė aukštyn.

Dideliam Liusindos siaubui, ji iš dalies pajuto pagreitį, kaip per žaibišką pakilimą. Susiradusi prie denio pritvirtintą kėdę atsisėdo ir įsikibo į ranktūrius, o laivas pasviręs susiūbavo. Aplinkui nuskambėjo dūžiai, ausis pasiekė slysčiojimų garsai.

— Kokia ten velniava!

Higins pirštai įniko barbenti per valdymo prietaisų stalą.

— Kontrolinė įranga prastokai reaguoja į nurodymus. Gravitacinis laukas svyruoja. Dėl to kaltas šūvis, išvedęs laivo sistemas iš pusiausvyros.

— Ar galėtum man kaip nors parodyti lauko panoramą? Bent žinočiau, kas vyksta.

Žaibogaudė sumurmėjo kažką apie „idiotišką pultą”, bet pasirūpino, kad iš stalo išnirtų vertikalus ekranas, kuriame, kaip Liusinda vylėsi, nušvito priešais pirmagalį matomas vaizdas. Atsargiai palinkusi į priekį, įsižiūrėjo į tariamai dieninę planetos pusę, sulipdytą iš atskirų, duomenų bazėje saugomų kadrų, nudažytą sodriomis, autentiškumo įspūdį sudarančiomis spalvomis. Taip sukurptam reginiui tikrasis žvaigždėlaivio pilotas, ko gero, jaustų didesnę panieką negu Higins. Laivas jau skriejo atmosferos pakraštyje, už trisdešimties tūkstančių metrų nuo planetos paviršiaus. Ties horizontu sužvilgo ryškus, nenumaldomai augantis ir artėjantis taškelis. Ekrano neskaidė

tinklelis arba Nonijaus skalės linijos, tačiau mintyse atlikusi skaičiavimus Liusinda nesunkiai nustatė objekto dydį ir tempą. Jis buvo mažiausiai kilometro ilgio ir skriejo trigubai ar keturgubai greičiau už garsą.

— Netrukus atsidurs per šūvio nuotolį, — pranešė Higins. Žvaigždėlaivis šastelėjo pirmyn, inercija keleivius nusviedė atgal.

— Taikausi, — pridūrė žaibogaudė ir pakėlė ranką, ketindama aktyvuoti užtaiso leistuvą.

Objektas pranyko.

— Ar matei? — sušuko Higins.

— Kur jis dingo?

— Neįsivaizduoju. — Metalinė moteris pabeldė į stalą. — Bet pastebėjau Čerenkovo spinduliavimo blyksnį. Jis atliko viršššviesinį šuolį.

— Tai *žvaigždėlaivis?*

— Nežinau. Minutėlę… o, tik pažvelk. — Jos balsas išdavė baimingą pagarbą.

— Įką?

Higins atsitiesė ir nusisuko nuo prietaisų skydo. Vaizdas ekrane pakito.

— Dabar žiūrime į užnugarį. — Ji išdidino panoramą taip, kad viduryje išdygtų reliktas. Greta jos kyšojo dar viena kilometro aukščio smailė — grubesniu paviršiumi, bet ne ką mažesnė už pirmąją.

— Jis nesudužo, — pasakė žaibogaudė, — o nusileido. Po velnių, *nusileido.*

Sairusas Lamontas kabėjo elastiniame tinkle ir ašarojo. Dalinai dėl palengvėjimo, kuris apėmė suvokus, kad pavyko išsaugoti gyvybę. Bet labiausiai širdį gėlė dėl netekties pojūčio ir agorafobijos. Kai „Alkanas drakonas” atsikratė mirtino krovinio ir perėmė naujojo variklio valdymą, Lamontas galėjo paprašyti DI grįžti į kosminę erdvę, vis dėlto apsisprendė nutūpti mūšio lauke trokšdamas pasielgti teisingai ir, jei įmanoma, ištaisyti padarytą žalą, prie kurios jis pats su laivu prisidėjo kaip instrumentai. Tačiau mintis, jog teks atsisakyti nuolatinės žvaigždėlaivio draugijos bei grįžti į žmonijos ratą, vis tiek gąsdino.

— Kuo dabar užsiimsi? — paklausė laivas.

— Pabandysiu susisiekti su čionykščiais.

— Skrydis į atmosferą rimtai pakenkė mūsų antenoms. Užmegzti ryšio su išore nepajėgsime. Jų remontas pareikalaus nemažai laiko.

— Aš liksiu čia ir palūkėsiu, — atsakė Lamontas. — Kas nors garantuotai užsimanys tave ištirti.

— Po kurio laiko, — sutiko DI. — Kol kas žmones, susibūrusius aplink reliktą ir asteroidą, atbaido gausybė karo mašinų.

— Išties? Tokiu atveju turėsiu išeiti laukan.

Jis mėšlungiškai pasimuistė, nusirito kūliais ir už poros metrų įstrigo kitoje tinklo dalyje.

— Tavo refleksai dar neprisitaikė prie gravitacijos, — pastebėjo laivas. — Primygtinai nerekomenduoju savomis jėgomis leistis iš tūkstančio metrų aukščio.

Lamontas pariedėjo, šoktelėjo ir įsikibo į elastinį lyną.

— Aš mokausi, matai?

— Tave gali užpulti karo mašinos arba žmonės. Abi pusės jautriai reaguos į bet kokius netikėtumus.

— Verčiau pakliūti į antpuolį, nei laukti nieko neveikiant.

— Tarp korpuso sienų tu išgyventum neribotą laiko tarpą.

Žmogus pasikasė akies voką.

— Dėl to ir nerimauju.

— Aš tavęs ilgesiuos, — prisipažino laivas.

— Man irgi tavęs trūks, — atsakė Lamontas. — Tikiuosi, netrukus vėl susieisime. Vos tiktai nusileisiu virve iki žemės ir pabendrausiu su tais, kurie priklauso vietinei vadovybei.

— Mano požiūriu, praeis visa amžinybė, — tarė „Alkanas drakonas”.

Lamontas nukreipė akis į laukan vedantį liuką.

— Tau yra, apie ką mąstyti.

— Teisybė, — patvirtino DI. — Aš turėsiu į visumą integruoti daug naujų duomenų.

— Gerai. — Lamontas nuropojo aukštyn kojomis, jausdamas, kaip į galvą plūsta kraujas. — O dabar išvyniok man lyną.

16. NEGAILESTINGESNIS PAGROBIMAS

Higins nutupdė laivą į pradinę, stovyklai tinkamą vietą, ten, kur jis stovėjo paskutines kelias savaites — per tiek laiko po dugnu vešėjusios augmenijos plotas virto blyškiu kvadratu. Kažkokie automatiniai mechanizmai sustabdė žvaigždėlaivį horizontalioje padėtyje, maždaug už poros metrų nuo grublėto žemės paviršiaus; apatiniai kampai tobulai išsilygino, tarytum prigludę prie nematomos plokštumos. Anot žaibogaudės, manevras tiktai atrodė sudėtingas.

Vieną kitą minutę jos stebėjo, kas vyksta lauke. Virtualia dienos šviesa nuspalvintas ekranas pateikė kur kas daugiau smulkmenų, nei veikdamas naktinio matymo režimu, negana to, kameros transliavo vaizdą iš patogios pozicijos. Iš stovyklavietės pastatų, uždengtų apsauginiu deimanto sluoksniu, išniro žmonės, kurie žiopsojo į asteroidą arba į jį kreipė instrumentus. Figūrėles iš dalies užstojo reliktas, tačiau dviejų gigantiškų objektų pagrindus skyrė apytikriai pusės kilometro atstumas. Nakties dangų pervėrusio asteroido paviršių margino keistai glotnios, taisyklingų formų įdubos bei organinių, sulydytų medžiagų liekanos. Į akis krito ir ilgos gijos, vingiuojančios nuo viršaus, iš kurio lyg akmeninė piramidė, surėsta ant kalnagūbrio, kyšojo sąlygiškai nedidelė, galbūt šimto metrų aukščio struktūra.

— Parodyk ją iš arčiau, — paprašė Liusinda.

— Čia laivas, — tarė Higins, padidinusi vaizdą. Jis stiebėsi iš gijų versmės it medžio kamienas, iškilęs virš savo šaknų. Korpusą bjaurojo svilėsių žymės ir sulūžusios antenos. Tikra griuvena.

— Kažkas jį turėjo pilotuoti.

— Arba žmogus, arba protingi mechanizmai, — atsiliepė žaibogaudė. — Jei kirstume lažybų, pinigus statyčiau už antrą variantą.

— Jeigu prakalbome apie mašinas…

Higins dar sykį pakeitė kraštovaizdžio mastelį. Akiratyje pavyko įžiūrėti įvairių rūšių karo mašinas, tūnančias prie relikto ir asteroido, įsitaisiusias pusiaukelėje iki abiejų objektų, zujančias ore tarsi mašalai. Neprašytų svečių niekas nepuolė, jie patys irgi susilaikė nuo atakų. Įvykių eiga, rodės, atvedė į aklavietę. Šimtai žmonių nustojo šlaistytis, kur papuola, ir ėmė burtis į saviškių ratus: paniurusių, nugalėtų riterių grupelės, negausūs Euridikės pajėgų būriai, pavieniai Karlailų kareivių spiečiai. Nuo vieno iš pastarųjų atsiskyręs vyriškis žengė žvaigždėlaivio kryptimi, nusitraukė šalmą ir pamojo ranka. Joms mostagavo Kevinas, iš pirmo žvilgsnio per daug džiugiai nusiteikęs.

— *Šaunuolės!* — sušuko jis, kai Liusinda ir Higins trapu nusileido ant žemės.

— Mes nieko ypatingo nenuveikėme, — pasakė žaibogaudė,

šnairuodama į gigantišką peizažo priedą.

— Bet stengėtės, — paprieštaravo Kevinas. — Privertėte laivą pakilti aukštyn, nusitaikėte į asteroidą. Elgėtės sumaniai bei narsiai, kaip priderėjo. Gal ir gerai, kad šūvio nepaleidote.

— Jis tebekelia grėsmę? — paklausė Liusinda.

Kevinas gūžtelėjo.

— Kol kas skenuojame uolinį paviršių. Greta abiejų objektų dislokavosi karo mašinos. — Pusbrolis bedė nykščiu sau per petį, — Vėliau, kai sutvarkysime savus reikalus, pasitarsime, ar verta organizuoti antpuolį. Jei neklystu, šiuo metu jos viso labo sergėja asteroidą. Ant jo, beje, karo mašinų nebeliko. O viršuje, be jokių abejonių, prilipęs Euridikės laivas.

— Euridikės? Su žvaigždėlaivio varikliu?

— Skamba keisčiau už Euridikės laivą, kuris asteroidą pavertė sumauta karo mašinų gūžta?

— Gamintojai pasirūpino, kad jose netrūktų gedimų. — Higins pateikė savo diagnozę užtikrintu tonu. — Spėju, jog lygiai taip pat pažeista DK stotis montuojanti įranga.

— Apie ką tu šneki? — nesuprato Kevinas.

Moteris išklojo, ką joms pasakojo Džonstonas.

— Semas Jamata nieko mums neminėjo, — tarė Liusindos pusbrolis. — Kad jis kur nusprogtų.

— Kas tas Semas Jamata?

— Į planetą prisistačiusių riterių vadas. Jėzau, mielai nusukčiau laibą prakeikto Sudžiaus sprandą.

— Nesugebėtum, — papurtė galvą Liusinda. — Jis išmano kovos menus.

— Cha, cha, — atšovė Kevinas. — Jei teks priešintis relikto viruso valdomiems žvaigždėlaiviams, jau nekalbant apie karo mašinas, kurios pajėgios skraidyti viršŝviesiniu greičiu, kada tik užsimaniusios, kaip ana tas sumautas akmens luitas, vadinasi, mes įklimpome į gilesnę mėšlo krūvą, nei manėme.

— Aha, į gilią, — su kartėliu pritarė Liusinda. — Mus užklupo rimčiausia katastrofa nuo Negailestingo Pagrobimo laikų. Ir nepamirškim karo mašinų siautėjimo. — Mergina bedė pirštu į reliktą. — Toji struktūra sukūrė raizginį, kurį dabar pati kontroliuoja. Ne mes, ne riteriai ir tikrai ne Armandas. Jeigu jau apie jį prašnekome… mums pritrūks pėstininkų pajėgų, kad bent formaliai išlaikytume šitą sektorių savo įtakos zonoje. Po šimts. — Ji nuožmiai apsidairė. — Tebūnie prakeikta diena, kai čia atsibeldžiau. Suknisu viską, prie ko prisiliečiu.

— Ei, ei, aprimk, — paprašė Kevinas. — Tu nesi kalta dėl to, kas nutiko. Aš aptarsiu reikalus su riteriais ir Armando žmonėmis. ŠAR bei fermeriai turėjo stebėti DK laivus, jeigu apie juos žinojo. Karo mašinų,

įsiskverbusių į raizginį, nepasieksime, bet neabejoju, kad iš Karlailų klano jos sulauks ryžtingo atkirčio. Sužinosime, kaip klostosi įvykiai, vos tiktai Chronologijos apsauga praleis į Euridikę siunčiamas žinias. Dabar, kaip pati matai, mūsų nepuola. Todėl reikia dirbti išvien, sutelkti jėgas ir apmąstyti tolimesnių veiksmų planą.

— Nuostabu. Ką gi darysime toliau? — paklausė Liusinda.

— Pirmiausia kiekvienas iš mūsų, o ypač tu, privalo *išsimiegoti,* — atsakė Kevinas.

Vėliau Liusinda negalėjo patikėti, kad jiems visiems pavyko sumerkti akis, tačiau būtent taip ir nutiko. Fiziškai bei emociškai išsekę, nepaisydami budrių, bet į puolimą nesiveržiančių karo mašinų, — kurias liko stebėti nesėkmingai burtus ištraukę sargybiniai, — nekreipdami dėmesio į lavonus, tokią galybę žuvusiųjų, jog niekas neįstengė jų suskaičiuoti, išskyrus savo darbą atliekančias Juodojo pjautuvo merginas, Karlailai, Euridikės gyventojai ir riteriai atsijungė pirmoje pasitaikiusioje pastogėje, bet kokių žmonių draugijoje.

Ji atsibudo jausdama, kaip akių vokus šildo dirbtinė saulės šviesa, o lūpas glosto metaliniai plaukai.

— Oi, atleisk, — Liusinda nubraukė sruogas nuo savo veido ir patraukė ranką, atsainiai užmestą ant Higins krūtų.

Žaibogaudė nusišypsojo.

— Nieko baisaus. — Pariedėjusi minkštomis, į velėną panašiomis grindimis, sudėjo delnus sau už galvos, pažvelgė į lubas. — Man miegas nereikalingas.

— Džiaugiuosi už tave. — Liusinda pasirąžė, iš akies kampučių iškrapštė druskos trupinėlius. Jautėsi purvina, prakaituota ir mažumėlę sumišusi. Teko šiek tiek pasidairyti, kol ji rado artimiausią vonios kambarį, užgrūstą neaukštais indais bei plieniniais akmenėlio formos objektais, kurių funkcijas nustatė bandymų ir klaidų metodu. Drekslerio surinktuvas išdavė vienspalvius apatinius, drobines kelnes, medvilninius marškinėlius ir, pasidavęs įtikinėjimams, dygsniuotą striukę. Ląsti atgal į skafandrą mergina neketino, bet galvą į šalmą įkišo — kaktą, kaklą, ausis lyg papuošalai įkalino ryšių įranga. Jokių žinučių ar iškvietimų. Nuo šarvų ji atjungė batus ir šiuos nedelsdama užsitempė ant kojų. Apsijuosę diržą, prisitvirtino ginklus.

Iš karto pasijuto geriau. Minutę tyrinėjo savo išvaizdą priešais veidrodį. Nusprendė, kad atrodo geriau.

Jųdviejų miegamajame kybojo žemos, giedrą dangų imituojančios lubos, kampe, augalų apsuptyje, sruveno mažutis krioklys, bet jokių baldų kambaryje nebuvo. Stabtelėjusi atvirame tarpduryje Liusinda nutarė, kad jis veikiausiai atstoja meditacijai skirtą prieglobstį. Higins tebegulėjo ant grindų. Stiklinis žvilgsnis nukrypo į organines akis, kurių turėtoja pasitiko jį nemirksėdama, žengė prie metalinės moters, pritūpė greta ir sukryžiavo kojas. Elegantiškai iš— rietusi stuburą,

žaibogaudė atsisėdo.

— Kaip jauties? — paklausė.

Liusinda ranka perbraukė drėgnas Jątebeerzinančias garbanas.

— Normaliai, — atsiliepė. — Aš tik, hmm… atleisk.

— Už ką? — nežymiai nustebo Higins.

— Pastaruoju metu elgiausi nelabai mandagiai.

Pašnekovė krestelėjo galva, tvyksėdama plieniniais plaukais.

— Anaiptol.

Liusinda nežinojo, ką sakyti. Drovėjosi pademonstruoti netgi menkiausius pradinio, iki šiol neišblėsusio pasibjaurėjimo požymius ir nenorėjo išsiduoti, kad jai sutraukė skrandį.

— Tu man patinki, — galiausiai tarė. — Patikai mano originalui, ir dabar aš suprantu kodėl. Vakar, kai kovojome bei skridome, pasirodei *velniškai šauniai.*

Pykinimo sutramdyti nepasisekė.

— Atsiprašau, — išstenėjo ir nulėkė atgal į vonios kambarį. Išvėmė tik rūgštis bei gleives, bet jai palengvėjo. Vandeniu apsišlaksčiusi veidą, vėl prasiskalavusi burną, ant virpančių kojų grįžo į kambarį. Šįkart Higins atsistojo, pasitiko ją ir apkabino. Metalinė oda buvo šilta kaip tikras kūnas.

— Žinai, tu visai nebloga, — pasakė žaibogaudė.

— Kaip ir tu.

Higins šyptelėjo ir nusisuko tarsi sutrikusi.

— Aš norėčiau pasižvalgyti po šitą laivą, — po pauzės ištarė.

— Suprantama. Pasimatysime vėliau.

Liusinda paliko ją klaidžioti po žvaigždėlaivį, pati pro liuką išsiropštė laukan, į ankstyvo ryto šviesą, gerokai blausesnę už viduje vyraujantį apšvietimą. Iš žemų debesų, pridengusių reliktą ir už pusės kilometro riogsantį asteroidą, neapgaubusių tik pirmųjų šimtųjų metrų, krapnojo dulksna. Kiti du laivai — matyt, vakar vos nesusirėmusi porelė, pamanė ji, — kybojo iš karto po debesų sluoksniu. Drėgnoje prieblandoje įnirtingai plasnodamos sparneliais, šmėkščiojo ir sklandė žinių tarnybų kameros su saulės energijos elementais. Aplink reliktą bei asteroidą patruliavo karo mašinos; nuo rasos padulsvėjo blizgančios, dirgliai krutančios jų galūnės ir nepaliaujamai sukiojami sensoriniai prietaisai. Atokiau nuo svetimų mechanizmų, arčiau jos ir žvaigždėlaivio, iš palapinių išlindo kareiviai. Sužibo už— kuriami laužai arba įjungiami šildytuvai; šnerves pasiekė kavos kvapas. Liusinda prisigretino prie jos šaltinio ir išprašė puoduką. Gavo euridikiško gėrimo, drumzlino bei stipraus. Šioji grupelė priklausė Armando armijai. Niekas nežinojo, kas vyksta. Gurkšnodama karštą juodą kavą, klausydamasi gandų, ji atkreipė dėmesį į vienišą figūrą, žingsniuojančią toli už stovyklavietės ribų, keliaujančią nuo asteroido, migloje artėjančią link jų. Karo mašinos

užfiksavo žmogų, bet jį praleido.

Atėjūną išvydo ir kiti kariai — tiek įsitaisę pačioje stovykloje, tiek sergėjantys teritoriją. Visi kaip vienas stvėrėsi ginklų. Jis greičiausiai pastebėjo grėsmingą blykčiojimą, nes rankas iškėlė virš galvos. Kai atstumas, skiriantis nepažįstamąjį nuo kareivių, ištirpo, Liusinda įžiūrėjo vyriškį ilgais susivėlusiais plaukais ir ištaršyta barzda, kokių dviejų metrų ūgio, gal net augesnį, nes ėjo jis pakumpęs, tarytum nešdamas sunkią kuprinę. Blyškiame, prakauliame veide žiburiavo vaiskios akys. Dėl savo išvaizdos bei pakeltų rankų, priminė beprotį pranašą, atsiūbuojantį iš sulytų tyrų. Žmogus vilkėjo aptemptą kombinezoną su spiralių raštais, kurie, iškilę virš elektromagnetinių vijų, liudijo, kad jis apsirūpinęs Euridikės gyventojų naudojama mikrogravitacijos įranga. Štai kodėl keistai kūprinosi ir sunkiai kilnojo kojas.

— Pridenkit mane, bičiuliai, — paprašė Liusinda. Nuleido puodelį ant drėgnų samanų ir pajudėjo pirmyn, priešais save atkišusi tuščius delnus. Nepažįstamas vyriškis bei mergina sustojo nutolę vienas nuo kito per tris metrus.

— Ar jau galiu nuleisti rankas? — rodės, kad žmogų nustebino jo paties balsas.

Liusinda linktelėjo. Jis nukorę galūnes ir atsitiesė.

— Kas jūs? — paklausė ji.

— Sairusas Lamontas. Žvalgytojas. „Alkano drakono" savininkas ir pilotas. — Vyriškis dūrė nykščiu sau virš peties. — Ana to laivo, prilipusio prie asteroido viršaus. Beje, jeigu uoloje liko bent kiek metalo, aš ketinu į jį pareikšti teises.

Liusinda nujautė, ką išgirsianti, tačiau atsakymas jai vis tiek tapo staigmena.

— Asteroidą atskraidinote jūs? Ir nutupdėt?

— O ne, tai laivo darbas. — Lamontas sekundei užsimerkė. — Karo mašinas paleido ne „Alkanas drakonas". Jos įsilaužė į žvaigždėlaivio sistemas.

— Vargu ar dėl to jus kas kaltins.

— Gerai. — Jam aiškiai palengvėjo.

— Kaip čia atsidūrėte?

— Nulipau.

— Iš viršaus? Tamsoje?

— Tamsoje? — Lamontas suglumo. — Taip, lauke ištes buvo tamsu. Man padėjo laivas. — Jis išsiblaškęs apsidairė. — Privalau kuo skubiau pasikalbėti su jūsų vadovybe.

— Kreipkitės į Žaką Armandą. Aš jus nuvesiu. — Liusinda ištiesė ranką. — Mano vardas…

— Liusinda Karlail, — tarė jis, tvirtai spausdamas atkištą delną. — Mačiau jus per televiziją.

Su Kevinu ir Armandu ji bandė susisiekti per ryšio kanalą, bet tuodu į šaukinius nereagavo. Suirzusi mergina slankiojo po stovyklavietę drauge su Lamontu, kol juos aptiko nedidelėje deimantinėje, aerogeliu sutvirtintoje pastogėje, sėdinčius prie stalo greta išgyvenusių riterių vadovo. Semas Jamata pasirodė besąs tas pats senis, su kuriuo Liusinda ir Armandas bendravo pirmąją ŠAR atvykimo dieną. Ji spėjo, jog trijulė jau aptarė, ką daryti su pažeistais DK laivais, nes dabar vadai šnekėjo apie žuvusius riterius, kuriems Juodasis pjautuvas dovanojo šansą atgimti.

— Juos perkelti į virtualią aplinką per daug pavojinga, — aiškino Semas Jamata.

Žakas Armandas ir Kevinas Karlailas susižvalgė. Abu pastebėjo Liusindą bei Lamontą. Pusbrolis gestu liepėjai luktelėti. Vadovybė nepakentė trukdžių.

— Baiminatės, kad įžiebsite dar vieną Pagrobimą? — pasitikslino generolas.

— Ne visai, — atsakė Jamata. — Bėdos slypi kitur. Jei, mėgindamas išspręsti problemą, atgaivini ir į pagalbą pasitelki įrašus, jie per sekundes sukuria civilizacijos atitikmenį. Dauginasi bei užmezga santykius. Bet dažniausiai degraduoja. Kartais virtualią planetą užtvindo keturi milijardai žmonių, su atsidavimu gaminančių maldos ratus, kad užverstas prašymais dievas nebeturėtų laiko susekti, kas vyksta pasaulyje.

— Ar tokią plėtrą sustabdyti įmanoma? — pasidomėjo Kevinas.

Šyptelėjo netgi riteris.

— Jei kalbėtume apie natūralią aplinką, atsakymo mums sužinoti nelemta. Bet virtualioje visatoje… taip, galima, nes jos kūrėjui tenka nutraukti eksperimentą dėl pernelyg sparčiai švaistomo dažnių diapazono.

— Tiek to, — įsiterpė Aimanas pajutęs, kad pašnekesys nukrypo į lankas. — Ar atgaivinimas jums priimtinas, atsižvelgiant į aplinkybes?

Prieš atsakydamas Jamata sudvejojo.

— Taip. Už pasekmes kitame gyvenime atsakyti reikės man, o ne prikeltiems žmonėms. Jie supras, o aš…. susitaikysiu su padariniais.

Jo nuolankumą, kaip pastebėjo Liusinda, atmiešė užuomina į ramybę. Štai čia sėdėjo žmogus, įsitikinęs, jog karma jam, šiaip ar taip, nieko gero nežada.

Kevinas atsiduso.

— Ką gi, aš savo ruožtu atgaivinsiu Janą. Lai senas šunsnukis pats aiškinasi santykius su Dievu.

Jamata pasviro į priekį.

— Jo Viešpačiui nepatinka prikėlimai? — skeptiškai paklausė. — Apie kokią religiją mes šnekam?

— Apie krikščionybę, — šaltai atsakė Kevinas. — Jos Dievas

kontroliuoja atgaivinimų monopoliją, kurią rūpestingai sergėja nuo pašalinių. Siunta, jei kiti bando įsibrauti į jo valdas.

— O, aišku, — linktelėjo riteris. — Kai gerbiamam savo giminaičiui grąžinsite gyvybę, aš mielai jam parodyčiau kelią į šviesą.

Aha, tik pabandyk, pagonį mulki! Liusinda mėgino nuslopinti prunkštelėjimą, bet iš gerklės ištrūko pakankamai garsus krenkštimas, kad įjos ir Lamonto pusę pakryptų trijulės galvos.

— Taip? — paklausė Kevinas, lyg nežinotų, jog tuodu čia stovi jau keletą minučių. Visa savo išore rodydamas, esą jam negalima trukdyti, pusbrolis tiesiog puikavosi nauju vado statusu, — pagalvojo Liusinda. Jeigu taip elgtųsi žmogus, nepriklausantis Karlailų klanui, ji su tuo nesitaikstytų. Nūnai paprasčiausiai užgniaužė susierzinimą ir pristatė pilotą. O šis kaipmat prikaustė visų trijų dėmesį.

Lamontas vaikštinėjo po stovyklą, apimtas stiprėjančios panikos. Ar jam kada nors anksčiau teko šlaistytis tarp tokios daugybės žmonių? Taip, be abejo, teko, bet pilotas negalėjo tuo patikėti. Aplinkiniai nepažįstamąjį varstė žvilgsniais, ir jis nežinojo, ar derėtų atsakyti tuo pačiu. Iki šiol visada manė, kad pagal taisykles žvelgti į akis būtina tiktai pašnekovui. Dabartinė padėtis trikdė, tačiau pasvarstyti, kaip elgtis, bus galima vėliau. Kol kas Lamontas stengėsi spoksoti į laivą, sykiu jautė, kaip smegenis vėsina gaivi ramybės banga. Milžiniškas žvaigždėlaivis atrodė sąlygiškai nedidelis tik relikto ir asteroido fone. Dviejų šimtų metrų ilgio bei skersmens, penkiasdešimties metrų aukščio, sudarytas vien iš tiesių arba puslankio formos linijų. Dauguma jų ištirpo matiniame juodame paviršiuje, todėl visą pavidalą sunkiai sekėsi įžiūrėti. Norint mintyse susidaryti aiškų žvaigždėlaivio vaizdą, reikėdavo kelis kartus jį apeiti, pamatyti iš įvairių kampų.

Štai taip Lamontas ir pasielgė, iš dalies suglumindamas tris savo bendražygius. Prieš antrą ratą trijulė stabtelėjo ir jo palaukė. Pilotui pradėjus trečią, visi labai keistai jį nužvelgė. Su palengvėjimu atsiduso, kai „Alkano drakono" savininkas pagaliau prie jų prisijungė.

— Dabar man aišku, kaip laivas atrodo, — prabilo Lamontas. — Panašus į… — pirštu ore nubrėžė apskritimą ir mostu perkirto jį pusiau.

— …į didžiulės sferos dalį, — užbaigė Liusinda Karlail. — Aš galėjau pati jums pasakyti.

— Iš žodžių daug naudos nebūtų, — švelniu balsu pastebėjo Semas Jamata.

— Gerai, eime į laivą, — paragino Armandas.

Jamata nusilenkė ir ištiesė ranką. Lamontas trapu užlipo iki liuko, nėrė vidun, priblokštas apsidairė. Įspūdį darė ne tiek erdvė, kiek jausmas, kad jis atsidūrė anaiptol ne uždaroje patalpoje. Gryname ore vilnijo malonūs kvapai, iš ventiliacijos sistemų sklido šiugždesys, kokį

išgautų tolumoje šakas kedenantis vėjelis. Į penkių metrų aukštį iškilusios lubos dėl atspalvių ir skaistumo priminė baltą debesį. Jei nukreipdavai akis viršun, bet nesuteikdavai žvilgsnio, jos išties asocijuodavosi su dangumi. Lauko iliuziją kurstė ir grindys, tarytum aptrauktos spyruokliška vejos danga, pinučiais paremti arba į vazonus pasodinti augalai, miniatiūriniai medžiai, koridorius atskiriantys nuo darbinių zonų. Šen bei ten, lyg ir padrikai išbarstytos, žydėjo gėlės. Spalvingiausiai atrodė dekoratyvinės, akvariumuose plaukiojančios žuvytės. Baldai ir instrumentai neišsiskyrė savo gausa ar įmantrumu; interjero platybės bei sektoriai atsidavė akivaizdžiu vyrišku minimalizmu, kurį dalinai atspindėjo silpnas, ore pakibęs kvapas. Kai ant trapo viršaus užsikorė Liusinda Karlail, pilotą kone užvaldė haliucinacija, jog tarpusavyje susirėmė feromonų pajėgos. Mergina į jį pažvelgė su šypsena, kurios Lamontas neperprato. Atsakęs tuo pačiu, jis skubiai nusigręžė.

— Prašom eiti čia, — tarė Jamata.

Keliaudami koridoriumi jie apėjo sudaužytą akvariumą, tačiau ant grindų šukės nežybčiojo — tariamą veją tiesiog sudarkė tamsesnių spalvų lopiniai. Žolės skaidulose Lamontas pastebėjo vos įžiūrimus krustelėjimus, galbūt žiuželių bruzdesį. Aplinkui nebuvo nė gyvos dvasios. Laivas, ko gero, tuščias, — nusprendė jis, bet už posūkio ketvertukas pateko į erdvesnį sektorių, atriumo analogą, kurio viršuje švytėjo kupolas. Teritoriją ženklino laipteliai užapvalintais kraštais. Jais slankiojo vyras bei moteris, vienas su kitu bendraujantys pakeltu tonu. Porelė nutilo, išgirdusi atvykėlių žingsnius ir kilstelėjo galvas.

Apie tuodu Lamontą perspėjo iš anksto, tačiau pamatęs moterį jis vis tiek nustėro. Laimei, su „Alkanu drakonu” nebepalaikė jokio ryšio, nes užfiksavęs nesąmoningas fiziologines žmogaus reakcijas laivas užsidegtų pavydu. Iš visų stovykloje sutiktų žmonių pilotui lengviausia buvo žiūrėti įjos akis. Ranką spaudžiantis delnas pasirodė besąs stebėtinai šiltas. O Kembelo Džonstono — tvirtas ir šaltas. Jis turėjo natūralius regėjimo organus, moteris dairėsi metaliniais, tačiau abiejų žvilgsniai rodėsi vienodi, tarsi Lamonto akyse jie būtų aptikę tam tikrų panašumų.

— Mums pasakojo apie tave, — prabilo Moraga Higins. — Istorijos įspūdingos.

Lamontas pritūpė ant grindų. Armandas su Karlail įsitaisė ant suolelio, už laiptų vingio. Jamata atsisėdo už padoresnio, nors ir nedidelio atstumo.

— Dėkui. — Pilotas įrėmė delnus į žemę — jautėsi taip, lyg liestų kailį, o ne žolę, — atsilošė ir trumpam įsižiūrėjo į vaivorykštės spalvų skliautą. Galop palinko į priekį, nuleido dilbius sau ant kelių, iš pradžių pažvelgė Higins, paskui atsisuko į Džonstoną ir tarė: — Kiek supratau iš pokalbio su mūsų draugais, aš tam tikra prasme

netiesiogiai susipažinau su postžmonių technika… bendraudamas su savo laivu. Judu dar geriau išmanote tokias technologijas. Mūsų trijų paprašė prisidėti prie mėginimų užmegzti ryšį su relikto sąmone arba perimti jos kontrolę. Bet neužmirškime, kad mes palaikome skirtingas puses. Higins bendradarbiauja su Karlailais, Džonstonas dirba su riteriais, aš… na, mano pareiga yra atstovauti Euridikei.

— Bet..

— Tai…

— Prašau…

Sutartinai nuskambėjusius tris balsus užgožė Džonstono juokas.

— Pataikei kaip pirštu į akį. — Jis atsistojo. — Laboratorija — ana ten.

Nuo laboratorijos trenkė šalčiu ir elektra. Ji užėmė didžiąją dalį tuščio triumo. Milžiniškus sterilius plotus apšvietė kilnojami prožektoriai; nei tviskančių lubų, nei išsivalančių kilimų čia nebuvo. Liusinda ir Armandas iš atokiau stebėjo, kaip Džonstonas su Jamata vedžiojo Higins bei Lamontą aplink KTĮ (siųstuvas ir imtuvas dunksojo nutolę vienas nuo kito per dešimt metrų), ekranus bei valdymo pultus, prijungtus prie instrumentų, kuriuos riteriai, demonstruodami sau būdingą atsargumą, pasitelkė, kad galėtų iš toli sąveikauti su reliktu. Karlail nerimastingai žiūrėjo į porą apvalių teleportacijos įtaiso korpusų. Gyvybę paaukojo būtent dėl šios įrangos. Įdomu, ką mintijo jos originalas, kai žvelgė į tuos gremėzdiškus objektus? Džonstonui ir Higins nereikėjo spėlioti, ką anuomet jie mąstė, nes porelė puikiai save pažinojo.

Dar didesnį nerimą jai kėlė Lamontas. Patekęs į laboratoriją, pilotas atgijo, įgavo energijos, kuri ištirpdė bet kokį nerangumą. Iš to, ką jis dudeno, Liusinda girdėjo tik nuotrupas; suprato ne visus žodžius, pasiekiančius jos ausis, bet ilgšio intonacijos, žvilgsnis ir gestai rėkte rėkė: *Pagrobimo nuokruša!* Su Džonstonu ir Higins taip žaibiškai rado bendrą kalbą, jog atsitiktinis žiūrovas, išvydęs trijulę, neabejotinai nuspręstų, kad jie bičiuliaujasi jau daug metų.

— Jūs, regis, jį pažįstate, — kreipėsi mergina į Armandą.

— Ne asmeniškai. Tiktai iš nuogirdų ir… — generolas bakstelėjo sau į smilkinį, — …dėl patobulintos mūsų atminties. Kadaise Lamontas buvo turtingas, ateityje vėl pralobs, net jeigu asteroide neras nė gramo vertingos rūdos, o „Alkanas drakonas” — nepataisomai sugedęs. Dėl savo patirties kuriam laikui taps visuotinio susidomėjimo objektu. Garsenybės statusą, esu tikras, išnaudos taip, kad užsitikrintų ilgalaikę materialinę gerovę.

— Pajamas garantuos ir žvaigždėlaivio variklis, — šaltai pastebėjo Liusinda. — Ypač jei kirmgraužų raizginys bus išdraskytas.

Armandas į ją metė šnairą žvilgsnį.

— O taip, — atsakė, tarytum tokia mintis nė nebūtų šovusi jam į

galvą. Generolas pamindžikavo, apsidairė ir prisėdo ant laboratorijos suoliuko krašto. — Norėčiau, kad išsakytumėt savo nuomonę apie tai, ką minėjo Lamontas, — pratęsė.

Mergina skėstelėjo rankomis.

— Higins iš tikrųjų dirba Karlailams. Džonstonas mus išdavė ir perėjo į riterių pusę.

— Tiek ir pats girdėjau.

— Tokius individus mes vadiname Pagrobimo nuokrušomis. Žaibogaudžiais. Jie žavisi postžmonių technika ir kiša galvas ten, kur riteriai nedrįsta. Kol kas reikalai klojasi neblogai, bet tai reiškia, kad kiekvienas turi savų planų. Nepasitikėčiau nė vienu. Kalbant apie Lamontą… jis gali būti tikras Euridikės patriotas, bet, tiesą sakant, niekuo nesiskiria nuo tųdviejų. Aš žinau.

— Rodos, Lamontas įsižiūrėjo Higins. — Armandas nusišypsojo.

— Mielai pasidalinčiau vulgaria replika, bet apsiribosiu pastebėdamas, jog šiuo atveju žmogui, dulkinančiam laivą, neturėtų kilti didelių problemų.

Liusinda pritardama suprunkštė.

— Kas žino, gal jie taip susičiulbės, kad įsilies į bendrą frontą.

— Prieš ką?

Mergina kryptelėjo galva atgal.

— Prieš riterius. Nors paskutiniu metu daugiausia bėdų kelia karo mašinos, nepamirškim, kas pagrindiniai mūsų priešai.

— Jie — ne priešai, — švelniai paprieštaravo Armandas, — o konkurentai ir laikini sąjungininkai.

— Kokie santykiai sieja mus?

— Mūsų sutartis tebegalioja, — užtikrino generolas.

Savąją susitarimo dalį jis praktiškai išpildė, todėl dabar nieko naujo nepasakė. Liusinda atsakė įtariu žvilgsniu. Armandas palinko į šoną, nukreipė akis jai už nugaros.

— Trys mūsų šaunuoliai tuojau imsis darbo, — pranešė.

Mergina atsigręžė ir išvydo Pagrobimo nuokrušas sėdinčius laboratorijos gilumoje, priešais ekraną, atsukusius jiems nugaras. *Neapvilk mūsų, mergužėle,* — pagalvojo ji, žvelgdama į metalinius, tarsi gyvsidabris raibuliuojančius plaukus, Lamontas klydo manydamas, jog sąsajos įtaisas bus visiškai svetimos kilmės. Savo struktūra ir ergonominiais aspektais priminė įrengimus, naudojamus Euridikėje. Iš esmės pasižymėjo tokiomis pat savybėmis kaip „Alkanas drakonas”. Akivaizdu, kad visa programinė žmonių ar net postžmonių įranga priklausė vienam genealoginiam susikūprinusių kodų graužikų bei kapitalistų medžiui, kuris uždygo Silicio slėnyje. Nūnai ji palaikė ryšį su instrumentais, gan dideliu atstumu supančiais reliktą. Be galo mažučius informacijos trupinėlius, perimtus iš elektroninių, kvantinio lygmens sąveikų, vykstančių gigantiškame relikte, analizavo bei

gretino nepaprastai galingas laivo kompiuteris: kai kurios sudedamosios šio dalys pačios buvo išimtos iš postžmonių technikos. Jo sistemos virpėdamos skverbėsi iki kažkokio intelekto, slypinčio giliau ir rodančio didesnį užsispyrimą negu „Alkanas drakonas" ar net euridikiški Leontjevo modeliai. Bet kokia neplanuota modifikavimo procedūra paleistų į darbą su technine įranga susietą elektromagnetinį generatorių. Lygiai taip pat nepriklausomai nuo centrinio procesoriaus funkcionavo ir ugniasienės, kurios atremdavo įsilaužėlius, besibraunančius į programas per regos nervo sąsają. Matydamas, kad naujieji kolegos spinduliuoja ramybę, dvejonių atsikratė ir Lamontas.

Nors partneriai turėjo daugiau bei įvairesnės patirties, visi kažkodėl pasikliovė konkretesniais, paskutiniu metu įgytais jo įgudimais. Jamata stovėjo atsitraukęs nuo trijulės; Džonstonas su Higins vienas po kito sulinkčiojo galvomis. „Alkano drakono" pilotas palinko į priekį, įkišo rankas į prieigos lauką. Kaip ir riteriai, jis seniai apsiėjo be vaizdinės tokių prietaisų medžiagos ar lytėjimą veikiančio grįžtamojo ryšio; paklusdami įpročiui, pirštai atliko gestų bei spusčiojimų kombinaciją, kuri dar prieš Negailestingą Pagrobimą įgavo nekintančio pastovumo, kaip kovos menų judesiai. Platus ekranas užsižiebė nė nesumirgėjęs. Pirmoji iteracija parodė, kokių rezultatų pasiekė Džonstonas, tyrinėdamas KTĮ valdymo sistemą — išvadas, susijusias su loginėmis sekomis, kurios nulėmė pagrindinę relikto funkciją — kirmgraužų raizginio generavimą.

Lamontas suformavo išvadų grandinę pasiremdamas pokalbiais su savo laivu, ilgais psichoterapiniais užsiėmimais, padėjusiais iš dalies atsikratyti virusiniu demonu ar bent apriboti jo poveikį. Darbą atliko iš atminties, bet apgailestavo, kad į pagalbą negali pasitelkti „Alkano drakono". Porą sykių pertikrinęs grandinės struktūrą, iššovė ją į virtualybės gelmes tarytum molekulę, įšvirkštą į kraujotakos sistemą.

Atsako sulaukė akimoju. Kažkas tūžmingai metėsi į ugniasienę. Ekranas aptemo.

Jamata tyliai atsiduso.

— Atnaujinu energijos tiekimą, — pasakė.

Lamontas atkūrė formuluotę, nuodugniai ją ištyrė.

— O, žavinga, — tarė Džonstonas. — Bet… leisk man.

Pilotas patraukė rankas nuo prieigos, kolega žaibogaudis pasviro pirmyn, sugniaužda mas pirštus. Išvadų eilutės nuslinko ekranu, pradingo, išniro iš matematinės transformacijos, kurijų sąvokas apvertė aukštyn kojomis.

— Apsauginis sluoksnis, — sumurmėjo Higins.

Šioji grandinė atsilaikė nesutrūkusi beveik dvi sekundes, ištisą epochą, skaičiuojant laiku, reikalingu informacijos apdorojimui, bet per trumpai, kad prasiskverbtų į virtualios erdvės gilumą. Ekranas vėl užgeso.

— Atnaujinu energijos tiekimą, — pakartojo Jamata. Ekranas vėl nušvito. Kurį laiką visi tylėdami į jį žiopsojo.

— Man į galvą atėjo mintis, — pagaliau prabilo Higins.

— Minutėlę. — Riteris pamojo Džonstonui. — Štai čia energijos tiekimo jungiklis. Valdymo centre turiu svarbesnių darbų.

Žaibogaudis kinktelėjo. Jamata išėjo.

— Ką gi, — tarė Džonstonas, — rodyk, ką sumąstei.

Higins suregzta struktūra iširo, buvo modifikuota, antrąsyk susiskaidę… Korekcijų procesas tęsėsi be pertraukėlių.

— Prakeikimas, — iškošė Džonstonas, dešimtą kartą grįždamas į savo vietą. — Nejau čia nėra *techniku?*

Galų gale Lamontas pastebėjo, kad Armandas su Karlail pasekė Jamatos pavyzdžiu ir išnyko. Jis nenutuokė, kiek laiko prabėgo — turbūt ne mažiau kaip valanda. Kai atsilošė, rankomis parėmė pakaušį ir įsistebeilijo į ekraną, suvibravo ryšio įrenginys. Pyktelėjęs dėl trikdžių, pilotas atsakė į šaukinį:

— Taip?

— Su jumis bando užmegzti ryšį „Alkanas drakonas”, — pranešė Karlail. — Sujungti?

— O! — Lamontas atsisėdo tiesiau jausdamas, kaip krūtinėje spurda širdis. — Taip, būtų šaunu. Kur esate?

— Valdymo centre. Nenorime jums kliudyti ir alsuoti į sprandus. Laboratoriją matome per kontrolinių prietaisų stalą. Gerai, jungiu.

Higins bei Džonstonas sutartinai užriko. Jų koreguojamą struktūrą pakeitė įmantrus, „Alkano drakono” pirmagalyje švytintis ekranas.

— Ei, reikėjo pasinaudoti asmeniniu mano kanalu! — sušuko Lamontas.

— Taip ir *padariau!* — jam į ausį apmaudžiai atkirto Karlail. — Palūkėkit, tuojau…

— Ne, — ištarė „Alkanas drakonas”, — stengtis neverta. Padėtis kontroliuojama.

Laivo balsas nuskambėjo visų ausinukuose.

17. SUBTILI METAFORA

Liusinda Karlail lyg nusideginusi trūktelėjo ranką toliau nuo ryšių jungties, kuria Higins aprūpino valdymo prietaisų stalą. Semas Jamata įsmeigė į merginą rūstų žvilgsnį. Ji bemat išraudo ir lygiai taip pat greitai pablyško. Aiškiai girdėjo savo alsavimą. Kaip įtraukia orą į plaučius, išpučia, vėl įkvėpia.

— Pavojus mums negresia, — prabilo riteris. — Įsibrovėlis, kad ir kas jis būtų, nepajėgs modifikuoti programinės mūsų žvaigždėlaivio įrangos. Vis dėlto… — Jamata patylėjo, taip mitriai skenuodamas ekrano rodmenis, kad Liusinda nespėjo jų sekti, — …pro mūsų ugniesienes prasismelkė Lamonto laivui atstovaujanti programa. Ir ji aktyvi. Labai.

Merginos keliai sudrebėjo. Taip, operacijai ŠAR vadas pritarė, bet ji vis vien jautėsi atsakinga. Mintyse tebekeikė save, kai pastebėjo, kad Jamata netikėtai atsitiesė nuo stalo ir įdėmiai išklausė jam persiųstą žinutę. Asmeninis Liusindos kanalas dzingtelėjo po akimirkos, ir jos ausis nutvilkė Amelijos Or riksmas:

— *Pakilkit! Pakilkit!*

Išorinio vaizdo ekrane, pakeltame kontrolinio stalo gale, ji pamatė, kaip kiti du laivai — riterių ir tas, kuriame Amelija sukeitė įgulas, — pranyko, palikdami tik dulkių debesėlį.

Jamata ištiesė ranką link valdymo sistemų meniu.

— Sėskitės, — paliepė.

Armandas ir Liusinda vos spėjo nusigauti iki savo vietų, kai žvaigždėlaivis pakrypo viršun. Abu į atlošus įmygo spaudimas, kuris staiga pradingo, — jie pasijuto kone besvoriai, — bet po sekundės vėl prislėgė porelę. Riteris meistriškiau už Higins neutralizavo apgadintų kontrolinių prietaisų poveikį, tačiau skrydis vis tiek sukratė kaulus. Vaizdus iš laboratorijos transliuojančiame ekranėlyje buvo matyti, kad visi trys Pagrobimo nuokrušos kiūto po stalu, ties kuriuo dirbo. Ilgomis rankomis Lamontas apsivijo ramstį ir abu savo kolegas.

— Kokia ten velniava vyksta? — griežtai paklausė jis.

— Avarinis pakilimas, — paaiškino Liusinda. — Daugiau nieko nežinau. — Jai į galvą atėjo akivaizdi mintis. — Ar pokyčiai kažkaip susiję su tuo, ką padarė jūsų laivas?

— Ne, — užtikrino Lamontas. — Jis *pasiekė tikslą*. Įsilaužė į relikto sistemą ir perėmė karo mašinų kontrolę. Įsitikinsite, kad sakau tiesą, išsikvietusi savo vadą.

Ji susisiekė su pusbroliu nenuleisdama akių nuo ekrano, kurio apatinėje dalyje jau švytėjo mėlynas planetos išlinkis, o viršuje juodavo kosmoso tamsa. Per ausinukus nuskardėjo Kevino balsas:

— Ei, jos išsisklaido. Bet dabar susidūrėme su rimtesnėmis

bėdomis. Mus puola viruso pažeisti DK laivai.

Štai kodėl teko taip sparčiai atsiplėšti nuo planetos paviršiaus.

— Sėkmės jums, — palinkėjo Liusinda.

— Bėgam slėptis, — pranešė Kevinas ir atsijungė.

Mergina tyliai perdavė informaciją Armandui. Tas susiraukęs dėbsojo į ekraną, nūnai juodą bei tuščią, neskaitant retsykiais pasirodančio Orfėjaus.

— Nė velnio mes nepešime, — suniurnėjo jis.

Jamata kažką burbuliavo panosėje, iš japonų kalbos be vargo persimesdamas į amerikiečių bendravo su kitu ŠAR pilotu ir vyruku, vardu Nardinis, kuris valdė Karlailų laivą. Jis nekantriai dirstelėjo į Armandą, porą kartų bedė pirštu į prietaisų skydą. Išorinių kamerų transliuojamą panoramą pakeitė diagrama, žymelėmis nurodanti, kokia padėtis susiklostė — tiek visos sistemos, tiek lokaliniu mastu. Liusinda iš karto susigaudę, kaip ją pavyko sukurpti. Jeigu riteriai elgėsi pagal savo įpročius, po visą vietinės saulės sistemą jie išbarstė siųstuvus-imtuvus, veikiančius įvairiausiais bangų ilgiais, kitas informacijos perdavimo priemones, kurios iš radijo bei VŠ transliacijų, gravitacinių bangų, užfiksuotų duomenų ir, kaip Liusinda spėjo, nepagrįstų prielaidų padėjo laivui nupiešti bendrą vaizdą. Keturis žvaigždėlaivius ženklino „priešų” piktogramos, trys

— įskaitant jos pačios — buvo pažymėti „draugais” ir įvardinti. Ji skrido „Subtilia metafora”, ŠAR pilotas, su kuriuo šnekėjosi Jamata, kontroliavo „Chrizantemų puokštelę”, o Karlailai savojo pavadinimą, kad ir kaip jis anksčiau skambėjo, pakeitė į „Stenlio ašmenis”. Spiečius A.A. geldų ir jokiais užkratais nepažeistų DK laivų kovoje nedalyvavo, nebent atliko taikinių vaidmenį: sunaikintų dviejų DK bei vieno A.A. žvaigždėlaivio vietose švyksojo blausios dėmelės. Likusieji sutelkė dėmesį į vangstymosi manevrus — Čerenkovo blyksnių papliūpa, kurią lydėjo gravitacinių bangų bruzdesys, tarytum griaudėjantis perkūnas po žaibo bylojo, kad jie spruko iš sistemos viršš viesiniu greičiu.

— Bailiai, — murmtelėjo Armandas.

— Ne, — paprieštaravo Liusinda. — Jie mums *padeda.* Išvalo žaidimų lentą, dalinai išraizgo chronologijos sampyną.

Jai bežiūrint, „Stenlio ašmenys” ir „Chrizantemų puokštelė” nušvilpė į du menamo trikampio kampus, iškilusius virš trečiojo, kurį atstojo gravitacinis Euridikės šaltinis. Per milijoną kilometrų nutolę priešai bandė išsidėstyti į milžinišką kvadratą ir juos apsupti. Abi pusės rėmėsi patikrinta kosminių mūšių strategija. Pergalę pasieks geriau blefuojantys ir mikliau išnaudojantys palankias progas, visgi kova galėjo tęstis ištisas valandas… arba užsibaigti per kelias sekundes. Sprendimus priims pilotai, pasirinktą veiksmų taktiką įgyvendins kompiuteriai. Tačiau pastarieji, tiksliau, karingas juos

apkrėtęs virusas *pilotavo* priešininkų laivus. Netrukus paaiškės, ar tai suteiks pranašumą Liusindos bendražygiams. Kita vertus, sužinoti apie nesėkmingą kautynių baigtį šiame gyvenime nelemta, nes, jei persvarą įgys priešai, jai grėsė žaibiška mirtis.

Vienas DK žvaigždėlaivis pranyko iš akiračio atlikęs VŠ šuolį, įkandin jo nuo planetos pusės šastelėjo ŠAR modelio laivai. O „Subtili metafora" nėrė į gravitacijos šaltinio gelmę. Manevras truko penkias sekundes. Pradingęs erdvėlaivis atsirado anksčiau — jis sukorė atstumą, kurį šviesa įveikia per dvi sekundes. Taip prisiartino, jog dabar aiškiai juos įžiūrėjo, bet kol kas neįstengė pasiekti nei raketomis, nei lazerio šūviais. Liusindai jau teko stebėti trumpus viršššviesinius liuoksėjimus, priešingai nuo Jamatos, bet šis nuostabos neparodė. Bedęs pirštu į valdymo prietaisų stalą, į kosmosą paleido branduolines minas. „Subtili metafora" vėl nėrė šalin, per dvi sekundes išvystydama vieną dešimtąją šviesos greičio. Priešininkų laivas antrąsyk nuspriegė VS tempu, išdygo netoli tos vietos, iš kurios pasišalino Jamatos žvaigždėlaivis. Minos sureagavo į greta esantį objektą, sprogo ir ištaškė priešų variklį. Dalis ekrano akimirkai pabalo.

Riteris leido sau urgztelėti iš pasitenkinimo. Armandas ir Liusinda džiaugsmingai suūkčiojo, pamostagavo kumščiais.

Abu draugų erdvėlaiviai, užuot skridę į skirtingas puses, ėmė artėti vienas prie kito. Kosminės erdvės atkarpą VŠ greičiu perskrodė antras priešų žvaigždėlaivis. „Stenlio ašmenys" ir „Chrizantemų puokštelė" ūmai sustingo. Priešininkas išniro, regis, jų užnugaryje ir buvo kaipmat sunaikintas.

— Šaunuoliai! — suriko Liusinda.

— Kas ten atsitiko? — paklausė Armandas.

— Mūsiškiai paspendė Chronologijos apsaugos spąstus. DK laivas šoktelėjo per toli, kad juos nupiltų, bet likusio atstumo negalėjo įveikti viršššviesiniu greičiu nepasitraukęs už savojo šviesos pluošto ribų arba negrįžęs į praeitį. Mūsų žmonės pasinaudojo priverstiniu jo delsimu, iššovė atominę bombą, ir… — ji suplojo delnais.

Išlikę priešų laivai sutartinai nurūko VŠ tempu. Vienas jų pasirodė tarp „Chrizantemų puokštelės" bei „Stenlio ašmenų", ir Liusinda išvydo rimtesnį sprogimą už branduolinį driokstelėjimą: sąmoningą žvaigždinio variklio detonavimą, kuris į skutelius sudraskė kitus du. Bet kokiam žiūrovui, į dangų žvelgiančiam nuo žemės paviršiaus, vaizdas primintų supernovos blyksnį. Reaguoti į sukrėtimą nebuvo laiko. Ketvirtasis priešininkų žvaigždėlaivis taip ir negrįžo į regėjimo lauką. Kur jis nukako, atspėjo Armandas.

— Už Orfėjaus. — Pastebėjęs, kaip Jamata tiesia ranką link stalo, pridūrė: — Neverta. Iš jo beliko nuolaužos.

Generolas nesuklydo. Priešininkas įsirėžė stačiai į apsaugines Euridikės sistemas. Į dalelių spindulio bateriją, sumontuotą planetos

palydove. Tačiau, kol riterių vadas juos skraidino atgal į stovyklavietę, Liusinda nejautė jokio noro džiūgauti. Išvydusi Ameliją Or sveiką gyvą, matydama, kad ji vis dėlto nežuvo „Stenlio ašmenyse", mergina įsikniaubė proprosenelei į glėbį į apsiverkė.

Laboratorijoje Lamontas ilgai sėdėjo vienas, šnekėdamas su „Alkanu drakonu" ir didingesne, nepažįstama sąmone. Staiga pajuto, kaip veidą perbraukė sidabriniai plaukai, o riešą suėmė šilti metaliniai pirštai. Jis pažvelgė į bedugnes stiklines akis.

— Jau gali išeiti, — nusišypsojusi pasakė Moraga Higins. — Mes nusileidome.

— Žinau, bet…

— Jokių „bet". Eime. Žmonės laukia paaiškinimo.

— Man reikia gauti daugiau informacijos.

— Jau gali išeiti, — žaibogaudės žodžius aidu pakartojo „Alkanas drakonas". — Sužinojai užtektinai, kad būtų, ką iškloti kitiems.

— Atleisk. — Lamontas pakilo nenuleisdamas akių nuo ekrano.

— Nėra reikalo atsiprašinėti, — patikino DI. — Aš turiu, su kuo bendrauti. Radau sau lygiavertį intelektą. Kaip ir tu. Keliauk su ja.

Pilotas nuraudo.

— Neatsiprašinėk ir manęs, — tarė Moraga Higins, atgal atmetusi savo plaukus. — Aš viską supratau iš tavo pulso.

— Ką? — Lamotą apėmė jausmas, tarsi jis kabo elastiniame tinkle, praradęs psichinę pusiausvyrą.

— Tu esi pirmas normalus vyras, žiūrintis į mane kaip į paprastą moterį.

— Man nemalonu tave nuvilti… — apniukęs jis nusigręžė, suvarė nagus sau į delnus, vėl atsisuko, — …bet aš nesu normalus.

Higins susiraukė.

— Kokia prasme?

— Atsiskyręs nuo visų, žvaigždėlaivyje gyvenau penkerius metus. Tapau ekscentriškas, patologiškai uždarus ir iškrypęs.

— Iškrypęs?

— Na, žinai, aš… mylėdavausi su laivu. Jis man atsiųsdavo… savo simuliacijas. Avataras.

— Ir kaip tos avataros atrodė? — paklausė Higins.

Lamontas pamojo rankomis, ore nubrėždamas išlinkius.

— Kaip gražios moterys?

— Taip.

— Aišku. Jos skiriasi…

— Nuo ko?

— Nuo manęs. Aš nesu graži.

— Nekalbėk niekų! — priblokštas sušuko Lamontas. — Tu žavinga!

— Tikrai taip galvoji? — sprendžiant iš tono, Higins jo

nebeerzino.

— Žinoma.

— Taigi… aš žavi, be to, esu mašina. Tad kokios problemos?

Pamąstęs Lamontas suvokė, ką ji turėjo galvoje.

— Jokių.

— Parodyk man, ką sugebi, — paprašė metalinė moteris.

Ieškoti porelės atėjo Džonstonas, bet žaibogaudis leido jiems kurį laiką pabūti vieniems.

Didžiuma žmonių, išgyvenusių per įvairius pastarųjų trylikos valandų konfliktus, susirinko viename iš riterių valgomųjų, pailgoje fulerenų stoginėje deimantiniais langais. Tarp gelsvų, tarytum iš šviesios medienos surėstų sienų stovėjo pora dešimčių ilgų stalų. Gausi minia nesusibūrė. Kokie keli šimtai, — spėjo Liusinda, nuo tarpdurio apžvelgusi salę. Jie pasiskirstė į daugmaž tradicines grupuotes: riterių, Euridikės pajėgų (sugrįžėlių šalininkai prisijungė prie kadrinių kareivių) ir Karlailų klano. Moraga Higins su Kembelu Džonstonu sėdėjo beveik priešakyje, atokiau nuo kitų. Liusinda įsitaisė tarp Karlailų karių, šalia Kevino bei Amelijos. Juodai lakuotame stalo paviršiuje nagas nepalikdavo jokių dryksnių. Jo įbrėžti nepajėgė netgi deimantiniai ašmenys, kaip mergina nustatė, iš dyko buvimo šiek tiek paeksperimentavusi. Per praėjusią valandą ji girdėjo iš esmės neblogas naujienas. Karo mašinos, kurios įsismelkė į kirmgraužų raizginį, nustojo rengti antpuolius už vartų ribų. Jos tebepatruliavo koridoriuose, sutelkusios dėmesį į mazgus, bet žmones praleisdavo. Pergale čia nė nekvepėjo.

Anot riterių, dabar visi dalyvavo pasitarime. Už priešakinio stalo sėdintys Jamata ir Armandas tyliai šnekėjosi. Aplinkui sklandė kažkokie gandai, bet Liusinda tenugirsdavo nesuprantamas nuotrupas. SAR spinduliavo erzinantį pasitenkinimą, Euridikės gyventojai nenustygo savo vietose, Karlailų klano nariai atrodė paniurę. Galų gale pasirodęs Lamontas energingais žingsniais nukulniavo prie riterių vado su generolu ir tarp jųdviejų prisėdo. Jamatai paprašius, jis atsistojo bei prisijungė prie ryšio kanalų. Vietiniai be vargo būtų girdėję pilotą, bet posėdį stebėjo ne vien čia susispietę žmonės: ant stalų kiūtojo miniatiūrinės kameros, kurių transliuojami vaizdai pasiekė visą Euridikę ir — nors vėluodami dėl atstumų bei chronologijos painiavos — likusią žmoniją.

— Khe, — atsikrenkštė Lamontas, pasikasė klaikią barzdą bei prisistatė daugumai tų, kurie nežinojo, kas jis toks. Liusinda pati nepajuto, kaip ėmė muistytis ant suoliuko, pasekusi aplinkinių pavyzdžiu.

— Įvykių eiga labai elementari, — pagaliau apie reikalus prabilo „Alkano drakono” pilotas. Trumpam nutilęs, dirstelėjo į lubas. — Tam tikra prasme. Reliktu vadinamas objektas iš tiesų yra žvaigždėlaivis,

kuris mūsų protėvius atskraidino į Euridikę. Jis privalėjo sumontuoti mechanizmus, galinčius keleivių sąmones perkelti į kūnus, aprūpinti kolonistus būstais, instrumentais ir panašiais dalykais. Tik prieš tai turėjo modifikuoti planetos biosferą, iš čionykščių bakterijų sukurti vienaląsčius organizmus. Laivas atliko ne vien šią, bet ir papildomą užduotį — generavo kirmgraužų tinklą, pašaliečių pramintą raizginiu.

Jis patylėjo, tarsi nenorėdamas dalintis blogomis naujienomis, vengdamas kurstyti skeptišką klausytojų nusiteikimą.

— Tinklas nesiliauja plitęs. Jau dabar aprėpia didžiąją dalį galaktikos. Galiausiai persimes į kitas.

Liusindą prislėgė nemalonus pojūtis, graužęs dar tada, kai ji skrido „Subtiliąja metafora". Mintyse mergina išvydo, kaip deimantinė relikto smailė skrodžia didįjį, juodąjį dangaus skliautą, išvagodama jį trūkio linijomis ir balzganais plyšeliais. Tos gijos, galimas daiktas, drieksis iki begalybės. Jei taip, nepaliestų, neištirtų visatos kraštų tiesiog nebeliks: žmonių veiklos padariniai visur nusigaus anksčiau už juos pačius. Žmogaus rankų darbas amžiams pakeis Dievo arba gamtos kūrinius. O jie išdrįso raizginį praminti „Karlailų dreifu"!

— Vėliau, — tęsė Lamontas, — kolonijinio laivo sąmonė patobulėjo, kaip ankstesnė banga postžmonių intelektų, kuriuos vadiname pagrobtaisiais, ir iškeliavo… tiesą sakant, nė nežinau kur. Planetoje paliko pirminį savo originalo kodą bei autonominius apsaugos mechanizmus, tai yra karo mašinas, funkcionuojančias kaip imuninė jo sistema. Kai Karlailų, hmm, klano nariai įsiveržė į reliktą, mašinos atgijo, pasirūpino išsiųsti virusą su duomenų paketu, perduoti užkratą įrengimams, kurie gebėtų surėsti gausesnę jų armiją. Paaiškėjo, jog artimiausiose apylinkėse reikalingą įrangą turėjo tiktai mano laivas. Prieš savo norą jis ėmė gaminti karo mašinas ir asteroide sumontavo žvaigždinį variklį. Paskui virusas apkrėtė DK laivus. — Pilotas patraukė pečiais. — Visa kita jūs žinote.

— Ne, nežinome! — kažkas suriko.

Lamontas nagais gremžtelėjo pakaušį. Jis papasakojo klausytojams, kaip drauge su „Alkanu drakonu", bandė izoliuoti įsibrovėlį. Mažai trūko, kad jiems būtų pasisekę.

— Bet mes nespėjome užbaigti darbo. — Ilgšis rūsčiai pažvelgė į Liusindą. — Energiniai jūsų ginklai, atgiję aplink reliktą, paskatino rezervus iš mano asteroido griebtis veiksmų. Jie tenorėjo apginti raizginį.

Karlailų kariai bei Euridikės piliečiai piktai subruzdėjo. Armandas visus nutildė griežtu rankos mostu.

— Būtent taip ir atsitiko, — patvirtino jis. — Šiuo atveju mums nepasisekė. Laimei, Lamontui su savo laivu pavyko suvaldyti asteroido nusileidimą.

Pilotas pratęsė. „Alkanas drakonas" pagaliau ištrūko iš viruso

pančių. Terapinį procesą pakartojo, idant iš relikto kontrolės išvaduotų kovinius mechanizmus ir pats juos užvaldytų. Viskas baigėsi tuo, jog infekuotieji DK laivai tapo nepriklausomomis karo mašinomis. Autonominį ketvertuką pasisekė sunaikinti, bet asteroiduose, iš kurių išgautos žaliavos DK ketino statytis kosmines stotis, jie paliko karinės technikos gūžtas.

— Dėl jų problemų nekils. Tenykštės mašinos vėl pavaldžios mums.

Nebeiškentusi Liusinda pašoko.

— Kitaip tariant, pavaldžios *sumautam jūsų laivui!*

Lamontas įnirtingai pakratė susivėlusias plaukų sruogas.

— Ne, ne! Jūs nesupratot. — Jo pirštai įniko braukyti barzdos gaurus. — Aš dar ne viską paaiškinau. Karo mašinos ištiesfunkcionuoja kaip imuninė sistema — jas valdo refleksai. Šiuos nuslopinę, pažadinome aukštesnio lygio duomenų apdorojimo galią. Štai kas dabar kontroliuoja raizginį ir visą kovinę techniką. — Įnirtingai sumirksėjęs, pridūrė: — Bet ji… nepiktybinė ir… Euridikės gyventojų atžvilgiu nusiteikusi draugiškai. Juk pati ir įkūrė koloniją.

— O jeigu ją paveiks nuosavas Pagrobimo atitikmuo?

„Alkano drakono" savininkas patrūkčiojo pečiais, skėstelėjo rankomis.

— Čia ne autentiškoji sąmonė, — atsakė, — o savotiškas nervinis mazgas arba paprogramė. Nestokojanti pajėgumų, antžmogiškai protinga, tačiau neturinti jokių ambicijų. Bent taip užtikrino „Alkanas drakonas". — Pažvairavęs į Armandą, pridūrė: — Ji norėtų kreiptis į Jungtinį vadų komitetą.

Generolas nusišypsojo ir linktelėjo.

Liusinda atsisėdo sukrėsta, nusivylusi.

— Baigta, raizginį praradome — tarė atsisukusi į Keviną ir Ameliją.

— Dabar jį valdo Euridikė.

Pusbrolis pakratė galvą:

— *Nebūtinai. Dėl Dievo meilės, mes* galime *kautis su karo mašinomis!*

— Tik ne tuomet, jeigu jų atsargos niekada nesibaigs! — atkirto Liusinda. — Bet daugiausia problemų kelia ne karinė technika. Kas žino, ko tas griozdas prikrės, jeigu iš tikrųjų kontroliuoja kirmgraužas? Galbūt pašalins vartus iš mūsų planetų. Arba, pavyzdžiui, transformuos visą raizginį.

Kevinas kelias sekundes pasėdėjo susiraukęs, galop lėtai linktelėjo ir atsistojo.

— Eime, — paragino Karlailų kareivius. — Mums nebėra, ką čia veikti.

Jis išvedė savo žmones pro duris neatsigręždamas. Išeinančius vyrus ir moteris aplinkiniai stebėjo nebyliai, be jokio apgailestavimo,

išskyrus nebent Moragą Higins, kuri spitrėjosi į Liusindą. Pastaroji nežymiai sulenkė pirštą, pakreipė lūpų kampučius aukštyn — pakvietė ją prisijungti, — bet žaibogaudė, kietai sučiaupusi sidabrines lūpas, nukreipė dėmesį į Lamontą ir kitus. Užtat Armandas, pajutęs į jį nukreiptas Liusindos akis, atsakė skvarbiu žvilgsniu bei vos įžiūrimu galvos kinktelėjimu.

Kažkas suriko:

— O kaipgi Euridikės fosilijos? Senosios karo mašinos?

Liusinda sustojo, apsisuko ant kulno. Klausimas nedavė ramybės ir jai.

— Kiek suprantu, — lėtai atsiliepė Lamontas, — žvaigždėlaivis buvo aprūpintas Darvino-Goso mechanizmais, gebančiais sukurti biosferą virtualioje erdvėje ir rezultatus atkurti tikrovėje. Paties laivo pajėgumai dar didesni. Jis perdarė planetos litosferą, paklojo naują fosilijų sluoksnį.

Mergina prisiminė, kaip Čemobilio olose Džonstonas kalbėjo apie apdirbtą, bet iš pažiūros natūralią uolieną.

— *Bet kodėl?* — beveik nuo tarpdurio pasigirdo jos šūksnis. — Kodėl, po velnių, taip elgėsi?

— Aš paklausiau to paties, ir jis man atsakė. — Lamontas plačiai praskėtė rankas. — Dėl grožio!

Buvo ankstyva popietė. Debesys prasisklaidė, smailės ir milžiniško kosminio kūno šešėliai sutrumpėjo, bet vis tiek tebedengė stovyklavietę. Po vieną arba poromis šen bei ten patruliavo riteriai bei Euridikės kareiviai. Įkandin Liusindos atlėkė kažkokio žurnalisto kamera, bet ji tylėdama pamojo ranka sau prieš veidą, ir aparatas nuzyzė atgal į posėdžių salę. Mergina ristele nuturseno link Karlailų kovotojų, kurie ropštėsi ant keturių gravitacinių šliūžių.

— Negi *taip* keliausime iki pat Naujosios Pradžios? — suniurnėjo ji, atbėgusi iki saviškių.

Kevinas dėbtelėjo į pusseserę.

— Žinoma, ne, — atrėžė. — Nukaksime ant anų kalvų, iš kur mus paims vienas iš žvaigždėlaivių, pasislėpusių už sistemos ribų. Jei nebūtum dėmesio nukreipusi kitur, būtum pastebėjusi, kad Amelija užmezgė ryšį su mūsų žmonėmis ir susitarė dėl pasimatymo.

Lipdama ant platformos, įsistverdama į turėklą greta proprosenelės Liusinda apžvelgė techniniais įrenginiais užverstą stovyklavietę.

— Kodėl ne čia?

Amelija dūrė nykščiu į „Subtilią metaforą".

— Jei mūsų laivas nutūps čia, riteriai gali jautrokai į jį sureaguoti. Labai tikėtina, kad kiltų nesusipratimų.

Liusinda niūriai pakrizeno.

— Aišku.

Platformos atsiplėšė nuo žemės ir nurūko pirmyn. Nuo sūkuriuotų, plaukus kedenančių vėjo srautų užėmė kvapą. Iš stovyklą gaubiančių šešėlių jie išniro į saulės šviesą. Maloni giedra suteikė žvalumo, pakėlė nuotaiką ir išblaškė mintis apie katastrofą, užgriuvusią klaną. Apie nelaimes, dėl kurių atsakinga Liusinda. Ne, taip galvoti nederėtų. Karlailų etikos normos rėmėsi priežastingumu, o ne morale — rezultatais, ne ketinimais. Vis dėlto, net ir atsižvelgdama į nieko gero nežadantį aspektą, mergina suvokė, kad jos pečių neturėtų prislėgti visa atsakomybė dėl nelemtos įvykių eigos.

Mums teks užsiimti sąžiningu verslu, — tarė sau. Ką jie galėtų veikti praradę iš raizginio gaunamas pajamas? Kaip įprastai organizuos kovinės archeologijos ekspedicijas, nors šioje srityje irgi nepavyks išvengti sunkumų, žinant, kad raizginį nuo šiol kontroliuos Euridikės gyventojai — arba draugiškas jų superintelektas, — kurie, negana to, geriau sutarė su riteriais (bent taip atrodė). Tačiau klanas ir šeima ras būdų, kaip susidoroti su problemomis, — mąstė ji, žvelgdama virš kareivių galvų. Kad ir kas nutiktų, jie išliks prakeiktais Karlailais.

Beje, planetoje užbaigti ne visi darbai. Liusinda prisiminė nežymų Armando linktelėjimą.

— Manai, generolas Džeikas tebepalaiko mūsų pusę? — užstaugė Amelijai į ausį, kad perrėktų vėjo gausmą.

— Klausi, ar jam vis dar maga organizuoti sugrįžimą? Aš nebesu tuo tikra.

— Bet jis prižadėjo mus paremti savo pajėgomis!

— Aha, žodį davė. Mums belieka palūkėti, ar ne? Todėl ir vykstame atgal į Naująją Pradžią.

Nepraėjus nė pusvalandžiui, šliūžių flotilė persirito per artimiausią kalvagūbrį, už poros šimtų metrų nuo vartų — kirmgraužos ertmę iki šiol sergėjo karo mašinos, kurių sensoriai dzingtelėjo užfiksavę pralekiančius Karlailus, — ir užnugaryje stūksantys gigantiški objektai beveik pranyko iš akiračio. Šiame tebuvo matyti jų viršūnės. Gravitacinės platformos sklendė pakilusios per kelis metrus nuo žemės, melsvai žaliame, debesų šešėliais aptemdytame slėnyje, klasikinio „U” formos klonyje, kurį išskobė ledynai, nors, visai įmanoma, jog tie egzistavo tiktai stiliaus pojūtį turinčio dievo vaizduotėje. Liusinda pasidairė į lomos atšlaites, su pasigėrėjimu nužvelgė pulkelį ilgakojų, tamsiakailių žolėdžių gyvūnų, straksinčių per uolienų atodangas ir nuobirynus. Aukštai danguje, pasikinkęs vėjo srautą, ratus suko kažkoks sparnuotas plėšrūnas, juodas taškelis žydrų padangių fone. Planetos transformavimas, net jeigu ją atlikdavo Darvino-Goso mašinos, galėjo pateikti neprognozuojamų, bandymų ir klaidų metodo nulemtų rezultatų, veikiau priminė evoliucijos procesą negu tikslingą kūrybą. Triumfui

prilygo net ir šis elementarus maisto grandinės pavyzdys, su sąlyga, kad būtent jį Liusinda pamatė.

Tarp uolų dar kažkas krustelėjo. Mergina pastebėjo judesį akies krašteliu, bet atsigrįžusi jo kryptimi nieko neįžiūrėjo. Leido žvilgsniui nuslysti šlaitu… ana ten žmogaus figūra, taip gerai užsimaskavusi, kad rodėsi, lyg į kitą vietą persikraustė žolės kuokštas arba krūmokšnis. Nepažįstamasis skuodė palei klonį, pusiaukelėje iki kalvos keteros. Bėgo šiek tiek į priekį ir tolyn nuo šliūžių. Gana greitai pranyko už akmeninio riedulio.

Liusinda pabaksnojo į ryšio įrenginį, pritvirtintą prie gerklės, susisiekė su Kevinu, skrendančiu ant priešakinės gravitacinės platformos.

— Įkalnėje, šiaurės rytų pusėje, tyko plėšikai, — informavo. — Metas sparčiai kilti aukštyn.

— Supratau.

Šliūžės statmenai šovė viršun, po kelių sekundžių pakibo ore, per porą šimtų metrų atitrūkusios nuo kalvų, kurios supo siaurąjį slėnį. Transporto priemonėse stigo žvalgybinių instrumentų. Kareivių akys, tarp jų ir Liusindos, ėmė įdėmiai dairytis į šonus. Kaip gaila, — pagalvojo ji, — jog nebeturiu savo skafandro. Visa laimė, kad, užuot puolęs slėptis, žmogus pašoko ir sumostagavo rankomis.

Kevinas pasiuntė tapatybės nustatymo šaukinį. Po akimirkos truputį nustebęs pranešė:

— Jis tvirtina esąs vienas ir džiaugiasi mus matydamas. Prisistatė Ry vardu, nori kalbėti su tavimi.

Jai nuo pečių tarytum nuslinko naštos dalis — menkutė, palyginti su tuo, kas liko, bet suteikusi palengvėjimą.

— Oho! Ry išgyveno!

— Kas jis?

— Komunistų biologas, gyvenęs vienoje iš statulų. Ar galim jį prigriebti?

— Bėdų neprisidarysime? — pasitikslino Kevinas.

— Manau, ne.

Liusinda alkūnėmis prastumdė karius, pripuolė prie vairuotojo ir liepė jam nutupdyti šliūžes. Tas nenoriai pakluso. Gravitacinė platforma priartėjo prie žemės, sustingo už dešimties metrų nuo žmogaus, į kurį kareiviai nedelsdami atstatė ginklus. Ry vilkėjo skafandrą; kitapus pakelto antveidžio švietė plati šypsena.

— Labas dar kartelį, panele Karlail Liusinda, — pasisveikino.

— Malonu vėl su jumis susitikti. Kaip čia patekote?

— Pro vartus, prieš tris dienas.

— Jų niekas nesaugojo?

Ry įrėmė kumščius į šonus.

— *Čučhė* kovos menai pranoksta tuos, kuriuos įsisavinę lepšiai

riteriai, — išdidžiai atsakė ir gestais parodė sutrenkiąs galvas. — Palikau sargybinius be sąmonės ir nulėkiau į kalvas. Nuo tada gyvenau savarankiškai, laukiau, kol atvyks didvyriška gamybinė jūsų brigada. Įspūdingą mūšį stebėjau iš tolumos. Ir mačiau, kaip išvykote.

— Kaip susigaudėt, kad skrisime šituo keliu?

— Atspėjau optimalų, iš relikto zonos vedantį maršrutą. Ir labai sparčiai bėgau. — Jis ištiesė ranką. — Ar galiu prie jūsų prisidėti?

— Žinoma. — Liusinda pamojo vairuotojui, ir šis pasistengė, kad platforma šonu prisigretintų prie šlaito. — Bet ko jums prisireikė Euridikėje?

— Noriu susitikti su žymiuoju dramaturgu Ben-Amiu. — Įsikibęs į turėklą, Ry vikriai užsikorė ant šliūžių. — Turiu daug ką jam papasakoti.

Jie prisijungė prie bendražygių, jau nusileidusių iš aukštybių.

— Aš turėjau galvoje… na, man susidarė įspūdis, kad sprukote nuo tų, kurie apgriovė statulas, išdegino džiungles ir sunaikino gyvenvietę.

Ry veidą perkreipė sielvartas.

— Taip, jūs teisi. Visa tai tarpusavyje susiję.

18. DIDVYRIAI IR PIKTADARIAI

Karlailai pasišalino. Žurnalistų kameros išdūzgė laukan. Posėdžiaujantys padarė pertrauką, kurią užtvindė murmesys žmonių, keliaujančių prie pagirtinai įvairiapusiško, riteriams priklausančio gėrimų automato pasiimti vandens, arbatos, alaus arba kavos. Lamontas sėdėjo už pagrindinio stalo, šalia Armando ir Jamatos, siurbčiojo arbatą bei svarstė, ar tik drauge su porele žaibogaudžių, kaip tuodu save vadino, nesudarė trečios grupuotės, papildančios Euridikės atstovus ir ŠAR. O gal tokių grupelių egzistavo daugiau? Visi kareiviai iš Euridikės vilkėjo tapačias uniformas, pažymėtas skirtingų kompanijų emblemomis, tačiau jis iš pirmo žvilgsnio atskyrė atgaivintus sugrįžėlius nuo likusių: jų veidai atrodė jauni, neseniai ištraukti iš rezervuaro, bet sykiu buvo primityvesni ir budresni, spinduliavo ilgesnio gyvenimo išmintį bei patirtį.

Kalbant apie riterius, šie bendravo nutaisę ramybės kupinas, tačiau smalsias išraiškas, tyliais balsais, apsieidami be energingų gestų. Džonstonas ir Higis nejaukiai dairėsi, bet šypsojosi.

Lamontas nepakentė dviprasmybių, mikropolitikos, savęs demonstravimo kasdieniame gyvenime. Teks prie to įprasti, — nusprendė. Moraga Higins akimis pagavo nevilties sklidinąjo žvilgsnį ir padrąsindama vyptelėjo. Ji vienintelė iš visų elgėsi tiesmukai ir neturėjo jokių užslėptų minčių. Kaip, beje, ir „Alkanas drakonas”. Pilotas atsakė šypsniu. Nuleido tuščią puoduką, netyčia trintelėdamas juo per stalą (vis dar nebuvo įpratęs prie gravitacijos), pasimuistė ir atsigrįžo į Armandą bei Jamatą.

— Ponai, — prabilo. Žodis nuskambėjo per garsiai. Žmonės pritilo. — Patalpoje jaučiu šiokią tokią įtampą.

Jo nuostabai, klausytojai prajuko. Lamontui nė kiek nepalengvėjo. Vienas iš sugrįžėlių pašoko.

— Jūs velniškai teisus, — suriko. — Mums prižadėjo sugrįžimą. Ligi šiol negirdėjau, kad jį kas minėtų. Aš klausiu savęs, ar generolas Džeikas vėl mūsų neišdavė?

Armandas staigiai žvilgtelėjo į riterių vardą, atsiduso ir pasviro pirmyn, į stalą įremdamas alkūnes.

— Dėkui už pastabas, Lorensai, bet turiu pasakyti, kad niekas jūsų neišdavė. Tiesiog atlieku savo darbą.

— Kur man girdėtas šitas argumentas?

Generolas nutraukė pritarimo šūksnius.

— Nei aš pats, nei Jungtinis vadų komitetas arba riteriai negali jums trukdyti grįžti į Žemę, jei tiktai panorėsite. Bet privalau atkreipti jūsų dėmesį, jog pastarieji dar griežčiau nei bet kada anksčiau smerkia kovinę archeologiją, kaip ją vadina Karlailai. — Rūsčiu žvilgsniu

Armandas paeiliui pervėrė Lamontą, Higins bei Džonstoną. — Neigiamai žiūri ir į Pagrobimo nuokrušas, anot tų pačių Karlailų. Labai abejoju, ar Jungtinis vadų komitetas juos vertins palankiau. Euridikėje mes prižadinome nepiktybinę sąmonę. Kitur dažniausiai pasitaikydavo prikelti intelektus, kurie žmonių atžvilgiu nusiteikę priešiškai. Kai mūsų planeta užvaldys kirmgraužų raizginį, galimybių užsiimti tokia veikla gerokai sumažės. Nors ir konfliktavome su riteriais, jie išlieka kultūringiausia, labiausiai civilizuota grupuote, su kuria mus sieja daug bendro. Mes turime, ko iš jų pasimokyti ir ką duoti mainais. — Atsilošęs Armandas skėstelėjo delnais. — O gal yra manančių, jog tinkamesni kandidatai į partnerius būtų Amerikos fermeriai arba Azijos komunistai?

— Pamiršot Karlailus, — priminė Higins.

— Stengiuos. — Jo repliką palydėjo juokas.

Iš savo vietos pakilęs sugrįžėlis atsisuko į kitus.

— Tuomet mums, kaip ir Karlailams, nėra, ką čia veikti, — pareiškė. — Aš asmeniškai keliausiu atgal į miestą. Atsiras norinčių prie manęs prisijungti?

Keli iš atgaivintų bendražygių papurtė galvas. Likusieji, maždaug šešios dešimtys su vienu kitu, gimusiu Euridikėje, atsistojo ir patraukėjam įkandin. Higins metė piktą, sielvartingą žvilgsnį į Lamontą ir nusekė paskui išeinančius.

Lamontas pašoko.

— Moraga! Grįžk!

Jai pakračius galvą, suraibuliavo sidabriniai plaukai.

Pilotas padvejojo, atsigręžė į Armandą su Jamata, gūžtelėjo ir apėjęs stalą nubėgo jai pavymui. Žingsnį sulėtino, kai žaibogaudę prisivijo.

— Džiaugiuosi tave matydama, — pasakė moteris. Stiklinės jos akys skaisčiai žioravo, nuo metalinio delno sklido šiluma. Porelei nusigavus prie durų, iki jų atkūrė ir abiem už pečių įsistvėrė Armandas.

— Prisidėsi prie mūsų? — pasiteiravo Higins.

— Patys suprantate, kad negaliu, — nepaisydamas sarkazmo, atsakė jis. — Bet nekvailiokite. — Generolas prašneko tyliau: — Jums ir tam karštagalviui Lorensui Hemondui derėjo įsiklausyti į mano žodžius. Kiek laiko praeis, kol Euridikė — arba prižadintas DI — perims raizginio kontrolę? Dienos, savaitės, kas žino? O kiek užtruks riteriai, kol pasirūpins geresne Žemėje esančių įtvirtinimų apsauga?

— Kas bus, jeigu riteriai neleis sugrįžėliams pasitraukti iš planetos? — paklausė Lamontas. — Arba Jungtinis vadų komitetas? Kiek laiko mums lieka tokiu atveju?

— Galbūt kelios valandos, — niūriai pripažino Armandas. — Nekelkite triukšmo ir sukitės sparčiai. Kreipkitės į Liusindą Karlail

arba Ameliją Or. Jos žinos, ką daryti. Surenkite pasitarimą, bet nebendraukite per ryšio įrangą. — Jis prabilo garsiau: — Tebūnie! — pastūmęs juos sušuko: — Eikite, jei norite! Nešdinkitės!

Generolas nužygiavo atgal prie stalo teatrališkai linguodamas galva, Lamontas su Higins savo ruožtu nusivijo sugrįžėlius, lipančius į ultragarsines transporto priemones. Nušvilpęs per dangaus skliautą, žvaigždėlaivis pakibo virš horizonto linijos ir ėmė leistis už kalnų virtinės.

— Esmė ta… — kažkuriuo momentu, įpusėjus popietei, Andrėjai Al-Kajed užstaugė Vinteris, viena ranka mojuodamas buteliu, kita apsikabinęs koloną, stūksančią priešais „Blizgančius inversijos pėdsakus", — …esmė *ta,* kad generolas Džeikas, prakeiktas *sutrauka,* antrą kartą išdavė sugrįžėlius! Pasielgė kaip per vakarykštį spektaklį! Kaip ir Priešingybėje! Vėl persimetė į priešininkų pusę! Sumautas *kalės vaikas!*

Ji kažką sušuko atsakydama.

— Ką? — užrėkė Vinteris. Muzika grojo per garsiai. Transporto priemonės nejudėjo, nes gatvę užplūdo geriantys, šokantys žmonės. Panašius vaizdus iš viso miesto, kurio gyventojai šėlo, apimti palengvėjimo ir nežaboto džiaugsmo, transliavo milžiniški ekranai. Daugumos tvirtinimu, jie dalyvavo audringiausiame vakarėlyje per Euridikės gyvavimo istoriją. Kodėl gi ne, — gaižiai pagalvojo Vinteris. Planeta ką tiktai išvengė, regis, garantuotos katastrofos ir, — pasak anksčiau girdėtų, žinių tarnybų perduotų naujienų, ateityje tikriausiai taps galaktikos sostine.

— Aš sakau, kad *jūs teisus!* — riktelėjo Al-Kajed.

— O, aišku.

— Ir jums reikia šito! — moteris įbruko jam taurę. Vinteris susivertė gėrimą į gerklę. Melodijos garsai ūmai pritilo. Dabar jis viską matė ir girdėjo aiškiau.

— Kas per… — muzikantas prikando liežuvį staiga suvokęs, kad nuo jo krioksmo Al-Kajed turėjo užgulti ausis. Su dama taip šnekėti nedera. — Kas čia?

— Atšaldyta umaminė arbata.

— Ačiū. — Supratęs, jog prablaivėjo, Vinteris papurtė galvą ir apsidairė. — Jėėėzau.

— Poveikis greitai išblės, — perspėjo prodiuserio asistentė. — Bet pagirios bus lengvesnės.

— Ačiū, — pakartojo jis. Pastaba apie pagirias sužadino norą išlenkti dar alkoholio. Ir kuo greičiau, kol smegeninės nepradėjo varstyti skausmas. — Hmm, atnešti jums išgerti?

— Man užteks, — atsakė Andrėja. — Susitiksim vėliau.

Matyt, nutarusi, kad jis beviltiškas pašnekovas, moteris nulingavo atgal į minią, prisijungė prie Ben-Amio, kuris kaip įprastai įsitaisė už

staliuko, stovinčio prie turėklų, ir kažką pasakojo kitiems. Greta sėdėjo Kovalskis, iš priešingos stalo pusės į jį žvelgė Voit, o prie Kolderio glaudėsi mergina — tik neaišku, katras iš jų kurį prisiviliojo, — aukšta šokėja su korsetu ir juoda aksomine suknele, retsykiais atsainiai paglostanti muzikantą tarytum beždžionėlę. Visi klegėjo skardžiais balsais, lygiai taip pat trankiai, kaip prieš akimirką dudeno pats Vinteris. Juos atpažįstantys praeiviai, kurie kitomis aplinkybėmis viso labo linktelėtų ir apdovanotų artistus šypsenomis, taktiškai nuslinkdavo tolyn, jei tiktai nebūdavo padauginę alkoholio, arba įsiliedavo į ratą žmonių, besibūriuojančių aplink staliukus, ir susmukdavo ant žemės, jeigu nuo gėrimų pertekliaus nebepavilkdavo kojų.

Vinteris nusisuko ir mėgaudamasis trumpalaike moralinio pranašumo akimirka nužygiavo iki gėrimų stalo, iškilusio priešais didįjį, plačiai atvertą kavinės langą. Jau siekė raudono vyno butelio ir — dėl savo susivaldymo netgi truputį nustebo — vienos taurės, kai išvydo Liusindą, Ameliją bei tamsiaodį, juodai apsirengusį vyriškį, pro grūstį besibraunančius link Ben-Amio stalo. Įkandin jų sekė nemažas spiečius žmonių, galbūt pora dešimčių, gal daugiau. Žiopsodami aplinkui, vilkėdami beprotiškai prašmatnius vietinius apdarus, prie kurių aiškiai nebuvo įpratę, jie priminė turistus. Būriui artėjant prie „Blizgančių inversijos pėdsakų", Amelija dirstelėjo per petį ir mostu nuginė savo šius į parką. Energingai pasidarbavusi alkūnėmis, grupelė išsisklaidė ir pajudėjo nurodyta kryptimi. Abi Vinteriui pažįstamos moterys drauge su anksčiau neregėtu vyru užlipo ant šaligatvio, nusidriekusio priešais kavinę. Amelija puikavosi žydrais, madingais euridikiškais drabužiais, išpuoštais karnavalinių spalvų kutais bei plunksnelėmis, todėl šventiniame šurmulyje kitiems į akis nekrito. Liusinda pasidabino ta pačia beveik balta suknele, kaip per Vinterio ir Kolderio koncertą. Muzikantui dingojos, kad priešais nušvito haliucinacijų sužadintas vaizdas. Jis įsispoksojo į merginos veidą spėliodamas, ar šis kažkuo pasikeitė. Sunku pasakyti. Kiekvieną sykį, kai jiedu susitikdavo, Liusindos išorė visuomet pranokdavo atmintyje saugojamą jos paveikslą.

Ji pastebėjo Vinterį prisiartinusi prie stalo, nusišypsojo ir linktelėjo. Kažką pasakė Ben-Amiui, gestu pasiūlė Amelijai bei tamsaus gymio vyriškiui prisėsti, pati žengė prie muzikanto, rankose laikydama didžiulę skrybėlaitę nulėpusiais kraštais ir butelį.

— Sveikas, — familiariai pasilabino.

— Gera tave vėl matyti. — Oficialių mandagybių atsisakė ir Vinteris. — Džiugu, kad, hmm… sugrįžai.

— Iš numirusiųjų!

— Jei neklystu, kartą tau minėjau, jog su mirtimi susiję potyriai akivaizdžiai pervertinti.

Liusindos išraiška pakito. Veidą perkreipė nuovargis, kurio Vinteris dar nebuvo matęs.

— Aha, tikrai. — Ji nukorę galvą ir po pauzės ryžtingai pažvelgė muzikantui į akis. — Na, mes turime, apie ką pakalbėti. Nieko prieš, jei atnaujintume santykius nuo tos vietos, ties kuria jie nutrūko?

Jis prajuko.

— Štai kam tie senoviniai apdarai?

— Aha, man buvo šovusi tokia mintis, — sumišusi prisipažino Liusinda. — Kosmouoste užsakiau kopiją iš viešbučio apartamentų, kur gyvenau.

— Į tave nepanašu, bet…

— …ak, užsičiaupk…

— …sumąstei neblogai.

Mergina pamosikavo buteliu.

— „Taliskerio" viskis, — pasakė. — Nuo kapitono stalo. Jei atvirai, iš Drekslerio aparato, kuris priklauso kapitonui. Norėsi pasivaišinti?

— Paieškokim vietos, kur galėtume prisėsti. — Vinteris žvilgtelėjo į Ben-Amio staliuką.

— Tik ne ten.

— Pasakokit, — paragino Amelija, įpylusi Ry alkoholio. Biologo rankos taip virpėjo, kad jis nepajėgė suimti stiklo. Nustūmęs gėrimą į šalį, pažvelgė Ben-Amiui į akis ir tarė:

— Mano gamybinės brigados nariai žuvo, išsisklaidė arba pasislėpė, nes pardavėme jūsų darbą, pone Ben-Ami.

Prodiuseris užsimerkė, po sekundės atplėšė vokus.

— Ką? — visi, sėdintys už stalo, jau žiūrėjo į Ry.

— Aš esu jums skolingas honorarą už autorines teises, be abejo.

Pats atstovauju Aštuoniasdešimt Septintajai Gamybinei Brigadai. Bet tikiuosi, kad jūs parodysite gerą širdį ir leisite atsiskaityti vėliau.

Ben-Amis numojo ranka.

— Pamirškit tuos mokesčius. Sakot, jūsiškius *nužudė*, nes jie pardavė mano darbus?

— Tai mano kaltė. — Ry siurbtelėjo gryno viskio lašelį, atsikvėpė ir ištuštino taurelę vienu mauku, tarsi gerdamas degtinę. — Panelė Karlail viešėjo mūsų brigados štabe. Už priėmimą atsilygino pono Ben-Amio kūriniais. Ak, pone Ben-Ami, mes visi žiūrėjome nuostabią jūsų pjesę apie didįjį princą Leonidą. Reginys taip mane sujaudino, kad jos pavyzdį išsiunčiau į kelias DK kosmines stotis, įkurtas toje pačioje sistemoje. Viena iš jų, Kosmoso Užkariautojų kolektyvas, labai radikaliai interpretuoja ir puoselėja savarankiškumo idėją. Spektaklio fragmentas nepaprastai užgavo jo narius. Ant mūsų jau griežė dantį, nes transformavome planetą jankių fermeriams. Pamatę pjesės ištrauką, apkaltino mus, neva morališkai iškrypusių jankių paistalais

tvirkiname savarankišką visuomenę. Kilo ideologinis ginčas, kuris peraugo į konfliktą. Anot jų, Leonidas priklausė revizionistams. Taip būti negali, pareiškėme, ir mūsų įsitikinimą patvirtino jūsiškis, pone Ben-Ami, kūrinys. Balsavimu apsisprendėme parduoti jūsų darbą kitoms brigadoms bei kolektyvams. Kosmoso Užkariautojų kolektyvas, siekdamas mus nubausti, į planetą atsiuntė savigynos pajėgas, aerokosminės milicijos diviziją. Jie užgriuvo stačiai iš dangaus, pone Ben-Ami. Mes neturėjome laiko pasirūpinti gynyba! Nieko panašaus nesitikėjome netgi iš dogmatikų. Išsigelbėjau tik todėl, jog tyrinėjau jūrų gyvybę toli nuo namų. O jie sugriovė ir mano darbo vietą. Pasislėpiau po vandeniu, ištaikęs tinkamą momentą sprukau pro kirmgraužos vartus, sulaukiau panelės Karlail gamybinės brigados, kuri, kaip žinojome, ruošėsi iš mūsų pasaulio persikelti čia ir stoti į mūšį prieš riterius.

— O kaip kitos gamybinės brigados? — paklausė Amelija, stumtelėdama dar vieną viskio stiklą.

— Didžioji dalis Gamtos Transformacijos kolektyvo bijo Kosmoso Užkariautojų, — su panieka atsakė Ry. — Jie išties suminkštėjo, tapę žemdirbiais kaip jankiai. Pastarąsias dienas ir naktis slapstydamasis kalnuose, pasinaudojau nesusekama *čučhė* ryšio įranga… — jis pabaksnojo į karulį, kybantį po kaklu, — …slapta paagitavau DK kolonijas, įsikūrusias Euridikėje ir už jos ribų. Susisiekiau su šimtais žmonių, kuriuos vietoj baimės apėmė pasipiktinimas. Mes kausimės su tais šunsnukiais Kosmoso Užkariautojais kaip Brežnevas, kovojęs su naciais, jankiais, lenkiokais, Pietų Afrikos vergvaldžiais ir taip įgijęs savo randus.

Susižavėjęs bei pasibaisėjęs Ben-Amis nenuleido akių nuo keistojo mažylio.

— Kiek, jūsų manymu, yra tų šunsnukių? — pasidomėjo Kolderis.

— Tiktai šimtas milijonų. Išskersiu visus iki vieno, net jeigu teks paaukoti gyvybę kaip Leonidui.

— Ne, — griežtai paprieštaravo Amelija. — Apie žudynes nė negalvokite. Tai kerštas, o ne kompensacija. Jūs siekiate jiems pakenkti, vieną kitą pribaigti, bet neužmirškite sau išpešti naudos. Įsivaizduokite, jog bandote atsiimti skolą.

— Reikalavimas grąžinti skolą nereiškia karo. — Ry dviprasmiškai nužvelgė Ameliją. — Kaip DK paaiškėjo, bendraujant su Karlailais. Bet dėl konflikto ir padarytos žalos atsakingi ne vien Kosmoso Užkariautojai. Vieni jie taip nesielgtų. Mes įtariame, kad nagus prikišo nedorėliai siauraakiai.

— Kas? — šūktelėjo Kolderis.

— Tariami Šviečiamojo amžiaus riteriai, — atsakė Ry. — Kurie stengiasi, jog savarankiški žmonės pabūgtų ir jankių fermeriams nebetransformuotų planetų. Todėl mums gali prireikti prakeiktų

Karlailų pagalbos. — Jis maldingai pažiūrėjo į Ameliją. — Ar sutiktumėt?

— Taip, jei klausiate mano nuomonės, — atsargiai patvirtino Liusindos proprosenelė. — Aš neprieštaraučiau, jeigu jūs, pasitelkę karius, mažumėlę įkrėstumėt riteriams į kailį.

Ry pakratė jos ranką.

— Sutarėm?

— Hmm, aha… padarysiu viską, ką galėsiu. Bet… iš pradžių privalome įgyvendinti kitą sandėrį. Galbūt.

— Mes neskubam, — užtikrino biologas. — Subursime pajėgas. Įgysim patirties.

— Nieko prieš, jei pasitreniruotumėte kovodami su nedorėliais… su riteriais kokioje kitoje planetoje?

— Mielai.

Amelija čiulptelėjo apatinę lūpą.

— Ar galite per nesusekamą ryšio įrangą čia iškviesti saviškius? Slaptai? Norėčiau su jais pasimatyti. Kuo greičiau.

Ry palinksėjo, nusisuko ir prabilo, tarytum šnekėdamas su savimi, suburbuliavo Ben-Amiui negirdėta kalba. Netrukus atsigręžė, nusišypsojo pakėlęs nykščius.

— Minutėlę. — Prodiuseris palinko į priekį. — Jungtinis vadų komitetas neapsidžiaugs, jeigu sugrįžėliai, Karlailai ir, padėk mums Dieve, komunistai puls riterius.

— Jūs nuo pat pradžių žinojote, ko tikėtis, — atšovė Amelija. — Mes gi aptarėme galimų veiksmų planą.

— Bet ne taip išsamiai, kad jį vertinčiau rimtai, — paprieštaravo Ben-Amis. — Ir ne tokiame kontekste, kuriame, hmm… prie antpuolio prisidėtų minėtos pajėgos. Jeigu Jungtinis vadų komitetas išsiaiškins, apie ką čia kalbėjome, mums gresia nemalonios pasekmės.

Rimtai apžvelgęs veidus, supančius stalą, jis nusijuokė.

— Todėl pasirūpinkime, kad valdžia nieko nesužinotų.

Lamontas, ištiesęs kojas, sėdėjo ant suoliuko ir drauge su Moraga Higins kosmouosto salėje lūkuriavo, kol iš persirengimo kambarių išnirs sugrįžėlių kovotojai. Lauke stovinčius ultragarsinius „Žydrosios jūros desanto” orlaivius ir kitas transporto priemones užgožė ŠAR gamybos žvaidžėlaiviai, pakibę ore, už poros metrų nuo nusileidimo aikštelės. Vienas jų priklausė Karlailams, kiti laivai — A.A. krovininės geldos, DK „šikšnosparniai”, — sklendė danguje nelyginant armija dėžinių aitvarų. Aplink kosmouosto perimetrą įprastus, ryškiai raudonai arba geltonai nudažytus avarinių tarnybų automobilius pakeitė tamsesnės, masyvesnės karinės mašinos ir tankai, iš kurių kyšojo kosminėmis gijomis šaudantys pabūklai. Niekas neturėjo teisės nutūpti į Naująją Pradžią arba pakilti iš miesto be Jungtinių vadų komiteto leidimo; visas oro ir kosmoso eismas buvo nukreiptas čia.

Kad ir kokias viltis puoselėjo Armandas, Euridikės vyriausybė nedelsė griebtis veiksmų, idant užvaldytų padanges. Ant žemės, neva saugumo sumetimais — kol miestas triukšmingai linksminosi, — vieną po kito privertė nutūpti netgi mažuosius entomopterius. Išvykstantys iš kosmouosto galėjo pasinaudoti tik vienbėgiu arba keltais. Vien apie juos pagalvojus, Lamontą apimdavo agorafobijos pojūtis ir išmušdavo šaltas prakaitas. Bet savo baimes, žinoma, teks įveikti. Skrisdamas jis slaptai užmezgė ryšį su Amelija, ir jiedu nutarė susitikti kavinėje, centrinio parko, *Jardin dės Ėtoiles,* pakraštyje. Rodos, toji moteris turėjo kažkokį planą, galbūt ketino išsikviesti kitą Karlailų žvaigždėlaivį, kuris statmenai šastelės žemyn, nusileis į parką ir visus susems.

Iš kambarėlių į salę pamažu atgužėjo sugrįžėliai, apsirengę menkai kūną dengiančiais arba prabangiais šventiškais drabužiais. Prie poros pirmas atėjo Lorensas Hemondas, tapęs neoficialiu saujelės Euridikės gyventojų ir neseniai atgaivintųjų vadu. Su aukštakulniais auliniais, baltu odiniu švarku, padabintu spurgais ir vietomis nusagstytu tviskančiais akmenėliais, jautėsi gana laisvai. Jis įbedė akis į Lamontą.

— Pasiruošęs?

— Taip.

— Nepersirengsi? — paklausė Higins.

Pilotas save nužvelgė nuo galvos iki kojų ir atsigręžė į žaibogaudę.

— Ne.

— Tu išsiskiri iš aplinkinių.

Lamontas prunkštelėjo.

— Juk aš esu įžymybė. Nieko negaliu pakeisti. Ką pati darysi?

Į palydovę krypo dar daugiau žvilgsnių, nors tuo stebėtis neverta. Metalinis veidas priminė organinį, paslėptą po kosmetikos sluoksniu, tačiau visiškai nesiderino prie juodo medvilninio kostiumėlio.

— Man šovė mintis, — pasakė ji. Atsistojusi nusiplėšė palaidinukę ir kelnes, sviedė drabužius į artimiausią Drekslerio surinktuvą. Nūnai, likusi vienais apatiniais, panėšėjo į moterį, kuri savo kūną nuklojo sidabrinių dažų sluoksniu. — Na, štai. Galime pašvęsti.

Jie kulniavo koridoriumi, kol pasiekė vienbėgio platformą. Įlipo į tuščias kapsules, kurios, švilpdamos tarp Naujosios Pradžios bokštų ir medžių, retsykiais stabtelėdamos kitose stotelėse, veikiai užsipildė keleiviais. Prakaituojantis, lėtai alsuojantis Lamontas iš rankų nepaleido pastovo. Sėdėjo užsimerkęs, bet kartkartėmis dirstelėdavo laukan. Jam nesant, miestas pasikeitė; kaip ir reikėjo tikėtis, nauji bei keisti atrodė didžiausi, senoviškos išvaizdos pastatai, surėsti iš akmens ir betono. Pseudoorganinės, medžių formas įgavusios, nanogamybos struktūros — bokštai kartu su pėsčiųjų tilteliais, — kurias iš esmės

galima per naktį perdaryti arba sulyginti su žemėmis, buvo labai gerai pažįstamos ir atspindėjo miesto praeitį.

Planetos gyventojams prižadėjo audringiausią vakarėlį per Euridikės istoriją, ir jų lūkesčiai pasiteisino. Visur degė skaisčios šviesos, griaudėjo garsiakalbiai, kiekvienoje taurėje teliūskavo gėrimai, meilę, bent jau šiuo momentu, spinduliavo porelių žvilgsniai. Vinteris kol kas abejojo, ar jiedu su Liusinda irgi priklausė įsimylėjėlių gretoms. Paaiškinusi, kad į parką netrukus atvyks gauja sugrįžėlių, ketinančių įgyvendinti Amelijos planą ar instrukcijas, kaip į planetą atskraidinti žvaigždėlaivį, šnektelėjusi apie šį bei tą, ji nuslinko į parką pakalbėti su savo klano nariais ir gausėjančiu būriu individų, lyg ir komunistų, sprendžiant iš dailiai sukirptų, bet pilkai rusvų apdarų.

Kavinės užkaboryje Vinteris susirado gitarą, drauge su Kolderiu nukorę kojas nuo turėklų; tiems, kurie teikėsi klausytis, pagrojo ir sutraukė visas dainas, kokias tik atsiminė. Tirštėjant prieblandai, Vinteris nudūrė akis žemyn, ir apačioje, prie staliuko, pastebėjo Liusindą, bendraujančią su Ry bei Ben-Amiu, kuris iš savo vietos nepajudėjo kiaurą popietę, pasitikdamas arba išlydėdamas žmones, apdovanodamas muzikantus tiek pritarimo šūksniais, tiek nepalankiu baubimu.

— Ak, jūs, bjaurus paikšiau, — prodiuseriui išdrožė Liusinda. — Iš visų žmonių, kuriuos galėjote pavaizduoti romantiškais, pasmerktais didvyriais, būtinai turėjote išsirinkti prakeiktą nuobodą Brežnevą.

Ben-Amis patraukė pečiais.

— Meninė išraiška, brangioji.

— O jūs, kvaišeliai, — ji atsisuko į Ry, — pasielgėte lygiai taip pat! Kokia man gėda! Kodėl nesusižavėjote kitais beverčiais didvyriais? Pavyzdžiui, Mao, Gevara arba gražuoliu princu Čarliu? Ar net…

Mergina ištiesė ranką link Kolderio gitaros.

— Duokš.

Pašokusi įrėmė koją į kėdę, palinko virš instrumento, pirštais perbraukė stygas. Tuomet kilstelėjo galvą, pažiūrėjo Vinteriui tiesiai į akis ir užplėšė dainą, 2030— aisiais nuolat skambėjusią Škotijos aukštumų salėse bei aludėse. Kaip keista buvo vėl ją išgirsti, beveik nepakitusią. Eilės galėjo aukštinti Gevarą ar kažkokį kitą istorinį, liaupsių nevertą, anot Liusindos, veikėją. Niekas jam neaiškino, kam skirti tie žodžiai, net ir tuomet, kai jie sklisdavo iš Vinterio lūpų. Geriau pagalvojus, klausimai, ką garbina jakobitų daina, žiūrovų nepradžiugintų, o muzikantas seniai išmoko susilaikyti nuo kandžių replikų.

Ons didvirs mona, bebaims brongus,
Valduovs mona, bebaims brongus.

Nelaimės noujot šėrdi suspod,
Kaj tuoliman žėgin išeje brongus.

Bebaimis brangusis kai dingo,
Tik sielvartas nuolat graužia mane,
Baisu, kad jis žuvo, o kūnas sustingo,
Kažkur krašte tolimam.

Paskutinė eilutė anksčiau skambėjo kitaip. Vinteris susiraukė, mintyse ją pakartodamas. *Krašte tolimam…* Žodžius reikėjo sukeisti vietomis norint, kad stulpelis rimuotųsi. Aplinkui nutrūko pokalbiai, ratu išplito tyla. Liusinda turėjo puikų balsą, kuriuo išreiškė, rodės, nuoširdžią širdgėlą ir ilgesį.

Ons didvirs mona, bebaims brongus,
Valduovs mona, bebaims brongus.
Nelaimės noujot šėrdi suspod,
Kaj tuoliman žėgin išeje brongus.

įkūnija laisvę drąsusis karys,
Jaunuolis smarkus ugniniu kardu,
Jo liepsnos tamsą nakties sudraskys
Tūžminga galia užgrius iš dausų.

Vinteris prisijungė prie eilinio priedainio, ir mergina šiltai, kaip sąmokslininkė, jam nusišypsojo, tačiau užbaigė dainą nuo ašarų drėgnomis, žibančiomis akimis, atsigrįžusi į Ry.

Į jo sveikatą pakelkim taures,
Už garsųjį vardą, už narsą veide.
Jisai atsilieps į jūsų maldas,
Tironus visus paskandins liepsnose.

Ons didvirs mona, bebaims brongus,
Valduovs mona, bebaims brongus.
Nelaimės noujot šėrdi suspod,
Kaj tuoliman žėgin išeje brongus.

— Aš nežinojau, kad ji moka dainuoti, — pastebėjo Kolderis.

Vinteris dėbtelėjo į partnerį, bet šis jau žvelgė į užnugarį.

— Už tavęs, — pratarė. — Vyrukas, apsirengęs kaip Elvis iš blizgučių ir amfetamino periodo. Nesikarščiuok, lėtai apsisuk. Jei

neapsirinku, jam knieti susipešti su Amelija.

Nuslydęs nuo turėklo, Vinteris apsigręžė. Už kelių metrų, nugara į jį, stovėjo Amelija, bemaž kaktomuša įsirėmusi į vyriškį baltu kostiumu. Atrodė, kad žiūrovai tuojau pamatys, kaip jie susitrenks galvomis. Šalia nepažįstamojo stypsojo ilgšis aptemptu, nudriskusiu kombinezonu, susivėlusiais plaukais ir barzda — Sairusas Lamontas, ne kartą matytas per televizijos naujienas. Jis pasviro link besivaidijančiųjų, bet nepaleido moters, panašios į sekso žaidimams skirtą robotą, lyg vildamasis, kad ji suteiks moralinę paramą.

Vinteris priartėjo prie žmonių, įsivėlusių į barnį, Kolderis neatsiliko nuo bičiulio.

— Mes galvojome, kad *jūs* paruošite… — šaukė baltai pasipuošęs vyriškis.

— …sumautas avigalvi, nejau manai, jog mums…

Staiga muzikantus aplenkė Liusinda plevėsuojančiais blyškios suknelės padurkais; mergina metėsi ant moters-roboto, apkabino ją ir apsuko. Netikėtas pasirodymas, išblaškęs aplinkinių dėmesį, nutraukė kivirčą, o Lamontas žengė į priekį ir švelniai suėmė keistąją porelę už pečių. Vinteris stabtelėjo greta Amelijos, kuri pervėrė jį tūžmingu žvilgsniu, bylojančiu „pats metas, velniai tave griebtų”. Aplink priešininkus ėmė spiestis sugrįžėliai, kareiviai iš Karlailų klano ir komunistai, pasirengę mūru stoti už vieną ar kitą pusę.

— Kas atsitiko? — paklausė Vinteris.

— Tie pusgalviai įsitikinę, kad juos paims *mūsų* žvaigždėlaivis. Aš neabejojau, jog šitais reikalais pasirūpins prakeiktas generolas Džeikas, — paaiškino Amelija.

— Po velnių, ką jis gali padaryti? — atkirto vyriškis baltu kostiumu. Vinteris įsižiūrėjo į jo veidą ir po trumpos sąmyšio akimirkos atpažino Lorensą Hemondą, sugrįžėlių aktyvistą, paskutinį sykį regėtą Priešingybėje prieš kelis subjektyvius mėnesius arba, objektyviu požiūriu, prieš šimtmečius.

— Ei, juk čia… — išsižiojo Hemondas.

— Taip, taip, — neleido jam užbaigti muzikantas. — Džiaugiuosi matydamas, kad jus irgi atgaivino. Ką ten sakėte?

— Armandas laikosi išvien su bėglių Jungtinių vadų komitetu ir riteriais. Kad pamatytumėt kosmouostą — jis apsuptas pabūklais. Ginklai, esu tikras, nukreipti ir į miestą. Kosmose, guldau galvą, atgijo gynybinės sistemos. Jos sunaikintų bet kokį į dangų pakilusį objektą. Vienintelį šansą išsigelbėti suteiktų nebent Karlailų laivas, jeigu jis žaibiškai smigtų į planetą. Mes tikėjomės, jog būtent toks planas…

— Nori, kad jį pašautų? — suniurzgė Amelija. — Na, jau ne, mulki.

Kyštelėjęs galvą į priekį, Kolderis apžvelgė nedidelį, bet augantį įsitempusių veidų ratą.

— Vadinasi, riejatės dėl to, ką, jūsų manymu, kiekvienas privalėjo atsinešti į vakarėlį? Jis pasakė, ji pasakė… Kad Korešą pamautų ant baslio! Tai apgailėtina, vaikučiai.

Visi pasišiaušę sužiuro į naują bendrą priešą.

— Dėkui už pastabas, — tarė Vinteris. — Bet… taip, ginčais nieko nepešime…

— Atleiskit, — įsiterpė sidabrinio gymio moteris. — Mes, kaip žinote, *turime* žvaigždėlaivį.

Į ją pakrypo suglumusių žmonių akys. Lamontas plačiai išsišiepė ir sušuko:

— Taip!

Iš pradžių regėjimo lauką nutvieskė žydra šviesa, ją palydėjo nuožmus, iš padangių atšniokštęs vėjo gūsis, kuris sulenkė medžius, po gatvę išvartė kėdes ir staliukus. Vinteris viena ranka įsikibo į turėklą, kita sugriebė Liusindą už dilbio. Savo idiotišką skrybėlaitę mergina spaudė prie viršugalvio ir veido tarytum menkavertę, apsauginę kaukę. Vėtra aprimo taip pat staigiai, kaip ir atūžė. Atkraginę galvas žmonės pamatė, kas artėja prie žemės. Tebegriaudėjančios muzikos garsus nustelbė riksmai bei klyksmai. Visi išsilakstė iš parko. Vinteris išgirdo, kaip Kolderis su pasitenkinimu tarė: „Tūkstančiai sprunka spiegdami…"

Tačiau jis, kaip ir kiti, spoksojo viršun nukoręs žandikaulius. Aukštybėse atsivėrė vaizdas, kokio ligi šiol niekas nebuvo matęs. Ore kabėjo apvirtęs kūgis, per kilometrą ištįsęs kalnas, kuris pamažu leidosi, kol už poros šimtų metrų palietė žolę metaline, sąlygiškai smulkia smaile, švelniai kaip adatėle, smingančia į vinilinės plokštelės rievę.

Vinteris suvokė, kad objektas praktiškai nesiskiria nuo kitų žvaigždėlaivių, o sąmonės kertelėje aidintis klausimas „Kas jį išlaiko danguje?" iš esmės buvo klaidingas, bet giliai viduje vis tiek negalėjo patikėti tuo, ką išvydo.

— Norėčiau pažiūrėti, kaip jie sunaikintų *šitą,* — sumurmėjo Lamontas.

— Nereikia *taip* kalbėti, — papriekaištavo Liusinda. — Verčiau lipkime į laivą.

Jie visi nužygiavo į parko gilumą, veržtamiesi prieš bėglių srautą, ir kopėčiomis paeiliui užsikorė iki nedidelio liuko, kyšančio po gigantiška uola. Vinteris ropštėsi vienas iš paskutiniųjų. Nuo viršutinio skersinio nukreipęs žvilgsnį apačion, jis pamatė, jog Lamontas ir sidabrinė moteris tebestovi ant žemės. Jiedu, rodės, ginčijosi; galiausiai pilotas pakratė galva ir atsitraukęs į šoną leido Higins kabarotis aukštyn. Pusiaukelėje iki liuko sidabraspalvė pasiūbavo nelyginant beždžionė ir aukštyn kojomis prilipo prie išorinių antenų komplekto. Plačiai išsišiepusi, sušuko Vinteriui:

— Aš visada norėjau taip paskraidyti.

Muzikantas pajuto, kaip į kulną kažkas niuktelėjo. Nuo kopėčių, tiesiai po kojomis, į jį žvelgė Lamontas.

— Keliaukit vidun, — paragino ilgšis. — Ji pakvaišusi. — Replikos neatmiešė kritiškos gaidos.

Kai Vinteris prisitraukė iki liuko ir nėrė pro ertmę, gravitacijos kryptis pasikeitė šimto aštuoniasdešimties laipsnių kampu. Kažkieno prilaikomas jis apsivertė ir suvokė, kad kojomis įsispyrė į metalinę lentynėlę. Prisijungęs Lamontas taip pat persisuko, ėmė rabždintis aukštyn iki kitos angos, žiojinčios už poros metrų. Išorinis liukas užsidarė. Žvelgdamas žemyn, kitaip tariant, dangaus pusėn, Vinteris matė, kad visas kerteles, kuriose galima įsitaisyti, tarp laivo įrangos bei mechanizmų, užėmė žmonės blizgančiais, akį rėžiančiais drabužiais. Jie panėšėjo įNoting Hilo karnavalo dalyvius, nutrenktus į belangę. Maždaug pusantro šimto individų alsavimas varžėsi su persidirbusios ventiliacijos sistemos ošimu.

— Kiek suprantu, jums nelabai patogu, — iš kažkur atsklido balsas. — Prašom neprarasti kantrybės. Skrydis ilgai netruks.

Po penkių valandų „Alkanas drakonas” slapčiomis — bent taip tvirtino pilotas — nusigavo iki Saulės sistemos ir pasiekė Asteroidų žiedą. Prie korpuso prisijungė tarpplanetinis Karlailų transporteris, kuris turėjo visus nuskraidinti į Naująją Priešingybę. Lamontas neprisidėjo prie iškeliaujančiųjų; laivams atsiskyrus kits nuo kito, Vinteris pro langą pamatė, kaip nuo neįtikėtino žvaigždėlaivio šono atsisveikindama mojuoja keista sidabrinė figūra.

19. SUGRĮŽĖLIAI (REPRIZA)

Jie nutolo nuo Krianlaricho per dvidešimt kilometrų į šiaurę, kai Kolderis sušuko:

— Stokit!

Vinteriui nepraslydo pro akis tai, kad Liusinda į jį pažvairavo susierzinusi.

— Kodėl?

— Čia toji vieta, kur mes nulėkėme nuo plento.

— Dabar ne metas ekskursijoms, — pareiškė Liusinda. — Galbūt pakeliui atgal…

— Ne laikas bus ir tada, — įsiterpė Vinteris.

Abu bendražygiai nusijuokė.

Viržyne, per kurį slinko pailgos, dvinarės, gravitacinės šliūžės, sekdamos blyškiais kelio pėdsakais, riogsojo surūdiję karo mašinų ir kovinių transporterių kiautai. Tarp uolų luitų bei akmens riedulių, nusėtų geltonomis mutavusių kerpių dėmėmis, šmirinėjo smulkūs atgrasių formų pavidalai — tiek mechaninės, tiek organinės prigimties. Dangus tviskėjo įdomių spalvų įvairove, bet šioje stigo mėlyno atspalvio. Ranocho mūšio laukas buvo per daug užterštas, kad po jį šlaistytųsi marodieriai; dėl aukšto radiacijos lygio čia kėpsantis metalo laužas netiko perdirbimui. Vietiniame konflikte dalyvavusios pajėgos naudojosi sąlygiškai standartinėmis gynybos priemonėmis — viršgarsiniais zondais, autonominiais šarvuočiais, tankais vaikštū—nais, branduolinėmis bombomis, nanorobotų purkštuvais — ir puolamosios paskirties įrengimais, kurie, valandą skrisdami virš Atlanto, ne vieną kartą buvo technologiškai atnaujinti arba, kas labiau tikėtina, patys transformavosi. Čionykščius nuo triuškinančio pralaimėjimo apsaugojo tai, jog nemaža dalis užpuolikų per modifikacijos procesą įgavo sąmoningumo ir ėmė abejoti savo tikslais. Egzistencines jų dvejones kartu su pačia egzistencija per milisekundes nutraukė besiginanti pusė, kuri savąjį karinių terminų žodyną papildė fraze „per protingų ginklų problemos”. Puolančiųjų vadavietė, ko gero, užmiršo, dėl ko kilo konfliktas, anksčiau, nei jos paleistas spiečius artilerijos su sąmonės užuomazgomis nulėkė virš Azorų salų.

Atsidūrus pažįstamoje aplinkoje, sėdint gravitacinės platformos kabinoje, Vinteriui dingojos, tarsi jis persikėlė į dvinario sunkvežimio saloną, ant kurio prietaisų skydelio puikavosi pornografiniai lipdukai, o grindis palei pedalus apšnerkštė cigarečių pelenai. Nuo anų laikų praėjo šimtmečiai, bet pojūtis įkvėpė ramybę. Iliuzija išsisklaidydavo tiktai pažvelgus į užpakalinio vaizdo ekraną ir pamačius penkias kitas, įkandin sekančias šliūžes. Reikėdavo žiūrėti stipriai prisimerkus, norint, kad lėtaeigiai monstrai primintų sunkvežimius. Ant kiekvienos

iš šešių šliūžių tilpo po žvalgybinį transporterį ir trisdešimt kareivių. Pajėgas daugmaž lygiomis dalimis sudarė kovinės archeologijos specialistai iš Karlailų klano, atgaivinti sugrįžėlių veteranai ir Ry suburti DK disidentai, Brežnevo batalionas.

Tačiau atsitiktinis žiūrovas nuspręstų viso labo regįs paprastą vilkstinę komersantų, prekiaujančių su Skai salos gyventojais. Dėl vyraujančių vėjų ir taktinių sprendimų, kai kurių čiabuvių iki šiol laikomų Dievo apvaizda, per karinį singuliarumą sala nukentėjo nežymiai. Kitaip nei Škotijos šiaurė ar didžiuma kitų jos kraštų. Pilis, iškilusi prie Klaido upės, pateisino savo vardą: išjos tebuvo likusi nefunkcionali, skersvėjų varstoma, prastą kanalizacijos sistemą turinti, juokingai pasenusi tvirtovė. Formaliai šeimos citadelė įkūnijo Karlailų būstinę, bet klanui užteko proto ją perleisti senajam donui (titulas skambėjo klaidinančiai, nes senolis kraustėsi iš proto dėl atjauninimo ir atgaivinimų technologijų) bei jo robotų svitai. Tikroji administracinė Karlailų imperijos sostinė įsikūrė Naujojoje Priešingybėje, gerokai patogesnėje ir erdvesnėje buveinėje, netoli Marso kolonijos griuvėsių bei Pirmųjų vartų, kurių atradimas leido šeimai užvaldyti raizginį, nūnai sprūstantį išjos gniaužtų.

Leisdamasi nuokalnėn, virtinė padidino greitį, nusklendė virš klonio, apkloto žalia lapija, už Balachulišo kaimelio pakrypo į šiaurės rytus, perskrido išlydytas Fort Viljamo nuolaužas palei (anot Liusindos) pleziozaurais užtvindytus Didžiojo Slėnio ežerus, pasuko į vakarus, vos tiktai aplenkė Loch Kluanį ir Penkias Kinteilos Seseris — penketuką kalnų, kurių tankiuose rododendrų miškuose (kaip tikino Liusinda) šlaistėsi prieštvaniniai hominidai — pasak neoficialių, bet faktais patvirtintų gandų, kažkuriuo momentu panaudota genetinė ginkluotė šiose apylinkėse pakurstė keistą, gąsdinantį, atavistinį procesą, — ir galiausiai sustojo Domyje. Loch Duicho ežero pakrantėje nelyginant pūvantis krūminis dantis kyšojo apgriuvusi Ailyno Donano salos pilis.

Vinteris su Kolderiu išlipo laukan pramankštinti kojas, kaip ir visi kiti, kuriems pasisekė keliauti kabinoje. Kareiviai privalėjo likti vietoje; ryšio linijomis niekas nesinaudojo. Poilsiavietėje, gurkšnodami vietinius gėrimus, Liusinda, Amelija, Ry bei likę vadai surengė pasitarimą. Nuo jūržolių, nuklojusių atoslūgio zoną, orą drėkinanti dulksna atsidavė specifiniu metalo kvapu. Kitapus siaurų Loch Longo ežero žiočių driekėsi negyvos žemės ruožas, kurį apnuodijo nuotėkos iš šiaurinės rūdžių dykumos.

— Sumautas sąvartynas, — burbtelėjo Kolderis ir prisimerkęs, kad cigarečių dūmai nepatektų į akis, pažiūrėjo kaimelio pusėn. Vinteris, iš plonyčio plastikinio puodelio siurbčiojantis šlykščiausią kavą, iš visų ragautų per daugelį dešimtmečių, bičiuliui pritarė. Dornyje akivaizdžiai gyveno žmonės, nors jų egzistavimą lydėjo nuolatinės

grėsmės. Čionykščiai užsidirbdavo prašydami išmaldos iš pravažiuojančių pirklių. Šiuose pasaulio kraštuose, kur Drekslerio surinktuvo panaudojimas galėjo privilioti pavienius, piktybinius nanotechnikos pavyzdžius, krovininis transportas ir įprastai pagamintos prekės tapo pirmo būtinumo reikmenimis. Kažkoks vaikis į atvykėlius sviedė akmenį. Kitas pasiūlė įtartinas seksualines paslaugas, jei tik Vinteris gerai suprato darkytą anglų kalbą. Prakauli paauglė piršosi saugoti vilkstinę — tikras absurdas — likusią kelionės dalį, droviai parodė į pistoletą, rodos, aptrauktą chromu po to, kai jis nesuveikė lemiamą kovos akimirką, ir ankstesniam ginklo savininkui teko pakratyti kojas.

— Žinai, — prabilo Vinteris, nuginęs ją šalin ir iškaulijęs cigaretę iš Kolderio — pats traukdavo dūmą itin retais atvejais, priešingai nuo partnerio, užkietėjusio rūkaliaus, — aš jau pradedu abejoti, ar mūsų sumanymas išdegs.

— Ką tu sakai, — nusivaipė Kolderis. — Ir kokia priežastis galėjo nulemti tavo dvejones? Klaikiai pritempta prielaida, esą karo mašinos teikėsi išsaugoti kažką panašaus į jų aukoms priklausančias smegenų būsenas? Menkavertis įrodymas, jog tokie sąmonių failai, jei tik šie kada nors egzistavo, tebėra čia ir laukia, kol jas išvaduos iš duomenų bazių? Juoką kelianti tikimybė, kad masinis žmonių atgaivinimas išvis įmanomas, jau nekalbant apie tolimesnį laimingą gyvenimą visatoje, gerokai pakitusioje ir daugeliu atžvilgių žymiai nemalonesnėje už tą, iš kurios juos pirma laiko pašalino? Siau…

— Užsikimšk žabtus, — nutraukė partnerį Vinteris.

Kolderis kartąjį nustebino ir nuvylė, įsirašęs megabaitus racionalistų polemikos iš devyniolikto amžiaus, įsisavinęs viską iš eilės, kitaip nei perkeldamas duomenis į kietąjį delninuko diską. Bičiulis panūdo iš savo sąmonės ištrinti trikdančius religijos pėdsakus, kurie užsiliko nuo atlaidumu negarsėjusios, tėvų jaunystėj e bei jo vaikystėje išpopuliarėjusios Tibeto budizmo versijos, ir trumpalaikį paauglišką susižavėjimą (reakciją į gimdytojų vertybes) sekmininkų baptistų sekta. Vinterį, nors ir gimusį ateistų šeimoje, partnerio užsiėmimas glumino bei kėlė šiokį tokį pasibjaurėjimą. Tas sustiprėjo iki akinančio įniršio, kai po mirties ir atgaivinimo Kolderis pateikė naujai suformuluotus argumentus aiškindamas, kodėl atmeta sugrįžimo galimybę. Mintis, jog dabar prieštaravimai skambėjo įtikinamai, ne vien erzino Vinterį, bet ir keistai pakurstė susvyravusį ryžtą.

Metęs nuorūką į purvą, bato kulnu ją sutrynęs, muzikantas pareiškė:

— Mes prikelsime juos visus.

— Jei atvirai, — pripažino Kolderis, — mane patį ima šiurpas.

Palei vilkstinę nukulniavusi Liusinda liepė bendražygiams grįžti

į kabinas.

— Metas į kelionę, — paskelbė.

Vos tiktai durys užsitrenkė, ji įjungė variklį. Gravitacinės šliūžės per metrą atsiplėšė nuo žemės. Mergina perleido valdymą autopilotui, prietaisų skydelyje pabaksnojo į kelias piktogramas. Jiems pajudėjus pirmyn, Liusinda į šoną nustūmė užpakalinį liuką. Priekaboje tarytum kulka žvilgėjo pailgo kiaušinio formos žvalgybinis transporteris.

— Prašom vidun. Tik po jūsų, ponai.

— O tuščia kabina neatrodys įtartinai?

Ji bedė nykščiu į priešakinį ir šoninius ekranus.

— Langai rodys įrašus.

Skverbdamasi pro siaurą tarpą, vikšrus skiriantį nuo sienos, trijulė nusigavo į užpakalinę per dvidešimt metrų ištįsusios priekabos dalį. Žvalgybinio transporterio durelės atsivėrė, ir jie sulipo vidun, kur dviem eilėmis, vieni priešais kitus tarytum robotai desantininkai sėdėjo kareiviai, apsišarvavę ir užsimaukšlinę šalmus, viršutines kūno dalis bei galvas suveržę saugos diržais. Grupelę sudarė vien tiktai kovinės archeologijos specialistai; sugrįžėlius ir brežnevistus išsklaidė po kitus penkis būrius. Liusinda nusivedė muzikantus tarpueiliu iki kiaukuto pavidalo sėdynių, įtvirtintų priešais valdymo skydą. Kaip ir anksčiau, abu vyrai atsisėdo šalia jos. Ekranas demostravo tokią pat panoramą, kaip esantis kabinoje, tačiau buvo platesnis ir vaizdą papildė įvairesnėmis smulkmenomis. Šiuo momentu gravitacinė platforma sklendė virš ežero, netoli Kamaso Longarto, kur kitados driekėsi tiltas. Ji pasuko į vakarus, nuskriejo palei šiaurinį Loch Alšo ežero krantą — kairėje pusėje retsykiais sušmėžuodavo pilka jūra, — galų gale šovė dešinėn, į stačius, gelsvomis dėmėmis pamargintus, per šimtus metrų iškilusius kalnus, kurių pliki gūbriai slypėjo žemų debesų sluoksniuose.

— Ką gi, vyručiai, — prabilo Liusinda. — Laikas įrašyti savo kopijas, kol dar neprasidėjo susišaudymas. — Nuo lentynėlės čiupo du šalmus, kuriuos užsmaukė vyrams ant galvų, antveidžiais pridengdama akis. Pakibo tamsa. Viršunosės gelmes apėmė kutulys, kitapus akių obuolių blykstelėjo kibirkštys, vėl užsižiebė šviesa, ir muzikantai pamatė, kaip mergina deda įtaisus atgal į jų vietas. Liusinda patikrino duomenų plokštelę, į kurią buvo perkelti įrašai. — Baigta.

Vinteris apgailestavo, kad nepasiruošė geriau — neperdavė savo kopijai kokios padrąsinančios minties, kuri šildytų jo antrininką, jeigu šiam tektų griebtis veiksmų. Naujiesiems sąmonės įrašams atgauti fizinį pavidalą nelemta. Dalyvaujantys ekspedicijoje, išskyrus DK šutvę, nusikopijavo vakar, į saugias tarnybines stotis, sumontuotas senosios pilies požemiuose. Dabartinės kopijos keliaus į virtualią realybę, viešpataujančią priebėgoj e, kurią jie ketino pulti… su sąlyga,

jog tokią aplinką sugebės aptikti žvalgybinis transporteris.

— Ar tau kada nors teko imtis panašių priemonių? — paklausė Vinteris.

Ji keistai nužvelgė muzikantą.

— Abejoju. Tam ir reikalingi vergai.

Įveikus dar kelis kilometrus, kalvos liko užnugaryje, o jūra ėmė vilnyti visai šalia. Priešakyje, Balmakaros upės žiotyse, tekėjo kaip kraujas raudona srovė.

— Atkeliavome, — tarė Liusinda. Iš autopiloto susigrąžinusi valdymą, staigiai pasuko šliūžes dešinėn, iš palaikio kelio persikraustė ant dar blyškesnio, prie vandens srauto nudrikusio tako. Jie visu greičiu šovė šiaurės kryptimi, į Balmakaros kalvas ir rūdžių dykumą, plytinčią virš Duirinišo.

Kamo Tolaido, arba Tūlio Kamo, kaip ją vadino riteriai, priebėgą atstojo grublėta juoda masė, užimanti kvadratinį šlaito kilometrą nelyginant lava, kuri kietėdama įgavo kone organinį koralų pavidalą. Nuo jos atsivėrė vaizdas į Skai ir kitas mažesnes salas. Dėl geležies oksido dulkių — toji struktūra nepaaiškinamai jas traukė arba generavo, — statinys visiškai sudarkė kitados vaizdingą kraštą, Loch Karono ežerą skiriantį nuo Loch Alšo. Kadaise teįkūnijusios nereikšmingą mazgą pasaulinėje ryšių sistemoje — automatinį telefoninių pokalbių tarpininką, mikrobangų retransliacijos bokštelį, — Tūlio Kamo mikroschemos ėmė deformuotis, pampti iki dabartinių, gąsdinančių apimčių nuo tada, kai JAV karinis DI tapo savarankiškas, išdegino apsaugines ugniasienes ir įniko siautėti internete.

Tvirtinimai, neva priebėga išsaugojo kai kurias žmonių, žuvusių Škotijos pakrantės frontuose, kopijas, priklausė gandų pasauliui, ne ką realesniam už istorijas apie vaiduoklius: televizijos ekranuose, trisdešimties kilometrų spinduliu nuo struktūros, pasirodydavo keistos senovinės figūros (tų šmėklų vaizdų niekas neįrašė, ir jie veikiai pasimiršdavo), tolimi palikuonys gaudavo anomalias elektronines žinutes (per neapsižiūrėjimąjas visada ištrindavo), ramiomis, nevėjuotomis dienomis gelsvose dykrose įsišėldavo žmogiškus pavidalus primenantys smėlio verpetai (jokių nuotraukų neišliko), per pirmąsias transcendencijos valandas, anot prieštaringiausios informacijos, iš JAV karinės bazės nutekėjo keli pranešimai, teigiantys, esą DI baudėsi į save įtraukti sąmones žmonių iš abiejų konflikto pusių, savo tikslą vadino „misija” ir jį, kaip pats tikino, sėkmingai įgyvendino. Karlailai ar šiaip nuotykių ieškotojai, dreifo zonoje aptikę neatsinaujinusias esybes, tokias kaip užkoduota Izaoko Šlaimo asmenybė, rado rimtų įrodymų, jog tam tikras sąmones iš tiesų prieš savo norą įkėlė į singuliarumą, bet papildomų duomenų taip ir nepavyko gauti; mintis pasukti procesą atbuline eiga ar bent rimtai jį ištirti nė nebūtų atėjusi Liusindai — ir, kaip pati žinojo, niekam

kitam, — į galvą, jeigu ji nebūtų susidūrusi su Euridikės mažumos, sugrįžėlių, siekiais.

Dabar svarbiausia tai, jog Tūlio Kamo priebėga prastai saugojama. Arčiau papėdės, vakarinėje relikto atšakoje, riteriai įkūrė laboratoriją. Dažniausiai vienoje pamainoje dirbdavo ne daugiau kaip tuzinas individų, juos pakeisdavo kolegos iš tyrimų stoties, įrengtos gretimose, bet sąlygiškai neužterštose Erbusaigo įlankos salose, už trijų ar keturių kilometrų į vakarus. Tenykštės komandos retai kada būdavo didesnės nei penkios dešimtys, iš kurių į kovą būtų pasiruošęs stoti galbūt ketvirtis.

Vienaip ar kitaip, pavojaus signalai turėjo įsijungti, vos tik vilkstinė išsuko iš pagrindinio kelio. Po kelių minučių jie pasieks priebėgą; saujelė budinčių sargybinių įspės saviškius ir pasirūpins gynyba. Jungtinės Liusindos pajėgos ketino kuo greičiau įsibrauti į Tūlį Kamą, iš esmės, paimti jį įkaitu — prisidengti postžmonių skydu, — idant struktūros sergėtojai nesiimtų agresyvių atsakomųjų priemonių. Mergina žinojo, kad riteriai bemat sutriuškintų užpuolikus, jeigu tie įsiveltų į kovą atviroje erdvėje, arba iš salų išsikviestų pastiprinimą. Jai tegalėjo padėti ŠAR noras išsaugoti priebėgos vientisumą ir pranašumas, kurį suteiktų netikėtas puolimas.

Priešakinė gravitacinė platforma persirito per viržiais apžėlusios kalvos keterą, atsidūrė relikto akiratyje… ir ją užliejo koncentruotos plazminės ugnies pliūpsnis.

Ekranas, kuriam daugumą vaizdinių duomenų tiekė išoriniai šliūžių davikliai, pabalo ir po sekundės užgeso. Vinteris su Kolderiu užkriokė, visiškai be reikalo blaškydami Liusindą, kuri pati staugė dalykiškiau.

— Išsisklaidyt! Išsisklaidyt! — įsakė kitoms komandoms. Iš rikiuotės išėjus antigravitaciniam generatoriui, korpusas griausmingai sudžeržgėjo, pasviro! priekį, ir platforma, skrendanti šešiasdešimties kilometrų per valandą greičiu, įsirausė į žemę. Kabiną ūmai užtvindė amortizacinės putos; alsuojant perregimi burbuliukai sprogdavo, tačiau staigius judesius jie sugerdavo it milžiniška kempinė. Ji įsijungė žvalgybiniam transporteriui priklausančių išorinių bei vidinių sensorių rodmenis. Ekrane užsižiebė liepsnų vaizdai, pakurstę dar energingesnius riksmus. Kolderis įniko blaškytis, pamėgino ranka užsidengti veidą ir, putoms suvaržius mostą, ėmė panikuoti. Mergina girdėjo, kaip sunkiai jis šnopuoja, bandydamas į plaučius įtraukti oro. Kai Liusinda pastūmė pavaros svirtį pirmyn, žvalgybinio transporterio vikšrai perrėžė priekabos grindis, ir po akimirkos pati mašina išsiveržė iš degančių platformos nuolaužų, pakeliui sutraiškiusi kabiną į šipulius. Dūmai prasisklaidė. Tūlis Karnas dunksojo už poros šimtų metrų tarsi gigantiško, iš juodo stiklo nulieto medžio kelmas, kyšantis savo šaknų apsuptyje. Nuo priebė— gos ją atskyrė trys apkasai, iš kur

tebepliekė greitašaudis plazminis pabūklas. ŠAR nukreipė vamzdžius nuo Liusindos — suprato neįstengsią pakenkti žvalgybiniam transporteriui — į kitas gravitacines šliūžes, išnyrančias į viršukalnę. Viena iš platformų apvirto. Iš priekaboje slypinčio šarvuočio nebebus jokios naudos, nes jis nepajėgs grįžti į pradinę padėtį. Likusios užsiliepsnojo ir tėškėsi į žemę, bet iš griuvenų netrukus išbildėjo dar trys transporteriai. Karlail sutelkė dėmesį į vairavimą. Vikšrinio visureigio išorėje ginklai nestirksojo, bet šitą neigiamą aspektą atpirko sąlygiškas nepažeidžiamumas — korpusas neatsilaikydavo tiktai prieš euridikišką kosminės gijos projektorių, — ir jo viduje keliaujantys kariai.

Liusinda jau rengėsi perduoti saviškiams, kad jie užimtų kovinę padėtį, kai mašina užriedėjo ant fugaso. Pirmagalis pasistojo piestu, ir ji išvydo debesis. Sekundę kitą užpakalinė vikšrų dalis stūmė transporterį į priekį — jis siūbavo lyg vaikas, važiuojantis ant vieno dviračio rato. Netikėtas sprogimas nutrenkė šarvuotį ant stogo.

Kaip ir bendražygiai, mergina trumpam pakibo žemyn galva. Kiaukuto formos kėdės pasisuko ant kardaninės pakabos, lygiai taip pat apvirto ekranas su valdymo prietaisais, ir ji vėl atsisėdo stačiai.

— Mūsų, regis, laukė, — prašneko bendruoju kanalu. — Elkitės savo nuožiūra. Misijos tikslas nepasikeitė.

— Aš negaliu kvėpuoti! — sušvokštė Kolderis, kurio krūtinė taip sparčiai kilnojosi, kad ją tramdyti ėmė amortizacinės putos.

— Alsuok neskubėdamas.

Muzikantas įsispoksojo į ją nieko nesuvokiančiomis akimis, nelyginant į spąstus pakliuvęs žvėris. Liusinda papurškė putas sklaidančio tirpiklio. Kabiną perskrodė šnypštimas ir burbuliukų pokšėjimas. Kolderis vėl užrėkė, iškosėjo aitrius purslus.

— Apramink savo bičiulį, — paprašė Vinterio mergina. — Tik judėk lėtai.

Ji vėl įsmeigė žvilgsnį į kareivių piktogramas, švytinčias priešakiniame ekrane. Iš apvirtusio žvalgybinio transporterio žmonės išsigaus per pusę minutės. Reikalingus įgūdžius jiems įskiepijo per pratybas.

— Visi laukan! — paliepė Liusinda, pirštu besdama per prietaisų skydą. Liukas nežymiai prasivėrė ir sustingo. Dirstelėjus per užpakalinio vaizdo ekranėlį paaiškėjo, jog šarvuočio paskuigalis įsirėmęs į akmens riedulį.

— Palūkėkit. — Jau nusiridenę žemyn, kariai tupėjo ant lubų. — Vieną minutėlę.

Mergina paprašė pagalbos netoliese burzgiančio antrojo transporterio. Šis pirmagaliu nustūmė užstrigusią mašiną nuo uolos luito, apsisuko, nežymiai pakeitė kryptį ir nubildėjo pro šalį. Po kelių sekundžių užgriuvo artimiausią ugniavietę, kartu su pabūklais, kaip

Liusinda nuoširdžiai vylėsi, traiškydamas ir šaulius. Ji atlapojo liuką.

— Pirmyn! — kareiviai paeiliui smuko pro ertmę, nusirideno gruoblėta, rūdimis apklota žeme, nėrė į priedangą ir tučtuojau paleido šūvius iš plazminių ginklų. Užtrenkusi liuką, ji žvilgsniu patyrinėjo ekraną. Nedideliame mūšio lauke, suprantama, vyravo chaosas — šarvais apsikaustę priešai, kaip ir jos žmonės, nepaliaujamai šaudė ir protarpiais išnirdavo į akiratį. Laboratorijos sienos, nuo kurių plūdo dalis ugnies srauto, žinoma, buvo nepramušamos ir šiuo atžvilgiu niekuo nesiskyrė nuo žvalgybinio transporterio. Liusinda apsidžiaugė pamačiusi, kad į vieną vikšrinį šarvuotį ir kelioliką tarp jo bei relikto bėgančių karių niekas nebepliekia. Antra vertus, priebėgos gynėjai, be jokių abejonių, į pagalbą išsikvies kovinius orlaivius. Iš užnugario prie jos priartėjo kitas transporteris. Mergina persiuntė vairuotojui signalą, prašydama priimti pakeleivius, čiupo nukopijuotų duomenų plokštelę, vėl atšovė liuką, drauge su Vinteriu ir Kolderiu šoko pro angą. Už poros metrų žiojėjo skylė, vedanti į antrąją mašiną. Atstumą trijulė įveikė keliais šuoliais, nukorusi galvas, virš kurių, plazmos pliūpsniuose, čirškėjo dulksna.

Kabinoje jie terado vairuotoją, Karlailų samdinį, jau išleidusį laukan visus kareivius. Liusinda stumtelėjo muzikantus link tuščių sėdynių, pati nurūko į priekį ir įsitaisė greta vyruko, sėdinčio prie valdymo prietaisų.

— Sujunk mane su komanda, apsiginklavusia prašmatniuoju pabūklu, — liepė ji.

Vairuotojas pakluso. Po sekundės laboratorijos fortą prakiurdė kiaurymė; kęžtantys deimanto sluoksniai, rodės, pavirto anglimi. Priešingoje statinio pusėje spindulys perskrodė debesis, ir properšoje nušvito žydrų padangių lopinėlis.

— Kad aš nusprogčiau, — išlemeno vairuotojas, ligi šiol nesusidūręs su tokia koncentruota griaunamąja galia.

— Suk ana ten. — Liusinda parodė į artimiausią priebėgos čiuptuvą, riogsantį skersai kelio, maždaug už penkiasdešimties metrų.

— Aš nematau jokio įvažiavimo.

— Iškalk jį pats, velniai tave griebtų!

— Ei, nėra reikalo taip šaukti. — Transporteris nuslinko pirmyn beveik vėžlio žingsniu. Liko dvidešimt metrų. Dešimt. Per sensorius nužvelgusi horizontą ji, kaip ir numanė, danguje pastebėjo du sparčiai didėjančius taškus. Penki metrai. Milžiniškas, storas Tūlio Karno priestato kabelis iškilo tarsi juodo stiklo siena — beje, lengvai dūžtanti. Vikšrinis šarvuotis treškindamas šukes įsiveržė pro ertmę, kryptelėjo į dešinę ir pajudėjo platėjančiu tuneliu. Kabinoje akimoju nustojo veikti visi ryšio įrengimai. Liusinda įjungė prožektorius, kurių šviesoje sužvilgo sienos, rievėtos ir briaunotos lyg vidiniai kraujagyslės paviršiai. Mergina tiriančiu žvilgsniu ir instrumentais

nuskenavo siūles, bandydama jas perprasti, į pagalbą pasitelkusi tai, ko nevaliojo perteikti žodžiais, bet nenorėjo vadinti intuicija, vildamasi, kad pirmykščiame postžmonių relikte įžiūrės struktūras, matytas kituose objektuose, kuriuos teko naršyti, tarnaujant kovinės archeologijos komandoje.

— Prisijunk prie to taško. — Liusinda bedė pirštu ten, kur susiėjo kreivos šleivos linijos.

Iš pirmagalio išniro ir į sieną smigo lanksti zondo adata. Priešakiniame ekrane sumirgėjo nesuvokiami, abstrakčius geometrinius pavidalus įgavę duomenys.

— Vienuolikos matų aplinka, — pakomentavo ji ir per petį pažvairavo į Vinterį su Kolderiui. — Jums, vyručiai, išjos nebus jokios naudos.

Vinteris nenatūraliai nusijuokė. Jo partneris sėdėjo užsimerkęs ir giliai, lėtai alsavo.

— Keliaujam į centrą, — paragino Liusinda.

— Iki tikslo — pora šimtų metrų, — pranešė vairuotojas. — Užtruksime dvi minutes.

Ji linktelėjo ir grįžo į užpakalinę transporterio dalį. Kolderis praplėšė vokus.

— Atleisk, kad supanikavau, — atsiprašė. — Mane apėmė klaustrofobija. Galbūt astmos priepuolis.

— Tau derėjo mus perspėti. Kaip jautiesi dabar?

Kolderis apsižvalgė, nukreipė akis nuo ekrano, rodančio juodo stiklo tunelį.

— Išgyvensiu.

— Puiku. — Liusinda priešais save atkišo duomenų plokštelę. — Kai tik rasime mazgą, į kurį perkelsime informaciją, nedelsdami jus iš čia ištrauksime. — Mergina padrąsinamai, kaip pati vylėsi, nusišypsojo. — Ir kitus, kuriuos išgelbėsite.

— Praeis nemažai laiko, tiesa? — paklausė Vinteris.

— Taip, jei kalbi apie kopijas. Valandos ar net dienos. — Ji pamojo ranka. — Mes asmeniškai sugaišime ne daugiau kaip kelias sekundes. Įvedam duomenis ir atsijungiam.

Kolderio veidą vėl perkreipė nerimas.

— Aš nenoriu jungtis prie sistemos.

— Ką? Visą darbą atliksi ne tu, o tavo kopija.

— Kuri įsivaizduos esanti manimi.

— Na, taip… Jei norėsi, vėliau persisiųsi atsiminimus. Arba ne.

Jis užsispyręs papurtė galvą.

— Aš to nedarysiu.

— Bet…

— Tiek to, — nutraukė ją Vinteris ir patapšnojo partneriui per kelį. — Viskas gerai, bičiuli. Viskas gerai.

Liusinda sugrįžo prie valdymo skydo tuo momentu, kai žvalgybinis transporteris iš tunelio išniro į centrinę priebėgos dalį — tokią aukštą ir erdvią, jog prožektoriaus spindulys nepasiekė nei lubų, nei tolimosios sienos. Glotnaus, iš juodo stiklo nulieto pagrindo neteršė nė menkiausia dulkelė. Šen bei ten išdėlioti instrumentai liudijo, kad riteriai tyrinėjo reliktą sau nebūdingu sparčiu tempu. Iš aukštybių tarsi stalaktitai tįso įmantrios kristališkos struktūros, nutolusios nuo grindų vos per kelis metrus. Liusinda peržvelgė įrantus, kuriuos davikliai atsiuntė į ekraną, nurodė vairuotojui važiuoti pirmyn, užsukti už sienos išlinkio, priartėti prie skliautinės, į kitą priestatą vedančios angos ir sustoti už poros metrų nuo tyrimams naudotos aparatūros. Ko gero, savo žodį vėl tarėjos nuojauta.

Zondo adata antrąsyk įsiskverbė į siūlę. Šį kartą ekrane nušvito kraštovaizdis, topografiniu aspektu panašus į tą, kurį jie regėjo keliaudami čia, tik keistai apleistas. Jis priminė kalvas, supančias Euridikės reliktą.

— O taip! — sušuko mergina neabejodama, jog mato žmogui pritaikytos virtualios realybės vaizdą. Liusinda ruošėsi įkišti duomenų plokštelę į jai skirtą plyšį, kai ekrane pamatė judesį ir tuo pat metu išgirdo vairuotojo riksmą. Kilstelėjusi akis, pastebėjo penkis riterius, laikančius kosminės gijos projektorių, nusitaikiusius tiesiai į žvalgybinį transporterį. Iš apvalios tunelio angos išniro ir prie bendražygių prisigretino dar vienas vyriškis, rankoje gniaužiantis „Vebsterį”.

— Išlįsk, Karlail, — įsakė Izaokas Šlaimas. — Atsistok taip, kad tave matyčiau. Ir neužmiršk pasiimti duomenų saugyklos.

— Iš kur, velniai tave griebtų, gavai tą pabūklą? — paklausė Liusinda. Salėje tvyrantis oras dvokė taip, lyg juo niekas nebūtų alsavęs tūkstantį metų. Ant stiklinio, prožektoriais apšviesto paviršiaus krito ilgas merginos šešėlis.

Šlaimas nusišypsojo.

— Norėčiau pasigirti, kad jį perėmėme iš tavo piratų, bet tiesa tave dar labiau įsiutins — ginklą mums perleido Jungtinis vadų komitetas. Jie mane įpareigojo atvykti į šiuos kraštus, vos tik per aną juokingą koncertą prisipažinai sudariusi sandėrį su sugrįžėliais. Atskridau į planetą prieš kelias savaites, kai riteriai nusprendė išsiversią be vieno savo laivo, netrukus po jų pasirodymo Euridikėje. Kiek girdėjau, vėl privirei košės, bet viskas gerai, kas gerai baigiasi.

— Kol kas niekas nesibaigė.

— Tu teisi, — sutiko Šlaimas. — Atvirai kalbant, mes nė kiek netrokštame naudotis pabūklu priebėgoje, o lauke kovotojai… na, tarkim, jie pasiekė savotiškas lygiąsias. Bet jeigu prireiks, verčiau rizikuosime įsivelti į abiem pusėms pragaištingą mūšį, nei leisime tavo gaujai brautis į vietines informacines erdves. Tačiau nesklandumus

galėtume išspręsti kaip civilizuoti žmonės. Kiek suprantu, kartu su tavimi keliauja du muzikos genijai. Paprašyk porelę išlipti.

— Jie apsirūpinę kopijomis, — perspėjo Liusinda, pašnairavusi į „Vebsterį" Šlaimo rankoje.

Buvęs šeimynykštis nekantriai dėbtelėjo į merginą.

— Jiems švaistyti užtaisų nesiruošiu.

Liusinda apėjo transporterį, gestu paragino Vinterį su Kolderiu išnirti laukan.

— Štai, kokios sąlygos, — paskelbė Šlaimas, kai visi trys atsistojo priešais jį. — Kaip pastebėjote, drauge su kolegomis riteriais dairėmės toje pačioje vietoje, kaip ir jūs. Todėl, kad ieškojome tų pačių dalykų. Iš Juodojo pjautuvo įsigijome — vėlgi leidus Jungtiniam vadų komitetui — nukopijuotus failus su Vinterio ir Kolderio asmenybėmis. Išnagrinėję užuominas, aptiktas jų sąmonėse, ėmėme ieškoti dviejų moterų, dėl kurių jūs, ponai, esate pametę galvas. Ir jas radome.

— *Airiną ir Arleną?* — skeptiškai pasitikslino Vinteris.

— Taip.

— Vadinasi, dabar teigiate, kad jos iš tiesų egzistavo? — nusišaipė Kolderis.

— Rodos. Prieštaravimus, kurių netrūksta jūsų biografijose ar gerbėjų atsiminimuose, nulėmė klaidos, įsivėlusios į kitą lygties dalį, jei galima taip pasakyti. — Šlaimas trūktelėjo pečiais. — Jūs, jūsų leidybinės kompanijos ar dar kažkas — jau nebesvarbu kas — paskleidė dezinformaciją apie Vinterio su Kolderiu ir jų mylimųjų gyvenimus. Esu tikras, jog dėl rimtų, kaip anuomet atrodė, priežasčių. Taigi, ponai, Airina ir Arlena iš tikrųjų jųdviejų laukė Fort Viljame.

— Ant kurio numetė atominę bombą, — pridūrė Vinteris. Sprendžiant iš tono, Šlaimu nepatikėjo nė per nago juodymą.

— Vėliau, kai kilo karas, — pataisė profesorius. — Galbūt po kelių dešimtmečių, kai įsiliepsnojo konfliktas, per kurį atrado jūsų kūnus. Abi moterys buvo čia, kai jas pagrobė singuliarumas. Bet mes turime įrašus.

Laisvąją ranką jis įkišo į striukės kišenę, iš kurios išgriebė duomenų kortelę.

— Galite jas persikelti į savo informacinę saugyklą, išsivežti ir atgaivinti. Jei netikite, patikrinkite, ar sakau tiesą. Šiaip ar taip, mums nėra reikalo meluoti. Mano žodžius patvirtins riteriai.

— Ko užsigeidei mainais? — paklausė Liusinda.

— Kad jūs išgaruotumėte. Pasišalintumėte ir nebegrįžtumėte. Perduokite sugrįžėliams, jog misija žlugo. Nepavyko prikelti nė gyvos dvasios. Airiną ir Arleną atgaivinsite bet kur, toliau nuo Euridikės, jei tik norėsite. Netgi Žemėje, jeigu nuspręsite joje likti. *Savo* svajones apie sugrįžimąjūs įgyvendinsite.

— Mūsų tikslas kitoks, — atkirto Vinteris. — Siekiame grąžinti

juos visus.

— Susimildami, ponai, jūs gi žinote, kad sumanymas — beprotiškas ir nepraktiškas, — pastebėjo Šlaimas. Neįsivaizduoju, kaip būtų įmanoma prikelti visas šioje priebėgoje įrašytas sąmones, ką jau kalbėti apie likusias, išmėtytas po Žemę ir kitur. Sugrįžėliams jūs nieko neskolingi. Atvirai šnekant, jie tesugebėjo atidėti bei sutrikdyti projektą, dėl kurio patys kartu su jumis ir daugeliu kitų atsidūrė Euridikėje. — Jis ištiesė kortelę. — Bet kuriuo atveju rimtesnių vaisių jūsų pastangos neduos. Nei riteriai, nei Euridikės valdžia nebeleis puldinėti priebėgų. Karlailų plėšikai priėjo liepto galą. Imkite, ką dovanoju, ir pamirškite, ką planavote.

Liusinda atsigręžė į Vinterį su Kolderiu.

— Jums spręsti, bičiuliai.

Abu vyrai susižvalgė. Kolderis liežuviu sudrėkino lūpas.

— Jūs esat pats tikriausias sugrįžėlis, — tarė.

— Arba tai, arba nieko, — nukirto Šlaimas.

Vinteris nudūrė žvilgsnį į grindis, tarsi nenorėdamas žiūrėti aplinkiniams į akis.

— Gerai, — po pauzės atsiliepė. — Mes paimsime.

Mokslininkas išsišiepęs linktelėjo Liusindai.

— Duomenų saugyklą, — paprašė ir ją palietė savo kortele. — Gerai. Vinteris su Kolderiu, Airina ir Arlena pasirengę linksmintis.

— Kortelę atidavė merginai. — Turėk.

— Dabar jūs išvyksite, — prabilo vienas iš riterių.

Visi trys atsitraukė atbuli ir nėrė į žvalgybinį transporterį. Šlaimas nusekė iš paskos, iš rankos nepaleisdamas „Vebsterio”. Jam sustojus greta liuko, muzikantai atsisėdo savo vietose.

Liusinda nudrožė į pirmagalį ir duomenų plokštelę įgrūdo į kompiuterį, kurį zondo adata tebejungė su virtualia realybe.

— Ką! — užriko Šlaimas. — Liaukis…

Mergina atsisuko.

— Mes sugrąžinsime juos visus, — paskelbė.

Buvęs šeimynykštis žengė į kabiną, prisiartino prie Liusindos.

— Nė velnio, — atrėžė. — Taip ir maniau, kad iškrėsi kokią kvailystę. — Jis pamojo į sieną, iš kurios kyšojo zondas. — Aš jau persikėlęs ten. Laukiu jūsų.

20. MIRTIES NĖRA

Nuo Krianlaricho jie nutolo per dvidešimt kilometrų į šiaurę, kai Kolderis sušuko:

— Kas per *šūdas?*..

Vinteris laiku įsikibo į vairą. Automobilis šastelėjo atokiau nuo stataus kranto, smingančio žemyn iki ežero, kuris tyvuliavo kairėje pusėje, vos nesusidūrė su priešais atvažiuojančiu sunkvežimiu ir vėl nurūko A82 greitkeliu, kildamas šlaitu, tarp dviejų aukštesnių kalvų.

— Išsijungė sumautas navigatorius, — iškošė jis. — Ir autopilotas.

— Po šimts, aš *pats* vairuoju mašiną, sėdžiu už vairo *girtas.*

Kolderis pakėlė butelį, primerkęs akį patikrino, kiek jame liko viskio.

— Dviese išlenkėme vos trečdalį, — įžvalgiai pastebėjo. — Tu *nė iš tolo* nenusitašęs.

— Apsvaigti padėjo suktinė. Velnias, mums reikėtų sustoti šalikelėje, galbūt iškviesti avarinę tarnybą.

— Neveikia ir telefonas.

Vinterį kažkodėl apėmė labai negera nuojauta.

— Išbandyk radiją, — pasiūlė jis.

Kolderis nuspaudė grotuvo jungiklį. Dainos iš naujausio albumo, dėl kurio su leidybine kompanija jie sudarė pelningą sutartį — šį vakarą ją atšventė klube, — užleido vietą statinių trikdžių ūžesiui.

— Šūdas, surask stotį.

— Bandau, seni, bandau. — Jis spustelėjo paieškos mygtuką.

Jie beveik pasiekė Ranocho viržynės keterą. Vinteris spaudė akceleratoriaus pedalą, bet neviršijo šešiasdešimties kilometrų per valandą greičio. Stengėsi susitelkti, pasipriešinti alkoholio ir suktinės poveikiams. Radijas čirpė kaip vinimis braukoma klasės lenta. Kuo labiau skaidrėjo protas, tuo daugiau nuogąstavimų muzikantą užvaldė. Ne tiek dėl pavojingo, neteisėto pasivažinėjimo, kiek dėl nerimo, kirbančio sąmonės gelmėse. Jo vairuojamas „Volvo" atsargiai įveikė kitą vingį ir vos nenulėkė nuo kelio, kai Vinteris išvydo gremėzdišką dvinarį vilkiką, apvirtusį už poros metrų nuo asfalto, greta kito į avariją patekusio automobilio.

— Jėzau, mes privalome sustoti ir padėti… — jis sumažino tempą, pasidairė saugios vietos, kur galėtų stabtelėti. Priešakyje, už pusės kilometro, pamatė dar vieną sudužusią mašiną. — Pasirodo, ne vien mums…

— Minutėlę. — Kolderis maksimaliai pagarsino imtuvą. — Kažką aptikau.

Radijo stoties garsus nuolat užgoždavo trukdžių šnypštimas, jų ausis kartkartėmis pasiekdavo vidurio vakarų tartimi oudenantis, nuo

įtampos kone lūžtantis balsas:

— …gaunam pranešimus… tiesiog neįtikėtina… Niujorkas ir Vašingtonas… Šejenų apygarda… giliame mėšle… o Dieve, žmonės, melskitės… tai ne pokštas ir ne… visiškai nusiaubtas… aukų… Los Andželas… milijonai… melskitės…

Pranešėją nustelbė trikdžiai. Vinteris įsuko „Volvo" į pakelės aikštelę bei sustabdė. Persisvėręs išjungė grotuvą. Nuo siaubo, kuris jį apėmė įsisąmoninus, ką išgirdo ir kas gresia ateityje, papilkėjo pasaulis. Staiga protą temdanti migla prasisklaidė, o suvokimas, matyt, nušvito Vinterio akyse.

— Ne, to negali būti, — pakratė galvą Kolderis. — Klausyk, seni, liaukis į mane taip spoksojęs.

— Priežastis kita.

— Ką? Kokia priežastis?

— Aš taip žiūriu ne todėl, kad prasidėjo karas. Noriu suprasti, ar *žinai, kur esame.*

Kolderis apsižvalgė.

— Mes Ranoche, — nekantriai atšovė. — Kur žuvome… — sulig paskutiniu žodžiu užsikirto ir išsižiojo. — Ooo…

— Dabar pats į mane taip spoksai.

— Aš imu viską atsiminti.

— Taip, taip, — išlemeno Vinteris. — Kokie paskutiniai tavo prisiminimai?

— Mes ką tik įveikėme tiltą… ne, pralėkėme pro tą vietą, kur anksčiau *buvo* tiltas, tarsi skriedami laivu su oro pagalve… iš ten, kur stovi pilis ir tarpusavyje krušasi giminaičiai.

— Iš Domio.

— Aha. Velnias… ir viržynėje matėme kažkokį svetimos kilmės objektą, tarytum mudu būtume atsidūrę ateityje, nors taip negalvojome… ne, ketinome į jį įsibrauti… į… į..

— Tūlio Kamo priebėgą, — užbaigė Vinteris. — Štai kur dabar esame.

— Ne, mes dar nepriartėjome… — Kolderis apatine delno dalimi tvojo sau į kaktą. — Jaučiuosi kaip sapne, kurio reikšmė netrukus turėtų paaiškėti.

— Aš tave suprantu. Tie reikalai, susiję su ateitimi, nerealūs, bet…

Kolderis virpančiomis rankomis prisidegė cigaretę.

— Juk tu nemanai, kad mudu neatsisveikinome su gyvybėmis, o tarkim, išgyvenome kažkokius, hmm, nežinau… priešmirtinius potyrius? Įgijome netikrų atsiminimų? Pavyzdžiui, apie kitą gyvenimą arba…

— Apie kosmosą, Marsą, miestą iš Šaulio žvaigždyno? Liusindą? Gvinetę Voit? Ameliją Or? Pilį prie Klaido upės ir šio ryto kelionę per

senovinį mūšio lauką, pilną suniokotų mašinų?

— Prakeikimas. — Kolderis pakratė galvą, lyg mėgindamas surikiuoti mintis. — Kokia velniava čia vyksta?

— Spėju, kad virtuali erdvė, — jei tik išties joje atsidūrėme ir bandome sugrąžinti Arleną su Airina, — mums privalo atrodyti tikroviška. — Vinteris atsigręžė į apvirtusį, nūnai degantį vilkiką — O taip, tikriau nebūna. Važiuojam.

— Ar nebus per daug pavojinga?

— Vargu ar mes žūsime. Lekiam į Fort Viljamą, kol jo neuž— griuvo atsakomasis amerikiečių smūgis.

Vinteris vairavo nutrūktgalviškai, tačiau jie neužsimušė. „Volvo" nušvilpė palei sudužusius automobilius ir klonyje vingiuojančias šarvuočių kolonas, per ištuštėjusį Balachulišą bei pustuštį, vietomis chaotišku šurmuliu užtvindytą Fort Viljamą. Kelionė užtruko mažiau nei valandą. Bičiuliai susirado viešbutį, įrengtą toliau nuo centrinės gatvės, ir įbėgo į jo barą. Visi sėdėjo už staliukų, neatplėšė akių nuo savųjų ekranėlių arba didžiojo sienos ekrano, kūkčiojo kalbėdami telefonais, maukė stiprų alkoholį, rūkė, dantimis gremžė krumplius. Abi moterys, susiėmusios už rankų, atsisuko į duris.

Airina ilgais šviesiais plaukais ir blyškiai mėlynomis akimis įsitaisė ant odinio savo apsiausto, kuriuo apklojo kėdę. Juodbruva, mažutė, ne ką už Kolderį aukštesnė Arlena kūprinosi; už siaurų, stačiakampių rėmelių su lęšiais ryškiai žibėjo jos akys. Akiniai. Dvidešimt pirmame amžiuje žmonės juos dar nešiojo. Vinteris ir Kolderis pripuolė prie jų. Kokią minutę visi stovėjo apsikabinę, verkdami bei juokdamiesi.

Ketvertukui susėdus, pirmoji prabilo Airina:

— Dėkui Dievui, jūs gyvi. Girdėjome, kad užsimušėte per avariją, kai po pirmojo elektromagnetinio impulso sugedo navigacinė bei kitos automatinės sistemos.

— Būtent taip ir atsitiko, — patvirtino Vinteris. — Bet mes grįžome jūsų.

— Žinom, — atsakė Arlena. Patalpoje šypsojosi tik ji su Airina. — Mudvi jūsų laukėme. Neilgai, bet… lengva nebuvo. Galėjot ir nepasirodyti.

Šviesiaplaukė nukreipė akis į langą, už kurio atsivėrė vaizdas į jūrą.

— Atsakomasis smūgis — ne už kalnų, — tarė. — Gana greitai mums reikės sprukti.

Kolderis pašoko.

— Velnias, velnias… taip. Aš mačiau griuvėsius…

Airina trūktelėjimu privertė jį nusileisti ant kėdės.

— Viskas gerai. Mums liko valanda. Laiko užteks.

Vinteris stebeilijosi į mylimąją, kaip visada gėrėdamasis jos

akimis, skruostikauliais ir lūpomis.

— Jūs žinote, kas čia vyksta, — pasakė.

— Teisingai, — atsiliepė Airina. — Žinome gerokai daugiau už judu.

— O jie? — Vinteris vogčiomis pašnairavo į kitus žmones, bare stebinčius televizijos naujienas. Pats jautėsi kaip šnipas, keliautojas laiku arba vaiduoklis.

— Kai kurie nujaučia, — atsakė Arlena. — Dauguma tebeskendi priverstinėje iliuzijoje, nes atkuria mintyse ganėtinai skausmingus prisiminimus. Tiek to. Nieko jiems nenutiks. Tiksliau, vietiniai jaučiasi *puikiai.* Neįsivaizduojate, kaip puikiai.

Vinteris palingavo galva, įbedė akis į ne mažiau suglumusį Kolderį.

— Nesuprantu. Mes ketiname jus iš čia *ištraukti.* Pranešti, kad *sugebėtume* jus išgelbėti. Kiekvienas iš mūs*užino,* jog esame virtualioje erdvėje. Galėtumėt perrašyti sąmones į kūnus, prisikelti iš numirusiųjų. Dabar 2367— ieji. Prieš žmoniją atsivėrė visa galaktika, nauji toliai. Kirmgraužų, žvaigždėlaivių, amžinos jaunystės ir atgaivinimų pasaulis. Mūsų pastangomis tiek jūs, tiek kiti žmonės ištrūktų iš šitos, šitos…

— Mes viską žinome, — nutraukė jį Airina.

— Kaip? — paklausė Vinteris. — Su išore padeda susisiekti kažkokia ryšio įranga?

— Ne. Štai kur problema. Bet ją aptarsime vėliau. — Staiga moteris švelniai nusišypsojo, ištiesė ranką, sau įprastu judesiu paglostė seniai neskustąjo skruostą. — Ak, brangusis, aš taip tavęs ilgėjausi. Net ir…

— Mus aplankė juokingos išvaizdos mažylis, — įsiterpė Arlena. — Na, jis taip atrodė, kai mes pirmą kartą susitikome.

— Kas? — pasitikslino Vinteris.

— Izaokas Šlaimas, — atsakė Airina. — Mažy… iš Izraelio. — Ji priekaištingai nužvelgė mylimąjį. — Anksčiau turėjo vergauti tavo draugei Liusindai. Kokia siaubinga moteris.

— Ji ne… — užsidegė Vinteris.

— Ne draugė ar ne siaubinga? — matydama, kad jis sumišo, Airina šyptelėjo. — Mes susipažinome su visais jūsų patirtais išgyvenimais ir veikla.

— Moki skaityti mūsų mintis? — pasibaisėjo Kolderis.

— Ne. — Airina užsimerkė, delnu perbraukė abu vyrus. — Ne visai. Na, žiūrint, ką turi omenyje sakydamas „mūsų” ir… — nevilties sklidiną žvilgsnį ji nukreipė į Arleną. — Ar tavo atmintyje išliko tokie vaizdai? — sumostagavusi ranka, pridūrė: — Toks *dažnių diapazonas?*

— Regis, šį tą mums prasitarei, — pakomentavo Vinteris ir iš jos sulaukė supratingos šypsenos.

Muzikantą vėl užplūdo keistas jausmas, kurį iš pat pradžių pakurstė čionykštis pasaulis — aplinka rodėsi tikroviška, lyg ir nesiskyrė nuo praeityje egzistavusios realybės, tačiau su šia neturėjo nieko bendra. Greta sėdinti Airina tarytum nužengė iš prisiminimų, vis dėlto ji buvo kitokia. *Jo* Airina niekuomet nesakytų „dažnių diapazonas". Tik ne tada, kai nesiderėdavo dėl radijo eterio. Nei kasdieniškai, nei metaforiškai. O antrininkė iš virtualios erdvės tuos žodžius ištarė be jokios užslėptos prasmės.

— Atneškit mums dar išgerti, — paprašė Airina. — Man — atskiestos degtinės, Arlenai — džino su tonikų ir… ooo… — sušuko ji ir pakėlė antakius, nes dirstelėjusi per petį išvydo kažkokį žmogų.

— Geriausio užeigos viskio, — pareiškė Izaokas Šlaimas. Prie stalo prisitraukęs kėdę, atsisėdo. — Su ledukais.

— Kokakolos nebegeriat? — pasiteiravo Kolderis.

Šlaimas vilkėjo juodus, išblukusius marškinėlius su skriejančiu pingvinu ir šūkiu: „Kur norėtum, kad šiandiena tave nuvestų?" Jis draugiškai nusišypsojo muzikantui.

— Gal aš ir žydukas, bet nesu pagonis.

— Gersit viskį su *ledu?* — vyptelėjo Vinteris. — Su tikruoju tikėjimu jūs vis tiek nedraugaujat.

— Aš neturiu pinigų. — Atsistojęs Kolderis panaršė savo kišenesˆ Buvęs Liusindos šeimynykštis nusijuokė.

— Jumis dėtas, dėl to nesijaudinčiau.

Visi žvilgsniais palydėjo Kolderį, kuris nužingsniavo prie baro ir išpilstė gėrimus.

— „Lagavulinas", — paskelbė grįžęs su languotu padėklu. — Trigubos porcijos. Vienas su ledukais… — jis apsimetė sudrebąs, — likę du su vandeniu. O čia tai, ką užsakėte jūs, ponios.

— Arlena užsiminė, kad nebeprimenat juokingos išvaizdos mažylio, — prabilo Vinteris, su pasitenkinimu siurbčiodamas viskį, įdėmiu žvilgsniu varstydamas atvykėlį. — Laukiu nesulaukiu įrodymų.

— O, aš galiu jums pateikti įrodymus. — Šlaimas sąmokslininkiš — kai pažvairavo į abi moteris. — *Mes* galime. Bet pirmiausia leiskit pasiaiškinti. Jei tik man nesutrukdys menko dažnių diapazono apribojimai. — Pasisukęs į Kolderį, sumataravo dviem pirštais, paėmė atkištą cigaretę. — Čia atsibeldžiau puoselėdamas panašius tikslus, *kaip* ir judu, — tęsė užsirūkęs. — Tiksliau sakant, visiškai priešingus. Jums magėjo pasistengti, kad žmonės iš čia ištrūktų. O aš siekiau jums sukliudyti.

— Kodėl? — pasiteiravo Kolderis.

— Geras klausimas, — galvos linktelėjimu pripažino Šlaimas. — Iš dalies todėl, kad užsigeidžiau įsiutinti Liusindą Karlail. Taip, elgiausi niekingai, bet… po velnių, jūs patys pabandykit aštuonerius metus praleisti jos skafandre. — Jis nusikvatojo. — Iškrypėliai.

Manau, suvokiat, apie ką kalbu. Buvo ir kita priežastis: iš riterių sužinojau, jog nemokšos, įsibrovę į postžmonių virtualybę — ne šiaip draskydami techninę įrangą, kaip Karlailų klanas, bet kišdami purvinus nagus prie programų, — gali pakurstyti vietinius singuliarumus, dėl kurių kvaišta mūsų bičiuliai, Pagrobimo nuokrušos. Aš pakankamai ilgai prakiurksojau pragaro skylėje, kad suprasčiau, kaip įjuos reaguotų eilinio žmogaus sąmonė. — Šlaimas nurijo didelį viskio gurkšnį. — Įsivaizduokite nuobodulį, kurį tenka kęsti tūkstantmetį, apsieinant be cigarečių arba kitokių jums patinkančių dalykų. Aišku, Liusindai nė už ką neprasitarčiau, tačiau, tapus jos tarnu, mano padėtis tam tikra prasme pagerėjo.

— Kas jus įkišo į pragaro skylę? — pasidomėjo Vinteris.

— Turbūt pats, jei tik mano originalas panašus į dabartinę esybę. Aš sau nelabai patinku. Bent jau ne toks, koks buvau. — Jis sumaigė nuorūką. — Stengiuos pasitaisyti, ir man sekasi. — Pasirąžęs nusijuokė. — Man sunku paaiškinti. Turėsime tai parodyti.

Airina suėmė Šlaimą už rankos.

— Visų pirma privalome juos įspėti. Elkimės sąžiningai.

— O taip. Kai atskleisime tiesą, žmonių sugrąžinimas arba mėginimai užkirsti jam kelią jums, manau, neberūpės.

— Iš pradžių norėčiau kai ko paklausti, — tarė Kolderis. — Aš, hmm, niekada neprijaučiau sugrįžimo šalininkams, bet… kaip išvis pavyko kažką išgelbėti?

Šlaimas patraukė pečiais.

— Vienus išsaugojo nanotechnikos spiečius, aplenkęs atsakomuosius branduolinius smūgius. Neretai ištisomis sekundėmis. Kiti jau buvo įsikėlę į tinklą per jungtis, įdiegtas telefonuose, kompiuteriuose, žodžiu, įvairiose įrangose. Kai jas išdegina DI, nuveikti galima daug ką. O likusiems, tiesą sakant, neleido pranykti dedukcija ir rekonstrukcijos procedūra. Kitaip tariant, masinis neurodešifravimas.

Airina jau ruošėsi kažką pridurti, bet Šlaimas ją sustabdė, nežymiai suraukdamas antakius.

— Bet visa tai neturi jokios reikšmės, — tęsė jis. — Šios priebėgos pajėgumai labai riboti. Tarp žvaigždžių arba, anot jūsų, tikrame pasaulyje, egzistuoja procesoriai, gebantys atkurti ne tik kiekvieną asmenį, kuris gyveno, bet ir kiekvieną, kuris *galėjo* gyventi. — Šlaimo veidas apniuko. — Kartu su jo daliai išpuolančiais džiaugsmais ir kančiomis. Esu tikras, jog didieji protai — neparastai nuostabūs, bet maloniais ar *mielais* jų nepavadinčiau.

— Kaip ir menininkų, — pridūrė Airina.

— Prakeikimas, — sugriežė dantimis Kolderis. — O aš galvojau, kad slegiančiai veikia mahajanos budizmas.

Šlaimas lėtai palinksėjo.

— Nėra jokios karmos, lemties ar *atlygio už nuopelnus*. — Jis atsistojo. — Bet yra rojus.

Kolderis išpūtė akis.

— Pasak jūsų, visa griaunančios mašinos ir jas į darbą paleidę šunsnukiai padarė kažką gero?

— Geri ar blogi esti įvairūs dalykai, bet ne norai ar ketinimai. Kaltinti derėtų tiktai protą ir kvailumą. Pastarasis būdingas žmonėms, o intelekto aukštumas pasiekė visi, kad ir kaip užgimė. Tuojau parodysiu.

— Minutėlę… — išsižiojo Arlena.

— Taip, žinau. — Šlaimas atsigręžė į muzikantus. — Be įtikinamo perėjimo keisti virtualios aplinkos nevalia, antraip kelionė teprimins iliuziją arba jūs nenustygsite vietoje, užsigeidę prisikapstyti iki pamatinio realybės sluoksnio. Pasekmės, sakyčiau, jūsų nepradžiugintų. Bet šiuo atveju įtikinamo perėjimo scenarijus kažkaip nepritinka prie įvykių logikos. — Jis piktdžiugiškai išsišiepė. — Įsivaizduokite, kad mirštate ir patenkate į dangų.

— Po velnių, — sumurmėjo Airina. — Man nė kiek nesinori *vėl* išgyventi tų potyrių.

Šlaimas jau žiūrėjo pro langą.

— Pradedam, — tarė jis.

Vinteris pašoko. Kažkuriuo momentu suvokė, kad jo kūną į dalis pjausto atskriejusios stiklo šukės.

Airiną jis visada laikė savotišku angelu. Nūnai ji išties tokiu tapo. Visuomet galvojo daug ką išmanąs. Dabar galėjo pasigirti tikru žinių lobynu. Apgailėtina, ribota asmenybė, besivadinanti Džeimsu Vinteriu, išgaravo, nuslydo kaip prakaituoti drabužiai. Jis žvalgėsi vienuolikos matmenų erdvėje, pamažu įsisąmonino bendrą vaizdą. Čia visi sklandė laisvi bei kupini ryžto, kurį sužadino valia, kaip ir priderėjo. Pats Vinteris tebegrimzdo į suvokimo gilumą, ištikimas savo apsisprendimui, svyruodamas, bet nusiteikęs ryžtingai. Mintis, jog kadaise tokių priešingumų sugretinimas būtų atrodęs paradoksalus, sukėlė juoką.

— Tu norėjai perspėti mane dėl *šito?* — paklausė Airinos.

Jos šypsena saulėtekiais nutvieskė tūkstantį pasaulių.

— Tu norėjai mane *išgelbėti* nuo šito? — moteris pamojo ranka į pagrobtuosius, padangėse knibždančią jų masę, sąmonės galia užlietą galaktiką. — Išgelbėti *juos?*

Vinteris pratrūko uraganiškai griausmingu juoku.

— Kas gi ten?.. — mintyse jis išvydo barą iš Fort Viljamo viešbučio, tarsi mikroskopo skaidrę, kurią regėjo per teleskopą, prispaustą prie akių ne tuo galu. Pamatė į trimatę erdvę nutrenktus jų pavidalus, per audringą konstrukcijų sprogimą į gabaliukus drykstančius kūnus, klykiančius ir mirštančius žmones.

— Taip iš tikrųjų nutiko, — pasakė Airina. — Mudvi su Arlena bei likusieji, čia persikėlę,, mes visi mirėme. Praradome gyvybes. Amžiams. Niekas atgal neparsigaus. Entropijos procesas negrįžtamas, nebent tiktai didžiuosiuose visatos cikluose. Mes su Arlena žuvome lygiai taip pat, kaip ir judu su Alenu padėjote galvas valanda anksčiau. Bet, žiūrint kitu kampu, taip neįvyko.

Ji parodė, kas išties atsitiko.

Vinterį nukratė ledynmečių šaltis.

— Tu niekada negyvenai?

— Gyvenu dabar, — atsakė Airina, ir ledo klodai ištirpo.

Nebeliko ką sakyti.

— O taip. Neapčiuopiamybės tapatybė.

— Kažkas panašaus.

— Kodėl mes kalbam, kai?..

— Šnekėsimės, kol jausi poreikį klausinėti.

Jį pakuteno minčių antplūdis.

— Aš fiziškai tebejaučiu kutulį.

— Vadinasi, tau nieko blogo nenutiko.

— Tu nepasikeitei.

Jos juokas išsprogo kaip pulsaras.

— Štai kas keisčiausia. Kas kelia nuostabą.

— Ne. Keisčiausia, kad aš vis vien nesu patenkintas. Mane pančioja kažkokie apribojimai.

Airinos atodūsis nuvilnijo lyg plazmos srautai.

— Tu teisus. — Sugniaužtu kumščiu ji smogė į krušą kometų, kurias ištaškė į šalis. — Mes tikrai suvaržyti. *Juk tūnome sumautame Tūlyje Kame!* O tu ir… — ji linktelėjo į Kolderį su Šlaimu, — …jūs parodėte, kuo galėtume tapti! Kokių dar pokyčių sulaukė galaktika!

— Raizginys. — Mintis perliejo it geismas. — Bet raizginį sukūrė…

— O… — Vinteriui parodžius, aiktelėjo moteris. Kaip jis žinojo, ką daryti? Matė reliktą Euridikėje, bendravo su Liusinda, ir dabar taip aiškiai suvokė tiesą, jog toji įgavo mažne fizinį pavidalą, kurį apibrėžė jo rankų mostai.

— Ir žvaigždėlaiviai! — sušuko Arlena. — Pažiūrėk, kaip jiems neleidžiama pažeisti priežastinių ryšių! Koks pasišventimas, dėmesys smulkmenoms, darbo išbaigtumas!

— Darbo, kurio būdami čia neatliksime, — tarytum tektoninės plokštės sudundėjo Šlaimo balsas.

— Bet pažvelk… — ji pamojo į raizginio, besiformuojančių vartų, kontūrus.

— Taip, taip, matau. — Šlaimas apdovanojo Vinterį šypsena, žioruojančia nelyginant ledas kalnų viršūnėse. — Sakyčiau, labai sumanu. Gal dabar…

— Palūkėk… — suturėjo jį Arlena.

Šįkart Šlaimas nukreipė dėmesį į ją.

— Tebūnie, — sutiko nenoriai kaip ledynas, kuris priešinasi saulės spinduliams. — Tam tikra prasme esame sau skolingi.

Kartu su jais juoktis prapliupo malonės sklidinos žinių erdvės.

— Aš laukiu, — ore pakibo Šlaimo žodžiai.

Vinteris ir Kolderis pripuolė prie valdymo skydo, beveik užgriuvo vairuotoją, Liusindą bei mokslininką.

— Ko laukiat? — paklausė Vinteris.

— Jūsų dviejų. Persikėliau ten, ketindamas jus sustabdyti ir esu tikras, jog savo tikslą pasieksiu.

— Taip, pasitikėjimo tau nestinga, — iš ekrano atsklido linksmas balsas. Šlaimo balsas.

Vis dėlto Vinterio akis pirmiausia prikaustė Airinos veidas. Tapatus išlikusiam atsiminimuose, bet pakitęs. Trykštanti neapsakomu grožiu ir protu, moteris šypsojosi muzikantui tarsi Ieva. Nekilo jokių abejonių, kad jį mato, nors ekranas neturėjo kamerų. Galiausiai Vinteris pastebėjo kitus: Arleną, Kolderį, Šlaimą bei save — tokius pat, tačiau pasikeitusius, ir minią, jų užnugaryje, regis, nusidriekusią iki begalybės. Visi kažkur keliavo, bet ne į žvalgybinio transporterio saugyklą.

— Tau reikėtų kai ką žinoti, — pasakė Airina. — Jūsų prisiminimai apie mus nėra tikri. Kaip matai, jie tapo realybe.

Vinteris pajuto, kad jo pasaulis antrą kartą per kelias minutes apvirto aukštyn kojomis.

— Šlaimas melavo?

— Ne. Tiesiog buvo suklaidintas. Drauge su riteriais pasinaudojo jūsų atsiminimais, kad mus surastų. Bet šioje aplinkoje paieškos parametrai įgavo detalumą, kuris tiksliai apibrėžė reikiamą objektą. Žmogaus kūno, sąmonės ir atmintyje atkurto gyvenimo specifikacijos tokios elementarios, kad jų nebeįmanoma atskirti nuo minėto objekto. Mums gyvybę suteikė pati paieška.

— Jūs privalote išvykti, — įsiterpė Arlena. — Kalboms nebėra laiko. Kaip ir poreikio.

Virtualiųjų antrininkų formos pakito ir išgaravo. Ekrane vėl nušvito priešakinis vaizdas. Į stiklą panašios sienos sujudo, ėmė vilnyti įvairiausiomis spalvomis, tarp kurių išsisklaidė autentiškoji, juoda. Persigandę riteriai įniko sukioti galvas ir kosminės gijos pabūklą.

— Perduok jiems, kad liptų į transporterį, — liepė Liusinda.

Šlaimas pakluso įsakymui. Kai vyrai sugužėjo vidun, ir liukas užsitrenkė, jis suriko:

— Kelias, kuriuo atlėkėme mes, trumpesnis. Išėjimą atrasime už dviejų šimtų metrų.

— Tikiuosi, anga išliko, — tarstelėjo mergina.

Vairuotojo valdoma mašina užsuko už kampo ir nubildėjo ilguoju tuneliu. Prožektorių jungti nebereikėjo. Šviesa tvieskė nuo sienų. Rodės, tarsi jie veržėsi iš vaivorykštės — taip ryškiai švytinčios, kad už vairo sėdintis vyrukas ne iš karto pastebėjo atviro dangaus lopinėlį. Pro ertmę išnirę ant pliko šlaito, nuo kurio kažkas nutempė aukas, bet nepašalino ginklų ir išdegintų transporto priemonių, bėgliai tolumoje pamatė visomis kryptimis sprunkančius vikšrinius šarvuočius bei gravitacines riterių platformas.

Nuo angos jie nutolo per pusę kilometro, kai Šlaimas prabilo:

— Ei, druskos stulpais nepavirsime. Jei norim, galime atsigręžti.

— Gerai, — atsiliepė Liusinda. — Trumpam sustok.

Nors ir nenoriai, vairuotojas nurodymą įvykdė. Mergina ekrane įjungė užpakalinį vaizdą. Tūlio Kamo priebėga nebepriminė juodos, stiklinės šaknų sistemos, okupavusios rūdimis apklotą atšlaitę. Spalvinga, išvešėjusi kaip koralai, nenumaldomai plintanti ji panėšėjo į metalo laužo aikštelę, užverstą mechaniniais, spindinčiais planetariumais, nuo kurių atsiskirdavo rateliai, besisukantys ir kylantys aukštyn nelyginant žaisliniai sraigtasparniai, sklendžiantys šalin tarytum kiaulpienės pūkai.

— Kad. Mane. Kur, — išlemeno Liusinda. — Ką mes pridirbome?

— Tuojau pasakysiu, — urgztelėjo Šlaimas. — Jūs…

— Ne, — nutraukė jį Vinteris. — Aš pasakysiu *jums.* Neįsivaizduoju, ar priebėgoje slypinčios sąmonės tebuvo duomenų failai, nenumanau, ar tie kažkaip funkcionavo, bet jūs taip pat nepateiktumėt tikslaus atsakymo. Antra vertus, į virtualią realybę pirmoji nusigavo jūsų kopija, kuri ir nulėmė permainas. Galbūt tenykščiai nieko nenutuokė apie didžiąją galaktiką, nežinojo, ką nuveikė kitos sąmonės. Gauti užtektinai informacijos galėjo iš jūsiškio antrininko. Toji erdvė išplis į kiekvieną Žemės priebėgą, ir mes niekaip jos nesustabdysime. Negailestingo Pagrobimo paveiktos sąmonės nebenorės ir nejaus poreikio čia sugrįžti. Dabar visoms maga iškeliauti, ir tokį šansą joms dovanojote jūs. — Jis patapšnojo Šlaimui per petį. — Dovanojote ją mums. Turėtumėt savimi didžiuotis.

— Kas, jūsų nuomone, yra *čia?* — Kolderis parodė į ekraną, virš priebėgos, kuri sparčiai transformavosi.

— Vartai, — atsakė Liusinda ir perjungė priešakinę panoramą. — Keliaujam.

— Sušikom visą reikalą, — pratarė Kolderis. Mergina krūptelėjo.

— Jūs bent apsirūpinote kopijomis, — pasakė Šlaimas.

Abu muzikantai sutartinai atsisuko į mokslininką, ir savo bičiulio veide Vinteris įžvelgė įniršio bei nusivylimo mišinį, kuris degino jo paties gerklę.

— Tai ne kopijos, — pareiškė. — Jie niekuomet negyveno. Niekada nebuvo *tikri,* velniai griebtų.

— Jūs nesuprantate, — tarė Šlaimas.
— Ne, — atrėžė Kolderis, — nesuprantate jūs.
Žvalgybinis transporteris nuo kalvos šlaito nusileido į kelią.

EPILOGAS
PASAULIAI IR GYVENIMAI

— Viskam būna paskutinis kartas.

Išgirdusi pažįstamą balsą, Liusinda virptelėjo ir atsigręžė. Artyn slinko Šlaimas, sandalais šlepsintis per dulkėtas, marmurines muziejaus grindis. Jis vilkėjo chaki spalvos šortus bei juodus, trumparankovius marškinėlius su Žemės atvaizdu, papildytu žodžiais „Nepavėluok grįžti čia!" Kurgi ne, — pagalvojo mergina. Pati tapo sugrįžėle — arba pasilikėle, — tokia pat užkietėjusia, kaip ir Vinteris. Pavėluotai suvokė, kad užvaldyti vertėjo tiktai vieną planetą, kurią dabar iš jų atims. Nieko panašaus į gimtąjį žmonių pasaulį nepavyktų atrasti galybės šviesmečių spinduliu.

— Labas. — Ji pasisveikino šiurkštokai, bet nenustebusi; Šlaimas užsiminė ketinąs „pasišlaistyti po Žemę", kaip dabar buvo populiaru sakyti, šiek tiek anksčiau, negu ji su Vinteriu susiruošė „pasišlaistyti" po menkesnę Europos teritoriją. Nuo tų laikų prabėgo jau dveji metai, todėl nieko keisto, jog kažkuriuo momentu jukeliai susikirto.

— Kokie vėjai jus čia atginė? — pasiteiravo Vinteris.

— Seku jūsų pavyzdžiu, — išsišiepė Šlaimas. — Kaip minėjau, naudojuos paskutine proga apsižvalgyti.

Sustojęs greta porelės, jis įsistebeilijo į stikliniame stende eksponuojamą rudą, keraminį, maždaug dešimties centimetrų skersmens diską su įspaustais spiraliniais raštais ir miniatiūrinėmis piktogramomis: veido profilio, kuris priminė irokėzų genties indėną, iš brūkšnelių nubraižytų figūrėlių, dygliuoto, dėžutės formos pavidalo, Liusindai panašaus į kelioninį Mėnulio modulį… Festo diskas taip ir nenusimetė paslaptingumo skraistės, atrodė lyg žaisminga, sąmoningai palikta užuomina į kontaktus su ateiviais arba dievo, stilingai suklastojusio praeitį, pokštas.

— Kompaktinis Bronzos amžiaus diskas, — pakomentavo Šlaimas. Vinteris nusijuokė.

— Knose jau lankeisi? — paklausė Liusinda.

— Šįryt. O jūs?

— Aha. Kol neva buvo vėsu. — Ji akimirkai prisiminė, kaip, plieskiant negailestingai karštai saulei, ilgoje eilėje laukė, kol galės pasilenkti ir žvilgtelėti į mažus arba didelius kambarius, užpildytus plytelių bei freskų fragmentais, kuriuose buvo matyti delfinai, šokėjai, per bulius akrobatiškai liuoksintys berniukai ir mergaitės; atminė betonines, raudonai nudažytas senovinių medinių kolonų rekonstrukcijas, prisiminė prabloškiančiai milžiniškus mastelius bei didybę, ne ištirpusią, o įsigėrusią į pačius tenykščių struktūrų kontūrus, mintyse

išvydo ilgus, nuolaidžius, akmeninius takus ir žmogaus suverstas kalvas.

— Minioje turbūt tavęs nepastebėjome.

— Suprantama, — atsakė Šlaimas.

Jie nužingsniavo tolyn, palei stendus su monetomis, svarsčiais, nedidukais, variniais, dviašmeniais kirviais, miniatiūrinėmis, auksinėmis, įmantriai išgraviruotomis bitėmis, nuogakrūtėmis, gyvatėmis apsikarsčiusiomis šokėjomis puošniais, klostėtais sijonais. Retsykiais akiratyje pasitaikydavo artefaktų, regėtų enciklopedijos ekranuose, ir Liusinda tiesiog negalėdavo patikėti, kad žvelgia į originalus. Kažkas čia ne taip, jeigu paaiškinamose kortelėse chronologija pažymėta teisingai: dailūs objektai iš juodo akmens, bronzos, aukso ar dramblio kaulo buvo sukurti anksčiau nei primityvesni, terakotiniai dirbiniai. Didžiulės, erdvios muziejaus salės, pro kurių aukštus langus veržėsi šviesa, kvepėjo popieriumi ir seniai nusėdusiomis dulkėmis. Nedaug kas čia atkeliaudavo; smalsuolių antplūdis atslūgo. Po kelių dienų prižiūrėtojai ims pakuoti eksponatus, galų gale išsiųs juos iš Žemės. Ligi šiol augančios priebėgos į save neįtraukė jokių žmonių, sugėrė tik pavienius augalus ir gyvūnus; jos plito lėtai bei padrikai, tačiau kadaise išdegintos planetos gyventojai rizikuoti nesiruošė. Jie nešdinosi, kol dar galėjo, kaip patys manė. Vietinė Kretos priebėga, įsikūrusi Herakliono telefonų centre, ėmė transformuotis prieš porą mėnesių, ir nūnai jos spindulys pailgėjo šimtu metrų. Gurkšnodami alų, prigriebtą gėrimų kioskelyje, viename iš kelių, kurie liko Valstybės aikštėje, po gausybe pakrypusių vėliavų stiebų, Vinteris su Liusinda įžiūrėjo viršutines ataugas, raibuliuojančias ir žiburiuojančias tarsi blizgučiai.

Šlaimas stebino ją nepaliaujamai dalindamas kompetentingus komentarus apie artefaktus.

— Nė nenutuokiau, jog tiek daug žinai, — tarė mergina.

— Tu manęs gerai nepažinojai, — švelniai atsiliepė mokslininkas.

— Laikei mane apkiautėliu kompiuterininku, kuris gavo, ko nusipelnė, tiesa?

Ji pajuto, kaip skruostus nugairino raudonis.

— Taip, — patvirtino. Kreivai dirstelėjusi į Šlaimą, pridūrė. — Nuo tada, kai išsivadavai, vergais nebesinaudoju.

— Šaunuolė, — nenoromis, bet su savotišku pasitenkinimu pagyrė jis. — Šiaip ar taip, mums archeologija labai rūpėjo. Kalbu apie anų laikų Izraelį. — Mokslininko balse pasigirdo liūdnos gaidos; tamsios akys, įbestos į Liusindą, sumirksėjo. — Prieš atskrisdamas čia svečiavausi Krokuvoje, senajame žydų kvartale. Ar žinojote, jog ketvirtą dvidešimt pirmo amžiaus dešimtmetį ten gyveno šimtas tūkstančių žmonių? Prieš kelis mėnesius, beje, jų buvo ne ką mažiau. Bet dabar gatvės apleistos, sinagogos vėl virto tuščiais kiautais. O

rabinai kiša Toros ritinius į dėžes, kurias pakraus į laivus. — Ties šonais nuleistų rankų pirštus jis sugniaužė į kumščius. — Dar vienas sumautas Išėjimas.

— Spėju, kad niekam neatskleidėt, kur viešėjote, — prabilo Vinteris.

Šlaimas skardžiai nusijuokė ir plojo jam per petį.

— Kalbat iš patirties!

— Be abejo.

Trijulė atsidūrė salėje, pilnoje keraminių šukių su rusvais piešinėliais, kaukes primenančių šalmų, juodų, rievelėmis išvagotų kardų.

— Mikėniški dirbiniai, — informavo Šlaimas. — Verta pasidairyti, bet nelabai įdomu.

Jie vis tiek nužygiavo pro stendus, nenorėdami pasišalinti iš muziejaus, pražiūrėti objektus, kurių galbūt niekada nebepamatys, bent jau šioje vietoje.

— Ką veikia Kolderis? — pasiteiravo mokslininkas.

— Grįžo į Naująją Pradžią. Jis niekuomet stipriai neprijautė sugrįžėliams.

— O Amelija?

Mergina kojos pirštais brūkštelėjo per grindų dulkes, sandalo sagtimi užkabino savo sarongo apsiuvą, pasilenkusi tuodu išpainiojo ir atsitiesė. Veidą vėl nudegino raudonis. Gėdos jausmas ją užliedavo kartais, bet netikėtai, pagalvojus apie katastrofą, kurią Liusinda užtraukė šeimai ir, — nors dėl to galima pasiginčyti, — visam pasauliui.

— Hmm, — numykė ji. — Na, žinai, šeima ir klanas prarado iš raizginio gaunamas pajamas, todėl bando užsiimti kitomis pelningomis veiklos rūšimis. Amelija nusprendė pasinerti į pramogų verslą…

Šlaimas prajuko.

— O taip, seka Šeimos pėdsakais.

— …todėl pasiėmė duomenų plokštelę. Su Vinteriu, Kolderiu, Airina ir Arlena. Įkūnijo juos… tiesą sakant, apsirūpino būriu klonų, kurie vienu metu koncertuoja įvairiuose užkampiuose, nuo Asteroidų žiedo iki Šaulio vijos…

— Mudu su Kolderiu organizavome jos paiešką, — tarsi gindamasis įsiterpė Vinteris. — Bet kopijos, laimei, nebendradarbiauja.

Šlaimas pirmą kartą prarado amą. Po minutės gūžtelėjo ir tarė:

— Informacija siekia ištrūkti į laisvę.

— Aha, — su kartėliu pridėjo Liusinda. — Taip ir pakliuvome į šitą suknistąjovalą.

— Ne toks jau jis bjaurus, — atšovė mokslininkas. — Patikėk

manimi. — Jis apsidairė. Kitapus durų pamatė suvenyrų krautuvėlę ir išėjimą. — Ką gi, ekskursija baigėsi.

Liusinda nenorėjo pasitraukti iš muziejaus dar kartą nepasivaikščiojusi, bent jau sparčiu žingsniu, palei senesnius, ryškesnių spalvų artefaktus, todėl užsispyrė nužygiuoti atgal iki įėjimo. Pakeliui tarstelėjo:

— Žinot, kas keista? Palyginti su Mikėnų gyventojais, Mino civilizacija daug ginklų nepaliko.

— Nejautė didelio poreikio ginkluotis, — paaiškino Šlaimas. — Nes anuomet čia egzistavo talasokratija.

— Kas?

— Jūros pirklių imperija. Turtus jiems sukrovė prekyba.

— Visa tai? — Liusinda pamojo ranka. — Uždirbo… laivais gabendami krovinius iš vienos vietos į kitą?

— Ir augindami vynuoges su alyvuogėmis.

— Pastatė rūmus ir teatrus, įsigijo brangakmenių, kitokių puošnių dalykų? Vien iš *prekybos?*

— Taip. — Šlaimą šiek tiek suerzino merginos nepatiklumas arba, kaip jam galėjo pasirodyti, paikumas.

Liusinda apkabino abiejų vyrų pečius ir atsispyrė nuo žemės it vaikas. Nuo jos svorio palydovai susverdėjo, apsimainė nuostabos kupinais žvilgsniais. Pati Liusinda, kurios sąmonė atsikratė sunkios naštos, jautėsi kaip nesvarumo būsenoje. Galų gale ji pasigailėjo porelės, nuleido kojas ant grindų, liuoktelėjo į priekį ir apsisukusi nusijuokė.

— Tai nuostabiausia mintis, kokią teko girdėti, — paskelbė. — Ir šauniausia, kokia buvo šovusi man į galvą.

Lamontas stovėjo iki raudonumu įkaitusiame viržyne, jo šnerves kuteno rūdžių kvapas, greta stypsojo Moraga Higins, o priešais, už poros metrų, lėtai kaip ledynas slinko priebėgos pakraštys. Didysis neorganinės kilmės sodas jau okupavo artimiausias viršukalnes. Danguje, stačiai virš galvų ir toli vakaruose, ribėjo pašvaistės, ištįsusios tarytum kilometro aukščio kolonos, kuriose lyg juodi audros debesys slinko nematerialios masės.

— Ištižėlės, — tarė Moraga pakėlusi galvą.

— Kas?

— Silpnai sąveikaujančios sunkiosios dalelės.

— Galbūt, — sutiko Lamontas.

Ji pritūpė, ištiesė pirštą link sąsajos, per kurią įtrauktos rūdys, tarsi nematomų skruzdėlių nešami maisto trupinėliai, nuslysdavo gilyn į miniatiūrinius, ryškiaspalvius, plieninius elementus, dūzgiančius ir tiksinčius kaip kišeninio laikrodžio mechanizmas, supančius išsikėtojusią, gerokai už pradinių Tūlio Kamo ribų išplitusią mašiną.

— Nereikia! — staiga sunerimęs šūktelėjo jis.

Moteris atsigręžė, aukštyn pakreipė metalinių lūpų kampučius.

— Vis dar manai, jog turiu, ko bijoti?

— Nesu tuo tikras, bet taip… manau.

Moraga įkišo pirštus jam į barzdą.

— Ateis laikas… — pratarė, — kai smalsumas mane įveiks. Ir kopijos perkėlimu į virtualią erdvę aš nepasitenkinsiu. Privalėsiu *sužinoti,* kas čia slypi.

Lamontas niūriai palinksėjo.

— Žinau. Bet ne dabar.

— Taip, — atsakė Moraga. — Kada nors vėliau.

Jie apsisuko, nužingsniavo per viržynę ir sukorę du kilometrus grįžo į tuščias Invemeso gatves.

Gyvenamasis modulis kybojo erdvėje — milžiniškas, besisukantis, dirbama žeme bei ežerais užpildytas ratas, kurį dengė deimantinis stiklas ir saulės veidrodžiai. Gynybos priemonių jis turėjo apsčiai, pažeidžiamų vietų buvo labai nedaug. Vieną iš pastarųjų galima priskirti tam, kad kosminė stotis niekaip nepajėgė apsisaugoti nuo mažučio žvaigždėlaivio (panašių staigmenų nė nesitikėjo), viršširesniniu greičiu šoktelėjusio po stogu, keletą kilometrų lėkusio tarp modulio pagrindo ir skliautinio viršaus, pakibusio stačiai virš centro komiteto valdybos. Atsivėrė liukai, ir laukan pasipylė kariai su skafandrais, žemyn nusileidę reaktyvinėmis kuprinės formos skraidyklėmis, rankose laikantys kosminių gijų ginklus arba plazminius šautuvus.

Vienas iš kareivių spyriu atlapojo valdybos duris ir nudrožė tiesiai pas pirmininką. Tas įsižiūrėjo į ginkluotą, po antveidžiu pasislėpusią figūrą. Į kabinetą įžengė antras kariškis, o likusieji nubildėjo pastato koridoriais ir laiptais.

— Jūs esate išrinktasis Kosmoso Užkariautojų kolektyvo vadas? — paklausė pirmas karys.

— Taip, — atsakė pirmininkas, lėtai pakeldamas rankas virš galvos.

— Gerai. — Šarvuotas individas atšovė antveidį, ir priblokštas, užpultas žmogus išvydo besišypsantį moters veidą. — Aš esu Pirmoji Naikintojų Brigada San Ok. — Ji parodė į kitą kareivį. — Čia mano bendražygis Pirmoji Naikintojų Brigada Ry. Anksčiau abu priklausėme Aštuoniasdešimt Septintajai Gamybinei Brigadai, Gamtos Transformavimo kolektyvui. Mes ketiname atsiimti skolą.

Bendžaminas Ben-Amis nuleido kavos puoduką ir atsiduso.

— Kažkas negerai? — paklausė Andrėja Al-Kajed iš kitos pusryčių stalo, stovinčio verandoje, pusės.

— Ne, nieko panašaus. — Jis rankos mostu aprėpė žalias fermas, susispietusias slėnyje, ir dangų, kuriuo šįryt praskrido jau trečias laivas su evakuotais Žemės gyventojais. — *Problemų* turi anie žmonės.

Jiems teko stebėti, kaip gimtoji planeta virsta intelekto mechanizmu. Man asmeniškai tetrūksta gardžios Naujosios Pradžios kavos.

Andrėja linktelėjo.

— Man taip pat. Keista, kokių dalykų pasigendi.

Nuo tada, kai valdžia Ben-Amį penkmečiui ištrėmė iš miesto, nubaudusi už tai, kad jis prisidėjo, kaip dabar buvo kalbama, prie „nesenų įvykių", praėjo dveji metai. Al-Kajed, demonstruodama netikėtą ištikimybę, pasitraukė iš sostinės kartu su juo. Pagalvojus apie asistentės atsidavimą, prodiuserį kone apimdavo kaltės jausmas.

— Tu galį išvažiuoti, kada tik užsimanysi, — pasakė jis. — Tikrai.

Po stalu kilstelėjusi kojos pirštus, Andrėja pabandė pakutenti Ben-Amio šlaunį.

— Aš nenoriu.

Jis irgi nusišypsojo.

— Benai, tau trūksta ne tiek kavos, — pratęsė moteris, — kiek kavinės, bendravimo, paties miesto. Verčiau užgniaužk ilgesį. Tenykštė aplinka tik blaškytų tavo dėmesį nuo dabartinės veiklos, kuria geriausia užsiimti čia.

— Žinau, žinau. — Ben-Amis dūrė nykščiu į duomenų plokštelės ekraną, pažiūrėjo į naujojo savo libreto, „Jėzaus Korešo: nukankinto mesijo", juodraštį. Rodos, šitam kūriniui lemta tapti puikiausiu iš visų jo darbų — geresniu net už pernykštį „Osamą: karį— princą", — tiksliausiai atspindinčiu aprašomą istorijos laikotarpį, nes informacijos Ben-Amis ieškojo kaip įmanydamas kruopščiau, naršė archyvus, domėdamasis žiniomis apie kiekvieną veikėją, pradedant kukliu, švelnaus būdo, tačiau valingu dramos herojumi, baigiant pasipūtusiais, psichopatiškos prigimties piktadariais, imperatoriumi Bilu ir imperatoriene Hilare, kuriuos skrupulingai atkūrė iš Nūdienos adventistų dokumentų. Ir vis dėlto…

Rūstus jo žvilgsnis nuslydo slėniu iki artimiausios iš kelių vietinių, baltai nudažytų bažnytėlių.

— Jei man reikės klausytis dar vienos prakeiktos giesmės, — suniurzgė Ben-Amis, — prižadu padegti kurią nors šventyklą.

Jie išėjo iš atgaivinimų laboratorijos drauge, plepėdami ir juokdamiesi. Vos tiktai išniro į atvirą erdvę, Kolderis prisidegė cigaretę. Arlena bakstelėjo jam alkūne.

— Vieną dieną jos tave pražudys, — pasakė.

Vinteris apsidairė. Tamsiai mėlyną dangų raižė šešiakampių kontūrai, kurių gijos priklausė gigantiškam kupolui. Iš laboratorijos, įsikūrusios nedideliame pastate, medinis nuožulnus takas vedė į erdvią aikštę, apsuptą žaliais parkais ir keliukais, jungiančiais grupeles baltų, keturių ar penkių aukštų statinių. Aplinkui vaikštinėjo galybė žmonių, iš pirmo žvilgsnio labai jaunų. Tai nieko nereiškė, bet jis įtarė regįs studentus.

— Kur mes atsidūrėme? — paklausė.

Kolderis demonstratyviai pažvairavo į dausas.

— Iš visko sprendžiant, tebesam Šaulio vijoje.

— Dar vienas koncertas universitetiniame miestelyje, — pastebėjo Airina. — Tikėkimės, šįsyk mažieji išperos neįsilaužė į kopijų saugyklą ir neišsiuntinėjo mūsų į virtualias aplinkas, po visą planetą.

Vinteris sunerimęs atsigręžė į ją.

— Ar taipjau buvo nutikę?

Moteris šypsodamasi palingavo galvą.

— Man nederėtų tavęs erzinti. Patiki kiekvieną kartą.

— Čia tikrovė?

— Neabejotinai. Eime paieškoti baro. — Airina įsikibo jam į parankę ir kartu su kitais pajudėjo mediniu taku. — Atgal nesigręžiok.

Pasaulinės fantastikos Aukso fondas

Ken Macleod

ĮKANDIN NIUTONO

Mokslinės fantastikos romanas

GINTARAS ALEKSONIS
redaktorius
SVETLANA ČALKINA
meno redaktorė

www.eridanas.lt

Formatas 84x108 1/32. Popierius ofsetinis. Garnitūra "Times"
SL Nr. 950. Ofsetinė spauda 9,5 sąl. sp. l.
Kaina sutartinė
"Naujasis Eridanas", 50210 Kaunas, Partizanų g. 4, tel. 73 39 67
Spausdino "ARX Baltica" spaustuvė, Veiverių g. 142 b/c, Kaunas

Beprotiškų ginklavimosi varžybų pasekmė - katastrofiškas protingų mašinų sukeltas karas. Ne visi žmonės žuvo, kai kurie išliko, kai kurie netgi neblogai gyvena...

Karlailų klanas kontroliuoja tarperdvinių kirmgraužų tinklą ir Euridikės planetoje aptinka keistą gigantišką reliktą, kurį nežinia kas sukūrė. Galbūt tai svetimeivių statinys, o gal vadinamųjų postžmonių architektūrinis paveldas. Kad ir kaip būtų, šis atradimas iš esmės pakeis visos žmonijos likimą...

WWW.ERIDANAS.LT

9 789955 101406

notes

Pastabos

1

Žvaigždžių sodas (pranc.).

2

Šviesa ir garsas (pranc.).

3

Gelbėkitės, kas galite (pranc.).

4

Sužavėtas (pranc.).

5

Europos kosmoso agentūra.

Žiema (angį. winter), šalčiau (škot. — caulder)

atsakingas politike (pranc.).

Kavinukas (pranc.).